

4. dist. 3. q. vnica ad 9. ad 4. §. Fit præterea, dicens. *Expositi vero infantuli, si inscriptum ferat fuisse baptizatos, quauis nomen testis non produatur, nullatenus sunt rebaptizandi.* Quod sequitur omnes Thomistæ, nullo, quæ scia, depto. Itē docuit Scotus in 4. dist. 4. q. 8. ibi Richar. Marsilius, Angelus, Rossela, Villalobos, & omnes sacri Ordinis Minorum. Itē Gabr. Viuald. Ochag. & Nauarr. capite 27. numero 248.

Rursum ex Patribus Societatis omnes ante prædictum modernum, & post ipsam, vt patet apud Suarez, Vazquez, Héniquez, Comitolum, Granado, Coninch, Tahnerū, & Præpositum, Layman, Zambrana, Hurtado, Castrum Palaum, Bauny, Franciscum de Lugo, Hermanum Bulembaum. Quod si Antonius Quintanaduēnas hos excludit, vt nō graues, videat, in quibus grauitatē, & antiquorum sapientiam exquirat? Cum autē ex omnibus sint scholis, non vnus agni, vt oues, sequuntur vestigia, sed vi rationis conuicti. Quod autem Frances opponit Authores communis sententiæ rationes non multiplicasse: facile respondemus in re tunc peruia, & minimè controuersa non opus fuisse multis argumentis. Præterquam quod recitè ait Angelicus Doctor 1. p. q. 47. art. 1. ad 3. *quod in speculatiuis medium demonstratiouis, quod perfectè demonstrat conclusionem, est vnum tantum, sed media probabilia sunt multa. Et similiter in operatiuis, quando id quod est ad finē, adæquat (vt ita dixerim) finem, non requiritur, quod sit nisi vnum tantum.*

61 Vnica ergo ratio adæquata prædictæ veritatis est. Cum adest moralis certitudo de Baptismo valide collato, sacrilegium est baptizare iterum, etiam sub conditione. Sed cū infantuli expositi inter fideles scriptum ferunt, quod testatur eos esse baptizatos, adest moralis certitudo, & euentia, quod sunt baptizati valide. Ergo sacrilegiū est eos, etiam sub cōditione baptizare. Probat minor, quia certitudo de Baptismo, non potest inter homines esse metaphysica, nec physica; quia hoc modo non possumus esse certi de intentione baptizantis: sed sufficit, quod sit certitudo humana, & moralis. Et non opus est, quod sit certitudo iuridica fori externi: quia Summi Pōtiffices S. Leo Primus, & Gregori⁹ Tertius, & omnes Theologi, & Canonistæ iam supra relati, dicunt vnum testem dare in hoc puncto certitudinem moralem: cum tamen alij materijs fori externi vnus testis singularis non sufficiat se solo ad probationem: sed in hac materia Baptismi, quæ est pro foro conscientie, &

in his, quæ nulli præiudicant, vnus testis regulariter sufficit. Quod probat Nuño 3. p. q. 66. art. 9. conc. 2. *quia non est credendum aliquem mentiri in re tanti momenti: vnde hæc censetur euentia moralis.* Sed infantuli expositi afferentes scriptum testificans de suo baptismo, afferunt certitudinem moralem de illo: quia inter fideles non est credendum, nec baptizantem, nec scribentem mentiri in re tanti momenti. Imo non est vnus testis: quia regulariter obfetrices nesciunt scribere: & regulariter ipsæ sciunt baptismum conferre: & quando suppetit tempus scribendi, qui vocatur ad scribendum, & scit baptizare (quod facilius inter Christianos scitur, quam ars scribendi) ipse baptizat. Sapientissimè etiam exponuntur baptizati, etiam non imminente periculo mortis, nec matris, nec paruuli: sed solum ad occultandum peccatum: vel ob magnam indigentiam, & paupertatem: sed quia vident multos transire dies, vocant Sacerdotem, vel Religiosum, qui paruulum baptizent: & isti ad vitandam rebaptizationem, testimonium deferunt de priori baptismo: quamuis nō deferant testimonium subscriptum, vel iuridicum, ne ex circumstantijs personæ manifestentur. Ergo indistinctè proferre, quod omnes expositi, quamuis scriptum deferat testificans, de suo baptismo, sunt baptizati, probabile non est.

62 Et multo minus, quod vltimo proponit Quintanaduēnas singulari nono in fine, quod etiam si viginti, aut triginta diebus a natiuitate exponantur infantes cum scheda, baptizari debent. Constat enim, quod tunc non est suspicio turbationis: & est fundamentum, quod vir, vel Sacerdos baptizauit: de quo nulla est dubitandi ratio.

63 Quinimò adhuc cū non affert scheda, ait Soto, quod si per ætatem iudicarentur ante mensē, aut viginti dies nati, ego neuiquam auderem eos baptizare: ætas enim sufficiens esset testimonium suscepti Baptismi inter Christianos: Nisi ex colore, vel indicio suspicio oriretur vehemens, esse prolem infidelis serui. Quod & sequuntur Vazquez n. 26. & Henriquez cap. 3 i. n. 1. & Auerla sect. 6. in fine, Fillutius, Ochagonia, & alij multi.

64 Quamuis Granado tract. 1. disp. 8. nu. 10. dicat. Alijs autem non videtur ea certitudo sufficiens, vt non possint, & debeant sub conditione rebaptizari. Quod quidem fundamentum habet in Canone, *Cum itaq;* Et Can. *Si nulla.* De Consecratione. Et tanquam magis securum poterit in praxi serua

ri. Quod & docent Villalobos tomo 1. trac 5. distic. 7. num. 4. & Diana 3. p. addit. 2. reio lut. 6. quia sola ætas non dat certitudinē moralem Baptismi. Et quia in tam tenera ætate difficillimum est iudicare, an sit recen- natus, vel ante mentem: quia aliqui gran- diores nascuntur, quam sint alij bimes- tres.

65 Redeundo ad casum principalem, alterum, & præcipuum motiuum commu- nis sententiæ, est debilitas argumentorū op- positæ: siquidem non solum cōiunctia nō sunt, sed bene expensa, potius nostram pro- bant, vt paret discurrendo per singula. Ca- nones antiquos, & rationem à priori, iam of- tendimus nil conuincere, vel pro nobis esse. Rituale Pauli Quinti pro nobis est: siquidem adhuc cum infantuli non afferunt scriptum testificans de eorum Baptismo, præcipit *ve diligenter inuestigari*, antequam sub conditio- ne baptizentur: ergo è diametro opponitur istis asserentibus non opus esse aliquid inue- stigari: quia omnes expositos, imò omnes in necessitate domi baptizatos à mulieribus, dicunt denuo baptizandos. Iam autem ostē- dimus satis constare pro foro conscientiæ, quādo inter fideles scriptum testatur de Bap- tismo.

66 Eadem via Conciliorum Prouin- cialium auctoritates pro nobis sunt. Specia- liter verba Concilij Mediolanēsis Tertij sub S. Carolo Borromæo non referuntur fide- liter à Quintanadueñas: nā tomo quinto Cō- ciliorum in editione Veneta, anni 1585. (quam solam nunc ad manum habeo) sic ha- betur folio 590. *Infans expositus, licet appensū collo scriptum habeat, quo ille baptizatus signi- ficetur, si tamen, re diligenter perquisita, quemad- modum Cathéchismo Romano expressum est, ad- huc dubium sit eum baptizatum esse, ea conditio- nis formula baptizetur, &c.* Vbi non solum præcipit rem diligenter perquiri antequam deueniatur ad baptismationem conditiona- lem: sed asserit hoc faciendum esse, eo mo- do, quo est expressum in Cathéchismo Ro- mano: cuius in hoc puncto doctrinam ipse Quintanadueñas retulerat, & impugnaue- rat toto singulari quinto: & modo ea vitur pro se: & ne fraus detegeretur, ipse fraudulē- ter verba Concilij, quæ mentionem faciunt de Cathéchismo Romano, mutat, & peruer- tit legens: *Quemadmodum in Concilio Romano: cum tamen nullum tale extet Concilium Romanum hoc exprimens. Quare cū Gra- nados tract. 1. disp. 3. num. 10. asserat Conci- lium Mediolanense: tamen docet nobiscum infantes expositos nō debere rebaptizari, si*

secum deferant schedulam Baptismi, vel si vnus testis bene examinatus, & non suspec- tus, id certo affirmet.

67 Authoritati Modernorum opponi- mus illud S. Paciani epist. 1. ad Sempronium. *Et nostram potius auctoritatem Patres sequen- tur? Et emendanda Sāctorum cedit antiquitas? Et iam putrescētia vnijs tempora carnos Apostolicæ antiquitatis eradent?* Quod non tantum pro casu præsentis, sed & pro alijs maioris momē- ti adnotatum velim. Recolantur, quæ scrip- simus tomo 1. Theol. Moral. cap. 15. q. 18. Nec aliqui facillē credunt illas subscriptio- nes fuisse, vt easus practicaretur (cū in quin- decim Authoribus Societatis impressis op- positum vt certum legamus: nec facillē per- suaderi potest, tot Recētiore a doctrina suo- rum omnium maiorum, tam leuiter recess- sisse) sed ad alicuius instantiam, qui time- bant nouitiolam opinionem cōtemnendā, vel censurandam, illæ subscriptiones vi pre- cum, vel hominū fauore fuerūt extortæ. Re- liqua probant id quod docuimus numero 58.

68 Qui inducuntur textus num. 57, procedunt in causis criminalibus, vel ciuili- bus; cum tamen nunc tractemus de foro conscientiæ, & de Sacramento Baptismi: de quo Glosa in cap. *Placuit* 111. verbo *Testen- tur*. De Consecrat. dist. 4. & communiter Doctores dicunt sufficienter vno teste con- stare. Vnde Malcardus de Probat. cōs. 163. numero 1. ait: *Baptizatum quem esse, satis esse, si probetur per vnum testem.* Et num. 2. reddit rationem. *Quia Baptismus cum vno tes- te fieri potest. Si autem textus illi ad rem obi- cerentur, probarent vtrique, quod si Par- rochus sine alijs testibus baptizaret infantē, eius asserito non essemus moraliter certi: si- quidem est priuata testificatio: & quæ in a- lijs causis ciuilibus, vel criminalibus non suf- ficeret: cum ergo hoc sit absurdum, statum est communi sententiæ. Nec apud nos fre- quens est, sed rarissimē contingens, quod in- ueniantur Morischæ, & Sagæ, & alia id ge- nus muliercularum. In terris autem, in qui- bus est illarum frequentia, vel suspicio pru- dens, quod testimonium non est fide-*

dignum, iam admissimus in-
fantulum sub condi-
tione baptizan-
dum.

[6. VII.]

De Baptismo ab infidelibus dato, an debeat iterari?

69 **Q**uarto cōsequenter inquiritur, vtrum omnes baptizati ab Hæreticis, Iudæis, Sarracenis, vel Morichis, vel ex eis descendentibus, sint sub conditione baptizandi?

Sapientissimus Laurentius Beyerlinch in Theatro vitæ humanæ tomo 1. verb. *Baptismus*, folio 14. col. 1. littera B. ita ait. Quia nihilominus hæretici detrectant communicare in ritibus Sacramentorum cum Catholicis, & nullo negotio reiiciunt Ecclesiæ traditiones, ac rerum nouitatem se ipsis ducebunt vsu sectantur: merito illorum Baptismus de nullitate suspectus haberi debet. Vnde, & Synodus Prouincialis Mechliniensis in Belgio decreuit, ab hæreticis baptizatos, sub cōditione, saltem esse rebaptizandos. Mouit autem Synodum, quod initio tumultuū Belgicorum, plerisque locis, Ministri Reformationis Euangelij ita baptizarent, vt vnus aquam funderet, & alius ex Cathedra formā pronuncians, irritum Baptismum mētiēdo conferret. Hæc ibi.

70 Item in Pastoralis Mechliniensis, edito anno 1608 canone 11. de Baptismo, iubetur baptizatos ab hæreticis, iterum sub conditione baptizari, vt referunt, & approbant Molanus Practicæ tract. 4. cap. 3. n. 30. Franciscus Syluius hac 3. p. q. 66. art. 9. quæstio 3. quia cum incredibili odio ferantur in Ecclesiam, & sacramentorum formas peruertunt, & materiam contemnunt, & ab Ecclesiæ intentione mentem alienam habent. Imò, & inuenitur alicubi, alius quidem verborum formam proferte, alius autem abluere. Sæpè deprehensum est, ait Molanus, necessariam eis in baptizando defuisse intentionem. Idem sequitur ibi Ioannes præpositus dub. 2. n. 99. & Eligius Bassæus verb. *Baptismus* 4. n. 10.

71 Tenetque Quintanadueñas tract. 1. singulari 3. quamuis nullū ex quatuor relatis Authoribus referat. Probat, quia Paganī, Iudæi, & Sarraceni, negant, vel odio prosequuntur Baptismum, & Ecclesiam. Hæreticorum vix vnus reperitur in quocumq; heresum gremio, qui in aliquo ex essentialibus ad Baptismi valorem perniciosissimè non erret: formam, aut materiam mutant, & legitima intentione carent. Ideoque plures filios Longobardorum ab hæreticis baptizatos, fecit iterum baptizari S. Greg. vt constat

ex lib. 1. Registri epist. 17. & Greg. 2. epist. ad Bonifacium, vt refertur cap. *Quos à Paganis, de Consecrat. dist. 4. ait. Quos à Paganis baptizatos esse asseruisti, si ita habetur, vt denuo baptizentur nomine Trinitatis, mandamus. Quia essentialia requisita non obseruabant. Afferunt etiā verba Concilij primi Carraginenfis in responsione Cæcilij. Sed in illis non potest fieri vis: quia videntur sonare nō posse esse validum Baptismum ab hæreticis collatum: de quo sequenti quæstione. Sequuntur hanc sententiam Adamus Opatouius de Baptismo disp. 1. q. 6. nu. 49. Cuius verba refert Diana parte 9. tract. 6. miscellaneo resol. 35. & approbare videtur. Quamuis postea parte 10. tract. 16. & 6. miscellaneo resol. 19. §. *Notandum*, cum hanc opinionem cum alijs retulisset, solum ait. *Sed aliqua ex his nimis scrupulo sè dicta videntur.**

72 Prudenter hoc dubium resoluit Cardinalis de Lugo lib. 1. Responsorum Moral. dub. 2. nu. 4. dicens. Ego hoc dubium, & controuersiam totam non puto esse de iure, sed de facto: nam loquendo de iure non est dubium, Baptismum ab hæreticis collatum, validum esse, neque esse reiterandum, si debito ritu circa materiam, & formam, & debita intentione baptizantur vt docent Eugenius 4. in Concilio Florentino post vltimam Sess. in Decreto pro Armenis. Et Leo, & Gelasius relati in cap. *Hi de quibus*. Et cap. *Si reuera*. Et ex S. August. lib. 6. contra Donatistas c. 25. & ex S. Ildoro, & Nicolao Primo, relatis in cap. *A quodam Iudæo*. Et cap. *Romanus*. De Consecratione. Dist. 4. Cum hoc tamen fiat, posse, & debere baptizari iterum eos sub conditione, si alicubi tales sint circumstantiæ, vt prudenter dubitari, aut formidari possit de defectu materiæ, vel formæ, aut intentionis debite. An vero circumstantiæ tales sint, pendet ex facto, & vsu, locis, & personis: quæ omnia prudenter examinari, & considerari debent. Beyerlinch, Molanus, Syluius, Præpositus, & Bassæus sunt Belgæ, Opatouius legebat Cracouia: atque ad hoc potuerunt melius mores, & circumstantias vicinorum hæreticorum nosse, vt possent de iure ad factum pertinente iudicare.

DVBIUM IX.

De irregularitate in poenam rebaptizantium.

§. I.

Certa præmittuntur.

1 **Q**uamuis non sine magno fundamēto aliqui hoc referent explicandū ad tractatum de Censuris, & poenis Ecclesiasticis: quia tamen antiqui Theologi, & Soto, Nuño, Ruyz, & Serra, & alij ex Thomistis, cum multis Expositoribus, istum iudicant locum opportunum breuiter de sola ista irregularitate disputandi; ideò & nō potuimus non aliquas difficultates, quæ circa illam occurrunt examinare.

2 Certum est eum, qui scienter rebaptizat, manere irregularem. Quod solet probari ex cap. *qui bis*. Cap. *Eos quos*. De *Consecrat*. dist. 4.

3 Item est certum ipsum rebaptizatū irregularitatem incurrere, vt statuit S. Leo Primus epist. 3. ad Ianuarium. Fœlix Tertius epist. 6. relatus illo cap. *Eos quos*. Concilium Cartaginense Quintū cap. 11. & Concilium Toletanum 4. cap. 18. Quod statutum est propter reuerentiam Sacramenti, & ad vitandum sacrilegium reiterationis. Imò Soto in 4. dist. 3. q. vnica art. 9. ad 4. §. *Vnum hic*, notat, quod quamuis pœna irregularitatis Ecclesiastica sit, de qua constituenda nihil ad Cæsarem: Tamen tunc tantum erat odiū Hæreticorum Donatistarum, vt iure etiā Ciuili à rebaptizatione, tam atrociter arceretur, vt in Codice. *Ne Sanctum Baptisma iteretur*. l. 1. dicat Cæsar. *Antistitem, qui sanctitatem Baptismatis illicita usurpatione geminauerit, Sacerdotio indignum esse censemus*. Et lege secunda, supplicio etiam capitis addicitur, tam rebaptizans, quam rebaptizatus.

4 Tertio certum est etiam fieri irregularem, qui ex officio ministrat rebaptizanti: quia de Acolyto publicè ministrante secundo Baptismo, id decernit Alexand. Tertius, cap. *Ex litterarum*, de *Apostatis*. Et Glosa l. 1. C. *Ne Sanctum Baptisma*: & communiter Doctores merito docent a fortiori idem dicendum de Diacono, vel Subdiacono solemniter ministrantibus secundo Baptismo. Imò Vgolinus cap. 35. §. 3. num. 6. Et Maiolus lib. 3. cap. 14. num. 6. id extendunt ad Cōpatres, si scienter assistant; quia sunt baptismationis secundæ participes, cum sint fidei iussores. Cap. *Vos autem*, de *Consecratione*, dist. 4.

5 Sed hæc ampliatio nullum in iure habet fundamentum: siquidem ex Accolyto, licet bene arguatur ad Diaconum, & Subdiaconum, propter identitatem rationis, quia ex officio solemniter ministrant rebaptizanti: tamen malè arguetur ad cōpatres, cū hæc ratio in illis nō procedat: & ex alia parte certum est, quod irregularitas non contrahitur, nisi in casibus in iure expressis, cū odia sint restringenda. Quare illam extensionem impugnant Bonacina de Irregular. q. 3. punct. 2. num. 1. Gibalinus cap. 5. q. 1. num. 6. in fine, Leander tom. 5. tract. 2. disp. 18. q. 3. Eademque ratione, neque hanc irregularitatem incurrunt parentes, qui suos filios rebaptizandos offerunt; vel procurant rebaptizari; nec qui id consulunt.

§. II.

Vtrum rebaptizatio debeat esse sollemnis?

6 **H**æc cum certa sint, difficultas prima occurrit, vtum hæc irregularitas incurratur in rebaptizatione occulta, priuata, & non sollemni?

Sunt tres opiniones. Prior affirmat in omni casu incurrere. Ita Scotus in 4. dist. 6. q. 8. docens vtroque casu incurrere: cum hoc discrimine, quod si crimen sit publicum, solus Papa dispensat: si vero occultum sit, Episcopus dispensare valet. Cum quo videtur consentire Soto in 4. dist. 3. q. vnica art. 9. in fine; quāuis differat in eo, quod velit Episcopum in neutro casu dispensare posse, sed solum Papam. Quantū vero ad id in quo cōueniunt, hanc esse communem, & receptam sententiam, refert, & sequitur Sayrus libro 7. capite 8. num. 6. citans Henriquez lib. 14. capite 4. §. 5. & cap. 20 §. 3. Sequiturque Bonacina disp. 7. de Irregular. q. 3. punct. 3. num. 9. non benè referens Auilam, Coninch, & Toletum, vt ex dicendis erit conspicuum. Tenetque Trullench lib. 2. praxis Sacram. cap. 1. dub. 5. n. 16.

Probat Sayrus: nam Fœlix Tertius, cap. *Qui in qualibet* 1. q. 7. & cap. *Eos quos*, de *Consecratione* dist. 4. Et penitētiāle Theodori cap. *Qui bis*, ibidem, non distinguunt inter eum, qui publicè, vel occultè delinquit: ergo nec nos distinguere debemus. Maxime cum in materia morali standum sit vti, & consuetudini communi, quæ est optima legum interpretres.

7 Alij cum hac sententia cōueniunt quoad rebaptizantem, & rebaptizatos; quo ad

ad Accolitam, & alios ministros, dicunt nõ incurrere irregularitatem, nisi ministratio sit solemnis, & delictum sit publicum. Ita Panormitanus cap. 2. de Apostatis nu. 1. Syluester verbo *Irregularitas* q. 4. & hæc videtur sententia Henriquez num. 4. Tenetque Auila parte 7. disp. 7. dub. 1. quia de solo Acolytho loquitur Alexander Tertius cap. 2. de Apostatis; cum dixit: *Ad superiores ordines promoueri (si publicum est, quod proponitur) non valebit, &c.* Vnde ex hoc textu non licet pœnam coartare, quæ in alijs textibus, & consensu Doctorum est taxata pro delictis occultis.

8 Vltima, & iam recentiorum communis, sententia docet, quod vt hæc irregularitas contrahatur, requiritur vt rebaptizatio sit solemnis, & publica: nam si sit priuata, nec rebaptizans, nec rebaptizatus eam incurrunt. Ita tenent, licet cum formidine, & aliqua cautione, Suarez de Baptismo disput. 3. sect. 6. dub. 3. Egidius nu. 36. Cabrera 3. p. q. 66. ar. 9. num. 16. Ruyz ibi ad 4. §. *Ceterum*, folio 579. Layman lib. 1. tract. 5. p. 5. cap. 2. num. 1. Gualinus cap. 5. de Irregular. q. 1. num. 1. & 7. in fine, male a Leandro pro secunda relatus; cum hæc expresse teneatur: si eum & Toletus lib. 1. Summæ cap. 70. num. 4. & 5. Palaus disp. 6. punct. 16. num. 3. Gaspar Hurtado, & Pelizarius, quos refert, & sequitur Leander tom. 5. tract. 2. disp. 18. q. 4. vbi tamen male refert Panormitanum, Syluestrum, & Paludanum.

9 Probat Toletus: quia non est canõ, quo ea irregularitas probetur: nam quos allegat Glossa, ad quam Doctores sermittunt, non continet, nisi solam prohibitionem, ne quis Baptismum reiteret (vt specialiter patet, cap. *Non licet*. Cap. *Rebaptizare*. De *Consecrat.* Dist. 4.) Caput autem allegatum de Apostatis expresse non loquitur, nisi de Acolytho, qui ministravit scienter bis baptizanti presbytero; quo casu respondet Papa, si crimen est publicum, ne ad maiores promotetur: si vero occultum, permittatur promoueri absque vlla dispensatione, vt notat Innocentius, cap. *Ex tenore de tēporibus ord.* Et id ipsum verba capitis indicant, sicque interpretatur Ancharanus cum alijs. De eo autem, qui bis baptizauit, nil disponit, nisi argumen tum sit a fortiori. Non ergo videtur bis baptizans irregularis esse; nisi quando crimen est notorium: tunc enim ex criminis notorietate est irregularitas, quia est graue scelus. Fauet etiam, quia nullus est canon expresse faciens irregularem bis baptizatam: referunt Speculator, aut S. Antoninus,

quide irregularitatibus diligenter tractant.

10 Suarez vero probat, quia textus, quando crimen est occultum, nullam superioris dispensationem requirit: sed absolute dicit, quod *promoueri poterit*: sicut autem verba, quæ continent pœnam publici delicti, scilicet, *promoueri non valebit*, Doctores intelligunt absolute, nulla expectata iudicis sententia, vel declaratione: ergo multo magis verba, quæ continent fauorem, cum fauores sint ampliandi, & odia restringenda.

Deinde: nam hæc irregularitas non est alibi in iure expressa: nisi in illo textu; nec ibi est explicitè, sed solum propter identitatem rationis de Acolytho, & ministro: ergo sub eadem distinctione, & limitatione de vtroque accipienda est. Et iuxta hunc textum omnes alij sunt exponendi.

11 Hæc sententia est probabilis, & in praxi iam tuta, sed qui primam vellet defendere, posset respondere cum Sayro numero 7. sensum illius textus esse, quod cum alias in Acolytho, qui baptizanti ministerium præbuit, si delictum publicum fuerit, nullo modo dispensandum esset: nimirum ab Episcopo, sed a solo Papa: si tamen Acolythus ille ad Religionem transire voluerit, permittit Pontifex vt fauore Religionis ipsius, circa eum valeat dispensari, scilicet, ab Episcopo. Secus autem si Religionem intrare noluisset, tunc enim si delictum publicum fuerit, non poterit Episcopus eum dispensare. Si vero delictum occultum fuerit, etiã si nõ fuerit Religionem intrare, poterit Episcopus eum dispensare, vt sic excessum suum, postea dignis pœnitentiæ fructibus, expiare possit. Et hunc putat Sayrus esse genuinum sensum illius capitis. Et hanc sententiam, vt communem proponit M. Ioãnes à S. Th. in explicatione doctrinæ Christianæ, de irregularit. ex delicto n. 1.

§. III.

*Verum debeat esse peccatum vt incurra-
tur pœna irregularitatis?*

12 Secunda difficultas est, vtrum causæ quæ excusant rebaptizationem a peccato mortali, excusent etiam ab incursum irregularitatis?

Pars affirmatiua videtur probari ex verbis Felicis Papæ Tertij, epist. 1. cap. 5. relatis in cap. *Qui in qualibet* 1. q. 7. in quibus habetur,

berur, & statuitur: *Ne unquam, qui in qualibet ætate, atibi quàm in Ecclesia Catholica baptizati, aut rebaptizati sunt, ad Ecclesiasticam militiam prorsus permittantur accedere.* Ergo infantes rebaptizatos absque usu rationis, ac personam sequens absque proprio peccato, statuit esse irregulares.

Deinde ignorantia inuincibilis iuris, aut facti, omnino excusat à peccato: quia sine cognitione non est voluntarium, & sine voluntate non committitur peccatum. Sed in cap. *Qui bis. De Consecratione. Dist. 4.* ignoranter rebaptizatus arcetur ab ordinibus sacris: ergo quæ excusant peccatum rebaptizationis, non excusant contrahi irregularitatem.

13 Propter verba huius textus, Paludanus in 4. dist. 6. q. 4. art. 1. conc. 2. a. num. 8. vlt. que ad 17. sustinet vt probabilem opinionem, quod rebaptizatus sine sua culpa sit irregularis: siue habuerit ignorantiam iuris, vel facti, præcipue si postquam sciuerit, ratum habuit. Idem tenent D. Antoninus 3. p. tit. 14. cap. 13. §. 12. Item Richardus, Gofredus, Angelus, & Viualdus, quos refert Sayrus li. 7. cap. 8. n. 8. Quos sequitur Hugolinus cap. 35. §. 2.

14 Loquendo vero de ignorantia iuris Scotus in 4. dist. 6. q. 8. initio inquit, quod ad propositum non oportet, quod ignorantia iuris in facto illo, siue in suscipiente, siue in conferente excuset: aut enim potest intelligi de ignorantia iuris diuini prohibentis Baptismum iterari. Et patet, quod ignorantia talis præcepti non excusat à peccato nec à pœna infligenda à Deo pro peccato. Aut intelligitur ignorantia iuris Canonici infligentis pœnam. Et nec ista ignorantia excusat, quin pœna illa incuratur: quando enim super aliquo, quod est ex iure diuino illicitum additur pœna canonica, vt illud amplius euitetur, non est necessarium ad hoc, vt incuratur illa pœna, aliqua scientia iuris Canonici; sed sufficit quod teneatur scire præceptum diuinum: sed si illud transgrediatur, incurrit pœnam Canonice; etiam si nesciat à iure Canonico pœnam esse inflictam. Hoc enim modo percutiēs clericum, cū faciat contra præceptum diuinum de charitate fraterna; et si nesciret excommunicationem latam à canone super tali facto; tamen incurreret eam. Et occidens hominem, licet nesciret canonem punientem homicidam pœna irregularitatis; tamen irregularis esset. Et eadem est ratio in omnibus illis: quia talis dat operam rei illicitæ, de qua re debet scire, quod sit illicita; & si nesciat, nullo modo debet illam e-

sequi, quousque consulat peritos, per quos posset scire illam esse illicitam. Sic ergo non oportet distinguere in proposito, nisi de intentione scienter facta, vel ignoranter, loquendo de scientia, vel ignorantia facti, hoc est, vt si ignoretur istum fuisse baptizatū, nunc iterum baptizari. Hæc Scotus.

15 Pariter Syluester verbo *Irregularitas* num. 6. q. 4. ita ait. Si vero quis rebaptizatur scienter, est irregularis. Si vero ignoranter ignorantia iuris, similiter est irregularis. Et similiter est irregularis, si fuit ignorantia facti, & postquam sciuit, habuit ratum. Cap. *Confirmandum. Dist. 50.* Et cap. *Quin qualibet* 1. q. 7. Si vero non habuit ratum, est irregularis, secundum Gofredum, indigens dispensatione Episcopi. Sed verius dicit Hostiensis, & sequitur Scotus, quod non est irregularis, sed excusatur: sicut & conferens ex ignorantia probabili. Arg. cap. *Placuit* 1. q. 4. Nec obstat dictum cap. *Qui bis*, & quod ibi notatur, quia cum secundum Scotum, illud caput, accipiatur ex pœnitentiæ Theodori Episcopi Cantuariensis, infligere non potest irregularitatem. Nisi forte dicatur, quod omnia capita à Gratiano posita in Decreto, sunt confirmata per Papam: Quod non est manifestum. Et adde, quod confirmatio simplex nil addit cap. *Præceptis*, dist. 12. de Confirmat. vti. vel inuti. Cap. *Cum dilecta*, cum capite seq. de priuilegiis. Vnde etiam si forent confirmata, irregularitatem non inducerent. Hæc Syluester ibi. Et verbo *Baptismus* 5. q. 3. citans Summam Pisanam. Tenereque Richardum, Angelum, Astensem, & Maiolū, & Viualdum, refert Sayrus. Et tenet Emanuel Rodriguez verbo *Irregularitas* c. 147. conc. 1.

16 Vtramque opinionem rectè impugnat Soto in 4. dist. 3. q. vnica art. 9. ad 4. Et de priore inquit, quod est opinio intolerabilis. Mirabile namque est, quod propter factum alterius, qui me inscium rebaptizat, si ego irregularis. Par enim ius esset, vt si infans ante usum rationis rebaptizaretur, irregularis fieret. Cuius contrarium plane decernitur. 1. q. 4. can. *Placuit*. Et Can. *Qui apud*. Enimvero licet irregularitas aliqua citra culpam contrahatur: non tamen sine actu libero: nisi forsitan aliqua sit corporis scditate vitiatus. Qui enim secundis subiectus fuit nuptiis, aut personam agens publicam iudicis, malefactores peremit, liberè id egit.

Adde, quod cum irregularitatis multiplex sit genus: illa, quæ ob significationem, qualis est bigamia, vel ob indecentiam, qualis est sanguinis effusio, & corporis vitium consti-

constituta est, potest quidem citra culpam contrahi. Illa vero, quæ in pœnam culpæ decernitur, quæ idcirco propriè dicitur censura irregularitatis, qualis hæc præsens apparet, reuera nõ est cur extra culpam incurratur: iuxta illud Greg. *Res, quæ culpa caret, in damnum vocari non conuenit. De constitutionibus. Cap. Cognoscentes.* Ad hæc: rebaptizans ignoranter, nullo iure irregularitatis condemnatur: multo ergo minus, qui sic rebaptizatur.

17 Ad textum in cap. *Qui in qualibet*, responderi ibi Glossa, communiter recepta, intelligẽtũ esse de ætate qualibet adulta, in qua sit usus rationis. Addit Gibalinus cap. 5. de Irregularitate q. 1. num. 5. Quod cum plurimum Synodorum Africanarum decreta, à Sede Apostolica, atque etiam Mediolanensium comprobata, edita fuerint, quæ infantes ab hæreticis baptizatos in Clerum admitti permittēbant, ubi iam grandiores errorẽ deposuissent; non est existimandum Fœlicem, deinde tertium, dum aliquot post annis in eadem causa scribit ad Africanos, aliquid contra antiquas leges, à Romana sede sancitas statuisse. Quare quod hæc sua epistola dixit, in qualibet ætate baptizatos ab hæreticis arcendos esse à sacris, de ætate doli capace exponendum est cum Glossa, in cap. *Qui in qualibet* 1. q. 7. ver. *ætate.* Videatur Gibalinus latius hoc expendens.

18 Ad textum in cap. *Quibus.* Respondet Soto ubi supra immediate subiungens. At verbum illud canonis per multos fallit, sanè qui non attendunt illud, non penitere, posse intelligi non de penitentiæ virtute; sed sic, quod qui ex ignorantia iuris, scientes factum, rebaptizantur, non indigent proferre illos septem annos penitentiæ, illic expressos. Licet penitere illos debeat peccati. Et irregulares manere quovisque ex graui necessitate cum illis dispensetur. Quare ex illo verbo non conuincitur legem illic ferri de ignorantia facti protinus excusante. Præterquam quod ut Scotus ait dist. 6. q. 8. textus ille, nec Pontificis est, nec Concilii, sed Theodoretus cuiusdam Cantuarẽs Episcopi: quare non facit fidem, sed grauem opinionem. Quam secundam solutionem etiam approbat Syluester, ut vidimus, & cõmuniter Doctores.

19 Secunda opinio tangit aliquid dispensandum alibi, quæ ignorantia excuset à censuris? De quo Authores, quos retuli capite 2. Theol. Moral. q. 13. num. 16. Et Soto illo art. 9. §. *Habemus*, docet, quod sententia excommunicationis, nemo nisi ob solã cul-

pam inobedientiæ Ecclesiæ irretitur: iuxta illud Evangelicum: Si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut ethnicus, & publicanus. Ecclesiam autem nemo dicitur non audire, nisi vel eius mandatum nouerit, aut nosse teneatur, ita ut eius ignorantia sit culpabilis. Si quis ergo daretur, qui inuincibili ignorantia laboraret canonis, profecto probabilissimum apparet, eius censuram in foro Dei nõ incurrere: tamen in foro exteriori eius excusatio non audiretur. De quo agit distinctio 18. Sed hic subdit, quod de alijs pœnis, qualis est irregularitas, diuersa forsitan est ratio.

20 Et §. *Igitur*, docet, quod Sacerdotes, quibus ex officio baptizare incumbit, neutrius ignorantia iuris, neque à culpa, neque ab irregularitate excusantur: quoniam tenentur vtrumque scire, tam diuinum, quam canonicum. Deinde, illi qui ius diuinum scire tenentur, licet pœnam canonicam, & civilem inuincibiliter ignorent, illam tamen incurrunt (excepta fortè excommunicatione, propter rationem factam) ut qui hominem occidit, licet ignoret inuincibiliter irregularitatem inde exurgere, irregularis nihilominus fit: nam eiusmodi pœnæ consequuntur culpam, quam quisque scire tenetur: Sicut fur, licet ignoret suspendij supplicium, illud iure persoluet.

21 Nihilominus addiderim (inquit Soto) quod forsitan potest quis habere inuincibilem ignorantiam ipsius iuris rebaptizationem prohibentis: nam quamquam fundetur in Euangelio; est tamen adeo reconditum, ut non omnes plebei illud teneatur scire. Quo circa si quis rusticorum puer, ignorans prorsus se malefacere, aut alium rebaptizaret, aut ab alio paruulo rebaptizaretur, forsitan quoniam nullam commisit culpam, nullam contraheret irregularitatem. Quod vltimum est ad mentem D. Antonini, Syluestri, Soto, Lorca, Curiel, Serra, Sanchez, Bonacinæ, & Dianæ, ut retulimus illo n. 16. Et quando est tantũ ignorantia pœnæ impositæ, non incurri irregularitatem, docent Sanchez lib. 9. de Matrim. disp. 32. nu. 9. & 17. & 31. Diana 4 parte tract. 2. resol. 36. & 85. Egidius, & Praepositus, quos refert, & sequitur Gibalinus capite quinto de Irregulari. quaestione 1. collectario 1. n. 8. in fine.

22 Ex quibus manet probatum, nec rebaptizatum, nec rebaptizantem esse irregularem, quoribus probabilis ignorantia iuris, vel facti eos excusat a peccato; secus quãdo ignorantia culpabilis eos accusat, quia quoad

quoad hoc, par ratio est de culpa, ac de pena: de quo Nauarrus capite 27. num. 246. & communiter Doctores, quos refert Sayrus cap. 8. num. 8. Quod verum est etiam si ratum habeat suum secundum Baptismum: quia id non exprimat iura, quæ in contrarium allegantur. Et quia subsequens rati habitio non influit in hoc, quod prima rebaptizatio, inculpabilis propter ignorantiam, facit culpa, licet postea peccet: sed hoc non retrahitur. Et ita admittunt iam communiter Doctores.

23 Eisdemque de causis, qui primum Baptismum recepit sicte, & sine intentione sufficiente ad validitatem, non fit irregularis in secundo Baptismo: quia iste in veritate non rebaptizatur: licet in foro externo aliter presumatur. Sicut non fit irregularis, qui vere baptizatum secundo sicte baptizat; illicet peccet propter irreuerentiam Sacramenti.

24 Addit Syluester verbo *Irregularitas* q. 4. num. 6 in fine. Similiter non est irregularis, qui coactè coactione absoluta fuit rebaptizatus; secus in conditionata: ut notat Innocentius cap. *Eos. De Consecratione*, dist. 4. Idè tamen Syluester hanc opinionem solum ut tutiorem proponit verbo *Baptismus* 5. q. 3. dicens. Aliàs autem ignoranter rebaptizari, vel coacti absolute promoueri possunt de iure, secundum aliquos, vel de dispensatione secundum alios, si magna necessitas cogat. Quod est tutius, Cap. *Eos. De Cof.* dist. 4. cap. *Qui bis*, Sequunturque Maiolus libro 3. c. 14. n. 3. Vivaldus in secunda specie Irregularitatis, §. 1. n. 8. fol. 516.

25 At vero S. Antoninus, Henriquez, & Suarez, quos refert, & sequitur Sayrus c. 8. nu. 18. Nuño ar. 9. conc. 7. & ibi Serra in fine articuli. Trullench li. 2. c. 1. dub. 5. nu. 13. Auila par. 7. disp. 7. dub. 4. conc. 1. & 2. Gibalinus consec. 3. n. 11. docent esse irregularem, quoties metu cogente vere ex animo rebaptizat, vel rebaptizatur: quia sicut timor non excusat à culpa; ita nec à pena: & nullo timore potest cogi efficaciter: cum omnino sit in sua libertate, non habere interius intentionem. Si vero metu cogente, rebaptizet, vel rebaptizatur sicte, quamuis peccet, non fit irregularis: quia hæc pena solum contrahitur cum adest vera rebaptizatio.

26 Imò Leander à SS. Sacram. to. 5. trac. 2. disp. 18. q. 11. censet esse probabilius non fieri irregularem non solum, qui metu cogente sicte rebaptizat: verum etiam si metu perterritus ex animo rebaptizat. Quia com-

munis opinio fert, quod metus cadens in virum constantem excusat a pena statuta per leges humanas: quamuis non excuset a culpa, si aliàs actus sit alio iure prohibitus: quod de prohibitis iure naturæ, est de fide, ut vidimus to. 2. Theol. cap. 17. q. 6. nu. 37. Quando autem prohibitio legis humanæ obliget etiam in mortis periculo, exponit accurate Motesinos to. 2. in 1. 2. disp. 23. q. 10. n. 171. & duobus sequentibus.

27 Ultima difficultas est, utrum ex irratione Baptismi conditionata incurratur pena irregularitatis? Quia difficultas est ab alijs late disputata: ideo breuiter ab illa nos expediemus. Probabiliter affirmant Soto, & Victoria, Corduba, Sayrus, Vgolinus, & alij. Sed alia opinio etiam est probabilis, & eam docuit Nauarrus cap. 21. nu. 246. quem cum alijs duodecim Authoribus, refert, & sequitur Leand. to. 1. trac. 2. disp. 6. q. 9. & to. 5. tract. 2. disp. 18. q. 12. Specialiter ex Thomistis videndi Nuño 3. p. q. 66. art. 9. conc. 6. Ruyz dub. vi. Serra in fine articuli: quia odia sunt restringenda: unde lex imponens penam irregularitatis propter rebaptizationem absolutam, quæ sola est simpliciter rebaptizatio, restringi debet, & non ampliari ad rebaptizationem conditionalem.

28 Aduertunt autem Suarez disp. 31. sectione 6. dub. 1. Cabrera ar. 9. n. 20. Bonacina disp. 7. q. 3. puncto 3. n. 7. Layman, Fillari, Hurt. & Præpositus, quos refert, & sequitur Gibalinus de Irregul. cap. 5. q. 1. nu. 7. quod hæc irregularitas respectu rebaptizati est totalis, quia a suscipiendis ordinibus impedit, & à ministerio, & vltu susceptorum prohibet, ut constat ex iuribus relatis ex Papa Felice tertio. Quantum vero ad rebaptizantem, eiusque ministrum, irregularitas est tantum partialis, & prohibet solum ne is promoueat ad superiores ordines, ut patet ex Alexandro 3. cap. 2. de Apostolatus. Quamuis Hostiensis, Panormitanus, Angelus, Martinus Ledesma, & Maiolus, quos refert, & ut probabilior, & communior sententiam, sequitur Gregorius Sayrus lib. 7. Theauri c. 8. n. 5. dicant in omnibus irregularitatem esse totalem.

29 Quoad dispensationem autem huius irregularitatis, admonet Syluester verbo *Baptismus* 5. q. 3. & communiter Doctores, quod per se loquendo, solus Papa in ea dispensat: quia nullus Papa inferior dispensare valet in legibus Papæ, & in iure communi. Si tamen delictum esset occultum, potest Episcopus dispensare, ut habetur in Concilio

Ho Tridentinō sess. 24. de Reformatione cap. 6. Per cuius dispositionem tollitur controversia, quæ olim circa hoc fuisse videtur, vt notat Sayrus cap. 8. num. 31. Notat etiā Henric. libro 14. cap. 20. n. 3. & Authores cōmuniter, vt refert, & sequitur Leander disp. 18. quæst. 19. quod licet secundus Baptismus fiat publice, erit delictum occultum, si ratio rebaptizandi sit occulta, vt pote quia prius fuit occulte Baptismus ministratus.

30 Demum notat Soto articulo illo 9. in fine, quod sunt causæ ad dispensandum perpendendæ: nā cum huiusmodi pœnæ in odium hæreticorum fuerint constitutæ, si quis eo rebaptizatur, quod fuerat ab hæreticis baptizatus, difficilius cum illo dispensandum est. Si vero aliam ob causam minoris notæ, mitius cum illo agendum.

DVBIVM X.

Vtrum ritus, quo Ecclesia in baptizando vtitur, sit conueniens?

Videri alicui posset Diuum Thomam sine causa, & ordine indebito, hac quæstione inseruisse articulum decimum de ritu Baptismi: siquidem nunc in tota quæstione de solis partibus substantialibus Baptismi tractat: & cum inter ritus etiam connumerentur catechismi, & exorcismi: de quibus non agit vsque ad quæstionem septuagesimam primam in fine materie Baptismi; melius esset cum communi Doctorum simul de ritibus omnibus, & de catechismis disputare.

Propter hoc argumentum, Suarez, Vazquez, & alij, remittunt hanc dubitationem vsque ad quæst. 71. ne conuenientem ordinem disputationum intermittant.

2 Rectè tamen responderat Magister Soto in 4. dist. 3. quæst. vnica artic. 10. initio, quod catechismi, & exorcismi, non tam ad formam Baptismi attinent, quam ad eius præparationem; & idè de illis, tamquam de præambulis Baptismi in fine materie disputandum est. Quia de causa Diuus Thomas in Prologo quæst. 71. hanc rationem ordinis insinuat, dicens. *Deinde considerandum est de præparatorijs, quæ simul concurrunt cum Baptismo.* Ritus autem Baptismi sunt vnctiones, atque aliæ ceremoniæ, quæ ad solemnitatem formæ Baptismi attinent. Merito ergo inter disputandum de forma Baptismi, quæritur de ritu, an sit conueniens?

§. I.

Caremoniarum utilitas.

Færo omnes Ecclesiasticas cæremonias irridebat Vviclef, vt refert, & confutat Vvaidenis tom. 3. qui est de sacramentalibus, tit. 5. cap. 45. Quem imitati sunt Caluinus lib. 4. institut. cap. 15. §. 19. Illyricus cæturia 1. lib. 2. cap. 6. & cæturia 2. cap. 6. quia eiusmodi cæremoniz in sacris litteris, neque præcepto, neque exemplo villo sunt cōmendatæ. Quin potius sunt mandata hominum: de quibus Dominus in Euangelio Matthæi 15. ex Esaiæ cap. 29. inquit: *Frustra me colunt mandatis hominum*: ideoquè otiosus est externus cultus cæremoniarum, à Deo reprobatus. Vnde & Apollolus ad Colloenses 2. ver. 22. de istis cæremoniis ait. *Quæ sunt omnia in interitum ipso vsu, secundum præcepta, & doctrinas hominum: quæ sunt rationem quidem habentia sapientie in superstitione, & humilitate, & non ad parcendum corpori, non in honore aliquo ad saturitatem carnis.* Quasi dicat. Quævis externus cultus habeat speciem, & externam apparentiam virtutis: re tamè vera est in interitum spiritus.

4 Specialiter quia Baptismi ceremoniæ videntur superstitionosæ, & contemptibiles, vt sunt guttus salis, tactus narium, & aurium, salua, & huiusmodi. Et in primitiua Ecclesia simpliciori modo dabatur Baptismus: siquidem quocumque loco, & tempore, in fluuijs, & fontibus baptizabantur credentes, vt constat ex Actorum 6. & 16.

5 Per oppositum de Valentinianis refert Sanctus Irenæus lib. 1. cap. 18. quod tot ritus differentes apud eos erant, quot Antistites, vt notat Grauina tom. 1. lib. 4. Præscriptionum folio 618. lit. l. & folio 626. lit. c. ex S. Epiphanio refert, quod inter Marcianos in rituum administratione mira diffusio est.

6 Nihilominus catholicam doctrinam post alia Concilia, vltimo explicuit Tridentinum sess. 7. de sacramentis in genere canone 13. ita dicens. *Siquis dixerit receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemnibus sacramentorum administratione adhiberi cōsuetos, aut contemni, aut sine peccato à ministris prohibito omitti, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum pastorem mutari posse, anathema sit.* Et sess. 22. cap. 5. ex Sancto Augustino lib. 3. de libero arbitrio cap. 10. rationem assignat, dicens. *Cum natura hominum ea sit, vt non facile queat sine admittulis exterioribus ad rerum diuinarum meditationem sustolli, propterea pia mater Ecclesiæ ritus quosdam, &c.*

De quo ibi canone 7. & S. Augustinus epif. 118. & alij Patres, quos referunt Bellarmin⁹ lib. 2. de sacramentis cap. 29. & 31. Suarez disp. 15. sect. 2. & disp. 30. sect. 1. & Vazquez disp. 166. cap. 1. & Cabrera q. 66. art. 10. disp. 1. per totam.

7 Docet autem optimè D. Thom. hoc articulo decimo, ritus pertinentes ad solemnitatem sacramenti, requiri ad bene esse ipsius: & adhiberi propter tria. Primo quidem ad excitandam deuotionem fidelium, & reuerentiam ad sacramentum. Si enim simpliciter fieret ablutio in aqua absque solemnitare, de facili ab aliquib⁹ existimareretur quasi quædam communis ablutio. Et hæc est ratio S. Augustini in Concilio Tridentino approbata. Secundo, ad fidelium instructionem: simplices enim, qui litteris non erudiuntur, oportet erudire per aliqua sensibilia signa, puta per picturas, & aliqua huiusmodi. Et per hunc modum per ea, quæ in sacramentis aguntur, vel instruntur, vel sollicitantur ad querendum de his, quæ per huiusmodi sensibilia signa signantur. Et ideo quia præter principalem sacramenti effectum, oportet quædam alia scire circa Baptismum; conueniens fuit ut etiam quibusdam exterioribus signis repræsentarètur. Tertio, quia per orationes, & benedictiones, & alia huiusmodi, cohibetur vis Dæmonis ab impedimèto sacramentalis effectus. Hæc ratio exponitur latius q. 71. art. 3. Omnia autem hæc adeo vera sunt, ut inquit Soto artic. 10. conc. 2. ut qui eiusmodi cæremonijs obganiunt, hæretici omnino sint. Et reuera Germani ab istis cæremonijs vituperandis, & explodendis exordium sumpserunt: vnde subinde gradū facile fecerunt ad ipsa labefactanda, exterminandaque sacramenta.

8 Varios sacrarum cæremoniarū fructus enumerat Laurentius Beyerlinch in Festo Purifi. B. Virginis tex. 1. & Teat. vit. hum. to. 2. verb. *Cæremonie*. 1. vbi ait. Quod licet in cæremonijs nulla constitatur perfectio; tamen ad eam velut manu ducant, eamque conferuent, dum animum excitat ad rerum diuinarum contemplationem, & deuotionem. Quod enim sal carnibus, cortex arboribus, gladio vagina, folia arborib⁹, seps hortis, id Religioni sunt cæremoniæ: vnde abique his nullam religionem subsistere diu posse, asseruit B. Auguf. lib. 19. contra Faustum cap. 11. Secundo, cæremoniæ rudibus, & iniuperitis seruiunt loco imaginis, & sunt velut viuæ picturæ. Tertio, sunt symbola militiæ Christianæ, quibus secernimur ab alijs sec-

tis. Cuius rei typus fuit sanguis Agni illitus postibus Hebræorum: & funiculus coccine⁹ suspensus in fenestra Raab meretricis. Quarto, excitant amorem erga Deum, & venerationem: dum mentem curis sæcularibus enervatam, sursum eleuant, & ad sancta sanctè tractandum, velut manu ducunt. Variâ miracula pro sacris cæremonijs, & exempla diuinæ vindictæ in earum irritiores, refert ibi fol. 36. & 37.

9 Decem hæreticorum argumenta refert, & diluit Bellarminus lib. 2. de sacramentis in genere cap. 32. In primis cæremonias aliquas Christum, & Apostolos instituisse, quas sola traditione habemus, constat ex Apostolo 1. ad Cor. 11. *Cætera, cum venero, disponam*. Et ipse, qui non imperauit continentiam, sed contuluit; tamen multa alia imperauit ut 2. ad Thesal. vlt. *Quod si quis non obedit verbo nostro per epistolam, hunc notate, & ne commisceamini cum illo, vt confundatur*.

10 Specialiter ad argumentum ex epistola ad Collosenses respondet epistolam illam ad Collosenses nihil habere contra Ecclesiasticas leges de cæremonijs. Nam vt ex Chrysostomo, Ambrosio, Theodoro, Theophylacto, & Occumenio constat, scripta est cõtra Simonem Magum, & alios eius temporis hæreticos, & impostores, qui per suadebant hominibus per Angelos quoddam oportere accedere ad summum Deum; neque sufficere Christum; & præterea obtrudebãt Christianis cæremonias, partim Iudaicas, partim Ethnicas. Hinc igitur in primo capite fuisse tractat de excellètia Christi, ac dicit eum esse caput omnium, & super omnia, & Angelos ab ipso, vt Auctore, pendere. Deinde in secundo capite monet, ne decipiantur per Philosophiam, videlicet Platonis, & similibus, qua utebantur Simoniani, & Gnostici: & simul arguit eos, quod Sabbata, & Neomenias seruent, quæ Iudaica sunt, & euacuata per Christum; & quod abstinerent à cibis quibusdam, vt immundis: & quod in religione Angelorum ambularent putantes per eos tantum ascendi posse ad Deum. Quæ omnia sunt falsa, & superstitiosa. Hæc ibi.

11 Specialiter verba capituli secundi ad Collosenses exponit D. Thomas ibi lec. 4. in fine intelligi de cæremonijs legalibus, quia mortifera sunt post passionem Christi, ponentibus spem in eis; sed post tempus gratiæ diuulgatæ, simpliciter omnibus sunt mortifera in ipso vsu: quia sunt præcepta ad tempus: vnde qui liberatur per Christum à serui-

tute legis, nõ debet se iterum supponere feruituti, vt monet Apost. ad Gal. 5. Seruantur tamen aliqua, quæ & si non autoritate diuina; tamẽ humana ratione sunt vrilia. Quod non contingit in cæremonijs Iudaicis.

12 In speciali quod hæretici obijciunt contra cæremonias Baptismi, in ipsos retorquet Bellarminus libro 1. de Baptismo cap. 24. duo illis obijciens. Primo, quod ipsi etiã aliqua præscribant in administratione Baptismi, quæ in Sacris literis non inuenerunt. Dicunt enim Baptismum ministrandum die Dominico, in Ecclesia, & præsentia populi, & quod nomen est imponendum, & est recitandum symbolum, & ab renunciandum satanæ, &c. Et tamẽ in Sacra Scriptura referuntur Baptismi sine his cæremonijs ministrati: vt patet in Actibus Apostolorum. Vel igitur aduersarij reiiciant omnes omnino cæremonias, & solum baptizent alpergendo aquam, & recitando verba; aut certe quærant alia argumenta, quibus oppugnent ritus ab Ecclesia approbatos. Secundo illis opponit, testimonium veteris Ecclesiæ. Omnes enim ritus, quibus nũc vtimur, antiquissimi sunt, & vel ex Apostolorum traditione manarunt, vel a sanctissimis Patribus instituti sũt. Quorum autoritas, præsertim tot sæculis iam confirmata, plus apud nos valere debet, quã Nouatorum clamores; cum ipsi nihil probare possint a nobis fieri cõtra Sacras Literas.

§. II.

De tempore, & loco Baptismi.

13 Recenset ibi cap. 25. duodecim cæremonias, quæ sunt ante baptismũ (de quibus D. Thomas q. 71. & nos cum illo) & Ioannes Nicolai in Summa Raynerij titulo de Baptismo c. 18. per sex §§. & Vazquez disp. 166. cap. 3. vsque ad 6. & cap. 26. exponit quinque cæremonias, quæ baptismum comitãtur: & demum cap. 27. explicat alias quinque, quæ baptismum sequũtur. Nobis vero, qui potius Theologiam Scholasticã, & Moralem scribimus pro instructione fidelium, & non ex professo Controuersias cum hæreticis, sufficit aliquas, quas D. Thomas in solutionibus argumentorum articuli decimi tangit, aliquantulum declarare.

14 In solutione ad primum docet Diu^s Thomas, quod solemnis baptismus agitur in Ecclesia, & in Vigilia Patchæ, quando fit commemoratio dominicæ sepulturæ, & Resurrectionis eiusdem: & ab his est efficacia baptismi: iuxta illud ad Rom. 6. *Quicumque*

*baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus: & Dominus post Resurrectionem, præceptum de baptismo discipulis dedit, vt habetur Math. vlt. Agitur etiam, & in Vigilia Pentecostes quando incipit celebrari solemnitatis Spiritus Sancti, a quo baptismus habet efficaciam: iuxta illud Ioannis 3. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, &c.* Vnde & Apostoli leguntur ipso die Pentecostes, quo Spiritum Sanctum receperant, tria millia hominum baptizasse.*

15 Qui ritus plurimis canonibus sanctus extat, de Consecratione dist. 3. & 4. Nẽpẽ ex Concilio Gerundensi cap. 4. cap. De catechumens. Ex S. Leone Papa epist. 4. cap. 6. & ex Gelasio ad Episcopos Lucaniæ cap. 12. relato e ip. *Baptizandi.* Et Gelasio ad Clerum, & plebem Tarentinam, vel Gregorio Papa Secundo ad Clerum, & plebem Turingiæ, ex quo Vocitat cap. *Venerabilis.* Concilium itẽ Vuormatiel. c. 1 & Meldel. c. 48. & Parisiense secundũ lib. 1. cap. 13. & S. Greg. lib. 7. epist. indict. 1. epist. 24. Faustino Defensori. Quorum omnium verba habentur in Summa Raynerij cum additionib⁹ Ioan. Nicolai ver. Baptismus cap. 8. §. 2. Qui & §. 3. refert verba S. Leonis prædicta epist. c. 3. & 4. & 6. & S. Augustini ser. 163. de tempore, seu serm. 7. de Dominica in Octauis Patchæ. S. Basil. de exort. ad Baptismum, & Tertul. de Baptismo cap. 19. & Victoris Papæ epist. 1. ad Theoph. Alex. & Sirciaci Papæ epist. 1. c. 2. & S. Leonis epist. ad Episc. per Siciliam cõstitutos cap. 1. & 5. & 6. & epist. 80. alias 78. ad Episcopos Campaniæ, Samnij, & Piceni.

16 Et §. 6. addit non modo tempus Patchæ, vel Pentecostes ad Baptismi celebritatem olim ad Ecclesia determinatũ esse; sed etiam diem Sabbathi potius, quam aliu, & vespertinũ tempus poti⁹ quam aliud. Quod constat ex sancto Chrysostomo ad Innocentium Papam, & hom. 40. in 1. Corinth. & S. August. hom. 42. de orat. Dominica. S. Gregor. lib. 4. Dial. cap. 32. & lib. 7. Indic. 2. epist. 5. ad Ianuariũ. Et ex Papa Deus dedit ad Godianum Episcopum. Vnde & Alcuinus (qui & Albinus Flaccus) lib. de diuinis officijs. c. 19. Sabbathi sancti cæremonias explicãs, inter alia sic ait. *Hodie hora nona Baptismus celebratur, ea de causa, quia Angelus Domini venit ad Cornelium hora nona, annuntians ei, quod orationes eius, ac elemosynæ ascenderint in conspectu Domini: Qui mox misit ad Petrum, & promeruit sacramentum Baptismi. Sed hoc decentissimum est, vt quia hora nona Author vitæ emisit spiritum, eadem hora nona Ecclesia Sancta Sanctum percipiat Baptismum.*

Et sic in benedictione carceri, & in collecta Missæ, & in præfatione, & in oblatione de hoc fit mentio, illis verbis: *Da ut renatis fonte Baptismatis: & illis: Quam tibi offerimus, pro his quoque quos regenerare dignatus es, &c.* Atque idem de Pêtecoste proportione quadam dici debet, quod in eius vespera præcedente, siue Vigilia festi Baptismus olim fuerit conferendus.

17 Nunc tamen vsus ille desijt obseruari: præsertim, quia pauci adulti baptizantur, & pueri propter infirmitatem vt plurimū, vel periculum, quod in omnibus timeri potest, vix tēpus illud vtriusque Sabbathi possunt expectare, vel hora nona cōmode baptizari. Addit Soto ad primum in fine. Consilium tamen esset, vt in Insulis, vbi denuo noua plantatur Ecclesia, mos ille pius, quoad fieri posset obseruaretur.

18 Addit Suárez disp. 30. sec. 2. & Vazquez disp. 130. cap. 3. in fine. Quod ob antiquitatis reuerentiam, & memoriam, adhuc Romæ huius consuetudinis vestigia seruari videmus: nam licet alijs etiam temporibus anni Baptismata celebrari consueuerint; tamen illis duabus festiuitatibus speciali, vt patet, solemnitate fiunt. Ratio autem ob quam hic mos mutatus est, sumi potest ex Ruperto Abbate lib. 4. de diu. officijs cap. 18. dicente: *Postquam Christianitas creuit, & sageia illa verbi Dei piscibus impleta est; quia periculosum erat tantam multitudinem differri, propter occasiones mortis; que in multitudine hominum multe sunt: maxime propter turbam infantium ex fidelibus parentibus nascentium; quorum tenera vita per sepe leui occasione succiditur, visum est Sanctæ Ecclesiæ passim indulgentia baptizandi concessa, cuncta ante venire pericula.*

19 Quantum attinet ad locum, iure diuino nullus pro Baptismo excipitur: ideoque olim in fluuijs, fontibus, & priuatis domibus, & alijs locis ministrabatur, vt constat ex Actis Apostolorum cap. 8. & 10. & 16. ac præsertim cap. 2. Vsu tamen, & lege Ecclesiastica statuta sunt certa loca, extra qua non est licitum Baptismum solemniter ministrare. Itaque Baptisteria dicebantur, qualia nunc in Italia extant separata ab ipsis Ecclesijs: de quibus fit mentio in Concilio Antisiodorensi, sub Papa Deus dedit, cap. 14. & Sanctus Cyrillus Hierosol. catehesi. 1. Mistagogica ait. *Primum ingressi estis in porticum domus Baptisterij.* Sanctus Paulinus Epistola 12. ad Seuerum, parum ab initio ait. *In vero etiam Baptisterium Basilicæ duabus inter positum condidisti.* De quo, etiam Sanctus Gregorius Nazianzenus oratione 40. Modo vero in singulis

Parochijs, & in certo ipsarum Ecclesiarum loco pro Baptismo vas lapideum consecretum est: quod fontem Baptismi appellant. Et S. Dionysius cap. 2. de Ecclesiastica Hier. p. 2. vocat matrem adoptionis: de Catechumeno enim ait: *Ad matrem adoptionis venit.* Et apud Gratianum de Consecrat. dist. 4. cap. 106. ex Concilio Illerdensi, seu Meldensi in cap. *Omnes Presbyteri*, dicitur. *Omnes Presbyteri, qui fontem lapideum habere nequieuerit, vas conueniens ad hoc solummodo baptizandi officium habeat, quod extra Ecclesiam non deportetur.*

20 Ex quibus sequitur, quod ex præcepto Ecclesiæ non licet extra Ecclesiam Baptismum solemniter ministrare. Quod statutum fuit in Sexta Synodo canone 59. Trullano illis verbis: *In eadem oratoria, que est intra domum, Baptismus nequaquam peragatur; sed qui ab omnibus sordibus aliena illuminatione digni habendi sunt, ad Catholicas Ecclesias accedant, & hoc illic munere perfuantur.* Et Clemens Quintus in Concilio Vienensi, vt refertur in Clementina vnica de Baptismo, & eius effecti lib. 3. Clementinarum tit. 15. ita statuit. *Presenti prohibemus edicto, ne quis de cetero in taulis, vel cameris, aut alijs priuatis domibus, sed dumtaxat in Ecclesijs; in quibus sunt ad hoc fontes specialiter deputati; aliquos (Nisi Regum, vel Principum, quibus valeat in hoc deferri, liberi extiterint; Aut talis necessitas emerferit, propter quam nequeat ad Ecclesiam absque periculo, propter hoc accessus haberi) audeat baptizare. Qui autem in secus presumpserit, aut suam in hoc presentiam exhibuerit, taliter per Episcopum suum castigetur, quod alij attentare similia non presumant. Hac ibi.*

21 Sed inquirunt Doctores quid nomine Principum ibi intelligatur? Per duo extrema aliqui opinati sunt: nam Antonius Quintana Duēnas trac. 1. Singul. 21. n. 3. ita ample verbum accipit, vt scribat. Et non ita stricte sumendum nomen Principis, nonnulli iudicabunt, cum priuilegium Principis late interpretandum sit. Sed filij Ducum: seu *los hijos de los Duques, y grandes de España, o de otros grandes potentados de otros Reynos; leu vt loquitur Granada trac. 4. disp. 4. Potentatus nobiles*, possent vt hoc priuilegio. Præsertim si adsit dispensatio, seu potius interpretatio, aut Epichæia iuris communis ab Episcopo facta; cum illud ob eximiam nobilitatem, & domus splendorem Principibus concedatur, vt innuit Glossa hic. Et vocabularia vtriusque iuris, *Principum* nomine, quæ libet secularem dominum, vt 33. q. 5. & Prælatum Ecclesiæ, vt dist. 35. cap. *Ecclesia*, comprehendere doceant.

Vadē omnes filios ac Nepotes Ducum, Marchionum, Comitum, & de otros Señores de Titulo, con dominio superior, y vassallos: vel eorum, qui ratione muneris principatum, seu præ excellentem honorem, aut prærogatiuam potiuntur, vt Vice Reges, Oratores Regum, vel Pontificum, vulgo, los Embaxadores: Nec non supremi Præsidēs Senatus Regij Castellæ; & forsitan aliorum, vt Ordinum, Indiarum, Belli, & Iustitiæ; dum hoc honore, ac familiæ splendore fruuntur; ac his similes sub hoc nomine non improbabiler contineri, aliqui fortè existimabunt. Hæc ille.

22 Per oppositum *Principum* nomine nõ venire Ducē Mediolani statuit Fulgof. conf. 20. Nec Ducem Urbini, ait Socinus libro 1. conf. 138. Nec Ducem Ferraræ, dicit Alexāder lib. 2. conf. 1. n. 12. Nec Ducem Mātuar, aut Camerini opinatur Cardinalis Thuseº, verbo *Princeps* to. 6. conc. 665.

23 Melius tamen Glossa cõmuniter recepta, Nuño q. 71. art. 4. dub. vnico conc. 1. & Vazquez disp. 166. cap. 2. n. 8. per Principes intelligūt supremos dumtaxat, hoc est, qui potestatem Regum supremam in Republica habent, nec sub alicuius Regis, aut Principis superioris iurisdictione constituti sunt. Nec hac voce ibi comprehendendi Duces, Marchiones, & Comites sub Regibus constitutos, notat Suarez disp. 30. sect. 2. & communiter Doctores. Et contextus exposcit: quia pares Regibus Principes in hoc facit. Quare in Rituali Pauli Quinti nouissimo non solum exigitur quod sint filij Principum lato accepto vocabulo, sed potius restringitur ad filios magnorum Principum: ait namque. *Nisi fortè sint Regum, aut magnorum Principum filij, id ipsis ita de poscentibus.* Et vsus ipse confirmat.

24 Aduertunt autem Suarez, & Vazq. & alij communiter, quod si Princeps vti velit hoc priuilegio, non proinde omittere potest ceteras cæremonias, quæ ex consuetudine Ecclesiastica in Baptismo solent adhiberi; cum ad hoc nulla ipsi facultas concedatur, & concedere non expediret.

25 Nec opinioni Quintana Dueñas fauet Granado, quia disp. 4. nihil de hoc puncto. Tractatu autem sexto ita ait. Excipiuntur tamen ab hac obligatione, in Clementina vnica de Baptismo, filij Regum, vel Principum, quo nomine non intelliguntur Marchiones, aut Duces, vt bene Suarez, & Glossa, ac alij Recentiores; sed potentatus nobiles, qui Regibus equiparentur. Hæc ibi. Constat autem recentiores a Quintana, Regibus non æquiparari.

Rursus ipsa eius positio videtur in terminis implicans: nam si nomine *Principum* in verbis Papæ, & Concilij, insertis in iure communi, illi omnes intelliguntur; non opº est dispensatione Episcopi; cum id Papa concedat. Si autem negat (vt negate communiter intelligunt Doctores) non habet locum dispensatio Episcopi, neque Epichæia, cum Episcopi non valeant dispensare in legibus Papæ: & Concilium Tridentinum relatum n. 6. prohibet mutationem rituum Ecclesiæ: & casus iste frequentissimus est; nec a legibus, aut Doctoribus omittitur; & idè in illo non habet locum Epichæia. Nec contextus, nec Doctores, nec vltus admittunt tantam latitudinem vocis *Principum*, quidquid sit de vsu illius vocis in alijs ritatibus.

§. III.

De solemnitatibus repetendis.

26 **C**asu quo imminente mortis periculo quis domi baptizatur, sub peccato mortali tenentur illi, qui baptizandi curã gerūt, deferre postmodum in Ecclesiam, vt adhibeātur catechismi, & exorcismi, qui defuerant: vnde in cap. *Spiritus Sanctus*. 1. q. 1. in casu pueri ab alio puero Anastasio baptizati, statuit Episcopus Alexandrinus, *iterari Baptismum non debere: sed adimpleri ea, quæ Sacerdotibus mos est.* Et S. Th. 3. p. q. 71. art. 3. ad 3. ait. *Non tamen sunt huiusmodi præmittenda; nisi in necessitatis articulo.* Et tunc cessante periculo, debent suppleri, vt seruetur vniformitas in Baptismo. Nec frustra suppleuntur post Baptismum: quia sicut impeditur effectus Baptismi antequam percipiatur; ita potest impedi postquam fuerit perfectus. Et ita tenent cõmuniter Doctores. Ideoque Layman to. 2. lib. 5. tract. 2. c. 8. nu. 10. & Didacus Antonius Frances Vrritigolti in foro conscientie in 2. p. q. 8. n. 9. merito reprehendunt Paulum Comitoliũ lib. 1. respons. mor. q. 12. dicentem, sacrilegiũ fore, & maximam sacramenti iniuriam, si Parochus puero priuatim baptizato, postea exorcismos ad Dæmonẽ profligandũ adhibeat. Hoc enim est contra textum relatum: & contra D. Th. & omnes Theologos: & contra praxim, & ritum Ecclesiæ, vt seruetur vniformitas in Baptismo, & orationes nomine Ecclesiæ, vel vnum, vel alium effectum habeant, solemnitates consuetas semper adhibentis.

Vnde Auerta quæst. 71. sect. 1. ait. Sed ex Rituali, & vsu constat, adhibendum etiam esse Exorcismum; paucis tamen verbis aptè mutatis. Tum quia quodammodo refertur ad tempus præteritũ. Tum quia præ-

cipuè; licet expulſus ſit Dæmon quātum ad originalem culpam: ramen quia nunquam deſinit hominib⁹ inſidiari, iuuat magis eum expellere, & arcere.

Henriquez lib. 3. de Cōfirmatione cap. 2. numero. 1. in fine in ſimili caſu Confirmationis inualidæ, ait. Ritus tamen, qui ad ſolemnitatem pertinent, non eſſent tunc iterandi. Et in Gloſſa lit. a. loquendo de Baptiſmo ait. Vt quādo Baptiſmus publicæ datus non fuit verus, ſed præſumptus, & iteratur; non ſunt iterandi ritus iam facti. Idem docet Bonacina tom. 1. diſp. 2. punct. 7. numero 22. & probat a ſimili de benedictionibus adhibitis in matrimonio inualido, quæ non repetuntur. Idem tenent Vivaldus, & Moure 3. p. examinis cap. 2. §. 8. n. 1. Quintana Dueñas tract. 1. ſingulari 18. n. 3. & Trullench lib. 2. praxis ſacramentorum cap. 1. dub. 9. n. 4. probable dicit. Et Auerta q. 71. ſect. 1. in fine cenſet non debere repeti, niſi forte vſus aliter cogat.

28 Cæterum S. Antoninus 3. p. tit. 14. cap. 13. §. 12. ait. Si conſtat aliquid de ſubſtantialibus deſuiſſe, tunc omnia ſubſtantialia, quæ ſimul oportet concurrere, ſunt iteranda, quæ iam fuerant adhibita; & etiam alia, quæ ſunt de ſolemnitate, ſecundum Theologos. Quod & docuit Paludanus in 4. diſt. 6. q. 4. & Soto in 4. diſt. 3. q. vltima art. 9. §. *Cautiſſime*. Bartholomæus ab Angelis de ſacramentis Diſt. 2. §. 69. Imò idem Henric. lib. 2. de Baptiſmo cap. 15. nu. 4. in Gloſſa lit. i. & lib. 1. de ſacramentis in genere cap. 11. n. 4. Reginaldus lib. 28. n. 3. quia deſtructo ſubiecto, deſtruitur accidens eius.

29 Haſtamen duas ſententias (inquit M. Serra 3. p. q. 66. ar. 10.) In concordiam reuocari poſſe exiſtimo: & primam, quam Iuſtiſtas tenere refert S. Antonin⁹ vbi ſupra, veram eſſe, quādo Baptiſmus non eſt ſolemniter, & publicè reiterandus, ſed ſolum in ſecreto, quia defectus illius ſubſtantialis nō eſt publicus. Secundam vero, quādo Baptiſmus in Eccleſia publicè, & ſolemniter reiterandus eſt, quia defectus ſubſtantialis eſt publicus: nam generaliter ait Concilium Tridentinum vbi ſupra, in ſolemni adminiſtratione ſacramentorum nō poſſe omitti ritus receptos, & approbatos Eccleſiæ, & adhiberi conſuetos. Quod & tenet Frances Viri-goiti par. 2. q. 8. n. 9.

30 In repetitione autem Baptiſmi, vel abſoluta, quādo certum eſt fuisse nullum, vel conditio nata, quādo eſt dubium, ſcandalum temper vitandum eſt, quoad fieri poſſet. Quare, ſi occaſio repetendi Baptiſmum

non ſit publica, ſed ſecreta, Baptiſmus in Eccleſia foribus clauſis miniſtrandus eſt, præſentibus tantum patrino, & parentibus, vel tutoribus baptizati, quibusque declaranda eſt à miniſtro cauſa repetitionis. & Baptiſmus ſub expreſſa conditione concedendus. Sic relato Zabrano de ſacram. cap. 1. dub. 4. & Ioāne Chapeauilla, de modo adminiſtr. ſacr. tempore peccatis cap. 1. q. 1. tradunt Layman lib. 5. trac. 2. c. 5. in fine, & Catrus Palauſ tract. 15. punc. 13. n. 12.

§. IV.

De vnctionibus, & veſte candida.

31 **I**N ſolutione ad ſecundum exponit D. Tho. aliam ſolemniſ Baptiſmi ceremoniam, quæ conſiſtit in duplici vnctione: vna ante Baptiſmum, quæ ſit ſimplici oleo benedicto in pectore, & inter ſcapulas: ſecunda poſt chriſmate in vertice capitis. Quam quidem vnctionem capitalis verticis S. Sylueſter Papa inſtituit, vt notat Hugo lib. 2. de Sacramentis parte 7. cap. 3. Oleum primæ vnctionis dicitur oleum cathecumenorum: nam ante Baptiſmum non ſunt niſi catechumeni. Chriſma autem, vt ait Innocentius de ſacra vnctione cap. vnico, non conuenit niſi Chriſtiano iam baptizato: Chriſtus namque à chriſmate dicitur, & à Chriſto Chriſtianus.

32 De his Sanctus Thomas in 4. diſt. 6. quæſt. 2. artic. 1. quæſt. 3. ad 4. ait, quod circa Baptiſmum eſt triplex inunctio. Vna ante baptiſmum, quæ ſit oleo Sancto, quod dicitur ad catechumenos: & hoc ſecundum Dioniſiū de Eccleſiaſt. hierarch. cap. 2. parte 3. & Ambroſiū libro 2. de Sacramentis cap. 2. ſit in ſignum pugnæ contra inimicum, ſicut athletæ inunguntur. Vel ſecundum Rabanum, vt habetur de Conſecratione diſt. 4. cap. *Deinde*. Vt nullæ reliquæ latentis inimici reſideant, quia quod emollitum eſt, facilius abluatur ab intrinſecis ſordibus poteſt. Secunda ſit poſt baptiſmum chriſmate in vertice: vt ſicut per abluſionem aquæ ſignificatur emundatio à peccatis; ita per chriſmatis linctionem in vertice ſignificetur gratia collata in mente ad bene operandum, vt odor boni exempli ad alios diffundatur. Tertia ſit in Confirmatione, de qua poſt dicitur. Hæc Sanctus Thomas. Qui & hic ad 2. affert verba Sancti Ambroſij lib. 3. de Sacramentis cap. 1. dicentis. Vnguentum ſuper caput effunditur, quia ſeſuſtapienis in capite eius: vt ſcilicet ſit paratus omni petenti de fide reddere rationem.

Notat

33 Notat autem Soto in 4. dist. 3. q. vni-
ca art. 10. ad 2. quod nullo pacto Presbyteris
permittitur in fronte baptizatos chrisma-
re: sed sicubi, vt audisse me memini, post crucē
verticis, alteram adhibeant in fronte, mani-
festarius abusus est, contra canonem *Presby-
ri, de Consecrat. dist. 4* qui est Gregorij. Nam li-
cet in primitiua Ecclesia, præcipuè dum cele-
brabatur solemnus Baptismus, vt est videre
apud S. Dionys. de Eccl. hier. cōfestim Epif-
copus baptizatos confirmabat: & S. Grego-
rius, vt ipse scribit Ianuario, quod refertur
cap. *Peruenit*, dist. 95. ad tempus concesserit
Presbyteris vt confirmarent. Iam vero nulla
tenus eis chrismare frontes permittitur, vt
docet Rabanus, de institut. clericorum cap.
30. Quare nec D. Thomas hoc loco, nec vl-
lus Doctorum refert chrisminationem à Pres-
bytero fieri nisi in vertice capitis.

34 De his multa Ioannes Nicolaus in *Sum-
mam Raynerij tit. de Baptismo cap. 18. vbi*
§. 6. notat differētiā inter hanc vñtionē,
& illam quæ fit in Confirmatione, statim
que post Baptismum fieri olim solebat, præ-
ter baptismalem, quod hæc vñctio baptisma-
lis in summitate capitis fiat, quasi ad osten-
dēdam sanctificationem interiorem; vñctio
vero Confirmationis fit in fronte ad ostendē-
dam sanctificationem exteriorem sanctita-
tis absque vllō pudore, cuius Index, & nota
est frons. Affert latè verba Rabani lib. 1. de
inst. Clericorum cap. 29. & 30. & in *Gem-
ma animæ lib. 3. cap. 14.* additur *per presbyte-
ri vñctionem animas Christo desponsari; per Epif-
copi Confirmationem regno Christi dotari.*

35 Notat etiam Cabrera n. 5. quod pri-
mæ vñctionis meminit S. Clemens lib. 3. *Re-
cog.* & S. Chris. hom. 6. in cap. 2. epist. ad
Col. & quod S. Iust. q. 106. quærit cur Chri-
stiani bis inungantur, semel ante Baptismū,
& iterum post Baptismum. Vtriusque men-
tionem facit S. Ambrosius: prioris lib. 1. de
Sacram. cap. 2. posterioris autem lib. 2. cap.
7. & S. Cyrilus prime meminit Catech. 2. &
posterioris Catechesi 3. & S. Aug. ser. 206.
de tempore. Et vt notat Bellarminus lib. 1.
de Baptismo cap. 27. secundæ vñctionis me-
minit S. Damasus in vita S. Syluestri. Innocē-
tius. 1. epist. 1. cap. 3. S. Amb. lib. 3. de Sacra-
mentis cap. 1. S. Hieronymus in Dialogo cō-
tra Lucif. rianos.

36 De veste candida loquitur D. Tho-
mas ad 3. dicens, quod vestis illa candida tra-
ditur baptizato, non quidem ea ratione,
quod nō liceat ei alijs vestibus vti: sed in sig-
num gloriosæ resurrectionis, ad quam homi-
nes per Baptismum regenerantur. Et ad sig-

nificandam puritatem vitæ, quam debent
post Baptismum obseruare: secundum illud
ad Rom. 6. *In nouitate vitæ ambulemus.*

37 Addunt Hugo lib. 1. de sacramentis
cap. 19. & Rabanus lib. 1. de instit. Clerico-
rum cap. 28. & 29. & Alcuinus de Sabatho
S. Paschæ: *Sacro Chrismate caput perungitur,
& mystico tegitur velamine, vt intelligat se dia-
dema regni, & Sacerdotij dignitatem portare,
iuxta Apostolum: vos estis genus electum, rega-
les, sacerdotale, offerentes vos metipfos Deo viua
hostiam sanctam, & Deo placentem, &c.* Videat
Ioannes Nicolaus in *Summam Raynerij*
de Baptismo cap. 18. §. 6. Huius autem cere-
monia etiā meminerunt S. Dyoni. de Eccl.
hier. cap. 2. S. Amb. de ijs, qui mysterijs initiā-
tur cap. 7. S. Aug. ser. 157. de tempore, seu
primo in octaua Paschæ.

38 Alia Cere monia est cereus accensus,
cuius meminerunt S. Greg. Naz. Orat. in Sa-
ctum lauacrū. Et S. August. in illud Psal. 65.
Tearsumus per ignem, & aquam. Et S. Tho-
mas in 4. dist. 6. q. 2. art. 1. q. 3. ad 5. alt. quod
*per vestem candidam significatur nouitas vitæ, &
puritas; per chrisma odor bonæ famæ; per candelā
accensā veritas doctrinæ.* De alijs dicitur q. 71.

39 Aduertendū autē quod Quintana Due-
ñas ro. 1. trac. 1. singulari 22. n. 2. docet quod
Sacerdos solemniter baptizās cum aqua nō
benedicta, non peccat mortaliter. Quia nul-
lum extat præceptum nec diuinum nec hu-
manum de baptismalis aquæ benedictione
præmittenda. Secundo, quia etsi in Rituali
hoc præscribatur, hæc omisso est materia le-
uis. Docet autem Granados trac. 2. disp. 1. n.
5. quod si vna vel altera cere monia præter
mittatur, culpa esset leuis.

40 Caterum opposita sententia, quod
est peccatum mortale solemniter baptiza-
re in aqua non benedicta, est communis, &
certa sententia. Quod probat Nuño q. 71.
art. 4. conc. 2. ex vniuersali Ecclesiæ contue-
tudinē à temporibus Apostolorū, vt docet
D. Dionys. cap. 2. de Eccl. hier. S. Basil. lib. 1.
de Spir. S. cap. 27. dicens esse Apostolicam
traditionem. S. Cyprianus epist. 70. S. Amb.
lib. 1. de Sacram. cap. 5. S. Aug. tract. 118. in
Ioan. & lib. 6. contra Iulij, cap. 8. Idem docet
Suarez, Bonacina, Palaus, Prepositus, Hurta-
dus, & Mercerus, quos refert, & sequitur
Diana parte 9. trac. 6. miscellaneo resol. 33.
multis probans esse materiam grauem. Nec
tanta solemnitate, nec trina infusione sacri

Chrismatis consecraretur, si leuis ab
Ecclesia iudicaretur.

tur,

DVBIUM XI.

De distinctione trium Baptismatum, & eorum comparatione.

I Sanctus Ioannes Damascenus lib. 4. fidei Orthodoxæ cap. 10. nouem genera Baptismatum distinguit: cuius diuisionis sufficiētis rationem assignant Alexander Aletensis 4. par. Summæ quæst. 8. memb. 9. art. 1. & 3. & nouissimè M. Ioannes Nicolai additionibus ad Raynerium titulo de Baptismo cap. 9. §. 1. & 2. Sed quia ut notat D. Tho. in 4. dist. 4. q. 3. art. 3. q. 1. & hic art. 11. ad 3. S. Damasc. numerat quædam Baptismata figuralia: sicut diluuium; quod fuit signum nostri Baptismi: iuxta Apostolum Petrum 1. epist. c. 3. Et transitum maris rubri: de quo Apoll. 1. ad Cor. 10. & diuersas ablutiones veteris legis: Ponit etiam Baptismū Ioannis, qui fuit præparatorius ad nostrum Baptisma.

§. I.

Distinguntur tria Baptismata, cum Sacramento sit unum.

2 Deo D. Th. hac omiſſa diuisione, ex professo explanat aliam, quæ est apud Magistru in 4. dist. 4. & traditur ab Origine trac. 8. in Ioan. ad illa verba: *Ego baptizo in aqua: qui & ad hunc sensum refert, quod habetur 1. Ioan. 6. ver. 8. Tres sunt, qui testimonium dat in terra, spiritus, aqua, & sanguis. Habet quæ Glossa ad Hebr. 6. ad illa verba: Baptismatum doctrina, notans, quod pluraliter Baptismata dicuntur, quia est Baptismus in aqua, in poenitentia, & in sanguine. Rationeque assignat: quia mundatur homo à peccatis per poenitentiam, vel per sanguinis effusionem, sicut per lauacrum Baptismi. Et infra. Renascuntur homines diuersis modis; alij per poenitentiam; alij per effusionem sanguinis; alij per Baptismum; ideoque pluraliter dicitur, Baptismatum. Ex quo constat ponere tria genera Baptismatum; nempe, fluminis, qui fit in aqua; flaminis, seu contritionis, qui fit in poenitentia; sanguinis, qui fit in Martyrio, seu in morte pro Christo suscepta. Quæ diuisionem tradi à Sanctis Patribus, probat Soto in 4. dist. 3. q. vnica art. 11. ex S. Aug. de fide ad Petru cap. 26. & lib. 13. de Ciui. Dei cap. 7. S. Hieron. ad Ephes. 4. ad illa verba: *Vnum Baptisma.* S. Greg. Nazianz. orat. 2. de Epiph. S. Cirillo lib. 2. super Leuit. S. Bernardo late epist. 60. atque Hugo lib. 2. de Sacrament. p. 6. c. 7. & egregie Vvaldens. to. 2. de Sacram. c. 96. & 97.*

3 Probat D. Tho. quia, prout nunc intē-

dimus, illa dicuntur Baptismata, vel que dāt Baptismi effectum, vel que suppleant Baptismi aquæ effectum. Quod ultra ipsum sacramentum fit per alia duo: quia potest quis iustificari, & emundari a peccato originali ex passione Christi, in quantum quis ei conformatur pro Christo patiendo. Vnde dicitur Apocal. 7. *Hi sunt, qui uenerunt ex magna tribulatione: & liuerunt stolas suas, & deatbauerunt eas in sanguine Agni.* Potest etiam quis abluī a peccatis, & iustificari in quantum per Spiritum Sanctum mouetur ad credendum, & diligendum Deum, & poenitendum de peccatis. Et de hoc dicitur Elaia 4. *Si abluerit Dominus sordes filiarum Sion, & sanguinem Hierusalem lauerit de medio eius, in spiritu iudicij, & spiritu ardoris.* Sic igitur ista dicuntur Baptismata in quantum vicem martyrij suppleant, ut docet S. August. lib. 4. de Baptismo contra Donatistas cap. 22. & refertur de cōsec. dist. 4. cap. 33. De isto Baptismo fit mentio Actorum. 1. *Baptizabimini Spiritu sancto, & igni,* ut notat D. Thomas in 4. dist. 4. Huc que pertinet illud Marci 10. *Potestis Baptismo, quo ego baptizor, baptizari?* Et Luca 12. *Baptisma habeo baptizari, & quomodo coartor usque dum perficiatur?* Quæ duo testimonia notat ad intentum S. Damascenus. Ergo cū sint duo, quæ vicem Baptismi suppleant, & ipsum sacramentum det effectum ipsum Baptismi, iam erunt tria Baptismata.

4 Sunt autem plurimæ differentiæ inter hæc tria Baptismata. Prima est, quam assignat D. Thomas ad 2. quod Baptismus aquæ est sacramentum, quia est signum à Deo institutum ad significandam, & conferendam gratiam. Alia vero conueniunt cum Baptismo aquæ, non quidem quantum ad rationē signi; sed quantum ad effectum Baptismatis: & ideo non sunt sacramenta. Siquidem neque Martyrium est institutum ut sit signum gratiæ. quam efficit: neque poenitentia, que dicitur Baptismus flaminis, accipitur ut est sacramentum absolutionis sacerdotalis: sed ut est virtus, & motus animi peccatorum remissiuus. Ex qua differentiā Soto elicit aliā: nam reliqua Baptismata minime characterem imprimunt; sed solum Baptismus aquæ, quem ideo iterari nefas est. Baptismus autē flaminis nihil obstat quo minus sæpe, & sapius iteretur. Vnde D. Thomas in 4. dist. 4. q. 3. art. 3. q. 3. ait. *Baptismus sanguinis passioni Christi conformatur realiter; nō sacramentali representatione: & ideo in his, quæ sacramentalia sunt, Baptismus sanguinis non supplet vicem Baptismi aquæ, sicut est impressio characteris, & huiusmodi.* Quod & docet quæstiuncula 4.

Altera

5 Altera differentia assignatur à D. Th. ad 1. nam alia duo Baptismata includuntur in Baptismo aquæ: qui efficaciam habet, & ex Passione Christi, & ex Spiritu Sancto. Et ideo per hoc non tollitur unitas Baptismatis. Et verificatur illud ad Ephes. 4. ver. 5. *Vna fides, vnum Baptisma.* Vnicus est ergo Baptismus simpliciter, in quo virtute reliqua continentur. Desiderium namque Baptismi, vbi non est aquæ copia, quod est Baptismus fluminis, ob id sufficit ad salutem, quod voluntas Baptismi pro eius facto reputatur. Et pariter Martyrium, vbi facultas sacre vnde non suppetit. Ideoque S. August. lib. 4. contra Donatist. cap. 22. docet, quod nec Baptismus sanguinis, vel fluminis sufficit, nisi quando Baptismus aquæ articulus necessitatis, non contemptus religionis excludit. Et verbis relatis à D. Thoma in fine corporis. *Si forte ad celebrandum mysterium Baptismi in angustijs temporum succurri non potest.*

6 Deducit ex prædictis aliam differentiam M. Soto, quod solus Baptismus aquæ est in præcepto Euangelij, vt quod necessarium ad delendum originale: *Nisi quis renatus, &c.* Martyrium autem non est simpliciter in præcepto, nisi tantum in casu necessitatis ad defendendam fidem: nam tunc solum voluntas Baptismi est in præcepto, quando Baptismus est fulcipiendus. Subnectit huic aliam differentiam maximè notandam: nempe quod reliqua duo Baptismata nullatenus obligationem Baptismi aquæ tollunt vbi quæ copia eius haberi potest: sed tunc illa Baptismata valent ad salutem, quando aqua non inuenitur. Si enim Martyr baptizari renueret, dum posset, non haberet rectam fidem, neque illi prodesset martyrium. Neque Baptismus fluminis illi sufficeret, qui Baptismum reipueret. Quod ex D. Augustino libro 4. de Baptismo cap. 25. sumptuerat Magister, & alij Doctores: ait namque: *Conuersio cordis potest quidem inesse non percepto Baptismo: sed contempto Baptismo non potest; nec villo modo dicenda est conuersio cordis ad Deum, cum Dei sacramentum contemnitur.* Et cap. 21. vt refertur cap. *Baptismi vicem.* De Conf. dist. 4. *Tunc impletur inuisibiliter confessio fidei, cum iniquum Baptismi, non contemptus religionis, sed articulus necessitatis excludit.* Ideoque non est simpliciter, & absolute concedendum, vt notat D. T. in 4. Sent. artic. 3. quæst. 2. alia Baptismata sufficere ad salutem, & ad remissionem originalis: quia tantum sufficiunt secundum quid, & in casu, & ex voto Baptismi, qui in re haberi nequit.

Denis differentijs inter hæc Baptismata

late in Summa Raynerij, & Nicolai titulo de Baptismo toto cap. 10. vbi circa verba S. Augustini ex libro 4. de Baptismo cap. 22. quæ affert S. Thomas isto art. 11. notat cum Mag. in 4. dist. 4. S. Augustinum retractasse quidem exemplum (de latrone allatum) sed non sententiam (inde illatam) nempe ait libro 2. Retractationum capite 18. *Cum dicerem, vicem Baptismi posse habere passionem: non satis idoneam possuimus latronis exemplum, quia vtrum non fuerit baptizatus incertum est.* Et S. Thomas in expositione textus lib. 4. Sententiarum dist. 4. in fine ait, *Dicendum, quod habuit aliquid de martyrio, scilicet, poenam, & iustam voluntatem. & aliquid defuit ad Martyrium, scilicet, causam, sicut in innocentijs defuit iusta voluntas, sed fuit poena, & causa.*

7 Sed obiecijs primo: nam Baptismus conuiditur contra alia sacramenta nouæ legis: sed non assignantur alia, quæ suppleat vicem aliorum sacramentorum: ergo nec debent assignari Baptismata, quæ suppleat vicem sacramenti Baptismi.

Respondetur cum D. Thoma in 4. dist. 4. q. 3. art. 3. q. 1. ad 2. quod alia sacramenta non sunt tantæ necessitatis sicut Baptismus; & ideo non oportuit quod haberent aliqua suppletia, cum articulus necessitatis sacramentum excludit.

8 Secundo: Baptismi vicem supplere, vel est gratiam conferre, vel augere, vel peccata remittere: sed hoc multis alijs conuenire, probat S. Cyrillus lib. 2. in Leuit. cum: *nam omnia charitatis officia, tam interna, quam externa hoc habent.* Et specialiter elemosyna: de qua dicitur Luca 11. *Data elemosynam, & ecce omnia munda sunt vobis.* Et dimittentibus fratribus debita, promissa est peccatorum remissio: iuxta illud: *Dimitte nobis debita nostra, sicut & nos dimittimus, &c.*

9 Respondet bene Soto art. 11. §. Respondetur, hanc Theologiam inde duxisse ortum, quod Baptismus in Euangelio ad remissionem originalis culpæ necessarius instituitur Ioan. 3. & Marci ultimo. Hinc ergo Hæretici colligebant, præter Baptismum aquæ in re, nemini patere originalis remissionem: atque adeo nec salutem. Sancti ergo Euangeliorum interpretes, ne negare contra Euangelium videretur vnicum esse Baptismum necessarium, prudenter docuerunt illas actiones, quæ per se sine Baptismo ad remissionem originalis sufficere possunt, illius Sacramenti vicem supplere, ac perinde appellari Baptismata. Quod competit omni actui, qui originalis peccati est remissiuus: atque adeo, qui Baptismi votum formaliter, aut virtua-

virtualiter includit. Quia Deus neminem ad impossibile obligat: & ideo ubi ignoratur, vel est impossibile ablutio in aqua, in eius desiderio est salus: nam qui dixit: *Nisi quis renatus: pariter dixit Ezeq. 18. Stimpus egerit poenitentiam, vita viuet: & similiter dixit Ioã. 13. Maiorem charitatem nemo habet, quam ut ponat animam suam pro amicis suis.* Alia vero opera hoc votum non includunt, neque hanc vim habent. Quo circa S. Cyrillus, eleemoly nam, & alias actiones misericordiae, quibus peccata dicuntur remitti, non vocat Baptismata, sed remissiones peccatorum. Tamen si extenso nomine, non modo tales contritiones, verum omnes charitatis motus dici queant Baptismata. Vnde D. Thomas in 4. Sent. dist. 4. q. 3. art. 3. q. 3. ad 3. ait, quod in alijs supererogationis, vel perfectionis operibus, vel statibus non est ita expressa conformitas ad passionem Christi, sicut in Baptismo sanguinis, neque etiam in Baptismo Poenitentiae: ideo non oportet quod in eis omnis poena dimittatur.

§. II.

Baptismus sanguinis est excellentissimus.

10 Sed restat comparatio istorum Baptismatum, quam disputat D. Thom. art. 12. Vtrum Baptismus sanguinis sit potissimus inter alia Baptismata?

Multi Doctores, nullum horum Baptismatum dicunt alijs antecellere, sed habere se omnia ut excedens, & excessum. Ita Alexander Alenfis 4. p. q. 22. membro 5. in noua editione q. 8. membro 9. art. 5. §. 1. S. Bonavent. dist. 4. ar. 1. quæst. 2. Durandus q. 8. Paludanus q. 3. Petrus de Tarantasia 4. dist. 4. circa secundum problema art. 3. Raynerius tit. de Baptismo cap. 11. Et Suarez, & Cabrera art. 12. quia Baptismus est sacramentum: & hoc soli Baptismo aquae conuenit. Et est actus virtutis: & sic excedit martyrium: & Baptismus aquae, & sanguinis totam remittunt poenam: quod Baptismo poenitentiae non competit. Et baptismus sanguinis sine Baptismo flaminis, qui est per Charitatem, nihil valet: iuxta illud 1. ad Corinth. 13. *Si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, Charitatem autem non habuerim, nihil mihi prodest.* Et ex alia parte solum Baptismum aquae eleuauit Deus, ut esset instrumentum diuinae virtutis, & gratiam conferret, & imprimeret characterem: ideoque vniuoce dicitur Baptismus, & alia solum analogice.

11 Nihilominus D. Thomas artic. 12. respondet, quod absolute excellentissimus est Baptismus sanguinis. Vnde Soto eodem articulo 12. ait, quod cum comparatio debeat fieri in ijs, quae rebus comparatis per se conueniunt, perfectio simpliciter est cum D. Thoma sentiendum, ut Baptismus flaminis sit simpliciter perfectior aquae: & martyrium utroque. Quia ita sumitur ex libro de Ecclesiasticis dogmat. cap. 74. to. 3. inter opera S. August. & de Consecratione. Dist. 4. c. *Catechumenum.* Et ratione: nam illud baptismus est excellentius, in quo excellentius diuinae causae operantur: quia loquimur de baptismatibus quoad effectum, & alia duo dicuntur baptismata, quia suppleant effectum Baptismi aquae. Sed Passio Christi, & Spiritus Sanctus excellentissime operantur in Baptismo sanguinis. Nam passio Christi operatur quidem in Baptismo aquae per quandam figuralem representationem: in baptismum autem flaminis, vel poenitentiae, per quandam affectionem: ideoque in Concilio Tridentino sess. 14. c. 2. dicitur, quod merito Poenitentia laboriosius quidam Baptismus à SS. Patribus dictus fuerit. Sed in baptismum sanguinis per imitationem operis. Similiter etiam virtus Spiritus Sancti operatur in baptismum aquae per quandam virtutem latentem: in baptismum autem poenitentiae per cordis commotionem: sed in baptismum sanguinis per potissimum dilectionis feruorem: secundum illud Ioã. 15. *Maiorem hac dilectione nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.*

12 Confirmatur: nam illa media, seu instrumenta, quae praeminent ex parte suae causae mouentis, simpliciter praeminent. Sed martyrium praeminet ex parte medi, quo realiter representat passionem Christi, & ex parte Spiritus Sancti, cuius virtus magis relucet in feruentissimo dilectionis actu: ergo iste baptismus est excellentissimus.

13 Nec obstant contraria, quia in ratione sacramenti, non solum excedit baptismus aquae: sed potius solus ipse est sacramentum proprie: sed nunc non est comparatio in ista ratione: nec in effectu sacramentali, ut sacramentum dat characterem: quia sic reliqua characterem non imprimunt: & nos non asserimus, quod Baptismus sanguinis praeminentiam habet secundum rationem Sacramenti: sed quantum ad Sacramenti effectum. Sic respondet D. Thom.

ad 1. & 3. Sed ut exponatur doctrina solutionis ad secundum, est.

DVIVM XII.

Qua ratione Martyrium suppleat vicem Baptismi aquæ?

§. I.

Martyrium supplet vicem Baptismi.

Solent aliqui duas distinctas difficultates in vnam confundere: cum tamen non sit idem explicare virtutem veri, & proprii Martyrii, ac exponere quid requiratur, vt aliquis sit verè, & propriè Martyr.

2 Certum est igitur, & inter Patres, & Theologos indubitatum, quod verū martyrium, quod perfectè, & complete est tale, supplet vicem Baptismi aquæ. Quod constat primo, ex Innocentio Tertio, in cap. Cū Marthe, de celebratione Missarum, dicente. In iuriā facit Martyri, qui orat pro Martyre. Quod desumptum est ex D. Augustino serm. 5. de Martyribus, & ser. 27. de verbis Apostoli, & tract. 83. in Ioannem. Ac proinde, sicut pueri recenter baptizati, habent certo gratiā, & gloriam: ita idem credit Ecclesia de omnibus, de quibus certum fuerit Martyrio obijisse.

3 S. Cyprianus epist. 73. post numerum 6. mortem pro Christo, & Martyrium, vocat Baptismum confessionis, & sanguinis, & ait: Num quid potest vis Baptismi esse maior, aut potior, quam confessio? Quam passio? Quasi dicat: minimè. S. Augustinus lib. 4. contra Donatistas cap. 22. verbis adductis a D. Thoma hic art. 11. & ipse S. Augustinus lib. 1. de Anima, & eius origine cap. 9. & epist. 109. ante medium. Et libro 13. de Ciuit. Dei c. 7. id probat dicens. *Quicumque etiam nō percepto regenerationis lauacro, pro Christi confessione moriuntur, tantum eis valet ad dimittenda peccata, quantum si abluerentur sacro fonte Baptismatis. Qui enim dixit Ioann. 3. Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non intrabit in Regnum cœlorum; alia sententia istos facit exceptos, vbi non minus generaliter dixit Math. 10. ver. 32. Qui me confessus fuerit coram hominibus, confitebor, & ego eum coram Patre meo, qui in cœlis est. Et alio loco ver. 39. Qui perdidit animā suam propter me, inueniet eā. Quasi arguat S. Augustinus: verbis Christi certificamur, quod qui in re, vel in voto non fuerit baptizatus baptismo aquæ, non intrabit in Regnum Cœlorum: sed ipse etiam promittit pro se morientibus, quod dabit vitam, &*

Regnum Cœlorū: ergo veri Martyres Christi habent vitam gratiæ, & æternæ gloriæ. Idem frequenter alij Patres docent.

4 Idem docet S. Thomas hic art. 11. illis verbis. Et idè præter Baptismum aquæ, potest aliquis consequi sacramenti effectum ex passione Christi, in quantum quis et cōformatur pro Christo patiendo. Vnde dicitur Apoc. 7. *Hi sunt, qui venerunt ex magna tribulatione, & lauerunt stelas suas, & dealbauerunt eas in sanguine Agni. Et art. 12. docet, quod virtus Spiritus Sancti operatur in Baptismo sanguinis per potissimum dilectionis feruorem; secundum illud Ioan. 15. *Maiores hac dilectione nemo habet, quā vt animā suā ponat quis pro amicis suis. Et præmiserat, quod effusio sanguinis pro Christo, & operatio interior Spiritus Sancti, dicuntur baptisimata, in quantum efficiunt effectum baptismi aquæ. Idem docet q. 68. art. 2. ad 2. & q. 87. ar. 1. ad 2. ait, quod passio pro Christo suscepta, sicut supra dictum est (ilto art. 11.) obtinet vim baptismi: & idè purgat ab omni culpa, & veniali, & mortali; nisi ac tualiter voluntatem peccato inuenient in herentem.**

5 Ratio sumitur ex dictis: nam Patres, & Theologi distinguunt tria baptisimata: vnum quod sit sacramentum regenerationis, & lauacri in aqua per virtutem Spiritus Sancti ab originali peccato mundans: alia vero duo, quæ in articulo necessitatis, vel impossibilitatis, eius vicē suppleant. Sicut ergo contritio perfecta supplet vicē baptismi, quia in eius voto est vera conuersio in Deum, ita & passio pro Christo, seu Martyrium.

6 Secundo, non minoris virtutis est realis conformitas cum morte Christi, eius honore suscepta, quam sit sacramentalis significatio ab ipso instituta: siquidem conformitas realis excedit conformitatem signi, & signati. Sed hæc dat gratiam baptismalem: ergo & illa confert effectum baptismi.

7 Tertio, quia non minoris virtutis est actus maximæ, & perfectæ charitatis, quā actus doloris, & poenitentię: imò illa ex dilectione habet vim iustificandi. Sed contritio supplet vicem baptismi: ergo à fortiori Martyrium, seu baptismus sanguinis, qui includit Baptismum flaminis, supplet vicem baptismi aquæ. Hæc est ratio Diui Thomæ articulo 12. ad 2. Secunda traditur ibi

in corpore. Et prima alsignatur ab ipso art. 11.

§. II.

Opinio quod solum supplet in quantum est actus Charitatis.

8 **E**st igitur difficultas, an qui est in peccato mortali, possit esse verus Martyr, si peccatorum non habeat contritionem? Vel an Martyrium faciat ex attrito contritum? Vel an Martyrium in adultis, non ex aliquo privilegio Dei, sed solum ratione perfectæ charitatis erga Deum, vim habeat iustificandi, & supplendi vicem baptismi? Omnibus enim illis modis Authores quæstionem mouent: & ut de eorum mente melius lector possit certificari, placuit sigillatim referre. Paludanus in 4. dist. 4. q. 3. conc. 1. nu. 3. & 7. ait. Baptismus sanguinis deficit à baptismo aquæ, quia ad illum non sufficit attritio; sed requiritur contritio: ad illum vero sufficit attritio. Et causa est, quia ille iustificat ex opere operato, iste ex opere operante. Et ideo, nisi sit contritio, non saluat. Raro tamè est electio Martyrii per se, quæ in ingruente, quæ sit contritio: quando est tantus motus in Deum, propter quod est æqualis in peccatum detestandum. Similiter Syluester verbo Baptismus primo quæstione secunda numero tertio, docet baptismum sanguinis æquari baptismum aquæ in virtute, quoad remissionem culpæ, & poenæ, modo adsit contritio. Et verbo Martyrium, ait, quod Martyrium est opus maximæ perfectionis, non secundum se, sed ut imperatur a charitate, & eam ostendit iuxta D. Thomam 2. 2. q. 124. & quoad actum, id est mortem, potest esse sine charitate: sed quoad modum, promptè, & delectabiliter, esse non potest sine magna Charitate, ut docet D. Thomas Quodlib. 4. quæstione 10.

9 Soto in 4. dist. 3. q. unica art. 11. §. Quod autem, concludit. Quia propter, neque baptismus flammis, neque vero sanguinis potest facere hominem ex attrito contritum: sed solum baptismus aquæ reuera susceptus. Et conc. 4. §. Et ergo docet Martyrium non supplere vicem baptismi ex opere operato, tanquam sacramentum, sed per modum meriti. Et §. Etque hinc, docet Martyrium requirere Charitatis affectionem. Et infra dist. 15. q. 1. ar. 2. conc. 3. licet dicat, quod Martyrium sufficit sine penitentia ad salutem: tamè folio 656. columna 1. §. Secundo ut hoc, ipse se explicat, dicens, quod expositus Martyrio in illo articulo habet legitimum actum charitatis: qui virtute includit penitentiam, licet illa non sit formalis. Hoc enim est singulare privile-

gium Martyrii, quod est per se summa Charitas, & confessio Christi: æquiualeque fornicitæ, quia est summum holocaustum, quo se homo ex toto corde Deo tradit. Affert verba S. Ioannis Chrysost. serm. 29 de Penitentia dicentis. Item lector intelligat Martyrium penitentia præterita non egere. Nam sicut lux diei non querit lucernam, sic iustitia ante Deum (scilicet Martyris) sine penitentia incet. Vide quomodo Martyrium tanto fulgore penitentia præfertur, quanto lux diei lucerna in tenebris fulgentior est. Quamquam enim dum Martyr habet tempus memorandi peccata, detestari illa tenetur: sed si afflictio mortis, & feruor in Deum illam recordationem impedit, tatis est ut homo se Christo sacrificet. Idè docent Vega lib. 6. in Conc. Trident. capite 36. & 37. Et Martinus Ledesma 1. p. 4. q. 7. ar. 11. conc. 3.

10 Clarius, & magis expressio Melchior Cano Relect. de Penitentia parte 3. §. Verum sententia contraria, folio mihi 17. docet Martyrium sine penitentia peccata mortalia non remittere. Subditque, quod hæc sententia ex animo eius exui non potest: nam per suasa eum, & autoritate maiorum, & graui, constantique ratione. Ac fieri potest ut errè: sed ita prorsus existimo. Primum enim passio pro Christo suscepta, si a Charitate non existit, nihil valet ad culpæ mortalis remissionem, ut D. Thomas author est 2. 2. q. 124. art. 2. ad 2. & 3. p. q. 66. artic. 12. ad 2. Item, & August. contra Cretcon. li. 2. cap. 12. Imò adeo Paulus 1. ad Cor. 13. inquit. Si tradidero corpus meum, ita ut ardeam, Charitatem autem non habuero, nihil mihi prodest. Charitas autè in eo, qui peccauit mortaliter, non remittit peccatum sine penitentia (ut idè D. Thomas scribit 3. p. q. 84. artic. 5. ad 2.) ergo nec Martyrium. Et confirmatur: quia voluntas efficax Martyrii, & Martyrium actu susceptum, quantum ad essentialia (ut hic supponimus) nihil differunt. Si ergo Martyrium sine Penitentia peccatum mortale remittit, ac proinde gloriam meretur æternam: & voluntas quoque efficax Martyrii idem sine penitentia dubio procul efficeret.

11 Præterea, passio pro Christo suscepta, in eo, qui fuit, aut schismaticus, vel hæreticus, non remittit peccatum hæresis, vel schismaticis: nisi prius homo Ecclesiæ Catholicæ fuerit aggregatus; ergo nec remittit ei usmodi peccata, nisi homo peniteat. Antecedens, præterquam quod habetur ex Cypriano lib. 3. epist. 2. ad Antonianum: atque ex Augustino tum sæpè alias, tum lib. 1. de Baptismo contra Donatistas cap. 11. & lib. 3. cap. 16. & libro

bro 4. cap. 17. Definitur etiam in Concilio Florentino sub Eugenio Quarto. Consequētia vero probatur. quia sicut fides, & Ecclesiæ Catholicæ vnitas sunt media ad salutem necessaria, ita, & pœnitentia.

12 Præterea, si quis ante Baptismum mortem pro Deo oppetat, non consequetur salutem sine voto baptismi, si re ipsa baptizari non potest: ergo nec post Baptismum, si peccauit mortaliter, consequetur salutem sine pœnitentiæ sacramento in re, vel in voto suscepto. Antecedens, quod assumpsimus, Thomas Waldensis de Sacramentis capite 97. & 105. Diui præsertim Augustini testimonio confirmat lib. 4. de baptis. contra Donatist. c. 21. & 22. Non enim mors pro Deo suscepta, iam Euangelio promulgato, sine fide Christi, & Ecclesiæ, salutem prestare potest. At consequentia, vel eo liquet, quod sicut baptismi sacramentum est ad salutem necessarium his, qui ante peccauerunt, ita & pœnitentia his, qui peccauerunt post Baptismum.

13 Addit illic quoque, quod si Martyri peccata in mentem veniant, etiam in ipso Martyrij agone constituto, nõ saluabitur, si non doleat. Ergo Martyrio etiam instante pœnitentia necessaria est. Antecedens patet, quia si confessor occurrat, citra sacramentum salus illi non veniet, eo quod diuinum præceptum de confessione est. Cũ igitur de contritione etiam interiori diuinum præceptũ sit: fit consequens, vt si homo Martyrio expositus, de peccatis memoriæ occurrētibz pœnitentiam non agit, diuini præcepti violatur existit.

Ridiculũ vero est, quod fingunt isti, Martyrium homini oblatum memoriã peccatorum abolere. Cum è diuerso pœnæ, inopinato etiam incidentes, soleãt culparum memoriã, vel dormientem excitare. Quod probat S. Chriost. hom. 4. de Diuite, & Lazaro ex illo Gen. 42. *Merito hæc patimur, quia peccauimus in fratrem nostrum.* Et ex illo Dan. 3. *In iudicio induxisti hæc omnia propter peccata nostra; peccauimus enim, &c.* Et ex illo Psalm. *Indie tribulationis Deum exquisiuit, &c.* Martyrium itaque occurrēns non memoriã peccatorum, aut tollit, aut impedit, sed potius excitat.

14 Probat eandem sententiã Bañez 2. 2. q. 24. ar. 6. dub. 6. ad 7. & primo argumento M. Cano: & quia opposita sententia tenetur concedere, fieri posse, quod aliquis homo, quandiu fuit viuus, erat inimicus Deo in peccato mortali existens, & quod nihilo minus eius anima saluetur: imo, quod non

transeat per Purgatorium. Probatur sequentia: nam si Petrus solum cum dispositione attritionis saluatur per Martyrium realiter susceptum, nunquam erit in gratia quandiu viuit: quia quandiu viuit, non est Martyr, donec vitam amittat; sed cum primum moritur, iam non est homo: ergo anima illius iustificatur, & saluatur post vitam. Fatetur hoc argumentum probabile solum esse, quia instatur in Innocentibus Martyribz ab Herode occisis.

15 Addit. Sed quidquid sit de huiusmodi opinionibz, ego certe existimo, quod priuilegium collatum Martyrio in adultis illud est, quod non permittet Deus vt aliquis occidatur pro confessione fidei, nisi prius charitatis actum, & contritionis, si opus sit, habuerit. Ac propterea Ecclesia ad canonizandum aliquem pro Martyre, nihil aliud exigit, nisi vt constet, quod pro confessione fidei in ortem passus est.

Cum principali opinione M. Cano, propter primum eius motuum, concordat Araujo hac q. 66. num. 7. folio 141. Et infra q. 86. art. 2. dub. 2. n. 15 fol. 684. Syluius hac q. 66. ar. 1. q. 3. vt refert, & sequitur Basilius verb. *Martyrium* nu. 7.

16 Præterea, Martyrium in adultis nõ ex priuilegio, & diuina concessione, sed ratione perfectæ charitatis erga Deum, vim habere iustificandi, late docet Vazquez to. 2. in 3. p. disp. 153. cap. 3. dicens sententiam per antiquam, & communem. Refert Alexandrum Alensem 4. p. q. 8. memb. 9. art. 5. §. 1. S. Bonauentura in 4. dist. 4. parte 2. ar. 1. q. 2. Durandum q. 8. num. 10. & 14. Canum, Vegam, Martinum Ledelma locis citatis. Gabriele in 4. dist. 4. q. 2. art. 2. conc. 9. Richardum art. 2. q. 2. & 3. Vazquez sequitur Layman tom. 1. lib. 3. sect. 3. num. 6. ver. *Controuersum autem.* Pelantius 2. 2. q. 124. disp. 3. Sebastianus Episcopus Oxomensis 3. p. q. 66. art. 12. n. 4. & 5. ibi Kellisonus dub. 3. Probat Vazquez autoritatibus adductis D. T. Et S. Bernardus epist. 77. ad Hugonem, ante medium, ait. *Pro certo, cum non aliunde Martyrium, nisi ex fidei merito, illam obrinuerit prerogatiuam, vt singulariter vice Baptismi secure suscipiatur, non video, cur nõ ipsa æque, & sine Martyrio apud eum tantum possit, cuius sine Martyrij probamento proculdubio innotescit.* Sed meritum fidei per dilectionem operantis, quod extra Martyrium, & sacramentum sufficit ad salutem, est solius charitatis, vel contritionis. Ergo aperte sentit D. Bernardus per martyrium non iustificari hominem, nisi in eo gradu quo iustificatur, & charitate cõperbo

ne in Deum. ¶ Idem insinuant S. Clemens Romanus lib. 5. Const. Apost. cap. 5. alias 7. Author sermonis de Coena Domini, apud S. Cyprianum num. 7. ubi de bono Latrone, inquit. *Latrocinitum damnationem meruerat, & supplicium; sed cor contritum poenam mutavit in Martyrium.* Vbi virtutem totam Martyrij contritioni cordis manifeste tribuit. Quo sensu etiam colligitur ex D. August. lib. 13. de Ciuitate Dei cap. 7. Et quia clarissimè idē S. Augustinus lib. 3. de Baptismo contra Donatistas cap. 16. & lib. 4. c. 12. Charitatē postulauerit, vt Martyriū prodesset: cum dixit, ideo hæreticis inutile esse mortem pro Christo pati, quia charitatē habere non possunt, quandiu hæretici sunt.

17 Aliorum rationibus explosis cap. 4. & testimonijs exclusis, solum vnica ratione efficaci vritur capite quinto in hunc modū. Cum mors pro Christo patienter tolērata eā vim iustificandi hominem attritum, inlar Sacramenti, suaptē natura non habeat, vt manifestum est, sed illam ex sola Dei voluntate, & lege habere possit: de diuina autem voluntate sine reuelatione aliquacōstare nequeat: ac proinde nihil de illa sine tali reuelatione temere asserendum sit: planè consequitur, eiusmodi virtutem Martyrio tribui nō posse, eo quod nullo modo de voluntate, & lege Dei tribuentis ralem virtutem Martyrio nobis constat. Minorem probat: nam si qua ratione Deus voluntatem suam nobis reuelasset, aut Scripturā, aut Ecclesiæ definitione, aut traditione illam ostendisset: nihil autem horum est, ex quo illam colligere possimus: nam Scripturā Luc. 12. illis verbis: *Quicumque perdidit animam suam propter me, viuificabit eam.* Et Marci 8. *Saluan. faciet eam.* Significat affectum charitatis erga ipsum Christū. Neque vllus ex Patribus intelligit de morte pro Christo sine affectu Charitatis erga ipsum tolerata. Meritoque Diuus Thomas isto articulo 12. ad secundum ait, quod effusio sanguinis non habet rationem baptismi si sit sine Charitate. Et 3. p. q. 68. art. 2. ad 2. adijcit. *Si quis ergo cathecumenus sit habens desiderium baptismi (quia aliter in bonis operibus non moreretur, quæ non possunt esse sine fide per dilectionem operante.)* Et 2. 2. q. 124. ar. 2. ad 2. ait. *Et idē sine Charitate non valet Martyrium.* Et 1. ad Corinth.

13. lect. 1. in fine.

9. III.

Supplet ex opere operato, & ex priuilegio, vt est realis imitatio passionis Christi.

18 **N**ihilominus alij plures, & grauissimi Doctores, non requirunt contritionem, vt Martyrium vicē baptismi suppleat: sed dicunt sufficere, quod voluntas peccato per affectum non inhæreat: vel quod de illo habeat attritionem. Quod manifestè indicat D. Thomas 3. p. q. 87. art. 1. ad 2. dicēs, quod passio pro Christo suscepta (sicut supra dictum est q. 66. art. 11.) obtinet vim baptismi: & ideo purgat ab omni culpa, & veniali, & mortali: nisi actualiter voluntatem peccato inuenerit inherentem. Eodem modo ipse Doctor Angelicus 1. ad Corinth. 13. ad illa verba: *Charitatē autem non habuerō:* in fine primæ lectionis dicit verificari in duobus casibus. *Vel quia simul cum predictis operibus adest voluntas peccandi mortaliter: Vel quia sunt propter inanem gloriam.* Nihil mihi prodest, scilicet quantum ad meritum vite æternæ, quæ solis diligentibus Deum repromittitur, secundum illud Iob 37. *Annunciat de ea amico suo, quod possessio eius sit.* Cum ergo habens attritionem, & tradēs corpus suū morti, non habeat voluntatem peccandi mortaliter, neque id faciat propter inanem gloriam: sed faciat opus externum de se ostensuum magnæ charitatis: non est cur ei non proficit.

19 Clarius in 4. dist. 4. q. 3. art. 3. q. 3. concludit D. Thomas. *Sicut enim in baptismo aqua liberatur homo ab omni culpa procedente, & poena, ita in baptismo sanguinis.* Et ad 1. ait, quod *Baptismus sanguinis non habet hoc cārum ex opere operante, &c. Sed hoc habet ex imitatione passionis Christi; unde de Martyribus dicitur Apoc. 7. Lauerunt stolas suas, & candidas eas fecerunt in sanguine Agni.* Idem docet ad 2. & 3. Item quæstiuncula quarta dicit. *Excedit baptismus sanguinis; quia & gratia in baptismo sanguinis magis augetur habenti, & amplior datur non habenti, si impedimentū non adsit (ecce quod non exigit contritionem vt det gratiam nō habenti) & remissio peccatorum, quamuis nō sit plenior, quia vterque omnem penam, & culpam tollit tamen est in baptismo sanguinis efficacior, & fructuosior: quia secundis maculis non inquinatur, vt S. Damasc. lib. 4. fidei dicit c. 10. (quia tollit occasiones, & tempus peccandi.)* Quod enim quidam dicunt, quod in baptismo sanguinis gratia non confertur (hæc videtur esse sententia contraria: nam ex opere operantis, gratiam

etiam augere nullus catholicus poterat negare: & ideo solum negabant dari ex promissione, & ex opere operato) apparet falsum esse in pueris; qui pro Christo occiduntur: & etiam in adultis, quibus potest in ipso actu passionis gratia dari: sicut & in Baptismo aquæ: si se ad eam disposuerint; & obicem aliquem non ponant Spiritui Sancto. Probat ex lib. de Eccl. dogm. capite 74. & idem dicit ad 1. & 2. Et in 4. ad Anibaldum dist. 4. ar. 4. ad 3. ait, quod Baptismus sanguinis non habet supplere effectum Baptismi flaminis, ex opere operante, sicut obijciatur, sed ex imitatione passionis Christi. Vnde de Martyribus dicitur Apoc. 7. *Lauerunt stolas suas in sanguine Agni.*

20 Quare ita tenent Caietanus 3. parte q. 87. ar. 1. ad 2. Victoria 3. p. q. 66. art. 1. 2. ut refert, & sequitur Nuño ibi diff. vnica. Serra, & Ruyz ibi. Et Cabrera disp. vnica. Sorro in 4. dist. 1. §. 1. ar. 2. conc. 3. dicens, *Martyrium, quando eius subita oblatio actum pœnitentiæ impedit, sufficit sine pœnitentiâ ad salutem.* Et dist. 21. ar. 1. & lib. 2. de natura, & gratia capite 16. Quod late probat. Suarez etiam disput. 29. sect. 2. conc. 2. docet baptismum sanguinis dare remissionem culpæ originalis, & mortalis, & primam gratiæ infusionem. Refert D. Thomam, Caiet. Durandum, Soto. Mart. Ledesm. 1. p. 4. q. 25. ar. 5. dub. 1. Vega lib. 6. in Trident. cap. 36. & 37. Ipseque Suarez sect. 3. conc. 2. dicit posse sufficere attritionem ut Martyr iustificetur. Idem docet Bellarminus, Valentia, & Henriquez, quos refert, & sequitur Granado tract. 3. disp. 3. sectione 3. nu. 21. dicens, ut verum fatear, *Mitti fere certa res est.* Egidius, & Lelsius, quos refert, & sequitur Cairus Palaus tract. 19. puncto 14. §. 2. num. 10. solum dicens sententiâ probabiliorē. Bonacina disp. 2. de baptismo q. 1. puncto 1. num. 8. Trullench lib. 2. cap. 1. dub. 10. num. 9. & 10. Auersa quest. 70. sectione 5. & 6. Et est ut probabilior amplectētur.

21 Probatur primo: nam ut ostendimus §. 1. Martyrium supplet vicem baptismi: sed eius vicem non suppleret quoad effectum, si peccatum originale non deleteret: nec delere potest, nisi dando primam gratiam: ergo eâ confert. Nec iustificat respondere hoc habere virtute charitatis, & contritionis: quia iuxta hoc, tantum essent duo baptismata, nēpe Baptismus aquæ, & Baptismus flaminis. Nec comparatio Martyrii cū Baptismo esset alicuius momenti. Cum ergo certum sit virtute Baptismi remitti peccata, & dari gratiam, & non solum ex vi contritionis, aut amoris, idem erit in Martyrio: liquidem Sau-

rus Augustinus, & D. Thomas dicunt Baptismum sanguinis quoad effectum excedere Baptismum aquæ. Vnde S. Cyprianus in exhortat. ad Mart. ait. *Hoc baptismum in gratia maius, in potestate sublimius, in honore pretiosius.* De quo, & Rupertus lib. 7. de Diuin. Officijs cap. 5. & S. Bernard. epist. 77.

22 Secundo probatur ex Clemente Alexandrino lib. 4. Stromatum dicente. *Videntur Martyrium esse expurgatio peccatorum cum gloria.* Hermas S. Pauli discipulus lib. 3. Pastoralis similitudine 9. habetur tom. 5. Bibliot. vet. Patrum, inquit. *Quicumque propter nomē Domini passi sunt, honorati apud Deum habentur, & omnium eorum delicta sunt delicta.* Et Antoninus Episc. Const. epist. ad Archadiū: habetur to. 3. Bibliot. fol. 576. *Deus (ait) pro hac pugna delebit quascumque iniquitates, quas vsque hodie committere potuisti.* Et Origenes hom. 7. in librum Iudicum dicit. *Per baptismum peccata præterita purgantur: per Martyrium etiam futura perimuntur: morte enim tollitur omnis occasio peccandi: & ideo diximus cum S. Damasc. & D. Thoma, quod secundis maculis non inquinatur.* Et Tertul. in Apol. ad finem ait. *Quis non patiens optet, ut totam Dei gratiam reddat, ut omnem ventam ab eo cōpensatione sui sanguinis expediat? Omnia enim delicta huic operi donantur.* Et S. August. lib. 1. contra Donatist. cap. 18. de S. Cypriano dicit, quod si quid in eo purgandum erat, passionis falce ablatum est. Ex quo arguit D. Thomas in 4. Sent. quod baptismus sanguinis purgat vniuersaliter, & etiam supplet locum baptismi aquæ: Vnde sicut baptismus etiam cum sola attritione delet culpā, & pœnam, ita pariter baptismus sanguinis.

23 Tertiam rationem satis radicalem indicat S. Thomas in 4. dist. 4. q. 3. art. 3. q. 3. ad 2. dicens, quod *quammis illa pœna in se considerata, non esset sufficiens ad liberandum ab omni pœna peccati: tamē relata ad causam passionis, accipit efficaciam à passione Christi, cui aliquis per talem pœnam conformatur: & ex hoc ab omni pœna abluere potest.* Potest contingere, quod homo, qui multa mortalia commisit, Dei auxilio adiutus, det vitam pro Christo, & vni co ictu gladij, vel globulo tormenti bellici percussus breuissimè moriatur: Tunc ille dedit liber à culpa, & à pœna: & tamen considerata illa voluntaria sustinentia mortis precisè ut est actus virtutis, non compensaret ad æqualitatem totum debitum: ergo euidentis est ex priuilegio Dei, & promissione Christi Martyrium habere maiorem vim, quem ex se haberet. Nec enim Ecclesia aliud potest habere fundamentum, ut de omni Martyre iudi-

iudicet statim euolare in Cœlum, nisi sic intellexisset Christi Dñi promissiones.

24 Quartam rationem assignat D. Th. quæst. 4. illis verbis. *Quod apparet falsum esse in pueris, qui pro Christo occiduntur: Etiam in adultis, &c.* Sed quia postea est ponderanda, nunc sufficet insinuare. Infantuli, qui nullam habent dispositionem, nec vllum receperunt Sacramentum, eo ipso, quod pro Christo creduntur occisi, ab Ecclesia vt Martyres coluntur: ergo in eis passio pro Christo suscepta supplet vicem Baptismi, & dat primam gratiam: ex gratia, & privilegio, quod ex se illa mors non haberet. Sed passio pro Christo suscepta ab adulto, qui libere se offert, non est minoris, sed maioris efficacitatis: licet distictam requirat dispositionem: ergo in adulto, qui obicem non posuerit, supplebit vicem Baptismi, & copiosiore gratia conferet. Vnde si aliquæ matres Sanctorum Innocentium simul cum illis occisæ sunt, vere sunt Martyres, & vt tales coluntur.

§. III.

Diversimodi explicandi nostram sententiam, examinantur.

25 **A**liam ab istis extremis mediam sententiam videtur sequi Pater Thomas Hurtado in Resolutionibus de vero Martyrio fidei Tract. 5. Resol. 3. 1. nam §. 3. notat, quod etsi Baptismus sanguinis, & Martyrium communiter pro eodem accipiuntur, & vere quidem quantum ad principalem effectum idem sint. Tamen re ipsa diuersam fortuantur nomenclaturam ex parte causæ, & dispositionis. Siquidem baptismus non exprimit ex sua originali notione, quod sit actus fortitudinis, vel charitatis, aut alterius virtutis: solum exigit passiuam abluitionem ortum ab abluitione actiua ministri, quam essentialiter conotat, licet ex parte baptizati totam passiuam exprimat. At vero Martyrium, cum ex sui primaria notione, & origine sit testimonium, & Martyr sit testis, denotat actum virtutis. Et sic D. Tho. agit de Martyrio 2. 2. q. 124. Hoc præmissio, respondet martyrium elicium esse actum charitatis, & contritionis: & hoc dicit probare argumenta primæ sententiæ. At vero Martyrium vt receptum etiam in adulto, exprimit dumtaxat per se attritionem, aut dolorem imperfectum. Et hoc asserit probare argumenta secundæ sententiæ, quia vt sic martyrium est Baptismus sanguinis, sicut est Baptismus aquæ: & sicut iste in adultis exigit

dolorem imperfectum, nempe attritionem: ita & martyrium. Conclusionem tamen quarta docet, quod existens in mortali, tenetur habere contritionem, vt se disponat vt martyrium causet gratiam sanctificantem, vt prolequitur §. 6.

26 Hæc tamē positio laborat in æquiuoco, difficultatem non explicat, sed implicat: non media graditur via, sed perinula contradictionem implicantiã deuiat. Quia vt notauerant Nuño art. 11. conc. 2. Et Cabrera num. 4. & alij, hæc diuisio baptismi in tria baptismata, non est diuisio vniuoci in vniuocata: sed analogi in analogata: quia ratio baptismi non est in omnibus secundum rationem simpliciter eandem. Vnde Baptismus aquæ dicitur Baptismus simpliciter: quia ablutio, & quia sacramentum: At vero Martyrium, nec est sacramentum, nec est ablutio: nisi metaphoricè. Vnde frustra vtrique Baptismo queruntur prædicata communia secundum rationem eandem. Deinde, tam contritio, quàm attritio sunt operationes, & motus vitales: vnde non video quomodo contritioni attribuatür actiue elici, & attritioni passiuè recipi. Quin potius siue quis patiatür pro Christo attritus, siue contritus, in illo verificatur, quod Patres, & Theologi dicunt, quod passio Christi Deo placuit, & actio Iudeorum Deo displicuit: de quo S. Thomas 3. p. q. 47. art. 3. ad 3. & q. 48. ar. 1. ad 1. ait, quod passio, in quantum huiusmodi, non est meritoria: quia habet principium ab exteriori. Sed secundum quod eam aliquis voluntariè sustinet, sic habet principium ab interiori: & hoc modo est meritoria.

27 Notat autem Nuño ar. 12. §. *Quarta sententia*, quod martyrium vt est actus virtutis, non facit ex attrito contritum: licet propter operis excellentiã, regulariter, quicquid effectum mortem pro Christo patitur absque prauo fine, faciat ex motiua charitatis, & cum contritione peccatorum. Cæterum cum hoc privilegium, faciendi ex attrito contritum, concedimus Martyrio, consideramus illud, non præcisè vt est actus virtutis: sed in quantum est realis imitatio passionis Christi: ad hoc enim recurrit D. Thomas hoc art. Et in 4. Sent. & hoc indicant sacre litteræ, & Sancti Patres adducti: & ideo quocumque vocabulo significemus, siue nomine Martyrii, siue nomine Baptismi sanguinis, credimus ex meritis Christi, & in quantum est realis imitatio passionis eius, illi collatum, quod si voluntariè sustinens mortem pro Christo, obicem non ponat, consequetur gratiam remissionis culpæ, & totius penæ, sicut in baptismo.

Et quod si fuerit attritus addito opere externo Martyrij, iustificabitur.

28 Si verò fuerit in gratia, ex opere operato augebitur. Quod bene probant Suarez sect. 3. cōc. 2. in fine cum Paludano in 4. dist. 4. q. 3. n. 5. Sequiturque Cabrera §. 5. à n. 33. vsque 35. Tum quia non debet esse peioris conditionis, qui ad Martyrium accedit contritus, quàm qui attritus: sed attrito datur gratia ex privilegio Martyrij: ergo multo magis dabitur ei, qui accedit contritus. Sicut & infanti non solum laurea, sed laureola Martyrij datur. Et qui in gratia existens baptizatur, aut confiteretur, etiam ex opere operato consequitur augmentum gratiæ. Denique, nam promissio facta Martyrio, specialiter facta est in fauorem operis excellentissimi: eo quod relucet virtus Spiritus Sancti in potissimo dilectionis feruore, ut ait D. Thom. ar. 12. Ergo talis promissio propter iustus potissimum facta est: iuxta illud Ioan. 15. *Maiorem hac dilectionem nemo habet, ut animam suam ponat quis pro amicis suis.* Tametsi extendatur etiam ad peccatores non ponentes obicem: quia promissio intelligitur absolute facta ipsi operi propter excellentiam, & realem imitationem mortis Christi. Est autem regula generalis, quod gratia quæ ex vi alicuius operis conferenda promittitur, infallibiliter tribuatur, homini obicem non ponenti. Ac proinde negati non potest dari homini iusto per Martyriū ex opere operato augmentum gratiæ, si prima gratia homini attrito confertur.

29 Pergit Ioannes Maior in 4. dist. 4. q. 3. §. *Tertio arguitur*, dicens, quod si quis concedat Baptismum sanguinis esse sacramentum, eo quod sit sensibile signū, ratione cuius virtute operis operati confertur gratia; tamen non propterea concedere debet esse plura, quam septem sacramenta, quia Martyrium ad Baptismum pertinet.

30 Communiter tamen Theologi hoc reiiciunt, & Cabrera art. 12. nu. 6. & 8. dicit falsam, & temerariam oppositam sententiā. Licet non vna via id impugnent. Gabriel in 4. dist. 4. q. 2. art. 1. not. 2. quia omnia nouæ legis sacramenta, iuxta decretum Concilij Florentini, tribus perficiuntur, materia, & forma, & ministro: Hæc autem omnia in Martyrio non reperiuntur. Vazquez cap. 4. n. 41. probat, quia sacramentum debet esse remedium a Deo institutum, quo homo ordinaria via uti possit, cum velit, in suam utilitatem: huiusmodi autem non esse Martyriū manifestum est. ¶ Granados sect. 3. n. 23. dicit, quod ratio cur Martyrium non est sacra-

mentū, ea est, quia non est signū sensibile significans gratiam, aut institutum stabili aliqua lege, ut homines vnus status distinguat ab alijs.

Martinus Ledesma. 1. p. 4. q. 7. art. 11. dub. 4. conc. 3. quia non est causa instrumentaria gratiæ, sicut Baptismus; sed tantum causa sine qua non. Imò Granad in fine. n. 23. dicit, quod gratiam non confert physicè, ut rectè. Valentia; imò non est causa moralis, sicut non sra sacramenta, sed veluti cōditio, ad cuius applicationē gratia cōfertur.

31 Soto dist. 11. q. vnica ar. 11. concl. 4. & §. *Quod autem*, dicit non esse sacramentū, quia ut esset sacramentū nouæ legis, deberet esse signum à Deo institutū, ut conferret gratiā, quā significaret. Et hoc non cōpetit Martyrio. Quæ est ratio D. Th. ad 2. Quæ sequuntur Nuño ad 6. Suar. sect. 3. ad 3. Serra ad 2. quia nec est signum, nec à Deo institutū, nec instrumentum gratiæ conferenda. Fere omnes rationes coniungit Auers. q. 70. sec. 5. ad 2. dicens esse manifestā rationem D. Th. ad 2. Martyrium non esse sacramentum; quia sacramentum est signū gratiæ, hominibus expositum, cōsistens in actu aliquo instituto ab ipso Deo, & ex ratione sua petit à ministro sanctè exerceri. Quæ conditiones non conueniunt Martyrio, ut per se patet.

32 Arguit etiam Soto illa conc. 4. quod si esset sacramentum, non esset cur non imprimeret characterē; cōstat autem quod Martyriū characterem non imprimit; nec constituit hominem Christianum, si alias non fuit baptizatus. Alias si postea ille læthaliter vulneratus, per miraculū viueret, non teneretur amplius ad Baptismum aquæ. Quod est erroneum. Quin verò si Martyrium imprimeret characterem, pariter imprimeret ponenti obicem peccati mortalis: sicut de Baptismo aquæ dicitur. Denique non rectè Maior vitat inconueniēs, quod essent plura sacramenta, nā ut replicat Soto, si modo actus fortitudinis institueretur ut esset sacramentū remissiuū originalis, nihilominus profecto differret à Baptismo: cum ergo Martyrium sit talis fortitudinis actus, etiam differt. Tū quod si Circumcisio modo simul curreret cū Baptismo, quamuis eundem haberet effectum; diuersum tamen esset sacramentum.

33 Contendit tamē Thomas Hurtado resol. 31. §. 5. Martyriū causare gratiam ex opere operato, & physicè. Quod probat, quia physica causalitas adstruitur in sacramentis propter locutiones Patrum. Sed Patres supra relati, & cum eis D. Tho. docet, quod Martyrium obtinet vim Baptismi, & purgat

ab omni culpa, & melius quam Baptismus aqua: ergo sicut sacramentum est instrumentum physicum, ita & Baptismus sanguinis. Secundo, Baptismus aqua est causa physica, quia in illo configuramur morti Christi. Sed in Martyrio re ipsa comorimur Christo: ergo erit instrumentum physicum gratiae: etenim ut ait D. Tho. 3. p. q. 48. a. 6. *Passio Christi est instrumentum physicum efficiens nostrae salutis.* Ergo & Martyrium erit instrumentum physicum gratiae. Quod dicit esse conformius Patribus, & Scholae D. Tho. & sic S. Doctor in 4. dist. 4. q. 3. ar. 3. q. 1. ad 3. dicit, quod *Baptismus sanguinis conuenit cum Baptismo aquae in causando, non in significando; & ideo non est sacramentum.*

34. Hæc tamen positio est contra omnes Theologos: nam nominatim reijciunt Soto, Martin. Ledesma, Valentia, Vazquez, Suarez, & Granada, Nuño, & Serra relati n. 30. & 31. Et nullum legi, qui eam docuerit. Faciliusque posset Martyrio tribuere significationem gratiae, quam ei concedat in illam physicam causalitatem: & esset nouæ legis sacramentum; quia hoc videntur auctoritates innare, vel nihil probant.

Deinde de Baptismo flaminis, seu de contritione, etiam dicunt Patres, & Theologi, quod est laboriosus quidam Baptismus, ut ait Tridentinum. Et quod supplet vicem Baptismi aqua, ut patet ex S. Aug. q. 84. in Leuit. & S. Ambr. lib. 5. epist. 33. quorum verba adducit D. Tho. q. 68. art. 2. & tamen nullus ponit quod contritio sine absolutione causet effectiue physice gratiam: ergo nec id sequitur de Martyrio ex illis loquutionibus Patrum.

35. Præterea q. 62. dub. 2. §. 9. iam diximus easdem loquutiones Scripturæ, & Patrum, iuxta diuersas materias, & circumstantias, aliquando absque inconuenienti, & necessario debere intelligi de causalitate physica, quia hæc sola potest tribui rei incorporæ; aliquando tamen omnino significare solam causalitatem moralem, quia vel est inconueniens in alia adstruenda, vel causalitas orationis, & precis, aut impetrationis, satis verificatur coeffera causalitate morali. Cum ergo Martyrio tribuatur causalitas ut operi eximio virtutis fortitudinis eliciētis, & Charitatis imperātis, & comparetur cum modo quo contritio causet gratiam extra sacramentum; & cum negetur Martyrium esse sacramentum, & characterem imprimere, nullum habemus firmum fundamentum ad concedendam illi causalitatem physicam, quæ & antiquis sacramentis, imò & Circuncisioni

non concessimus, ut vidimus dub. 7. §. 5. q. 62. Quare Serra hic ad 2. ait, quod Martyrium, non ut sacramentum, aut instrumentum diuinæ virtutis, sed ut cōditio, qua posita Deus causet gratiam, habet gratiam cōferre, & facere ex attrito cōtritum. Et Cabrera §. 7. ad 3. n. 50. ait, Martyrium ex opere operato cōferre gratiam, non quidem actiue tanquam propriam, & per se causam illius instrumentalem, qua ratione sacramenta nouæ legis dicuntur causare gratiam ex opere operato actiue; sed passiue, quatenus posito illo opere Deus infallibiliter confert gratiam specialē absque merito, vel ultra meritum patientis: sicut supra q. 62. art. 6. disp. 1. ostēsum est de Circuncisione. Et hanc esse cōmunem Doctorum sententiam, cum Henriquez testantur, & sequuntur Bonacin. tom. 1. disp. 2. de Baptismo. q. 1. punct. 2. n. 5. Trullench lib. 2. cap. 1. dub. 10. n. 10.

Per quæ cessant argumenta contraria, quia Martyrium conuenit cum sacramento in causando; sed nō in modo causando. In secundo argumento maior est falsa, quia illa causalis est vera quoad significationem, non quoad efficientiam. Et D. Tho. solum dicit Martyrium conferre gratiam; sed nec dicit, quod physice, nec quod instrumentaliter, sicut aliter de Baptismo.

§. IV.

Utrum sine attritione mors pro Christo sufficiat ad salutem animæ?

36. Sed tres adhuc supersunt difficultates. Prima utrum peccatori sine attritione voluntas Martyrij opere cōsumata sufficiat ad dandam primam gratiam? Videtur affirmare Soto dist. 3. q. vnica art. 1. §. Fit ergo, dicens. Martyrium nunquam detestationem peccatorum requirit; sed hunc solum actum, volo mortem pro Christo perpeti; hic enim cū ipso exteriori opere sufficit ad plenissimam indulgentiam omnium peccatorum quoad culpam, & poenam; si non opponatur obex complacentiæ alienius criminis. Et latius dist. 15. q. 1. ar. 2. conc. 3. inter alia ait. Sed faciamus hominem sic in Martyrium rapi ut atrocitas mortis eius occupet mentem; arbitror quod licet sit in peccato, dummodo non sit in eius actuali complacentia, aut proposito, illa perpessione Martyrij obtinebit veniam apud Deum. Quia supplet vicem Baptismi. Et quia dicitur Matth. 10. Qui cōfessus fuerit me coram hominibus, constitebor & ego eum coram Patre meo. Et qui perdiderit animam suam (id est, vitam) propter me, in vitam æternam custodit eam. Probat

dat multis argumentis: & concludit: Non enim de Martyribus legitur, quod sub illum articulum peccata plangerent; sed quod curarent animum contra terrores mortis coarctare. Idem docet Vega ubi supra.

37 Suarez disp. 29. sec. 3. concl. 3. dicit, probabile est, quamuis per se sit necessaria formalis poenitentia peccatorum ante Baptismum sanguinis; tamen ex accidenti contingat hominem excusari à culpa omissionis huiusmodi poenitentiae propter naturalem inadvertentiam, & oblivionem peccatorum, solam voluntatem moriendi pro Christo esse sufficientem dispositionem ad obtinendam veniam peccatorum, & gratiam ex privilegio Martyrij. Vel quia illa voluntas est virtualis dilectio Dei. Vel ex speciali privilegio, & promissione Christi facta Martyrio in Scriptura. Cui fauet Ecclesiae consuetudo, quae ut Martyrem veneretur, nullum aliud experimentum, aut poenitentiam explorat, praeter hoc, quod pro Christo passus sit. Et quia moraliter loquendo, ille homo non ponit obicem gratiae. Voluntatemque coniuncta tali operi in tali articulo virtualiter tractat peccatum.

38 Sequuntur Henriquez lib. 2. c. 36 n. 2. lit. K. & Granada tract. 3. disp. 3. sec. 3. an. 24. usque 28. quia D. Tho. nullum dolorem significat esse necessariū, sed sufficere, si voluntas non adhæreat peccato. Ibi. *Nisi actualiter voluntatem peccato inuenierit inherentem.* Videnturque aliquo modo favere Bellarminus lib. 2. de Poenitentia cap. 9. ad 2. & Lessius libro 3. cap. 1. n. 50. dum sufficere dicunt contritionem, vel attritionem virtuales; si autem non sit talis per se, credibile esse non sufficere. Expressè tamen tenet Bonacina to. 1. disp. 2. q. 1. punct. 1. n. 10. citans Henriquez, Filliutium, & Pitigianum.

Item Auerfa. q. 70. sec. 6. in fine. § *Ex his*, ait. Satis probabile est, adhuc sine prava attritione, si ab hac etiam elicienda, oblivione, & naturali incōsideratione excusatus sit Martyr, verè iustificari. Nam obligatio quidem urgebat, non de sola attritione, sed de contritione: ergo si ita homo ab actu attritionis, sicut contritionis excusetur, poterit adhuc iustificari. Et hoc censeatur speciale privilegium Martyrij supra sacramentum, quod alioqui sine prava attritione non sufficit: quia est medium commune, & ordinarium: ac proinde non nisi iuxta communem, & ordinariam regulam confert gratiam.

39 Admonet tamen Granada num. 28. debere eam voluntatem esse actum supernaturalem; quia ut quis iustificetur in sacramē-

tis, aut extra illa, indiget aliquo actu supernaturali, qui sit dispositio ad gratiam supernaturalem: nam solus actus naturalis improporcionatus est fini supernaturali.

40 Hanc sententiam esse *contra communem Theologorum*, & sine idoneo fundamento, dixit Vazquez disp. 153. cap. 5. num. 59. Nuño etiam 3. par. quaest. 66. art. 12. diffic. unica in fine ait. *Mihi non videtur ista sententia probabilis*, quoniam lex generalis est nullum posse iustificari post baptismum, nisi per Poenitentiam: sed talis volitio, neque est poenitentia formalis, neque virtualis; quia potest esse cum actuali affectu ad peccatum: siquidem miles mulieri deditus ex fornicationis affectu, potest cum effectu dare vitam pro fide Christi: qui Deum non diligit super omnia adaequatè; sed solum partialiter in rebus ad fidem pertinentibus. Idem dicit Aegidius Coninch quaest. 66. art. 12. dub. 2. concl. 7. num. 153. allerens, quod ea, quae dicit Suarez, absolute accepta sunt satis difficilia. Videturque concordare Casirus Palanus tract. 19. punct. 14. §. 2. num. 9. Expressè Galpar Ruyz art. 12. dub. ult. concl. 4. probas ex Concilio Tridentino sess. 14. cap. 1. dicente. *Fuit quidem Poenitentia uniuersis hominibus, qui se mortali aliquo peccato inquinassent, quous tempore ad gratiam, & iustitiam assequendā necessaria, illis etiam, qui Baptismi sacramento ablu peritissent.* Et ultra argumentum factum, probat, quia volitio non peccandi aliquam speciem peccati, non tollit volitionem, quam habuit erga aliud peccatum alterius speciei; quia non habent aliquam oppositionem.

41 Fatentur tamen Coninch, & Ruyz, quod si oblivione, vel inadvertentia, non recorderetur peccatorum, & potius velit mori, quam Deum in aliquo mortaliter offendere, quod si pro Christo moriatur, iustificabitur, & saluabitur propter contritionem, vel attritionem virtuales. Et hoc solū est, quod admittunt Bellarminus, & Lessius. Et reuera solum hoc potest admitti; quia nullo solido fundamento ostendi valet Baptismum sine attritione non dare gratiam, & eam dare Martyrium: cum Christus Dominus omnibus dixerit Lucae 13. *Nisi poenitentiam egeritis, omnes similiter peribitis.*

42 Rectè etiam admonet Soto in 4. distinct. 15. q. 1. art. 2. post 3. conc. §. *Sed tandem* (quem Suarez, & alij communiter sequuntur, & ex professo probat Cabrera conc. 3. §. 6.) ut hoc privilegium nemo cogitet ad alios actus quantumuis feruentes charitatis extendere: quia est singulare perpeſſi Marty-

rij, quo se homo Deo sacrificat. Neque vero feruori desiderij Martyrij, vt putat Scotus, id tribuerim, quando Martyr non est in actu passionis: desiderare enim Martyrium absque formali poenitentia non sufficit: sed illud perpeti: nam tunc dumtaxat homo actum continetur Christum, & animam pro eo ponit: cui hoc priuilegiū adscribitur. Hæc ibi. Quæ doctrina est D. Tho. in 4. dist. 49. q. 5. art. 3. q. 2. ad 3. dicentis. Similiter cum actus Martyrij maximam difficultatē habeat, voluntas Martyrij non pertingit ad illud meritum, quod actui Martyrium debetur ratione difficultatis. Quamuis possit etiam peruenire ad alterius præmium, considerata radice merendi: quia aliquis ex maiori charitate potest velle sustinere Martyrium, quam alius sustineat. Vnde voluntariè Martyr potest mereri sua voluntate præmiū. et æquale, vel maius eo, quod Martyri debetur. sed aureola debetur difficultati, quæ est in ipsa pugna Martyrij. Vnde aureola voluntariè tantum Martyribus non debetur. Videatur etiam Soto in 4. dist. 49. q. 5. art. 2. §. Ad hæc tandem. Et antea §. Veritas. Nec illa voluntas est Baptismus sanguinis, cum iste solum fiat, cum de facto, & cum effectu sequitur mors pro Christo: non est Baptismus flammis, cum non sit actus charitatis, aut contritionis: ergo absque villo fundamento in Scriptura, Patribus, aut Theologis, ei tribuetur supplere vicem Baptismi aquæ; cum verba Christi pro vniuersali necessitate Baptismi sint absoluta, & vniuersalia, & pro exceptione illa nullū sit fundamentum: siquidē nullo modo est Baptismus.

§. V.

Quando datur gratia Martyrij?

43 **S**ecunda difficultas, inter argumēta primæ sententiæ etiam obiecta, est in quo instanti Martyrium primam gratiam confert: quia supposita sententiā D. Thomæ, & cōmuni Theologorum, quod mors est de ratione Martyrij, videtur inferri, vel quod ille, qui nūquā in via fuit in gratia, saluetur: quod est contra illud: *Vbi ceciderit lignum, ibi erit, siue ad Austrum, siue ad Aquilonē*: & quod in vita præsentī nō habeatur omne meritū, vel demeritum. Vel quod in alia vita quis mereatur: cum tamen ibi non sit fides, nec via, nec peregrinatio: siquidem solū *quādiū sumus in corpore, peregrinamur à Domino; per fidem enim ambulamus.*

44 Non facile, nec vno modo Theologi respondent. Caiet. 2. 2. q. 124. ar. 4. ad 4. respondet, quod in huiusmodi tribulationibus cōtinuatis vsque ad mortē, est actus Martyrij

meritorius: & mēsuratur hic actus tempore immediatē præcedente instanti mortis, vt mētura successiua; & instanti mortis, quatenus tunc Martyr moritur, vt termino successiua mēsuræ. Et hoc sub alijs verbis dicitur, quod sicut mēsuratū est sustinere cotinuatū ad mortē; ita mētura est tēpus terminatum ad instanti mortis. Ita quod sustinere, vt cotinuatū morti, est Martyriū: & tempus, vt terminatum ad instanti mortis, est mētura Martyrij. Et in hoc fige pedem. Et infra ait, quod in tēpore immediatē præcedente instanti est tolerantia mortis, vt in via indefectibili omnino a morte: *Et in ipso instante est tolerantia mortis vt in termino: in quo non inconuenit mereri vt in termino.*

45 Sed quia terminus viæ non videtur esse instans meriti, nec tunc est fides, & peregrinatio; ideo vt illi, & alijs argumentis occurrat Thom. Hurt. qui nouissimè sequitur opinionē Caiet. traç. 5. de vero Martyrio fidei resol. 3. §. 7. fol. 97. id explicat ex doctrina Suar. de Sacram. in gen. disp. 8. lec. 2. docentis in sacramentis dari quodam mutatum esse vltimū, & intrinsecū, in quo phycè causant gratiā: quia in illo verificatur, quod sit sacramētum perfectum, & completū. Pariter in præsentī, licet homo desinat extrinsecū, instans extrinsecum vitæ hominis, est intrinsecū Martyrio: quia in illo perficitur, & completur. Quare numquā homo moritur in peccato; sed in gratia: quia moritur in instanti extrinsecū; quod licet extrinsecū vitæ, est intrinsecum gratiæ, & extrinsecum delitioni peccati; quod fuit toto tempore antecedenti, & in illo instanti non est, cum in illo infundatur gratia: quæ simul est gratia pertinet ad viā, quia producit in termino viæ, & in eodem instanti consumatur per gloria: & sic prius natura intelligitur non perfecta, & in posteriori intelligitur consummata, & perfecta. Nec dicit Caietanus, quod post vitam sit nouū meritum: sed quod sustentia passionis mēsuratur tēpore successiuo, & cōsumatur morti, cui completæ tribuitur aureola: & tunc non est fides, sed tēpore antecedente.

46 Peior tamen, & pluribus scatens difficultatibus, est modus iste dicendi, quā ipsa principalis sententiā. In primis, quia rectæ Philosophiæ nō concordat constituere illam mutata esse intrinsecū terminatiua successiuorum; vt iam ostendimus q. 62. dub. 3.

Secundo, quia cum Martyrium est in fieri, & non consummatum, non causat gratiam completē perfectē, vt Caietanus docet. Cū est Martyrium consummatum, iam non est vita,

vita, nec intrinsecè, nec extrinsecè: ergo saluatur per Martyrium ille, qui realiter in nullo instanti vitæ habuit gratiam. Tertio, ad huc in Angelis multi non valent intelligere, quod in eodem instanti sit in via, & in termino (de quo 1. p. q. 62. art. 5.) ergo multo minus id poterit verificari in homine; quia in termino vitæ non manet homo.

47 Quare secundus dicendi modus est aliorum afferentium dari gratiam Martyri in instanti mortis: tamen illud non esse primum non esse hominis, sed vltimum esse illius. De qua sententia inquit Suarez disp. 29. sec. 3. in fine, quod est quidem accommodata ad saluanda omnia principia Theologiæ: quia iuxta illam, anima in eo instanti adhuc est corpori mortali vnita: adhuc ergo est in via, & nondum est capax visionis, sed fidei: & ideo potest tunc de nouo iustificari: ergo cum Martyrium tunc consummatur, verisimile est tunc habere effectum. Verùm hæc sententia supponit principium phylosophicum paucis probatum: nam fere omnes sentiunt, res permanentes desinere per primū non esse: quod modo disputandum non est, neque negandum: nam quomodocumque homo desinat esse, potuit Deus hæc gratiam concedere Martyribus, adhuc in corpore viuentibus.

48 Cæterum illa sententia nõ adeò paucis probatur, quod ei non faueat D. Thomas in 4. dist. 14. q. 2. art. 5. ad 5. dicens, quod forte non est accipere vltimum instans vitæ; sed est accipere primum instans mortis; alias inter primum instans vitæ, & primum instans mortis, cū sit aliud & aliud instans, esset mediū tēpus. Sed supposito, quod sit vltimum instans vitæ; tunc in illo eodē instanti, & gratia infunditur, & motum pœnitentiæ homo habebit: & talis pœnitentia sufficit ad salutem, vt dicit August. de Eccles. dogmat. cap. 80. Et Soto in 4. dist. 19. q. 3. artic. 3. conc. 3. ait: *Forſan anima non desinit in toto tempore per vltimum suū esse, quandoque succesſiue membra deserit. Secundo, quamquam daretur minima pars in corde, in qua potest seruari vita; atq; adeò daretur vltimum esse illi animæ; tunc tamen non est vsus liberi arbitrii, vt possit per charitatem fieri remissio calpe.* Deinde Henriquez libro 2. de Baptismo cap. 39. nu. 2. ait. Quidam satis probabiliter aiunt hominē, quia habet animam indiuisibilem, & immortalem, desinere per vltimum sui esse: & in eo instanti accipere irreuocabilem sententiam Christi iudicis. Cadauer vero hominis peraccidens generari per vltimum non esse. Quo admissio, facile est concedere in eo vltimo instanti dari homini attrito adhuc viatori primam gra-

tiam, cum remissione totius pœnæ: & ei dari aureolam martyrii. Hæc ibi. Et in Glosa lit. c. ait. Vega lib. 9. in Trid. cap. 43. refert eam sententiam grateranter susceptam fuisse à multis Patribus, dum in Concilio Tridentino tractaretur questio de certitudine gratiæ. Et Soto dist. 19. q. 3. art. 3. conc. 3. dicit probabile (Sed iam eius verba retulimus, quæ contrarium docent, quamuis cum formidine) & verbo retulit se, dum adesset Concilio, ita asseruisse. Quod probabile putat D. Thom. in 4. dist. 14. q. 2. ar. 5. ad 5. Gueuara, & quidam recentiores. Hæc Henriquez. Imò libro 6. Physicorum q. 5. nu. 24. cum D. Thoma, & communi diximus, quod forma substantialis, quæ desinit ad generationem alterius, desinere per primum non esse: & quod non est inconueniens, quod peraccidens substantia incipiat, vel desinat in tempore: ac per consequens nec erit incōueniēs peraccidens cadauer generari per vltimum non esse: sed hominē desinere per vltimum sui esse. Ex quibus omnibus patet talem sententiam esse valde probabilem.

49 Sed quia est questio philosophica, & incertum quid re ipsa eueniat, & certum est quod vtroque modo potuit euenire: Ex hypothesi oppositæ sententiæ, adhuc est respondendum. Ideò Vega lib. 6. in Conciliū Tridentinū c. 37. Henriquez illo cap. 39. nu. 2. & lit. d & e. Suarez disp. 29. sec. 3. in fine. Granado trac. 3. disp. 3. sec. 4. n. 32 Nuño ar. 12. ad septimū. Cabrera an. 58. & 59. Ruiz ad 2. folio 601. Bonacina disp. 2. q. 1. punct. 3. n. 1. Trullench lib. 2. cap. 1. dub. 10. n. 11. dicunt dari gratiam in aliquo instanti determinato ante mortem, quando homini iam sunt lethalia vulnera inflictæ vt dicatur constitutus in articulo mortis naturaliter iam in euitabilis, quia Martyrium coram Deo habetur pro completo. Addunt Coninch dub. 3. & Vazquez disp. 153. nu. 48. & Auerla q. 70. sec. 5. in fine, aut hominem non posse peccare, quia non confertur ei gratia nisi in instanti adeò propinquo morti, quo iam nõ sit compos amplius libertatis. Aut tandem ex vi eiusdem Martyrii in gratia confirmari, vt infallibiliter permaneat, ac finaliter deo dat in gratia, vt indicauit Nizetas in Orat. 3. S. Greg. Nazianzeni, dicens: *Qui Martyrio baptizatus est, sequētis vitæ sordē nõ extimescit.*

50 Explicat M. Serra 3. p. q. 96. art. 12. §. Si queras folio 184. hunc dicendi modum, quem ipse sequitur, conuenienti exemplo. Sicut enim Christus ante mortis instans dixit: *Consummatum est:* nam hoc dicto caput inclinauit; & inclinato capite tradidit spiritum:

ita & de quolibet Martyre verificari potest ante mortis instans breuissimo tempore mediante, consummatum esse cursum vitæ, certaminis, & agonis eius: quia quamuis physice non sit consummatus; moraliter tamen consummatus intelligitur. Vnde Diuus Thomas 2. 2. q. 124. art. 4. ad 4. ait, quod meritum Martyrij non est post mortem: sed in ipsa voluntaria sustinentia mortis, prout scilicet aliquis voluntarie patitur inflictionem mortis. Et 2. ad Cotint. 15. lec. 8. ad illa verba: *In momento, in ictu oculi: docet, quod momentum potest accipi, vel pro ipso instanti temporis, quod dicitur nunc: vel pro aliquo tempore imperceptibili.* De quo etiam idē D. Thomas in 4. dist. 43. q. 1. artic. 3. q. 3. Ex quibus constat quod moraliter potest dici consummatum, quando solum vnicum deest instans extrinsecum, vel intrinsecum: seu quando deest tempus vix perceptibile.

51 Casu autem, quod post vulnera læthalia, ex quibus naturaliter ineuitabiliter sequitur mors, quis miraculose superuiuat, dicit Suarez in fine sec. 3. adhuc illi dandam gratiam Martyrij: Tum quia non est verisimile Deum priuare hominem effectu gratiæ suæ propter miraculum, quod in eo vult operari. Tum etiam quia non est cur dicamus de ratione Martyrij esse, vt mors nullo modo impediatur, & non satis esse pati vsque ad mortem naturaliter ineuitabilem: nam per huiusmodi passionem æquale testimonium fidei redditur. Quod si miraculū intercedat, adauget testimonium, non minuit. Virtutes etiam fidei, fortitudinis, & aliæ æqualiter exercētur. Denique ait, quod pie credi potest, nunquam Deum esse miraculose liberaturum Martyrem ab huiusmodi morte, quin illum in gratia confirmet: quia & hoc donum est valde consentaneū dignitati Martyrij: & quia cum Deus tunc miraculose reuocet (vt hic dicam) illum hominem à Paradisi ianua, illumque detineat, ne beatitudinem accipiat, quam statim esset infalibiliter consequuturus, valde consentaneum est prouidentia eius, vt eum confirmet in acquisito iure beatitudinis. Sequitur Bonacina punct. 3. nu. 2. & 3. quamuis cum Cōinch addat hoc vltimum esse incertum, quia nullibi reuelatum. Tenētque Cabrera n. 59. & Ruiz folio 602. Id ipsum latius docet Thomas Hurtado de vero Martyrio fidei trac. 3. resol. 22. §. 2. & tract. 5. resol. 35. §. 4. non bene id tribuens D. Thomæ, & Caietano, qui oppositum docent. Huic parti fauet Fonseca 2. p. vitæ Christi cap. 26. folio 1701.

52 Nihilominus D. Thomas in 4. dist.

49. q. 5. artic. 3. q. 2. ad 7. ait, quod si aliquis propter fidem vulnus mortale accipiat, & superuiuat, non est dubium, quod aureolam meretur: sicut de beata Cecilia, quæ triduo superuixit: & de multis Martyribus, qui in carcere sunt defuncti. Et infra. Si vero ex vulnere mortali suscepto non moriatur aliquo casu contingente, vel etiam vulnera nō mortalia susceperit, & adhuc carcerem sustinens moriatur, adhuc aureolam meretur. Vnde & quorundam Sanctorum Martyria in Ecclesia celebrantur, qui in carcere mortui sunt, aliquibus verberibus longe ante susceptis: sicut patet de Marcello Papa. Qualitercumque igitur afflictio propter Christum illata vsque ad mortem continuatur, siue mors inde sequatur, siue non, aliquis Martyr efficitur, & laureolam meretur. Si vero non continuetur vsque ad mortem, non propter hoc aliquis dicitur Martyr: sicut patet de Syluestro, de quo non solemnizat Ecclesia sicut de Martyre, quia in pace vitam finiuit; quāuis prius aliquas passiones sustinuerit. Hæc D. Thomas. Qui idem docet 2. 2. q. 124. art. 4. ad 3. & 4. & ibi Caietanus in fine commētarij. Abulensis ad cap. 12. Mathæi q. 20. Syluius in Additionibus ad 3. p. q. 96. artic. 6. §. Quartum. Valentia 2. 2. disp. 8. q. 2. punct. 1. §. *Vt autem.* Granados controu. 4. de Baptismo trac. 3. disp. 3. lec. 4. n. 36. in fine dicens. Respondetur, si Deus præuideat hominem iam fere morientem ad vitam ipsius beneficio reuocandum, eo ipso nolle illi conferre palmam Martyrij; quod non nisi morte consummatur: ac proinde non conferet illi gratiā respondentem Martyrio ex opere operato. Poterit tamen aliunde supplere gratiam Martyrij conferendo vberiora auxilia, quibus postea mereatur æquale saltem præmium, illi quod ratione Martyrij conferretur: id quod ita futurum esse persuadet diuina liberalitas. Itaque dat quidem Deus Martyri prædictam gratiam paulò ante mortem, dum modo præuideat illum re ipsa moriturū. Afferit D. Tho. in 4. dist. 49. licet non integra verba referat.

53 Quæ confirmantur ex illo quod canit Ecclesia: *Hic est vere Martyr, qui pro Christi nomine sanguinem suum fudit.* Et Clemens Alexandrinus libro quarto Stromatum ait. *Consummationem vocamus Martyrium; non quod finem vitæ homo acceperit; sed quod perfectum opus ostenderit Charitatis.*

Rationē assignat D. Thomas 2. 2. q. 124. art. 4. Nam Martyr dicitur quasi testis fidei Christianæ, per quā nobis visibilia pro inuisibilibus contemnenda proponuntur, vt dicitur

tur

dicitur ad Hebr. 11. Ad Martyrium ergo pertinet vt homo testificetur fidem, se opere ostendens omnia presentia contemnere, vt ad futura, & inuisibilia bona perueniat. Quando autem homini remanet vita corporalis, nondum se opere ostendit corporalia cuncta despiciere. Consueverunt enim homines, & consanguineos, & omnia bona possessa contemnere, & etiam dolores corporis pari, vt vitam conseruent. Vnde & Satan contra Iob induxit cap. 2. ver. 4. *Pellem pro pelle, & cuncta, quæ habet homo, dabit pro anima sua,* id est, pro vita sua corporali. Et ideo ad perfectam rationem Martyrij requiritur, quod aliquis mortem sustineat propter Christum.

54 Confirmat dupliciter Caietanus ibi §. *Ad huius rei euidẽtiam:* quia & Martyrium est summum testimonium, & est actus externus maximæ charitatis. Ex parte siquidem testimonij, quia Martyr dicitur testis antonomastice; & similiter Martyrium dicitur testimonium per excellentiam: ergo Martyrium est testimonium summum in genere exteriorum testimoniorum: ergo Martyrium consistit in opere, quod est ponere vitam: quia multi cruciatus sustinent vt mortem euadant: vt patet in his, qui à iudicibus malefactorum torquentur.

Ex parte verò dilectionis, martyrium est actus maximæ charitatis: ergo est ponere vitam pro Deo; iuxta sententiã Domini Ioan. 15. *Maiores charitatem nemo habet, quam vt animam suam ponat.* Non dixit, vt animam suam, hoc est, vitam, ponere imperet: sed ponat: ponere siquidem vitam, differt ab actu imperatiuo ponendi, sicut executio ab imperio.

55 Duo alia motiua adijcit ibidem Caietanus: nam secundum doctrinam S. Augustini, ab Innocentio Tertio, & à tota Ecclesia receptam, omnes verè Martyres sunt salui: sed quod homo miraculosè superviuens ex vi prioris miraculi maneat confirmatus in gratia, quâ facilitate dicitur, contemnitur: imò multi post multa tormenta pro fide tolerata, postea diuturnitate, vel acerbitate tormentorum, à confessione fidei defecerunt: & sicut Iudas post Apostolatam ex diuina electione, ex propria iniquitate fuit damnatus: ita poterit euenire, quod post varia tormenta pro Christo tolerata, quis Christum abneget: nam quidam cum spiritu cooperint, carne consumuntur. Vnde Apostolus ad Galat. 3. ver. 3. ait. *Sic stulti estis, vt cum spiritu cooperitis, nunc carne consumimini?* Sicut contigit vni ex quadraginta Martyribus, qui in Martyrio defecit, cum iam naturaliter

viuere non potuit, vt ad intentum, cum Cōinch, notat Castrus Palaus tract. 19. puncto 14. §. 1. n. 3. in fine. *Hoc* (inquit S. Augustinus lib. 2. ad Simplicianum. q. 1.) *fit non mutabilitate Spiritus Sancti, qui est incommutabilis cum Patre, & Filio; sed mutabilitate animi humani: Deo cuncta distribuente, siue malis pro merito damnationis, vel emendationis; siue bonis pro largitate gratiæ sue.* Ergo vsque ad mortem inclusuè, nullus est completè, & perfectè Martyr. Deinde, multi Martyres læpissimè vulnerati lætaliter, miraculosè euaserunt: & tamen in rigore Theologorum, non fuerunt verè, & perfectè Martyres, nisi semel: ergo mors est de ratione Martyrij completè, & perfectè accepti. Quia propter Pamelius in epist. 9. sancti Cypriani. n. 2. (quæ refert, commendat, & sequitur Baronius in notis Martyrologij ad secundam Ianuarij lit. H.) ait. *Martyrium nomen hodie dumtaxat illis attribuitur, qui mortem pro Christo perpessi sunt: olim verò, & potissimum etate Cypriani, etiam illis, qui à confessione nominis Christi nulla tormentorum atrocitate abducti poterant, quos eleganter Tertullianus libro ad Martyres, designatos Martyres nuncupat; alibi etiam simpliciter Martyres dicit.* Sed Theologorum acceptionem esse in Ecclesia ab antiquis temporibus receptam, constat ex antiquissimo Origene Adamantio to. 5. in Ioannem, ad illa verba cap. 1. *Hic venit in testimonium:* dicente. *Quisquis testificatur de veritate, tum verbis, tum factis quomodocumque; fauens illi, is iure testis dicendus est. Sed tam fraternitatis more (hoc est more Christianorū) qui admiratione prosequuti sunt (nempe affectum eorum, qui vsque ad mortem pro veritate, & fortitudine certarunt) eos propriè solum nominarunt Martyres, seu testes, qui sui ipsorum sanguinis effusione diuini cultus mysterio testimonium reddiderunt.* Quibus omnibus satis firmata manet sententia D. Thomæ.

56 Nonnullis forsitan placebit ambas opinioniones in concordiam redigere, dicendo D. Thomam loqui de Martyrio propriissimè, & strictissimè; at verò alios Theologos accipi posse de Martyrio in minus stricta significatione. Quem dicendi modum videtur indicare Laurentius Beyerl. in Theat. vit. human. ver. *Martyrij:* cōstituens quatuor gradus Martyrij: & solū primū exigit, quod per mortem subsequatam compleatur. Secus vero alij tres gradus. Sed hæc graduum Martyrij distinctione admissa, videndum restat, an priuilegia, quæ Scriptura, Patres, & Theologi cōcedit primo gradui Martyrij, seu Martyrio strictissime sumpto, prout est in usu Ecclesiæ, & prout ei debetur aureola Martyrij,

debeant extendi ad alios Martyrij gradus. Et mihi quidem nullum occurrit fundamentum solidum ad ea priuilegia extendenda; nec ad affirmandum, quod suppleant vicem Baptismi, & multo minus ad asserendum quod ex vi illorum maneat in gratia confirmati. Quare nullatenus recedendum arbitror à iam stabilita sententia D. Thomæ.

§. VI.

De infantibus pro Christo occisis.

57 Tertia difficultas, vtrum doctrina data habeat locum in pueris pro Christo occisis, antequam ipsi per propriæ voluntatis actum liberum possint desiderare, vel acceptare passionem mortis?

Sunt circa hoc diuersæ Theologorum sententiæ: nam Armacanus libro 8. de quaestionibus Armenorum cap. 37. in fine, iudicat probabile infantes occisos ab Herode, qui circumcisi non erant, non fuisse saluos; sed tantum circumcisos, qui soli dicuntur Innocentes; non vero ceteri, qui erant in peccato originali; festum autem eorum dicitur festum Innocentium. Similiter Adrianus in 4. q. vltima de Baptismo, ad tertiam dicit non constare ex Sacra Scriptura, aliquos ex illis infantibus pro Christo occisis, qui non fuerunt prius circumcisi, saluos fuisse: & ita quæuis pie credatur fuisse saluos; non tamen temere id esse asserendum, cum nihil certi ex Scriptura, & doctrina Ecclesiæ habeamus. In dicit etiam Alexander Aletius, qui 4. p. q. 8. membro 9. art. 5. §. 1. docet Baptismum aquæ pluribus prodesse, quam Baptismum sanguinis, quia prodest paruulis, & adultis; Baptismus autem sanguinis solum adultis, eo quod debeat ex affectu charitatis procedere, qui in paruulis esse non potest.

58 Præterea Altisiodorensis lib. 3. Summæ trac. 10. q. 2. folio 198. asserit Innocentes ab Herode occisos ex priuilegio dignos fuisse vera Martyrum laureola. Michael etiam Aiguanus, seu de Bononia in 4. dist. 3. q. vnica folio 558. refert, nec reijcit, quod Guido, & Hugo cap. *Catechumenum, de Consecratione*, dist. 4. & Bachon dicunt, quod si nunc alij paruuli, antequam veniant ad Baptismum, interficiantur ab infidelibus in odium Christi, quod non saluaretur sine Baptismo aquæ; nisi in oppositum esset reuelatio Spiritus Sancti. Nec trahendum est in exemplum sacramentum Innocentium, quia illud inter diuina miracula, & Dei ordinationes computatur.

Ex parte fauet Vazquez disp. 153. cap. 7. in fine dicens paruulos legis antiquæ, etiã si pro Deo occiderentur, non futuros Martyres: nam de illis pro lege veteri nihil scriptum inuenitur: nec tunc erat aquis communicata à Christo virtus abluendi animam. At in lege veteri, sicut aqua hanc vim non habuit, ita etiam nec mors pro Christo instar sacramenti in paruulis vim obtinuit iustificandi: adultis vero solum ratione charitatis, vt tunc etiam ad salutem profuit, sicut Machabæis.

59 Per oppositum Theophilus Raynaudus libro de Martyrio parte secunda cap. 2. de passo infante, sic ait. Certum debet esse, mortem paruulis ante rationis usum, in odium fidei illatam, esse formaliter, ac præcisè Martyrium, potiusque prærogatiuis illis, quas postea vero Martyrio assignabimus. Hæc sententia firmissime euincitur sententia Ecclesiæ de infantibus ab Herode in Christi odium cæsis: eos enim Ecclesiæ, veritatis columna, iam olim vt Martyres veneratur; eoque titulo Martyrij veri, ac simpliciter dicti, iam ab Apostolorum ætate celebrat; Patresque passim nomen, & decus veri Martyrij in illis agnoscunt.

60 Nihilominus huic difficultati sequentibus propositionibus est satisfaciendum. Dico primo, indubitatum est paruulos ab Herode occisos, fuisse saluos, & esse vere Martyres. Est ita certa, quod Soto in 4. dist. 3. q. vnica art. 11. §. *Præter hæc*, dicit, quod prima opinio peior est, quam falsa: repugnat enim Authoritati Ecclesiæ Martyrium Innocentium celebrantis. Nunquam etiam art. 12. dicit quod est temeraria, & proxima errori. Vazquez cap. 7. n. 72. ait, quod temeritatis, & erroris notam meretur. Vt temerariam reijciat Suarez disp. 29. sec. 1. Cabrera art. 12. disp. vnica §. 4. n. 26. & passim alij. Probatur primo ex Patribus: nempe S. Leone ser. 1. de Epiphania parum ante finem. S. August. ser. 3. de Innocent. eos appellat *Flores Martyrum*. Et ser. 6. de Epiphania ait. *Felix infantium ignorantia: pro Christo potuerunt pati, quæ nondum poterant confiteri.* lib. 2. de Symbolo cap. 5. & lib. 3. c. 4. & epist. 28. post mediū, & lib. 3. de lib. arb. cap. 23. S. Bernardo ser. 66. in Cant. longe post mediū. Et in Authore de operibus cardinal. in ser. de Stella post medium. Item Origenes to. 2. hom. 3. diuersorum, non longe a fine. S. Iustinus q. 13. ad Orthodoxos. Et S. Hilarius can. 1. in Math. S. Eucherius hom. 1. de Epiphania. S. Greg. Nazianzenus orat. 38. & S. Greg. Nissenus orat. de Christi Natiuitate. S. Petrus Crisologus serm. 152. & 153. & S. Ambros. lib. 2. in Lucam.

cam. Et in sermone de Innocentibus iterum S. Bernardus, Beatus Laurentius Iustinianus, & alij passim.

61 Deinde D. Thomas 2. 2. q. 124. art. 1. ad 1. ait. Quidam dixerunt, quod in Innocentibus acceleratus est miraculose liberi arbitrii usus: ita quod etiam voluntarie Martyrium passi sunt. Sed quia hoc per auctoritatem Scripturae non comprobatur. Ideo melius dicendum est, quod Martyrij gloriam, quam in alijs propria voluntas meretur, illi paruuli occisi per Dei gratiam sunt assequuti. Nam effusio sanguinis propter Christum vice gerit Baptismatis. Vnde sicut in pueris baptizatis per gratiam baptismalem meritum Christi operatur ad gloriam obtinendam: ita & in occulis propter Christum, meritum Martyrij Christi operatur ad palmam martyrij consequendam. Vnde Augustinus dicit in quodam sermone de Epiphania, quasi eos alloquens. *Ille de vestra corona dubitauit in passione pro Christo, qui etiam paruulis Baptismum prodesse non estimat Christi. Non habebatis etatem, qua in passurum Christi crederetis; sed habebatis carnem, in qua pro Christo passuro passionem sustineretis.* Ex quo vnanimi consensu Patrum certificamur de Ecclesiae traditione.

62 Solutionem autem, quam primae sententiae auctores excogitarunt, impugnat Soto dicens. Quod si respondeant illi, Ecclesiam non celebrare nisi factum eorum, qui erant circumcisi: Bisariam redarguuntur. Primum, quod est, quia maxime probabile quodam Gentilium fuisse, tunc vetana illa Herodis rabie trucidatos. quando quidem ab imatu, & infra omnes indiscriminatum in circuitu Hierusalem interfecti leguntur; vbi Gentiles etiam nonnulli commemorabantur. Quare Ecclesia abque villo discrimine omnes pro Sanctis ducit, cum Augustino in quodam sermone Epiphaniae, & alijs Patribus in concionibus Innocentiam. Secundo, quia quamuis omnes fuissent circumcisi, nisi aliqua gratia, & privilegium apud Deum illis per illam truculentam necem accreuisset, non dicerentur Sancti: Ecclesia enim non celebrat ut Sanctos quoscumque credit esse in gloria alioqui paruulos omnes decedentes in gratia baptismali, Sanctorum solemnitate extolleret: sed illos prorsus, qui apud Deum locum habent insignem. Neque vero pro Martyribus haberentur. Laureola namque Martyrij non donatur, nisi cum aliqua gratiae laurea. Quo circa, qui non fuerunt circumcisi, sanguine suo baptizati sunt. Haec ibi.

Praterquam quod multi octauum diem non attigerant, antequam circumcidi non po-

terant. Vnde S. Bernardus serm. de Innocentibus, ait. *Quemadmodum ceteris Infantibus, tunc quidem Circuncisio, nunc vero Baptismus sine villo proprio voluntatis, sufficit ad salutem; sic nihilominus pro eo suscipitur Martyrium illis, sufficit ad sanctitatem.* Et serm. 66. in Cant. *Qui hoc credit, facile huic persuadetur, merito Ecclesiam presumere, non solum paruulis baptizatis in sua fide salutem, sed etiam interfectis pro Christo infantibus coronam Martyrij.* Pariter S. Augustinus serm. 8. de Sanctis sine acceleratione vultus rationis gratiam, & gloriam Martyrij illis concedit, dicens. *Quantis modis infantem volebat mater abscondere, & ipse se infantulus publicabat, nesciebat tacere, quia nec dum didicerat formidare.*

63 Dico secundo, hoc privilegium etiam est extendendum ad omnes alios infantes pro Christo occisos. Est communis duplici motiuo. Primo, quia ratio, cur occisi ab Herode, creduntur Martyres, est quae ex Patribus assignatur a D. Thoma, quia effusio sanguinis propter Christum, vice gerit baptismatis. Sed promissio Christi fuit vniuersalis, & Patres abique limitatione loquuntur: ergo de omnibus verificatur. ¶ Secundo: nam ultra pueros ab Herode occisos, alios Ecclesia ut Christi Martyres celebrat: nam in Martyrologio Romano sextadecima Iunii dicitur: *Tharji in Cilicia sanctorum Martyrum Quirici, & Iulitae maritis eius sub Diocletiano Imperatore; quarum Quiricius triennis puerulus, cum matrem, quae ante Alexandrum praesidem, neruis durissime cadebatur, implacabili lucru lugeret, ad gradus tribunalis illius interijt.* De quo ibi Baronius lib. B. Et multi Authores, quos refert Antonius Quintanaduenas in libro Sanctorum Ecclesiae Soletanae fol. 413. nam Dexter anno 222. ait. *Hippone (scilicet Yepes) in Carpentania sancti Christi Martyres Cyrius, & Iulita sub Imperatore Alexandro lauream consequuntur.* Et in eodem Romano Martyrologio 24. Martij dicitur: *Tridentis passio sancti Symonis pueri, a Iudaeis feruissime trucidati, qui multis postea miraculis corruscauit.* Passus fuit anno 1475. teste Baronio.

Et etiam Rudericus de Yepes in libro Sancti pueri de la Guardia, parte 2. cap. 3. & 4. Raynaudus, & Thomas Hurtado tract. 2. de vero Martyrio fidei reiol. 20. in fine mentionem faciunt Sancti Christophori trimuli, qui multa passus fuit a Iudaeis. De alio meminit Vluadus, die 19. Aprilis, qui Triburi anno 1267. passus fuit. Et Vincentius Bellouacensis lib. 30. cap. 25. mentionem facit alterius, qui passus fuit a perfidis Iudaeis anno 1185. S. Ambrosius lib. 1. Officiorum cap. 41. *Quid*
de

de bimulis loquar, qui ante palmam victoriæ acceperunt, quam sensum naturæ? Vide in Theatro vitæ humanæ, verb. *Martyres*. *Ætatis respecta*. Fol. 28. 1. & ibi tit. *Pueri*, folio 297. Et titulo. *Crucifixi* to. 2. folio 609. meminit Guilielmi, Richardi, Hugonis, Christophori, Maximi, Simeonis, & aliorum Sanctorum puerorum Innocentium, à Iudæis Crucifixorum; quia vt Sancti venerantur, & miraculis claruerunt. Ideoque ait Thomas Hurtado esse *temerarium* negare, quod alij infantes à Bethlemiticis, si pro Christo occidantur, non gaudeant Martyrum prærogatiuis.

64. Specialiter cum dicat S. Augustinus lib. 6. contra Iulian. cap. 3. Sacramentū Circumcisionis in figura præcessisse Baptismatis, sicut aqua baptismatis abluit maculas ex gratia illi data per Christum: ita & dabatur ad Circumcisionis præsentiam. Ergo pariter dabatur in antiqua lege in morte pro Deo tolerata. Imò fructuosius, & vberius, quia magis conformabatur Christo venturo, & per suam passionem, & mortem nos redempturo.

Adde, quod S. Ambrosius de bimulis veteris testamenti loquitur. Nec video cur quādo in persecutione Antiochi, de qua 1. Mach. 1. ver. 63. dicitur. *Et mulieres, quæ circumdebant filios suos, cruciabantur, secundum iussum Regis Antiochi, & suspendebant pueros à cervicibus per universas domos eorum*: Sicut matres erant veteris Martyres, ita & filij earum, vt Glossa, & communiter Expositores ibidem, vel docet, vel supponunt, non esset verè Martyres, sicut occisi ab Herode: nam Christus quoad fructum, & quoad significationes, est *Agnus occisus ab origine mundi*. Vnde Soto in 4. dist. 49. q. 5. ar. 2. §. *Ex quo sequitur*, ait, quod etiā ante legem Euangelicam potuerunt homines aureolam mereri, vt Machabæi, qui pro religione pugnabant: licet illam in limbo, quovsq; eos Christus in Cœlum euexit, nō obtinuerint. Et idem est de Ioanne Baptista, qui egregius fuit Martyr. Imò si quis forte in lege naturæ pro religione veri Dei cum sola fide implicita morti occubuerit, vt Martyr nunc in Cœlo aureola insignitur. Et de Machabæis S. Greg. Nazianz. orat. 22. Tertul. & alij, quos citat Henriquez lib. 2. cap. 36. nu. 1. Bonacina disp. 2. q. 1. n. 4. Trullench lib. 2. cap. 1. dub. 10. n. 11.

65. Dico tertio, etiam pueri in matris uteris existentes, occisi propter Christū, vel directè, vel indirectè, sūt verè martyres. Est fere communis: nouem authores refert, & sequitur Granado tract. 3. disp. 3. sect. 2. n. 13. & decem, & nouem refert, & sequitur

Thomas Hurtado de vero Martyrio tractat. 2. resol. 20. & communiorem sententiam esse dicit Serra art. 12. §. *Hinc sequitur*. Siquidē ille est Martyr, qui pro Christo occiditur: cuiusque mors in odium fidei, saltem virtualiter, aut comitanter intenta est.

66. Neque obstat primo, inquit cum Vazquez num. 80. Granado nu. 13. in fine, quod non videatur esse quid distinctum à matre: quia id, rigorosè loquendo, falsum est, cū habeat animam distinctam: & capax sit mortis, siue simul interficiatur mater, siue non. Nec secundo obstat, quod in utero existens non sit capax Baptismi aquæ: nam iste consistit in ablutione: & puer, nisi mater aperiat, abluī non potest: at Martyrium consistit in morte, quæ propriè infligi potest puero nondum nato.

67. Neque obstat tertio, quod dicitur in Concilio Tridentino sess. 6. cap. 4. de iustificatione impij: *Sine lauacro regenerationis, aut eius voto fieri non potest*: Nam, vt exponit Serra, §. *Neque his*: ibi est sermo de adultis, qui si non sint baptizati, iustificari non possunt sine Baptismi voto, saltem virtuali, incluso in actu contritionis, vel attritionis, etiam si pro Christo occidantur. Vel si ad paruulos etiam extendatur, loquitur Concilium de iustificatione, quæ fit per media ordinaria: sicque nō excludit medium extraordinariū, quale est Martyrium in his, qui nec baptismum aquæ, nec eius votū habere possunt, sicut sunt paruuli.

68. Dico quarto, in Innocentibus, qui carentes usu rationis pro Christo sunt occisi, non est tam completa, & perfecta aureola, ac est in adultis. Ita D. Thomas in 4. distinctione 49. q. 5. art. 3. q. 2. ad 12. vbi affert S. Bernardum, qui in serm. Sanctorum Innocentium, distinguit tria genera Martyrum, *voluntate, non nece, vt Ioannes; voluntate, & nece vt Stephanus; nece, & non voluntate, vt Innocentes*. Et secundum hoc, inquit D. Thomas, Innocentes sicut non pertingunt ad perfectam rationem Martyrij, sed aliquid martyrij habent ex hoc, quod passi sunt pro Christo: ita etiā aureolā habent, nō quidē secundum perfectam rationem, sed secundum aliquam participationem, in quantum scilicet, gaudet se in obsequium Christi occisos esse, &c. Sequuntur S. Antoninus 3. p. tit. 32. cap. 8. §. 6. ver. *Tertium genus Martyrij*. Paludanus in 4. dist. 49. q. 8. art. 4. in fine num. 18. dicens. De Innocentibus tamen Ecclesia, sicut de Martyribus solemnizat: & certum est, quod gaudium speciale habent de morte propter Christum suscepta, licet non electa: vnde non est comple

ra ratio aureolæ. Idem docent Soto in 4. distinctione 49. q. 1. art. 2. §. *At vero.* Viguierius in Inst. cap. 6. §. 1. Abulensis ad cap. 13. Marthæ q. 20. ad 12. Lelsius lib. 3. de iustitia capite 1. dub. 2. num. 12. dicens, quod erat solū *Martyrium materiale*: nam intelligentia rei teffificandæ, & voluntas aberat. Quod significat Ecclesia in orat. dicens. *Deus, cuius præconium Innocentes Martyres, non loquendo, sed moriendo confessi sunt, &c.* Vnde Deus acceptat illam mortem instar *formalis martyrij*: nimirum vt sicut voluntas, & peccatum Adami illis obfuit, vt nascendo ex ipso contraherēt peccatum; ita voluntas, & meritum Christi illis prodesset, vt renascendo per ipsum consequerentur iustitiam.

§. VII.

*Argumenta soluuntur
proposita §. 2.*

69 **EX** dictis toto dubio promptū est, & facile ad argumenta primæ sententiæ respondere. Quæ enim proponuntur num. 8. & 9. soluta sunt ex dictis §. 4. quia eo ipso, quod martyrium vt est realis imitatio passionis Christi, ex eius priuilegio habet vicem baptismi, sufficit attritio formalis, vel virtualis, vt dicamus nō poni obicem, & gratiam conferri ex opere operato.

Ad primum propositum num. 10. respondetur, quod nō habere charitatem *contrarie* contingit dupliciter, vel cum quis habet propositum peccandi mortaliter: vel cum quis se tradit morti propter inanem gloriam: & in his duobus casibus dicit D. Thomas 1. ad Corint. 13. lect. 1. in fine, quod nihil prodest quantum ad meritum tradere corpus suum, ita vt ardeat. Sed non habere Charitatem solum *negatiue*, vel *priuatiue*, stat dupliciter: vel simul in principio, & in termino: & sic sine Charitate nihil prodest ad meritum, & remissionem peccatorum: quia peccata non remittuntur sine gratia: & hæc non separatur a charitate. Vnde S. Augustinus tomo 7. libro 2. contra Cresconium Grammaticum cap. 12. vt probet nō solo Baptismo peccata mundari, ait. *Mundantur ipsa, quæ supereminet omnibus, Charitate, ab illo, qui per Apostolum Petrum dixit. 1. Petri 4. Caritas cooperit multitudinem peccatorum: quæ vna si asit, omnia illa recte fiunt: si autem desit illa, omnia frustra fiunt.* Sed tamen sicut non habens charitatem, & habens attritionem, si baptizetur, vel baptizatus, & post Baptismum lapsus in mortale, confiteatur Sacerdoti, virtute Baptismi, vel Pœnitentiæ,

sit ex attrito, contritus, & in principio accedens sine charitate, in termino virtute sacramentorum recedit in gratia, & charitate. Ita cum sufficienter coniter, quod martyrium supplet vicem Baptismi, qui obicem non ponit, quamuis accedat sine charitate, recipit charitatem, & gratiam. Et sic verificatur authoritates Scripturæ, S. Augustini, & Diui Thomæ.

70 Ad secundum responderetur concedendo antecedens, quod vt indubitatum docet S. Augustinus ibi asserens. *Extra Ecclesia nihil homini prodest, etiam si corpus suum tradat, vt ardeat, quia Charitatem non habet: quia vnitatem Ecclesia nō diligit.* Et lib. 4. cap. 17. arguit, quia is, qui nō seruat catholicam vnitatem, non potest remissionem peccatorum extra Ecclesiam consequi: quia extra illam non est salus, nisi per Baptismum ei aggregetur. Negatur tamen consequentia, quia pœnitentia imperfecta, & virtualis accedente efficacia Baptismi aquæ, vel sanguinis, æquiualeat pœnitentiæ formali: quia est eminenter talis virtute gratiæ, & Charitatis, quæ infunduntur. Quo responsum manet ad alia duo, quæ ibi superadduntur.

71 Admonet etiam Soto in 4. distinctione 15. q. 1. art. 2. §. *Postremum autem*, quod non est calus metaphysicus, vt homo, tam repente rapiatur ad Martyrium, vt non possit peccatorum recordari: sed est calus, qui vltu venire potest: nam licet egregia facinora, vt illud in fratrem venditum, statim occurrant menti; occultiora tamen: atque illa præsertim, quæ exculpabili ignorantia præcesserunt, indagine egent, vt in memoriâ redeant. Pueri autem apud Daniëlem diuino miraculo sustentabantur, vt pleno iudicio possent peccata, non tam sua, quam populi confiteri.

72 Argumentū propositum num. 14. cōtra omnes militat in Martyrio Innocentium: & solutum est toto §. 5. Contra id quod additur num. 15. bene inquit Auerla q. 70. lect. 6. folio 838. initio, quia potiori iure potest à Bañez, & ab alijs, qui eum sequuntur, inquiri, vnde hoc eis coniter? Cum Sancti id non doceant. Potius vero constat per ipsam effusionem sanguinis mundari hominem à suis peccatis. Et planè multo certius est, Martyrem esse vere Sanctum, quam habuisse actum perfectæ dilectionis, seu contritionis.

73 Ad authoritatem S. Bernardi, & ad reliquas, quas obiecit Vazquez, respondent Coninch q. 66. art. 12. dub. 2. nu. 152. quod si S. Bernardus in eo sensu intelligendus est, quo

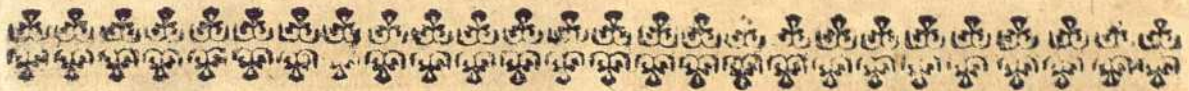
quo eum Vazquez accipit, nullus infans posset esse Martyr. Dicit igitur S. Bernardus, Martyrium hanc tantum vim habere merito fidei: non quod sola fides patientis totum eius effectum mereatur: sed quia in honorem fidei, cui clarissimum, & honorificentissimum testimonium perhibet pro Christo mors suscepta, hoc privilegium Martyrio concessum est. Quod ex contextu constat: quia ante dixerat, Martyrium hanc vim habere ex merito fidei: quia est summa probatio fidei. Et paulo ante idem probat, quia pena sine fide, nihil est aliud nisi poena: quando scilicet, hec aut non infertur in odium fidei, aut ei inferitur, qui positivè infidelis est. Eodem modo respondet Ruyz dub. ult. in fine ar. 12.

74. Vltimum argumentum Vazquez subsumit minorem aperte falsam, ut dicit Corniech n. 130. in primis, quia alioquin in parvulis Martyrium non suppleret vicem Baptismi: quod tamen ipse Vazquez, ut retulimus nu. 60. dicit erroneum. Secundo, quia ip-

se Christus Matthei 10. ver. 28. excitat ad fortiter subeundum martyrium ex motivo timoris Dei, & ver. 32. motivo spei gloria: ergo non vnicè valet ex motivo amoris. Quadraginta Martyres, qui sub Licinio pasci sunt, ex motivo premij sustinuerunt mortem: nec Ecclesia potuit conijcere habuisse charitatem antecedenter, cum non habuerit ea de re particularem revelationem. Denique, quia secundum communem modum loquendi, omnis ille miles dicitur mori propter suum principem, qui ne fidem ei datam frangat, fortiter pugnando occumbit. Omnis ergo, qui in odium fidei, aut Christi, occiditur, dicitur pati propter Christum: & esse Martyr Christi, cuius martyrium sanguinis gerit vicem

Baptismi aequum, quantum ad effectum gratie.

QVAEST. LXVII.

DE MINISTRIS, PER QVOS

TRADITVR BAPTISMI

Sacramentum.

ECVNDAM Quæstionem de Baptismi Sacramēto, quæ inter alias Tertiæ Partis Summæ Diui Thomæ, est ordine 67. inscribit Diuus Thomas, de ministris, per quos

traditur Sacramentum Baptismi: explicatis enim causis intrinsecis, nempe materia, & forma, congruo doctrinæ ordine, causas extrinsecas explicandas assumit. Et quamuis de ministris sacramentorum in cōmuni iam dixerimus cum D. Thoma quæst. penultima de Sacramētis in genere, quæ fuit q. 64. Tamen quia singulorum sacramentorum ministri peculiari indigent explicatione; ideo Diuus Thomas octo respondet articulis.

2 In priori statuit, quod ad Diaconum non pertinet quasi ex proprio officio tradere sacramentum Baptismi: sed id pertinet ad Sacerdotem, ita vt hoc sit proprium officium Sacerdotis baptizare, vt probat art. 2. Quia tamen hoc non est de necessitate Sacramenti: ideo laicus valide baptizat: & in casu necessitatis etiam licite, vt declarat artic. 3. quamuis mulier non debeat baptizare, si adit vir, licet in eius absentia in necessitatis articulo ei permittatur, iuxta doctrinam art. 4. Imò est per Ecclesiam determinatum, quod non baptizati siue sint Iudæi, siue Paganæ, possunt Sacramentum Baptismi conferre, in articulo necessitatis: de quo art. 5. Possunt plures vnum simul baptizare: quamuis essent puniendi de inordinato modo baptizandi, vt docet art. 6.

3 Duobus vltimis articulis agit D. Thomas de patrino adhiberi solito in solemnibus Baptismo: docens in 7. requiri, quod aliquis suscipiat baptizatum de sacro fonte, quali in suam instructionem, & tutelam: ad cuius in-

structionem tenetur in casu necessitatis: sed vbi baptizati nutriuntur inter Catholicos Christianos, satis possunt ab hac cura exculari, præsumendo quod à suis parentibus diligenter instruantur, vt docet artic. 8. Quæ in hac quæstione difficultatem ingerunt, pauca sunt; ideoque tribus sequentibus dubijs de terminanda breuiter: nam in primo coplectemur doctrinam quinque articulorum Diui Thomæ: in secundo doctrinam sexti articuli, & in tertio, quæ docet articulo 7. & 8.

DVBIVM PRIMVM.

Vtrum baptizare solemniter pertineat solum ad officium presbyterorum?

1 **V**T sumitur ex Gelasio Papa epist. ad Episcopos per Lucianam constitutos cap. 9. relato cap. Diaconos dist. 93. duplex est minister Sacramēti Baptismi: alter minister solemnitatis, & decentiæ: alter vero minister necessitatis occurrentis: & minister solemnitatis potest ad id munus deputari dupliciter: vel ex officio; vel ex commissione: & primum, vel solum attendit id, quod est ordinis: vel simul attendit id, quod est iurisdictionis.

§. I.

De Diacono, & alijs Clericis.

2 **D**ico primo, ad officium Diaconi non pertinet solemniter baptizare: ex vi tamen suæ ordinationis habet vt ei committi possit baptizare etiā solemniter. Priorem partem docet S. Clemens lib. 8. Constit. Apoit. cap. 46. post medium, dicens. Neq; fas

Diaconi sacrificium offerre, aut baptizare, Et Gelasius Papa epist. 9. cap. 9. relatus cap. Diaconos, dist. 93. ait. Absque Episcopo, vel presbytero, baptizare non audeant: nisi prædictis ordinibus fortasse longius constitutis, necessitas extrema compellat. Quod & docet S. Isidorus lib. 2. de diuinis officijs cap. de Baptismo circa finem, & in epist. ad Ludifredum, vt refertur cap. Perlectis, dist. 25. & in cap. Constitut, de Consec. dist. 4. & S. Ignatius epist. 13. ad Neronem Diaconum. Et S. Epiphanius hæret. 79. Rationem assignat D. Thomas ar. 1. nam sicut cœlestium ordinum proprietates, & officia eorum, ex eorum nominibus accipiuntur (vt S. Dionysius dicit 7. cap. cœlest. hierar. & cap. 8.) ita etiam ex nominibus Ecclesiasticorum ordinum accipi potest quid ad vnumquemque pertineat ordinem. Dicuntur autem Diaconi quasi ministri, vt habetur cap. 17. dist. 93. quia videlicet ad Diaconos non pertinet aliquod sacramentum principaliter, & quasi ex proprio officio præbere: sed adhibere ministerium alijs maioribus in sacramentorum exhibitione. Et sic ad Diaconum non pertinet quasi ex proprio officio tradere Sacramentum Baptismi: sed in collatione huius sacramenti, & aliorum, assistere, & ministrare maioribus.

Idem rursus probat D. Thomas ad 2. nã sicut S. Dionysius dicit in 2. cap. Eccles. hier. Baptismus nõ solum habet purgatiuam, sed etiam illuminatiuam virtutem. Et ideo excõdit officium Diaconi: ad quem pertinet tolũ purgare, scilicet, vel repellendo immundos, vel disponendo eos ad sacramenti susceptionem.

3 Secunda pars est communis. Eam probat Caiet. ex cap. *Diaconos*. Sed textum illum non probare, notant Soto in 4. dist. 4. q. vñca ar. 1. §. *Neque vero*, & Vazquez disp. 147. cap. 4. nu. 23. quia ibi solum traditur prima pars assertionis. Quare melius probatur ex eo, quod in eorum ordinatione dicitur, Diaconum oportere ministrare ad altare, baptizare, & prædicare: ex quo non tenuis sumitur cõiectura plus quidpiã prælaicis, habere. Fortè enim (inquit Soto) in primitiua Ecclesia, vbi raritas erat Sacerdotum, & multitudo baptizandorum: committebãt Episcopi, aut etiam Presbyteri Diaconibus, vt solemniter baptizarent: quod laici non possunt. Iã vero in tãta copia Sacerdotum vñus ille aboleuit. Quamuis forsan in Insulis, vbi rarissimi essent Sacerdotes, non esset absurdum id ipsum fieri.

4 Addit Suarez disp. 23. sect. 2. in fine, quod etiã in præsentia Sacerdotis aliqua po-

test esse causa sufficiens ad committendum hoc ministerium Diacono, quã non satis est, vt inferiori committatur: vt verbi gratia, ob grauiorem aliquam occupationem, posset interdum Sacerdos committere Diacono, non vero Subdiacono, vel inferiori. Idem docent Granados tract. 2. disp. 1. num. 4. in fine. Egidius, & Layman, quos refert, & sequitur Caltrus Palæus punct. 9. n. 5.

5 Cæterum Serra art. 1. ait. Sed non video ad hoc posse esse huiusmodi causam, si est sufficiens copia Sacerdotum. Nisi fortè dicas affectum baptizãdi, aut parentum eius erga Diaconum esse ad hoc iustam, & rationabilem causam. Quod falsum videtur: aliã similis affectus rationabilis esset causa, vt præsentem Diacono inferior Clericus, & præsentem Clerico laicus, & præsentem viro mulier baptizaret non solemniter in mortis periculo: cuius oppositum colligitur ex D. Thoma hic ar. 4. Ideoque Bonacina disp. 2. q. 2. puncto 5. num. 3. alios referens, docet hoc tempore non esse in vñu vt Diaconus solemniter baptizet, cum adit copia Sacerdotũ. Licet non bene Suarez, & quosdam alios referat. Idem docet Trullench lib. 2. cap. 1. dubio 5. n. 3.

6 Præterea docet Suarez disp. 23. sect. 2. post 4. conc. se non dubitare, quin ex dispensatione Summi Pontificis hoc solempne ministerium alicui non Diacono committi possit: quia nullum est sufficiens fundamentũ ad negandum Pontifici hanc potestatem. Et quia hæc differẽtia inter Diaconum, & alios inferiores videtur stabilita potius iure Ecclesiastico, quam diuino: Tum, quia neque in Scriptura aliquid legimus; vnde possit hæc differentia colligi: nam sicut Actorum 8. legimus Philippum Diaconum baptizasse: ita etiam cap. 9. legimus baptizasse Ananiam, quem laicum fuisse significat S. Clemens libro 8. cap. 52. & vtrumque dicit ex speciali Christi dispensatione baptizasse. Neque etiã ex traditione colligi potest hanc differentiam esse iure diuino introductam. Tum etiã, quia sicut solempnitas, & caremonia Baptismi Ecclesiastico iure introductæ sunt, & institutæ, ita eodem iure videtur præscriptum, quod tales caremonia nemini, qui sit inferior Diacono, possint committi. Imò hoc videtur pertinere ad quendam ritum ipsius Baptismi. Idem docet Auerſa sect. 2. §. *Tertio*, sine.

7 Hoc tamen discrimen prouenire ex iure diuino, docent Vazquez disp. 147. cap. 4. num. 25. Nuño ar. 2. conc. 5. Ruyz ar. 1. dubio 1. & videtur tenere Serra in fine articuli

primi, & alij dicentes esse probabilis, quod Summus Pontifex nequit Subdiacono committere, vt solemniter baptizet: quia nunquam hoc factum est in Ecclesia: quod est sufficiens argumentum in moralibus, vt dicatur id fieri non posse. Et quia hoc pertinet ad potestatem ordinis Sacerdotis, & Diaconi, vt illi ex officio, & illi ex commissione hoc competat, quia est immediatus Sacerdoti. Quamuis determinatio huius, vel illius solemnitatis sit de iure Ecclesiastico.

8 Mihi tamen magis probatur prior opinio, quia solidiora sunt eius argumenta: & ista parum cogunt: quia etiam nunquam dispensatum est, quod sacrificium Missæ fiat sine debita decencia vestium, & altaris: & tamen Papa id valet dispensare. Item posset tollere à tota Ecclesia ieiunium Quadragesimæ: quod nunquam fecit: & sexcenta alia huiusmodi. Similiter conferre ordines Minores est actus proprius Episcopi: & tamen id conuenit Abbatibus ex Papæ commissione. Similiter dispensare Eucharistiam potest Diacono committi; non vero Subdiacono, vt constat ex Concilio Nizano can. 14. & Arelatensi cap. 15. Quod est consentaneum iuri diuino: & tamen absolute est de iure Ecclesiastico: possetque Papa committere Subdiacono vt ministraret Eucharistiam.

§. II.

De pœna irregularitatis.

9 Dico secundo, quilibet Clericus non sacerdos, ministrans solemniter Baptismum, etiam in casu necessitatis, peccat mortaliter, & fit irregularis. Quod peccet mortaliter est clarum, quia usurpat officium non suum, & ius alienum. Fieri irregularem, constat ex cap. *Si quis, de Clerico non ornatato ministrante*. Vbi dicitur. *Si quis baptizauerit, aut aliquod diuinum officium exercuerit non ordinatus, propter temeritatem abiciatur de Ecclesia, & nunquam ordinetur*. Quam pœnam communiter Doctores extendunt etiam ad Diaconum sua autoritate solemniter sic baptizantem. Nec excipiunt casum necessitatis; nec est cur excipiatur: siquidem nulla est necessitas, quæ cogat ad Baptismum solemnem: nam sufficienter tubuenitur cuiusque necessitati per Baptismum etiam sine solemnitate. Vnde D. Thomas ar. 3. ad 2. ait, *quod illa sacramentalia Baptismi pertinent ad solemnitatem: non autem ad necessitatem Baptismi. Et ideo fieri non debent, nec possunt à laico; sed solum à Sacerdote, cuius est solemniter baptizare*.

10 Sed circa textum relatum, duo solent inquiri. Primum est, vtrum laicus baptizans sine necessitate Baptismo non solemniter, fiat irregularis?

Videntur affirmare Paludanus in 4. distinctione 5. q. 2. num. 6. Syluester verbo *Baptismus* 3. initio. Angelus, v. *Baptismus* 5. n. 1. Gabriel in 4. dist. 6. q. 1. art. 2. conc. 2. Imò Soto in 4. dist. 4. q. unica ar. 3. conc. 2. ait. *Quod & ego ipse vehementer opinor, quoniam caput citatum nihil meminit de solemnitate*. Quare Glossa dicit, quod quicumque baptizauerit, quasi ex officio, est irregularis. Vnde neminem excipit, nisi baptizantem in extrema necessitate. Nam qui baptizat extra necessitatem, baptizat quasi ex officio. Enimvero cum baptizare sit proprium officium Sacerdotis: quod quidem ius sola summa necessitas tribuit laico, vbi illa non intercedit, ille baptizat, quasi ex officio. Pro hac sententia citat Leander, vbi infra Ioannem à Cruce: sed male; quia loquitur de laico baptizante solemniter: siquidem de Baptismo q. 2. dub. 1. conc. 4. ait. *Peccat mortaliter laicus baptizans cum solemnitate, & fit irregularis*.

11 Oppositam sententiam docet S. Antoninus 3. p. tit. 28. cap. i. initio. Nauis q. 67. ar. 5. diff. 3. conc. 5. Tenereque Glossam, Nauarrum, Syluestrum, & Paludanum, & Martinum Ledesma, probat Suarez disp. 3. 1. sectione 4. & Authores communiter, vt referunt, & sequuntur Diana 3. p. tract. 4. resol. 4. Leander tract. 2. de Baptismo disp. 4. q. 10. & tract. 2. de Irregular. disp. 19. q. 6. Probat Suarez, quia vt ex titulo, & intentione legislatoris constat, ibi imponitur irregularitas ei, qui exercet actum ordinis, cum non sit ordinatus: sed baptismus priuatim datus in rigore non est actus ordinis: cum possit valide fieri ab homine non ordinato: vnde etiam Sacerdos sic baptizans sine necessitate peccabit: ergo laicus baptizans Baptismo non solemniter sine necessitate, non fit irregularis. Sicut nec Sacerdos carens iurisdictione, & baptizans solemniter, quamuis peccet iurisdictionem usurpando, non fit irregularis, vt docet Syluester verbo *Irregularitas* q. 12. & 27. quia huic peccato nulla in iure est annexa irregularitas.

12 Secundo inquiritur, vtrum laicus solemniter baptizans, maneat irregularis?

Noster M. Bartholomæus Fumus in Summa Armilla ver. *Irregularitas* n. 65. sic ait. *Directorium lib. 3. tit. 5. dicit laicos propter hoc irregularitatem non incurrere; sed aliter puniri, si contra faciant, per d. cap. 2. de Cler.*

excomm. minist. Et hoc videtur verius, quia magis consonum cap. 1. de Cler. non ord. & d. c. 2. Concordat Rosel. ver. *Irregularitas* 2. in princ. & Angelus verb. *Irregularitas* 1. §. 38. Et hoc sequendum est, cum sumus in poenis. Hæc ibi. Quod & Serra hac q. 67. ar. 1. dicit esse *probabilius*, quia odia, & poenæ, non ampliari, sed restringi debent: cum quod dicitur in prædicto capite ex titulo nõ sine fundamento ad Clericum restringi possit. Sequitur Henriquez lib. 2. de Baptismo c. 29. §. 2. lit. h. citans D. Thomam, Paludanũ, Syluestrum, Sotum, & Ledesnam, & alios, qui oppositum expresse docent. Tenent tamen Gregorius Sayrus lib. 7. cap. 10. nu. 7. Bonacina de Irregularitate disp. 7. q. 3. punc. 6. n. 11. Imò tenet Suarez disp. 11. de Censuris sect. 3. nu. 22. (quamvis contrariam docuerit de Sacramentis disp. 31. sect. 4. in fine, & de Censuris disp. 42. sect. 4. nu. 10.) Itẽ Saa, Reginaldus, Layman, & Barbosa, quos refert, & sequitur Iosephus Gibalinus de Irregularitate cap. 5. propos. 3. cõsec. 1. n. 25. folio 328. Et Trullench lib. 2. cap. 1. dub. 5. nu. 4. Quia nullibi fertur à iure hæc irregularitas aduersus laicum. Imò aliquomodo contrarium colligitur: quamvis enim non firmum adeò ducatur argumentum ex titulis, & rubricis: cum tamẽ antiqui omnes codices haberent vniuersalem hanc inscriptionem: *De non ordinato ministrante*: & in vltima editione Gregoriana, omnium castigatissima, addita fuerit vox, *de Clerico non ordinato*: non leue indicium est, hanc fuisse sectionem antiquissimam, aut certe communiorẽ sententiam Doctorum, de Clerico non ordinato hos Canones interpretari. Quia agit de solemnibus Baptismi administratione, quæ facillè posset usurpari à Clerico non ordinato: cum autem laici non nisi raro admodum hæc officia usurpent, sapienter Pontifex Clericis tantum hanc poenam irregularitatis impoluit, non vero laicis. Vnde laicus solemniter baptizans non fit irregularis; quamvis si Clericus non Sacerdos solemniter baptizans fieret irregularis, excepto Diacono commissionem habente.

13 Contrariam sententiam esse probabiliorẽ, & Doctorum communem, dicit Suarez illa sect. 4. octo Doctores referens: alios refert, & sequitur Leander de Baptismo trac. 2. disp. 4. q. 10. & tract. 2. disp. 19. q. 7. & Cabrera q. 67. ar. 1. num. 7. quia textus in dicto cap. 1. non dicit: *Si quis ordinatus baptizauerit*: sed absolutè: *Si quis baptizauerit nõ ordinatus*: quæ verba generalia sunt: & omnẽ non ordinatum comprehendunt. Deinde,

notat Antonius Augustinus in antiquis codicibus legi: *De non ordinato ministrante*: & nunc in Gregorianis codicibus adnotatur ita legi in septẽ manuscriptis. Demum, quia Decretalis illa, siue Hormisdæ sit, siue Honorij, antiquior est, quã rubrica illius tituli: nõ est ergo per rubricam tituli restringenda. Ad iungique potest coniectura: quia magis est alienus ab huiusmodi sacro ministerio, qui omnino caret ordine, quam qui est in inferiori ordine constitutus, & superiori caret: ergo non est verisimile hunc incurrere irregularitatem propter hoc peccatum, & nõ illum.

14 Ambæ opiniones sunt probabiles: sed prima est probabilior: quia odia restringi debent: & huius argumẽtis satis occurrunt ea, quæ pro priori sententia sunt ponderata: quæ non oportet repetere. Aduertunt Suarez, & Cabrera, & alij communiter in hac irregularitate solum Papam posse dispensare quoad novos ordines suscipiendos: Episcopum vero posse dispensare in vsu susceptorum. Quod colligitur ex cap. 2. de Clerico non ordinato ministrante, iuxta communẽ Doctorum.

§. III.

De Sacerdotibus, & Monachis.

15 **D**Ico tertio, Presbyteri omnes habent potestatem ordinis ad ministrandum Baptismum, etiam solemniter: vt autem faciãt licitè, exigitur iurisdicatio: quã habent ex commissione Episcopi, vel ex Beneficio Parochiali, vel ex illorum commissione. Priorem partem docent S. Clemens Romanus lib. 3. cap. 11. & S. Isidorus lib. 2. de diuinis officijs cap. 30: & refertur de Cõsecratione dist. 4. cap. *Constat*. Et Eugenius 4. in Concilio Florentino post vlt. sess. §. *Primum omnium*. Ait. *Minister huius Sacramenti est Sacerdos, cui ex officio competit baptizare*. Ratione probat D. Thomas art. 2. nam ad Sacerdotem pertinet cõsecrare Eucharistiã: ad hoc enim principaliter Sacerdotium ordinatur: illud autem est sacramentum Ecclesiasticæ vnitatis: secundum Apost. 1. ad Cor. 10. Per Baptismum autem aliquis fit particeps Ecclesiasticæ vnitatis: vnde, & accipit ius ad mensam Domini accedendi. Ergo ad proprium officium Sacerdotis pertinet baptizare. *Eiusdem enim videtur esse operari totũ, & partem in toto disponere*. Et pari ratione, vt inquit Soto dist. 4. artic. 1. probatur officium esse

esse Presbyteri absolvere à peccatis, & in extremis vngere infirmos: nam vnum ad susceptionem Eucharistiæ disponit; atque alterum reliquias expurgat peccatorum, quæ in peccatore relinquuntur. Secus autem est de sacramentis Confirmationis, & Ordinis, vt suis locis videbitur.

16 Secunda pars sumitur ex Tertul. lib. de Baptismo cap. 17. num. 114. & ex S. Hieronymo in Dial. contra Luciferianos n. 20. dicente. *Inde venit, vt sine chrismate, & Episcopi pmissio, ne ius Presbyteri, neque Diaconus ius habeant baptizandi.* Probatque Syluester verbo Baptismus 3. initio, quia in cap. *Interdicimus.* 16. q. 1. statuitur ne vllus sacramenta ministraret nisi subditis, & in Parochia sua. Quod & praxi Ecclesiæ constat: vnde notat Auersa sec. 2. seruandas in hac re peculiare leges, & cõsuetudines locorum: nam in quibusdã Ecclesijs statutum, aut consuetum est vt quidam Ecclesiarum Parochi valeant quidẽ ad ministrare reliqua sacramenta, non tamen sacramentum Baptismi; sed hoc præbere debeat Parochus cuiusdam matricis Ecclesiæ; prout Romæ plures huiusmodi extant. Vel Parochus Ecclesiæ Cathedralis, vt Bononiæ, & quibusdam alijs ciuitatibus. Similiter quibusdam in locis statutum, aut cõsuetum est, vt adulti venientes ad fidem, non nisi ex speciali commissione Episcopi baptizentur. Potestque Episcopus liberè, cui voluerit id committere, absque iniuria vllius Parochi, in cuius forte Parochia tales adulti habitant, aut etiam domiciliũ habent: quia adhuc nõ subduntur Ecclesiæ, aut vlli Parocho: sicut alio quæ ratione parentũ subduntur infantes, qui in Parochia nascuntur ex ipsis fidelibus.

17 Contra hanc conclusionẽ tenet Vazquez disp. 147. c. 3. à n. 15. vltique ad 18. imo vltique ad n. 22. docens baptizare non conuenire sacerdotibus absolute, sed ex consensu Episcoporum: quoniam si sacerdotes ex sua ordinatione verè, & dignè baptizare possent, & ad hoc sufficientem habent potestatem, iurisdictione alia ex consensu Episcopi non indigebunt, vt sine peccato baptizare possint. Nam qui absque iurisdictione facultatem habet dignè baptizandi, habet etiam facultatem baptizandi sine peccato: idem enim est dignè, & sine peccato baptizare. Secundo, quia cum alicui Presbytero conceditur, vt cathecumenum baptizet, non datur vlla in eum iurdictio; quia antequam ille baptizetur, sub nullius Episcopi iurisdictione esse potest: sed conceditur illi, vt exerceat opus, & actum habentis iurisdictionem in reliquos baptizatos: de quorum numero

fieri debet cathecumenus ille per Baptismum: nam nemo iure fieri poterit de numero alicuius Reipublicæ, nisi ab eo, qui iurisdictionem habeat in reliquum corpus Reipublicæ: qualẽm habent Prælati supremi, nempe Episcopi: nam is solus rectè, & iure admittere potest ad corpus Ecclesiæ, qui corpori ipsi tamquam caput præest.

18 Hæc tamen sententia est contra omnes Theologos antiquos, & modernos; nec satis aptè respondet Patribus, & verbis Concilij Florentini. Nec satis assignat differentiam inter Diaconos, & Presbyteros: non solum enim differunt, quod simplici Sacerdoti, etiam sine urgente necessitate, committi potest baptizare etiam solemniter; Diacono autem non nisi magna urgente causa, & in absentia Sacerdotum. Sed etiam quia Diaconus ex vi suæ ordinationis non est minister ordinis ex officio, sed solum ex commissione: at verò Sacerdos ex vi suæ consecrationis habet potestatem ordinis ad consecrandum Christi corpus, ad absoluenum à peccatis, ad vngendos infirmos, & ad baptizandum: sicut autem in Pœnitentiã, & Extrema Vnctione ultra potestatem ordinis requiritur potestas iurisdictionis, ita & in Baptismo. Per quæ patet ad primum.

19 Ad aliud responderat Diuus Thomas articulo secundo ad secundum, quod in qualibet Republica ea, quæ sunt minora, pertinent ad minora officia, maiora verò maioribus referuntur: secundum illud Exodi 18. *Quidquid manus fuerit referant ad te; & ipsi tantummodo minora iudicent.* Et ideo ad minoris Ciuitatis Principes pertinet disponere de infimo populo: ad summos autẽ Principes pertinet disponere ea, quæ pertinent ad maiores ciuitatis. Per Baptismum autem non adipiscitur aliquis nisi infimum gradum in populo Christiano. Et ideo baptizare pertinet ad minores Principes Ecclesiæ, id est, ad Presbyteros, qui tenent locum septuaginta discipulorum Christi, vt dicit Glossa Lucæ 10. ex Beda tom. 2. ad illa verba: *Designauit septuaginta;* & c. Hæc D. Thomas.

20 Nec miretur quis quod Angelicus Doctor omnes Sacerdotes vocet *Ciuitatis Principes*, constat enim Sacerdotem accipi pro Principe, & persona Regia, Genes. 41. Exodi 16. Iob. 12. & 2. Regum 8. *Filij autem David Sacerdotes erant:* cum tamen ex sola Tribu Leui tunc designarentur Sacerdotes, vt obseruat Apostolus ad Hebræos 7. In quo etiam sensu accipitur 2. Regum 20. iuxta id quod ibi notat Lyra, & 3. Regum 4. Ponderat

rant etiam Sanctus Cyrilus Alexandrinus libro 3. de Sacerd. & Philo lib. de Sacerd. honor. illud quod habetur Num. 18. *Filijs Leui dedi omnes decimas Israelis*: inde deducentes Regibus comparari. *Ex his rebus* (inquit Philo) *liquet, iuxta legis iudicium, Sacerdotes aequi parari honore, ac maiestate, Regibus: siquidem illis tamquam Principibus, conferri tributa imperat.* Recte ergo S. Thomas Sacerdotes nouæ legis, *Ciuitatis Principes* appellat: quod nota contra quemdam, aliàs doctum, politicum, qui hoc nomen adhuc Episcopis negat. De quo alibi.

21 Quantum attinet ad Monachos, Eugenius Papa in cap. *Placuit*. 16. q. 1. sic ait. *Placuit communi nostro consilio, vt nullus Monachorum pro lucro terreno de monasterio exire nefandissimo ausu presumat. Neque pœnitentiam dare, neque filium de Baptismo accipere, neque baptizare, &c.* Hoc tamen esse intelligendū, ne id faciant sine licentia Ordinarij, iuxta id quod habetur Clementina 1. de Priuilegijs, notat Emanuel Rodriguez tom. 1. quæstionum Regul. q. 3 1. art. 1. Portel ver. Baptismus 5. & Quintana Dueñas tract. 1. singulari 25. num. 7. Glossa, & Molfesius, quos refert, & sequitur Leander tract. 2. disput. 4. q. 18. probans, quia ita habetur cap. *Diaconos*, dist. 93. Sed ibi nec verbum est de Religiosis, aut Monachis. Melius probatur ex cap. *Doctos*. 16. quæst. 1. quod nomine Pelagij Papa refert Rodriguez: sed est Diui Ambrosij.

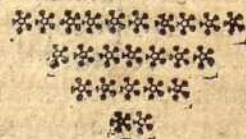
22 Virgentius adhuc probatur ex Summo Pontifice Innocentio 1. relato in cap. *Ex auctoritate*. 16. q. 1. vbi dicitur. *Sacerdotibus Monachis, Apostolorum figuram tenentibus, liceat predicare, baptizare, &c.* & Bonifacius Papa relatus cap. *Sunt nonnulli*. 16. quæst. 1. Post multa concludit. *His omnibus auctoritatibus perspicue monstratur, monachos posse pœnitentiam dare, baptizare, &c. cetera Sacerdotalia officia licite administrare.* Quamuis hos canones non adducant Granado tract. 2. de Baptismo disp. 1. num. 3. Verum tamen ait. *Glossa in can. Peruenit*. 18. quæst. 2. etiam existimat id licere. Ego crediderim, id non præcipi sub mortali in iure, & fieri posse saltem aliquando sine veniali. Hæc ibi. Et Lezana tom. 1. cap. 9. n. 3 1. ait. Non licet Religiosis baptizare, nisi in casu necessitatis, & de licentia Parochi, cap. *Placuit*. 2. 16. q. 1. & to. 3. v. *Baptismus*. n. 1. dicit id intelligendum de Religiosis priuatis: nam illis quibus incumbit cura animarum sæcularium, id licet ex cap. *Doctos*, vt notat Tamburinus to. 2. disp. 4. q. 1. Sed absque omni dubitationis ambiguo,

cum licentia Sedis Apostolicæ, vel Episcopi, vel Parochi, possunt Religiosi, & Monachi baptizare, etiam solemniter, etiam in aliorum Sacerdotum præsentia, quia nullo iure id est eis prohibitum, & iuribus relatis est eis concessum.

23 Imò per priuilegia Pauli Secundi cõcessa Prouinciæ S. Vincentij de Chiapa Ordinis Prædicatorum in Regno Peruano: & Leonis Decimi Fratibus Ordinis Minorum anno 1521. & Pauli Tertij anno 1543. Prouinciæ S. Iacobi de Mexico Ordinis Prædicatorum: & Pij Quinti anno 1567. in Indijs possunt Fratres nouiter conuersos Gentiles baptizare. Concedunt enim: *Vt in omnibus Monasterijs Ordinum, vel extra illa in locis ipsarum partium ipsis deputatis, possint Religiosi baptizare.* Quo priuilegio vtuntur omnes Prouinciæ Indiarum, vt notat Emanuel Rodriguez tomo 1. q. 3 1. art. 3. De similibus priuilegijs concessis Religiosis Societatis Iesu tractat Suarez to. 4. de Relig. lib. 9. cap. 4. & Castrus Palaus hic puncto 9. n. 3.

24 Addit Cabrera quæst. 67. artic. 2. numero 4. in fine, quod si Religiosus sic officium Parochi vsurpauerit, ministrando hoc sacramentum extra casum necessitatis, peccabit etiam mortaliter; sed non contraheret irregularitatem; neque excommunicationem incurreret. Oppositum huius vltimi docet Soto hic art. 3. conc. 2. existimans Religiosum, qui hoc sacramentum extra casum necessitatis ministrare præsumperit, ipso facto manere excommunicatum, per Clementinam primam de Priuilegijs. Nihilominus, vt benè aduerit Nauarrus in Manuali cap. 22. n. 7. prædicta Clementina non procedit de administratione huius sacramenti; sed solum de administratione trium sacramentorum, nempe Eucharistiæ, Extremæ Vnctionis, & Matrimonij, & in alijs casibus ibi expressis: extra quos non est illa excommunicatio extendenda, quia pœna, & odia potius restringenda sunt. Quare cum ibi nulla fiat mentio de Baptismo, non est illa censura ad illum extendenda: ac proinde Religiosus in eo casu sine dubio non erit excommunicatus. Hæc ibi. Quod verum omnino est,

Quamuis Rodriguez relatus num. 21. videatur supponere Clementinam ad hunc casum extendi.

§. IV.

De Ministro in casu necessitatis.

25 **V**T referunt Feuarentius in Addit. ad Castrum ver. Baptismus hæresi 6. & Bellarminus lib. 1. de Baptismo cap. 7. Calvinus libro 4. Instit. cap. 15. & cap. 20. & sequentibus, & in Antidoto Tridentini sels. 7. can. 10. arbitratur minimè licere, etiam in casu extremæ necessitatis, baptizare nisi ministrum ad hoc ipsum vocatum, & ordinatum: quamvis non constet ex ipso an iudicauerit validum à quolibet alio collatum. Quia Christus solis Apostolis iniunxit officium baptizandi Mathæi ultimo: vnde secularibus, qui in officio Apostolorum non succedunt, non licet ad hoc ministerium se ingerere.

26 Nihilominus de fide est, in casu necessitatis Baptismus collatum à quocumque non ordinato, esse validum, & licitum: & similiter est validum etiam cum sine necessitate a laico ministratur. Prima pars est de fide ex Concilio Florentino post ultimam sessionem. §. *Primum omnium*, ubi dicitur. *In casu autem necessitatis, non solum Sacerdos, vel Diaconus, sed etiam laicus, vel mulier; imò etiam paganus, & hereticus baptizare potest, dum modo formam seruet Ecclesie, & facere intendat id, quod facit Ecclesia.* Idem constat ex casu Baptismi collati ab Athanasio puero, ac proinde laico, quem ratum habuit Alexander Episcopus Alexandriae, cum tota eius Ecclesia, ut refert Rufinus lib. 10. Historiæ cap. 14. & approbatur cap. *Spiritus Sanctus*. 1. q. 1. De quo egimus de Sacramentis in genere quaestione 64. & cap. 1. Theolog. Mor. quaest. 10. num. 10. Imò ipsi Apostoli nondum erant ordinati cum baptizare cœperunt. Et de Anania, & alijs, qui in Actis Apostolorum baptizasse referuntur, non constat fuisse ordinaros. Idem docuerunt Gelasius Papa, sanctus Isidorus, & alij Patres iam relati.

27 Rationem optimam voluntatis diuinæ sic statuentis, quæ ex traditione Ecclesiæ constat, assignat D. Thomas artic. 3. nam ad misericordiam eius, qui vult omnes homines saluos fieri, pertinet, ut in his, quæ sunt de necessitate salutis, homo de facili remedium inueniat. Inter omnia autem sacramenta maximæ necessitatis est Baptismus, qui est regeneratio hominis in vitam spiritualem: quia pueris aliter omnino subueniri non potest: & adulti non possunt aliter, quam per Baptismum, plenam remissionem consequi, & quantum ad culpam, & quantum ad poenam. Et ideo ut homo circa re-

medium necessarium defectum pati non possit, institutum est ut & materia Baptismi sit communis, scilicet, aqua, quæ à quolibet de facili haberi potest; & minister Baptismi sit quicumque non ordinatus: ne propter defectum Baptismi, homo salutis suæ dispendium patiatur.

28 Sed obijcies: nam contritio, & Martyrium suppleant vicem Baptismi, ut iam diximus q. 66. ergo falso asserit D. Tho. quod effectus Baptismi per nil aliud suppleri potest.

Respondet Caietanus art. 3. quod intelligendum est de integro effectu Baptismi. Ineger siquidem effectus Baptismi claudit in se characterem. Et propterea licet gratia cum remissione totius culpæ, & poenæ, possit sine Baptismo suppleri; character tamen suppleri non potest: & hoc loquendo de potentia ordinata sub diuinæ dispositionis prouidentia.

29 Melius tamen Soto dist. 4. art. 2. respondet, quod D. Tho. non facit mentionem hic de characterem, nec implicite: quoniam dumtaxat loquitur de plena remissione culpæ, & poenæ. Ob idque fortassis nihil aliud dicere voluit, quam quod etsi per Martyrium idem effectus obtineri possit, illud est quædam facultas Baptismi haberi non potest. Quare ex hoc etiam capite concluditur materiam eius, & ministrum debere esse ubique in promptu. Præterquam quod opportunitas Mysterij quam rarissime vltu venit, sicut & Baptismus flaminis, qui ut culpam, & omnem poenam remittere queat, debet esse tam excellenter intentus, ut vix unquam contingat. Baptismus autem sola intentione Ecclesiæ receptus id præstat.

30 Secundam partem tradit Diuus Augustinus libro secundo contra Parmenianum cap. 13. ante medium dicens. *Sed etsi nulla necessitate usurpetur, & à quolibet cuiuslibet detur, quod datum fuerit, non potest non datum dici; quamvis recte dici possit illicitè datum.* Idem expræsit Diuus Thomas articulo tertio ad primum, cum ait, quod baptizare pertinet ad ordinem Sacerdotalem, secundum quandam convenientiam, & solemnitatem: non autem hoc est de necessitate sacramenti. Vnde etiam si extra necessitatis articulum laicus baptizet; peccat quidem; tamen sacramentum Baptismi confert: nec est rebaptizandus ille, qui sic est baptizatus.

31 Obijcies: nam absolutio à peccatis data à Sacerdote in eum, in quem iurisdictionem non habet, non solum est illicita, sed

nulla, vt docet Concilium Tridentinū sess. 14. cap. 7. Sed laicus nō habet iurisdictionē vt extra necessitatis articulum baptizet: ergo Baptismus ab eo collatus est inualidus de factu iurisdictionis.

Respondetur ex D. Tho. ad 3. quod *pœnitentia non est rāte necessitatis sicut Baptismus*: potest enim per contritionem suppleri defectus sacerdotalis absolutionis: quæ non liberat a tota pœnitentia: nec etiam pueris adhibetur. Et ideo non est simile de Baptismo, cuius effectus per nihil aliud suppleri potest. Vnde Suarez disp. 23. sect. 1. tres assignat differentias inter Baptismum, & Pœnitentiam: nam cum Baptismus sit summè necessarius, nō solum ad vltimam salutem, sed etiam ad alios effectus gratiæ, quia est ianua aliorum sacramentorum; ideo fuit cōueniens, quod quilibet posset eum validè cōferre. Secunda est, quia sacramentum Baptismi nequit iterari, cum caracterem imprimat: sacramentum vero Pœnitentiæ potest iterari, tum circa eandem, tum etiam circa diuersam materiam. Vnde non imminet tantum periculum ex eo, quod semel non sit validam datum à simplici sacerdote. Secus vero est in sacramento Baptismi, quod iterari non potest: & alioqui maximū homini creatur periculum, si illò priuetur. Et ideo oportet, vt ea quæ necessaria sunt ad illud conficiendum, sint omnino fixa, & stabilia, ita vt certum sit illis positis sacramentum confici, sine adsit vera necessitas, siue nō. Tertia differentia est, quia sacramentum Pœnitentiæ pendet ex potestate iurisdictionis, quæ per extrinsecam deputationem ab hominibus datur, vel aufertur, vel limitatur ad casū necessitatis. At verò potestas baptizandi est absoluta facultas ministerialis ad conficiendum tale sacramentum: quæ non solet limitari secundum substantiam, vel facultatem suam ad casum necessitatis; sed simpliciter confertur: sicut patet in omni alia potestate conficiendi sacramentum, quæ ex iurisdictione non pendet. Hanc vltimam differentiam alter explicat Vazquez disp. 147. c. 3. n. 21. Videatur D. Tho. art. 5. ad 3.

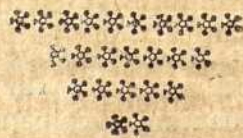
32 Specialiter loquendo de fœminis, quod validè nequeant baptizare, videtur de sumi ex Concilio Carth. 4. can. 100. dicente. *Mulier baptizare non præsumat*. Et sanctus Epiphanius hær. 42. & hær. 79. initio: & Tertullianus lib. de Baptismo cap. 7. inter hæretes Marcionis numerant, quod mulieres permitteret baptizare. Quod & sanctus Clemens lib. 2. Const. c. 9. dicit periculosum, iniquum, & impium, & alienum à Christi institutione. *Alias* (inquit) *cum nos ad baptizandum*

misit, vna nobiscum ad id mulieres misisset; nunc autem id nusquam ordinauit, & c.

33 Certum est tamen secundum fidem Catholicam, quod in casu necessitatis valet Baptismus datus à fœmina. Quia ita habetur in Decreto relato Eugenij Quarti. Et in cap. *Super quibus*. 30. quæst. 3. refertur decretum Vibani 2. Epist. ad Vitalem Episcopū, in quo dicit. *Super quibus consuluit nos tua dilectio, hoc videtur nobis hac sententia respondendum, vt Baptismus sit, si instante necessitate fœmina pueram in nemine Sanctæ Trinitatis baptizauerit*. Rationemque assignat D. Thomas artic. 4. nam Christus est, qui principaliter baptizat: secundum illud Ioann. 1. *Super quem videris Spiritum descendentem, & manentem, hic est, qui baptizat*. Dicitur autem ad Colossens. 3. quod *in Christo non est masculus, & fœmina*. Et ideo sicut masculus laicus potest baptizare quasi minister Christi; ita etiā & fœmina.

34 Ad auctoritatem Concilij Carthaginensis respondet Sanctus Thomas ad primum, quod sicut mulieri nō permittitur publicè docere; potest tamen priuata doctrina, vel monitione aliquem instruere: ita nō permittitur ei publicè, & solemniter baptizare: sed tamen potest baptizare in necessitatis articulo.

35 Secundo potest respondēri, quod mulier baptizare non præsumat, cum adsunt viri idonei, iuxta id quod docuerat D. Thomas articulo 4. in corpore dicens. *Quia tamen caput mulieris est vir, & caput viri est Christus, vt dicitur 1. ad Corinth. 11. non debet mulier baptizare, si adsit copia viri: sicut nec laicus præsete Clerico, nec Clericus præsete Sacerdote*. Qui tamen potest baptizare præsete Episcopo: eo quod hoc pertinet ad officium Sacerdotis. Vnaque istarum solutionum, vel ambabus simul, exponēdi sūt alij Patres, vt notat Pamelius scholio 117. In librum Tertulliani de Baptismo. Et Vazquez disputat. 147. cap. 2. num. 13. aduertēs eodem sensu S. Clementem libro 3. Constitut. Apost. cap. 9. & S. Epiphanium hær. 79. dixisse, *Baptisma dare conceditum non fuisse mulieri: alioquin potuisset Christus à Matre sua, non à Ioanne baptizari*.

§. V.

Quæ culpa sit ordinem mutare?

36 **Q**uod si dubitetur, quanta sit culpa ordinem illum peruertere, ut inferior in præsentia maioris se se ingerat?

Respondet Soto in 4. dist. 4. art. 2. §. *Circa tertiam*, quod mulierem in præsentia laici viri baptizare, numquam est mortale. Quoniam cum laicus minimè habeat ex officio id, non usurpatur eius munus: sed est quædam indecentia venialis: eademque leuissima. Imò aliquando nulla: ut si obstetrix peritior sit baptizandi, quam rusticus, qui fortè adest. Pati ratione non erit mortale, si laicus præsentem Diacono baptizet; quoniam nec Diacono illud ex officio incumbit: sed est veniale. In præsentia autem Sacerdotis grauius esset dubium, eo quod usurpatur id quod ad eius officium attinet. Et ideo profecto saltem renuente Sacerdote censeretur pernicia mortalitatis: tamen, cum baptizatio non fiat solemniter, non est admodum grauis. Hæc Soto.

37 Laicum non peccare mortaliter baptizando in casu necessitatis, etiam in præsentia sacerdotis, docent Valentia de Baptismo disp. 4. q. 2. punct. 1. Hæriquez lib. 2. cap. 29. n. 1. lit. b. Idque esse valde probabile, docent Petrus Ledesma tract. 2. cap. 6. post 2. concl. Cabrera q. 67. art. 3. n. 4. & Serra ibi, dum refert, & non rejicit.

Sed non est recedendum ab opposita sententia, quæ est Theologorum cõmunis: quia solus Sacerdos est institutus minister sacramenti Baptismi: & ideo adhuc ipso non contradicente fit iniuria sacramentõ.

38 In casu vero quod solus Diaconus sit præsentis, probabile est laicũ mortaliter peccare baptizando, ut docet Nuño art. 5. difficult. 2. conc. 3. quia Diaconus ex commissio- ne etiam solemniter potest baptizare: & ideo adhuc in necessitate videtur grauis iniuria sacramenti, quod ministraretur ab alio. Ut etiam tenent Vazquez disp. 147. cap. 5. n. 34. Reginaldus, Ægidius, Galpar Hurtado, & Præpositus, & Raphael Auersa. q. 67. sect. 2. ver. *Quarto*, & Caltrus Palaus punct. 9. nu. 13. Imò Suarez disp. 23. sect. 2. in fine.

Probabilius tamen est solum esse peccatum veniale, prout docuit Soto, & iam fere communiter Authores, ut referunt, & sequuntur Bonacina disput. 2. quæst. 2. punct. 5. numero 11. & Diana 3. part. tract. 4. resol. 4. & Leander tract. 2. disput. 4. quæst. 8. Imò ipse Suarez sibi contrarius disput. 3. 1. sect. 4. ver.

Vnde tertio, ut contra Dianam notat Leander. Trullèch lib. 2. cap. 1. dub. 5. n. 10. Ruiz art. 3. in fine.

39 Addunt Vazquez disput. 147. cap. 5. num. 33. & 34. & Caltrus Palaus tract. 19. punct. 9. num. 11. inter alios ordinem mutare, vel nullam esse culpam, vel esse mortalem. Etenim negari non potest sacramenti administrationem grauem materiam esse: si igitur diuino præcepto mandatum est laico, ne præsentem Clerico ministret, & foeminae præsentem viro, & pagano præsentem fide- li; sine dubio graue peccatum committet, si hoc præceptum transgrediantur. Quod si diuino præcepto id mandatum non est, sed potius à Christo Domino æquè est omnibus data facultas in extremo vitæ Baptismum absente Sacerdote ministrandi (ut probabilius apparet) nullum erit peccatum, si minus dignus digniori se præferat; quia in eadem ministratio non est minus dignus, sed æqualis. Præceptum autem Ecclesiasticum huius ordinis seruandi nullum inuenitur. Ergo nullum erit peccatum huius ordinis mutatio.

40 Merito tamen omnes alij Authores relati oppositum, vel supponunt, vel docent: quia licet nullum extet præceptum Ecclesiasticum huius ordinis seruandi (nisi fortè extet, vel in Concilio relato Cartaginensi; vel in Rubricis Manualis ministrandi Baptismum) ex ipsa rei natura ordinem seruandum, bene ostendit Sanctus Thomas, quia *caput mulieris est vir*. Et de eodem ordine seruando, admoneantur Parochi in Catechismo Pij Quinti, vbi de ministris Baptismi dicitur. *Neque vero hoc munus ita omnibus promiscuè permissum esse, fideles arbitrentur, quin ordinem aliquem ministrorum statuere maxime deceat: Mulier enim, si mares adsint, laicus ite præsentem Clerico, tum Clericus coram Sacerdote, Baptismi administrationem sibi sumere non debent.* Nec video cur in hoc non sit sua gradualis lititudo, parua, & magna inuersio ordinis, ita ut aliquando sit peccatum mortale, aliquando graue veniale, aliquando veniale leue, ut

Soto, & alij prudenter distinguunt: &

à paritate in alijs præceptis naturalis, & diuinæ legis

constat.

§. VI.

Verum non baptizatus possit baptizare?

41 **I**N hoc ultimo puncto S. Augustinus libro 2. contra Episc. Parmeniani cap. 13. relatus cap. 98. 1. q. 1. dubius fuit, & quæstionem indeterminatam reliquit. Item Gelasius Papa in epist. ad Episc. per Lucaniam constitutos, & est 6. in tom. 1. epist. Pontificum, & refertur can. *Diaconos*, dist. 93. in necessitate baptizare solum concedit fidelibus laicis. Et pariter Ioannes Octauus in epist. ad Anselmum, relatus can. *Ad Limina*. 30. q. 1. ait: *Nam hoc baptizandi opus laicis fidelibus iuxta canonicam auctoritatem, si necesse fuerit facere, liberè conceditur.* Similia Concilium Eliberitanum canone 38. & S. Ildorus lib. 2. de diuinis officijs cap. 30. circa finem. Cum ergo dicant hoc cõcessum esse fidelibus laicis, planè indicant infidelibus, & non baptizatis nõ esse concessum.

Præterea Summus Pontifex Gregorius Secundus in epist. ad Bonifacium, relatus canone *Quos à paganis*, dicit. *Quos à paganis baptizatos esse asseruisti, si ita habetur, vt denuo baptizes in nomine Trinitatis mādamus.* Quod nõ præciperet, si Baptismus à Paganis datus esset validus. Similia dicunt Tertullianus lib. de Baptismo cap. 17. & S. Hieronymus Dialogo contra Luciferianos. n. 21.

42 Rationes etiam videntur idem conuincere. Tum, quia nemo dat, quod non habet: ergo non baptizatus nequit baptizare. Tum, quia sacramenta conferri debent ab Ecclesiæ ministris: ille autem, qui nõ est baptizatus, nullo modo pertinet ad Ecclesiam, ad quam non intratur nisi per Baptismum, quo regeneramur, & sumus Christiani: ergo nec valent sacramenta, nisi data à baptizatis. Denique, quia maius est sacramentum conferre, quam suscipere. Sed non baptizatus non potest alia sacramenta suscipere. Ergo multo minus potest aliquod sacramentum conferre.

43 Nihilominus certum est secundum fidem catholicam, Baptismum ministratũ à non baptizato, cum materia, & forma, & intentione faciendi, quod facit Ecclesia, esse validum. Ita diffinitur ab Eugenio Quarto in Concilio Florentino, post vltimam sessionem, §. *Primum omnium*: illis verbis iam relatis. Imò etiam paganus, & hæreticus baptizare potest, dummodo formam seruet Ecclesia, & facere intendat id, quod facit Ecclesia. Habetur etiam in cap. *Si quis per ignorantiam*. 1. q. 1. ex sancto Ildoro; & cap. *Quos à paganis*, de Con-

secratione, distinctione 4. ex Nicolao Papa; ad consulta Bulgarorum cap. 3. Vtriusque capituli verba refert Diuus Thomas articulo 5. Vbi & rationem assignat: quia sicut ex parte materiæ quantum ad necessitatem sacramenti, sufficit quæcumque aqua, ita etiã sufficit ex parte ministri quicumque homo. Et ideo etiam non baptizatus in articulo necessitatis baptizare potest: vt si duo non baptizati se inuicem baptizarent, dum prius vnus baptizaret alium, & postea baptizaretur ab eodem; & consequeretur vterque nõ solum sacramentum; sed etiam rem sacramenti. Si verò extra articulum necessitatis hoc fieret, vterque grauer peccaret, scilicet baptizans, & baptizatus: & per hoc impediretur Baptismi effectus; licet non tolleretur ipsum sacramentum.

44 Circa hæc vltima verba Diui Thomæ, duo aduertenda sunt. Primũ, quod Castus Palas puncto 9. num. 12. dicit non esse certum Paganum baptizantem in præsentia Catholici peccare mortaliter: quia non est excommunicatus; & nullum adest speciale præceptũ, quo obligetur abstinere à Baptismi administratione in periculo mortis Catholico præsentem. Admittit tamen cum Suarez, & Egidiõ, vix excusari posse a mortali ob scandalum fidelibus datum: Tum ob periculum, quod credi potest adesse ministratum Baptismum cum errore in fide, & praua intentione.

Sed Nuño art. 5. diff. 2. concl. 1. Cabrera num. 2. & Serra ibi cum communi sententia, etiam secluso scandalo, & periculo, per se loquendo, dicunt esse mortale peccatum: quia grauis irreuerentia sacramenti est, quod conferatur à non baptizato. Imò vt certissimum, id tradit Soto dist. 4. art. 3. conclus. 4. ex D. Thoma, qui dicit, quod qui se pagano exhiberet baptizandum, non reciperet gratiam. Et Vazquez cap. 5. n. 34. dicit oppositum esse absonum, & absurdum.

45 Secundo aduertendum, quod Catechanus articulo quinto, & Henriquez libro secundo cap. 29. num. 1. lit. b. (citans Sorum, Nauarrum, & Canum, & alios, qui oppositum ex professo docent) dicunt, quod si laicus extra necessitatem, baptizaret absque solemnitate, si contemptus atque præsumptio deessent (quia credunt se bene facere) non peccarent mortaliter. Sicut Innocentius Tertius in cap. *Debitum*, de Baptismo, & eius effectu, de Iudæo in mortis articulo baptizante se ipsum, dicit non peccasse, nec venialiter, sed potius, quod si continuo decelisset, ad patriam protinus euolasset.

46 Sed in hoc casu interuenire peccatū mortale, est communis Theologorū, & omnino vera sententia. Eam docet Soto dist. 4. art. 3. conc. 2. r. ferens Richardum, Paludanum, & Syluestrum. Item docent Nauarrus cap. 22. n. 7. Vazquez cap. 5. n. 30. Leander trac. 2. disp. 4. q. 6. viginti duos Authores referens: sed omnium probationes complexus fuit Soto. In primis: nam si Religiosus, aut quivis sacerdos in aliena Ecclesia sacramentum aliquod administraret, sine licentia Episcopi, vel Parochi, peccaret mortaliter, vt patet in can. *Interdicimus*. 16. q. 1. Secundo, quia baptizare in domo priuata, est peccatū mortale, vt palam fit in Clementina vnica de Baptismo, vbi sic baptizantes iubetur ab Episcopo castigari, etiam si sacerdos baptizaret: ergo à fortiori peccat laicus. In summa, baptizare sine solemnitate (sicut celebrare sine vestibus sacris) est peccatum mortale: ergo vbi extrema necessitas celerē Baptismum non exigit, etiam sacerdos peccaret sic baptizando: ne dum laicus. Textus in contrarium solum probat interueniente ignorantia inuincibili, posse excusari ab omni culpa. De quo Soto conc. 3. & 4.

47 Autoritas S. Augustini non vrget: quia id non determinauit esse de fide, cu id non erat determinatum, sicut modo est. Sed adhuc tūc ipse inclinabat in doctrinam, quæ modo est de fide, vt patet lib. 7. contra Donatistas cap. 53. Pontifices, & Patres concedunt laicis fidelibus baptizare in extrema necessitate; non quod excludantur infideles, si fideles ibi nō fuerint, sed quia solis fidelibus, si præsentes sint, id conceditur. Tum etiam, quia plerumque ita contingeret eo tempore, sicut & nunc, vt non solum infideles adessent, sed etiam fideles; ijs enim, si adsint, dumtaxat conceditur, vt absque peccato baptizare possint. Ob id tamen non tollitur, quod Baptismus collatus ab infidelibus, & paganis in præsencia fidelium verus sit, & nō iterandus, licet non sine peccato ministraretur. Imò si fidelis non adesset, ab infideli licet ministrari posset. De iungulis testimonijs sigillatim late Vazquez disp. 147. c. 2.

48 Autoritatem Gregorij Secundi dicit S. Thomas art. 5. in corpore intelligendā iuxta verba Nicolai Papæ cap. *Quos à Paganis, de Consecratione*, dist. 4. dicētis. *Hi profecto, si in nomine Sanctæ Trinitatis baptizati sunt, rebaptizari non debent: si autem forma Ecclesiæ non fuerit obseruata, sacramentum Baptismi non confertur.* Et sic est intelligendum, quod Gregorius cap. *Denuo*, scribit Bonifacio Episcopo. *Quos à Paganis baptizatos esse asseruisti.*

(scilicet Ecclesiæ forma conseruata) vt de nouo baptizes in nomine Trinitatis mandamus. Hunc enim defectum, vel similem interuenisse, verba ipsa, quibus Pontifex vtitur, manifestant.

49 Rationes facile diluit Sanctus Thomas, ad primam respōdet, quod homo baptizans adhibet tantummodo ministerium exterius: sed Christus est qui interius baptizat: qui potest vti omnibus hominibus ad quodcumque voluerit.

Ad secūdā dicit, quod ille, qui nō est baptizatus, quamuis nō pertineat ad Ecclesiā re, vel sacramento (quia non habet characterem, nec fidem) potest tamen ad eam pertinere intentione, & similitudine actus: in quantum scilicet intendit facere, quod facit Ecclesiā, & formam Ecclesiæ seruat in baptizādo. Et sic operatur vt minister Christi, qui virtutem suam non alligauit baptizatis, sicut nec etiam sacramentis. Vnde omnis homo, nullo excepto, qui est sanæ mentis, & habet intentionem Ecclesiæ, & verba valet proferre, & abluere, valet baptizare.

Ad vltimum iam dictum est, & S. Thomas respondet ad 3. quod alia sacramenta non sunt tantæ necessitatis, sicut Baptismus. Et ideo magis conceditur, quod non baptizatus possit baptizare, quam quod possit alia sacramenta suscipere. Vnde infert Soto in fine articuli tertij, quod licet conferre sacramenta solemniter, quia præsupponit potestatem ordinis, sit maius, quam suscipere tamen conferre Baptismum tanquam ministrū extremæ necessitatis, minus est, quā ipsum suscipere.

50 Vitimo adnotare oportet non omnes teneri scire formā Baptismi, quia propter casum, qui vix occurret, non est imponēda obligatio. Imò Suarez disp. 31. sec. 5. negat oblietrices teneri scire baptizare: quia de hoc nō extat præceptum Ecclesiæ. Et ex vi sui muneris non obligatur oblietrix ad curandam salutē animæ; sed solum ad rectē cooperandum natiuitati corporali eius. Neque ex Charitate tenetur vnusquisque esse paratus, aut instructus ad dandum Baptismum. Et rarissimè euenit, vel non adesse aliquem alium, à quo possit infans baptizari, vel necessitatem esse tantam, vt non possit cito vocari, & expectari. Ergo propter rarissimum euentum non obligat Charitas oblietrices vt sciant formam Baptismi. Idem docent Cabrera art. 4. Diana parte 2. tract. 15. resolut. 46. Trullench lib. 2. cap. 1. dub. 5. numero 6.

51 Oppositum docuerunt Paludanus in 4. dist. 5. q. 2. n. 7. S. Antoninus 3. par. tit. 14. cap. 13. §. 4. Nauarrus cap. 22. n. 6. Bonacina disp. 2. q. 2. punct. 5. n. 5. malè pro hac parte citans Suarez, cum oppositum doceat. Sed hæc est communis, vt alijs nouem Authoribus relatis, docet Leander tract. 2. disput. 4. q. 33. Auerfa sec. 2. conc. 7. quia obstetrices assumunt officium exercendū, in quo facilè eueniunt casus extremæ necessitatis: & ipsæ facillima diligētia se præparare possunt ad succurrendum; ideò dicendum est ad hoc teneri. Præcipuè in villulis, seu paruis oppidis, & in domibus rusticorum nō facile inuenientur, qui formam sciant. Vnde merito animarum pastores solliciti esse solent vt obstetrices probè sciant, quæ sunt de substantia Baptismi. Et in quibusdam Diocesisibus extant peculiare leges, ne ad hoc officium admittantur, nisi, quæ satis instructæ sint. Vnde Gauantus in Manuali Episcoporum verbo *Baptismus*. n. 26. ex Concilio Prouinciali Mediolanensi Quinto, refert hoc decretum. *Obstetrices, nisi eaductæ de forma Baptismi, non admittantur ad eiusmodi munus.*

DVBIVM II.

Vtrum plures possint simul vnum baptizare?

1 **Q**uod plures vnū possint baptizare, trifariam, quod ad rem attinet, contingere potest. Vno modo si sic concurrant tamquam partiales ministri: quia nimirum, cum ad sacramentum requirantur duo actus, nempe ablutio per applicationem aquæ, & loquutio per prolationem verborum formæ; neuter vtrumque faciat, sed alter mergat, alter verò verba proferat: vt si muto puerum mergente, mæcus verba proferret. De quo agit D. Tho. art. 6. ad 3. Secundo possunt concurrere ita vt vnus partem verborum proferat, & alter aliam partem: & quia in hoc casu est tam manifestè nullus Baptismus, vt nullus dubitauerit de opposito. Ideò hoc omisso, tertio modo possunt concurrere non prorsus vt partiales causæ, sed sic vt quilibet res ambas faciat. Et quia sacramentum Baptismi præcipuè habet virtutem ex forma, quæ Apollolus nominat *verbum vite*, ad Ephes. 5. Ideò considerare oportet, inquit D. Thomas, si plures simul vnum baptizarent, qua forma vterentur. Et ad confusionem vitandam primo nos expediemus a primo puncto, vt postea ad alias difficultates transeamus.

§. I.

Verum valeat Baptismus cum vnus abluir, & alter verba proferat?

2 **A**ffirmat Marsilius in 4. q. 4. art. 4. dubio 11. solum ea ratione ductus: quia nullibi est expressum tempore necessitatis, vbi sacramentum non possit per vnum, sed per plures administrari, nullū esse sacramentum, si administraretur à pluribus, & non ab vno solo.

3 Pariter affirmat Caietanus q. 67. art. 6. §. In hac difficultate, dicēs, intellectui meo magis apparet verum esse, quod perfectus minister Baptismi potest ex duabus personis partialiter cōcurrentibus integrari, ea ratione: quia ad Christum principaliter baptizantem non refert pluribus partialibus instrumentis simul vt ad vnum Baptisma, dummodo forma, materia, & intentio debite feruentur. ¶ Secundo id probat in fine §. In responsione ad tertium, quia in præsentibus, baptizare, est idem quod sacramentum conferre: & stat bene quod neuter seorsim, & disiunctim integrum sacramentum conferat; & tamen quod ambo copulatiuè verè baptizent. Vt verbi gratia: si sint duo iudices delegati ad iudicandū simul, ita quod ambo simul, & neuter sine altero possit iudicare; proferendo sententiam, verè dicerent: nos iudicamus: & verum esset, quod ego & alter cōiunctim iudicamus: falsa tamen esset vtraque singularis, puta, ego iudico; quia in veritate ego iudicandi potestate careo. Et iuxta hunc sensum posset dici: nos te baptizamus in casu posito, quia de vtroque simul cōiunctim verificaretur, quod conferunt sacramentū Baptismi; quamuis neuter conferret illud.

Deinde addit, quod quantum est ex veritate formæ, posset vnus in articulo necessitatis baptizari a duobus, quorum alter esset mutus, & alter esset mancus, muto abluente, & manco proferente verba, ad euitandos omnes scrupulos, secundum formam Græcorum: & dicente: *Baptizetur seruus Christi, &c.* Tunc enim nullum penitus apparet inconueniens ex parte formæ in ministrorum pluralitate.

4 Henriquez lib. 2. cap. 12. n. 1. lit. b. pro ista sententia citat Paludanum in 4. dist. 6. q. 2. art. 3. Richardum, & alios. Cæterum Richardus dist. 6. nil de hac quæstione: bene tamen dist. 3. art. 4. vbi q. 1. ad 1. tenet expressè oppositum. Paludanus dist. 6. de hoc puncto non disputat: sed dist. 3. q. 2. ar. 2. vbi opinatur id quod retulimus q. 66. dub. 7. Sed

tamen ibi n. 24. admonet, quod id nō intelligatur dictum assertiuè, nec etiam opinatiuè; sed disputando, & inquirendo sub dubio, relinquendo Ecclesiæ declarandum. Ideoque non potest pro hac opinione refferri, cum n. 25. cōmunem sententiam teneat ex determinatione Ecclesiæ.

Ipsè vero Henriquez lit. c. ait. Prædicta sententia Marsili jesset in casu necessitatis prædicanda utendo forma Græcorum, ut fatentur Soto, & quidam recentiores. Et tamen probabilius est non esse Baptismum, & c. Sed de mente Soti postea. Itē Suarez disp. 23. sect. 3. ad ultimam confirmationem, ait. Non nego tamen, si occurrerit talis necessitatis articulus, posse, iuxta aliam sententiam, conferri Baptismum; quia melius est accipere Baptismum dubium, & aliquomodo probabilem, quam omnino nullum. Idem docet M. Gaspar Ruys q. 67. art. 6. dub. 3. fol. 628. Et Mag. Nuño dif. 3. §. Propter hæc, ait, quod si fortè daretur ille casus, illi duo homines baptizaret sub cōditione, scilicet, si fortè hoc validū est: quia licet parū, aliquid tamē probabilitatis habet Domini Caietani sententia. Fernandez de Heredia de Baptismo par. 5. dub. 9. Chapea uilla de modo ministrandi Sacramenta tempore pestis q. 20. de Baptismo.

5 Rursus Leander à SS. Sacramento tract. 2. disp. 4. q. 16. dicit posse licitè, & valde in tali casu plures simul vnum baptizare. Probat ex Authoribus iam relatis à Diana. Secundo: nam si quis aquæ defluenti è tecto, puerum submittat abluendum, & verba baptismi proferat, valide baptizabit, ut Bonacina disp. 2. q. 2. puncto 4. num. 29. & alij cōmuniter concedunt. Ergo etiam in nostro casu, sit truncus manibus, quomodo posset applicaret puerum aquæ à muro projectæ, & proferret verba, valide baptizabit. Tercio, quia truncus in tali casu posset vti forma Græcorum (ut concedit Henriquez l. cit.) At hæc verificatur in tali casu, præcipuè dicendo: baptizetur seruus Christi. Ergo. Quarto, qui sub hac forma, videlicet, baptizet te Christus in nomine Patris, & c. baptizaret, efficeret validum Baptismum (ut concedunt Soto, & Nuño, quos sequitur Ioannes à Cruce de Baptismo q. 66. conclus. 3. Quicquid Vazquez neget disp. 142. num. 27.) Ergo etiam si truncus manibus illam diceret: nam quamuis alter aquam projiceret, vere verificaretur talis forma.

6 Afferendum tamen est in nullo euentu Baptismum esse validum, si vnus abluat, & alter verba proferat. Ita S. Thomas in 4. Sententiarum dist. 6. q. 2. art. 1. q. 1. ad 3. dicens. Similiter non erit Baptismus, si vnus sit m-

cus, & alius mutus, vno proferente verba, & alio immergente, quia ipsa verba formæ ostendunt, quod ab eodem debet fieri immersio, & verborum pronuntiatio. Idem docet hæc 3. p. q. 66. ar. 5. ad 4. Et hæc q. 67. ar. 6. ad 3. ait. Sicut supra dictum est, integritas Baptismi consistit in forma verborum, & in vltu materiæ. Et idè neque ille, qui tantum verba proferat, baptizat; neque qui immergit. Et idè si vnus verba proferat, & alius immergat, nulla forma verborum poterit esse conueniens. Neque enim poterit dici: Ego te baptizo (cum ipse non immergat, & per consequens non baptizet.) Neque etiam poterit dici: Nos te baptizamus; cum neuter baptizet. Si enim duo sint, quorum vnus vnā partem libri scribat, & alius aliam, non erit propria loquutio; nos scripsimus librum istum; sed synochica, in quantum totum ponitur pro parte. Hæc S. Thomas. Cuius opinio est fere omnium, ut ait Soto in 4. dist. 4. ar. 4. ad 3. Tenent S. Bonaventura, Alensis, Richardus, Durandus, Paludanus, Scotus, Gabriel, Sotus, & Martinus Ledelma, quos refert, & sequitur Vazquez disp. 148. cap. 4. & alij, quos refert, & sequitur Diana 3. p. tract. 4. resol. 1. 1. & par. 5. tractatu 3. resol. 26. & tract. 6. resol. 2. Et neque communem inter Theologos, notat Serra art. 6. conc. 3. Et oppositam esse sine fundamento, & contra communem, ait Trullèch lib. 2. cap. 1. dub. 4. n. 17. Et idè alios non retero.

7 Probaturque primo ratione D. Thomæ: quia Baptismus non est validus, nisi forma verificetur: siquidem sacramenta nouæ legis efficiunt, quod figurant: sed in illo euentu non verificaretur, quod qui loquitur, abluat, & baptizat. Nam latine falsa est illa forma: Ego te baptizo, vel nos te baptizamus: cum reuera ille, qui proferat, non baptizet. Quare neque si forma Græcorum ille vteretur, dicens: Baptizetur seruus Christi, Baptismus valeret (inquit Soto:) nam debet eundem reddere sensum, ut qui verba proferat, materiam applicet, ut denotetur illic actus ministri. Deinde, quia ex praxi Ecclesiæ constat, ministrum debere esse vnum, à quo procedat loquutio, & ablutio: & sic verba Evangelij baptizantes eos, intelliguntur diuini, ut quisque dum baptizat, dicat totum quod facit.

8 Contra relatam vero Caietani solutionem arguit Soto: Primo, nam baptizo, in forma sacramenti nihil aliud significat, quàm abluo, nisi quod fit cum certa intentione, & forma. Perinde enim esset, ac si baptizarent per verbum, abluo. Quare si mancus non abluat, reuera neque baptizat. Atque adeo nō

est simile illud de duobus iudicibus: nam ibi illorum vterque partialiter mandat: manens tamen neque partialiter baptizat. Baptismus enim pro ablutione supponit: cuius ille nec partem facit. Fit ergo ut etiam si complexim dicat: Ego & iste complexim baptizamus, falsa sit forma. Secus autem est, ubi multi simul consecrant: nam singuli totum faciunt, perinde, ac si vnus solus consecraret.

Validius autem est aliud argumētū, quod ibi proponit ab inconuenienti. Sequeretur enim eadem ratione valere Baptismū, quē plures sic celebrarent, ut vnus mergeret, & alius diceret, nos te baptizamus: aliusque appoeret, in nomine Patris, atque alius, in nomine Filij, aliusque in nomine Spiritus Sancti. Profecto discrimen nullum apparet: & tamen nefas esset hoc concedere esse Baptisma.

9 Posset secundo responderi rationem D. Thomæ efficacem esse iuxta formam Ecclesie Romanæ: sed non iuxta formam Græcorum: *Baptizetur seruus Christi*: iuxta quam non significatur actio lauandi ut progrediens ab eodem, qui profert verba, sed solum ut recipitur in passio: & ita valeret: baptizetur a Ioanne, vel Petro, vel baptizetur a Christo, vel alijs modis, quibus valere dicunt Authores primæ sententiæ.

Hoc in proprijs terminis impugnant Soto, & Nuno, nec admittit Ioannes à Cruce: vnde male Leander eis tribuit oppositum. Deinde bene impugnant Suarez disp. 23. c. 3. c. 3. & Vazquez disp. 148. cap. 4. n. 28. dicens respōsum friuolum reuera ene: quia verus sensus formæ baptismi non est petendus ex forma Græcorum: sed potius ex forma, qua vtitur Ecclesia Romana. Neque est cenlenda illa forma sufficiens, quæ prolata illis verbis, quibus Ecclesia Romana vtitur, vera esse non potest. Essentialiter autem omnium Ecclesiarum est idem sensus: Vnde, *baptizetur*, vel *baptizatur*, non est veluti deprecatium; sed quā efficaciter operatum.

10 Præterea certum est apud omnes, rationem à priori eorum, quæ pendent ex institutione ad placitum Christi, petendam esse ex eius institutione. Et quamuis hæc non collat ex Sacra Scriptura, vel ex definitione Ecclesie: & non sit dubium, quod potuit Christus, vel eo modo instituere hoc Sacramentum, quod valeret partialiter datum, à duobus: vel quod non valeret nisi idem ablueret, & proferret formam. Quod hoc secundo mouerit institutio, constat ex forma

Latina Ecclesie, quæ debet esse regula, & mensura cæterarum: constat ex vltu, qui est optimus legum interpret: & numquam visum, vel auditum est in Ecclesia, quod Baptismus aliter fuerit administratus: & in hoc sensu intellecta esse verba: *Baptizantes eos, &c.* Quod scilicet, qui baptizat id faciat inuocando Sanctissimam Trinitatem super actionem suam. Constat tertio à paritate aliorum Sacramentorum similium, ut sunt Ordo, Confirmatio, & Extremamunctio, in quibus minister exercet totam actionem proximam, quam determinat per verba ab ipso met ministro prolata.

11 Nec obstat, quod obijci solet de Matrimonio, & Pœnitentia, in quibus necessario duæ persone interueniunt. Quia ut bene respondent Nuno, Suarez, & alij, non est simile: quia in eis materia sacramenti non est proprius actus ministri, ex intentione eius determinandus, & sanctificandus per formam, ut cum ea vnum sacramentum constituat. Sed in Matrimonio materia est traditio, forma vero est acceptatio mutua, & exterius expressa. Pœnitentia etiam per modum iudicij exercetur, in quo oportet reum, & iudicem distingui, & confessionem fieri à reo, non a iudice, sed supponi potius, ut in eā cadat sententia iudicis. At vero in hoc, & alijs sacramentis ipse minister debet exercere totam actionem, quæ est materia sacramenti, & explicatur, & determinatur per verba forma. Et ideo oportet, ut ipsemet, qui actionem exercet, suis verbis, suaque intentione proprium actum informet.

12 Solet nostra conclusio probari ex capite, *Quorundam*. Dist. 23. quod desumptum est ex Concilio Hispalensi 2. cap. 5. Sed quia rectè Soto in fine articuli admonet, exinde non rectè sententiam nostram confirmari, omittimus examinare multa, quæ asserit circa illud caput Vazquez disputatione 148. capite 4. à num. 30. vltque ad 33. quia pertinent ad tractatum de Sacramento Ordinis.

13 Præterea Vazquez illo cap. 4. à n. 25. vltque ad 28. circa rationem D. Thomæ contendit, quod in illa verbum, *baptizet*, accipitur pro eo, quod est sacramentum baptismi ministro. Quod manifestè probat ratio Caietani: reddit enim rationem his verbis Sanctus Doctor. *Cum neuter baptizet*: vbi verbum baptizare non potest usurpari pro eo, quod est corpus abluere: sed pro eo quod est sacramentū baptismi administrare: alioquin fallum dixisset Beatus Thomas illis verbis. *Cum neuter baptizet*: siquidem alter eorum,

rum, nempe mutus, corpus ablueret, nihilominus, quia verbum baptizandi refertur ad exteriorem corporis ablutionem, vt per illam significetur spiritualis, si communem, & frequentiore modum significandi apud omnes attendamus: in quo sensu accipitur a Diuo Thoma, siquidem rationem assignat his verbis: *Cum ipse non mergat*: ac si diceret, quia corpus ipse non abluir; ad quod verbum, *baptizo*, refertur: Vt autem in hoc sensu vera esset forma, deberet vterque eorum ad ablutionem ipsam corporalem concurrere: in casu autem predicto vterque non concurrerit, sed alter tantum, vt patet: quare qui proferret verba, non posset dicere: *Nos te baptizamus*; sed potius: *Ille te baptizat*. Bene video (inquit Vazquez) hac ratione non fuisse usum D. Thomam: nihilominus hæc multo magis efficax est. Postea vero nu. 27. ait: Quod enim S. Doctor, ait hunc modum loquendi, verum non esse, nisi per figuram synedochem, difficile videtur: neque enim vt quis dicatur cum alio facere aliquid, necesse est vt quisque eorum solus id faciat. Vnde ipse ait diuersam esse rationem, aut scribendi librum, aut trahendi nauim, aut ædificandi domum, & administrandi sacramentum: nam tres illæ priores actiones homogeneæ sunt, & eiusdem rationis in parte, & in toto: quæcumque enim actio scribendi scriptura est, &c. Et ideo denominatio cuiuslibet conuenit. At vero actio abluendi corporaliter, & actio proferendi verba, non sunt eiusdem rationis inter se, neque cum tota administratione sacramenti: & ideo qui solum facit alterum illorum, non dicitur sacramentum ministrare, seu baptizare, sumpto hoc verbo baptizandi pro eo, quod est sacramentum ministrare.

14 Plurima tamen sunt, quæ in hoc discursu deficiunt à veritate. In primis falsum, & incredibile est, quod S. Thomas in paucissimis verbis vnus solutionis verbum, *baptizare*, vsurpet æquiuocè, modo accipiendo in communi, propria, & vsitata significatione, & immediatè sumendo in acceptione in vsitata, & minus propria: quia sic ratio esset obscurissima, & inefficax, cum medium sumeret æquiuocè.

Nec secundo ratio in oppositum vrget: quia abluere secundum se est indifferens ad ablutionem naturalem, & per verba ministri, & eius intentionem determinatur ad ablutionem sacramentalem, ideoque baptismus supponit pro ablutione sub præscripta verborum forma, vt diximus q. 60. & q. 66. Vnde in illo casu mutus non ablueret, nec

baptizaret: quia non laueret sub forma præscripta.

Tertio ipse Vazquez in fine cap. 4. amplectitur rationem M. Soto, licet eam ei non tribuat, quod si duo possent ministrare, pariter tres, quorum alter partem formæ proferret, & alius reliquam formæ perficeret: & tamè istæ duæ actiones essent homogeneæ: ergo quoad præsens parum refert actiones esse homogeneas, vel eterogeneas.

Quarto, constat, quod si Christus vellet, posset instituire, quod baptismus à duobus ministratus, quorum vnus ablueret, & alius verba proferret, esset validus: & tunc non desinerent actiones esse eterogeneæ: ergo hæc differentia est per accidens ad intètum. Deinde, si vnus imaginis statuam sculptura formaret, & alter eandem coloribus depingeret, actiones essent eterogeneæ: & tamè neutri tota attribueretur, nisi per synedochem: sicut si vnus medietatem pinxisset, vel formasset: ergo ille modus loquendi æquè habet locum in eterogeneis, ac homogeneis. Nec denique illa differentia aliqua solida ratione firmatur, quare ea facilitate, qua dicitur, contemnitur. Vnde illa ratio, nisi reducatur ad rationem Diui Thomæ, solida non est. Per quæ facile argumenta solvantur.

15 Nec occurrit in praxi casus illius opinionis (adhuc admisso, quod probabilis esset in praxi: quod non admitto propter supra adducta) practicandæ. In primis, quia ipse Caietanus in fine commentarij fatetur non fore difficile, quin mancus posset etiã abluere; posset enim super caput habere modicum aquæ, quam inclinando caput effunderet super baptizandum, & simul proferret verba: & in hoc posset mutus adiuuare, sustinendo vas in capite manci, ne caderent, cum ille inclinasset caput. Imo, & manus muti plenæ aqua positæ super caput manci, supplere vicem vasis; ita tamen, quod motus capitis manci esset effusiuus aquæ. Hæc Caietanus.

16 Vel vt ait Auersa sect. 1. folio 767. aliter posset prouideri, ita vt vnus, & idem aquam infunderet, & verba proferret. Nempe, si ille, qui lingua pollet, & brachijs caret, sumeret aquam in ore; & inde aspergeret Baptizandum, ac immediatè post, vel ante verba proferret; non enim requiritur simultas physica, sed sufficit continuatio successiua, iuxta prudentum æstimationem. Vel etiam vtendo eisdem manibus alterius pro vase continente aquam, capite, aut pectore impellat; & sic aquam in baptizandum aspergat.

gat. Et quod hoc est simile de illo, qui aque defluenti è recto applicat puerum lauandū, quia per hanc applicationem, ipse qui applicat, & verba profert, totum sacramentū perficit.

17 Denique, vt notat ipse Suarez ad vltimam confirmationem, etiam potest dari casus, in quo nemo loqui possit: & etiam occurrere potest casus, in quo etiam aqua deficiat. Sicut ergo propter huiusmodi euentus rarissimos non est facta exceptio in institutione Baptismi: sed generaliter facta est in tali materia, & tali forma, de se communissimis, & facillimis: ita etiam in tali ministro, qui simul abluat, & loquatur.

§. II.

Vtrum cum plures vnum simul baptizant, sit tantum vnus numero Baptismus?

18 **R**edeundo ad præcipuam difficultatem, de qua S. Thomas agit in corpore articuli texti, incipiēdo a facillioribus, cum plures simul baptizant vtendo forma consueta, ita vt vnusquisque abluat, & verba proferat, & legitimam intentionem habeat, validum perficerent sacramentum; licet peccarent. Quod totum docet S. Thom. illis verbis. Si vero vterq; diceret: *Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*: vterque exprimeret suam intentionem, quasi ipse singulariter Baptismum conferret. Quod posset cōtingere in eo casu, in quo contentiose vterque aliquem baptizare conaretur. Et tunc manifestum est, quod ille, qui prius verba proferret, daret Baptismi sacramentum: alius vero quātumcumque ius baptizandi haberet, nihil faceret. Et si verba pronuntiare præsumeret, esset puniendus, tanquam rebaptizator. Si autem omnino ambo simul verba proferrent, & hominem immergerent, aut aspergerent, essent puniēdi de inordinato modo baptizandi, & nō de iteratione Baptismi, quia vterque intenderet non baptizatum baptizare. Et vterque quantum est ex se baptizare. Hæc S. Thomas.

19 Omniumque ratio est facilis. Quod enim illicite agant, constat: quia absque vlla conuenientia, & necessitate, baptizant contra modum ordinatum, & consuetum in Ecclesia, quod vnus solus baptizet: ergo puniēdi sunt vt baptizantes illicite, & inordinate. Quod autem qui prius verba cum ablutione succipienti proferret, verum Baptismi sacra-

mentum conficeret, etiam est manifestum: quia apponit omnia essentialia, materiam, formam, & supponimus adesse intentionem ministri. Qua etiam ratione probatur, quod etiam baptizarent, si simul, & semel verba proferrent, & abluerent: nam omnes apponunt omnia essentialiter requisita ad Baptismum: ergo sicut nouiter ordinati Sacerdotes simul cum Episcopo vere consecrant, cū verba preferunt super debitam materiā cū legitima intentione: ita si simul verba proferunt, & abluunt, vterque quantum est ex se baptizaret.

20 Sed inde insurgit difficultas, vtrum in isto casu esset simpliciter vnus Baptismus, vel plures?

Esse plures, videtur docere D. Thomas 1.p.q.66.ar.5.ad 4. dicens, quod *plures simul non possunt vnum baptizare: quia actus multiplicatur secundum multiplicationem agentium, si perfecte ab vnoquoque agatur*. Cum ergo in isto casu, cum plures vnum baptizant, vnusquisque perfecte agat verba proferendo, & abluendo, erunt plura sacramenta. Quod videtur supponere Caietanus hic ar.6. §. *Ad penultimam demum*, docens plures causas totales instrumentales producere in hoc casu vnum effectum.

21 Expressius docent Gabriel in 4. dist. 6. quæst. 1. art. 3. dub. 4. sub fidem. Et Maior q. 1. §. *Contra duas conclusiones*. Agrius Coninch q. 67. art. 6. dub. 1. conc. 3. nu. 40. Probat primo, quia Christus non confert interius sacramentum, sed effectum sacramenti: & ex eo, quod hic sit vnus, inde non sequitur eum ab vno solo sacramento conferri: quia duæ causæ morales possunt facile efficere vnum effectum. Deinde etsi sit vna res significata: tamen eiusdem sunt hic duo integra signa: & vtrumque habet distinctā numero significationem. Cum etiam vterque abluit distinctam hominis partem, non potest esse vna ablutio: quia sunt diuersa subiecta: sicut non potest esse vna albedo in pede, & in capite. Item est duplex infusio aquæ, & duplicis aquæ receptio. Et duplex forma, à qua sicut esse, ita vnitas rei maximè dependet: rursus ablutio moraliter, & virtute est duplex, ratione duplicis intentionis, ex qua fit. Ergo non potest esse vnum sacramentū: quia cum esset vere, saltem virtualiter, duplex materia, & absolute duplex forma, essent duo sacramenta.

22 Demum, quia si actus vtriusque ministri constituerent vnicum sacramentum, neuter esset causa totalis sacramenti, quia neuter poneret omnes actiones, quæ hic, & nunc

nunc ad esse vnius sacramenti concurrerēt; vt per se patet. Illud autem est absurdum, vt patet ex D. Thoma, & communiter omnes fatentur. Ergo & id vnde sequitur. Nec tamen talis propriè baptizaretur bis: quia hoc significat successione; sed semel baptizaretur duplici baptisate. Sicut qui simul accipit duo vulnera, non dicitur bis vulnerari: sed semel duplici vulnerē. Simili modo quādo noni Sacerdotes simul cum Episcopo cōsecrant, idem panis varijs formis consecratur.

23 Nihilominus plures vnum simul baptizantes, simpliciter vnum tantum facere Sacramentum Baptismi, videtur docere S. Thomas q. 67. ar. 6. in corpore dicens. *Nec traherent aliud, & aliud Sacramentum: sed Christus, qui est vnus, interius baptizans, vnum Sacramentum per vtrumque conferret.* Tenentq; Scotus in 4. dist. 6. q. 2. §. *Respo. deo plures, ver.* Sed adhuc videtur stare. Marsilius q. 4. ar. 4. dubio 1. ad 3. Durandus in 4. dist. 3. q. 3. n. 13. & 15. & 17. Paludanus in 4. dist. 3. q. 2. n. 46. Soto dist. 4. ar. 4. §. *Quo circa non opus.* Nuño q. 67. ar. 6. diffic. 2. Cabrera disp. 2. Ruyz dubio 2. Serra conclusionē 2. Vazquez disputatione 148. cap. 2. Non vna via id probat. Scotus, vel qui est Author illius additionis: (nam ibi immediate ante præmittitur: *Responsum quære*) ait. *Dici potest, quod baptizatio huius, vel illius valet, scilicet, cuius baptizatio in Deo acceptatur. Cuius vero determinate; nobis præbitus incertum est; solus nouit Deus, & cui voluerit reuelare.* Hæc ibi. Quæ potius diuinando, quam Theologicè discutendo sunt scripta.

24 Vazquez num. 12. probat: quia sacramentum est in genere signi: vnde vnitatis illius non ex vnitatis physica rerum, quibus conitatur, sed ex ipsa significatione sumenda est. Quare si in diuersis rebus vna numero significatio reperiatur, vnum numero sacramentum erit. Cum ergo plures ablutiones in eodem homine simul factæ, & plures prolationes formæ vnum numero, & eundem effectum, gratiam nimirum eandem, & eundem characterem significant, neque ad diuersa significanda referantur; cōsequitur eas vnum tantum numero sacramentum efficere. Sed hanc rationem merito impugnat Coninch, Ruyz, & alij.

25 Melius Soto, & communiter Thomista, item Durandus, & alij arguunt: quia licet sint duæ actiones, vnum tamen simpliciter resultat sacramentum ab vnitatis subiecti: quia vnus baptizatur; atque vnus Christus vna interna actione gratiam infundit: siqui-

dem ablutio passiuè sumpta est sacramentum Baptismi: quare non multiplicatur, nisi ex multiplicatione subiecti. Simile est peruium de duobus simul vnam, & eandem hostiam consecrantibus, quos D. Thom. q. 82. art. 2. concedit, in 2. n. ambos sacramentum perficere.

26 Has duas sententias concordant Suarez disp. 23. sect. 3. ad secundam difficultatem in fine, & Granados tract. 2. disp. 3. nu. 3. Raphael Auertā q. 67. lect. 1. §. *Propter hæc.* Dicentes, quod materialiter, & quasi metaphysicè rem considerando, sunt plura sacramenta: quia sunt plures ablutiones, & plures formæ. Tamen formaliter, atque moraliter loquendo: quia in eodem subiecto sūt simul, & in ordine ad eundem omnino effectum efficiendum, & significandum, possunt dici vnum sacramentum, & vnum sacrum signū: quatenus totum illud signum externum, nec plus efficit, nec plus significat, quam si esset ex vnica simplici forma, & materia compositum.

27 Verumtamen hoc est in re primam sententiam tenere, & simul velle evitare inconuenientiam, quæ secunda illi opponit: sed non apparet, qua via id assequantur: quia si causæ sunt duæ totales, & non adunatæ, vt reuera sunt in isto casu, cum quælibet independentem ab alia, & sine contortio alterius totum operatur, non est cur quælibet non operetur nouum effectum. Sicut si quis idem peccatum duobus sacerdotibus confiteretur, & ab vtroque absolutionem obtineret, maiorem gratiam reciperet, quam si solum semel confiteretur, & absolueretur.

28 Persequendum igitur in secunda sententia, quæ post alios sic breuiter solide probat Serra art. 6. conc. 2. in fine dicens. Probat: Tum, quia ideo dicitur vnum Baptisma, quia vnus homo non potest nisi vnum suscipere. Tum etiam, quia tunc vna est ablutio ob vnitatem subiecti, etiam si vnus vnam partem baptizati abluat, & alter aliam: non tunc, ac quando vnus solus baptizat, etiam si duas distinctas partes abluat, non contiguas, media parte non abluta, vna esset ablutio totalis: ergo vnum Baptismi Sacramentum: hoc enim pro ablutione supponit.

Tum deinde, quia si qui à pluribus prædicto modo baptizaretur plura reciperet Baptismi sacramenta, maiorem gratiam reciperet, quam si solum baptizaretur ab vno: plura enim sacramenta maiorem gratiam conferunt, quam vnum solum. Sed hoc est falsum: ergo, &c. Tum denique, quia sicut quan-

quando plures Sacerdotes eandem hostiam consecrant, vnum solum Eucharistiæ Sacramentum efficiunt: ita quando plures eundem hominem baptizant, vnum sacramentum Baptismi debet efficere.

Neque huic obstat pluralitas numerica verborum, formarum, & actionum. Respondetur namque, sicut quando vnus baptizat plures dicendo, ego vos baptizo, sunt plura baptismata: quamuis forma, & actio ministri sit vna numerosa ita quando plures vnum baptizant prædicto modo, est vnus baptizatus: licet forma, & actiones ministrorum sint plures: propter hoc enim plures baptizantes sunt plures causæ totales instrumentarie eiusdem Sacramenti Baptismi: sicut plures Sacerdotes simul consecrantes eandem hostiam, sunt plures causæ instrumentariæ totales eiusdem Sacramenti Eucharistiæ. Hæc ibi.

29 Ad auctoritatem D. Thomæ pro prima opinione adductam, bene respondet Vazquez cap. 2. nu. 13. in fine, quod ibi Dignus Thomas non agit de Baptismo collato a pluribus sub illa communi forma: *Ego te baptizo*: quia argumentum ibi obiectum id non postulabat: sed agit de baptismo a pluribus simul collato sub illa forma: *Nos te baptizamus*: de quo erat argumentum: & asserit, quod cum quilibet baptizans perfectè agat, & baptizet tanquam perfectus minister Dei, fieri nequit vt plures simul sub illa forma: *Nos te baptizamus*, baptizent: quia per illam denotatur actus ab illis provenire parialiter, & non totaliter.

30 Alia argumenta solvantur respōdēdo ex D. Thomæ q. 62. art. 5. quod per instrumentum coniunctum mouetur instrumentum separatum, sicut baculus per manum, & quod sacramentum ministri sunt instrumenta separata, & humanitas Christi est instrumentum Deo coniunctum: de quo q. 64. art. 1. & 3. Quamuis ergo de se illa essent duo sacramenta: tamen quia Christus eis vtitur interiorius in ordinem ad vnum effectum primarium, & secundarium, & mouet vnica motione ad istum finem, non solum ex effectu, sed etiam in esse Sacramenti hic, & nūc constituunt vnum, si de facto simul, & semel recipiantur in vno subiecto: quia est adæquate vna ablutio passiva sub formis ordinatis à principali mouente ad vnum effectum. Quamuis si secundum se considerarentur, sine vnione facta à Christo præcipuè baptizante, & sine ordine ad vnum subiectum, & vnū effectum, sufficerent ad plurificanda sacramenta. Vnde Caietanus art. 6. §. *Latet autē,*

notat, quod qui baptizatur, licet secundum partem abluatur, ipsum tamen suppositum est, quod primo abluatur: baptizatur enim hic homo, & non caput eius: ac per hoc licet secundum exteriores partes sint duæ abluiones passivæ: secundum tamen subiectum quod abluatur, non est nisi vna ablutio passiva: quia nō est nisi vnus ablutus. Et ideo non est nisi vnus Baptismus passivè in eo, qui baptizatur à duobus. Et idem Caietanus, §. *Ad obiectionē vero contra idem*, docet, quod in hoc casu vterque quantum est de se conferret diuersum Baptisma: sed per accidens propter vnitatem illius, qui baptizatur, vnū fit sacramentum, propter excellentiam principalis agentis, scilicet Christi, qui solus potest duobus totalibus instrumentis eiusdem rationis simul vt, vt vno.

31 Cum autem admissimus plures simul posse valide Baptisma conferre, intelligendum est nisi ex parte intentionis essentialiter requisitæ ad valorem sacramenti, sit obstaculum, seu defectus: si enim singuli haberent intentionem ab aliorum intentione dependentem, nullus perficeret sacramentum: quia non est in illorum potestate sacramenti valorem, aut effectum suscipere, postquam omnia requisita ad essentiam sacramenti, & effectū illi adhibita sunt. Nec si singuli eorum haberēt intentionem baptizandi alijs non baptizantibus, & non baptizandi alijs baptizantibus, nihil omnino ab eis fieret: quia essent sicut propositiones falsificantes, vt cum Marsilio notat Soto ar. 4. & cum Maiore aduertit Vazquez capite 3. numero 21. qui & nu. 22. notat, quod si singuli nollent sacramentum conferre, si prius ipsi omnia, necessaria sacramento adhiberent, sed relinquere vellent postremo, vt Sacramentum perficeret, reuera ille solus baptizaret: alij vero peccarent, non solum quia cōtra cōmunem Ecclesiæ cōsuetudinem, tot simul baptizarent, vt cōcedit Vazquez: sed etiam primi essent sacrilegi baptizando sine debita intentione.

ne hominem Baptismi capacem.

§. III.

De Baptismo sub illa forma: Nos te baptizamus.

32 **V**eniamus iam ad illam difficultatē à D. Thoma initio articuli explicatam, de Baptismo sub illa forma: *Nos te baptizamus*: & vt æquiuocatio vitetur, aduertendum, quod illæ voces tripliciter possunt usurpari. Primo, quod ablutio, & forma, & intentio sit exprimere personam vnius ministri: sed quia ille est persona in dignitate constituta: quæ solent ad maiorem reuerentiã dignitatis, vel personæ, vti plurali pro singulari, facit eundem sensum, ac communis forma: & sic absque omni dubio valet Baptismus. Quod notat Caietanus, §. *Cum his omnibus*, dicens, quod si quis propriè deferens dignitati etiam in sacramentis, volens numero plurali se suosq; actº significare, dixisset: *Nos te baptizamus*, &c. Perfectum esset sacramentum Baptismi: quoniam ex accommodatione vsus, personæ excellentes vtuntur plurali pro singulari: quamuis hoc non significet ex propriæ significationis impositione. Quod communiter admittunt Theologi hic, & tractando de Sacramentis in genere. Sed quia modo non est in vsu, quod Papa, Cardinales, & Episcopi in ministerio Sacramenti vtantur plurali pro singulari, licet sit satis vsitatum illo modo loquendi vti extra Sacramentum: non nullum esset peccatum contra vltimam Ecclesiæ priuata alicuius prælati autoritate id velle introducere: liceret tamen autoritate Domini Papæ illum loquendi modum introducere in formis Sacramentorum.

33 Secundo possunt illæ voces usurpari complexiue, vt ly *Nos* æquiualeat illis, *Ego*, & *tu baptizamus*, vt notat S. Thom. q. 66. ar. 5. ad 4. Similiter Alensis 4. p. q. 8. membro 6. ar. 7. Et S. Bonaventura in 4. dist. 5. artic. 1. q. 1. p. 4. collateraliter, & ex eis Vazquez disp. 148. cap. 6. ad 7. n. 4. ex Prisciano Grammatico notant, pronomen *Nos*, non geminare singulare suum, vt idem sit, quod, *Ego*, & *ego*: sed idem quod, *Ego*, & *Tu*: & ita denotantur duæ causæ partiales concurrentes ad eundem effectum.

Tertio, possunt illæ voces usurpari complexiue, ita vt denotent duas causas totales. Vt autem notat Soto dist. 4. ar. 4. §. *Ex his autē*, iste non est casus D. Thomæ, propterea enim dixit: *Videtur*: quia illud verbum plurale complexiuam intentionem significat. Quasi dicat, si aliunde constaret seorsum quemlibet

bet intendere baptizare, aliud est iudicium. Raphael Auerfa sect. 1. §. *Admonet* vero, confundit istum sensum cum secundo: & idè conatur sententias oppositas circa secundum sensum conciliare: cum si seorsum casus disputaret, & Authores legeret, videret concordiam non admittere.

34 Igitur, quod valeat Baptismus sub illa forma, *Nos te baptizamus*, ita vt sit sensus, quod concurrant plures ministri partiales, docent Durandus in 4. dist. 3. q. 3. num. 15. Paludanus q. 2. ar. 3. num. 44. Videnturque fauere Martilius in 4. q. 5. art. 4. dub. 11. & Maior in 4. dist. 6. q. 2. §. *Contra istas*. Richardus dist. 3. ar. 4. q. 1. Valentia q. 2. de Baptismo punct. 2. Citatur etiam Caietanus: sed reuera atrentè consideratus, solum loquitur in tertio sensu, vt videri potest dub. 1. §. *Et ad impugnationem huius*: quo sensu plures habet sectatores, vt postea videbimus. Septem argumenta pro hac sententia referunt, & soluunt Caietanus, Vazquez, & alij. Sed præcipua sunt duo. Alterum Durandi num. 12. nam mutatio formæ in eo, quod essentialia non est, non obstat virtuti sacramenti; expressio autem ministri baptizantis nõ est necessaria ad essentiam sacramenti, vt patet in forma Græcorum: ergo licet mutetur forma dicendo, *Nos te baptizamus*, quoad expressionem ministri, erit verum Sacramentum. Præsertim cum hæc propositio, *Nos te baptizamus*: resoluitur in hanc, *Ego te baptizo*, vage accipièdo, vel indefinite, ly *ego*, pro quolibet baptizantè.

Aliud argumentum obijcit Paludanus: nã quando plures mulieres poterant vnum hominem in maritum accipere, poterant dicere: *Nos te accipimus in coniugem*: iuxta illud Elaiæ 4. *Inuocetur nomen tuum super nos*: idè quæ si nunc pluralitas vxorum foret licita, eodem modo plures simul vni possent nubere: & illæ essent simul ministræ sacramenti. Ergo eadem ratione plures simul eundem baptizantes dicere possunt: *Nos te baptizamus*: & idem Sacramentum baptismi ministrare.

35 Nihilominus asserendum est Baptismum à duobus datum sub illa forma, *Nos te baptizamus*, iuxta secundum, & consuetum verborum sensum, esse inualidum. Ita S. Thomas q. 66. ar. 5. ad 4. & q. 67. ar. 6. ait. Considerandū, quod ex tali forma, *Nos te baptizamus*, exprimitur talis intentio, quod plures conueniant ad vnum baptismum conferendum. Quod quidem videtur esse contra rationem ministerij: homo enim non baptizat, nisi vt minister Christi, & vicem eius gerens.

rens. Vnde sicut vnus est Christus, ita oportet esse vnum ministrum, qui Christum representet. Propter quod signanter Apostolus dicit ad Ephesios 4. *Vnus Dominus, vna fides, vnum Baptisma.* Et idè contraria intentio videtur excludere Baptismi sacramentū. Hæc S. Thomas. Idè tenere Alensem, S. Bonaventuram, Gabrielem, Syluestrum, Soto, & Martinum Ledesma, & alios Theologos cōmuniter, refert, & sequitur Vazquez disp. 148. c. 5. & 6. Item Suarez disp. 23. sect. 3. & alij communiter.

36 Probatūque ratione D. Thom. quā sic format Serra cōt. 1. Vt Baptismus sit validus, debet apponi forma legitima; & non exprimi intentione contraria intentioni Christi, & Ecclesiæ: sed quando plures simul abluunt, & dicunt, *Nos te baptizamus*, nō apponitur legitima forma: & exprimitur intentio contraria intentioni Christi, & Ecclesiæ: Ergo non est validus baptismus, sed nullus. Minor probatur, forma legitima, & intentio Christi, & Ecclesiæ excludit pluralitatem ministrorum conuenientium ad Baptismū conferendum: sicut enim vnus est Christus, tam ipse, quam Ecclesiā vult, ac intendit, vt minister vicem gerens Christi, ipsum representans sit vnus. Forma etiam legitima, aut nullum exprimit ministrum, vt patet in forma Græcorum, aut vnum solum exprimit, vt patet in forma nostra. Sed ex hac forma; *Nos te baptizamus*: ex vi verborum illius exprimitur pluralitas ministrorum conuenientium ad Baptismum conferendum: & intentio talis pluralitatis. Ergo, qui illa vtuntur, intentionem contrariam intentioni Christi, & Ecclesiæ expriment: & non apponunt formam legitimam. Forma enim in qua exprimitur pluralitas ministrorum, non est synonyma, & eiusdem rationis cum forma legitima: sed alia diuersa ab ea: sicque illa apposita mutatur forma, & legitima non apponitur.

37 Aliter rationem explicant Soto, & Propter hæc Martinus Ledesma 1. p. quarti q. 8. ar. 6. Quorum rationem dicit, *efficacissimam* Vazquez cap. 5. num. 40. assignando differentiam inter hunc casum, quando plures baptizant, dicēdo, *Nos te baptizamus*, & quando omnes dicunt, *Ego te baptizo*: Quando enim vterq; dicit singulariter: *Ego te baptizo*: cum sua propria intentione, & forma, vterque est totalis minister ab altero nō dependens: ob idque vterque sine altero eisdem verbis sufficeret: quare vnus alteri accidentaliter adiungitur, & alter alteri: quoniam neque iuuat, neque obstat: & idè vterque

baptizat. Quando vero complexim dicunt, *Baptizamus*, videntur non per se vterque, sed complexim ambo intendere baptizare. Itaque ambarum intentionum vterque ab altera per se pendet, quasi per se vterque adiutoriū alterius expostulet. Et hoc est, quod ait S. Thomas, esse duos ministros, scilicet, partiales. Quare bene in hoc suam fundat intentionem, quod sicut Christus est vnus, deberet esse vnus minister, & non complexim duo. Hæc Soto.

38 Quod cōfirmat Vazquez n. 41. & 42. quia ablutio, & prolatio verborum à ministris pendet vt à causis earum physicis, & realibus: non enim alias immediatas particulares causas habent: eiusdem autem effectus non possunt esse plures causæ physicae totales, vel quia id implicat contradictionem, vt ipse arbitratur. Vel in nostra sententia, quia saltem naturaliter id non contingit; & hic modus loquēdi videtur desumptus ex ijs, quæ naturaliter eueniunt; ac proinde si plures ministri ad vnum effectum concurrunt, vt partiales causæ se debent habere. Hoc autem pugnat cum institutione Sacramenti: nam cuilibet ministro ex institutione commisit Deus, vt esset integer, & totus minister ablutionis corporalis, & prolationis verborum, quibus significaret, & daret ablutionem spiritualem: ergo eodem modo voluit esse ministrum vtriusque. Quare si voluit, vt esset integer minister ablutionis spiritualis, vt patet, velle etiam debuit, vt esset etiam minister integre ablutionis spiritualis, cum corporalis spiritualem significet. Cum ergo illa verba, *Nos te baptizamus*, denotent concursum causarum partialium: & hoc pugnet cum institutione Sacramenti, consequitur ea verba pro forma deservire nō posse. Huius tamen doctrinæ perfecta intelligentia ex parte pendet ex tertio sensu illorum verborum: de quo iam pergimus dicere.

39 Loquendo ergo de illa forma, *Nos te baptizamus*, in illo tertio sensu, Caietanus ar. 6. dub. 1. §. *Et ad impugnationem*, admittit planè validum confici sacramentum, dum ait. Et cum subiungitur, quod ista, *Nos te baptizamus*, resoluitur in istas, *Ego baptizo, & iste baptizat*. Respondetur, quod hoc potest dupliciter accipi. Primo, vt secunda exponens accidentaliter intendatur, ac si diceret: *Ego baptizo, & iste currit*. Alio modo, vt per se intendatur, tanquam dicens, quod ambo simul ministramus sacramentum Baptismi. Et si in primo sensu acciperetur, idè videtur dicendum de hac forma, & de forma, in qua ponitur aliquid impertinens: pu-

ta, si quis diceret: *Ego te baptizo, & omnes adstantes ad hoc consentiunt; in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Et sensus iste, licet videatur extraneus, in proposito tamen posset accidere, duobus ex cōdicto volentibus simul vnū baptizare; & vtroque alterū volēte reuereri, per hoc quod vterque alterius meminit: ad huiusmodi enim reuerentiā exprimēdā, videretur eis, quod deberet vterque vtrū numero plurali. Hęc Caietanus, qui & postea prosequitur de alio sensu, quē dicit proprium, de quo iam egimus.

40 Pariter Soto dist. 4. ar. 4. §. *Ex his autē*, loquēdo de isto sensu, ait. Nihilominus profecto, neque illo modo certum esset Baptismum valere: nā neque omnino perinde est, ac si vterque præcisē diceret, *Baptizo*. Nam per verbū plurale vterque vnā copulatiuam profert, scilicet, *Ego baptizo, & iste baptizat*. Quare licet prima pars sit legitima forma, adiungitur tamen altera impertinens: ac si dixisset: *Ego te baptizo, & iste tenet librum*. Quare, si illud tamquam necessarium adiungeret, vitiaetur forma. Si autem adiungeretur tamquam impertinens, verus esset Baptismus. Et ideo reuere sic baptizare, periculo sum esset; atque adeo peccatū: & ideo, qui sic baptizaretur, in dubio esset sub conditione baptizandus. Hęc Soto. Idem, licet obiter, docent Nuño art. 6. diffic. 1. conc. 1. Cabrera disp. 1. num. 6. Ruiz dub. 1. Suarez disp. 23. sec. 3. §. *Secundo sequitur*, in fine. Raphael Aueria sec. 1. §. *Admonet vero*: malè per hoc solum putans sententias supra relatas concordari.

41 Nominatim vero, solo M. Soto relato, impugnat Serra ar. 6. ad 1. folio 200. col. 2. dicens. Sed hoc non videtur conforme D. Thomæ, locis relatis in conclusione: nam ait, cum dicitur, *Ego, & tu*, mutari formam, & ex tali forma, & vi verbi, *Baptizamus*, exprimi plures conuenire, & concurrere ad Baptismum conferendum, & non magis vnum, quam alterum. Vnde absolute ascendendum esse existimo, etiam si vterque intēderet per se totaliter baptizare, nullum esse Baptismum, sub hac forma, *Nos te baptizamus*: nam ex tali forma, & ex vi verborum exprimitur pluralitas ministrorum conuenientium ad Baptismum conferendum, & intentio talis pluralitatis: quod & intentio nī Christi, & Ecclesiæ, & rationi formæ legitime contrariatur, vt ostendimus in ratione facta pro conclusione.

42 Quamuis hoc probabilitate non careat, & ideo Soto admittat, iterum sub conditione baptizandum, propter dubium; tamen non est recedendum à sententia Caieta-

ni, & Soto, & aliorum. Quia ad D. Thomæ authoritatem, iam responderat Soto, huic non esse casum D. Tho. vt supra vidimus. Rationi autem satisfacit Caietanus admittēdo, quod in sensu proprio, & regulari, verba non faciūt illum sensum, sed eum, quem D. Tho. expressit, & vere asseruit sic accipiēdo non valere Baptismum. Sed in aliquo casu extraordinario, quem possibilem esse discursus Caietani satis conuincit, non est cur verba non faciant illum sensum. Admissio autē illo sensu, non est cur non valeat Baptismus, quia omnia essentialia concurrunt: liquidē additio impertinentiū sensū substantiale formæ nō corrūpit, nec tollit, vt docet D. Th. q. 60. ar. 8. & cū eo Theologi communiter.

43 Ad argumētū Durādi respōdet Caietanus §. *Ad tertiam autem*, quod impertinēs est hoc, vel illo modo exprimere ministrū, si modus exprimēdi nō implicat aliquid cōtrariū veritati alicuius requisiti ad sacramētū: tūc enim sufficit exprimere causam principalē, & actū ministrī, quādo nihil cōtrariū veritati sacramēti exprimitur: sicut exprimitur dicēdo in sensu proprio, & consueto, *Nos te baptizamus*.

44 Ad argumētū Paludani idē Caiet. respōdet §. *Ad dubiū cōtra cōclusionē*, quod nō est simile de sacramento Matrimonij, & sacramento Baptismi: quia sacramētū Matrimonij fundatur super Matrimonio vt est officiū naturæ (& vt est cōtractus naturalis, & politicus) & propterea quæcūque sufficiūt ad efficiēdū cōiugiū verū, vt est in officium naturæ (& cōtractus) sufficiēter etiā se habēt ad suscipiēdā sacramentalitatē (vt sic liceat loqui) cōiugij. Et quoniā nō refert ad cōiugiū, vt est naturæ officiū, pluraliter, vel singulariter dicere; immō siue verbis, siue solis nutibus cōsēsū exprimere: Ideo sacramētū Matrimonij vere susciperetur, si pluraliter dicerēt: *Accipimus te in virū nostrū*; supposita pluralitate vxorū: sicut etiā vere cōtrahitur sine verbis. Secus autē esse de Baptismo, ratio cogit, quia Baptismus nō potest distingui in officiū naturæ, & in sacramētū, sed est tātūmodo sacramētū. Et hinc est etiam, quod nō potest nominatio Trinitatis suppleri per nutū baptizādo. Ex eo enim quod purū sacramentum est, oportet seruari ea, quæ pro sacramento sunt instituta ab ipso Christo, scilicet aquā, & voces significatiuas Trinitatis. Verbis Caiet. ipsius solutiones retuli, quia aliqui vidētur eas cōtemnere, & postea easdem ipsi tradunt.

Aliter respōdet Nuño diffic. 1. ad vlt. admittendo idem esse dicendum in illo casu, si plures nuberent dicendo, nos contrahimus

recum, non perfici Matrimonium Idem dicit Ruiz dub. 1. in 1. solutione ad 3. Sed id est falsum, & contra omnes; & ideo prior solutio ut communis, & vera omnino est sola retinenda. Addit Soto art. 4. §. Et per hoc, in fine. Quare nullum est simile, quod de duobus sumitur feminis, quæ nubentes vni viro dicunt: *Nos te in virum accipimus*: Tum quod Matrimonio non est certa verborum forma necessaria. Tum quod verbum illic diuiniue vsurpant; hoc est, *Ego te accipio*, & *ista te accipit*. Ob quod vtraque verum dicit.

§. IV.

Vtrum vnus possit baptizare plures?

45 Sed contra supra dicta est difficultas, quam sibi obiecit S. Thomas. Nam difficilius est, quod vnum agens agat in plura, quàm quod plures agentes agant simul in vnum: sed vnus homo potest simul plures baptizare: ergo multo magis plures possunt simul vnum baptizare.

Respondet S. Thomas art. 6. ad 2. quod in casu necessitatis vnus possit simul plures baptizare sub hac forma: *Ego vos baptizo*. puta si immineret ruina, aut gladius, aut aliquid huiusmodi, quod omnino moram non pateretur, vt sigillatim omnes baptizarentur. Nec per hoc diuersificaretur forma Ecclesiæ; quia pluralis non est nisi singulare geminatum. Præsertim cum pluraliter dicatur, *Mathæi ultimo, baptizantes eos*. Nec est simile de baptizate, & baptizato, quia Christus, qui principaliter baptizat, est vnus, sed multi per Baptismum efficiuntur vni in Christo.

46 Hanc D. Thomæ doctrinam communiter amplectuntur Theologi. Quam & Guillelmus Estius in 4. dist. 3. §. 6. his verbis proponit. Potest autem dici: *Ego vos baptizo*: si ob aliquam necessitatem plures simul baptizandi veniant: quomodo baptizati leguntur infantuli Comitissæ cuiusdam Batauiæ, tot numero, quot sunt dies in anno, quos omnes vno partu effuderat; vt est in Annalibus Hollandiæ. Hæc verba Estij referens Leander trac. 2. disp. 4. q. 12. hanc adiecit clausulam. *Sed casus ab eo narratus, adeo mirabilis, vt vix credibilis*. Sed qui libros euoluerint, non puto posse prudenter de hoc casu dubitare, innumerum enim referunt, & credibilem esse, multæ circumstantiæ suadent. Referunt enim Albertus Cranz. In Vand. Ludouicus Guiciardinus in Belgographia, Adrianus Iunior in historia Batauiæ cap. 20. & Iacobus Meyer lib. 9. Annalium Flandriæ anno 1278. Antonius Dauroultius in floribus exemplorum cap. 3. tit. 102. exemplo sexto. Laurentius Beyerlinch in Theatro vitæ humanæ verbo *Imprecatio* folio 141. qui dicunt idem

testari inscriptionem Epitaphij in templo pagi Lofdunensis, haud procul Hagha Comitissæ siti, quæ talis est. *Illustris Domini Florij Comitis Hollandiæ filia, cuius mater fuit Mathildis filia Henrici Ducis Brabantia; fratrem quoque habuit Guillelmum Alemantæ Regem. Hæc præfata domina Margarita anno Domini 1266. ætatis suæ anno 42. ipso die Parasceues, hora nona ante meridiem, peperit infantes viuos promiscuæ sexus numero 365. Qui postquam per venerabilem Episcopum D. Guidonem suffraganeum, præsentibus nonnullis proceribus, & Magnatibus, in petui quadam Baptismi sacramentum percepissent; & masculis, Ioannes, femellis vero nomen Elisabeth impositum fuisse, ipsorum omnium simul cum matre animæ ad Deum æternaliter victuræ redierunt: corpora autem sub hoc saxo requiescunt. Sed vt, iuxta S. Greg. hom. 26. in Euangelia, rebus mirabilibus fidem præbeant facta mirabiliora, plurima adhuc mirabiliora legi possunt in Theatro vitæ humanæ verbo *fecunditas* tomo 3. folio 150. Item Paulus Diaconus lib. 1. cap. 15. de gestis Longobardorum, cuius verba refert Maluenda lib. 6. de Antichristo cap. 9. sine, sit ait. *His temporibus quadam mater vno partu septem puerulos enixa, belluis omnibus mater crudelior, in piscinam proiecit necandos. Hoc si cui impossibile videretur, relegat historias veterum, & inueniet, non solum septem infantulos, sed etiam nouem vnâ mulierem simul peperisse. Et hoc certum est maxime apud Ægyptios fieri, &c. Sed historica Historiographis omitteudo, ad Theologica redeudo.**

47 M. Soto dist. 4. art. 4. ad 2. admonet, quod forma tunc apta esset: *Ego baptizo vos, &c.* Aspergendo omnes: tunc enim, *vos*, diuiniue accipitur, atque adeo tantum valet quam singulare geminatum, *te, & te*, & quâuis actio, vt puta, aspergio, esset vna, formaque vna; nihilominus tot sunt Baptismata, quot ex intentione asperguntur. Quoniam, vt dist. 1. q. 1. dictum est, ablutio Baptismi accipitur passiuè, & ideo ad multiplicationem subiecti, dum plures baptizantur, multiplicantur Baptismata. ¶ Sic autem vnum plures baptizare extra casum necessitatis, peccatum esset: & quidem, vt ait Scotus dist. 6. q. 2. mortale: quia non seruatur forma Ecclesiæ. At vero, si citra scandalum secreto id fieret, non est cur tam graue peccatum censetur. Hæc Soto. Quem quoad primū communiter Authores sequuntur. Et quoad hoc vltimum, sequuntur Valentia, Henriquez, Reginaldus, & Viualdus, & Bonacina, quos refert, & vt æque probabile tuctur Leander trac. 2. disp. 4. q. 13. & assertiuè Trullench lib. 2. cap. 1. dub. 4. num. 16. & refert, & non improbat Auerſa sectione prima in fine.

Quam,

Quamuis absolutè esse peccatum mortale, miti probabilius videatur cū Soto, Gabriele, Ægidio, Vazquez, Filliutio, Hurtado, & Ochagauia relatis à Leandro, & sequitur Castus Palaus tract. 1. 9. punct. 9. nu. 15. quia est contra ritum, quem communiter Ecclesia seruat in Baptismi administratione, & est variatio notabilis.

48 Quod si obijcias: nā Episcopus plures ordinaturus super singulos initiandos singulas formas profert; & non potest vna, & eadem forma omnes ordinare: ergo minister Baptismi vnica asperione, & vna forma eisdē omnino verbis non valet plures simul baptizare. ¶ Respondet Granados controuer. 4. de Baptismo tract. 2. disp. 4. n. 4. dicēs. Responderetur, tutius quidem esse in sacramento Ordinis, vt solet ministrari in Ecclesia, singulis formam proferre: licet nō sit necessarium, saltem iuxta probabiliorem opinionem. Vt cumque tamen res habeat, longè diuersa ratio est in sacramento Baptismi: etenim si in sacramento Ordinis semel tantum proferretur forma; cum postea singuli accedant successiue ad tangendum librum, vel vasa sacra; & in eo tactū consistat materia proxima illius sacramēti; sequeretur nō concurrere simul materiam, & formam; cū tamen aliqui putent id esse necessarium ad veritatem sacramenti. At licet idem minister simul plures baptizet, potest simul abluere omnes, & proferre verba, ita vt concurrant simul materia, & forma. Vnde si eodem modo contingeret in sacramento Ordinis, vt scilicet, simul plures accederent ad tangendum, & Episcopus omnibus diceret: *Accipite potestatem, &c.* non dubitarem esse omnes ordinatos in quauis opinione. De quo suo loco iterum.

DVBIVM III.

Vtrum in Baptismo requiratur aliquis, qui baptizatum leuet de sacro fonte?

§. I.

Requiritur in solemni Baptismo patrinus, qui in casu necessitatis puerum instruat.

1 **D**octrina D. Th. in duobus vltimis huius quæstionis articulis facilis est: sed quia ad praxim necessaria; ideo non omittēda. Statuit articulo septimo, quod requiritur quod aliquis suscipiat baptizatum de sacro fonte, quasi in suam instructionem, & tutelam. Quod probat ex S. Dionys. c. 2. de Eccles. hier. par. 7. docente, quod *Sacerdotes assumptus baptizatum, tradunt eum ad educationē susceptori, & duci.* Et cap. 7. Eccles. hier. dicit,

quod id placuit diuinis nostris ducibus, id est, Apostolis, quod traderent puerum cuida docto in diuinis pædago, & reliquum sub ipso puer ageret, sicut sub diuino patre, & saluatoris sancti susceptore. Item probat ratione inuoluata ab ipso S. Dionysio: quia spiritualis regeneratio, quæ fit per Baptismum, als militat quodammodo generationi carnali: iuxta illud 1. Petri 2. *Sicut modo genti infantes, rationabiles, & sine dolo, lac concupiscite.* In generatione autē carnali paruulus nuper natus, indiget nutrice, & pædago. Vnde idem exigitur in spirituali regeneratione, quod aliquis fungatur vice nutricis, & pædagi, informando, & instruendo baptizatum quasi nouitiū in fide de his, quæ pertinent ad fidem, & vitam Christianam. Ad quod prælati Ecclesie vacare non possunt, circa communem curam populi occupati: paruuli enim, & nouitij indigent speciali cura præter communem.

2 Ideoque Apostolica traditione, & celeberrimo Ecclesie more, & iure Pontificio conclusio cōfirmatur, vt patet 30. q. 1. & multis alijs capitulis de Cōsecr. dist. 4. Cap. In Carne chismo. cap. Non plures. & cap. Vos autem. Tertullianus etiam lib. de Baptismo cap. 18. nu. 127. eos, qui modo vocantur patrini, appellat *sponsores*, & vt colligitur ex lib. 3. de corona militis. n. 30. etiā dicuntur *susceptores*. De quibus etiā S. Iustinus, q. 56. & S. Aug. epist. 23. & lib. 1. de peccat. mer. c. 34. & ser. 116. de temp. & ser. 163. & ser. 215. De eodē patrino meminerunt Summi Pontifices Vibanus Secundus cap. Quod autē. 30. q. 5. & Leo in cap. Non plures, de consecr. dist. 4. Itē Concilium Antisiodorense cap. 25. & Moguntinum relatum cap. In Baptismate, dist. 4. & Concil. Trid. ses. 24. c. 2. de reform. Matrim. Quare erroneum esset negare in Baptismo conuenienter Patrinum adhiberi.

3 Admonet tamen S. Th. ad 2. cōmuniter receptus à Theologis, quod patrinus nō est de necessitate sacramenti: sed necessitate imminēte vnus solus potest baptizare valide, & licitè adhibendo aquæ abluionem, & legitima verba. Sicut enim in generatione carnali non requiritur ex necessitate nisi pater, & mater: sed ad facilem partum, & educationem pueri conuenientem, requiritur obstetrix, & nutrix, & pædagogus. Ita & in regeneratione spirituali: nam horum vicem implet in Baptismo ille, qui puerum de sacro fonte leuat.

4 Rursum Possievinus de officio Curati cap. 6. n. 26. ait, quod cum baptizatur habēs parentes, vel curatores Christianos instructe volentes baptizatum, non credo peccare

mortaliter non adhibendo patrinus, quia ideo sunt instituti patrinus, & ubi cessat ratio legis, cessat etiam illius prohibitio. ¶ Per oppositum Zambranus de casibus occurrer. temp. mortis de Baptismo cap. 18. n. 17. docet etiam in Baptismo priuato esse necessarium Patrinum adhibere.

5 Nihilominus asserendum est esse peccatum mortale in Baptismo solemniter omittere patrinum; in priuato autem Baptismo dato in casu necessitatis patrinus necessarius non est; licet possit adhiberi; & expediat, si adit, & temporis angustia id permittat. Priorem partem docent Ruiz hic art. 7. & Leander tract. 2. disp. 7. q. 2. & alij communiter: quia omittere patrinum in solemniter Baptismo, facit in re graui contra præceptum Ecclesie, & Syluester verbo *Confirmatio* quæst. 4. conc. vlt. dicit esse de necessitate præcepti, quod in Confirmatione aliquis confirmatum teneat, si adit facultas. Et Nauarus cap. 22. & alij dicunt illum omittere esse peccatum mortale: ergo similis culpa erit illum omittere in Baptismo.

6 Secunda pars est communis, quia nulum extat præceptum ut in tali Baptismo priuato patrinus adhibeatur: cum Ecclesie consuetudo, & Doctorum consensus præceptum de adhibendo patrinus intellexerit de Baptismo solemniter: & merito, quia non est de necessitate, sed de bene esse, & de facili educatione, ut docet Diuus Thomas ad 2. & ideo solum pertinet ad solemnitatem.

Tertiam partem docent Authores, quos refert, & sequitur Auerfa sect. 3. quia sacri Canones loquendo de patrinus adhibendo, non excludunt Baptismum priuatum: ergo quamuis non sit debitum, quia specialiter non est præceptum; est tamen conueniens, quia expediens ad pueri instructionem.

7 Consequenter videndum, utrum patrinus teneatur baptizatum instruere? Affirmat absolute Pelantius q. 67. disp. 2. dicens: Susceptoris officium est, ut tamquam nutritius quidam spiritualis, instituat baptizatum in sana fide; ac moribus Christianis: ac proinde peccare mortaliter, si negligat.

Recte tamen D. Thomas articulo 8. communiter receptus a Theologis (ut patet ex B. Alberto, quem refert, & sequitur S. Antoninus 3. p. tit. 14. cap. 13. §. 14. & ex alijs recentioribus) docet communiter inter Catholicos hanc obligationem non adesse; quia probabiliter creditur adesse alios, qui instruant: & obligatio instruendi in patrinus, non nascitur ex aliqua positua lege ei præcise imponente hanc obligationem: sed nasci-

tur ex iure naturali diuino, supposito iure positiuo officio patrinus adiudicari hoc munus. Quia vnusquisque obligatur ad exequendum officium, quod accepit. Dicitur est autem, cum D. Thomas art. 7. quod ille, qui suscipit aliquem de sacro fonte, assumit sibi officium pedagogi: & ideo obligatur ad habendam curam de ipso, si necessitas immineret: sicut eo tempore, & loco, in quo baptizati inter infideles nutriuntur. Sed ubi nutriuntur inter catholicos Christianos, satis possunt ab hac cura excusari, presumendo quod à suis parentibus diligenter instruantur. Si tamen quocumque modo sentirent contrarium, tenerentur secundum modum, salutis spiritualium filiorum curam impendere. Hæc D. Thomas, iuxta S. Augustinum, relatum cap. *Vos ante omnia, de Consecratione, dist. 4. & S. Dionysii, cap. 7. Eccles. hier.*

§. II.

Quinam possint esse patrinus in Baptismo?

8 IN primis, ut docet D. Thomas art. 8. ad 1. ille, qui non est baptizatus, non potest suscipere baptizatum (ut est declaratum in Concilio Moguntino, relato in cap. *In Baptismate de Consecratione, dist. 4.*) Licet non baptizatus possit baptizare: quia persona baptizantis est de necessitate sacramenti; non autem persona suscipientis. Addit in 4. dist. 4. 2. q. 1. art. 3. q. 1. ad 3. quod non baptizatus non potest leuare aliquem de sacro fonte, cum non sit membrum Ecclesie, cuius typum gerit in Baptismo suscipiens: quamuis possit baptizare, quia est creatura Dei, cuius typum gerit baptizans. Nec tamen aliquam cogitationem contrahere spirituales potest, quia est ex pers. spiritualis vitæ, in qua homo primo per Baptismum nascitur. Hæc D. Thomas.

9 Ex quo patet, inquit Serra artic. 7. no. tab. 1. Cathecumenum, quamuis fidelis sit, non posse esse susceptorem; quia non est baptizatus. Hæreticum vero baptizatum, quamuis textus non excludat, ait tamen M. Soto in 4. dist. 4. q. vnica artic. 3. non debere in susceptorem admitti. Si tamem admittatur, cogitationem spirituales contrahere, dicit Glossa in can. *Peruenit* 30. q. 1. siquidem hæresis non tollit characterem Baptismi. Affirmat autem Layman lib. 5. trac. 2. c. 9. q. 3. in fine, posse hæreticum in patrinum admitti, quando Catholicus reperiri non potest comode. Et sic testatur praxi receptum in Germania.

Sed potius debere ministrari Baptismum absque patrinus, quam patrinum hæreticum

admittere, ex Nauarro lib. 2. de Conf. conf. 1. n. 67. & Azor tom. 1. lib. 8. cap. 11. q. 9. docet Castrus Palaus punct. 11. §. 1. nu. 9. Quia præceptum de patrinis adhibendo, procedit si patrinus aptus, & idoneus reperiri potest: qualis non est hæreticus: quia iure naturali, & diuino huic cæremoniæ, & officio est ineptus, supposita cæremoniæ institutione.

10 Secundo docet D. Thom. artic. 8. ad 2. quod sicut est alia generatio spiritualis à carnali; ita etiam debet esse alia disciplina: secundum illud ad Hebræos 12. *Patres quidem carnis nostræ habuimus eruditores, & reuerbamur eos; non multo magis obtemperabimus patri spirituum, & viuemus?* Et ideo alius debet esse pater spiritualis à patre carnali; nisi necessitas contrarium exigat: & sic intelligenda est prohibitio, quæ habetur cap. *Peruenit*; & cap. *Dictum est*. 30. q. 1. Ideoque in casu necessitatis quando alius patrinus non potest haberi, proprii parentes carnales susceptores esse possunt in Baptismo. In quo casu non impedirentur à petendo debito; sicut impediuntur, quando sine necessitate id faciunt; ut constat ex dicto cap. *Peruenit*.

Limitat autem Syluester ver. Baptism. 5. q. 5. ad patrem, & matrem; si sunt in Matrimonio, c. *Ad limina*. 30. q. 1. Vnde Suar. in comm. art. 8. §. *Quo circa*: limitat ad solos parentes, & filios legitimos, de quibus solis canones loquuntur: quia solum eum propria coniuge contrahere cognationem spiritualem est inconueniens. Vnde si vxor esset mortua, patrem carnalem posse esse patrinum sui filij, ratione dicta probat Lugo lib. 1. Responsorum Moral. dub. 5. nu. 5. Hæc quidem duo docet ibi Lugo, pro primo puncto referens Suarez, Syluestrum, & alios. Sed in Syluestro solum lego illa verba: *Si sunt in Matrimonio*: & non clarè exprimit limitationem regulæ ad solos filios legitimos. Suarez vero de hoc puncto ibi non disputat, sed solum an parens sine necessitate filium suum in Baptismo suscipiens, possit petere debitum? Et post multa concludit. *Itaque in hac resolum est certum, peccare grauiter parentem; qui filium suum de propria coniuge natum in Baptismo suscipit sine necessitate; hoc enim aperte prohibetur, & asseritur in dictis iuribus.* Quod verò postea tenetur hac de causa non petere debitum, non video, quo sufficenti fundamēto asseratur: quamuis in re morali communem sententiã deferere difficilè sit. Hæc Suarez. Vbi clarè dicit esse certum ex iure peccare grauiter parentem, qui filium suum de propria coniuge natum in Baptismo suscipit sine necessitate. De filijs illegitimis nullum ibi est verbum.

Communis autem Theologorum, & Canonistarum, quos affert Sanchez lib. 9. de Matrim. disp. 26. n. 5. propter rationem D. Thom. quia alia est generatio carnalis à generatione spirituali, videtur esse quod eadem est ratio de filijs illegitimis. Quia propter Ludouicum Lopez, Nauarr. & Sach. quos refert, & sequitur Candidus disquis. 16. art. 4. dub. 14. conc. 17. dicunt quod pater, qui filium suum fornicatione susceptum baptizat, vel suscipit de sacro fonte, etiam in necessitate, contrahit cognationem spiritualementem. Vnde duo illa, quæ ex Lugo retuli, potius cogitanda propono, quam ex propria sententiã asserero.

11 Tertio asserit S. Tho. eodem art. 8. ad 3. quod confusio esset disciplinæ, nisi esset vnus principalis instructor. Et ideo in Baptismo vnus debet esse principalis susceptor (iuxta decretum Leonis Papæ relatum in cap. *Non plures, de Consecrat. dist. 4. Non plures*; inquit, *ad suscipiendum de Baptismo infan em, quam vnus accedat, siue vir, siue mulier.*) Alij tamè possunt admitti quasi coadiutores. Sic explicuit D. Thom. ius antiquum, quod suo tempore vigeat.

12 Modo tamen obseruandum nouum ius Concilij Tridentini, quod sess. 24. cap. 2. de reformat. Matrimonij statuit. *Ut vnus tantum, siue vir, siue mulier, iuxta sacrorum canonum instituta, vel ad summum vnus, & vna baptizatum de Baptismo suscipiant, & c. Si Parochi culpa, vel negligentia secus factum fuerit, a iurisdictione Ordinarij puniantur.* Ex quo constat duos eiusdem sexus non posse esse patrinos eiusdem. Nec in hoc posse Episcopum dispensare, notat Bonacina q. 3. de Matrimonio punct. 5. §. 2. n. 33. ut duo viri, vel duæ feminae simul suscipiant infantem in Baptismo: quia in decretis Concilij Vniuersalis Episcopi per se loquendo nequeunt dispensare.

13 Arbitrantur tamen Ludouicus Lopez 2. p. de Matrim. cap. 51. Sanchez lib. 7. disp. 57. n. 6. Serra hic art. 7. notab. vlt. Parochum contra hoc decretum facientem solum peccare venialiter: eo quod antiqui Canones, quibus Concilium inhæret, non obligabant sub mortali. Quæ tamen communitas sententiã merito docet hoc obligare sub mortali: quia Concilium loquitur verbis præceptiuis, & res non est leuis: beneque potuit Concilium strictius prohibere, quod antea eum tanto rigore præceptum non erat. Ita Rodriguez to. 1. Summæ cap. 126. n. 1. Basilius libro 7. de Matr. c. 39. n. 12. Bonac. n. 32. Aggidius, Ochagauia, Hurtado, & Vega, quos refert, & sequitur Leand. tract. 2. disp. 7. q. 6. Auerfa q. 67. sec. 3. conc. 3. & alij.

14 Requiritur etiam aliqui ad hoc quod quis possit esse patrinus, quod habeat octo-decim annos, ita Panormitanus in cap. *Debitum*, num. 3. de Baptismo. Et Ludouicus Lopez 2. part. de Baptismo cap. 62. §. *At nota*. Ancharanus dicto cap. *Debitum*, dicit debere excedere annum quartumdecimum. Posselinus de officio Parochi cap. 6. numero. 55. alius num. 29. ait, quod cum per compaternitatem quis contrahat obligationem, obligandum debere esse in ætate, in qua per intellectum sciat quid agat: ideo debere plenum usum rationis habere: quod cum communiter eueniat, cum puer communicat, recte poterit dici debere tenentem habere circa duodecimum annum: nam tunc admittitur ad communionem vniuersaliter.

15 Oppositum sumitur ex Diuo Thoma in 4. distinct. 42. quæst. 2. art. 1. ad 5 (non art. 7. ad 2. vt male citat. Leander) & tenent Nauarrus, Henriquez, Rodriguez, & Vega, quos refert, & sequitur Sanchez lib. 7. disputatione 61. num. 3. docentes certam ætatem non requiri in patrinis, vt id munus obire possit: quia nullo textu reperitur ætas præscripta in patrinis: & quia vt ait Diuus Thomas per Baptismum fideles renascuntur in Christo, in quo non differt masculus à femina, seruus, & liber, iuuenis, & senex: & ideo indifferenter quilibet potest effici pater spiritualis alterius. Ergo & patrinus. Idem tenent Basilius lib. 7. capite 37. num. 5. Naldus, Filliutius, Bonacina, Ochagauius, Molfelius, & alij communiter, vt refert, & sequitur Leander quæst. 8.

16 Adant tamen Authores prædicti, quos sequitur Auersa sectione 3. conclusione 5. in fine, requiri usum rationis, ad hoc vt humano modo quis hoc munus exerceat. Et ad finem huius institutionis requiritur sufficiens habitus ad erudiendum alterum in rebus fidei. Addit Quintana Dueñas tract. 1. singulari 24. num. 2. mortaliter peccare eum, qui puerum rationis impotem ad susceptoris munus in Baptismo obeundum offerret, & Parochum, qui eum admitteret: quia non potest licite eligi ad aliquod munus is, qui illius obligationes, nec implere, nec cognoscere valet. Pueri autem rationis vti carentes, nec cognoscere, nec adimplere possunt munus Patrini: quia patrini munus est, pro baptizato fidem proferre, & diabolo ac mundo abrenunciare, vt statuitur in cap. *Paruuli*, de Conf. dist. 4. Debentque cognoscere se pro ipsius fide iussores apud Deum extitisse, vt ex Concilio Ilerdensi habetur cap. *Vos ante*, distinctione 4. & in Concilio Parisiensi secundo cap. 54. decernitur, huiusmodi patrilos de-

bere, & vim tanti sacramenti, & quid pro baptizatis responderint intelligere. Et sanctus Dionysius cap. 7. de Ecclesiast. hier. docet, quod patrinus traditur baptizatus, vt cuidam docto in diuinis pædagogò. Demum ex Concilio Tridentino sess. 24. cap. 2. de reformatione tenentur cognoscere quam cognationem contraxerint, ne ignorantia vlla excusentur. Et quod hæc sit materia grauis ad lethale inducens, satis ostendit sacratissima huius ritus ab initio nascentis Ecclesiæ veneratio, & consuetudo, ac in tot Concilijs leuerissimè promulgata constitutio. Et qui ad hoc puerum offerret, rem adeò grauem, faceret puerilem, & contemptibilem, & ludibrio exponeret.

17 Demum inquiritur, vtum Religiosi possint esse patrinus in Baptismo?

Affirmat Quintana Dueñas tractatu 1. singulari 25. licere, & decere Religiosos omnes, tam Mendicantes, quam non Mendicantes, Sanctimonialis etiam, infantes è sacro fonte, abique licentia, & culpa vlla suscipere: nisi aliunde constitutio prohibens sit in aliqua Religione. Probat, quia prohibitio, quæ habetur in cap. *Non licet*, de Consecrat. distinct. 4. habetur ex Concilio Altiiodorensi celebrato anno 614. Quod est Prouinciale, nec à Papa approbatum. Et ideo non potest omnes obligare. Et solum ibi dicitur, quod *Non licet*: quibus verbis non inducitur obligatio grauis. Deinde, quia vt ait Emanuel tom. 1. quæst. 13. artic. 1. deberet dicere quæstione 31. & Miranda quæst. 3. artic. 1. cum Glossa, causa prohibitionis fuit ne Monachi osculentur fœminas: quia erat consuetudo compadres seculari commatres: cum ergo legis ratione cessante, cesset eius dispositio, vt constat ex cap. *Cum cessante*, de Appellat. & cap. *Esi Christus*, de iure iurando. Cum iam hæc consuetudo cessauerit, ob quam hæc lex prohibitiua emerferit, lex etiam cessabit. Præterquam quod Agidius, & Hurrado (& Leander disp. 7. quæst. 16. referens Molfesium. Castus Palaus punct. 11. §. 1. num. 4. Ioannes Henriquez lect. 19. quæst. 7. Auersa sect. 3. concl. 5. referens Chamerota restringunt ad Monachos solitariam vitam agentes: quia in materia odiosa isti soli nomine Monachorum comprehenduntur. Nec obligare sub mortali, in simili ait Granados. Nec vlla est indecètia, quod Monachi pueros intruunt in fide. Et sicut non est indecètia, quod fiat patrinus in Cõfirmatione, nec erit indecètia, quod fiant patrinus in Baptismo Religiosi ob petitionem, & deuotionem Parentum, vel ob patriæ usum, aut ob sumptuum excusationem, vel ob quid simile.

18 Hæc tamen singularitati opponuntur verba Canonis relati, in quo dicitur. *Nō licet Abbati, vel Monacho de Baptismo suscipere filios, nec cōmatres habere.* Summus etiam Pontifex Eugenius Quartus, relatus in cap. *Placuit. 16. q. 1.* inter alia prohibet Monachis. *Neque filium de Baptismo accipere.* Et Sanctus Gregorius Papa lib. 4. epist. 40. relatus cap. *Peruenit. 18. q. 2.* prohibet sub præcepto: *Monachos sibi cōmatres facere.* Quæ duo decreta Pontificia sunt, & inserta in corpore iuris Canonici. Ex quibus constat adminis, quod sine licentiâ id facere non possunt.

19 Imò Soto dist. 4. art. 5. ad 2. §. *Quin* *verò,* ait, quod fortasse peccatum esset nō minus, quam mortale. Quod referunt, & videntur approbare Nuño art. 7. not. 1. & Serra not. 2. & Candidus disquisit. 16. artic. 4. dub. 11. & Petrus Ledesma tract. 2. cap. vlt. concl. 6. Imò Cabrera art. 7. num. 8. dissentit, affirmat esse peccatum mortale. Quamvis M. Antonius Hinojosa in Directorio verbo *Baptismus,* folio 48. dicat cum alijs Doctōribus prohibitionem solum esse sub peccato veniali graui. Quod & sequitur Leāder quest. 17.

20 Prohibitionem etiam extendi ad Religiosos omnes, etiam Mendicantes, constat ex cōmuni Doctōrum: & ex Rituali Pauli Quinti, titulo de Patrino, vbi dicitur. *Ad*

hoc munus admitti non debent Monachi, vel Sanctimoniales, neque alij cuiusvis ordinis Regulares, à seculo segregati. Vbi copuatiuè simul excluduntur Monachi, & alij omnes Religiosi: quia omnes, quantumvis cum alijs in Verbis degant, si solò nomine Religiosi non sunt, sed sæculares; debent esse à seculo segregati. Quare Serra notabili secundo dicit, nec Mendicantibus permitti susceptores esse; nisi fortè in secularium defectum, & de licentiâ suorum Prælatorum.

In règula tamen Sancti Francisci cap. 11. est præceptum ne Fratres fiant compadres, seu patrini. Quod præceptum obligare sub mortali declarante Clementem Quintum, refert Martinus à Sancto Ioseph in Règulam Sancti Francisci cap. 25. num. 1. & de Baptismo tract. 3. num. 13. & Villalobos tomo 1. tract. 3. difficult. 11. nu. 5. Addit Emanuel Rodriguez tomo 1. quest. 31. art. 1. in fine, etiam in Baptismo pūato Religiosos, & præcipuè Fratres Minores, minimè posse esse patrinos: quamvis in casu necessitatis possint baptizare, vt declaratum est in Capitulo Generali Mechineni Ordinis Minorū.

De cognatione spiritali non est iste locus differendi, sed vbi de impedimenti Matrimonij.

QVAEST. LXVIII.

DE SVSCIPIENTIBVS BAP-

T I S M V M.

CVM Agens, & patiens correlatiua sint, recto doctrinae ordine, post qua D. Thomas egit de ministro Baptismi, nunc immediatè agit de suscipientibus Baptismu: de quibus duodecim proponit Articulos. In primo vt manifestum statuit, quod omnes ad Baptismu tenentur, & sine eo non potest esse salus hominibus. In secundo docet, quod quibus deest Baptismus re, & voto, salutem consequi non possunt: sed tamen sine Baptismo actuali, & in re, quis salutem consequi potest, propter desiderium Baptismi. In tertio auerit, quod puerorum Baptisma non est differentium: secus verò in adultis, quia oportet differre vsque ad aliquod certum tempus: Nisi sint perfectè instructi in fide: aut necessitas imminet. In quarto docet, Baptismum esse conferendum his qui peccauerunt, dum non habeant voluntatem peccandi, nec positu persistendi in peccato. In quinto ait, quod ei, qui baptizatur, pro quibuscumque peccatis non est aliqua satisfactio iniungenda. In sexto, fatetur ante Baptismum requiri confessionem internam peccatorum, quae fit Deo; docet tamen confessionem externam, quae fit Sacerdoti, non requiri ante Baptismum. Septimo docet, quod ex parte baptizati requiritur voluntas, seu intentio suscipiendi sacramentum. Octauo explicat, quod ad gratiam Baptismi consequendam ex necessitate requiritur recta fides; non vero ad characterem Baptismi; quomodo ad sunt cetera, quae sunt de necessitate sacramenti. Nono auerit, conueniens esse pueros baptizari, vt ab originali mudentur, & a peccatis nutriantur, & firmiter perseuerent in his, quae sunt Christianae vitae. Decimo firmat, quod rectè non habet hoc Ecclesiae consuetudo, quod filij infidelium inuitis parentibus baptizentur. Vndecimo docet, quod nullo mo-

do infantes in maternis vteris existentes, baptizari possunt. Duodecimo, de amentibus, & furiosis à natiuitate, dicit idem esse iudicium, ac de pueris: alij verò sunt iudicandi secundum voluntatem, quam habuerunt, dum sanæ mentis existerent; & si tunc nulla voluntas suscipiendi apparuit, non sunt baptizandi.

DVBIVM PRIMVM.

De necessitate suscipiendi Baptismum.

CVM D. Thomas articuli primi ratio: nem inchoet dicendo, quod ad illud homines tenentur, sine quo salutem consequi non possunt: videbatur huic loco opportunum explicare, & distinguere, quod aliqua sunt necessaria necessitate medijs ad finem; alia vero sunt necessaria necessitate præcepti. Sed quia abupde id declaratum est cap. 7. Theol. Moral. q. 2. §. 1. ex D. August. to. 3. lib. 8. de Genes ad lit. cap. 13. & ex communi Theologorum, hic videri possunt Soto in 4. dist. 3. art. vlt. & dist. 3. ar. 1. initio, & cum alijs Granado tract. 3. disp. 1. n. 1. Id enim dicitur necessarium necessitate finis, sine quo nemo gratiam consequi valet; tamen si præceptu non habeat: vt patet in paruulo, qui sine sacramento gratiam non consequitur; licet illi ante vsum rationis non sit in præcepto. E contra, parentes venerari, non occidere, audire Missam die festo, & similia, non sunt necessaria necessitate finis: quia sine illis, quando materia præcepti non occurrit, quicumque potest esse in gratia, & saluari: sed tamen postea materia occurrente, præceptum illa faciendi obligat, ita vt si non fiant, gratia perderetur per mortale peccatum. Stabilienda ergo est prius necessitas Baptismi, vt præceptum de illo suscipiendo explicemus.

2 Manichæi, vt refert S. Augustinus lib. de hæresibus cap. 46. *Baptismum in aqua nihil cuiquam*

cuiquam perhibent salutis afferre: nec quemquam eorum, quos decipiunt, baptizandum putant. Pelagianus etiam dixerunt Baptismum necessarium non esse ad remissionem originalis peccati: quia hoc peccatum negabant in paruulis, ut constat ex secundo errore Pelagij retractato in Concilio Palæstino, & ex D. Augustino de Hæres. c. 88. & epist. 106.

Pariter Vviclef, ut refert Vvaldensis tomo 2. qui est de Sacramentis cap. 96. nu. 2. & cap. 101. negauit necessitatem Baptismi aquæ; dicēs sufficere Baptismum Flaminis per meritum Christi, & effluxum aquæ de latere ipsius. ¶ Lollardi etiam in Scotia, de secta Vviclef, ut refert Vvaldensis tomo tertio, qui est de sacramentalibus cap. 53. nu. 1. dicebant filios fidelium non indigere Baptismo, eo quod in ipso momento conceptionis eis gratia infunderetur, per quam baptizarentur.

3 Hæreticos recentiores, nempe Zuinglium, Bucerum, Caluinum, Petrum Martyrem, & Bullingerum, & Brentium, etiam negare Baptismi necessitatem, referunt, & cōfutant Bellarminus lib. 1. de Baptismo cap. 4. & Vazquez disp. 149. cap. 1. & alij quos refert Cabrera in cōmentario art. 2. Probant quia peccatum originale non imputatur hominibus propter foedus initum cum Abraham Gen. 17. *Ero Deus tuus, & seminis tui*: siquidem Christiani computantur in vero semine Abraham, ut constat ex Apostolo ad Roman. 9. Probant deinde ex illo 1. ad Cor. 7. *Alioquin filij vestri immundi essent, nunc autem sancti sunt*. Ergo filij, qui nascuntur ex aliquo parente fidei, nascuntur sancti; & ideo non est necessaria alia sanctificatio Baptismi.

Vviclef vero arguebat, quia verba Christi Ioan. 3. *Nisi quis, &c.* Non probant necessitatem Baptismi aquæ: Tum quia sensus est: *Nisi quis fidem habeat passionis Christi, non lauabitur in illa aqua, quæ fluxit ex latere eius*. Tum quia aliās, si de aqua materiali intelligeretur, omnes paruuli ab illo temporis momento mortui sine Baptismo, deperissent: quod impium esset concedere.

4 Nihilominus secundum fidem catholicam asserendum est, omnes ad Baptismum teneri, & quod sine eo non potest esse salus hominibus. Ita definit Eugenius Quartus in Concilio Florentino post ultimam Sessionem §. *Primum omnium*: dicens. *Primum omnium sacramentorum locum obtinet Sanctum Baptisma; quod vitæ spiritualis ianua est: per ipsum enim membra Christi, ac de corpore efficitur Ecclesie: & cum per primum hominem introierit mors in vniuersū; nisi ex aqua, & Spiritu Sancto renasci-*

mur, non possumus (inquit Veritas, Ioan. 3.) in Regnum Cælorum introire. Similiter Conciliū Tridentinum ses. 7. can. 5. sic decernit. *Siquis dixerit Baptismum liberum esse, hoc est, non esse necessarium ad salutem, anathema sit*. Docueratque Sixcius Papa epist. 1. ad Himericū cap. 2. Innocentius. 1. epist. 26. ad Conciliū Mileuitanū. Et Leo primus epist. 80. aliās 78. Fuitque semper communis doctrina Patrum, quos citant Vvaldensis, Bellarminus, & Vazquez, & alij vbi supra.

5 Probat S. Thomas ex illo Ioan. 3. ver. 5. *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei*. Rationem autem huius diuinæ institutionis assignat: nam nullus potest salutem consequi, nisi per Christum: Vnde & Apostolus dicit ad Rom. 5. *Sicut per vnus delictum in omnes homines in condemnationem sic & per vnus iustitiā, in omnes homines in iustificationem vitæ*. Ad hoc autem datur Baptismus, ut aliquis per ipsū regeneratus, incorporeretur Christo, factus membrum ipsius. Vnde dicitur ad Galat. 3. *Quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis*. Cum igitur ad illud homines teneantur, sine quo salutem consequi non possunt; manifestum est, quod omnes ad Baptismum tenentur, & sine eo non potest esse salus hominibus.

6 Quod autem ibi sermo sit de aqua materiali, bene probat Soto §. *Hic antequam*: ex contextu: nam intendit Christus docere se esse secundum Adam, missum ad dandam vitam gratiæ, quam in primo Adam, qui dedit vitam naturæ, perdidimus. Et ideo ait: *Nisi quis renatus fuerit denuo, non potest videre regnum Dei*. Hoc est: Sicuti nemo vita corporali viuere potest, nisi nascatur ex Adā, quo homines nascuntur filij iræ: ita neque spirituali vita miser cordiæ, nisi nascatur ex me. Quare roganti Nicodemo, *quomodo posset homo in ventre matris iterato introire, & renasci* Rem exponendo, subdit: *Nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei*. Videlicet; ut quemadmodū ipse Spiritu Sancto in ventre matris conceptus fuit, ita nos in aqua, vicem matris (ut S. Aug. in term. Epiph.) gerente, per Spiritū Sanctum regeneremur Filij Dei. Vnde sequitur: *Quod natum est ex carne, caro est; & quod natum est ex Spiritu; Spiritus est*. Hæc autem metaphora illi singulari aquæ, quæ de latere Christi effluxit, non quadrat. Erat enim illud mysterium adeo reconditum, ut id tunc Nicodemus capere non posset: qui tamen ad Christum, ut ab illo instrueretur, venerat. Plane ergo de aqua materiali loquebatur: si-

cur & Apostolus ad Rom. 6. & ad Ephes. 5. & Christus Math. 28. & Marci vir. Videantur reliqua, quæ Soto prosequitur.

7 *Qui & 9.* Ad illud respondet ad argumentum Vvicles, non bene aliquos sequelam admittere, cum S. Bernardus epist. 77. aduertat, quod id nulla probabilitate fulcitur: siquidem tota antiqua lex vsque ad articulum mortis, & resurrectionis Christi in suo vigore durauit: atque adeo nullum Christi mandatum, nisi inde obligare cepit: non enim obligationes ambarum legum debuerunt concurrere, sed finis vnus fuit initium alterius. Neque verò decuit, vt misericors Christus prius fuisset sua lege condemnator, quàm sua morte saluator. Quare Baptismus illucyque, vt non fuit necessarius, ita nec sub præcepto: nam præcepta non obligant vsque ad sufficientem promulgationem. Decuit namque quod Christus suam cõderet legem priuatim inter Apostolos, licet non nisi post mortem vim esset obligandi obtentura: impleto illud Mathæi 10. *Quod dico vobis in tenebris, dicite in lumine, & quod in aure auditis, predicare super tecta.* De tempore autem inter medio à morte Christi vsque ad Pentecostem, & vsque ad Euangelij in Orbe promulgationem, non est huius loci disputare; sed 1. 2. q. 103. art. 3. Per quod excluditur, quod Caluinus respondet, aquam hoc loco Ioannis 3. esse epithetum Spiritus Sancti, ita vt sensus sit, oportet nasci ex Spiritu Sancto, qui purgat, & abluit instar aquæ. Quod responsum adeo est absurdum, vt rectè Maldonatus Ioannis 3. ver. 5. dicat. Mirabitur, qui hæreticorum non nouit ingeniũ, tam absurdum errorem cuiquam mortalium in mentem venire potuisse: nouis præsertim hæreticis, qui duo faciunt sacramenta Baptismum, & Eucharistiam: neque vllò alio, quàm hoc Scripturæ testimonio probare possunt. Si enim hic de sacramento Baptismi, & de vera aqua sermo non est, pari licentia omnia alia ad metaphoras detorquere possunt. Ideoque merito Concilium Tridentinum sess. 7. can. 2. de Baptismo, anathematizat eum, qui prædicta verba Ioannis ad metaphoram aliquam detorsit.

8 Specialiter contra hæresim Lollardorum, & Caluini, scribit D. Thomas art. 1. ad 2. quod sicut dixerat. 1. 2. q. 81. artic. 3. ad 2. illi, qui baptizantur, renouantur per Baptismum secundum spiritum: corpus tamen remanet subiectum vetustati peccati: secundum illud ad Rom. 8. *Corpus quidem mortuum est propter peccatum, spiritus vero uiuit propter iustificationem.* Vnde Aug. lib. 6. contra Iulianum

cap. 6. probat, quod non baptizatur in homine quicquid in eo est. Manifestum est autem, quod homo non generat generatione carnali secundum spiritum, sed secundum carnem. Et ideo filij baptizatorum cum peccato originali nascuntur: unde indigent baptizari.

9 Idem probat Vazquez cap. 2. initio: nam Dauid filius fidelium erat: & tamen Psal. 50. deplorat suam immundam conceptionem diceqs. *In iniquitatibus conceptus sum, & in peccatis concepit me mater mea.* Apostolus quoque filius erat hominis fidelis, vt ipse testatur 2. ad Cor. 12. & tamen ad Ephes. 2. ait: *eram natura filij iræ:* erat ergo conceptus in peccato, quod illi imputabatur ita vt diceretur natura filius iræ. Deinde loca Pauli ad Rom. 5. *In quo omnes peccauerunt.* Et 1. ad Corint. 15. *Christus pro omnibus mortuus est: ergo omnes mortui sumus:* adeo sunt vniuersalia, vt filij Sanctorum, & fidelium ab hac lege minime eximantur: ergo indigent Baptismo vt ab originali mundentur. Quia quamuis parentes in vsu matrimonij, si existant in gratia, mereantur merito personali, nihilominus (inquit Soto ad 2. in fine) quia actione procreant naturam corruptam, quæ quidem corruptio ex Adæ præuaricatione contrahitur; licet secundum personam actum generandi ceu Filij Dei exerceant; tamẽ secundum naturam generant tamquam filij Adæ. Quæ utique de causa, & mulier cum doloribus parit.

10 Præterea bene admonet D. Thomas artic. 1. ad 3. quod illi, qui sunt sanctificati in utero, consequuntur quidem gratiam emundantem à peccato originali; non tamen ex hoc ipso consequuntur characterem, quo Christo configurentur. Et propter hoc, si aliqui vnic sanctificarentur in utero, necesse esset eos baptizari, vt per susceptionem characteris alijs membris Christi conformarentur: & vt essent capaces recipiendi alia sacramenta. Imo D. Thomas in 4. dist. 6. q. 1. art. 1. quæstioncula 3. ait, quod sanctificatus in utero debet baptizari propter tres rationes. Primo, propter acquirendum characterem, quo annumeretur in populo Dei, & quasi deputetur ad percipienda diuina sacramenta. Secundo, vt per Baptismi perceptionem passioni Christi etiam corporaliter conformetur. Tertio, propter bonum obedientie, quia præceptum de Baptismo omnibus datum est; & ab omnibus impleri debet, nisi articulus necessitatis sacramentum excludat. Hæc D. Thomas. Ergo à fortiori filij fidelium debent baptizari, non solum propter characterem, sed propter delendum originale, & vt acquirant gratiam, quæ antea non habet.

Argu

11 Argumenta Recentiorum hæreticorum facile diluuntur: nam in primo loco promittitur specialis protectio Dei erga posteros Abrahamæ in bonis, & felicitate temporalibus: & implicite circa cœlestem patriam: iuxta illud Apostoli ad Hebræos 11. *Nunc autem meliorem appetunt, id est, cœlestem: idcirco non confunditur Deus vocari Deus eorum; parauit enim illis ciuitatem*, nempe cœlestem, cuius artifex, & conditor Deus. Et quamuis ad obtinendam gloriam, opus sit gratia remissionis peccatorum: tamen quod hæc remissio fiat non imputatione peccati, & sine eo quod Christo incorporemur per Baptismum; nec ibi dicitur; nec ullam in Scriptura habet parentiam.

12 Ad aliud testimonium iam responderat Soto dist. 5. art. 1. ad 2. in fine, cum Caietano, quod non est sensus, quod si infidelis ducat uxorem fidelem, eo ipso sit iam ipse fidelis. Sed loquitur Paulus de sanctificatione legali, ut ipse se exponit. Nam cum lex naturæ sit ut duo diuersarum legum non possint matrimonio copulari; in fauorem tamen Christianissimi, quando uxor fidelis est, potest cum viro infideli habitare, si ille sine iniuria Saluatoris vult cum eadem coniuge permanere. ¶ Deinde Bellarminus cap. 5. Grantrac. 3. disp. 1. n. 6. respondent, quod ibi non dicuntur filij sancti, quia non indigeant Baptismo, ut liberentur à culpa originali; sed vel dicuntur Sancti, id est, legitimi, & non spurij, ut exponunt S. Thomas, & S. Anselmus, & alij ibidem. Vel sensus est, sanctificari mulierem infidelem per virum fidelem, quia docet seruare leges coniugij, & non abuti matrimonio; sed abstinere se à copula non naturali, & tempore non debito: quod quidem coniuges infideles sæpè faciunt; & ita veluti polluant iptum matrimonium: proptereaque dicuntur filij nasci immundi.

Septem huius loci expositiones affert Vazquez disp. 149 c. 2. quas lege, si vacat.

DVBIVM II.

Virum sine Baptismo aliquis possit saluari?

§. I.

Virum paruuli sine Baptismo re ipsa suscepto saluari possint?

Afirmat Caietanus hac q. 68. art. 2. dicens. Circa hos duos primos articulos hoc solum non irrationabiliter occurrit dicendum, quod in casu necessitatis ad salutem

puerorum sufficere videtur Baptismus susceptus in voto parentum, præcipue cum aliquo exteriori signo. Et in §. *Nec obstat*, id explicat dicens. Debet autem in tali casu parè signa Crucis infantem cum inuocatione Trinitatis manire; sicque Deo offerre morientem, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti. Et tandem articulo vndecimo ait. In articulo vndecimo occurrit scribendum, & consequenter dicendum, *sub correctione tamè*, paruulos in matris vteris periclitantes posse saluari per sacramentum Baptismi, non in re, sed in voto parentum susceptum, cum aliqua benedictione prolis, seu oblatione ipsius ad Deum, cum inuocatione Trinitatis. Hæc ibi. Pro qua sententia refert Vega 1. p. Summæ cap. 33. casu 29. Burgasium de irregularitate, & dispensatione p. 6. de sepulturis p. 169. n. 16. & nouissime Ioannes Caramuel in Theologia fundamentali cap. 7. fundamèto 64. n. 1289. §. 2. ita ait. Progredior, & inquit, *an omnes infantes non baptizati excludantur a Cælo? Christianorum filios non nulli à filiis infidelium distinguunt, & ducuntur ratione, quæ bona solutione indigeret. Sic arguunt. Priuilegia neminem grauant; nam grauamina priuilegia non sunt: at qui Baptismus est priuilegium: ergo neminem grauat. Ergo Christiani filius, qui à Parente suo est Deo oblatas, iuuari poterit Baptismo; at eo non indiget. Probatur consequentia: quia stando legi naturali, infans Parentis oratione, aut oblatione ab originali liberaretur, nec indigeret Baptismo: ergo si modo si de parentum, & Baptismo etiam indiget, peioris conditionis est, quam erat. Ergo Baptismus grauamen est, priuilegium non est. Hac ratione Campanella traductus hanc propositionem; *Infantes filij Catholicorum, qui moriuntur sine Baptismo, in fide parentum saluantur*, multis viris doctis proposuit. At nonnulli, quorum exhibet nomina, illam temerariam, erroneam, contra torrentem Theologorum in re maximi momenti esse dicunt; sed non hæreticam. An ne subscripsit huic censuræ etiam Lugo? Non habeo ad manum illum librum: at puto inter alias Lugonis me subscriptionem legisse. Hæc Caramuel, qui & argumentum insolutum relinquit: & nullam sententiæ ex propria mente censuram apponit, ut quis dicat iudicasse veram, vel probabilem.*

2 Videtur idem antea docuisse Ioannes Gerson Cancellarius Parisiensis, qui tom. 3. sermone de Natiuitate V. Mariæ, habito in Conc. Constantiensi considerat. 2. quæ etiã est in Alphabeto 59. lit. R. ponit *religiosum*

sum, ac morale documentum, quod dicit pie, & crebro predicandum. Constat itaque, inquit, Deum misericordiam saluationis suæ non ita legibus communibus traditionis Christianæ, non ita sacramentis ipsi alligasse; quin absque præiudicio legis eiusdem, possit pueros nondum natos extra uterum, intrus sanctificare gratiæ suæ Baptismo, vel virtute Spiritus Sancti. Debent igitur mulieres prægnantes, similiter, & viri sui per se, & alios, diligentius preces fundere Deo, & ad Sanctos Angelos custodes hominum, etiam puerorum in utero: debent ad cæteros sanctos, sanctasque omnes confugere, quatenus infans nondum natus, si forte moriturus est priusquam ad Baptismi fluminis gratiam peruenire valeat; dignetur ipsum Dominus Iesus Summus Pontifex, Baptismo Spiritus Sancti præueniendo misericorditer consecrare. Quis enim scit si forte exaudiat Deus? Imò quis non deuotius sperare valeat, quod orationem humillimam, & in se sperantium nequaquam despiciat? Proficit hæc consideratio ad excitationem deuotionis in parentibus: proficit ad leuandum eorum angustiam, dum sine Baptismo decedit puer; quia non omnis inde spes salutis ablata est. Sed neque absque reuelatione datur (fateor) certitudo. Hæc Gerson. Quem refert, & sequitur Gabriel in 4. dist. 4. q. 2. art. 3. dub. 2. lit. o.

3. Notat tamen Soto in 4. dist. 5. art. 2. §. 1. quod opinio hæc bifariam potest intelligi. Vno modo quod illa signatio cum inuocatione Trinitatis, aut aliquid simile, sit tamquam pro regula certa, & vniuersali habenda, ceu priuilegium præter legem, ut semper sit sufficiens, propter necessitatem: quæ quidem videtur esse assertio Caietani (quamuis nullum sit verbum in illo, clare ad inuentum coarctas.) Altero modo, ut non sit regula certa, quæ semper sufficiat: sed quod pie credendum sit aliquando Deo placere puerum sine Baptismo saluum facere. Et hoc adhuc dupliciter; vel quia fides, impetratio, aut meritum, aut desiderium parentum hoc exigant, & sperare valeant. Et hoc modo id asserunt Gerson, & Gabriel. Vel quia Deus ex se ipso, sua speciali prouidentia, & misericordia, suppleat defectum substantialem intentionis ministri. Quod docuerunt multi, quos retulimus q. 64. dub. 7. art. 76. vsque 79. Vel quia supplet quantum ad effectum gratiæ, cum integræ verba formæ non proferuntur.

4. Quod docent Antistodorensis lib. 3. Summæ trac. 3. cap. 4. q. 2. ad auth. S. Ambrosij. Aletis 4. p. q. 3. membro 3. art. 3. §. 2. ver.

Consequenter queritur, *utrum forma S. Bonaventura in 4. dist. 3. 1. p. art. 2. q. 2. ad 1. & Richardus ibidem art. 2. q. 3. ad 5. vbi cum obiectissent illud S. Ambrosij lib. 1. de Spiritu Sancto cap. 3. sique mysterium Trinitatis teneatur, & una persona tantum nominetur, plenum est sacramentum.* Respondent, quod illud verbum Ambrosij intelligi debet in casu necessitatis, ut si post nominationem Patris, moreretur puer ante subunctionem Filij, & Spiritus Sancti, pie credendum est, quod Deus supplet: unde talis debet in cimiterio sepeliri. Si autem antequam omnia verba completerentur impediretur baptizans, ita ut complere non posset; puer iterum esset baptizandus, præsupposita hac conditione, si tu non es baptizatus. Et horum sententiam refert D. Thomas in 4. dist. 3. q. 1. art. 2. q. 3. ad 4. licet ipse hanc sententiam non approbet: nam referendo multas expositiones verborum S. Ambrosij, ait. *Vel quod intelligatur, secundum quosdam, in casu quando vna persona nominata, puer vel sacerdos moreretur: creditur enim quod inuisibilis sacerdos suppleret defectum. Vel in casu simili, in quo Apostoli in nomine Christi baptizabant. Et hoc magis consonat verbis eius. Quod referendum est ad solum casum vltimum. Quo sensu verba S. Ambrosij exposuit Diu. Thomas 3. p. q. 66. art. 6. ad 2.*

5. Dico primo, erroneum est asserere esse aliud ordinarium infallibile remedium pro iustificandis paruulis, nisi Baptismum aquæ, vel sanguinis. Ita Soto dist. 5. art. 2. §. Arqui. Et art. 1. §. Eo sit. Et §. Vide præterea, dicit esse plusquam temerariam. Idem docet lib. 2. de natura, & gratia cap. 10. §. Sed altera. Et Martinus Ledelma 1. p. quarti q. 9. art. 1. dub. 1. propos. 2. & Petrus Ledelma trac. 2. cap. 8. conc. 18. & Bartol. Ledelma de Bapt. diffie. 18. Nuño 3. p. q. 68. art. 2. diffie. 4. conc. 1. dicit maxime temerariam, & proximam errori, vel erroneam. Idem dicit Cabrera q. 62. art. 1. disp. 20. §. 15. nu. 195. Quamuis q. 68. art. 2. disp. 2. §. 2. nu. 15. dicat à nota hæresis liberari non posse: & ideo Castro lib. 3. contra hæreses verbo Baptismus hæresis 9. ut hæreticam damnat. Alij mitius censent esse temerariam, & errori proximam: & ob eam causam merito expungi à commentarijs D. Thomæ iussu Pij Quinti in impressione Romana. Valentia q. 3. puncto 4. & Vazquez disp. 149. cap. 2. & Vega lib. 3. in Tridentinum cap. vlt. erroneam appellat. Et Ildelfonsus Vega 1. p. Summæ cap. 33. casu 29. censuras Soto, & Ledelma refert, & sequitur. Similiter Granados trac. 3. disp. 4. n. 5. licet Author eius Catholicus, & satis pius, ac doctus sit. Suarez disp. 27. sec. 3. temeraria,

errori proximi dicit. Quod & asserit Auersa q. 66. sec. 2. conc. 2. & alij.

6 Aduertit tamen Vazquez nu. 19. Castrum, & Vegam contra Caietanum afferre quædam verba, & decretum Concilij Floræ: quod tamen dicit te in Concilio inuenire non potuisse; neque existimat tale decretum in eo reperiri. ¶ Duo etiam alia aduertenda sunt. In primis Caietanum expresse nõ asseruisse hoc remedium esse ordinariũ; neque expresse dixisse esse infalibile: vnde mitiori censura est notandus. Quamuis id deberet aduertere. ¶ Rursus aduerte, quod multi Doctores hanc conclusionem proponunt vt certam, & communem Doctorum; sed ab tinent à censura oppositæ. Ita Caudus disq. 16. artic. 5. dub. 2. conc. 3. Ioannes à Cruce q. 3. de Baptismo dub. 1. conc. 3. in fine. Bonacin. disp. 2. q. 2. p. 2. n. 3. Castus Palauis trac. 19. punc. 8. n. 1. Leander trac. 2. disp. 1. q. 16. & disp. 2. q. 1. & disp. 4. q. 25. Trullench lib. 2. cap. 1. dub. 2. n. 2. & M. Marcus Serra q. 68. art. 2. §. *Hanc tamẽ*, dicit priorem sententiam defendere non audeam; quamuis viderim nonnullos eam probabilẽ esse affirmantes: Tum ob rationẽ, de qua infra. Tum etiam quia loca Scripturæ, Conciliorum; & Patrum; quæ contra illam afferri solent, explicari possunt de Baptismo suscepto in re, vel in voto; aut proprio, in his; qui illud habere possunt, quales sunt adulti; aut parentum, in his, qui proprium habere nequeunt, quales sunt paruuli. Sed quidquid sit de censura; &c.

7 Probat Soto sex rationibus, & innumeris Patrum authoritatibus, ex quibus aliquas seligemus. S. Augustinus libro 3. de Origine animæ cap. 9. inquit. *Noli credere, noli dicere, infantes morte præuentos; antequam baptizentur; peruenire posse ad originalium indulgentiam peccatorum.* Et epist. 28. ad S. Hieronymum sic ait. *Quisquis dixerit; quod in Christo viuificabuntur paruuli; qui sine sacramenti eius participatione deuita exeunt; hic profecto; & contra Apostolicam prædicationem venit; & totam condemnat Ecclesiam; vbi propterea cum baptizandis paruulis festinat; & curritur; quia sine dubio creditur aliter eos in Christo viuificari non posse.* Et lib. 1. de peccatorum meritis cap. 18. *Quis Christianorum ferat; cū dicitur ad æternam salutem posse quemquam peruenire; si non renascatur in Christo; quod per baptismum fieri volunt?* Idem S. relatus cap. Nulla, de Consecratione dist. 4. ait. *Nulla præter Baptismum salus promittitur infantibus; quia infantes; si per sacramentum; quod ad hoc est diuinitus institutum; in credentium numerum non transeunt; in tenebris manent;*

8 Item Gelasius Papa relatus cap. *Baptizandi; de Consecrat. dist. 4. præcepit ne Baptismus detur nisi in Pascha; & Pentecoste: Excepto dumtaxat grauissimi languoris incurfu; in quo verendum est; ne morbi crescente periculo; sine remedio salutaris fortassis egrotans exitio præuentus abscedat.* Quod non posset affirmare; si paruulis aliud ordinarium; & infalibile remedium posset applicari. S. Fulgentius de fide ad Petrum cap. 26. alias 27. relatus de Consecratione dist. 4. cap. *Firmissime*, ait. *Firmissime tene non solum homines ratione videntes; verum etiam paruulos; qui siue in vteris matrum viuere incipiunt; & ibi moriuntur; siue iam de matribus nati; sine sacramento Baptismi; quod datur in nomine Patris; &c. De hoc saculo transeunt; sempiterno igne puniendos.* Cum istæ; & plurimæ aliæ authoritates adducantur à Soto; Vazquez; Cabrera; & passim ab alijs; non possunt non mirari; cum in nouissimo scriptore Augustino Bernal disp. 12. de sacramentis in genere sec. 1. n. 6. lego; quod adductis solis duabus authoritatibus prima; & vltima (& itis non integris; sed truncatis) concludit. *Hos duos Patres inueni contra Caietanum in proprijs terminis loquentes; alij forsã alios inuenient.* Sed quid opus est inuenire id; quod ab alijs inuentum; est iam omnibus vulgare? Et quid est quod dubitat an forsã alij alios inuenient; cum euoluenti libros; vel antiquos; vel modernos; Patres in hoc puncto sint omnibus peruij? Legantur verba S. Gregorij Papæ lib. 7. epist. 53. post medium. Et S. Isidori lib. 2. de diuinis officijs cap. 24. quæ affert Vazquez n. 17.

9 Præterea D. Thomas 3. p. q. 73. art. 3. in corpore ait. *Et ideo ante susceptionem Baptismi non habent pueri aliquo modo Baptismum in voto; sed soli adulti; vnde rem sacramenti non possunt percipere sine perceptione sacramenti.* Idem supponit q. 68. art. 1. ad 1. & docet in 4. dist. 4. q. 3. art. 3. q. 2. ad 3. dicens; quod quamuis puerorum ætas sit magis miserabilis; tamen oportet; si saluari debeant; quod in eis aliqua causa salutis sit. Et quia per proprium motum liberi arbitrij saluari non possunt; oportet; quod per sacramentũ Baptismi saluentur. Plus enim valet adulto fides propria; quam paruulo fides aliena. Et dissoluens argumentum contrarium; adijcit. *Quod enim aliquando fides aliena puero ad salutem sufficiebat; cum aliqua protestatione; hoc erat in quantum illa protestatio habebat vim sacramenti; quam nunc habet Baptismus aqua.* Et Quodlibeto 6. articulo 4. hoc ex professo disputans; concludit. *Manifestum est autem; quod in pueris nondum habentibus usum rationis; nõ potest esse motus fidei; & dilectionis; aut propositum suscipiendi Baptismum;*

num: & ideo non possunt saluari nisi per Baptismum aqua, vel per Baptismum sanguinis, si propter Christum occidantur, ex quo non solum Christiani, sed etiam martyres fiunt, ut August. dicit de Innocentibus.

10 Fundamentum Patrum, & D. Tho. est lex Euāgelij Ioan. 3. *Nisi quis renatus, &c.* Adiuncta communi expositione, & sensu Ecclesiæ: quæ si haberet aliud remediū pro paruulis iustificandis nō tam solícite eos curaret baptizare, sed expectaret usum liberij arbitrij vt se disponerent ad sacramentum. Decedentes etiam sine Baptismo sepeliret Ecclesiastica sepultura, & pro eis Missas, elemosinas, & alia opera satisfactoria offerret. Præterquam quod aliud assignare remedium, vel est aliud assignare sacramentum, quod nullus Catholicus concedet, vel est adstruere priuilegium Dei contra legem vniuersalem: quod admitti nequit, nisi probeatur.

11 Quod tripliciter confirmat Soto. In primis ratione tertia: nam cum dicuntur paruuli saluari in fide parētum, vel paruulus recipit gratiam ex merito applicantis, & ex opere operantis: aut virtute operis instar sacramenti, ex opere operato. Non primum: Tum quod potest ille actus applicantis non procedere ex gratia; atque adeo neque esse meritorius. Tum quod etiam si esset meritorius ex gratia, non posset alteri mereri primam gratiam, nisi merendo illi bonum motum in Deum: quem paruulus habere non potest. Nec purus homo hoc alteri meretur de condigno; aut impetrat infallibiliter, regulariter, & de lege ordinaria. Si autem dixerit id fieri instar sacramenti, iam recidit in primū absurditatis barathrum, quod sit præter Baptismum aliquod remedium ad modū sacramenti: atque adeo Baptismus non erit necessarius necessitate mediij. Quod explicant alij: nā quando gratia datur a sacramēto in voto, non opus est signo externo, vt patet in adulto, qui desideret baptizari, vt ex D. Ambrosio docet S. Thomas artic. 2. Vel qui conuerteretur de mortali, & non habet copiam Confessarij: Ergo cum Caietanus præter desiderium baptizandi puerū, requirat externam inuocationem SS. Trinitatis, aut formationem Crucis, non affirmat conferri gratiam infanti per Baptismum in voto præcite. Ergo vel datur Baptismi sacramentum sine aqua, & sine contritione, & martyrio, eius vicem suppletibus; vel datur octo sacramenta; quod est hæreticum; vel gratia paruulis non datur sine Baptismo aquæ in recepto.

12 Rursus confirmat Soto ratione quinta. Nemo saluari potest nisi in gremium Ecclesiæ recipiatur: saltem inter illos, qui ignorantia inuincibili Euāgelij nō laborāt (quicquid sit de alijs) vt patet cap. *firmiter, de Summa Trinitate, & fide catholica.* Nemo autem in gremium eius recipitur nisi per Baptismum, vt in Concilio Florentino habetur: nam verbis relatis dub. 1. n. 4. dicitur *spiritualis vitæ ianua: per ipsum enim membra Christi, ac de corpore efficitur Ecclesiæ.* Ergo paruulus, qui vicem eius supplere non potest, nequit sine illo saluus fieri.

13 Vltimo probat. Aut per illam cæremoniam Crucis recipiunt gratiam soli pueri, qui sunt sine Baptismo morituri; aut omnes periclitantes, etiam si sint mortem euasuri? Si primum; subsequitur, quod diuinū illud beneficium recipiendæ gratiæ dependet ex futuro contingenti: quod est concessu absurdum. Si secundum; sequitur, quod multi paruuli dum post baptizarentur, nullam tunc reciperent gratiam, cum iam sint ab originali mundi: nam gratia baptismalis ad solum illum effectum confertur. Neque esset tam rarū, & tam speciale priuilegium gratiæ sanctificari in vtero: cuius contrariū docet S. Thomas q. 68. art. 1. ad 1. & in 4. dist. 1. q. 2. art. 6. q. 2. Nam sequeretur, quod multi sine speciali priuilegio possent nasci sancti. Quare vniuersi essent in vtero benedicendi. Quod vanū, ac superstitiosum esset: & contra Ecclesiæ praxim.

14 Nec Ecclesia vnquā intellexit, quod desiderium alterius sit proprie Baptismi votum: neque ex institutione Christi Domini potest id vllō modo colligi: nemo enim dicit aliqua ratione fuisse puerum baptizatū, quia parentes eius desiderauerunt eius Baptismum. Hincque constat neque esse certū, & infallibile, quod vbi deest, vel forma, vel materia, vel intentio, Deus supplebit: quia vt rectè Soto §. *Deinde* arguit, cum illic nullum sit sacramentum, nulla est maior certitudo, quod Deus supplebit, quam si absque vlla cæremonia infans solus moreretur in

Eremo. Nam deficiente re aliqua, quæ est de essentia sacramenti, totum residuum pro nihilo reputatur.

§. II.

Vtrum ex privilegio, & miraculo possint parvuli sine Baptismo saluari?

15 **D**ico secundo, de nullo particulari infante decedente sine Baptismo potest certo affirmari saluari ex speciali privilegio, aut dispensatione, nisi diuinando, aut temerarie loquendo, absque speciali reuelatione diuina. Ita Soto dist. 5. a. 2. §. Sed restat. Nūñō dist. 4. cōc. 2. Cabrera disp. 2. §. 3. Cādidus disquisit. 16. art. 5. conc. 4. Suarez disp. 27. sec. 3. cōc. 2. Vazquez disput. 151. capit. 3. Auerſa q. 66. sec. 2. conc. 2. in fine, & alij frequenter. Probat Soto, quia licet dubitare nō liceat, quin Deus id pro suo beneplacito possit facere; quippe cum sacramentis suam nō adstrinxerit virtutem. Attamē, quod id quādoque faciat, nisi ipse nobis reuelauerit, ne utriquam est nobis asserendum; sed semper loquendum secundum legem, quam in Evangelio explicuit. Item si id nonnumquam fecit, solum fuit ex speciali prouidentia, quia tales paruulos ad aliquod egregium cōmune bonū elegerat. Quemadmodū sacratissimam Virginē in vtero gratiæ plenitudine dotauit, vt idonea esset Dei mater. Et Ieremiam, & Ioannem sanctificauit in vtero. Hæc autē priuilegia ob id confitemur, quod è sacris litteris colliguntur.

16 Inde autem non colligi hæc priuilegia ad alios debere extendi, optime explicat D. Thomas in 4. dist. 6. q. 1. art. 1. q. 2. ad 3. dicens, quod ea, quæ sunt præter legem communē, non sunt principaliter ad subueniendum vni personæ; sed ad insinuationem, & commendationem gratiæ: Ideo quamuis non fuerit tantum periculum in sanctificatis in vtero, qui prodituri erāt; tamen quia eligebantur diuinitus, vt gratiæ speciales præcones, & ministri; ideo tali priuilegiata sanctificatione dotati sunt.

Quod confirmat Suarez: nam si Deus vellet inuitato, seu miraculoso modo operari, facilius illi esset prouidere viam, aut rationem aliquam baptizandi illum, quam eū sine Baptismo iustificare. Sicut magis extraordinarium, & miraculosum esset iustificare aduicium siue fide, quam extraordinario modo prouidere viam comparandi fidem. Sicut ergo improbable, ac temerarium esset dicere adultum aliquē saluari sine fide, quando non habet humanum medium ad obtinendam illam; sed dicendum potius est, vel Deū illi donare fidem per specialem aliquā prouidentiam; vel certe fore damnandum, si Deus hoc modo illi non prouideret. Ira de

nullo infante credendum est, ex dispensatione saluari sine fidei sacramēto, quod est Baptismus: sed vel Deum illi prouidere de Baptismo; vel certe perire, si omnino hac prouidentia destituatur, & Baptismo careat. Hæc tamen ratio iuxta sequentem conclusionem moderanda, & explicanda est.

17 Dico tertio, nulla censura theologica est dignus, qui assereret pie, & probabiliter credi aliquos non baptizatos miraculose, ex speciali privilegio fuisse saluatos, vel in posterum fuisse saluandos: sicut absque temeritate potest defendi Christum interdum dare effectum sacramenti sine sacramento; quamuis quando in particulari hoc miraculum accidat, nobis nequeat in particulari in notescere, nisi Deo reuelante. Ita indicant Soto, & Suarez vbi supra: & tenent Valentia, & alij relati hic dub. 4. n. 4. & q. 64. dub. 7. n. 79. Estque ad mentem D. Thomæ locis ibi relatis. Et in simili traditur à D. Thoma 3. p. q. 64. art. 7. vbi ait, quod sicut Deus virtutem suam non alligauit sacramentis, quin possit sine sacramentis effectum sacramentorum conferre; ita etiam virtutem suam non alligauit Ecclesiæ ministris, quin etiam Angelis possit virtutem tribuere ministrandi in sacramētis. Et q. 66. art. 6. inquit. Si prætermittatur aliquid eorum, quæ Christus instruit circa aliquod sacramētum, efficacia caret; nisi ex speciali dispensatione eius, qui virtutem suam sacramētis nō alligauit. Quia vtriusque articuli doctrinam ibi late explicuimus, nunc repetere minime est necessarium; sed potius esset molestum. Et in casu præfenti in 4. dist. 1. q. 2. art. 6. q. 2. ad 2. vbi de puero in vtero matris ait, quod per actum hominis consequi non potest, nec nunc, vt munderetur ab originali per Baptismum; nec tunc vt munderetur per fidem parentum; sed diuinitus mundaui potest, sicut de sanctificatis in vtero apparet. Et in 4. dist. 6. q. 1. art. 1. q. 2. & hac q. 68. art. 1. ad 3. & art. 11. ad 1. idem asserit.

18 Ratio à priori est: quia vt demonstrat D. Thomas 1. p. q. 25. art. 5. Deus potest alia facere, quam quæ facit: & vt exponit q. 105. art. 6. Deus potest præter hunc ordinē institutum agere, cum voluerit: quia vt ait ad 3. De^o sic rebus certum ordinem indidit; vt tamen sibi reseruaret, quod ipse aliquādo aliter ex causa esset factur^o. Vnde cū præter hunc ordinem agit, non mutatur. Sicut ergo hoc contingit in ordine naturæ, ita & in ordine gratiæ: quia magnaalia, & mirabilia, & miracula Dei etiam in his quæ in ordine supernaturali statuta sunt, euenire possunt, & sæpè eueniunt.

19 Possitque hoc ipsum confirmari ex alijs

alijs mirabilibus, quæ supra cursum gratiæ Deum fecisse credimus. Apostoli enim, & alij sancti mortuos in peccatis mortalibus, quibus debebatur pena Inferni, & ignis æterni, ad vitam reuocarunt. Vnde Egelippus libro. 3. cap. 2. refert S. Petrum resuscitasse Ethnicum Cæsaris affinem: de quo in floribus exemplorum cap. 1. tit. 14. exemplo. 1. folio 25. & S. Ambrosius sermone 90. & S. Maximus ser. 2. dicunt Beatam Agnetem excitasse filium Præfecti, quem Diabolus necauerat, cum voluisset ipsam Virginem Sanctam stuprare. Quid simile refert Euodius lib. 1. de miraculis S. Stephani. Et S. Greg. lib. 1. Dial. cap. 12. de miraculis B. Seueri. De quo Abulensis lib. 4. Regum cap. 4. q. 57. & Bellarminus lib. 2. de Purgat. cap. 8. Similia de hominibus à cartari faucibus ereptis precibus Rosarij B. Mariæ, dati à S. Dominico, narrat B. Alanus de Rupe, de Psalterio B. Mariæ cap. 43. folio mihi 447. & cap. 62. folio 520. ¶ Possent etiam afferri resuscitatio Traiani, quam vt probabilem admittit D. Thomas in 4. dist. 45. q. 2. art. 2. q. 1. ad 5. De qua Sixtus Senensis lib. 6. Bibliot. Annot. 47. & Zumel, & Curiel, & Greg. Martinez 1. 2. q. 78. art. 3. & ex professo Alfonso Chacon in speciali tractatu, & nouissimè Thomas Hurtado tom. 1. trac. 5. cap. 6. resol. 5. 1. à folio 345.

21 Denique Franciscus Mendoza in Viridario lib. 2. problemate quinto, asserit, quod quamuis sit de fide poenâ Inferni esse æternam de lege ordinaria; tamen non est de fide, numquam in ea lege dispensatum. Et expendendum relinquit, an B. Virgo suo patrocinio aliquem aliquando ab Inferis eripuerit, eum resuscitando vt post penitentiã in cœlum transeat: quia S. Ephrem in Threno sic Virginem alloquitur. *O Sacrosanctissima desperantium spes, & damnatorum patrocinatrix.* Et S. Petrus Damianus ser. 1. de Natiu. Virg. ait. *Data est tibi omnis potestas in cœlo, & in terra, & nihil tibi impossibile, cui possibile est desperatos in spem salutis releuare.* Sed de his alibi opportunius: quia nunc solum exempli gratia hæc adducuntur, vt arguatur à simili, & à paritate.

22 Contra hanc conclusionem tenet Vazquez cap. 3. n. 21. dicens non solum sine temeritate affirmari nõ posse, nisi peculiari reuelatione constet, aliquem infantem sine Baptismo saluum fuisse, aut fore: verum etiam temerarium esse affirmare, vllum infantem sine Baptismo posse saluari, nisi etiã reuelatione aliqua Deus huius priuilegij contra communem legem iudicium dede-

rit, vt talem spem de puero saluando concipere possimus. Et dicit se loqui de possibili: vt sperare non possimus puerum ex priuilegio alio modo saluari posse. Probat, quia vt dixerat 1. p. disp. 106. cap. 2. potentia absoluta est potentia non determinata per decretũ ipsius; ordinata vero est potentia determinata per decretum: cum ergo Deus potentiam suam determinauerit per decretum voluntatis suæ, non potest facere, quæ aliàs, nisi tale esset decretum, facere posset: ac proinde, iuxta modum loquendi S. Thomæ, nihil posse Deum nunc facere potentia sua absoluta. Et secundum Scotum Deus determinauit potentiam suam lege sua, quam exterius hominibus pronunciauit: ergo vsque dum constet de decreto contratio, potius affirmandum est Deum potentiam suam sacramentis alligasse pro iustificatione paruulorum; cum pro illis legem vniuersalem tulit Ioan. 3. *Nisi quis, &c.* Illa vero propositio Theologorum: *Deus potentiam suam non alligauit sacramentis:* non pro paruulis, sed pro adultis intelligenda est, quia extra sacramenta alio modo eos etiam iustificari voluit.

23 Valde tamen displicent hæc omnia, quia multis laborat æquiuocationibus, falsa assumit, & malè arguit. In primis M. Nazarius. 1. p. q. 25. art. 5. & ibi M. Gonzalez Albelda disp. 82. & M. Ioan. a S. Thoma disp. 11. art. 3. probant potentiam Dei aliam esse absolutam, aliam ordinatam, & aliam ordinariam: & immerito Vazquez hoc tertium membrum diuisionis negare. Secundo, si ratio sua vim haberet, nec Dei stante reuelatione, posset affirmari puerum sine Baptismo fuisse saluatum: quia id deberet fieri potentia Dei absoluta, & ex suppositione ordinationis potentia diuinæ, Deus nihil potest facere potentia absoluta. Tertio sequitur Deum nullum posse facere miraculum, nec posse dispensare in lege à se libere statuta: quæ plane absurda sunt; & ex eius ratione sequuntur. Quarto, vt bene vidit D. Thomas. 1. p. q. 25. art. 5. ordo à diuina sapientia rebus inditus, non adæquat diuinam sapientiam, quia diuina bonitas in infinitum excedit res creatas: vnde potest velle alium cursum rerum, & alia facere, quam quæ facit. Et q. 105. art. 6. aduertit, quod Deus non facit cõtra rerum ordinem prout est in Deo; alioquin faceret contra suam prescientiam, & voluntatem: sed facit contra rerum ordinem causis secundis conuenientem: quia potuisset alium instituire, & contra institutum agere.

24 Quinto, ratio quæ probat respectu adultorum Deum potentiam suam non alligasse

gasse sacramentis, idem probat in paruulis: quia omnipotentia Dei nullis clauditur terminis: & sicut potest dispensare in legibus laetis pro adultis, idem valet in legibus pro paruulis: sicut enim de facto dispensauit in sanctificatione B. Ioannis Baptistæ, posset nunc dispensare cum alijs. Quod supponit S. Thomas art. 1. ad 3. dicens, quod si aliqui nunc sanctificarentur in utero, necesse est eos baptizari. Et expressè axioma ad eam presentem applicat in 4. dist. 6. q. 1. artic. 1. q. 2. dicens, quod Deus non alligauit virtutem suam sacramentis, vt non possit sine sacramentorum ministris aliquem sanctificare: & idè aliquos præter legem communem in maternis uteris sanctificasse legitur. Idem docet hic artic. 1. ad 1. Quod & supponunt esse possibile, S. Cyprianus epist. ad Iubananum: 73. n. 7. & S. Bernardus epist. 77. non longè à principio. Et sanctificatum in utero posset mox natum ad cælum post mortem transferre: sicut enim pueros occisos ab Herode, fecit Martyres, ita si semel sanctificati in utero, naturali morte perirēt, essent sancti innocentes non martyres.

§. III.

Soluuntur Caietani argumenta:

33 **S**ed soluenda restant argumenta Caietani contra primam conclusionem, quæ ad tria reducuntur. Primum est. Fides non fuit maioris vigoris apud veteres, quæ est apud nos: sed non obstante præcepto Circumcisionis, dum necessitas ante octauum diem urgebat, sufficiebat fides parentum applicata per signum legis naturæ: eo quod vt legitur Genesis 17. non licebat antea puerum circumcidere: ergo & modo non obstante præcepto Baptismi, sufficit in simili necessitate applicare illam fidem cum signo Crucis. In substantia hoc idem est argumentum, quod Cameruel insolutum reliquit; solum quia indiget bona solutione: quam poterat ligere in D. Thoma. Per quæ satisfit illius petitioni in libro de *seuera argumentandi methodo* num. 1645. folio 245. vbi idem proponit argumentum petens vt nobis placeat dare *claram*, & *euidenter* solutionem.

Quod si dicatur diuersam esse rationem, quia fides antiquorum pro remedio infantium tunc erat instituta; nunc autem post Christi adventum aliud remedium pro illa, nempe, visibile sacramentum institutum est. Hanc solutionem non sufficere, probat Caietanus: quia Baptismus per Christum solum est institutus; non vt soluat fidem, sed vt impleat illam; & idè dicitur *fidei sacramentum*: ac proinde, quando impossibile est vt ipso sacramento, fidei ipsi locus relinquatur. In-

telligendum est itaque, sacramentum Baptismi fuisse a Christo institutum, & additum fidei, sub ea tantum conditione, si possibile sit illud paruulis adhiberi.

26 Respondetur hoc argumentum esse quod sibi obiecit D. Thomas hic art. 1. & respondet ad 1. concedendo maiorem, & minorem; & negando consequentiam: quia nunc est institutum sacramentum Baptismi vt medium necessarium ad salutem paruuli, quod tunc non erat institutum: quia alio signo manifestatur fides rei iam presentis, quam demonstraretur; quando erat futura: sicut etiam alijs verbis significatur presentis, præteritum, & futurum. Et idè licet ipsum sacramentum Baptismi non semper fuerit necessarium ad salutem: fides tamen, cuius Baptismus sacramentum est, semper necessaria fuit.

Sed magis ex professo Quodlibeto sexto art. 4. ad 1. respondet, quod, secundum quoddam, tempore legis natura non sufficiebat ad salutem paruulorum solus motus fidei in parentibus; sed requirebatur aliqua exterior protestatio fidei per aliquod sensibile signum. Et secundum hoc nihil differebat id quod tunc requirebatur, ab eo quod nunc requiritur ad salutem: nisi quod nunc illud signum sensibile est determinatum, tunc erat indeterminatum, & pro voto adhibebatur. Aliorum opinio est, quod solus interior motus fidei relatus ad salutem pueri sufficiebat ad salutem pueri. Nec tamen nunc diminuta est fidei virtus, sed augmentatur gradus salutis, quia nunc, qui saluantur per Christum, statim introducuntur in regnum Cælorum; quod tunc non erat. Vnde non est inconueniens, si ad hoc amplius aliquid requiratur, scilicet Baptismus, vt dicitur Ioan. 3. Hæc Diuus Thomas.

27 Ex cuius verbis patet, quam conformiter ad eius mentem q. 61. dub. 3. problematice processimus, & secundam scētiam iudicauimus probabilioram, quia in eam magis inclinat D. Thomas eam secundo loco constituens, licet primam, vt satis communem, ibi valde probabilem dixerimus. Constat etiam quod totam radicem disparitatis reducit D. Thomas ad diuersam institutionem in Scriptura explicatam; licet duas assignet congruentias magis determinatæ institutionis, altera est quia diuersum debet esse signum rei presentis, ac rei futuræ; altera, quia nunc plus datur, nempe introductio in regnum cælorum; & idè non mirum, quod plus exigatur. Et sic constat, quod per Christum non est hominibus arctata via salutis, sed potius ampliata; quia ipse dicit Ioannis 10. Ego ve-

ni ut vitam habeat, & abundantius habeat: quod declarat ibi ad 2. dicens, quod per Christum in hoc ipso est ampliata hominibus via salutis, quod nunc per eum aperta est eis ianua vite æternæ, quæ antea clausa erat per peccatum primi parentis.

28 Addit Soto §. Tenemur, fidem apud nos non esse minoris virtutis, imò est multo maioris, quam apud veteres: nam ratio nativa fidei est credenda docere. Et nostra est explicata tam Mysterij Trinitatis, quam Incarnationis: in illis autem non fuit nisi implicita. Item pluribus sacramentis applicatur, copiosiusque gratiam confert, cælorumque ianuam aperit. Ad illud de Circumcisione, concedit antecedens, & negat consequentiam. Est enim ratio longe diuersa, quod tunc quoniam ante octauum diem inhibuerat illis Deus Circumcisionem, consequens erat, ut remedium illis permitteret, quod erat in lege naturæ; sicut pro femellis, quibus non erat aliud remedium. Nunc autem, quoniam Baptismum instituit, qui cum primum infans in lucem editur, ei valet applicari, nihil mirum, si nullum aliud subsidium reliquerit. Idem sequitur Nunò ad 3. & Suarez ad 2. confirmationem alias multas congruentias adiiciens. Qui & ad replicam respondet ibi ad 1. confirmationem potuisse Christum prædictam exceptionem addere suæ legi: sed negamus id fecisse: quia nec verba eius hoc præferrunt; nec Ecclesia ita sentit. Sed potius Baptismus omne aliud remedium excludit ex opere operato secundum legem ordinariam paruulis conferens gratiam, excepto martyrio.

29 Aliter respōdet Vazq. disp. 151. c. 3. ad 2. quod sicut in lege Euangelica non est institutum duplex remedium pro paruulis, ut vno in defectum alterius utamur; ita etiam non fuit in lege naturali, aut in lege scripta: quia omni tempore antiquo paruulis sufficiebat fides; & circumcisio nullius erat utilitatis ad iustificationem, & remissionem originalis: ac proinde non sequitur peioris conditionis esse paruulos in lege Euangelicæ, quàm in veteri, eo quod vnicum tantum habeat remedium. Sed supponit doctrinam iam impugnatam supra q. 62. dub. 7. & de hoc puncto iterum quæst. 70.

30 Præterquam quod aduertit Bernal de sacramentis in genere disp. 12. sec. 1. nu. 12. quod ratio Caietani vel nihii, vel nimium probat, nempe fidem parentum, vel cum nulla externa cæremonia, vel cum qualibet, nunc paruulis, etiam non periclitantibus, & sine baptisimi voto gratiam conferre: quia totum hoc (in sententia probabili) in naturæ lege

præstabat. Quæ propter in ordine ad subueniendum infantibus inefficacior est nunc parentum fides; quoniam inefficax: idque ex voluntate Christi instituentis Baptismum; qui per se longe facilius est, quam actus fidei Theologicæ.

31 Secundo arguitur. Deus, qui vult omnes homines saluos fieri, nulli denegat auxilia sufficientia ad salutem: nec Deus summè misericors aliquem reliquit in hac vita sine omni remedio. Paruuli igitur nondum egressi vterum maternum, sunt capaces æternæ salutis; nec destituti sunt auxilio sufficienti. Sed in eo statu non possunt recipere sacramentum Baptisimi: ergo illis sufficere parentum fides exteriori signo applicata. ¶ Confirmatur: quia pueri intra vterum sunt capaces Baptisimi sanguinis: ergo etiam sufficere illis ad salutem parentum fides, simul cum desiderio perducendi puerum ad gloriam, quam martyrium tribuit.

32 Respondetur hoc argumentum eandem vim habere in omni statu post peccatum Adami; quia numquam pueris in maternis vteris potuit esse salus, nisi per martyrium, vel per miraculosam sanctificationem. Respondet igitur D. Thomas in 4. dist. 6. q. 1. ar. 1. quæst. 1. ad 1. quod non est ex defectu diuinæ misericordiæ, quod in maternis vteris existentibus remedium non exhibetur: sed quia non sunt capaces illius remedij, per quod secundum legem communem participes passionis Christi efficiantur, aqua est remissio peccatorum: quia non possunt subijci operationi ministrorum Ecclesiæ, per quos talia remedia ministrantur. Idem docet Diuus Thomas artic. 11. ad 1. Juxta S. Fulgentium de fide ad Petrum cap. 27. & Sanctum Augustinum epistola 57. Ideoque idem S. lib. 2. de dono perseu. cap. 12. Pelagianis respondet, cur ex duobus infantulis alter morte ante Baptismum præuenitur, alter vero illud recipit beneficium, non est alia causa, nisi quod Iacob dilexit, Esau autem odio habuit. Quam obrem ait Apostolus ad Rom. 11. incomprehensibilia esse iudicia Dei. Vtrumque enim expedit quandoque ad ostensionem misericordiæ, & aliquando ad ostensionem iustitiæ in vincictam originalis peccati.

33 Addit Suarez lect. 3. in fine, quod non est omnino eadem ratio quoad hoc in culpa Adæ, & in gratia Christi comunicanda: nam illa transfunditur per naturalem generationem; & ideo in vtero matris, & in ipso conceptionis instanti participatur: gratia vero Christi per spirituales regenerationem infunditur, quæ fit per humanam, & sacramentalem actionem, ad quam necesse est suppo-

ni subiectum, quod sensibus, atque oculis humanis subiacere possit.

34 Ad confirmationē respōdetur, quod ad excipiendum Martyrium, habemus fundamentum in doctrina Ecclesiæ, imò & in verbis Christi Domini: nam vt notat S. August. lib. 13. de Ciui. Dei cap. 8. *Qui dixit: nisi quis, &c. alia sententia istos fecit exceptos, vbi non minus generaliter dixit: Qui me confessus, &c. & alio loco: Qui perdidit animā suam propter me, inueniet eam. Quæ exceptiones cū non adsint in nostro casu, si paruuli in matris uteris, vel extra moriantur sine Baptismo, damnabuntur propter peccatum originale. Nec habēt aliud auxilium, nisi quia possunt nasci, & baptizari.*

35 Tertio arguitur. Non minus vniuersalis est illa sententia: *Nisi quis renatus, &c.* Intellecta de paruulis, quam intellecta de adultis: sed in istis in casu necessitatis sufficit votum Baptismi: ergo & in paruulis, qui imbecilliores, & indigentiores sunt, quam adulti, sufficit votum Baptismi. Volūtas autem parentis reputatur voluntas paruuli: nā vt inquit S. Prosper lib. 2. de vocatione gentium cap. 8. *Omnia exordia paruulorum sub arbitrio iacent voluntatis alienæ, neque illis vllō modo, nisi per alios consuli potest, & consequens est, illos ad eorum pertinere consortium, quorum vel recto, vel prauo reguntur affectu.*

36 Respondet D. Thomas in 4. dist. 4. q. 3. art. 3. q. 2. ad 3. verbis iam relatis, concessa maiori, & minori, negando cōsequentiā: quia *quamuis puerorum ætas sit magis miserabilis (sic legendum esse, ex argumēto constat, & non mirabilis, vt habet Romana editio, contra id quod in antiqua habebatur, vt patet apud Soto) tamen oportet, si saluari debeat, quod in eis aliqua causa salutis sit. Et quia per proprium motum liberi arbitrii saluari non possunt, oportet quod per sacramētum Baptismi saluentur. Plus enim valet adulto fides propria, quā paruulo fides aliena. Respondet ergo Soto ad 2. Caietanum non aduertisse, quod adulto votū Baptismi non nisi per modum conuersionis in Deum prodest: paruulus vero, neque propria voluntate, neque aliena potest vllō pacto conuerti.*

37 Ad vltimam probationem respondet Suarez ad 1. voluntatem patris reputari volūtatē filij, quoad particulare ius ad gubernandum, & curam eius gerendum; non vero in his, quæ expectant ad animæ salutē, nec subiacent dominio eius; nec in his se gerit vt caput, sed vt priuata persona: & ideo fides patris non applicatur filio pro ipsius arbitrio; sed solum iuxta diuinā institutionē.

38 Denum aduertit Granados tractatu de gratia, & controu. 4. de Baptismo tract. 3. disp. 4. n. 10. quod sicut adulti omnes illuminantur à Deo, ita vt illi illustrationi respōdere possint, & si respondeant, vltius illuminabuntur, donec tandem iustificentur. Ita nullum esse infantem, cuius parentes, domos, aut alios, Deus non illuminet, & aliqua ratione incitet ad inuestigandum infantis remediū: cui si, vt par est, responderent, Deus, etiam si oporteret miraculum patrare, non pateretur infantem, discedere sine Baptismo. Quare sicut licet multi adulti damnentur, habuerunt sufficiētē gratiam, qua paulatim ad salutem disponentur: id ipsum de infantibus seruata proportione dicendū est. Quo circa laudanda est sententia D. Prosperi lib. 2. de vocatione gentium cap. 8. vbi cum ex professio reddat rationem, ob quam Deus, qui omnes vult saluos fieri, tantam paruulorum multitudinem perire patiatur: *Non (inquit) irreligiosè arbitror credi, nec inconuenienter intelligi; quod isti paucorum dierum homines ad illam pertineant gratiæ partem, quæ semper vniuersis est impensa nationibus, quæ utique, si bene eorum vterentur parentes, etiam ipsi (scilicet infantes) per eosdem inuarentur.* Hæc Granados, quem multi Recentiores sequuntur in tractatu de Auxilijs, post Bellarminum lib. 2. de gratia cap. 5. Lessium de Prædel. sec. 6. conc. 1. & alios.

39 Sed non video cur oporteat nos in has angustias redigi; ideoque oppositū docēt merito Soto, & alij multi, quos refert, & sequitur Vazquez 1. p. disp. 96. cap. 2. Bañez 1. p. q. 23. art. 3. dub. 3. conc. 3. & 8. Ioannes Gōçalez Albelda disp. 77. sec. 5. Ioan. à S. Thoma 1. p. q. 23. disp. 10. ar. 3. & alij docentes in cōmuni, & in alio, & mediatē, omnibus Deū offerre auxilia sufficiētia; sed in particulari, & immediatē, non omnes recipere auxilia sufficientia intrinsicē supernaturalia. Quod est ad mentem D. August. de correptione, & gratia cap. 5. & 6. vt refert, & sequitur Diu. Thomas 2. 2. q. 2. art. 5. ad 1. Et idem S. August. de natura, & gratia cap. 8. inquit. *Ego dico paruulum natum in eo loco, vbi ei non potuit per Baptismum Christi subueniri, morte præuentum, idcirco talem fuisse, id est, sine lauacro regenerationis exiisse; quia esse aliud non potuit. Et infra. Reclē ergo ea damnatione, quæ per vniuersam massam currit, non admittitur in regnum Cælorum; quamuis Christianus, non solum non fuerit, sed nec esse potuerit. Et S. Prosper Carmine de Ingratis cap. 30. ait. Multos Sanctus genitoribus ortos, nullo saluari studio potuisse suorum. Quod sequitur D. Thomas in 4. dist. 6. verbis rela-*

ris n. 32. & experientia constat sæpè aborsū, & mortem infantis esse inevitabile humano modo: vel quia accidit ex debilitate virtutis, vel sanguinis corruptione insanabili per naturam, & artem: vel quia accidit ex casu fortuito, & nullo modo præuiso, ut si fulmine feriatur; vel si super dormientem cadat te-ctum; isti enim, & similes casus in nullius hominis potestate esse possunt. Quæ & similia iuste Deus vult in penam peccati originalis; quamvis antecederet vellet omnes saluos fieri.

§. IV.

Verum adulti possint sine Baptismo saluari?

40 **F**Verunt tempore S. Bernardi, & Hugonis de S. Victore, quidam asserentes nullum adultum absque Baptismo re ipsa percepto, vel Martyrio eius vicem supplere, saluari posse. Ita refert Hugo libro 2. de Sacramentis parte 6. cap. 7. ¶ Præterea Michael Baius Doctor Louaniensis asseruit Cathecumēnos antequam baptizentur, perfectam, & sinceram charitatem ex gratia Dei habere posse: remissionem tamē peccatorum sine Baptismo re ipsa suscepto, non consequi. Quod constat ex propositionibus ipsius relatis in Bulla Pij Quinti, & Gregorij 13. nempe ex 31. & 32. & 33. & 42. & hanc doctrinam ipse tradidit in libro de Charitate cap. 7. & in libro de iustitia cap. 7.

41 Cui ex parte consentit Pamellius su per epistolam 54. S. Cypriani circa finem, dicens improbabilem esse eorum sententiam, qui solam contritionem sufficere plerumque existimant ad remissionem peccati absque Baptismo re ipsa suscepto: quia etiam si ordinarie non sit peccatorum remissio in decedentibus sine Confessione, & Baptismo; tamen interdum, & in necessitate operatur Deus sine sacramento: eo quod S. Cyprianus ibi, & S. August. de natura boni contra Manichæos capit. vlt. & lib. 1. de adult. coniug. cap. vlt. solum docent contritionem sufficere sine Baptismo in casu necessitatis.

42 Rursus Ioan. Molanus trac. 1. Theol. prac. cap. 8. asserit non dimitti regulariter peccata per solam contritionem sine respectu ad claves Ecclesiæ. Guillelmus Estius in 4. dist. 17. & in 1. Epist. Ioannis cap. 3. ver. 7. & Franciscus Syluius in Additionibus ad 3. p. q. 5. art. 1. & Secunda Secunda q. 23. ar. 2. folio 123. docent non semper, imò nec frequenter, vel ordinarie contritionem habere coniunctam remissionem peccatorum ante

quam recipiatur sacramentum: licet sit cum dilectione Dei perfecta, & super omnia coniuncta; sed aliquando solum id contingere, in casu mortis, vel cum difficillime aciri potest minister; vel cum contritio esset vehementissima, in his casibus esset remissio peccati, non ex infallibili lege Dei, sed ex speciali eius voluntate. Et quamvis loquantur de baptizatis, qui mortaliter peccaverunt, & indigent sacramento poenitentiae; eadem videtur ratio adultorum, quibus non est remissum originale, & habent actualia, quorum habent contritionem, & nequeunt baptizari.

43 Ut respondeat, præmittit D. Thomas hic art. 2. quod sacramentum Baptismi dupliciter potest alicui deesse. Vno modo, & re, & voto: quod contingit illis, qui nec baptizantur, nec baptizari velunt: quod manifeste ad contemptum sacramenti pertinet, quantum ad illos, qui habent usum liberi arbitrij. Et ideo hi, quibus hoc modo deest Baptismus, salutem consequi non possunt: quia nec sacramentaliter; nec mentaliter Christo incorporantur, per quem solum est salus. Ideoque præmiserat art. 1. ad 1. quod nunquam homines potuerunt saluari, etiā ante Christi aduentum, nisi fierent membra Christi: quia ut dicitur Actuum 4. *Non est aliud nomen datum hominibus, in quo oporteat nos saluos fieri.* Post aduentum autem Christi homines per fidem Christo incorporantur: secundum illud ad Ephes. 3. *Habere Christum per fidem in cordibus nostris.* Cum ergo ad hoc detur Baptismus, ut homo regeneratus incorporetur Christo: iuxta illud ad Gal. 3. *Quicquid in Christo baptizati estis, Christum induistis.* Ideo sine Baptismo in re, & voto nulli adulto est salus: & ideo diximus esse medium ad salutem.

44 Alio modo potest sacramentū Baptismi (proiequitur S. Th.) alicui deesse re, sed non voto: sicut cum aliquis baptizari desiderat; sed aliquo casu prevenitur morte antequam Baptismum suscipiat. Et talis sine Baptismo actuali salutem consequi potest, propter desiderium Baptismi, quod procedit ex fide per dilectione operante; per quā Deus interius hominem sanctificat, cuius potētia sacramētis visibilibus non alligatur. Vnde Ambrosius dicit de Valentiniano, qui catechumenus mortuus fuit, quem regeneraturus eram, amisi: verumtamen ille gratiam, quam poposcit, non amisit. Hæc ibi.

45 Idem docuit S. August. 10. 7. lib. 4. contra Donatistas cap. 22. dicens. *In unio non tantum passionem pro nomine Christi, id quod ex Baptismo deceratur, posse supplere, sed etiam fidem, conversionem*

remissionemque cordis, si forte ad celebrandum mysterium Baptismi in angustijs temporum succurri non potest. Item S. Bernardus epist. 77. notās dixisse Christum Marci ult. qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit; qui vero non crediderit, condemnabitur: non vero dixisse; qui nō baptizatus fuerit, condemnabitur: quia per fidem viuam homines iustificari possunt adulti, etiam si Baptismum re ipsa non suscipiant. Idem docet Hugo lib. 2. de sacramentis par. 6. cap. 7.

Quæ doctrina canonizata est ab Innocēto Tertio, cap. Apostolicam, de Presbytero nō baptizato, dicente. Presbyterum, quem sine vnda Baptismatis extremum diem clausisse significasti, quia in sanctæ Matris Ecclesiæ fide, & Christi nominis cōfessione perseverauerit, ab originali peccato solutum, & cœlestis patriæ gaudium esse adeptum, asserimus incunctanter. Et Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 4. de iustificatione impij ait, quod est translatio in statum gratiæ, & adoptionis filiorum Dei. Quæ quidem translatio post Euangelium promulgatum, sine lauacro regenerationis, aut eius voto, fieri non potest: sicut scriptum est Ioan. 3. Nisi quis renatus, &c. Ergo exponente Concilio, necessitas Baptismi ex institutione Christi explicata Ioannis tertio, intelligitur de Baptismo in re, vel in voto, adhuc post Euangelium promulgatum. Idem habetur ex eodem Innocēto cap. Debitum, de Baptismo.

46 Ex sacra Scriptura habemus illud Ezech. 18. ver. 21. Si autem impius egerit penitentiam ab omnibus peccatis suis, quæ operatus est, &c. Omnium iniquitatum eius, quas operatus est, non recordabor. Ad quæ verba alludens S. August. to. 9. tract. 33. in Ioannem, circa finem, ait Reclē dicit in corde tuo, quando me correxero, Deus mihi omnia peccata dimittet. Negare nō possumus quod correctis, atque conuersis indulgentiam Deus promittit. Et in fine. Illis qui desperatione periclitantur, quid dicit? In quacumque die iniquus conuersus fuerit, omnes iniquitates eius obliuiscat. Propter illos ergo, qui desperatione periclitantur, proposuit indulgentiæ portum: propter illos, qui spe periclitantur, & dilationibus illuduntur, fecit diem mortis incertum. Eodē testimonio Ezechielis ad intentum vtitur D. Tho. 3. p. q. 86. art. 1. & vt ait Vazquez disp. 152. cap. 1. num. 3. ex istis verbis tota Theologorum Schola semper indubitanter credit, contritionem perfectam, quæ est dolor de peccatis propter Deum summè dilectū, tantæ esse virtutis, & efficacitatis, vt statim homo iustificetur, & peccatorum omnium remissionem consequatur. Licet differant in explicando an ipsa contritio sanctificet; vel

solum sit vltimā dispositio infallibiliter annexam habens formam iustificantem? De quo 1. 2. q. 113.

47 Simile fundamentum proponit D. Thomas isto art. 2. ex natura actus fidei, & charitatis: Nam fides per dilectionē operans, habet coniunctam remissionem peccatorum: sed ille, qui desiderat baptizari, & de factu ministri, vel aquæ, nequit obtinere, potest habere actum fidei, formatum charitate; quia illuminari potest a Deo, & trahi vt Deum super omnia diligat, vt remuneratorem supernaturalē se inquirentium; ergo sine reali susceptione Baptismi, per votum ipsius potest homo iustificari. Maior constat ex illo 1. Ioan. 4. Omnis, qui diligit, ex Deo natus est. Ideo ad Collos. 1. Charitas dicitur vinculum perfectionis. Et Prou. 10. & 1. Petri 4. habetur, quod Charitas operit multitudinem peccatorum. Et S. August. tom. 9. trac. 5. in epist. Ioann. ait. Siquis in corde suo inuenit Charitatem, securus sit, quia transiit de morte ad vitam, iam in dextera est: & similia passim habentur in Scriptura, & Patribus.

48 Tertio idem constat ex dictis q. 66. vbi ex Patribus ostendimus dari tria Baptismata, nempe Baptismum aquæ, & sanguinis, & flaminis: & hæc duo supplere vicem Baptismi aquæ: vbi D. Thomas artic. 1. 1. ait sine Baptismo aquæ, & sanguinis consequi effectum Baptismi aquæ, in quantum scilicet, alicuius cor per Spiritum sanctum mouetur ad credendum, & diligendum Deum, & penitendum de peccatis. Vnde etiam dicitur Baptismus penitentiae. Et de hoc dicitur Esaiæ 4. Si abluerit Dominus sordes filiorum Sion, & sanguinem Hierusalem lauerit de medio eius, in spiritu iudicij, & spiritu ardoris.

Aliam rationem ex S. August. S. Bernardo, Hugone, & Valdenū, proponit Soto dist. 3. art. 1. 1. & dist. 5. art. 2. §. Baptismum aeternum: quia neminem Deus ad impossibile obligat: ergo licet præceptum, quantumuis strictum Baptismi posuerit, nihilominus vbi nulla adest Baptismi possibilitas, vel vbi inuincibiliter ignoratur, voluntas obtinendi peccatorum remissionem, pro facto Baptismi in aqua à Deo reputatur: nam & qui dixit Nisi quis renatus, &c. Pariter dixit: Si impius egerit penitentiam, vita viuet. Item cum Deus sit multo propensior ad indulgentiam, quam ad puniendum: & malorum solam voluntatem pro factis aestimet. ait enim: Qui odit fratrem suum, homicida est: & qui viderit mulierem ad concupiscendam eam, iam mæchatus est in corde suo: sit vt et bonum Baptismi affectum pro facto ipso ac

ceptet. Ideò Soto art. 2. §. *Propter hæc*, dicit hanc veritatem tamquam catholicam esse ab Innocentio Tertio definitam. *Quare hæreticus esset de illa dubitare.* Idem dicit Vazq. n. 3. & Nuño art. 2. diffi. 1. & Cabrera ar. 2. disp. 1. §. 4. n. 15. Quamvis Suarez disp. 27. sec. 2. & Granado trac. 3. disp. 5. n. 1. & Auerfa q. 66. sec. 2. & alij solum proponant vt cōmunem, & certam. Sed mihi indubitatum videtur, quod oppositum, si non est hæreticum, ad minus est erroneum, vt adducta conuincunt.

49 Quod autem contritio perfecta habeat semper coniunctam remissionem peccati, etiam ante receptionem actualem sacramenti Pœnitentiæ, non est huius loci probare: id diligenter præstat Lugo de Pœnitentia disp. 5. sect. 8. vbi probat sententiam Estij, & Syluij accedere ad sententiam Michaelis Baij reprobata a Pontificibus: & nu. 115. refert, & nō improbat varias censuras Theologicas illius doctrinæ: nam Coninch n. 30. iudicat esse erroneam. Curiel 1. 2. q. 112. ar. 3. dub. vñco dicit periculosam, & parum tutam in fide. Alij dicunt temerariam, & scandalosam. Ipse n. 116. dicit, quod est contra cōmuniem Patrum consensum; & contra Theologos omnes, & contra vnanimē omnium fidelium sensum, vt dixerat num. 111. Quod suo loco discutietur.

50 Contra hanc doctrinam multas Patrum auctoritates sibi opponunt, & soluūt Suarez, & Cabrera, & Granado vbi supra: sed quia multæ eorum solutiones difficile videntur contextui accommodari, ideo Vazquez disp. 152. cap. 3. & 4. sigillatim omnes percurrit, & examinat. Caterum operosum, & molestum videtur in singulis detineri; qua propter Auerfa in fine illius sec. 2. q. 66. summam ait, Responderetur ea dicta Patrum esse explicanda de necessitate Baptismi in re, vel in voto; ita vt non sufficiat interna dispositio, nisi sit perfecta, continens votum Baptismi, sicut oportet. Vel etiam explicari possunt de necessitate Baptismi in re ad completam, & perfectam remissionem peccatorum, non solum quoad culpam, sed etiam quoad pœnam. (Quia ista regulariter non datur in contritione extra sacramentum; & datur in Baptismo aquæ, & in Martyrio: & sic Gennadij auctoritatē exponit Diuus Thomas ad 2. sine causa impugnatus à Vazquez n. 36. & à Suarez ad 6.) Vel quia realis Baptismi susceptio affert maiorem certitudinem salutis, & quietem animi. Vel quia homo adhuc remanet cum obligatione suscipiendi realiter Baptismum. Vnde etiam si

antea iustificatur, adhuc est illi necessarius Baptismus, ne scilicet voluntarie prætermittat, si saluari velit. Hæc ibi:

§. V.

Quale debeat esse votum Baptismi?

51 IN primis si careat cognitione superna-
li, & actu fidei strictè sumptæ, ad min⁹
implicitæ, non posse iustificari, iam ostendi-
mus cap. 7. Theologiæ Moralī q. 2. ostendē-
tes oppositum esse erroneum, & Semipelagianum.

52 Deinde Granados trac. 3. disp. 5. nu. 2. ait, quod si solum habeat originale peccatum absque alio mortali, non indiget contritione ad iustificationem, sed actu amoris supernaturalis. Si tamen commiserit aliquod mortale actuale, necessaria est contritio, sine qua extra sacramentum, & martyrium, nemo iustificatur. Sed aduerte, quod post primum instans morale vsus rationis, non potest homo esse cum solo peccato originali: quia in primo instanti obligat præceptū affirmatiuum vt cōuertatur in Deum: vt D. Thomas, & quadraginta Authores relati a nobis cap. 12. Theol. Mor. q. 3. §. 2. dicunt. Quod præceptum, si nō implet, peccat mortaliter; si implet, illuminatur a Deo, & cum amat super omnia, & illi dimittitur originale. Sed de his alibi.

53 Sed inquires primo, vtrum saluari possint absque Baptismo, qui hoc tempore Baptismi legem ignorant?

Respondet Leãder trac. 2. disp. 1. q. 19. non posse; quia post Euangelij Christi promulgationem, non est aliud remedium pro remissione peccati originalis, quam Baptismus in re, vel in voto susceptus: vnde si illi in voto saltim in tali casu non receperint, necessario damnabuntur. Refert Vega, qui & citat Bartholomeum Ledelma: & ait Leãder ita tenere alios communiter.

54 Sed male Authores citat, & pessime quæstioni respōdet: quod solis Vegæ verbis relatis, erit perspicuū: ait namque 1. p. Summæ cap. 33. casu 30. folio mihi 233. post verba à Leãdro relata. *Saluo si tiene ignorancia inuencible del, como lo trae Castro aduersus hæreses, verbo Baptismus hæ. 1. y Soto dist. 5. ar. 2. Y assi segun la ley ordinaria de Dios, imposible es, q el niño entre en el cielo sin el Baptismo del agua, o fuego, q es desseo grande de le recibir. Dixe, saluo si tiene ignorancia inuencible; porque el que le ignora inuenciblemente, se saluara cõ el voto implicito de el: el qual voto implicito acaece, quando vno ayudado con el fauor especial diuino, teniendo alome-*

non se implicita de un mediator, dixit, que le pesa de aver ofendido a Dios, y haze todo lo que en si es. Como se colige de S. Thomas 1.2. q. 109. art. 6. ad 2. q. 112. art. 3. y San Buenaventura in 4. dist. 28. art. 2. q. 2. a los quales sigue Fr. Manuel Rodriguez 1. to. cap. 27. conc. 1. Hæc ibi. Quæ doctrinam esse D. Thomæ, & communem, refert, & sequitur Bonacina disp. 2. q. 2. nu. 15. solum in specie referens Summam Corona de Baptismo folio 29. Sed communè esse, dicenda monstrabunt.

55 Secundo ergo inquiritur, vtrum ad salutem sufficiat votum implicitum Baptismi, an verò requiratur explicitum? Debere esse explicitum, videntur consequenter tenere omnes, qui dicunt, quod post promulgatum Euangelium, nullus potest iustificari, aut saluari sine fide Christi explicita. Et fauent Hugo de S. Victor. lib. 2. de Sacramentis parte 6. cap. 5. & Alensis 4. p. q. 8. membro 2. art. 3. in fine, quos refert, & sequitur Raynerius verbo Baptismus cap. 7. §. 4. & alij. Quos retulimus cap. 7. Theol. Mor. q. 4. nu. 11. Ibiq. num. 12. retulimus Cano, & alios septem Authores dicentes, quod sine fide Christi explicita possunt aliqui iustificari: sed non poterunt saluari. Licet autem Cano expresse non loquatur de voto Baptismi, sed tamen quia in Relectione de Poenit. parte 5. §. Sed est tamen questio, docet Sacramentum Poenitentia esse ita necessarium, vt votum illius implicitum nõ sufficiat, sed expressum requiratur, etiam ad iustificationem, & remissionem peccatorum: ideo infert Vazquez num. 15. idem de voto sacramento Baptismi in eius opinione videri dicendum. Verumtamen Nuño q. 8. artic. 2. dub. 2. sibi videri ait probabiliorẽ sententiam Mag. Cano in Relect. de Sacr. parte 2. quod ad iustificationem sufficit votum implicitum; ad glorificationem vero est necessarium votum explicitum: itaque multi iustificantur de facto per solum votum implicitum; nullus tamen adultus saluatur de facto aatequam habeat votum explicitum Baptismi. Probat, quia alias videtur impossibile defendere quomodo realis susceptio Baptismi sit necessaria necessitate mediij, magis quam realis susceptio Eucharistia. Quia votum implicitum non magis terminatur ad Baptismum, quam ad alterum præceptum. Ergo non gerit vicem illius magis quam alterius præcepti, vel sacramenti: alias omnia sacramenta, quæ sunt in præcepto, & omnia præcepta dicentur necessaria necessitate mediij ad iustificationem: siquidẽ nullus potest iustificari sine voto ipsorum

implicito.

56 Per aliud extremum Andreas Vega lib. 5. in Tridentinum cap. 14. sub finẽ, Suarez disp. 27. sec. 2. in fine; Vazquez disp. 152. capit. 2. a numero 15. vsque ad 21. ad gratiam, & gloriam consequendam dicunt sufficere votum implicitum, quod in ipsa contritione virtute continetur; & hoc siue ignoretur Baptismus, siue non. Quia sufficiens dispositio ad gratiam potest haberi cum voto implicito in ipsa contritione incluso, vt significauit Tridentinum sess. 6. cap. 6. & 7. & clarius sess. 14. cap. 4. Gratia autem comparata per hæc dispositionem, potest durare vsque ad mortem sine nouo desiderio Baptismi, atque etiam sufficere ad vltimam salutem. Et quia votum explicitum Baptismi nec ex natura rei, nec ex diuina institutione est mediũ ad salutem: non primum; quia ante Baptismi cognitionem homines ceterabantur, & iustificabantur; non secundum; quia de tali lege non constat. Et quamuis qui præceptum Baptismi nouerunt, teneantur suo tempore baptizari: tamẽ potest fieri, vt deinde quãdo nihil omnino cogitant de Baptismo, ex sola Dei fide, & peccatorum suorum consideratione moueantur ad diligendum Deum, & detestandum peccata propter ipsum: tunc autem votum Baptismi nihil in talem affectum dilectionis, & contritionis operatur: ergo neque in iustificationem, & glorificationem.

57 Afferendum tamen est, per se loquẽdo, supposita institutione Christi volentis Baptismum esse mediũ necessarium ad salutem, votum explicitum illius esse necessarium ad iustificationem; per accidens tamẽ, supposita ignorantia, sufficit votum implicitum ad gratiam, & gloriam obtinendam. Ita Soto dist. 5. art. 2. dub. postremo per tres conclusiones. Castro, & Alfonso Vega, & Bonac. relati n. 54. Cabrera q. 68. ar. 2. dist. 1. §. 5. Zumel. 1.2. q. 89. art. 6. folio 753. conc. 3. & q. 113. art. 4. Serra 2.2. q. 2. art. 7. conc. 2. & 3. p. q. 68. ar. 2. initio. Item Henriquez cap. 3. §. 4. alios referens lit. v. Valentia q. 3. puncto 4. §. Sed hoc ipso posito. Granados trac. 3. de Baptismo disp. 5. nu. 3. & 4. Castus Palaus trac. 19. punc. 8. n. 2. in fine, & Auera q. 66. sec. 2. in nac. Quãuis isti duo Authores non satis se explicet. Tenereque debet multi, quos retulimus c. 7. Theol. Mor. q. 4. a n. 13. vsque 40. ¶ Prior pars probatur: quia Baptismus specialiter præ alijs sacramentis, & præceptis, est mediũ necessarium ad salutem: sed hoc nequit verificari nisi explicitè appetatur vt mediũ: ergo supposita Christi institutione, sic est necessarium per se loquẽdo.

58 Secunda pars est D. Thomæ 3. p. q. 69. art. 4. ad 2. dicentis, quod sicut q. 68. ar. 2. dictum est, quod remissionem peccatorum aliquis consequitur ante Baptismum, secundum quod habet Baptismum in voto, vel explicitè, vel implicitè; & tamen cum realiter suscipit Baptismum, fit plenior remissio quantum ad liberationem à tota pœna. Ita etiam ante Baptismum Cornelius, & alij similes consequuntur gratiam, & virtutes, per fidem Christi, & desiderium Baptismi implicitè, vel explicitè: postmodum tamen in Baptismo maiorem copiam gratiæ, & virtutum consequuntur. Loquitur S. Thomas de Cornelio, & similibus, qui iniuncibiliter ignorabant Baptismi necessitatem.

59 Ratio iam est proposita, quia stante ignorantia inuincibili Baptismi, potest dari contritio, & dilectio Dei super omnia: quæ haberet adiunctam iustificationem, & peccatorum remissionem, & suo tempore glorificationem, prout late prosequuti sumus illa q. 4. Vbi & argumenta contraria dissoluit.

60 Addit Granados illo n. 3. quod cum Deus instituerit Baptismum, ut quid per se requisitum ad salutem, eo ipso quod quis contritione convertatur perfectè ad Deum, certè scilicet velle recipere quidquid Deus voluit esse necessarium ad salutem: sicut etiam intelligitur velle implere omnia præcepta, etiam si aliqua, aut plura non nouerit. Et præterea, cum Deus eiusmodi homini contrito confert gratiam, infundit illam intuitu Baptismi, id est, quia quantum in homine est, desiderat Baptismum: & ideo permanet in homine obligatio strictissima illum recipiendi, cum nouerit eius necessitatem, & recipere potuerit. Vnde si actu meminerit necessitatis Baptismi, non potest intelligi habere contritionem, quin explicitè illum desideret: aduertit enim medium necessarium esse baptizari, ut ad Dei gloriam admitatur. Nec sane aliter bene intelligitur Baptismum requiri in voto ad salutem.

61 Adijcit etiam Palus in fine illius n. 2. quod cum Baptismus sit institutus ut medium ad salutem, ideo contritio, seu dilectio Dei super omnia quatenus in se imbibit votum Baptismi, peccata remittit, & salutem confert; non vero quatenus imbibit votum cuiuslibet præcepti obseruandi. Nam cuiuslibet præcepti obseruatio non est pretium (ut ita dicam) signatum à Christo Domino pro peccati remissione, bene tamè Baptismus: eaque de causa vi iustificationis per contritionem obtente, non obligaris ad cuiuslibet præcepti obseruationem; obligaris tamen ad Baptismum suo tempore suscipiendum,

utpote ad exhibendum pretium, virtute cuius remissionem peccati per contritionem emisit. Hæc ille.

62 Sed ex dictis q. 62. constat improprie Baptismum dici pretium pro remissione peccati: id enim est proprium meritorum Christi, & sanguinis eius, & quodammodo etiam contritionis: iuxta illud: *Dimissa sunt ei peccata multa, quoniam dilexit multum*: Melius appellatet Baptismum causam instrumentalem iustificationis, prout appellat Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 7. Quod & sess. 5. in decreto de peccato originali can. 5. docet Iesu Christi gratiam in Baptismate conferri: sed pretium est Christi sanguis: & instrumentum quasi delatiuum, est Baptismus. Et hoc sufficeret ad discrimen intentum. De quo vide plura illo cap. 7. q. 4.

DVBIVM TERTIVM.

De præcepto Baptismi.

§. I.

Quam certum sit dari diuinum præceptum de suscipiendone Baptismi?

Dico primo, datur præceptum diuinum cunctos mortales obligans suscipiendi Baptismum aquæ. Hanc conclusionem esse immediate de fide, eiusque contrarium esse manifestam hæresim, docent Soto dist. 5. ar. 1. §. *Propter hæc*. Nudo art. 2. dub. 2. Petrus Ledesma trac. 2. de Baptismo cap. 7. cõc. 5. Cabrera disp. 3. Eo quod S. Augustinus inter hæreses Manichæorum, hanc etiam connumerat, quod Baptismus nõ esset necessarius. Et quia Ioan. 3. aperte asseritur necessitas Baptismi ad salutem: vnde D. Thomas non alio vitur medio, nisi quod homines ad illud tenentur, sine quo non possunt consequi salutem: ideoque in hac re id quod est medium ad salutem, est necessarium necessitate præcepti. Etenim si sæculares principes leges non ferunt, nisi de his quæ ad salutarem Reipublicæ finem conferunt; nullo Deus mandato viuēssos mortales debuit arctius perstringere, quam Baptismi, ut sine quo nemo ad supremum humani generis finem pertingere potest.

2. Deinde, quia Baptismus nõ solum est necessarius ad comparandam primam gratiam, ut patet in pueris, & in adultis habentibus Baptismi copiam; verum & postquam catechumeni per Baptismum flammis sunt in gratia, vbi adfuerit facultas, tenentur baptizari.

zari. Quod constat primo: nam Nicodem⁹ ut notat S. Augustinus trac. 11. in Ioannem, iam ad Christum in eius fide, & gratia accesserat: & nihilominus Dominus ei dixit, necessarium esse Baptismate renasci. Et Apostolus Petrus Actorum 2. his qui iam compuncti erant corde, quærentibus quid facerent: *Pœnitentiam* (inquit) *agite, & baptizetur unusquisque vestrum in nomine Iesu*. Nulla ergo cordis compunctio à Baptismi lege quempiã excusat. Idem constat ex Actorum 8. & 9. & 10. de historia Baptismi Phillipi, & Pauli, & Cornelij. Et quia cap. 10. Diuus Petrus ait. *Nam quid aquam quis prohibere potest, ut non baptizentur, qui Spiritum Sanctum acceperunt sicut & nos?* Colligitur ergo ex ijs certissimam fides Baptismum esse in præcepto.

3 Præterea, cum præceptum impositum Apostolis ut baptizarent omnes gentes, fuerit in salutem gentium, ibi includitur præceptum gentium ut susciperent Baptismum: Tum quia illis verbis datur Apostolis iurisdictio: frustra autem esset illa iurisdictio in Apostolis, nisi præceptum haberet annexum in subditis ut obediret. Sicque exponit S. Hier. verba Mathæi ultimo. Et S. Bernard⁹ epist. 77. illa Marci ult. *Qui crediderit, & baptizatus, erit.*

4 Deinde: nam propterea quod Circumcisio professio erat legis antiquæ, præcepto illius populus ille tenebatur, Genes. 17. In Baptismo autem fit professio legis Euangelicæ: ergo fortiori argumento vniuersus Orbis eius præcepto obligatur. ¶ Quod explicatur: nam vniuersus Orbis tenetur Christo credere: & eius legem suscipere: ut constat Ioan. 15. Baptismus autem est fidei, legisque Christi susceptio: ergo ad illum vniuersi mortales tenentur. Sed & aliter eadem fere ratio formatur. Vniuersus Orbis tenetur esse vniouile, sub vno pastore Christo: iuxta illud Ioan. 10. *fiat vna ouile, & vnus pastor*. Et de Summa Trinitate, & fide catholica. *Vna est fidelium vniuersalis Ecclesia, extra quam nullus omnino saluatur*. Baptismus autem, ut in Concilio habetur Florentino, est vitæ spiritualis ianua, per quem, & membra Christi, & de corpore Ecclesiæ efficiuntur. Ergo vniuersus orbis ad illum suscipiendum tenetur. Hæc sunt argumenta Magistri Soto, & aliorum.

5 Alia via Suarez disp. 3 i. sec. 1. conc. 1. conclusionem hanc solum proponit ut certam, & communem Theologorum. Dicitque colligitur ex Concilio Tridentino sess. 7. ca. 5. de Baptismo, ubi Anathematis damnat dicentes, *Baptismum liberum esse, hoc est, non necessarium ad salutem*. Vbi licet non aperte

declaret, an de necessitate mediij, vel præcepti loquatur: tamen etiam si sit sermo de necessitate mediij, in illa omnino continetur necessitas præcepti respectu adultorum. Cui etiam Concilium negat Baptismum esse liberum, manifestum est libertatem ibi opponi præcepti obligationi. Verum ex hoc ipso poterat deducere conclusionem esse de fide, saltem mediate, quia illa negata, nec verba Scripturæ, nec Conciliorum in proprietate verificantur: licet qui admitteret Baptismum esse necessarium velut medium, & negaret esse præceptum, esset erroneus; licet forte non esset hæreticus; quamuis argumeta M. Soto satis probabiliter esse hæreticum persuadeant.

6 Adijcit præterea Suarez præceptum hoc non esse naturale ex vi solius institutionis Baptismi, quia poterat esse vtilis ad abundantioram gratiam, & ad maiorem securitatem salutis comparandæ. Erit ergo necessitas præcepti positiui diuini: quod obligat etiam alia via iustificatos: & ideo in contritione debet esse votum de suscipiendo Baptismo: quia extat præceptum diuinum de illo suscipiendo: & dicitur Mathæi 19. *Si vis ad vitam ingredi, serua mandata*. Similiter Vazquez disp. 149. cap. 3. n. 32. docet necessitatem mediij in adultis ortum habere ex necessitate præcepti, non naturalis, sed diuini positiui: nam si Christus hoc sacramentum liberum instituisset, ut quisque eo vteretur, si vellet, neque ad illud homines obligasset, sine illo iure, & in voto, quisque saluari poterat.

Auersa vero q. 68. sec. 4. ver. Tertio probabilius ait: Vel dici potest præceptum contrahere ex institutione Baptismi tali modo facta ut inuoluat necessitatem. Potuisset enim Baptismus a Christo institui, ut solum esset medium vtile, & arbitrarium: quæ institutio non induxisset obligationem. Sed de facto institutus est tamquam medium necessarium: quæ necessitas plane inuoluit præceptum Christi, & obligationem nostram. Vnde absolute loquendo obligatio suscipiendi Baptismum, dicitur de iure diuino Christi, ad differentiam legis Ecclesiasticæ.

§. II.

quando obliget adultos

7 Dico secundo, probabile est præceptum diuinum suscipiendi Baptismum, obligare cum primum quis moraliter comode potest. Ita assertiue ruerunt Soto dist. 5. arr. 3. §. De adultis (quem male pro sententia contraria

traria refert Auersa sec. 4.) Nuño art. 3. diffi-
cul. vnica conc. 3. Petrus Ledesma trac. 2. de
Baptismo cap. 7. cōc. 7 Suarez disp. 3. 1. sect.
2. Vazquez disp. 149. cap. 4. n. 36. Valensia,
& Henriquez, quos refert, & sequitur Gra-
nado trac. 4. disp. 2. num. 5. Coninch, & Lay-
man, quos refert, & sequitur Castrus Palaus
trac. 19. punc. 8. num. 5. Bonacina disp. 2. de
Baptismo q. 2. punc. 2. n. 4. Auersa sec. 4. Vi-
llalobos trac. 5. diffic. 12. n. 3. Hurtado, Regi-
naldus, & Chamerota, quos refert, & sequi-
tur Leander tract. 2. disp. 1. q. 12. male refe-
rens Victoria; cum de hoc puncto nō agat.
Trullench lib. 2. conc. 1. dub. 2. nu. 4. Bauny
trac. 2. q. 24. in fine. Bassus verbo Baptism^o
1. n. 5. Sed ex relatis Authoribus constat, ho-
die hanc esse communem opinionem.

8 Probaturque primo ex Patribus, qui
acriter reprehēdunt eos, qui vsque ad extre-
mum vitæ periculum Baptismum differūt.
Ita S. Clemens Romanus lib. 6. Constitutio
num Apostolicarū cap. 15. S. Basilius hom.
13. ex varijs, quæ est exhortatio ad Baptis-
mum. S. Gregorius Nazianzenus Orat. 40.
quæ est in Sanctum Baptisma, agens de salu-
te quærenda per Baptismum, inquit omnia
tempus suū habere, vt habetur Ecclesiastes
tertio; de Baptismo autem ait: *At vero salu-
tis tūc negotium semper perage; atque omne tem-
pus ad Baptismi susceptionem tibi certum, & desi-
nitum esse existima.* Necessitati præterea res-
pirandi omni tempore, comparat Nicetas
ibi necessitatem recipiendi Baptismum. Eo-
dem sensu S. Chrysostomus hom. 1. in Acta
Apostolorum columna 11. & hom. 13. in
epist. ad Hebræos, relat^o canone *Quādo quis,
de Consecratione, dist. 4. dixit in his non esse ob-
seruandum tempus.*

Secundo probatur ex Illo Eccles. 5. quod
adducit D. Thomas art. 3. *Non tardes conuer-
si ad Dominum, & ne differas de die in diem.* Sed
perfecta conuersio in Deum, est eorum, qui
regenerantur in Christo per Baptismum:
Non ergo debet Baptismus differri de die in
diem; sed quam primum commode possit,
suscipi.

9 Tertio, quia vt dictum est, Baptismus
non solum fuit institutus in remissionem
peccati originalis, & eorum, qui cum origi-
nali sunt; sed etiam vt per illum haberemus
regenerationem spiritualem, & professio-
nem fidei Christianæ, quæ in forma Baptis-
mi exprimitur: cum ergo homo teneatur
credere quam primum fidei mysteria suffi-
cienter credenda proponuntur; etiam tene-
tur quam primum baptizari, vt sit Christianus,
& capax reliquorum sacramentorum.

Denique probatur à posteriori, quia
nullum aliud tempus vsque in finem vitæ, &
periculum mortis assignari potest obliga-
tionis Baptismi: neque enim maior esset ra-
tio quare crastino die potius, quam hodie-
no, vel alio sequente, hoc præcepto adulti
tenerentur.

10 Quod confirmat Suarez: nam qui
vouet ingredi religionem, quamuis non de-
terminet tempus, tenetur ad statim ingre-
diendum, moraliter loquendo, quia ex vitali
voti totam vitam suam, totumque vitæ
tempus offert, & consecrat ad illum statum:
ergo pariter hoc præceptum, quod homines
obligat ad assumēdam religionem Christia-
nam, statim obligat, quod cōmode potest.

Quod rursum confirmatur ex vtu Eccle-
siæ inuitantis statim ad Baptismum omnes,
quos satis instructos iudicat. Est etiam hoc
consentaneum fragilitati, & periculis huius
vitæ: nam accidere facile potest, vt homo si-
ne hoc remedio decedat, si multū differat.
Est denique consentaneum propriæ Charita-
ti, ne homo priuetur maximis spirituali-
bus bonis, quæ vel per hoc sacramentum dā-
tur, vel illud necessario supponunt.

11 Dico tertio, probabilius est præcep-
tum diuinum Baptismi non obligare quam
primum quis commode potest: obligat ta-
men non solum in articulo, & periculo mor-
tis: sed etiam vt non differatur per multum
tempus absque rationabili causa: quamuis
iure diuino non sit hoc tempus determina-
tum, nisi vage. Ita Caietanus q. 68. artic. 3.
Martinus Ledesma. 1. p. Quarti q. 9. art. 3.
dub. 1. Cabrera q. 68. art. 3. disp. vnica §. 2.
& 3. Serra art. 3. cōc. 2. Filiutius trac. 2. cap.
6. n. 130. in fine, & nu. 131. Videturque ex-
pressa D. Thomæ in 4. dist. 17. q. 3. art. 1. q.
4. vbi ait. Alio modo obligatur aliquis ad
confessionem per se: & sic videtur eadem ra-
tio esse de confessione, & de Baptismo diffe-
rendo, quia vtrumque est sacramentum ne-
cessitatis. *Ad Baptismum autem percipiendum
nō tenetur aliquis statim postquam habet pro-
positum Baptismi, ita quod peccet mortali-
ter nisi statim baptizetur. Nec est aliquod tē-
pus determinatum ultra quod si baptismum dif-
ferat, peccatum mortale incurrat.* Sed potest
contingere, quod in dilatione Baptismi erit
peccatum mortale, vel non erit: & hoc pen-
sandum est ex causa dilationis: quia sicut di-
cit Philosophus in 8. Physicorum textu 15.
voluntas non retardat facere opus volitum,
nisi propter aliquam causam rationabilem.
Vnde si causa dilationis Baptismi peccatum
mortale annexum habeat, vt pote si propter

cōtemptum, vel aliquid huiusmodi Baptismum differat, dilatio erit peccatum mortale; alias nō. Et ideo idem videtur esse de Cōfessione, quæ non est maioris necessitatis quam Baptismus. Et quia ea, quæ sunt de necessitate salutis tenetur homo in hac vitâ implere; ideo si periculū mortis imminet, etiā per se loquendo obligatur aliquis ad Cōfessionem faciendam tunc, vel Baptismum suscipiendum. Et propter hoc etiam Iacob cap. 5. simul præceptum edidit de Cōfessione faciendâ, & Extrema Vnctione suscipiendâ, &c. Illis verbis omnes tres partes assertionis videtur simul docuisse D. Thomas: & iterum primâ partem docet, cum postea impugnans opinionem asserentium, quod tenetur contritus ad statim confitendum debita opportunitate oblata secundum rectam rationem. Sed hoc videtur nimis durum, quia præcepta affirmatiua non obligant ad statim; sed ad tempus determinatum: non quidem ex hoc quod tunc commode impleri possunt; quia sic si nō daret aliquis elemosynam de superfluo quâdocumque pauper offerretur peccaret mortaliter: quod falsum est. Sed ex hoc quod tempus necessitatem urgentem adducit, &c.

12 Duobus argumētis motus est Diuus Thomas, quæ in verbis relatis proponit. Altero a priori ex natura præcepti affirmatiui, quod non obligat ad statim moraliter, etiâ opportunitate oblata: vt patet ex præcepto dandi elemosynam de superfluo. Altero à paritate, quia eadem videtur ratio de Baptismo suscipiendo ab illo, qui est in peccato originali, ac de Cōfessione faciendâ ab eo qui commisit mortale. Sed iste non tenetur statim cōfiteri etiam oblata opportunitate, iuxta communem, & receptam Theologorum sententiam: ergo nec infidelis instructus tenetur ex iure diuino statim baptizari.

13 Respondet Vazquez nu. 36. & 37. esse disparē rationem: siquidē Cōfessio solum in remedium peccatorum instituta est: Baptismus autem non solum pro culpæ originalis, & aliarum remissione; sed etiam in professionem fidei, quam quisque debet quam primum recipere: & ideo quamuis præceptum contritionis iure naturali, & præceptum diuinum de Cōfessione non obligent quam primū pro remissione mortaliū; præceptum Baptismi obligat quam primum vt confiteantur fidelis mysteria, & fiant membra Christi susceptiua aliorum sacramentorum.

14 Sed contra est, quod fides Christi suscipitur actibus internis intellectus, & voluntatis: & cōfessio exterior fit ore: iuxta illud

Apostoli ad Rom. 10. *Corde creditur ad iustitiam, ore autē confessio fit ad salutem.* Qui omnes actus interni, & externi fieri possunt sine reali susceptione Baptismi, cum desiderio illud recipiendi, quando diuinum præceptū instauerit. Sicut ergo, qui conteritur, tenetur habere propositum confitendi quando Dei, vel Ecclesiæ præceptum instauerit; & tamen non tenetur statim confiteri oblata opportunitate: ita nec cathecumenus tenetur statim baptizari, quia Christus potest in eo habitare per fidem.

Præterea, præceptum perfectæ conuersionis in Deum per actus fidei, & contritionis, & Charitatis, est naturale, supposita eleuatione ad finem supernaturalem: vnde nō mirum quod obliget in primo instanti mortali, quo tenetur homo deliberare de se in ordine ad vltimum finem totius vitæ, iuxta ea, quæ diximus tom. 1. Theol. Mor. cap. 12. q. 3. §. 2. Præceptum vero suscipiendâ Baptismum, est diuinum positiuum: vnde possunt illa impleri, quamuis hoc non extaret; ac per consequens ex eo quod illa obliget pro primo instanti, non sequitur pro tunc determinatè hoc præceptum instare.

15 Confirmat conclusionem D. Thomæ Caietanus ex gestis Sanctorum. Nam Sanctus Martinus octo annis Cathecumenus fuit. S. Ambrosius longo quoque tempore cathecumenus annumeratus videtur, vt constat ex Theodoretō lib. 4. cap. 6. & ex Baronio tomo 4. anno Christi 374. n. 7. & ipse Soto art. 3. §. Ad aliud fatetur in primitiua Ecclesia Baptismum apud illos Sanctos in tanta fuisse habitum veneratione, vt pro singulari humilitate, & reuerentia ducerent tanto sacramento non antea initiari, quam omni virtutum genere essent prouecti. De quo videatur S. Thomas artic. 3. in corpore. Er hæc illis temporibus erat Ecclesiæ consuetudo: & mirum est totam Ecclesiam in re tanti momenti laborasse ignoratiâ inuincibili.

16 Verum est quod hæc dilatio Baptismi percrebuit, & versa est in abutum. Vnde Baronius tomo 4. anno Christi 377. n. 14. loquens de S. Ambrosio, ait. *In eo quoque multum fuit, vt prauam illam consuetudinem, quæ tam in Occidente, quam etiam in Oriente vsu temporis coaluerat, qua fideles quam plurimi vsque ad prouectiorem ætatem Baptismum differrent, penitus vt malum germē ex agro dominico euelleret; & quod se fecisse doluit, ab alijs ne in posterum fieret, vehementer admonuit. Præstiteruntque hoc ipsum apud Orientales Basilii, atque Gregorius Nazianzenus, necnon Gregorius Nissenus, vt ipsorum de Baptismo editæ orationes significant.*

Hæc Cardinalis: Quæ verificantur, quia dilatio nimia non poterat esse sine peccato mortali: & propter quotidiana pericula vitæ caducæ, & mortalis, cum magno, & irreparabili periculo damnationis. Vnde Sanctus Thomas hic art. 3. ad 3. & in 4. dist. 4. q. 3. art. 1. q. 2. ad 2. ait, quod in Baptismo conferitur gratia ad bene viuendum; & peccata tolluntur præterita; & impediuntur futura; & ideo quibus Baptismus in fine vitæ susceptus, plura peccata præterita tolleret, tamē pauciora impediret; & ad pauciora bona promoueret; & ideo minus esset utilis. Præterea, multis casibus subiaceret humana vita, & posset contingere, vt qui Baptismum in fine accipere expectaret, morte subita præuentus, expectatione sua fraudaretur. Hæc D. Thomas.

17 Quo sensu alios Patres intelligēdos, cōstat ex verbis S. Ioannis Chrysostomi, qui hom. 1. in Acta Apostolorum circa finem ait. *Nec tempus expectemus, ne quando fiat, vt dum cunctamur, & recrasinamus, discedamus hinc inanes, vacuque tantis bonis.* Et hom. 13. ad Hebræos in expos. morali, relatus can. *Quando quis.* Dist. 4. dicit. *Multos noui, qui hoc passi sunt, qui spe Baptismatis multa peccabant, circa diem autem mortis discesserunt vacui.* Ex quo euidenter inferitur de mēte Patrum peccatum esse mortale Baptismum differre vsque ad mortem; vel per multum tempus recrasinare; cum quo tamen stat, quod non obliget statim, nec quam primum; vt in simili de præcepto contritionis, & Confessionis iam communiter admittitur.

18 Deinde S. Leo Papa epist. 4. cap. 3. relatus cap. *Duo tempora, de Consecrat. dist. 4. dicit, quod duo tempora, id est, Pascha, & Pētercoste ad baptizandum à Romano Pontifice legitime præfixa sunt.* Quod mandatum dicit S. Thomas art. 3. ad 1. intelligendum de adultis, à quo præcepto excipiebantur, qui erant in periculo mortis. Et tamē ante illa duo tempora multi aduerti poterant esse satis in fide instructi; ergo intelligebat Ecclesia non obligare præceptum vt quam primum baptizarentur. Quod specialiter vrget stante decreto Concilij Elibertini canone 42. statuētis vt cathecumeni ad Baptismi susceptionem non admittantur ante bienium, nisi propter periculum mortis. Cum ante illud tempus sufficēter possent instrui in rebus fidei. Nec posset idem Concilium can. 68. præcipere cathecumena, quæ filium ex adulterio susceptum necauerat, vt in tanti criminis pœnam Baptismum vsque ad finem vitæ non susciperet. Quia id esset contra ius diuinum, quod non poterat violare Concilium. Quæ argumenta, si bene expendantur, diluunt proposita

pro præcedente conclusione.

§. III.

Qualiter Ecclesia diuinum præceptum potuerit determinare?

19 **E**X dictis nascitur hæc difficultas. Cui respondet Suarez disp. 31. sect. 2. §. Ni hilominus, quod potest Ecclesia interpretari diuinum ius; nō vero illud determinare speciali præcepto. Probat ex illo 1. ad Corint. 5. *De his, quæ foris sunt, nihil ad nos.* Ex quo colligunt omnes Doctores, Ecclesiam non habere iurisdictionem in eos, qui non sunt membra Ecclesiæ visibiles, qualis à Christo est instituta; cuiusmodi membra solum sunt homines baptizati. Vnde Concilium Trident. sel. 14. cap. 4. inquit. *Ecclesia in neminem iudicium exercet, qui non prius in ipsam per Baptismi ianuam fuerit ingressus.* Eadem est autem ratio de præcepto, ac de iudicio; quia non minus iurisdictionem requirit vnum, quam aliud. Nec potest Ecclesia cogere cathecumenum vt baptizetur, nec punire nisi irafaciat. Nec vnquam fuit tale præceptum: quia si nō est potestas, nec actus esse potest. Deniq; neq; fuit necessariū: nam cum præceptum Baptismi obliget statim habita opportunitate, tecum affert determinationem suam: ergo nulla indiget determinatione per Ecclesiæ præceptum; sed sola sufficiente interpretatione, & declaratione iuris diuini. Idem sequuntur Coninch art. 3. dub. vnico conc. 2. a nu. 41. Layman lib. 5. trac. 2. cap. 6. q. 4. Castrus Palaus trac. 19. puncto 8. num. 7. Auersa lec. 4. Vazquez disp. 150. cap. 2. dicens Ecclesiam tempus huius præcepti neque diffinire, neque interpretari: vnquam hoc modo potuisse. Ex parte cathecumenorum; bene tamen ex parte ministrorum determinasse Ecclesiam tempus conferendi Baptismum. Licet impugnet rationem Suarez: quia determinatio diuini præcepti, non est impositio noui præcepti; sed est efficere vt diuinum, quod à Deo non erat determinatum, seruetur eodem modo quo ipsa determinat: sicut Tridentinum sel. 14. cap. 5. circa finem, supponit præceptum de Confessione esse à Deo, à quo habet Ecclesia auctoritatem tempus determinandi. Sed vera ratio est, quia tempus huius obligationis ex se definitum est, & ideo nō potest Ecclesia illud aliter diffinire, aut interpretari. Quod & tenent Gaspar Hurtado disput. 1. diffic. 17. Ochagauia q. 15. & alij, quos refert, & sequitur Diana parte 3. tract. 1. resol. 2.

Dico

20 Dico quarto, Ecclesia potest determinare tempus conferendi, & suscipiendi Baptismum: licet determinationes antiquæ iam fere non sint in usu. Priorem partem docent Caiet. in fine art. 3. Late Soto dist. 5. artic. 3. §. *Haecenus de iure diuino*. Ledesma 1. p. 4. q. 9. ar. 3. dub. 1. Nuño art. 3. diffic. vnicæ conc. 4. Serra ibi conc. 3. Petrus Ledesma tract. 2. cap. 7. conc. 9. Cabrera art. 3. à nu. 3. ad 6. Valentia, Hêriquez, & Bonacina, quos refert, & sequitur Leander tract. 2. disp. 1. q. 15. dicens communem. Probât, quia hoc videtur supponere decretum S. Leonis Papæ relatum cap. *Duo tempora*. De *Consecrat.* dist. 4. Secundo, quia Christus commisit Ecclesiæ Sacramentorum dispensationem, & aliorum diuinorum præceptorum determinationem, vt patet in præcepto Confessionis. Tertio, quia multa Concilia Prouincialia de facto determinant tempus, intra quod infantes baptizentur: ergo & posset determinare tempus Baptismi adultorum.

21 Præterea id constat ex D. Thoma hic art. 3. dicente. *Peccat autem, si ultra tempus institutum ab Ecclesia, differat accipere Baptismum, nisi ex causa necessaria, & licentia Prælatorum Ecclesiæ*. Et in 4. dist. 17. q. 3. art. 1. q. 1. id explicans ait. *Aliquis per hoc, quod Baptismum petit, se ministris Ecclesiæ subijcit, ad quos pertinet dispensatio Sacramenti*.

22 Adijcit Soto ad idem intentum duo alia exempla, §. *Ad primum*, dum ita scribit. Veluti si quis ciuis teneretur fieri alicuius Reipublicæ, statuendum esset illi tempus, quo tandem ius illud persolvere stringeretur. Quin vero ex pacto, quod petentes Baptismum cum Ecclesia ineunt, iure ipso naturæ, & gentium perstringuntur statim tempore Ecclesiæ sacramentum suscipere; nisi iudicio eiusdem Ecclesiæ tempus illud præuenire, vel dilatare expedierit. Sicut in Religionibus dum quis habitum induit, tenetur præfinito tempore solemnè votum emittere; nisi legitima aliqua causa obstituerit. Qui enim baptizari postulabant, vt de *Consecratione* Dist. 4. cap. *Baptizandi* 2. patet, dabant nomina sua, quæ Presbyter scripto suscipiebat; quo quidem chirographo Ecclesiæ suam fidem adstringebant, vt sacramentum tempore sibi statuto susciperent. Hæc Soto.

23 Cui occurrit Vazquez cap. 2. in fine dicens hoc probandum non esse: Tum, quia postulantes Baptismum, & hæc ratione nomina sua dantes, neque Ecclesiæ aliquid promittunt; neque eo ipso iurisdictioni illi subditi maneat. Tum etiam, quia susceptio

habitus in Religione, neminem obligat ad professionem solemnem; sed post illam libere ad sæculum redire potest: ergo cogi non potest determinato tempore profiteri.

24 Sed contra arguitur primo ad hominem: nam ipse Vazquez cap. 3. per totum probat Ecclesiam tempus obligationis conferendi Baptismum ex parte ministrorum determinasse: ergo etiam suo modo determinauit ex parte baptizandorum. Probatur consequentia: Tum, quia correlatiua sunt baptizans, & baptizandus: & ita dispositum in vno, saltem mediata, ceterum dispositum in alio. Tum, quia vt num. 3. dicebamus, frustra esset iurisdictionis, & præceptum in ministris, vt conferrent, si nulla ellet obligatio in subditis vt obedirent. Tum, quia Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 5. colligit institutam esse a Christo, & præceptam integram peccatorum confessionem, eo quod Sacerdotibus dedit potestatem ea absoluedi: & iudicium exerceri nequit sine causæ cognitione. Cum ergo Baptismus baptizandis debeat ministrari, bene colligitur Ecclesiam determinante tempus impetrationis ex parte cathecumenorum, eo ipso, quod determinauit ex parte ministrorum.

25 Præterea fallum est, & voluntariè dictum, quod nomina dantes, vt baptizentur, non se subijciant iurisdictioni Ecclesiæ: Tum, quia oppositum expresse docet Diuus Thomas. Tum, quia quis in sua libertate habet se huic, vel illi subijcere. Tum tertio, quia vt ad intentum notat Serra, sicut iudex arbiter voluntariè eligitur: & tamen habet potestatem in eos, qui se illi subiecerunt, iudiciū exercendi, eisque præcipiendi, quæ necessaria sūt: ita Ecclesia in cathecumenos habet potestatem præcipiendi vt certo tempore baptizentur: sicut præcipit quod seruent ritus, & caeremonias ab Ecclesia pro eis instituta. Dato tamen, quod retrocedat, desinit petere Baptismum, & se Ecclesiæ subijcere: & ideo cogi non potest.

26 Denique nouitius desiderans Religionem sine causa, est leuis, & inconstans, & ad minus venialiter peccat, vt diximus capite 31. Theol. Moral. q. 7. nu. 42. & 44. Præterquam quod, qui votum non fecit perleuerandi in Religione, nullo præcepto obligante sub mortali tenetur profiteri; sed si velit profiteri, tenetur complere annum nouitias, & alias determinationes Religionis: & hoc sufficit ad intentum: Cum præceptum Baptismi orbem obliget vniuersum. Quo circa (inquit Soto) sicut Ecclesia Christianis tem-
pus

pus Sacramenti Poenitentiae, & Eucharistiae iure præscriptis, potuit, & cunctis notitiam habentibus Baptismi tempora præfigere, quibus opportune ipsum, ad quem iure diuino tenentur, suscipiant: quod ideo tempus iure ipso diuino obseruare tenentur. Per quæ soluta manent argumenta contraria, quia per hoc Ecclesia non iudicat eos, qui foris sunt; sed eos qui se illi voluntariè subiiciunt: Nec ipsa nouum imponit præceptum, sed determinat circumstantias diuini mandati. Falsū etiam dicimus præceptum iure diuino obligare quam primum: & ideo locum habet de terminatio Ecclesiae.

27 Videndum autem restat, quænam sit hæc determinatio de facto? Soto ar. 3. §. De huiusmodi, & Petrus Ledesma tract. 2. cap. 7. conc. 9. dicunt, quod illa tempora non sic instituebantur, ut alijs anni temporibus omnino esset à Baptismo supersedendum, sed solum erant instituta pro solemnibus celebratione Baptismi, quæ fiebat cum Litanijs, & alijs solemnibus cæremonijs. Vnde quod illic reprehenditur, ne alijs temporibus fiat Baptisma, solum in illos dirigitur, qui contendeant, in festo Natiuitatis, & Epiphaniæ eandem Baptismi celebritatem faciendam, quæ in Palchate fiebat, & Pentecoste.

28 Cæterum, quia verba Summorum Pontificum, & multorum aliorum Patrum, quæ sigillarim referuntur in Summa Raynerij, verbo *Baptismus* cap. 8. §. 2. & 3. & 4. & in Additionibus Nicolai ibidem, & apud Vazquez cap. 3. disp. 150. solum excipiunt casum necessitatis ab obligatione baptizandi illis temporibus: ideo tenendum est eum communi sententia iure antiquo præceptum esse ut nullus solemnibus Baptismus fieret nisi in Vigilia Paschatis, & Pentecostes. Imò S. Thomas in 4. dist. 6. q. 2. art. 1. q. 2. ad 4. dicit determinatū ab Ecclesia, potius diem Sabbati quam alium: quod exornat verbis Amalarij Fortunati, Ivonis Carnotensis, S. Ioannis Chrysostomi, S. Augustini, & S. Gregorij Magni, & Papæ Deus dedit M. Ioannes Nicolai, verbo *Baptismus* capite 8. §. 6. Vbi & concludit, quod nunc vltus ille desijt obseruari. Præsertim, quia pauci adulti baptizantur, & pueri propter infirmitatem ut plurimū, vel periculum, quod in omnibus timeri potest, vix tempus illud vtriusque Sabbathi possunt expectare, vel hora nona commode baptizari. Videatur Rupertus lib. 4. de diuinis officijs capite

18.

29 Adijcit Vazquez cap. 4. in fine, quod

Romæ ad hæc vsque tempora mos ille perseuerat baptizandi aliquem numerum adultorum quotannis in Sabbatho Sancto. An vero (inquit) extra illud tempus aliqui alij adulti baptizentur? Mihi incertum est. Sed Auerla, diu in Romana Curia versatus, utpotè sæpissimè Generalis Præpositus Clericorum Regularium Minorum q. 68. sectione 4. in fine, dicit notum, & compertum esse sæpius baptizari.

30 Soto etiam dist. 3. art. 10. & dist. 9. art. 3. ad 2. ait, quod si in nouo Orbe, vel alibi, vbi fides nunc primo diuulgaretur, ritus ille duorum temporum obseruaretur, qui profecto meritisimo esset obseruandus, eodem lex rigorem obtineret, ut eorum transgressio peccatum esset mortale.

§. IV.

De præcepto baptizandi parulos.

31 **C**um loquendo de Baptismo adultorum seorsum explicauerimus necessitatem medijs, & necessitatem præcepti, loquendo de paruulis notat Vazquez disput. 149. cap. 3. nu. 30. quod necessitas medijs pro paruulis ortum non habuit ex aliqua necessitate præcepti, neque inde oriri potuit, quia præcepti capaces non sunt, sed ex sola institutione Sacramenti cessante alio re medio. Ex quo etiam fit ut ea non inceperit pro paruulis, nisi statim post mortem Christi; non quia ex eo tempore præceptum illius inceperit; siquidem pro paruulis nunquam cœpit; sed quia in ipsa Christi passione omne aliud remedium cessauit, eo ipso, quod utilitas antiquæ legis extincta est. Igitur iuxta communem Doctorum sententiã, præceptum diuinum de Baptismo per se, & directè non obligat paruulos ante usum rationis, quia pro ea ætate non sunt capaces præcepti.

32 Sed est difficultas, quo iure, aut quo præcepto parentes obligentur suos filios baptizare?

Respondet Soto dist. 5. art. 3. §. Vnde ut à prima conclusione, quod mandat um ipsum Baptismi adiuncto iure naturæ, quo vnusquisque suos liberos, & eos quos sub cura sua alit, educare, instituereque tenetur, & in viam salutis dirigere, vniversos mortales constringit ut eisdem, qui sub sua tutela degunt, illo sacramento intingant, sine quo salus esse non potest. Sequuntur Nuño art. 8. dub. 3. Et Cabrera art. 2. disp. 3. n. 12. Valen

tia

ita q. 3. puncto 4. conc. 3. Granado tractatu 4. disp. 4. num. 4. quia adulti tenentur diuino præcepto: maior autem est necessitas in paruulis, qui voto non possunt suplere defectum Baptismi: & cum illi non sint obligationis capaces, præceptum hoc obligauit eos, quibus puerorum cura demandata est.

33 Suarez tamen disp. 25. sec. 2. §. *Deinde addendum*, ait extra casum necessitatis nullum extare diuinum præceptum, quod obliget ad baptizandos hos infantes filios Christianorum ante usum rationis. Neque enim Scriptura, vel traditione ostendi potest de hac re positiuum præceptum: neque etiam est naturale, quod ex alijs principijs fidei necessario sequatur: quia non omnes conueniens est simpliciter necessariū: & in periculo mortis facile potest ministrari. Idem sequuntur Castrus Palau tract. 19. puncto 8. num. 4. & Serra q. 68. art. 3. conc. 1. probans ex D. Thoma art. 3. & in 4. dist. 4. q. 3. art. 1. q. 2. vbi solum ait. *Magis laudabile est, quod pueri, quam citius poterint, baptizentur commode, non expectata perfecta etate.* Nullibi dicit diu differre esse peccatum mortale contra ius diuinum. Est tamen contra præceptum Ecclesiastica consuetudine introductum.

34 Adijcit Serra in 3. parte conclusio. nis. An vero hæc consuetudo sit totius Ecclesiæ? Mihi non constat: sed si verum est, quod fama iparsit, Ludouicum Tertium de cimum Gallia Regem morti proximū præcepit baptizari Delfinum filium suum successorem, qui tunc iam septem, vel octo annos compleuerat; supior in Gallia talē consuetudinem non extare, propter quod dixi in conclusionē, vbi est consuetudo. Hæc ille. Quidquid sit de hoc, secūda sentētia probabilior videtur.

35 Sed rursus inquiritur, rebus vt nūc, quantum potest differri Baptismus paruulorum absque parentum peccato?

Respondet Bartholomæus Ledesma diff. 14. col. 163. quod non tenentur parentes baptizare puerum primo, aut secundo die suæ natiuitatis: poterunt namque, cum mortis periculum non imminet, si eis libuerit, differre Baptismum in diem octauum: imo vsque ad decimum, vel duodecimum. Et quamuis M. Soto dicat, quod qui ultra differunt, mortaliter peccant. *Mihi tamē melius esse videtur relinquere arbitrio prudentis viri, vt ipse omnibus consideratis, iudicet, an qui filium baptizare distulit, mortaliter peccauerit, an minime.* Idem tenent Ochaga uia q. 18. & Suarez disp. 25. sec. 2. §. *Sed que*

res tandem, in fine ait. Post perfectam vero natiuitatem corporalem, non potest certior regula assignari, quā vt Baptismus non nimium differatur sine causa contra Ecclesiæ consuetudinem. Quæ vero posset esse dilatio, & quando sit nimis censenda, prudēti arbitrio relinquendum est. Sequitur Cabrera q. 68. ar. 3. num. 1. & Vazquez disp. 154. cap. 1. in fine ait. *Tempus tamen huius obligationis definire, prudentis est: neque enim, aut scripta lege, aut consuetudine definite assignatum habemus.* Cauendum est tamen ne nimium sine vrgenti aliqua causa differatur. Hæc Vazquez. Similiter Castrus Pala tract. 19. puncto 8. nu. 4. dicens. *Crederē autem seculata graui causa ultra mensē a natiuitate diuturnam esse dilationem: quia est dilatio contra communem praxim, & periculo scandali satis exposita.* Stante vero causa graui, qualis forte est vt Baptism⁹ cū maiori solemnitate fiat, permitti potest dilatio vsque ad mēsem vnum, sed non duos: adhibita tamen speciali diligentia, ne paruulo periculum contingat decendi sine Baptismo. Sic Suarez, & Henriquez lib. 2. capite 4. num. 3. Coninch q. 68. ar. 3. Layman libro 5. tract. 2. cap. 6. q. 4. conc. 2. Hæc ille. Et Bonacina in vlt. editione q. 2. de Baptismo punct. 2. nu. 6. in fine ait. *Imo nonnulli Doctores absolute docent Baptismū differri posse, dum rationabilis causa subest, nec imminet mortis periculum.* Dixerat tamen, quod in Concilio Mediolanensi primo parte secunda, folio 34. iure optimo constituta est pena excommunicationis contra eos, qui non curant baptizare infantem ante nonū diem:

36 Soto tamen illo art. 3. §. *Vnde vt prima*, ait. Cum puer statim baptizari iubetur, non intelligitur eadem natiuitatis die, aut tertia, aut quarta; sed quando commode potest in Ecclesiam asportari; & mergi: quod est octauo, vt moris est, aut decimo, aut duodecimo die. Trium namque, quatuorvè dierum dilatio delictum non affert. Verum tamen diutius id procrastinādo, peccatum committerent, idēque mortale. Nam esset sine causa diutius obligationem rei sacræ proterere. Hæc Soto. Sequuntur Petrus Ledesma tract. 2. de Baptismo capite 7. conc. vlt. Henriquez, Bonacina, Diana, & Naldus, quos refert, & sequitur Leander dicēs *communē* trac. 2. disp. 1. q. 14. Trulench lib. 2. cap. 1. dub. 2. num. 5. Granados tract. 4. disp. 4. num. 2. citans Valentia. Serra art. 3. conc. 1. in fine addens, quod cum Soto inquit, *trium, quatuorvè dierum dilatio de-*

Incum non affert: hoc intelligendum est, nisi forte lege aliqua præcipiatur, maxime sub pœna excommunicationis latæ sententiæ, cõsuetudinem octo, vel duodecim dierum strictè obseruari, & ultra hos dies Baptismũ paruulorum non differri. Hæc sententiã, hoc modo explicata videtur probabilior. Quamuis non video cur illa, quæ secluso præcepto positio humano, hoc determinandũ relinquat prudentum arbitrio, debeat improbabilis iudicari.

DVBMIV IV.

Vtrum peccatores sint baptizandi?

6. I.

Expositio articuli quarti.

IN primitiua Ecclesia plures hæretici afferbant, cuiuscumque credenti ministrandum esse Baptismum, etiam si animũ haberet in peccatis obstinatum: vel quia volebant Baptismum præcedere debere, vt dispositionem, quia prius admittendi sunt discipuli in scholam, quam mores eiusdem doceantur. Vel quia dicerent solã fidẽ cum Baptismo necessariam esse ad salutem. Contra quos S. Augustinus scripsit librum de fide, & operibus. Et S. Chrost. hom. 21. ad populum. Et Soto dist. 5. artic. 4. merito dicit, quod qui hæc commentabantur, absurdissimam hæresim sustinebant: nihil enim in rebus tantam contrarietatem involuens reperiri potest, quam quod infinita Dei bonitas eos, qui actu peccant, in suam amicitiam admittat.

2 Igitur D. Thomas art. 4. vt clarè respondeat, distinguit, quod aliquis potest dici peccator dupliciter. Vno modo propter maculam, & reatum præteritum. Et sic peccatoribus est sacramentum Baptismi conferendum: quia est ad hoc specialiter institutum, vt per ipsum peccatorum sordes munden- tur: secundum illud ad Ephes. 5. *Mundas eam* (scilicet Ecclesiam) *lauacro aquæ in verbo vitæ.* Et Zachariæ 13. dicitur. *In die illa erit fons patens Domui David, & habitatibus Hierusalẽ, in ablutionem peccatoris, & menstruatæ.* Quod dicit S. Thomas ad 1. intelligendũ de peccatoribus, qui habent voluntatem recedendi à peccato. Et de hoc nulli vnquã exitit controuersia; ideo Baptismus numeratur inter sacramenta mortuorũ, quia confertur his,

qui sunt mortui per peccatum originale, & peccata actualia.

3 Alio modo potest dici aliquis peccator ex voluntate peccandi, & proposito persistendi in peccato. Et sic peccatoribus non est Sacramentum Baptismi conferendum. Primo quidem, quia per Baptismum homines Christo incorporantur: secundum illud ad Gal. 3. *Quicumque in Christo baptizati estis, Christum induistis.* Quandiu autem aliquis habet voluntatem peccandi, non potest esse Christo coniunctus: secundum illud 2. ad Corinth. 6. *Quæ participatio iustitiæ cum iniquitate?* Vnde, & August. dicit in libro de medicina pœnit. cap. 1. quod nullus suæ voluntatis arbiter constitutus potest nouam vitam inchoare, nisi eum veteris vitæ pœniteat.

4 Secundo, quia in operibus Christi, & Ecclesiæ nihil debet fieri frustra. Frustra autem est, quod nõ pertingit ad finem ad quẽ est ordinatum. Nullus autem habens voluntatem peccandi, simul potest à peccato mündari; ad quod ordinatur Baptismus: quia hoc esset ponere contradictoria esse simul: esse Immundum per peccatum, & esse mündum per gratiam à peccato mundantem.

Tertio, quia in Sacramentalibus signis non debet esse aliqua falsitas. Est autem signum falsum, cui res significata non respondet. Ex hoc autem, quod aliquis lauandum se prebet per Baptismum, significatur, quod se disponat ad interiorem abluionẽ. Quod non contingit de eo, qui habet propositum persistendi in peccato. Vnde manifestũ est, quod talibus sacramentum Baptismi non est conferendum.

5 Quod etiam constat ex illo Actorum 2. *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum.* Et cap. 3. *Pœnitentini, & conuertimini, vt deleantur peccata vestra.* Quasi sine pœnitentia nemini sit Baptismus applicandus, vt ponderat S. August. ad Salacitanum relatus can. *Agitur. De Consecratione.* Dist. Apostolus etiam ad Rom. 6. ait. *Hoc scientes, quia veter homo noster simul crucifixus est, vt destruat corpus peccati, vt ultra non seruiamus peccato:* Et loquitur de conspultis Christo per Baptismum. Et Petri 3. *Saluos nos facit Baptisma: non carnis depositio sordium; sed conscientie bonæ interrogatio in Deum.* Et ipse Saluator, & Dominus noster Iesus Christus vniuersaliter dixit Mathæi 7. *Nolite Sanctũ dare canibus.* Et cap. 9. *Nemo mittit vinum nouũ in vres veteres.* Et olim Hierem. cap. 4. *Novate vobis nouale, & nolite serere super spinas.* Quare obligatio pœnitendi ante Baptismũ ad

ad dignam, & salutarem eius susceptionem, est certa secundum fidem, definita in Concilio Cartag. 4. cap. 85. & Aquilgran. 1. cap. 114. & in Concilio Tridentino sess. 6. cap. 6. de iustificatione, vbi dicuntur peccatores disponi per eam poenitentiam, quam ante Baptismum agi oportet.

6 Licet autem Baptismus collatus habenti voluntatem peccandi cum intentione Ecclesiae, sit validus, vt docet D. Thomas ad 3. quia habet omnia essentialia, & characterem imprimi. Tamen bene notat Soto in fine articuli 4. vtrumque mortaliter peccare, & sacrilegium committere, scilicet tam eum, qui cum voluntate peccandi accedit ad Baptismum (imo ad quodcumque suscipiendum sacramentum) quam eum qui sciens taliter quempiam accedere, illi confert. Est enim sacramenti contaminatio, quando quidem contra eius finem, & suscipitur, & confertur. Finitis siquidem cuiuscumque sacramenti est gratiam conferre, vel augere.

7 Notat autem Caietanus art. 4. hoc intelligi de peccato mortali: existentibus enim eum voluntate peccandi venialiter potest Baptismus dari, monendo ipsos; quod nisi voluntatem mutent, gratiam quidem filiorum Dei recipient; sed non secundum plenitudinem baptismalem; & tunc eos deinde arbitrio relinquere, vt ipsi viderint. Quod & docuit S. Thomas q. 69. art. 9. ad 3. dicens; quod eumque peccato vult homo inherere, si ad Baptismum accedit, scilicet accedit: quod est in deo peccare. Sed hoc intelligendum est de peccato mortali, quod gratia contrariatur; non autem de peccato veniali. Et in 4. dist. 4. q. 2. art. 1. q. 1. in fine corporis ait: Quamuis quandoque culpa venialis remaneat post Baptismum; mortali remota, propter indispotionem recipientis Baptismum.

8 Adicit Cabrera art. 4. nu. 2. quod qui esset affectus peccatis venialibus, forsan peccaret venialiter suscipiendo Baptismum cum tali affectu: eo quod illa dispositio est impeditiua plenarij effectus, quem Baptismus in non ponente obicem efficere potest: siquidem remittit omnem culpam, & poenam: & in tali casu non remitteret illas culpas veniales. Minister tamen Ecclesiae tenetur sic perentim ministrare Baptismum, quia non obstantem hac indispotione secundum quid impeditiua extensionis effectus Baptismi, habet simpliciter ius ad petendum Baptismum: est enim simpliciter dispositus, & secundum quid indispotus.

§. II.

Vtrum peccatoribus baptizatis sint imponenda opera satisfactoria?

Consequenter ad dicta consurgit haec difficultas, de qua S. Thomas artic. 5. qui non loquitur de baptizandis, sed de recentibus baptizatis: & est sermo de operibus satisfactorijs formaliter in quantum sua poenaltate recompensant, & satisfaciunt pro poena, quae debetur pro culpis praeteritis.

10 Responso est negatiua: Quam probat: nam sicut Apostolus dicit ad Rom. 6. Quicumque baptizati sumus in Christo, in morte ipsius baptizati sumus: consepulti enim sumus ei per Baptismum in mortem: ita scilicet, quod homo per Baptismum incorporatur ipsi morti Christi. Manifestum est autem quod mors Christi satisfactoria fuit sufficienter pro peccatis; non solum nostris, sed etiam totius mundi, vt dicitur. 1. Ioan. 2. & ideo ei, qui baptizatur, pro quibuscumque peccatis non est aliqua satisfactio iniungenda: hoc enim esset iniuriam facere passioni, & morti Christi, quasi ipsa non esset sufficiens ad plenariam satisfactionem pro peccatis baptizatorum.

11 Cum conclusio sit Theologis indubitata, in ratione D. Thomae aliqui difficultatem inueniunt; quam iam obiecerat Soto. In primis, quia quoniam admodum in Baptismo, ita & in sacramento poenitentiae comorimur passioni Christi: quia omnia sacramenta virtutem habent a passione Christi, iuxta D. Thomam q. 62. art. 5. Sed in sacramento Poenitentiae imponuntur opera satisfactoria: ergo & in sacramento Baptismi sunt imponenda. Secundo, quamuis passio Christi sit infinite meritoria, & satisfactoria; nihilominus quoad efficaciam non operatur, nisi quatenus applicatur: & ideo per sacramenta confert Deus certos gradus gratiae: ergo & in Baptismo applicatur certus gradus: atque adeo pro reliquis debitis iniungenda est alia satisfactio. Tertio arguitur: nam ratio haec videtur fauere errori Lutheranorum de iustitia imputata: dicunt enim sanctitatem Christi patientis in Cruce sic nobis imputari ac si nos ipsi pateremur: ac proinde illi iniuriam facere, qui aliam exigunt a nobis pro peccatis satisfactionem: quod totum haec ratio assumit.

12 Propter haec, Suarez in commentario art. 5. ait, quod ratio D. Thomae non videtur conuincere: quia licet satisfactio Christi

si sit in se sufficientissima, tamen ex defectu hominis potest ei non plene applicari: ergo nulla fieret iniuria mortis Christi, si ob hanc causam, seu ob timorem alicuius impedimenti ex parte baptizati, ei satisfactoria opera imponantur. Itaque (inquit) propria ratio huius veritatis petenda est ex effectibus huius sacramenti: nam quia vnus effectus illius est, vt non solum remittat culpam; sed etiam omnem poenam, si non inueniat obicem: ideo per se loquendo nulla est homini baptizato necessaria satisfactio pro peccatis ante Baptismum commissis: quia satisfactio solum habet locum, vbi aliquis reatus poenae relinquitur. Hic vero effectus Baptismi primariâ originem ducit ex morte Christi, quantum ad sufficientiam; quantum ad efficaciam vero manat ex institutione eiusdem Christi, qua voluit suam satisfactionem per hoc instrumentum plene, & perfectè applicari, & hanc institutionem colligit Diuus Thomas ex significatione ipsius Baptismi. Et sic tandem admittit rationem D. Thomae vt rationem, qua explicatur hoc esse consentaneum.

13 Cæterum Soto dist. 5. art. 5. Nuño, & Cabrera hic omnino agnoscunt rationem D. Thomae efficacem. Imo Vazquez art. 5. n. 2. ait. Si rationem S. Thomae poenitentiam cōfideremus, non modo efficax, sed valde exacta nobis videtur: ea enim non solum ostendit vtcumque in Baptismo totam culpam, & poenam remitti: imperjacet proinde nulla opera satisfactoria sine iniuria sacramenti baptizato imponi posse. Sed etiam ex ipsa institutione, & significatione sacramenti eleganter deducit, Baptismum hanc virtutem habere, vt totam culpam, & poenam peccatorum remittat, eo quod per illum quasi cū Christo moriamur, & sepeliatur: hoc est, denotemus in nobis mortem Christi, vt quæ admodum ille mortuus fuit vite temporali, & nos peccatis moriamur, & morti illius omnino assimilemur: ac proinde sicut mors illius plene pro peccato ex se satisfecit; ita etiam, & sacramentum mortis Christi plene in nobis peccata extinguit; & pro illis in eo Christus satisfaciat, hoc est, plene in eo nobis suam satisfactionem applicet. Ex quo etiam fit, vt qui opera satisfactoria baptizato imponeret; aut si ipse etiam sponte ea ad satisfaciendum assumeret, iniuriam aliquam faceret satisfactioni mortis Christi, nempe quod denotaret, quamuis plene nobis in figura illius applicetur, nihilominus non omnem delere poenam peccati. Hæc ibi.

14 Imò ab ipso D. Thoma inuenio argumentum solutum: cum enim eadem rationem proposuisset ad Romanos 1. lec. 4. ad illa verba: *sine poenitentia enim sunt dona, & vocatio Dei*; contra eam obijcit dicens. *Sed cum clauis Ecclesie, & omnia alia sacramenta in virtute passionis Christi operentur; videtur quod pari ratione omnia alia sacramenta liberent hominem à culpa, & à tota poena.* Huic argumento respondet immediatè. *Sed dicendum est, quod passio Christi operatur in Baptismo per modum cuiusdam generationis, quæ requirit vt homo totaliter priori vite moriatur, ad hoc quod in eam vitam accipiat. Et ideo tollitur in Baptismo totus reatus poenae, qui pertinet ad vetustatem prioris vite. Sed in alijs sacramentis operatur virtus passionis Christi per modum sanationis, vt in Poenitentia. Sanatio autem non requirit vt statim omnis infirmitatis reliquæ auferantur. Et eadem ratio est in alijs sacramentis.* Hac de causa ipse D. Tho. 3. p. q. 69. art. 2. ait, *quod omni baptizato communiatur passio Christi ad remedium, ac si ipse passus, & mortuus esset; & ideo liberatur à reatu totius poenae: sed hoc deduxerat ex eo quod per Baptismum incorporatur passioni, & morti Christi.* Et q. 49. art. 3. ad 2. ex eo quod *configuratur Christo in Baptismo sacramentaliter, secundum illud ad Rom. 6. Conscripti sumus ei per Baptismum in mortem*; inferi eandem conclusionem dicens. *Vnde baptizatis nulla poena satisfactoria imponitur: quia sunt totaliter liberati per satisfactionem Christi.* Per quæ de facili argumenta soluntur.

15 In particulari ad primum respondet Nuño, in presenti, incorporari, accipi maxime cum rigore; prout solum conuenit Baptismo: in quo quantum ad efficaciam operatur mors Christi, ita quod à nulla causa particulari limiteretur: quia est generatio, in qua non operatur genitum, sed solum generans. Ideoque ad gratiam remissiuam totius culpæ, & poenae, non requiritur aliud quàm quod non ponatur obex ex parte nostra, quia Christus plene satisfecit. At vero ad hoc quod conferatur maior gratia, quam requisita ad generationem spiritualem, requiritur dispositio, & iuxta eam datur maior, vel minor.

16 Pariter respondet Soto ad 1. negando per sacramentum poenitentiae, aut quod vis aliud præter Baptismum, commori nos Christo, quia licet omnia habeant virtutem ex eius passione: solum in sacramento regenerationis, in quo totum veterem hominem deponimus, & in nouam vitam tamquam membra Christi regeneramur, omnis culpa,

pā, & pœnā dimittitur: quod non fit in vllō alio sacramento. Ex quo patet ad 2. quod in Baptismo certus gradus gratiæ confertur: sed quoad remissionem, satisfactio Christi reputatur plenaria nostra; quia est regeneratio. At vero pœnitentia, cum sit medicina cōtra actualia, est instituta vt in illa satisfactio Christi nō applicetur nisi secundum proportionem actus, quo resurgimus. Et ideo ab ipsis, qui illic sunt iudices, imponuntur nobis satisfactiones per pœnas.

17 Ad tertium pariter ibi bene respondet Soto, quod si Lutherani hoc soli Baptismo peculiariter tribuissent; quod illic iustitia Christi, cuius efficiuntur membra, nostra reputatur, non errassent. Sed quia hoc generaliter fidei attribuunt, vt scilicet nulli credentium vlla opus habeant satisfactione, ob id sunt hæretici.

18 Sed adhuc cōtra ipsam conclusionem est difficultas: quia opera pœnalia non solum conducunt ad delendum debitum pœnæ, sed etiam vt exercitium meritorium, & vt subtrahantur occasiones peccandi in futurum: sed hoc exercitium maximè indigent nuper baptizandi: ergo eis sunt opera satisfactoria imponenda.

Respondet D. Thomas ad 2. quod nuper baptizati exercitandi sunt ad iustitiam; non per opera pœnalia; sed per opera facilia; vt quasi quodam iacte facilis exercitij promoueantur ad perfectiora; vt Glossa dicit super illud Psalmi 130: *Sicut ablatatus est super matrem suam.* Vnde & Dominus discipulos suos de nouo conuersos a ieiunio exculauit, vt patet Mathæi 9. Et hoc est quod dicitur. 1. Petri 2. *Sicut modo geniti infantes lac concupiscite, vt in eo crescatis in salutem;*

19 Addit Suarez quod licet hoc regulariter verum sit; & præsertim de operibus difficilioribus, magisque pœnalibus. Nihilominus tamen sæpe expedire potest huiusmodi opera imponere; quia personæ status, & cōditio eis indiget. Quamquam verum sit, nō posse de his speciale præceptū imponi, sed solum poterunt consuli. Vel si iudicentur ex se media necessaria ad cauendam peccata in futurū, poterit hæc obligatio homini declarari. Admonet etiā S. Thomas ad 3. quod peccatoribus baptizatis iniungendum est;

quod satisfaciant proximis; sicut
& quod desistant à
peccato.

§. III.

Vtrum peccatores ad Baptismum accedentes teneantur sua peccata confiteri?

20 Hæc etiam difficultas cōnectitur duabus præcedētibus. Videturque probari pars affirmatiua. In primis ex antiquo vlti Ecclesiæ: de quo Tertullianus de Baptismo cap. 20. *Ingressurus Baptismum, orationibus, ieiunijs, &c. Et cum confessione omnium retro delictorum:* quod Pamelius num. 136. de confessione sacramentali intelligit. Et Socrates lib. 1. hist. Tripartitæ cap. 29. ait. *In Alexandrina ciuitate plurimi ad Baptismum cōfestinabant, & peccata confitentes baptizabantur.*

Secundo ex S. Gregorio Nazianzeno oratione 40. post medium dicente. *Ad baptizandum; ne peccatum tuum confiteri graue dicas, sciens quo pacto Ioannes baptizaret.* Alludit ad illud Mathæi 3. vbi refertur, quod multi baptizabantur à Ioanne in Iordane, cōfiteres peccata sua. Quod exponit D. Thomas art. 6. ad 1. dicens conuenienter factum, vt secundum qualitatem peccatorum eis Pœnitentia determinaretur. Et ita factam esse tunc confessionem omnium peccatorum in speciali, docent S. Basilius orat. de Baptismo parte 2. Imperf. hom. 3. in Mathæum. Iansenius cap. 13. Cōcordiæ. Canisius de Corrupt. verbi Dei cap. 8. & Suarez to. 2. in 3. p. q. 38. art. 3. Cum ergo Baptismus Christi sit perfectior, baptizandi debent sua peccata confiteri.

Tertio, quia pœnitentia requiritur ante Baptismum: secundum illud Actorū 2. *Agite pœnitentiam, & baptizetur vnusquisque vestrum.* Sed confessio est pars Pœnitentiæ. Ergo confessio peccatorum requiritur ad Baptismum, ad medicinam adhibendam præteritis peccatis: & vt Ecclesiæ constet de bona dispositione baptizandi.

21 Optimè tamen respondet D. Thomas art. 6. distinguens, quod duplex est peccatorum confessio. Vna quidem interior, quæ fit Deo: & talis confessio peccatorum requiritur ante Baptismum, vt scilicet homo sua peccata recogitans, de eis doleat: non enim potest inchoare nouam vitam, nisi pœniteat eum veteris vitæ, vt Augustinus dicit in lib. de medic. penit. c. 2.

22 Addit Vazquez artic. 6. numero. 5: quod fortassis existimauit D. Tho. specialē, & distinctam peccatorum recogitationem esse necessariam, vt quis cum sacramento Baptismi iustificetur: sicut etiam putauit ad iustificationem extra sacramentum requiri distinctam recogitationem peccatorum.

Ipsè vero Vazquez docet non requiri ad Baptismum interiorem confessionem specialem omnium peccatorum, sed generalem: neque enim ut quis habeat dolorem sufficientem ad iustificationem in sacramento Baptismi, requiritur specialis, & distincta peccatorum recogitatio.

23 Sed quantum ad Thomam exponitur de recogitatione speciali (ut insinuat ad 2.) nihil falsum continet eius sententia: Tum quia infra videbitur an ad attritionem hæc cogitatio requiratur? Tum quia etsi ad attritionem non requiratur, tamen exigitur ad eòs effectus, quos necesse est cum vera Pœnitentia coniungi, quales sunt, restituere alienum, auferre proximas occasiones peccandi, & similes: ut notat Suarez in comment. artic. 6.

24 Alia est (pergit D. Thomas) confessio peccatorum exterior, quæ fit sacerdoti. Et talis confessio non requiritur ante Baptismum. Primum quidem, quia talis confessio, cum respiciat personam ministri, pertinet ad Pœnitentiæ sacramentum: quod non requiritur (imò nec dari potest) ante Baptismum: quia est ianua omnium sacramentorum. Secundo, quia confessio exterior, quæ fit sacerdoti, ordinatur ad hoc, quod sacerdos confitentem absoluat a peccatis, & liget ad opera satisfactoria, quæ baptizatis non sunt imponenda, ut dictum est num. 10. Nec etiam baptizati indigent remissione peccatorum per claves Ecclesiæ, quibus omnia remittuntur per Baptismum. Tertio, quia ipsa particularis confessio homini facta, est penosa propter verecundiam confitentis. Baptizato autem nulla exterior pœna imponitur. Et ideo à baptizandis non requiritur specialis confessio peccatorum. Sed sufficit generalis, quam faciunt, cum secundum ritum Ecclesiæ abrenunciant Satanæ, & omnibus pompis eius. Et hoc modo dicit quædam Glossa Mathæi 3. quod in Baptismo Ioannis, exemplum dabatur baptizandis confitendi peccata, & promittendi meliora.

25 Denique concludit D. S. Si qui tamè baptizandi, ex deuotione sua peccata confiteri vellent, esset eorum confessio audienda; non ad hoc quod eis satisfactio imponeretur: sed ad hæc quod contra peccata confueta eis spiritualis informatio vitæ traderetur. Unde cum in secundo argumento obiectisset illud Prouer. 28. *Qui abscondit scelera sua, non dirigitur, qui autem confessus fuerit, & reliquerit ea, misericordiam consequetur.* Respondet ad 2. quod baptizatis sufficit confessio interior Deo facta: & etiam exterior genera-

lis, ad hoc quod dirigantur, & misericordiam consequantur. Nec requiritur confessio specialis exterior, sicut dictum est.

26 Circa hoc autem rectè notat Soto dist. 5. art. 6. §. *In hoc articulo*, quod qui ex deuotione vellent ante Baptismum confiteri, non sunt sacramentaliter absoluedi, ut bene hic adnotauit Caietanus: quoniam illud, ut modo dicebamus, non est sacramentum. Nihil tamen verat quin possint peccatores absolui per deprecationem illâ: *Miserere tui, &c.* Quum obrem Sacerdos non illo artificio vinculo sigilli confessionis teneretur peccata illa celare, ut pœnas illas strictissimas iuris teneretur pendere, si reuelaret. Effectus profecto nihilominus grauissime puniendus tã quã violator sacramenti Baptismi, cuius dispositio erat illa confessio. Haud tamè esset cõsiliũ eiusmodi cathecumeno peccata occulta, si grauia essent, sigillatim pate-re: sed sic sub cõpedio ut cõsilia caperet viuendi. ¶ Et cũ audis ante Baptismum nõ esse necessariã cõfessionẽ, intellige neque peccatorũ præcedentiũ Baptismũ post modũ ipso suscepto cõfessionẽ faciendã: fieret enim iniuria Baptismo, quasi illic nõ essent omnia cõdonata. Quare illa peccata nõquã sũt materia cõfessionis: atque adeo si illa sola baptizatus cõfiteretur, nõ esset sacramentaliter absoluedus. Hæc Soto. Ex quò Suarez, & Cabrera, & alij Theologi cõmuniter: quia hæc peccata fuerũt cõmissa extra forũ Ecclesiæ. Cõfessio autẽ nõ sacramentalis nõ est homini necessaria, nec præcepta, nec per se est dispositio ad gratiam.

27 Ad primũ argumẽtũ respondent Suarez, & Cabrera, quod si alicubi fuit olim illa cõsuetudo, fortasse fait per modũ cõsiliũ, & cuiusdã actus humilitatis. Et forte non erat exacta confessio, sed quædam communicatio cõscientiæ ad instructionẽ, & directionẽ.

28 Ad secundum posset in primis responderi cùm Glossa Ordinaria, quam videtur se qui D. Thomas verbis relatis nu. 24. & cum Abuleno in cap. 3. Mathæi q. 54. & Caietano Mathæi 3. ad illa verba: *Confitentes peccata sua.* Et Marci. 1. dicente. *Confitentes, non in specie, sed in genere, profitendo se peccasse, compungendo se ipsos, non inter iustos, sed peccatores.* Iuxta hoc ergo asserendum dicit Cabrera hic art. 6. num. 3. illam confessionem non fuisse sacramentalem. Neque à S. Ioanne Baptista fuisse exactam. Sed profectam ex quodam feruore animi vere pœnitentis: Vel ex quadam consuetudine, quæ in illa lege erat huiusmodi confessiones faciendi, ut late explicat Iansenius.

29 Sed quia Diuus Bassilius, Sanctus Gregorius Nazianzenus, Diuus Thomas, & alij admittunt in Baptismo Præcursoris interuenisse confessionem peccatorum in speciali: & Thomas Vualdensis tomo 2. capit. 136. ait: Iudeorum morem fuisse peccata sacerdotibus confiteri expresse; non quidem omnia, sed grauiora. Et Nazarius tomo 6. in 3. p. q. 38. artic. 3. controu. 2. late probat illa sola, & omnia peccata Iudeos fuisse confessos; pro quibus expiandis decreta fuerant in lege sacrificia: de quibus Diuus Thomas 1. 2. quæst. 102. artic. 5. ad 4. & ad 5. & 6. Ideo secundo melius responderetur negando consequentiam. Rationem disparitatis assignat Diuus Thomas hic art. 6. ad 1. dicens, quod in Baptismo Ioannis non remittebantur peccata: sed erat Baptismus Pœnitentiæ. Et ideo conuenienter accidentes ad illud Baptisma confitebantur peccata, vt secundum qualitatem peccatorum eis pœnitentia determinatur. Sed Baptismus Christi est sine exteriori pœnitentia, vt Sanctus Ambrosius dicit ad Rom. 11. super illud: *Sine pœnitentia*: Vnde non est similis ratio.

Pariter respondet Sanctus Thomas ad 3. quod confessio est pars pœnitentiæ sacramentalis, quæ non requiritur ante Baptismum, vt dictum est, sed requiritur interioris pœnitentiæ virtus. Videatur Diuus Thomas ad Romanos 11. lect. 4.

30 Addit Suarez alijs modis posse Ecclesiam habere sufficientia signa dispositionis baptizandi. Medicinam vero curatiuam non esse necessariam; quia ipse Baptismus est sufficiens: præseruatiuam vero voluntarie suscipi posse à Baptismo suscipiente; & ob eam rem posse sua sponte consulere; quem voluerit.

DVBMIV V.

De dispositione, quæ requiritur in adultis ad suscipiendum Baptismum.

Vel est sermo de solo sacramento valido, quamuis informi, & sine gratia; vel loquimur de sacramento cum fructu gratiæ, & formato, & omnino perfecto. Et prius examinandæ sunt duæ conditiones, de quibus expresse agit Diuus Thomas art. 7. & 8. & postea loquemur de alio puncto magis controuerso, de quo Sanctus Thomas specialem non scripsit articulum; quia satis tetigerat in antecedentibus, & iterum dicturus erat in sequentibus.

§. I.

Verum ex parte baptizati requiratur intentio?

Glossa super cap. *Solet de Consecratione*, dist. 4. docet quod licet requiratur intentio ministri baptizantis, non tamen requiritur intentio recipientis Baptismum, quia si habet vt patiens. Vnde si baptizans intendat baptizare; qualencumque intentionem baptizatus habeat, recipit sacramentum. Et alia Glossa in fine cap. *Maiores*, de *Baptismo*, & eius effectu, affirmat quod si qui baptizatur, ore consentire dicat, licet corde dissentiat; sacramentum recipit.

3 Inter Theologos Caietanus hic art. 7. docet intentionem in baptizato non esse per se necessariam; sed solum per accidens in adulto ad tollendam contrariam voluntatem remittentem sacramento. Vnde si forte contingeret, vt homo neuter ad Baptismum accederet, hoc est, nec consentiens, nec dissentiens, sed negatiue se habens, ille vere reciperet sacramentum. Et quamuis §. *Et vt ab hac*, videatur docere casum esse moraliter impossibilem: tamen non id dicit assertiue, sed conditionaliter, id est, quod adhuc dato quod id non accideret, quæstio posset habere locum. Postea tamen §. *Ad primum horum*, in fine, manifeste docet, quod si quis dormiens baptizetur; neuter accederet ad sacramentum: quamuis in adulto vigilante dicat, quod easus iste, aut moraliter *impossibilis*, aut *plusquam rarissimus est*, vt scilicet *adultus neuter baptizetur*. Vnde nisi in dormiente, vel deamante, vel non aduertente; non tam sæpè contingit accessus neuter, vt Vazquez arbitratur n. 5. non bene expendens mentem Caietani. Quem sequuntur Martinus Ledesma. 1. par. 4. quæst. 9. ar. 7. & vt probabilem Serra artic. 7. vtramque sententiam problematicè defendens. Et Escobar, & Mendoza libro 8. Theologia Moralitatis sect. 2. capit. 14. problemate 64. Imò Nuño artic. 7. qui oppositam defendit, solum tuetur vt *probabiliores*. Qualiter etiam loquitur Leander tract. 2. disp. 5. q. 20.

4 Referunt pro se Diuum Thomam in 4. dist. 6. quæst. 1. artic. 2. quæst. 3. in corpore, & ad 3. vbi ait, quod intentio, vel voluntas in baptizato, vt dictum est, non requiritur quasi *causans deletionem culpæ originalis*; sed solum quasi *remouens prohibens*, scilicet *contrariam voluntatem*. Idem dicit ad 3. & 4.

Probant etiam ex Innocentio 3. in capite *Maiores*, de *Baptismo*, & eius effectu: vbi

mota questione de suscipientibus charactere; & relata opinione quorundam dicentium, charactere imprimi, etiam inuitis: refutata deinde hac opinione quoad totaliter inuitos, concludit in hæc verba. *Tunc ergo characterem sacramentalis imprimi operatio, cum obicem voluntatis contrariae, non inuenit obfistentem.* Vbi manifestè patet intentà conclusio determinata ab Apostolica Sede.

§. Præterea probat Caietanus. Quod nõ est de necessitate sacramenti in vno recipiẽte Baptismum, non est de necessitate sacramenti, per se loquendo, in quocumque recipiente Baptismum: sed in paruulis voluntas, etiam interpretatiua, non exigitur, vt propria dispositio ad recipiendum Baptismum. Ergo in nullo baptizando requiritur, per se loquendo, consensus ad recipiendum Baptisma. Probatur minor: quia voluntas parentum non est dispositio aliqua; sed sola appropinquatio patientis ad agens, puta, ministrum conferentem sacramentum: constat enim approximantem passiuum actiuo non esse necessarium ex parte patientis: Tum quia aliunde potest suppleri, puta ex approximatione agentis ad patiens, vel ex remouente obstaculum. Tum quoniam extrinsecum hoc est. Patet vero voluntatem parentum solummodo approximare passiuum actiuo offerendo infantem Baptismo, ex eo quod si Iudæus faceret filium baptizari, non vt nutriretur Christianus, sed totaliter nutriendum in Iudæum; ob solamque corporis sanitatem vel let baptizari, & hoc ipsum diceret, ac compelleret ministrum ad baptizandum, vel ipsemet baptizaret, in veritate infans esset baptizatus. Et tamen tunc paternã voluntas, neque ex charitate, nec ex Spe, nec ex fide, nec ex Ecclesiæ voluntate ibi cooperaretur: quoniam Ecclesia si sciret, resisteret tali oblationi. Nihil ergo facit oblatio pueri, nisi quod approximat passiuum agenti: iniuriã que paternã tollit authoritatis, quæ illi irrogaretur, si infans patre inuito baptizaretur. Sufficit ergo in Baptizando non inueniri obicem voluntatis contrariã ad hoc vt characterem suscipiat ex Baptismo.

§. Dico tamen primo, vt licite ministretur, & cum fructu gratiæ, & iustificationis suscipiatur Baptismus, debet adesse voluntas, & intentio aliqua recipientis. Hanc nullus Catholicus iam negat, & supponit in titulo dubij ipse Caietanus.

Probaturque primo ex Concilio Cartaginensi tertio can. 34. dicente. *Ægrotantes si per se respondere non possunt, cum voluntatis eorum testimonium, hi qui suis sunt, dixerint, bapti-*

zantur. Et Concilium Arausicanum. i. can. 12. ait. *Obmutescens baptizari, aut pœnitentiã accipere potest, si voluntatis præterit & testimonium aliorum verbis habet.* Ergo non licet eis administrare Baptismum, si de eorum voluntate non constat.

7 Idem constat ex cap. *Cum pro paruulis, de Consecratione dist. 4.* vbi Sanctus Augustinus lib. 4. de Baptismo cap. 24. ait. *Cum pro paruulis alij respondet, vt impleatur erga eos celebratio sacramenti; valet utique ad eorum consecrationem: quia ipse pro se respondere non possunt. At si pro eo, qui respondere potest, alius respondeat, non itidem valet.* Ex qua regula illud Evangelij dictum est, quod omnes, cum legitur, natura liter monet: etatem habet, ipse pro se loquatur: Ioann. 9.

Ex quo sic probat Diuus Thomas. Primo in argumento sed contra artic. 7. nam secundum ritum Ecclesiæ, baptizandi profitentur se petere ab Ecclesia Baptismum: per quod profitentur suam intentionem de susceptione sacramenti.

8 Secundo probat in corpore. Nam per Baptismum aliquis moritur vitæ peccati, & incipit quandam vitæ nouitatem: secundum illud ad Rom. 6. *Consepulcr sumus Christo per Baptismum in mortem, vt quomodo Christo surrexit à mortuis per gloriã Patris: ita & nos in nouitate vitæ ambulemus.* Et ideo sicut ad hoc quod homo moriatur veteri vitæ, requiritur, secundum Augustinum lib. de medic. p. 6. in habente vsum liberi arbitrij, voluntas qua cum veteris vitæ peniteat; ita requiritur voluntas, qua intendat vitæ nouitatem: cuius principium est ipsa susceptio sacramenti: & ideo ex parte baptizari requiritur voluntas, siue intentio suscipiendi sacramentum.

9 Tertio probat ad primum (soluens id quod posset opponi: quia baptizatus se habet vt patiens; & intentio videtur exigi ex parte agentis) & dicens, quod in iustificatione, quæ fit in Baptismo, non est passio coacta, sed voluntaria: & ideo requiritur intentio recipiendi id, quod ei datur. Baptizatus enim non est quasi passiuum merum naturale, veluti stупpa dum incenditur. Sed est passiuum rationale, & liberum: & ideo requiritur in eo intentio, non quidem agendi; sed libere recipiendi: quia recipiendo se obligat ad ea, quæ sunt vitæ Christianæ propria. Et ideo modo humano libero debet suscipere, & sibi imponere statum, cui annexa est obligatio.

Quod item probat Diuus Thomas q. 69. artic. 9. nam sicut Sanctus Damascenus dicit lib.

lib. 2. cap. 30. *Deus non cogit hominem ad iustitiam*: & id. o ad hoc, quod aliquis iustificetur per Baptismum, requiritur, quod voluntas hominis amplectatur Baptismum, & Baptismi effectum.

10. Istorum argumentorum maiorem partem proponunt Soto dist. 5. artic. 7. cōc. 3. Cabrera artic. 7. disp. vnica § 2. & passim alij, qui ex Soto sumplerunt, pro sequente conclusione probanda, & sententia Caietani impugnanda. Sed diligentius expēdenti, perspicuum fiet, ita hanc conuincere, quod pro sequente parum roboris habeāt. Sed nō mirum quod, qui nec conclusiones distinguunt, probationes nō separant: qui enim non curarunt seorsum agere de valido, & separatim de sacramento formato, & cum fructu; illico in hęc inconuenientia inciderunt.

11. Dico secundo, sine voluntate suscipientis adulti, invalidum est Baptismi sacramentum. Pro hac assertionē refert Vazquez disp. 157. cap. 2. num. 6. D. Thomam, S. Bonaventuram, Alexandrum Alentem, Richardum, Scotū, Paludanum, Gabrielem, Marcellinum, Adrianum, Syluestrum, Sotum, & Recentiores omnes. Sed melius alij nullum referunt: quia est Theologorum communis: & ego nullum dissentientem inueni, præter paucos relatos num. 3. In primis esse D. Augustini, ponderant Richardus dist. 6. artic. 2. quest. 3. Soto probatione secunda, & Vazquez num. 7. ex illis verbis. *At si pro eo, qui respondere potest, alius respondeat, nō itidem valet.* Affirmat sacramentum non valere: non solum quoad cærimonialia, sed quoad essentiam; quia negat per illum hominem consecrari, & recipere characterē, vt ex antecedētibz patet. Et loquitur in casu, quod adultus nō respōdeat, nec ore, nec corde: quia si intus vellent, quaniuis exterius non responderet, in rei veritate Baptismus valeret: quamuis secundum præsumptionem externam, Ecclesia aliter prudenter iudicaret; cum nō sit ei datum, sed soli Deo reseruatum, iudicare de omnino occultis.

12. Clare etiam traditur à Diuo Thoma artic. 7. ad 2. dicente, quod *si in adulto deesset intentio suscipiendi sacramentum; esset rebaptizandus.* Quod absurdum esset, si primum sacramentum fuit validum.

Respondet Caietanus, quod hoc intelligendum est, secundum id quod semper de facto inuenitur in adultis, scilicet, quod non inuenitur neuter, sed aut habet velle, aut nolle respectu Baptismi, implicite, vel explicitè, &c. Et propterea verificatur, quod si in adulto deesset intentio suscipiendi sacra-

mentum, esset rebaptizandus: defectus enim intentionis contrariam haberet annexam intentionem. Vnde verificantur verba Diui Thomæ, si deesset talis intentio per contrariam voluntatem.

Sed contra primo, quia ex terminis, de esse intentionem, non est habere cōtrariam intentionem, vt ipse Caietanus fatetur: siquidem admittit accessum neutrum: sed Diuus Thomas præcisè loquitur in casu quod deesset intentio: ergo voluntariè absque solido fundamento coarctatur ad solum casu, in quo esset contraria intentio.

Præterea, secundum Caietanum §. *Et vt ab hac.* Quæstio hæc est de veritate conditionalis non curando de possibilitate antecedentis. Sed D. Thomas adhuc conditionaliter loquendo, expressè ait, quod *si in adulto deesset intentio suscipiendi sacramentum, esset rebaptizandus.* Ergo dato casu quod daretur homo neuter, non esset baptizatus.

13. Rursus artic. 12. loquendo de amentibus, & furiosis, dicit, quod *si nulla voluntas suscipiendi Baptismum in eis apparuit, dum sanæ mentis essent, non sunt baptizandi.* Quod falsum esset, si sufficit status neuter. Et ad primum docet, quod dormientes periculo mortis imminente baptizari debent, si prius in eis voluntas apparuit suscipiendi Baptismum, sicut, & de amentibus dictum est. Quod falsum esset si sufficeret quod non contradicerent. Et casus isti satis practici sunt, & frequenter contingentes.

14. Hinc retorquetur authoritas Innocentij, & pro conclusione ponderatur à Magistro Soto §. *Argumenta vero.* Nam eius sensus ex antecedentibus est desumendus: ait enim Pontifex, quod dormientes, & amentes, si priusquam amentiam incurrerent aut dormirent, in contraria voluntate persisterent, licet baptizentur, non suscipiunt characterem: *Secus autem si prius catechument extitissent, & habuissent propositum baptizandi.* Vnde tales, inquit, in mortis articulo consuevit Ecclesia baptizare. Cum ergo subiungit, quod tunc sacramentalis operatio, non inuenit obicem voluntatis contrariæ, planè intelligit, quod in virtute inuenit voluntatem, & assensum Baptismi, quæ voluntas præcesserat. Quare non ponit medium inter nolitionem, & volitionem Baptismi. Sed ad explicandam carentiam propositi recipiendi Baptismum, vtitur Pontifex nomine voluntatis contrariæ; quia in eo capite præcipuè agebat aduersus eos, qui putabant valide posse quem baptizari, quamuis reniteretur.

15. Quod ergo potius sit pro nobis sic

probat Soto arguens ab inconuenienti. Si quispiā, qui nūquā de Baptismo cogitabit, qui scilicet, neque annuit, neque renuit baptizari, dormiens, aut in amentia incidēs, baptizaretur, ille profecto censeretur neuter, secundum Caietanum, qui non haberet contrariam voluntatem: & tamen secundum decretum Innocentij, non esset vere baptizatus: ergo non sufficit nō opponere obicem; sed exigitur affirmatiua voluntas. Imò vero non opus est ponere dormientem, aut amentem; sed si quis vigilans, qui nil vnquam de Baptismo audiuit, baptizaretur à Christiano, nesciēs quid ille faceret, vtrū ioco, vel serio illum lauaret, vel ad refrigerandum ipsū, vel alia de causa, profecto secundum Caietanum, censendus esset vere baptizatus: quoniam, nullum opponit obicem. Et tamē ne eas esset id concedere: quoniam ignorantia causa est inuoluntarij. Etenim adeo contra verba ipsius textus Innocentij. Ergo requiritur intentio ad valide suscipiendum Baptismum.

16 Ratio à priori est, quæ insinuat à D. Thoma ad 1. vocatur *demonstratio* à M. Soto ratione 3. quia Baptismum suscipere, est nouam fidem, & legem profiteri, nouamque militiam: ex quibus in homine nouæ conlurgunt morales obligationes: ergo non valet Baptismus, nisi libere quis illum suscipiat: sicut non valet professio Religiosi, nec tenetur quis obligatione militiæ secularis, nec alijs obligationibus humanis nouis, sine actu humano, & voluntate ipsius, qui in se statum, militiam, obligationesque inde conlurgentes suscipit. Quam rationem indicat Sanctus Augustinus, cum affert illud *etatem habet, ipse se pro se loquatur.*

17 Ad idem pertinet ratio Durandi in 4. dist. 4. q. 7. Nam adultus simili modo se debet habere ad fidem, & ad fidei sacramentū: credere autem nemo nisi volens potest: ergo neque baptizari. Probat maior, quam Caietanus negat: quoniam ipsum baptizari est fidem suscipere. Quare lapsimè contra Donatistas ait S. August. quod baptizari est credere. Quo circa Christus vtrumque cōiunxit: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit,* hoc est, qui assensum voluntatis præbuerit, vt & fidem accipiat, & Baptismum suscipere velit, saluus erit.

18 Simili modo arguitur ab inconueniētiā: nam si quis nec consentiens, nec dissentiens baptizaretur, sequeretur quod absque eius consensu esset ab Ecclesia compellendus Christianam seruare fidem, cum esset Christianus. Quod tamen Innocētius Papa loco

citato, pro re absurdissima dicit. Et hec duo videntur repugnantiam inuoluere, vt quis sit de iurisdictione Ecclesiæ, & non possit cogi vt Christiane viuat. Quare non bene Caietanus concedit illum non esse cogendum, quia nunquam consentit. Nec melius Serra admittit istum esse cogendum, sicut cogitur in pueritia baptizari, cum ad annos discretionis perueniunt, vt Christiane viuant. Est enim manifesta disparitas, quam tetigit D. Augustinus, & notat Soto §. *Conatur*, inter paruulum, & adultū, quod sicut pro paruulo respondent ministri Ecclesiæ; ita adultus debet respondere pro se: ergo sicut paruulus interpretatiuam habet intentionem, ita adultus debet eam habere formalem, vel virtualē: quia istarum est capax.

19 Ad auctoritatem Sancti Thomæ bene respondet Soto in prima probatione tertiæ conclusionis, quod ex illa non colligitur sine intentione suscipientis valere Baptismum. Solum enim ait, quod non requiritur aliquid causans ex parte suscipientis, sed solum impedimentum remouens, puta, contrariam voluntatem, ad quod, inquit, requiritur intentio, & voluntas ad suscipiendum sacramentum. Dicere autem quod intentio suscipientis non est causans, hoc est, concurrens actiue ad sacramentum, non est plane dicere, quod non requiritur per se: sed quod tota actio attribuitur Deo, & eius ministro per sacramentum: passum enim non concurrit actiue, sed receptiue. Nihilominus cum absque distinctione, per se, & per accidens, dicat requiri intentionem, & voluntatem, illa per se requiritur ad aptē, & idoneē suscipiendum. Et cum de mente Sancti Thomæ habeamus duo eius expressa testimonia hac tertia parte, per illa, si quæ fuerunt alibi, minus expressè dicta, sunt exponenda.

Auctoritatem Innocentij potius esse pro nobis, ostendimus num. 14. & 15.

20 Rationi respondet Soto in fine art. 7. ad 2. Caietani. Primo, quod negari potest maior, vt iacet. Imò vero cū susceptio Baptismi sit assumptio nouæ professionis, de essētia est, vt vbi esse potest, sit actus humanus. Atque hac ratione requiritur per se, & de essentia in adulto, & non in paruulo, vt ait Scotus.

21 Luculentius tamen forsitan respondebitur cum Durando concessa maiori, negando minorem. Imò inuertendo argumentum affirmatiue sic. Quod est de essentia sacramenti in vno suscipiente, est & in quocunque: intentio est necessaria in adulto: ergo & in paruulo. Nō autē formalis; sed interpretatiua.

na, vt expositum est, per intentionem Ecclesie, quæ paruum per suos ministros, & Baptismo offert, & baptizat. Hanc solam solutionem sequuntur Cabrera nu. 4. 2. Et Serra in fine art. 7. nam cum susceptio Baptismi sit nouæ vitæ inceptio, requirit, vt vbi esse potest, sit, si non actus humanus, saltem passio voluntaria. Et quia in adultis potest esse huiusmodi: nam etiam si dormientes baptizentur, susceptio Baptismi, licet non sit actus humanus, potest esse passio voluntaria ob propositum præcedens; ideo in illis intentio suscipiendi Baptismum, est de necessitate sacramenti per se loquendo. In paruulis vero non est de ratione sacramenti, quia in illis susceptio Baptismi, nec actus humanus, nec passio voluntaria esse potest.

22 Iuxta eandem doctrinam, sed in alia forma dialectica respondet Nuño ad 3. distinguendo maiorem: quod est necessarium necessitate sacramenti in vno, est necessarium in omni, si est necessarium ex parte ipsius speciei, & naturæ rei; conceditur: quando vero est necessarium ex parte subiecti; negatur: quoniam etiam quædam conueniunt per se ex parte subiecti, ratione alicuius conditionis generalis per se exacte. Quoniam inchoatio nouæ vitæ in adulto, & actio, & passio voluntaria per se requirunt intentionem. Vnde vtrumque habet per se Baptismus; quod si subiectum non est capax intentionis, sine intentione suscipiatur: Si vero capax sit illius, suscipiatur media intentione propria, quæ saltem est perfectas moralis.

23 Dico tertio, qui est inuitus simpliciter, nec characterem, nec validum Baptismum recipit: qui autem inuitus est secundum quid, & conditionaliter, & metu ab extrinseco illatobaptizatur, recipit baptismum, & characterem, & fidem informem, non autem gratiam. Ita S. Thomas in 4. dist. 6. q. 1. ar. 2. q. 3. in fine corporis dicens. Tamē sciendum, quod non requiritur in adulto voluntas absoluta suscipiendi, quod Ecclesia confert; sed sufficit voluntas conditionata, sicut est in voluntarijs mixtis, vt dicitur in 3. Ethic. cap. 2. Et ideo si sit coactio sufficiens, ita quod principium sit ex toto extra nil conferente vim passio; vt cum aliquis reclamans immergitur violenter; tunc talis, nec sacramentum suscipit, nec rem sacramenti. Si autem sit coactio inducens, sicut minis, vel flagellis, ita quod baptizatus potius eligat Baptismum suscipere, quam talia pati; tunc suscipit sacramentum, sed non rem sacramenti. Hæc D. Thomas. Vtramque diffinitio in

nocentium Tertium, cap. *Maiores, de Baptismo*, notat Soto dist. 3. art. 7. conc. 1. & 2. dicens Glossas illas: Tum contra veritatē: Tum contra textus ipsos aperte pugnare. Et esse de fide, ait Suarez disp. 24. sect. 1. conclus. 3. Ideoque commissione Gregorij Tertijdecimi Mag. Sacri Palatii iussit eas deleri, vt cum alijs notat Leander tractatu 2. disp. 5. q. 19.

24 Priorem partem probat Soto, quia ex opposito sequeretur inuitum quæpiam ad obseruandam Christianæ fidei regulam compellendum: quod Christianæ religioni contrarium est. Cum enim Deus cuncta sua iuter disponat, id maximè de fide, & lege Evangelica constituit, vt nemo nisi consentiens Christianus fiat. Cum etiam nemo credat, nisi volens, & pie affectus; nec etiā Baptismum, qui est fidei sacramentum, dissentiens, & nolens valet recipere.

25 Ratio secundæ partis est, quia vt probat D. Thomas 1. 2. q. 6. a. 6. ea, quæ fiunt ex metu, sunt simpliciter voluntaria. In matrimonio autem est specialis ratio, cur propter eius indissolubilitatem, & naturam contractus, statutum sit iure Canonico, & Ciuili, vt non valeat, si per iniuriam metu mortis celebretur. Secus vero in Baptismo, quia iure diuino obligat: quia simpliciter voluntarium sufficit vt character imprimatur. Ideo in iure dicitur, cap. *Merito* 15. q. 1. coacta voluntas, voluntas est. Et de istis intelligitur decretum Concilij Toletani dist. 45. can. *De Iudæis*. 56. vbi statuitur, quod Iudæi hoc pacto à Sisebuto Visigothorum Hispaniæ Rege baptizati, essent ad fidem, & Religionem cogendi. Tamen si prohibeatur illi ne quis sic per violētiam baptizetur: Est enim sacrilegium. Quamquā Rex ille pietate, forsam non secundum scientiam adductus, eos ad Baptismum compulisset.

26 Sed restat circa hoc difficultas, an sufficiat ad ministrandum Baptismum, non sufficit voluntas habitualis, sed requiritur saltem virtualis; ita pariter ad eum suscipiendum?

Negant Scotus in 4. dist. 4. q. 4. §. *Hic distinguo*. Gabriel Biel ibi q. 2. ar. 2. conclus. 2. quos refert, & sequitur Vazquez disp. 157. cap. 2. à num. 11. vsque ad 17. *Castus Palautrae*. 19. punct. 7. n. 2. Male citans Suarez, & Coninch. Bonacina disp. 2. q. 2. punct. 6. n. 17. Trullench lib. 1. cap. 3. dub. 2. num. 7. & lib. 2. cap. 3. dub. 7. num. 4. quia plura requiruntur ad agendum, quam ad recipiendum. Et ex parte ministri debet proximè, vel remotè dequirari sacramenti administratio.

Ad

Ad patendum vero voluntariè sufficit voluntas præterita non retractata.

27 At vero Soto in 4. dist. 1. q. 5. art. 8. §. Ex his ergo fit consequens. Et dist. 5. q. v. ca. art. 7. in fine, §. Aliter. Docet non sufficere voluntatem habitualement, nec requiri actualem; sed sufficere virtualement; non quidè exigitur illa, quæ proximè influat in actum, sed voluntatem quamcumque præteritam non retractatam. Verba M. Soto sunt. Diximus, nec sufficere actualem intentionem, nec requiri semper actu præsentem; sed sufficere virtualement. Habitualement enim est habitus, qui esse potest sine actu; imò cum contrario actu: ut si quis toties voluisset baptizari, ut habitum genuisset. Et quod hæc non sufficiat, patet: nam si ille postmodum dissentiens baptizaretur, dici posset habitualiter consentire; tamen non susciperet sacramentum. Requiritur ergo, quod habuerit intentionem actu, quæ ipsum ad Baptismum induxerit; licet dum baptizatur, aliorsum eum mente dinagari contingat: Illa enim dicitur virtualis.

28 Sed est discriminem inter baptizantem, & baptizatum, quod ille, qui baptizare alium proposuit, si contingeret ut dormiens, vel amens baptizaret, Baptismum non conferret: quia non esset actus tunc humanus. Si autem proposuisset baptizari, tunc licet baptizaretur dormiens, aut amens, ut habetur in cap. *Maiores*, esset Baptismus: quia præcedens propositum sufficeret, ut susceptio illa conferretur voluntaria. Itaque actio Baptismi requiritur ut sit voluntaria de presenti dum fit: passio vero satis est, ut per antecedens propositum sit voluntaria. Hæc Soto. Quem retuli, & sequutus sum q. 64. dub. 8. num. 32. Tenetque ibi Coninch dubio 5. Et hic Suarez disp. 24. sect. 1. conc. 2. Granada tract. 4. disp. 1. n. 8. Diana parte 3. tract. 4. resol. 12. Candidus disquis. 16. ar. 6. dub. 2. conc. 3. & alij communiter.

29 Nec in hoc puncto ego inuenio dissensionem rerum, sed vocum: quia Authores primo relati, ad significandum, quod sufficit voluntas præcedens non retractata; nec requiritur proximè in actum influens, dixerunt non requiri virtualement, idest, virtualiter, & proximè influentem; sed sufficere habitualement. Quia vero in rigore habitus potest permanere etiam retractatus vnicò actu; & quævis voluntas non retractata, dicitur manere moraliter, seu virtualiter; licet non sufficiat in quolibet negotio ad influendum in actum: ideo ita hunc secundum dicendum modum præfero, quod alijs permitto in suo se

su, & modo loquendi abundare. Forte ad utrumque dicitur di modum conciliandum, Trullench num. 4. cum Fillutio tract. 2. cap. 6. num. 133. dicit, quod manet virtualiter negativè.

§. II.

Vtrum fides requiratur ex parte baptizati?

30 Respondet D. Thomas ar. 8. (cõmuniter receptus à Theologis) quod sicut ex dictis patet, duo efficiuntur in anima per Baptismum, scilicet, character, & gratia. Dupliciter ergo aliquid ex necessitate requiritur ad Baptismum. Vno modo sine quo gratia haberi non potest, quæ est ultimus effectus sacramenti. Et hoc modo recta fides ex necessitate requiritur ad Baptismum: adultorum (de his enim nunc loquitur D. Thomas notat Caietanus, & ex tota contextura quæstionis manifestum est) quia sicut dicitur ad Rom. 3. *Iustitia Docet per fidem resuscitasti.* Ideoque Dominus Marci ultimo loquendo de Baptismo iustificante, ait: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit.* Similiter, quia Ecclesia intendit homines baptizare, ut emundentur à peccato: secundum illud Esaiæ 27. *Hic est omnis fructus, ut auferatur peccatum.* Ideo quantum est de se, non intendit dare Baptismum, nisi habentibus rectam fidem, sine qua non est remissio peccatorum. Et propter hoc interrogat accedentes ad Baptismum, an credant.

31 Alio modo requiritur aliquid ex necessitate ad Baptismum, sine quo character baptismatis imprimi non potest. Et sic recta fides baptizati non requiritur ex necessitate ad Baptismum, sicut nec recta fides baptizantis (iuxta dicta q. 64.) dummodo adsint cætera, quæ sunt de necessitate sacramenti. Non enim sacramentum perficitur per iustitiam hominis dantis, vel suscipientis Baptismum: sed per virtutem Dei. Et hoc docet S. Gregorius Papa in Regis. lib. 9. epist. 62. relatus de *Consecratione*. Dist. 4. capite 43. incipit: *Ab antiqua.* Et utramque assertionem docet S. Augustinus lib. 3. cõtra Donatistas cap. 14. relatus ibi, cap. *Sicut in Sacramentis*. Et lib. 2. ad Orosium, relatus cap. *Si qui*. Et cap. *Quamuis*. De instructione autem in fidei mysterijs, quæ debet Baptismum præcedere, dicemus q. 71.

Obiter notandum, quod cum S. Thomas hic artic. 8. ad 3. ait, quod *etiam non habens rectam fidem circa alios articulos, potest habere rectam*

rectam fidem circa Sacramentum Baptismi; & ita non impeditur, quin possit habere intentionē suscipiendi Sacramentum Baptismi. Non cōtra dicit sibi 2. 2. q. 5. ar. 3. dicenti, quod hereticus circa unum articulum, fidem non habet de alijs articulis, sed opinionem quandam secundum propriam voluntatem. Si quidem 2. 2. solum intēdit in heretico non manere habitum fidei infusæ; nec verum actum fidei supernaturalis; quod verum est, & traditum à D. Thoma sapientissimè alibi. At vero hac 3. p. solum agnoscit in heretico rectam fidē circa Baptismū obiectivè; & tamen non rectam circa alias veritates fidei; & quāvis iste actus subiectivè non sit fidei, nec supernaturalis; parum refert ad intēdū: quia hoc sufficit ut habeat intentionem suscipiendi Baptismum; quamvis nihil credat fide catholica.

§. III.

Utrum ex parte baptizati requiratur contritio? Doctorum sententia.

32 **D**E hoc tertio puncto videtur maior difficultas, quæ augetur eo, quod ab antiquis satis confusè videtur determinata, seu potius absque expressa determinatione relicta; quia æquè videtur difficile rem ipsam; ac eorum assèqui mentē. Scotus namque in 4. dist. 14 §. quātum ad tertium, docere videtur ad recipiendum ultimū effectum sacramenti, nempe gratiam iustificātem, & emundantem ab omni peccato originali, & actuali, sufficere voluntatem recipiendi sacramentum Baptismi: ita tamē ut nulla adsit voluntas peccati mortalis, quæ obstat. Quāvis ipse Scotus in 4. dist. 4. q. 5. §. Respondeo, cum communi sententia exigat dolorem ad iustificationem: & ideo diversimodè à suis discipulis, & a multis alijs intelligitur.

33 Favet tamen non parum Caietanus q. 86. artic. 2. in fine: exponens enim quædam verba S. Ambrosij, dicentis, *Baptismum omnia condonare, & nullum luctum requirere*, sic ait. *Ad hoc dicitur, quod Baptismus non præsupponit, sed affert secum actum Pœnitentiæ virtutis perfectum: quoniam sicut Baptismus datur in remissionem peccatorum; ita qui baptizatur, suscipit illum in remissionem peccatorū: ac per hoc in ipsa susceptione Baptismi subiiciendo se illi, & fateatur se peccasse, & detestatur priorem vitam moriendo illi, & subiicit se Deo, ut novum Christi membrum: & quia hoc totum eligit*

in remissionem peccatorum, evidenter cōstat interuenire in Baptismo propositum emendæ, non futuræ, sed præsentis: quæ magis voluntas, ac electio emendæ dicenda est. Eligere siquidem hæc in remissionem peccatorum, est eligere emendam pro peccatis quoad culpam, & quoad poenam ratione tantū beneficii, quantum est Baptisma. Nō igitur est intelligendum Baptismū omnia condonare, sic quod nullum actum in adulto requirat: sed sic, quod opportunos actus secū affert, nec eget adminiculo alieno. Et hic est optimus modus omnia condonandi. Hæc Caietanus. Vbi planè docere videtur ad iustificationem, quæ fit in Sacramento Baptismi, non requiri poenitentiam formalem, vel præciam dispositionem, nec ut actum necessario subsequenter: sed ipsam voluntatem efficacem suscipiendi baptismum in remissionem peccatorum, ad illam obtinendam sufficere, ut poenitentiam virtutem, seu in practica æquivalentem: quia sacramentum est signum practicum, efficiens, quod significat: & cum sit institutum in remissionem peccatorum, eo ipso, quod ponantur essentialia Baptismi, remissionem peccatorum causat: & sic per se omnia condent.

34 De hac opinione meminit Soto in 4. dist. 6. q. 1. art. 8. post 6. conclusionem, & ait. *Neque vero forsam à veritate est alienus: & iterum dist. 15. q. 1. ar. 2. §. De Baptismo vero, dicit. Et fortasse vera est eius opinio; tamen non audeo illa omnino approbare. Unde eam iudicat probabilem. Sicut etiam Victoria Relectione 1. de potestate Ecclesiæ lect. 3. q. 2. n. 7. ait, quod possit magna probabilitate defendi. Et Martinus Ledesma 1. p. 4. q. 10. art. 9. dubio 1. Sequitur Llamas 2. p. Methodi capite 4. §. 12. Videturque non parum favere D. Ambrosius lib. 3. de Sacramentis cap. ult. dicens. *Qui venit ad Baptismum, etiam si non confiteatur peccatum, in hoc ipso implet confessionem omnium peccatorum, quod baptizari petit ut iustificetur.**

35 Alia sententia singularis placuit Gabrieli, qui in 2. dist. 32. q. 1. conc. 1. & 3. docet in adulto habente peccatum originale, & mortale actuale, virtute Baptismi remitti peccatum originale, non remissis peccatis mortalibus actualibus, si sine vilo dolore peccatorum actualium, aut etiam cum proposito peccandi accedit. Quod optimè evenire potest, quia originale remittitur, vel per gratiam, aut commutato debito habendi iustitiam originalem: quod fit in hoc casu, cū manet privatio gratiæ habitualis propter actualia non dimissa.

36 Cæterum, quia prior sententia est impugnata dub. 4. §. 1. Et de hac posteriori inquit Soto in 4. dist. 6. q. 1. ar. 7. §. *Hic primum*, in fine. At vero cum eiusmodi originalis remissio sit ablatio veræ culpæ; atque adeo reconciliatio in amicitiam Dei, error est non ferendus, dicere, quod absque gratia, & remissione omnium mortalium fieri possit: nēpè, de facto, aut de lege ordinaria. Suarez etiam disp. 28. sect. 1. dicit nihil potuisse cogitari magis *contrarium Catholicæ doctrinæ*, quam illam distinctionē Gabrielis: quia est contra doctrinā Concilij Tridentini sess. 5. can. 2. & cap. 5. cōcludit, *per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismo confertur, reatum originalis peccati remitti*: Non ergo remittitur, nisi cum diuina gratia confertur. Et quamvis Vazquez disp. 158. cap. 3. contēdat ex hoc loco Concilij non latius firmum argumentum deduci. Tamē temeritatis arguit Gabriel; quia Innocētius Tertius in capite *Maiores*, §. *Sed adhuc quæritur*, de Baptismo, docet numquam remitti originale de facto, nisi remittantur mortalia actualia. Et de facto Trident. sess. 5. can. 2. dicit originale esse mortem animæ: ac proinde gratiæ priuationem. Et sicut de facto vnum mortale non remittitur sine alio, quia remittuntur infusione gratiæ, quæ omnibus opponitur, vt arguit D. Thomas q. 86. art. 2. Ita nec remittitur originale sine mortalibus. Idē omnes alij Doctores conueniunt in eo, vt ad consequendam iustificationem, & remissionem peccatorum mortalium, quando cū originali coniuncta sunt, ex parte baptizandi necessarius est aliquis dolor de peccatis. Licet valde dissentiant in qualitate doloris explicanda.

37 Sed ante præmittendum, quod Suarez illa sect. 1. conc. 2. ait, quod si contingeret hominem adultū accedere ad Baptismū sine peccato mortali, cum solo originali, nō esset illi necessaria pœnitentia aliqua; sed sufficeret voluntas, ac propositum profitendi, & seruandi legem Christi. Probat ex D. August. lib. de vera, & falsa pœnit. cap. 8. & quia pœnitentia propriè est de peccatis ab ipso pœnitente commissis: quia est retractatio propriæ voluntatis: quod non habet locum, nisi in illo, qui proprio actu peccauit. Sequuntur Fillutius, Bonacina, & alij, quos refert, & sequitur Trullench lib. 2. cap. 3. dubio 7. num. 9. Et Nuño dub. 2. in confirmatione dicit esse doctrinam communem: de qua Candidus disquis. 16. ar. 6. dub. 14. Hæc doctrina est conformis D. Thomæ 3. p. q. 86. art. 2. ad 1. Sed quia D. Thomas 1. 2. q. 89. ar.

6 reputat casum in practica impossibile. Vel ad minus, secundum omnes, est rarissimus: quia natura lapsa non sanata per gratiam, non potest diu se continere, quin iterum, atque iterum labatur. Ideo deinceps solum loquamur de adultō, qui cum originali habet mortale actuale, quem dolorem debeat habere vt recipiat Baptismum?

38 Prior opinio exigit contritionē. Ita Alexander Alensis 4. p. q. 18. art. 1. Et in noua editione q. 8. art. 2. §. 1. Et in simili Marsilius in 4. q. 12. art. 2. in 2. p. dubio incidenti. Petrus Soto lect. 4. de Baptismo, §. *Vltimo tādē*, folio 51. vbi ait. Igitur certa est, & tuta sententia, nullum adultum, & rationis competentem sine fide, & vera pœnitentia effectum Sacramenti Baptismi consequi. Primū probat verbum Christi: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit*. Secundum confirmat illud Petri Actorum 2. *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum*. Pœnitentiam vero, non qualis fit à peccantibus grauius post baptismum, intelligimus: nam vt Ambrosius inquit, gemitum non requirit; sed verū propositum mutationis vitæ: verum, inquit, & dilectioni Dei super omnia coniunctum. Idem docet lect. 7. de Pœnitentia à folio 277. vsque 280. Nec sibi cōtradicit (vt illi opponit Vazquez num. 12.) lect. 8. Nam ibi, §. *Habemus nunc*, docet Sacramentum Pœnitentiæ habere virtutem excitandi animum, & mouendi ad veram contritionem: vnde qui accedit attritus, sufficienter accedit: sed tamen si non conteratur effectum sacramenti non consequetur, vt explicat folio 284. Idem docent Adrianus q. 1. de Pœnitentia art. 3. conclus. 5. & Ioannes de Medina, Codice de Confessione tract. 2. in q. de Confessione ficta iterāda: vbi conc. 2. ait, quod ad confessionem nō sufficit atteri; sed necessarium est conteri. Et folio 71. columna 4. lit. h. dixerat. Dicendum non esse omnino incertum, quod baptismus valeat ad gratiam baptismalem, quando recedit fictio: quia aliquibus visum est, quod tunc homo ille per solam contritionem assequetur gratiam.

Deinde Valentia q. 8. de Pœnitentia puncto 4. conc. 6. indicat, quamuis non omnino audeat affirmare, teneri illum, qui baptizatur, conteri; non ex eo, quod baptismus est Sacramentum; sed ex eo, quod cōtinet Christianæ religionis professionem: vnde admittit sufficere, si paulo post Baptismum peccator conteratur.

39 Affinis est præcedenti opinio, quæ docet requiri attritionem, & sufficere, dum tamen existimetur contritio. Ita Victoria de Baptis-

Baptismò q. 22. dicens. Penitentia autè, quæ ante Baptismum requiritur, debet esse contritio; sicut & in Sacramento Confessionis; nisi excusetur ignorantia, qua putat se sufficientem dolorem habere; cum tamen nò habeat; tunc enim sufficit attritio cum sacramento, sicut etiam de Pœnitentiâ. Et per omnia similis dolor requiritur ante Baptismum; sicut ante Pœnitentiâ: quia dolere de peccatis est de iure naturali; quod non impeditur à iure diuino. Hæc Victoria. Et de Confessione num. 158. & Relect. 1. de potestate Ecclesiæ sect. 3. q. 2. conc. 6. num. 10. Quem sequuntur Nauarrus in Manuali cap. 1. num. 31. Corduba lib. 1. q. 2. ad 3. §. Respondeo ad an. recedens. Ver. Ad tertiam respondeo. Fol. 35. & ad 6. & 7. folio 37. & antea in 4. opinione à folio 23. Et indicat Vega lib. 13. in Concil. Trident. cap. 34. & q. 13. de iustific. cōc. 3. & 4. & Durandus in 4. dist. 17. q. 13. num. 5. & 7. citatur ab Henriquez: sed malè, quia ibi loquitur de Penitentia, & loquendo de Baptismo, attritionem sufficere, docet in 4. dist. 4. q. 2. n. 7.

40 Per oppositum docent alij ad iustificationem per Baptismum obrinendam sufficere attritionem, non solum, quæ est dolor ob metum gehennæ; sed etiam si sit ex metu infamiæ, aut mortis. Ita Soto in 4. dist. 6. q. 1. art. 7. conc. 6. quia licet talis attritio nò sit conuerſio: est tamen à motio voluntatis à peccato, si adsit intentio emendandi vitam, ut cum intentione recipiendi Baptismum ad recipiendam gratiam in remissionem peccatorum, sit sufficiens dispositio ad suscipiendam gratiam per virtutem Sacramenti. Quod cōfirmat primo, quia ille, qui in tali dispositione martyrium pateretur, censeretur gratiam suscepisse. Et deinde auctoritate D. Thomæ, infra q. 80. art. 4. dicentis Baptismum posse dari infirmis. Et q. 79. art. 3. ad 2. ait, conuenienter eum accedere ad Baptismum, qui habet conscientiam peccati mortalis.

41 Cano vero in Relectione de Pœnitentiâ, parte 5. §. Altera quoque attritio est. Et parte 3. Relect. refferri solet à Suarez in 4. opinione, & à Vazquez in fine cap. 2. & passim ab alijs quasi doceat dolorem ob pœnas huius vitæ non sufficere per se loquendo; per accidens tamen sufficere, si ob ignorantiam probabilem existimetur sufficiens. Sed ibi Cano id non docet: quia absolute negauerat illam attritionem sufficere ad iustificationem. Et postea solum ait, quod attritio ut cum sacramento iustificet, debet esse ex moriuo supernaturali; & non sufficit, quod sit inefficax velleitas; sed debet esse efficax, & omnem diligē-

tiam adhibere, ut non ponat obicem gratiæ: ut sic bona fide accedat, & iustificetur: accedit autem bona fide, si existimat se præstitisse, quod necessarium erat.

42 Sententiam M. Soto hoc modo explicat, & defendit Petrus Ledesma tractatu 2. de Baptismo cap. 10. conc. 2. quod attritio naturalis se sola non sit sufficiens etiam cum sacramento ad iustificationem: si tamen extrinsece adiungantur alijs actibus supernaturalibus fidei, & Sp̄s, & propositi accedendi ad debitum medium iustificationis, qua conjunctione ipse dolor recipit aliquid supernaturalitatis, sic est dispositio sufficiens cū Baptismo ad iustificationem. Eandem Vallis-Oleti in nostro Collegio defendisse quendam Magistrum ingeniosum, refert Nuño 3. p. q. 69. art. 9. dub. 4. quam ipse in secunda conclusione vocat simpliciter probabilem, & etiam Serra ibi conc. 1. Sed absque vlla distinctione, sententiâ M. Soto, sequitur Pitigianus in 4. dist. 4. quæst. 4. art. 3. conc. 3. Cuius verba refert Diana parte 3. tractatu 4. resolutione 13.

43 Communis iam, & vera Theologorum sententia docet ad iustificationem, per Baptismum, non esse necessariam contritionem, veram, aut existimatam: requiritur attritionem in re existentem, & non sufficere existimatam; neque sufficere naturam ex moriuo, neque ex auxilio; sed requiri supernaturalem ex moriuo, & ex dono speciali Dei. Hanc esse D. Thomæ, dicenda monstrabunt. Tenentque communiter Theologi. Specialiter Paludanus in 4. dist. 4. q. 1. art. 1. num. 5. Durandus q. 2. num. 7. Cano Relect. de Penitentia parte 3. folio 13. prop. 1. & 2. Et par. 5. ad 2. folio 41. col. 4. Nuño 3. p. q. 69. art. 9. per quatuor dubia. Ibi Cabrera articulo 8. disp. 1. & 2. Serra art. 9. dubio unico. Suarez disp. 28. lect. 1. & 2. Vazquez disputatione 158. per quinque capita. Granada tractatu 5. disp. 2. à nu. 6. ad 14. Auersa q. 68. lectione 6. Isti sunt, qui magis expofesso, iuxta morem scholæ, conclusionem confirmant. Nam Summistæ, qui eam doceant, sunt innumerabiles, ut videre est apud Dianam vbi supra, & Leandrū tract. 2. disp. 5. à quaest. 26. vsque 30. Trullench lib. 2. cap. 3. dub. 7. à numero 10. Et tenent omnes alij,

præter relatos pro
alijs senten-
tijs.

**

§. IV.

Sufficit, & requiritur attritio supernaturalis, ut adultus iustificetur in Baptismo.

44 **S**upponunt omnes relati Auctores, **S**id quod verissimum est, quod ut validum recipiatur Sacramentum Baptismi, & imprimatur character, non requiritur contritio, nec attritio, etiam naturalis. Quia infidelis persistens in sua infidelitate, & alij permanentes in peccatis mortalibus, ut dicit S. Thomas q. 68. art. 8. ad 4. *validum suscipiunt Sacramentum, si eis conferatur: licet non ad salutem.* Similiter, qui fidei accedunt; peccato volunt adherere mortali, & sic indeuote accedunt, ut dicit D. Thomas q. 69. art. 9. ad 3. Et tamen validum recipiunt sacramentum. Ergo valor sacramenti Baptismi, quantum ad receptionem characteris, non impeditur peccato mortali actuali. Cum igitur, qui actu mortaliter peccant, nullam habeant attritionem, nec supernaturalem, nec naturalem; nulla attritio essentialiter exigitur ad validum Baptismi Sacramentum; licet requiratur intentio illud recipiendi.

45 **S**ed obijcies: non minus iure naturali, & diuino exigitur peccatorum poenitentia ante Baptismum; ac requiritur post illum susceptum; unde Dominus Lucae 13. etiam non baptizatis dixit: *Nisi poenitentiam egeritis, omnes simul peribitis.* Et D. Petrus Actorum 2. ver. 38. *Poenitentiam agite; & baptizetur unusquisque vestrum in remissionem peccatorum.* Et sunt ad hoc alia testimonia, quae adduximus dub. 4. §. 1. Sed sacramentum Baptismi non est validum si non sit attritio, quae est pars essentialis sacramenti; ergo nec Sacramentum Baptismi erit validum sine attritione, vel sine illa poenitentia, quam ante Baptismum oportet agere, ut dicit Concilium Tridentinum sess. 6. c. 8.

46 **P**ossit aliquis respondere cum noue Authoribus antiquis, quos refert, & sequitur Bonacina de Poenitentia disp. 3. q. 3. puncto 3. num. 12 Et q. 3. punct. 2. nu. 9. & Leander de Poenit. disp. 1. q. 47. & cum alijs recentioribus, quod etiam sacramentum poenitentiae est validum sine dolore supernaturali; quia cum attritione naturali ex mortuo, & auxilio naturali, validum perficietur sacramentum; quamuis informe. Unde admissa maiori, iuxta hanc solutionem, neganda esset minor.

47 **D**uplici de causa haec solutio non sa-

tisfacit. Primo, quia supponit sententiam, quae plurimi non admittunt: & de qua non possumus modo disputare, ne a proprijs sedibus quaestiones remoueamus. Secundo, quia diximus Baptismum esse validum sine attritione, etiam naturali. Imò D. Augustinus, quae refert, & sequitur D. Thomas q. 69. art. 9. etiam cum fisione, & actuali contemptu ipsius Sacramenti Baptismi, admittit posse esse validum. Et tamen nullus Catholicus admittet esse validum sacramentum Poenitentiae, cum contemptu, & irrisione ipsius. Non ergo est admittenda omnimoda paritas: sicut infidelis in infidelitate permanentis, potest valide baptizari, & haereticus pertinax non potest valide a peccatis absolui.

48 **A**lter ergo distinguenda est maior, & concedenda de requisitis ad iustificationem: quia ad hanc semper requiritur aliqua poenitentia: & hoc probat argumentum. Neganda vero de requisitis ad validum Sacramentum: quia ut constat ex institutione vtriusque, essentialiter exigitur diuersa materia, & forma: unde Baptismus non valet sine aqua, & ablutione, & sine aqua valet Poenitentia. Cum ergo in ista partes instituta sint cordis contritio, & oris confessio, non mirum, quod sine aliquo dolore non valeat Poenitentia. Quia tamen ablutio in aqua sub praescripta verborum forma, modo humano ministrari, & recipi valet sine vilo dolore: idè cum ponantur sine dolore omnia à Christo Domino pro sacramento baptismi instituta, sine contritione, & attritione vlla, absque dubio validum perficietur Sacramentum. Restat ergo respondere difficultati, quae procedit de requisitis ad obtinendam iustificationem adulti, qui est cum originali, & mortalibus, merito Baptismi sacramento.

49 **D**ico ergo primo, ut adultus iustificetur per baptismum, & ad illum debite accedat, non requiritur contritio, sed sufficit attritio. Ita D. Thomas hac q. 68. art. 4. dicens: *Peccatoribus est Sacramentum Baptismi conferendum, quia est ad hoc specialiter institutum; ut per ipsum peccatorum sordes mudentur: secundum illud ad Ephes. 5. *Mundans eam (scilicet Ecclesiam) lauacro aquae in verbo vitae.* Idem docet q. 69. art. 1. & clarissimè q. 79. art. 3. ad 2. dicens, quod *Baptismus est spiritualis generatio, quae est mutatio de non esse spirituale, in esse spirituale, & datur per modum ablutionis.* Et ideo quantum ad utrumque non inconuenienter accedit ad Baptismum, qui habet conscientiam peccati mortalis. Quod dicit ut a signet disparitatem inter Baptismum, & Eucharistiam, ad quam, qui cognoscit se non esse contritum, sed mortuum in pecca*

peccatis, numquam licite accedit: quod tamen concedit licere in receptione Baptismi. Et q. 80. ar. 4. ad 2. umiliter ait, quod *Baptismus, & Pœnitentia sunt quasi medicina purgatiue, quæ dantur ad tollendam febrem peccati.* Et in 4. dist. 24. q. 1. art. 3. q. 1. ad 3. ait. *Quaedam sacramenta sunt ordinata ad remedium peccati; & talia peccatoribus sunt exhibenda; sicut Baptismus, & Pœnitentia.*

50 Specialiter secundam partem expresse docet D. Thomas in 4. dist. 6. q. 1. art. 3. q. 1. ad 5. dicens. *Ad hoc, quod homo præparet se ad gratiam in Baptismo percipiendam, præexigitur fides; sed non Charitas; quia sufficit attritio præcedens, & si non sit contritio.* Et distinctione 17. q. 3. ar. 5. q. 1. ait. *Si aliquis impedi-mentum non præstaret, ex ipsa collatione baptismi gratiâ consequeretur remittentem peccata, si prius sibi remissa non fuissent.* Et infra concludit. *Et idè sicut de Baptismo dicitur, quod liberet à mortisita & de confessione dici potest.* Et similiter Ioannis 11. lect. 6. lit. f. in fine ait. *Si quis autem adultus ante Baptismum non perficere fuisset dispositus ad consequendum remissionem peccatorum, in ipso actu, dum baptizatur, remissionem consequitur virtute Baptismi, nisi ponat per fictionem obstaculum Spiritui Sancto.* Et similiter est dicendum in Pœnitentia. Quæ autoritates adeò sunt expressæ, vt nulla indigeant ponderatione.

51 Rationes D. Thomæ sic breuiter proponit Cano in Relect. de Pœnitentia parte 5. folio 42. dicens. Ratio veto D. Thomæ nõ est contemnenda: quia sacramentum Baptismi, & Pœnitentiæ per se ordinantur ad præstandam vitam mortuis. Quare licite sumi possunt ab his, qui habent conscientiam peccati mortalis: modo habeant attritionem, qui tollitur obex, & complacentia in peccatum committendum. Est quoque altera eiusdem ratio, quia cum hæc duo sacramenta sint medicina directe paratæ contra morbos animæ, absurdum est, vt nullus, qui se ægrum esse cognoscit, possit iuste hæc sumere sacramenta. Quemadmodum res esset pœnitens absurda, quod medicinas corporales, à natura potissimum institutas ad sanandos corporis morbos, non posset sumere nisi sanus; aut qui se iam esse sanum existimaret. Vnde & Innocentius primus 1. q. 1. cap. *Verum est;* vbi vulnus, inquit, infixum est, medicina est adhibita, qua possit recipere sanitatem: atque vbi pœnitentiæ remedium necessarium est, ordinationis honorem locum habere non posse decernimus. Et cætera, quæ inferius adi- ciuntur.

52 Tertio, etiam attritio, quæ procedit

ab amore naturali Dei super omnia (quæ in natura lapsa fieri nequit sine auxilio specialia, vt docet D. Thomas 1. 2. q. 109. ar. 3. exigens auxilium gratiæ naturam sanantis) forsitam dispositio est idonea, vt virtute Sacramenti Baptismi, & Pœnitentiæ gratia confertur: quia talis etiam attritio tollere videtur complacentiam in peccato, & obicem sacramenti. Hæc Cano.

53 Pariter probat Soto conc. 4. dicens, quod alias Baptismus, dum adulto confertur, numquam remitteret peccata: quia temper inueniret ablata; nec faceret ex attrito contritum; atque adeò, nec esset Sacramentum mortuorum ad ipsos viuificandum institutum: sane cum talem effectum numquam fortiretur.

54 Explicatur efficacia harum rationum. Nulli dubium, quod si Christus instituit, quod Sacramentum Baptismi daret primam gratiam, per se loquendo, eam non habenti, quod non esset ad illud, per se loquendo, dispositio necessaria in adulto vera contritio. Sed certissimum est sic de facto instituisse. Ergo ad Baptismum adultorum, per se loquendo, vt debite accedatur, non est necessaria contritio. Maior sola explicatio terminorum est nota: quia contritio, vel imperatur, vel elicitur, vel committanter habet annexum actum dilectionis Dei super omnia; qui est Baptismus flaminis, coniunctam habeas Charitatem, & gratiam, vt docet S. Th. q. 66. art. 11. & 12. Et exponitur agendo de partibus Pœnitentiæ. Minor vero constat primo ex Sacra Scriptura, & ex Symbolo, in quo confitemur *unum Baptisma in remissionem peccatorum.*

Secundo, quia Baptismus est institutus per modum cuiusdam nouæ generationis spiritualis: iuxta illud Ioann. 3. *Nisi quis renatus, &c.* Generatio autem est mutatio de nõ esse spirituale in esse spirituale per gratiam.

55 Tertio, quia sacramenta nouæ legis efficiunt, quod figurant: vnde si datur per modum ablutionis corporalis, est vt significet ablutionem spiritualem, quæ fit per gratiam: vnde D. Thomas q. 66. art. 3. ait, quod quia aqua sua humiditate lauat, conueniens est ad significandam, & causandam ablutioem peccatorum. Et Eugenius Quartus in Decreto fidei, quod est in Concilio Florentino post vltimam sessionem, §. *Primum omnium,* definit hoc Sacramentum esse ianuam vitæ spiritualis, & effectum illius esse tam actualis, quam originalis peccati remissionem. Quem effectum nõquam haberet, si adultus cum vera contritione ad hoc sacramentum deberet accedere.

Quar-

Quarto non minoris efficaciam medicina est Baptismus contra originale, & actualia, quam sit Penitentia contra actualia moralia post Baptismum commissa: nam sicut Baptismus est *lauacrum renouationis*, ita Penitentia est *secunda tabula post naufragium*. Sed satis dispositus accedit ad Sacramentum Penitentiam, qui est vere attritus de peccatis, que est contritio imperfecta, etiam si non sit perfecte contritus, vt expresse docet D. Thom. in 4. dist. 17. q. 3. art. 3. q. 1. Et super caput vndecimum D. Ioannis lect. 6. in fine. Et plane colligitur ex Concilio Trident. sess. 14. capite 4. Quod & docet in Sacramento Baptismi facinus remissionem peccatorum obtineri, vt sumitur ex sess. 8. c. 14. Ergo ad digne actu accedendum, & ad recipiendam gratiam Baptismi, non requiritur contritio, sed sufficit attritio.

56 Omnes ista probationes indicantur in verbis D. Thomæ. Quæ si bene ponderentur, etiam probant, quod non est necessarium, vt quis debite accedat, & gratiam consequatur, quod existit met se habere contritionem: quia vt eum Casus arguebamus, accedere ad Sacramentum, quod est institutum pro remissione peccatorum, cum notitia peccatorum, quæ in illo sunt remittenda, congruit fini, & institutioni eius, & nihil affert indecentiam. Nam quo pacto contra institutionem huius sacramenti erit, postulare remissionem peccatorum, pro qua institutum est? Sicut enim paruulum, quem natum credimus in peccato originali, rite offerimus baptizandum, vt ab illo mundeatur; ita adultus, quem scimus contraxisse originale, & commississe moralia, qui vult illa relinquere, & illorum remissionem obtinere, bene facit recipiendo sacramentum, quod est institutum in remissionem peccatorum. Imò qui attritus accedit ad Baptismum pro remissione peccatorum, accedit conformis institutioni Christi: & qui accedit contritus, per accidens non est ita conformis: nam quando accedit existimans se habere contritionem, non intendit consequi primam gratiam, sed eius augmentum; cum nemo intendat absolute consequi, quod credit se iam habere. Baptismus autem est institutus vt primo det gratiam, & per accidens, vt si inuenerit datam, eam auget.

57 Quod etiam Nuño illo dub. 2. dicit probari ratione demonstratiua. Nam Baptismus per se, & secundum vltimam differentiam, causat primam gratiam, & facit ex attrito contritum: & ideo ostensum est, quod sufficiens, & propria dispositio ad ipsum, est at-

tritio, per se loquendo. Sed tam in naturalibus, quam in moralibus, vt causa debite operetur, sufficit quod applicetur secundum suam propriam dispositionem, & subiecto dispositio dispositione, quam ipsa per se exigit: licet si meliorem habeat, citius, vel melius operetur. Ergo etiam si baptizandus cognoscat se tantum habere attritionem, potest digne accedere ad Sacramentum: quia non tenetur habere aliam dispositionem, quam causa exigit vt operetur.

58 Dico secundo, sine dolore, & penitentia peccatorum, seu sine contritione imperfecta, quæ attritio dicitur, verè in re existente, non accedit quis debite ad baptismum, nec per eum adultus consequetur remissionem peccatorum. Sumitur ex D. Augustino lib. de medicina penit. cap. 2. dicente, quod nullus sua voluntatis arbitrio constitutus, cum accedit ad Sacramenta fidelium, potest non tam vitam inchoare, nisi eum verens vitam peniteat. Affert hæc verba, & sequitur D. Thomas hæc q. art. 4. & iterum art. 6. & 7. Idem docet S. Augustinus epist. 8. ad Vincetia ad finem, relatus de Penit. dist. 1. cap. *Neminem*. Alia verba iam relata referuntur ibidem cap. *Tres sunt*. Vbi loquitur expresse de penitentia ante baptismum, cum loquatur expresse de penitentia, quæ nonnullum hominem paratur, donec per baptismum saluare omnium peccatorum fiat ablatio peccatorum. Et lib. quinquaginta homil. hom. vlt. capite 3. & hom. 28. in principio. Et de fide, & operibus cap. 6. & 8. Et lib. 7. contra Donatistas cap. penultimo, & habetur de Consecratione dist. 4. cap. *Solui*. Et Author ser. 1. i. ad Fratres in heremo. S. Basilius ib. de Baptismo, non longe a fine. S. Fulgentius de fide ad Petrum cap. 30. dicit, *firmissime tene, & c. Et in alijs verbis quidem necessarium esse, & penitentiam de suis malis agere, & fidem Catholicam secundum regulam veritatis tenere, & Sacramentum baptismatis accipere*. Vbi in adultis baptizandis a quibus videtur exigere vt necessariam, fidem, ac penitentiam.

59 Præterea D. Thomas hic art. 4. & 6. & 7. Et specialiter art. 6. ad 3. docet, quod ante baptismum requiritur interioris penitentiam virtus. Et q. 86. art. 2. ad 1. ait, quod in adulto, in quo sunt actualia peccata, quæ consistunt in deordinatione actuali voluntatis, non remittuntur peccata, etiam in Baptismo, sine actuali immutatione voluntatis: quod fit per penitentiam. Et super Epist. ad Rom. c. 1. lect. 4. ad illa verba: *sine penitentia enim sunt dona, & vocatio Dei*: docet D. T. quod interior penitentia consistit in contritione cordis, qua quis dolet de peccatis præteritis; & talis penitentia requiritur à baptizato, quia

quia vt *August.* dicit: *nemo sine voluntatis, &c.* alioquin non ad Baptismum accedit. Et in 4. distinct. 4. q. 2. art. 1. q. 1. ad 1. dicit Baptismus exigit contritionem solum ad remouendam scilicet contritionem, quæ est contraria dispositio impediens effectum Baptismi. Loquitur de attritione, quæ etiam à Concilio Tridentino contritio imperfecta dicitur, vt ipse S. Thom. se declarat ibi distinct. 6. & dist. 17. & Ioan. 1. 1. & alijs locis.

60 Probat S. August. hæc veritatem duobus testimonijs sacre Scripturæ, vt notat Cano parte. 3. fol. 13. Primum est ad Colos. 3. *Exiite vos veterem hominem, & induite nouum, qui secundum Deum creatus est:* In Baptismo enim proprie nouus homo induitur: ergo prius debet exui vetus homo, quam nouus induatur. Sed nouum induit homo per hoc quod eligit nouam vitam: ergo & veterem exuit per hoc quod detestatur antiquam. Secundum testimonium habetur Actorum 2. ver. 38, vbi D. Petrus seorsum duo distinguit, & præcipit, nempe Pœnitentiam, & Baptismum, dicens. *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in remissionem peccatorum.*

61 Secundo probatur testimonio Concilij Tridentini, quod nixum hoc testimonio, inter actus requisitos vt peccatores disponantur ad iustificationem sess. 6. cap. 8. non solum assignat actum spei illis verbis: *In spem eriguntur, &c.* & voluntatem recipiendi Baptismum in remissionem peccatorum: dum ait: *Proposuit suscipere Baptismum, inchoare nouam vitam, &c.* Sed etiam assignat, & vt necessarium exigit, actum formalis pœnitentiæ à præcedentibus distinctum: illis verbis: *Mouetur ad versus peccata per odium aliquod, & detestationem, hoc est, per eam pœnitentiam, quam ante Baptismum agi oportet.* Vtitur illa particula imitativa: *Aliquod:* vt denotet non exigendum dolorem in genere, nempe contritionem: sed cum exigat dolorem, detestationem, & pœnitentiam, non possunt hæc in rigore verificari, nisi exigatur attritio, quæ est quid imperfectum in genere pœnitentiæ.

62 Tertio probatur ratione à priori, quæ est D. Thomæ: nam adultus, qui peccauit mortaliter, Deum offendit, voluntarie se ab illo auertendo, & conuertendo ad bonum commutabile. Vnde requiritur ad remissionem diuinæ offensæ, quod voluntas hominis sic immutetur, vt conuertatur ad Deum cum detestatione conuersionis prædictæ, & proposito emendæ: quod pertinet ad rationem pœnitentiæ, secundum quod est virtus. Ideoque præceptum naturale pœnitentiæ omnem, qui mortaliter peccauit, obligat ante, & post Baptismum: ideoque San-

ctus Thomas illa q. 86. ar. 2. ad 1. dixit quod non remittuntur adulto mortalia actualia, etiam in Baptismo, sine actuali immutatione voluntatis, quæ fit per pœnitentiam. Quia institutio Baptismi non abtulit præceptum naturale pœnitendi, quod obligat peccatores, & non infantes, adultos, & non paruulos: sed perfecit, & eius impletionem facilem reddidit: nam pœnitentiæ nostræ imperfectæ, quæ de se non sufficiebat ad delenda peccata, eam vim habet a Deo, & a passione Christi, & a sacramenti Baptismi, & Pœnitentiæ. Quod optime declarat S. Thomas 3. p. q. 69. art. 1. ad 2. dicens, quod nullus peccati remissio fieri potest nisi per virtutem passionis Christi: vnde & Apostolus dicit ad Hebr. 9. *Quod sine sanguinis effusione non fit remissio.* Vnde motus humana voluntatis, qui est in pœnitente, non sufficeret ad remissionem culpa, nisi adesset fides passionis Christi: & propositum particeps ipsam, vel suscipiendo Baptismum, vel subiucendo se clauibus Ecclesiæ. Et ideo quando aliquis adultus pœnitens ad Baptismum accedit, consequitur quidem remissionem omnium peccatorum ex proposito Baptismi; perfectius autem ex reali susceptione Baptismi. Si vero pœnitentiæ est imperfecta; ita vt non sit virtus; non consequitur remissionem sine reali susceptione sacramenti, vt ex ipso alijs locis dictum est.

63 Sed obijcies: nam communiter Theologi docent in multis casibus sufficere pœnitentiam virtualem: vt cum quis suorum peccatorum oblitus rapitur ad Martyrium; vel cum elicit actum Charitatis. Ergo post Baptismi institutionem, velle suscipere ipsum in remissionem peccatorum, posset dici virtualis pœnitentiæ; & ideo non est necessaria pœnitentiæ formalis distincta à voluntate recipiendi Baptismum: quia post eius institutionem, possumus prudenter iudicare Deum hæc pœnitentiæ placari, quia omni alij æquiualeat.

Respondetur in primis illam doctrinam non omnes admittere, vt Cano in Relectione de Pœnitentiæ parte 3. folio 16. & Soto libro 2. de natura, & gratia capit. 16. & in 4. dist. 13. quæst. 1. artic. 2. non nisi in aliquibus casibus: similiter, & alij.

64 Sed concessio antecedenti, neganda est consequentia. Ad probationem, bene, post alios, respondet Serra in tertia probatione 3. conclusionis, & ad 2. quod actus spei, & voluntas suscipiendi Baptismum, non continet virtualiter actum pœnitentiæ, etiã imperfectum attritionis: alias sicut attritio non potest esse cum proposito peccandi mortaliter; neque cum illo esse posset actus spei: Sicut cum illo esse non potest actus

Charitatis virtute continens actum contritionis. Quod tamen falsum esse constat in peccatore fideli, qui quamuis proponat peccare, non propterea amittit spem, nec facultatem eliciendi actum illius. Nec est verum cum qui voluntatem habet recipiendi Baptismum, peccata virtualiter detestari; cum constet eum, qui actualementer complacentiam habet de peccato in quo est, posse habere voluntatem recipiendi Baptismum in remissionem illius: Non tunc ac qui actualiter peccat, potest habere voluntatem confitendi postea tale peccatum. Imò rusticus non uiter ad fidem conuersus, cui Theologus diceret affectum ad peccatum non impedire effectum Baptismi; posset uelle, & actualiter Baptismum suscipere in remissionem peccatorum, sine de temptatione ulla; sed potius cum affectu illorum. Qui licet propter ignorantiam excusaretur a peccato, non tamen iustificaretur.

65 Dico tertio, attritio sufficiens ad iustificandum cum Baptismo, debet esse supernaturalis, efficaci, ex motiui aliquo supernaturali, & per auxilium gratiæ elicita. Ita ut omnino certum, tradūt Medina 1. 2. q. 109. art. 6. dub. ult. ad 4. Zumel ibidem disp. unica ad 2. confir. 1. & Suarez disput. 28. sect. 2. conc. 3. dicit. *Hæc assertio est mihi sepe certa.* Et Cabrera q. 69. art. 8. disp. 2. §. 3. nu. 28. dicit *oppositum improbabile.* Coninch & Aueria q. 68. sec. 6. Alij uero simpliciter hanc sequuntur, & nullam notam oppositæ apponunt. Ita Candidus disq. 16. artic. 6. dub. 12. Ioan. à Cruce quæst. 4. de Baptismo dub. 3. in fine. Bonacina tom. 1. disput. 2. quæst. 2. de Baptismo puncto 6. num. 26. Trullench lib. 2. capit. 3. dub. 7. num. 10. Imò Leander tract. 2. disput. 5. quæst. 28. & 29. hanc proponit solum ut *longe probabilior opinionem.* Sed magis distincte, Nuño q. 69 a. 9. dub. 4. conc. 2. asserit, quod si sermo sit de attritione mere naturali sine alijs supernaturalibus actibus ex parte uoluntatis. Sic est improbabile, quod cum Baptismo sola attritio naturalis sit dispositio ad iustificationem. Si uero sumatur attritio naturalis ex motiui, ut procedens ex fide supernaturali, & alijs actibus spei, & simillium ex parte uoluntatis, sic illa sententia est probabilis; quamuis nostra sit communior, & probabilior. Et sic etiam tenent Gregorius Martinez 1. 2. quæst. 109. artic. 6. dub. 3. ad 5. & hic Serra quæst. 69. art. 9. dub. unico conc. 1.

66 Et sic uerum mihi uidetur: Nec inuenio in Magistro Soto, quod unquam docuerit attritionem factam uiribus naturæ

iustificare, etiam cum sacramēto Baptismi. Et multo minus id docuit Magistro Cano, imò expresse oppositum: nam in Relectione de Pœnitentia parte tertia, in editione Complutensi anni 1563. folio 14. columna 1. ait. Et quæadmodum ad credendas pœnas supernaturales, necessarium est auxilium Dei, quo moueatur intellectus; sic ad timentum eiusmodi pœnas necessarium est ut excitetur affectus; & consequenter ad dolendum de peccato propter hunc finem supernaturalem. *Credimus enim nullam pœnitentiã efficaciter attingere effectum supernaturalem cū solo auxilio Dei generali.* Et loquitur de pœnitentia adiunctis sacramentis Baptismi, & Pœnitentiæ. Et clarissimè parte 5 folio 41. col. 4. *solum attritionem efficacem, ex timore pœnarum supernaturalium iudicat idoneam dispositionem ad sacramentorum Baptismi, & Pœnitentiæ gratiam percipiendam.*

67 Probatur ergo conclusio ex Concilio Tridentino sess. 6. can. 6. dicente. *Siquis dixerit sine prauemente Spiritus Sancti inspiratione, atque eius adiutorio, hominẽ pœnitere posse, sicut oportet, ut ei iustificationis gratia conferatur, anathema sit.* Sed si attritio naturalis sufficeret, posset homo sine tali inspiratione, & adiutorio, pœnitere sicut oportet, ut ei iustificationis gratia per Baptismum conferretur: cum attritio naturalis uiribus naturæ haberi possit: ergo requiritur supernaturalis.

68 Secundo, peccatum mortale est offensa Dei authoris gratiæ, & auersio ab eo: ergo detestatio illius, ut sit sufficiens dispositio ad eius remissionem, debet esse propter motiui supernaturalis, & auxilio Dei authoris gratiæ. ¶ Tertio dispositio ad formam supernaturalem debet esse etiam supernaturalis, ut sit aliquomodo formæ proportionata: cū ergo iustificatio fiat per gratiam, quæ est supernaturalis participatio diuinæ naturæ, etiam penitentia, seu attritio, quæ ad hoc disponit, debet esse supernaturalis.

69 Quarto id confirmat Suarez: nam dispositio ex parte intellectus debet esse supernaturalis, etiam in iustificatione, quæ fit per sacramentum, ut cum communi Theologorum, docet S. Thom. relatus num. 30. Ergo etiam dispositio requisita ex parte uoluntatis: est enim par, aut maior ratio: quia dispositio intellectus est magis remota; dispositio autem uoluntatis propinquior est; & magis perficit conuersionem, & sanctificationem hominis. Qualiter hæc ratio non probet nimium, latè explicat Suarez.

Hæc assertio amplius confirmabitur, loquendo de dispositione requisita vt quis iustificetur cum sacramento Pœnitentiæ: ibi enim est proprius locus exponendi motiua attritionis.

70 Sed obijciens primo: nã dolor ex motiua naturali potest excludere complacentiam, & voluntatem peccandi; quia potest cum illa esse impossibilis: ergo si quis cum illo bona fide accedat ad Baptismum, iustificabitur.

Secundo, minor pœnitentiã sufficit in Baptismo, quam requiratur in Confessione, vt colligitur ex Concilio Trid. sess. 14. cap. 2. Sicut facilior est generatio hominis, quam eius resurrectio. Sed in Confessione exigitur attritio supernaturalis. Ergo in Baptismo sufficiet naturalis.

71 Ad primum respondetur, requiri talem actum, quo excludatur complacentia, & voluntas peccandi per modum dispositionis proportionatæ ad iustificationem: quã proportionem non habet nisi actus supernaturalis. Nam vt dicit Diuus Thomas in 4. dist. 4. q. 3. artic. 1. q. 2. ad 3. *gratia baptismalis non est per acquisitionem hominis, sed dono Dei.*

72 Ad secundum respondetur, quod sufficit minor pœnitentiã in Baptismo ad consequendam plenam remissionem: quia illa, quæ sufficit ad delendam culpam, simul etiã sufficit ad delendam totam pœnam: quod non contingit in sacramento Pœnitentiæ. Et hoc solum colligitur ex Concilio. Ideoque baptizatis non imponuntur opera satisfactoria, vt diximus cum Diuo Thoma art. 5. sicut iniunguntur in sacramento Pœnitentiæ. Multa alia argumẽta referunt, & diluunt Nuño, & Cabrera, & alij. Sed omittenda, quia omnia ex dictis manent soluta.

73 Demum nota cum Soto dist. 6. q. 1. art. 7. conc. 3. (& alij frequẽter idem tenent) quod ad Baptismum non requiritur detestatio peccatorum in particulari, nec vt fiat aliqua eorum indigatio, vt reuocentur in memoriam; sed satis est aliqua generalis, vt pœniteat hominem se peccasse. Et in hoc primum differt à sacramento Pœnitentiæ, vbi dicemus requiri particularem dolorem, & peccatorum confessionem. ¶ At vero Diuus Thomas insinuat requiri recogitationem, & pro excitanda attritione ex grauitate, & multitudine peccatorum, & pro cautela in futurum, & pro restitutione si aliqua facienda est proximis: quia vt dicit art. 5. ad 3. *peccatoribus baptizandis iniungendum est, quod satisfaciant proximis. Quod & docet q. 69. art. 2. ad 3. Non tamen requiritur specifica, &*

Indiuidualis recogitatio, sicut cum sunt peccata confitenda. Et hoc forte solum volunt Authores communis doctrinæ: de qua Casp. didus disq. 16. art. 6. dub. 13.

DVBIUM VI.

Vtrum pueri sint baptizandi?

§. I.

Errores hæreticorum.

Multa fieri possunt, quæ tamen facere non est conueniens, aut expediens; & idè in hoc puncto teorsum Theologi disputant de necessitate, & capacitate infantium vt possint baptizari; & teorsum de cõuenientia an sit expediens, quod infantes ante vltimam rationis baptizentur.

Pelagius, & alij Hæretici, qui negarunt pueros contrahere originale peccatum, cõsequenter negabant illis fuisse necessarium Baptismum, vt eis remitteretur peccatum originale. Quia tamen paruulos ipsos baptizabant, non in remissionem originalis, sed vt possent introire in regnum Cœlorum: iuxta verbum Domini Ioan. 3. *Nisi quis renatus, &c. Non potest introire in regnum Dei.* Idè directè non pertinet ad hanc quæstionem Pelagianos impugnare.

2 Sufficiat notare cum Soto dist. 5. art. 9. §. *Quæstio hæc*, quod contra illorum perfidiam Sanctus Augustinus tres libros illos edidit ad Marcellinum de peccatorum meritis, & Baptismo paruulorum: & sex alios cõtra Iulianum Pelagianum: & epist. 23. ad Bonifacium: vbi multis testimonijs comprobatur, propterea sine Baptismo non posse paruulos intrare regnum Cœlorum, quod sine ipso nequeunt obtinere remissionem originalis culpæ; quam contrahunt. De qua re post modum in dictum fuit Mileuitanum Concilium, in cuius canone 2. quod refertur de Consecratione, dist. 4. Can. *Placuit*. 3. eadem hæresis condemnata fuit his verbis. *Placuit, vt quicumque paruulos recentes ab vteris matribus baptizandos negat, aut dicit eos in remissionem peccatorum non baptizari; Anathema sit.* Illud autem Concilium multis postmodum Pontificum subscriptionibus confirmatissimè fuit, vt rescripto Innocentij Papæ ad eandem Synodum, & epist. Leonis Pontificis 56. ad Anastasium Thessalonicensem Episcopum. Sed his ommissis, quia de illis Theologi cum D. Thoma Prima Secunda quæstione 81.

3 Tempore S. Bernardi, vt ipse refert in epist. 240. fuit Henricus quidam hæreticus, qui dicebat paruulos etiam Christianorum baptizandos non esse. Idem S. ser. 66. in Cantica ait: *Irrident nos quia baptizamus infantes*: Refert autem ideò illos hæreticos paruulis negasse Baptismum: quia dicitur Marci ult. *Qui crediderit, & baptizatus fuerit saluus erit*: paruuli autem vsu rationis carètes, credere non poterant, & ideò nec per Baptismum iustificari. Idem refert Petrus Cluniacensis Venerabilis epist. 1. longe à principio, vbi & ait Henrici sequaces dictos *Hæreticos*: & quia eius Pseudo Apostolus fuit Petrus de Bruis, dicti fuerunt *Petro Bruisanti*.

4 Sequuti sunt noui Anabatistæ, Authore Balthasare Pacimontano, qui Viennæ igni traditus est, qui dixerunt, quod si infantes ante vsu rationis baptizentur, iterum in adulta ætate sunt baptizandi, eo quod Baptismi in illa ætate capaces non esse existimat.

Erasmus etiam in proæmio super Mathæum hæc verba non est scribere veritus. *Si placeret maioribus Ecclesiæ, deberent paruuli, cùm ad ætatem adultam peruenirint, interrogari an velint tenere fidem susceptam. Perpende* (inquit Soto in fine art. 9. citati) *si verba hæc sint in Christiano ferenda*. Pariter Ludouicus Viues in cap. 27. lib. 1. de Ciuitate Dei, inquit olim neminem, nisi in adulta ætate, in qua ipse per se respondere posset, baptizati consueuisse. In quo tacite reprehendere videtur morem Ecclesiæ Romanæ baptizandi pueros in prima ætate. Quod proinde in Indice Expurgatorio deleri iubetur, vt notat Graciano trac. 4. disp. 3. num. 2.

5 Per aliud extremum Lutherus in libro de captiuitate Babylonica cap. de Baptismo, in talem deuenit dementiam, & sic mordicus tenuit solam fidem sufficere ad salutem, vt diceret pueros etiam ante vsu rationis verè actu credere. Sed delirium est tanquam hæreticum condemnatum, vt ex Rosenfii in primo articulo, notat Soto isto articulo nono, & libro secundo de natura, & gratia cap. 10. Qualiter Lutherus hoc retractauerit, & alij Sectarij in pueris alios actus non fidei, sed fere similes concesserint, late post Bellarminum lib. 1. de Bap.

ultimo à cap. 9. refert Vazquez hic disputat. 154.

cap. 3.

§. II.

Doctrina Catholica.

6 Nihilominus secundum fidem Catholica nam est certum, paruulos vsu rationis carentes, esse capaces Baptismi, & illo indigere. Ita diffinitur in Concilio Viennensi sub Clemente Quinto, vt refertur in Clementina prima §. *Au hoc Baptisma*, de Summa Trinitate, & fide Catholica, & in Concilio Tridentino sessione 7. canone 12. de Baptismo. *Siquis dixerit neminem esse baptizandum, nisi ea ætate, qua Christus baptizatus est, vel in ipso mortis articulo, anathema sit*. Idem diffinitur in Concilio Mileuitano verbis supra relatis. Aliorum Concilium decreta, & Pontificum definitiones, & Patrum auctoritates, referunt Bellarminus, & Vazquez supra, Suarez, Nuño, Cabrera, & passim alij in præfati.

7 Hanc assertionem solis Scripturæ testimonijs non posse sufficienter conuinci, concedit Suarez disp. 25. sec. 1. conc. 1. motus quibusdam verbis Diui Hieronimi Mathæi 19. Sed in eum acriter inuehitur Vazquez disput. 154. capit. 1. num. 6. Sed non video eum allegare aliquod conuincens testimonium. Magisque credo Diuo Augustino lib. 10. de Genesi ad litteram capit. 23. dicenti. *Consuetudo matris Ecclesiæ in baptizandis paruulis, nequaquam spernenda est, neque vilo modo superflua deputanda, nec omnino credenda, nisi Apostolica esset traditio*. Non recurrit Sanctus Augustinus ad solas Scripturas, nisi adiuncta Apostolica traditione. De qua, & testatur Sanctus Dionysius capit. 7. Ecclesiæ hierarchiæ relatus à Diuo Thoma hic art. 9. dicens. *Diuini nostri duces, scilicet Apostoli, probauerunt infantes recipi ad Baptismum*.

8 Probant Sanctus Gregorius Nazianzenus Oratione 40. §. *Sint sane hæc*. Et Sanctus Augustinus lib. 4. de Baptismo contra Donatistas capit. 24. & Innocentius Tertius capit. *Maiores*, de Baptismo. Et Sanctus Thomas in 4. dist. 4. quæst. 3. artic. 1. quæst. 1. Nā Baptismus Circumcisioni succedit. Sed Circumcisio conferebatur paruulis. Ergo & Baptismus potest conferri.

9 Sed tantam auctoritatem Patrum, & ipsius Summi Pontificis in corpore Iuris non veritus Vazquez, scribit hic capit. 1. num. 13. exemplum Circumcisionis non esse accommodatum: quia vera sententia est Circumcisionem gratiam non contulisse: quare nullum inde argumentum efficax delumi potest.

Sed

10 Sed in primis assumit falsum vt iam ostendimus q. 62. dub. 7. §. 3. & 5. Secundo dato quod assumeret verum, nil minuitur efficaciae argumenti: siquidem negari nequit circumcisionem fuisse figuram Baptismi: siquidem Apostolus ad Colossenses secundo ver. 11. ait. *In quo, & circumcisi estis circumcisione non manufacta in expoliatione corporis carnis, sed in Circumcisione Christi: consepulti ei in Baptismo.* Illa autem ceremonia paruuli, nec dum habentes vsu rationis, adscribebantur populo Dei, & tenebantur vniuersam legem seruare: iuxta illud Apostoli ad Gal. 3. ver. 3. *Testificor autem rursus omni homini circumcidentis, quoniam debitor est vniuersae legis faciendae.* Et quamuis esset onus importabile, & ceremonia acerbissima, illi subdebatur paruuli: Ergo à fortiori Baptismus debet applicari paruulis vt consecrentur, & sanctificentur: Addit S. Cyprianus epist. 59. nunc non oportere expectare octauum diem, quia lex gratiae nemine prorsus excludit cui remedia eius applicari possint. Et quia significationes, & causae aliae illius caeremoniae de expectando octauo die, nunc locum non habent:

11 Deinde vrget ratio Pontificis, quae proponitur à D. Thom. dicta dist. 4. Nam diuersi status mundi comparantur diuersis aetatibus vnius hominis, sicut dicit S. August. in lib. 8. 3. quaestionum q. 58. & 53. Vnde sicut nullus status mundi fuit, in quo esset humano generi praclusa via salutis: ita nulla aetas hominis vnius est, in qua sibi via salutis pracludatur. Vnde cum in pueris sit peccatum originale, per quod à consequutione eterne salutis impediuntur, oportet, quod eis adhiberi possit aliquod remedium ad remouendum praedictum impedimentum: hoc autem est Baptismus. Vnde diuinae misericordiae contra dicit; *qui negat Baptismum paruulis posse exhiberi. Et propter hoc haereticum est hoc dicere.* & Soto art. 9. §. *Constituto autem* (inquit) *peccatum per generationem contrahi; blasphemia esset in Deum insignis negare paruulis necessarium esse Baptisma, vt pote qui tam latum infantium statum omni prorsus remedio destitutum reliquisset.*

12 Ad idem pertinet ratio D. Tho. hic art. 9. dicentis, quod sicut Apostolus dicit ad Rom. 5. *Si vnius delicto mors regnauit per vnum, scilicet, per Adam; multo magis abundantiam gratiae, & donationis, & iustitiae accipientes, in vita regnabunt per vnum Iesum Christum.* Pueri autem ex peccato Adae peccatum originale contrahunt: quod patet ex hoc quod sunt mortalitati subiecti, quae per peccatum primi hominis in omnes pertransijt, vt Apostolus

ibidem dicit. Vnde multo magis pueri possunt per Christum gratiam accipere, vt regnent in vita aeterna. Ipse autem Dominus dicit Ioan. 3. *quod nisi quis renatus fuerit ex aqua, & Spiritu Sancto, non potest introire in regnum Dei.* Vnde necessarium fuit pueros baptizari, vt sicut per Adam damnationem incurrerunt nascendo, ita per Christum salutem consequantur renascendo.

13 Circa hanc rationem aduertit Vazq. notatione circa ar. 9. h. 7. quod cum dicit D. Tho. quod necessarium fuit pueros baptizari, vsurpatur necessarium, comparatione solū facta cum fine sacramenti, qui est remissio peccati, non autem cum aetate paruuli (alioquin frustra postea ageret de cōuenientia vt pueri ante vsu rationis baptizentur) ita vt dicat D. Th. paruulū etiā indigere Baptismo pro remissione peccatorū, & nō solū adultū, quia etiā paruuli cōtrahunt originale: & sicut ante vsu rationis per Adā damnationē incurrunt, ita sine vsu rationis possunt per Christū salutem cōsequi renascendo. Quia sic possunt subiecti actioni sensibili sacramentali: quod nō possunt antequā nascantur, vt notat D. Tho. art. 11. ad 1.

§. III.

Expedit infantes baptizare, qui postea sunt cogendi ad seruandam fidem.

14 **S**ecunda conclusio D. Tho. ar. 9. & 3. ex professo ab ipso probatur in 4. dist. 4. q. 3. ar. 1. q. 2. dicente. *Quod magis laudabile est, quod pueri quā citius poterint, baptizentur cōmodē, nō expectata perfecta aetate, propter tres rationes. Primo, quia propter imbecillitatem naturae defacili mori possunt, & dānari: vnde vt dānationis periculū euitetur, debēt Baptismo prauehēri. Secūdo, propter infestationes Dāmonū, qui nō habēt tātam potestatem in pueris baptizatis ab originali mūdatis, quantā in illis qui adhuc originale habēt; neque quātū ad nocumēta spiritalia, neque quātū ad nocumēta corporalia. Tertio, quia in pueritia facilius homo ad aliqua inducitur, & firmiter inhaeret, secūdum quod Philosophus dicit in 2. Ethic. c. 1. Nō parū differt ex iuvene cōfessim affluē fieri, sed multū; magis autē omne. Et hāc causā assignat S. Dionis. in fine Eccles. hier. dicēs. *Tradit autē puerū sacris Symbolis, id est, sacramentalibus signis sumus Sacerdos; vt cū eis cōuersetur, & neque formetur in vitā alterā, nisi diuina contemplantem semper.**

Quae conclusio iam est de fide, postquā Concilium Tridentinum sess. 7. can. 13. de Baptismo sic definiuit. *Siquis dixerit, praes-*

omitti parvulorum Baptisma, quam eos non ac-
tu proprio credentes baptizari in sola fide Eccle-
siaz. Anathema sit. De præcepto vero pueros
baptizandi, iam supra dub. egimus.

15 Specialiter contra Erasum editus
videtur Canō 14. eiusdem Sesionis in quo
dicitur. *Siquis dixerit, parvulos baptizatos, cū
adoleuerint, interrogandos esse, an ratum habere
velint, quod patrum eorum nomine, dum baptiza-
rentur, polliciti sunt; et ubi se nolite responderint,
suo esse arbitrio relinquendos; nec alia interim pœ-
na ad Christianam vitam cogendos, nisi vt ab Eu-
charistia, aliorumque sacramentorum perceptio-
ne interim abstineant, donec respiscant, Anathe-
ma sit.* Quod constat primo, quia in Ecclesia
temporibus Apostolorum consuetum est
infantes baptizari: & nusquam videmus
eos interrogari an vellint credere. Secundo,
quælibet Respublica bene gubernata potest
tuos subditos cogere vt seruent id, quod ser-
uare tenentur: & hac de causa Ecclesia hære-
ticos pœnis etiam ignis cogit, vt non recedant
à Catholica doctrina: cum ergo pueri
ratione Baptismi fiat subditi Ecclesiaz, ab ea
cogi possunt ad seruandum, quod eorum spō-
sores promiserunt.

16 Idem probat Soto in fine illius artic.
9. dicens. Respondetur ergo parvulos bap-
tizatos postmodum compellendos ad fidē.
Primum enim si sint parentibus Christianis
nati, res est extra controuersiam manifesta:
Sunt siquidem de Republica Ecclesiaz, eius-
que iurisdictioni subiecti: *Quare licet in infan-
tia nō baptizarentur, possent in ætate adulta sub
ignis supplicio compelli.* Si autem sint filij infi-
delium, quamuis nullatenus sint inuitis pa-
rentibus baptizandi, nihilominus quomodo-
cumque baptizentur, possunt postea ad fi-
dei culturam constringi, vt sancitum est in
Concilio Toletano 4. & habetur cap. *de Iu-
deis* dist. 45. & citatur ab Innocentio Ter-
tio cap. *Matores, de Baptismo.*

17 Hanc tamen doctrinam nimio zœ-
lo fidei scriptam, sed ex parte non esse verā,
dicunt Nuño artic. 9. dub. 2. conc. 2. dicens,
quod si filij fidelium veniant ad vltimū ratio-
nis sine Baptismo, non possunt ad fidem cogi.
Quia iam sunt sui iuris: & ita propria vo-
luntate debent baptizari: siquidem credere
debet esse voluntarium. Idem asserit Cabre-
ra disp. 2. cōc. 2. quia cum isti nondum bap-
tismum susceperint, deest titulus iurisdic-
tionis Ecclesiaz, propter quem possint illi subij-
ci, vt in simili D. Thomas 2. 2. q. 10. art. 10.
Siquidem filius postquam ad ætatem adul-
tam venit, in his, quæ pertinent ad ius diu-
inum, & ad religionem suscipiendam, est sui

iuris, & per propriam voluntatē regi, ac
gubernari debet.

18 Hæc doctrina est vera. Addit tamen
Nuño in fine dub. 3. quod si filius baptizato-
rum, non baptizatus suscepit iam alia sacra-
menta, & admissus fuerat communiter ad
ea, ad quæ admittuntur baptizati, nimis pro-
babile est, quod potest, cogi ad fidem: quō-
niam recipiēdo alia sacramenta, ipse se obli-
gavit ad fidem: & alias nomen Domini blas-
phemaretur, & fides contemptibilis haberē-
tur. Idem videtur tenere Sayrus, & Henri-
quez, quos refert, & sequitur Thomas San-
chez lib. 2. in Decalogum cap. 7. n. 36. docē-
tes eum, qui invalidum Baptismum susce-
pit, posse cogi ab Ecclesia ad verum Bap-
tismum suscipiendum. Et Castrus Palaus to. 1.
trac. 4. disp. 8. punc. 16. § 6. n. 3. refert Cæsar
augustæ anno 1619. quendam Maurum,
qui aduersus fidem nostram deliquit, recon-
ciliatum fuisse, etiam si allegasset se bap-
tizatum non fuisse; & vere in libro Parochi eius
Baptismus scriptus non inueniretur. Vnde
Castrus infert, ad hoc sufficere, quod in com-
muni hominum existimatione reputetur
baptizatus, quia inter Christianos natus,
& nutritus est. Idemque tenet Trullenchi
lib. 1. in Decalogū. c. 2. dub. 2. n. 21. in fine.

19 Cæterum cum Baptismus sit sacra-
mentorum ianua, alia sacramenta sine ipso
suscepta nullum fructum afferunt ex opere
operato. Nec per illa, qui nō est baptizatus,
efficitur de gremio Ecclesiaz, nec subditus
eius iurisdictioni. Vnde si sciens se non esse
baptizatum, se ingressit, peccauit mortali-
ter: & puniri posset vt irritor nostrorum sa-
cramentorum, autoritate Ecclesiaz indite-
ctē se extendente ad defendēdū se ab extra-
neis. Si vero ignorans iuum statum, vel non
agnoscens hoc esse impedimentum, forsitan
posset ob ignorantiam excusari: Sed non vi-
deo quo iure possit cogi ad fidem, & ad sus-
ceptionem Baptismi: quare Nuño non lo-
quitur consequenter. Nec Sanchez, & Ca-
strus Palaus, vt contra eos notat Lugo disp.
20. de fide sec. 4. § 1. n. 141. quia volūtas sus-
cipiendi Baptismum, nō dat ius Ecclesiaz vt
cogat ad illum suscipiendum: iuxta id quod
ait Frid. fef. 14. cap. 2. quia non est ingressus
Ecclesiam per Baptismi ianuā. De illo Mau-
ro dicit vel rem māsisse dubiā, & præsump-
tum fuisse Baptismum. Vel non fuisse puni-
tum vt hæreticum, sed ob delicta contra no-
stram religionem. Vnde n. 146. dicit, quod
si non baptizatus susceperet sacramenta, pos-
set puniri; quia offendit, & lædit Ecclesiam,
& sacramenta, decipiēdo in re graui.

Et hæc patet ex simili de illo, qui invalide Matrimonium contraxit, vel non est profusus religionem; nam, per se loquendo, iste potest ad seculum redire, & alius potest alteri nubere, vel sine nuptiis perseverare.

20 Triginta sex argumenta hæreticorū refert, & diluit Bellarminus illo cap. 9. Sed quia pleraque eorum sunt futilia, & inania; solū quatuor, quæ solueret, elegit Vazquez cap. 2. Verum tres solutiones D. Thomæ art. 9. ad omnia diluenda sufficiunt. Ad primum ait, quod regeneratio spiritualis, quæ fit per Baptismum, est quodammodo similis natiuitati carnali, quantum ad hoc, quod sicut pueri in maternis uteris constituti, non per se ipsos nutrimentum accipiunt, sed ex nutrimento matris sustentantur: ita etiam pueri nondum habentes vsum rationis, quasi in utero matris Ecclesiæ constituti, non per se ipsos, sed per actum Ecclesiæ salutem suscipiunt. Quod explicat verbis D. August. lib. 1. de peccat. meritis cap. 25. & 19. & sol. ad 2. affert verba eiusdem S. August. epist. 23. ad Bonifacium. Tandemque ad 3. ait, quod sicut puer cum baptizatur, nō per se ipsum, sed per alios credit: ita non per se ipsum, sed per alios interrogatur: & interrogati consententur fidem Ecclesiæ in persona pueri, qui huic fidei aggregatur per fidei sacramentū. Conscientiam bonam consequitur puer (sic exponit, quod habetur. 1. Petri 3.) in se ipso; non quidem actu, sed habitu per gratiam iustificantem.

21 Circa hæc bene Caietanus notat, quod hæc ad solēnitatem Baptismi expectant; & ideo sine his Baptismus factus valet: quia cum institutus esset ritus Baptismi pro adultis, accommodatus est idem ritus ad paruulos, ut quod propriè fit ab adultis, secundum quandam similitudinem fieret à paruulo, non proprio, sed Ecclesiæ ore.

22 Ex quo infert idem Caietanus artic. 10. initio, *irrationabilem* esse sententiam Durandi (in 4. dist. 4. q. 6. & aliorum antiquorū, quos sequitur Catharinus Opusculo de Iudæorum infantibus baptizandis) dicentis voluntatem extrinsecam parentum requiri de necessitate sacramenti. Quod omnino esse falsum, sumitur ex D. Thoma art. 9. ad 2. & ar. 10. & 12. Tenetque S. Antoninus 3. p. tit. 14. cap. 13. §. 9. & 2. p. tit. 12. cap. 2. sub finem. Soto dist. 5. ar. 10. §. Duo hic, & alij cōmuniter. Quod adeo certum existimat Vazquez disp. 155. cap. 6. n. 65. vt oppositum esse *improbabile*: ideoque huiusmodi Baptismum neque sub conditione repeti posse. De quo latè Nuño art. 10. & ibi Cabrera §.

§. dicens *omnium Thomistarum*. Serra conc. 1. Granados trac. 4. disp. 5. sec. 2. Palaus punct. 6. n. 7. dicens hoc esse certum. Bonacina disp. 2. q. 2. pūc. 6. nu. 11. Quare malè Leander trac. 2. disp. 5. q. 6. oppositū indicat esse probabile; cum hoc solum dicat *probabilius*. Si enim id semel admitteretur, Baptismus esset iterandus sub conditione. Quod merito iam Theologi nō admittunt; & esse improbabile, etiam notat Lorca de fide disp. 37. n. 2. Quia Baptismo collato parūulis, eorum parentibus repugnantibus, nihil prorsus deest, quod ad verum Sacramentum Baptismi requiratur. Sicut infidelitas propria pueri non nocet. Vnde D. Thomas ad 2. in isto art. 9. ait. *Nec impeditur eorum salus, si parentes sint infideles: quia sicut dicit August. eidem Bonifacio scribens epist. 23. offeruntur paruuli ad percipiendam spiritualem gratiam, non tamen ab eis, quorum gestantur manibus (quamuis, & ab ipsis, si & ipsi boni fideles sunt) quam ab vniuersa societate sanctorum, atque fidelium.* Constat enim voluntatem alienam non magis necessariam esse vt paruuli dicantur velle, quam sit necessaria fides aliena vt dicantur credere: sicut ergo dicuntur credere fide Ecclesiæ, etiam cum nō adest fides parentum, ita volunt baptizari voluntate Ecclesiæ, quā adesse constat etiam si nullus actu velit.

DVBIUM VII:

Vtrum pueri Iudæorum, vel aliorum infidelium sint inuitis parentibus baptizandi?

§. I.

Certa præmittuntur.

DE hoc puncto agit D. Thomas art. 10 qui non agit de filiis Hæreticorū, vel Schismaticorum, vel aliorum baptizatorū, qui ab Ecclesia recesserunt: quia certum est istorum filios etiam inuitis parentibus baptizandos. Quod sumitur ex Concilio Tolentino 4. relato in cap. de Iudæis dist. 45. & docent communiter omnes Doctores: nam cū parentes eorum ratione Baptismi cogi possint ab Ecclesia ad seruandam fidem veram, & præcepta omnia, cogi etiam possunt ad baptizandos filios suos, eo tempore, quo de more baptizari consueverunt.

2 Si tamen hæreticorum filij nequeant ab eis separari, & prudenter timeatur, quod cum adoleuerint, decipientur, & pervertantur à parentibus, dicunt Suarez disp. 25. sec.

3. 6. *Hæc argumenta.* Coninch hic art. 10. dubio vnico nu. 81. Heredia de Baptismo parte 7. dub. 3. n. 8. Granados tract. 4. disp. 5. sec. 3. n. 17. Filliutius tract. 2. cap. 6. n. 148. Trullench lib. 2. c. 3. dub. 6. n. 16. Candid. dil. 16. art. 5. conc. 12. quod non licebit Ecclesiæ illos contra parētum voluntatem baptizare: cederet enim in detrimentū Christianæ religionis, foretque id sanctum dare canibus, vt illud conculcent, & contumelijs afficiant.

3. Contrarium docent Layman lib. 5. tractatu 2. cap. 6. q. 5. circa finem. Castrus Pala^o tract. 19. punct. 6. n. 10. Diana 3. p. tract. 4. resol. 7. & p. 8. tract. 1. ref. 1. Leander tract. 2. disp. 5. q. 8. Auera q. 68. sec. 3. & alij dicētes posse, & debere baptizari, etiam si à parentibus hæreticis nequeant separari. Tum quia si ante vsum rationis decedant, saluabuntur. Tum quia forte ad tēpus inuincibili ignorantia poterunt excusari, dum prauis doctrinis imbuentur. Tum quia forte facilius ad veram fidem redibunt, si scient se fuisse à ministro catholico baptizatos. Ob quam spem potest permitti oppositum periculū irreuerentiæ: dum iam Ecclesia habet ius tales filios parentum sibi iudiciorum baptizandi. Propter quæ hæc sententia videtur probabilior; si cum prima nequeat conciliari: nam Lugo de fide disp. 21. sec. 1. nu. 23. ait. Ego, puto in re ipsa hos auctores parum, aut nihil differre. Vtrique enim fatentur, quando nulla esset spes fidei retinendæ, non esse conferendum Baptismum. Vtrique fatentur conferri posse, quando spes probabilis talis esset. Dissidium, si quod remanet, est circa factū ipsū, an de facto possit concipi eiusmodi spes: quod iudicium morale pendet ex circumstantijs personarum, loci, & sociorū. Et expresse admittit, quod vbi consuetudo est, quod Catholici baptizent hæreticorum filios à parentibus oblatos, ipse eam non facile damnaret. Nec ego.

4. De filijs autem infidelium, qui habent vsum rationis, inquit D. Thomas, quod iam quantum ad ea quæ sunt iuris diuini, vel naturalis, incipiunt suæ potestatis esse, & ideo propria voluntate inuitis parentibus possunt Baptismum suscipere; sicut & matrimonium contrahere. Et ideo tales licite moneri possunt, & induci ad suscipiendum Baptismum. Admonet tamen S. Thomas 2. 2. q. 10. art. 8. quod tales nullo modo sunt ad fidem compellendi, vt ipsi credant: quia *credere voluntatis est.* Ideoque in dicto Conc. Tol. dicitur. *Præcipit Sancta Synodus nemini deinceps ad credendum vim inferre. Quod exponens S. Thomas ibi ad 2. ait, quod Iudæi,*

si nullo modo acceperunt fidem, nullo modo sunt cogendi ad fidem. Si autem acceperunt fidem, oportet vt fidem necessitate cogantur retinere, sicut eodem capitulo dicitur. Quam doctrinam Expositores ibi latè confirmant: & quia propter contrariam positionem Genesij Sepulcedæ lib. 7. Politicorum cap. 2. erat suo tempore controuersa; ideo Soto hic dist. 5. q. vnica art. 10. conc. 3. duodecimis validissimis argumentis stabilit, & contraria erudite dissoluit. Sed quia non est iste locus opportunus de his latius disserendi. Videatur post alios Tapia to. 2. Catenæ Mor. lib. 1. q. 5. art. 7. & quantum ad coactionem, quam indaxisse fertur Carolus Magnus Saxonibus vt baptizarentur, & Sitebutus Iudæis, videatur Baronius tom. 9. ad Annum 776. n. 9. & ad annum 777. n. 5. & anno seq. & 10. 8. ad Annum 614. & quæ ex Alcuino epist. 7. & epist. 105. refert Ioan. Nicolai in Additionibus ad Raynerium verbo Baptismus cap. 1. §. 11. & 12. vbi latè ostendit nunquam in Ecclesia probatū esse, vt ad Baptismum suscipiendum vllus infidelium cogeretur.

5. Solum ergo est difficultas de filijs Infidelium carentibus vsum rationis, an inuitis parentibus possint baptizari? Vt respondeant, iam cōmuniter Authores distinguunt Infideles alios esse minime subditos Christianis, alios vero eis subiectos. Quæ subiectio est vel solum ciuilis, & politica; qualem habent omnes vassalli ad suum Regem, cuius non sunt serui, nec mancipia: vel est subiectio despotica eorū, qui iure belli, vel emptionis, vel alio titulo iusto in potestatem Christianorum devenerunt, & est mancipiorum, & seruorum. Et ista mancipia, seu serui, habent duos status: vel enim infantuli seruorum filij, sunt sub cura suorum parentum, qui nolunt suos filios baptizari: vel sūt ab illis separati, siue iure, siue iniuria, vt non possint conueniri.

6. Certū igitur est, & ab omnibus Theologis admissum, nemine, quem viderim, discrepante, illicitum esse, & contra naturale ius, vt filij infidelium, qui nullo modo subditi sunt Ecclesiæ, baptizentur inuitis parentibus. Quod a fortiori probat rationes D. Th. postea proponendæ. Et adhuc, qui ei non omnino consentiunt, in hoc conueniunt. Vnde Lorca 2. 2. q. 10. disp. 37. memb. 3. num. 13. hanc statuit primam conclusionem. Et probat, quia perinde est baptizare filios, atque parentes ipsos ad fidem violenter adducere: hoc autem si quomodo fieri potest, oportet vt fiat ab habente conuenientē iurisdictionem,

tionem, & potestatem legitimam. Vbi ergo nulla interuenit (spiritualis, nec temporalis, non potest iuste fieri: si enim infideles isti ad ea, quæ debita sunt iure naturæ, compelli non possunt defectu iurisdictionis, multo mi-
n^o ad professionem fidei supernaturalis suæ, aut filiorum.

§. II.

Sententia affirmans.

7 **L**oquendo ergo de filijs Infidelium, qui subditi sunt Christianis Principibus, posse in iuris parentibus baptizari, affirmat Scotus in 4. dist. 4. q. 9. Gabriel ibidem q. 2. dub. 5. Angelus verbo Baptismus 6. num. 11. Dyonisius Carthusianus 4. dist. 4. q. 7. Angles q. 2. de Baptismo art. 2. Villalobos to. 1. tractatu 5. dist. 1. §. n. 7. dicens communem Scottistarum. Martinus a S. Ioseph de Baptismo tract. 4. n. 10. dicens ubi certum.

Deinde Diana parte 8. tract. 1. resol. 1. §. Sed quid, refert, quod hanc sententiam ex neo-
tericis tenent duo viri doctissimi, Guillelmus Estius in 4. dist. 6. §. 2. & Petrus Lorca in 2. 2. D. Thomæ q. 10. art. 12. disp. 37. cõc. 2. Sed Lorca ibi num. 18. solum ait: *Non esse absurdum, aut improbabile (et si minus verum) asserere, quod non est contra ius naturale, aut diuinum, compellere patres, vt filios baptizent; si fiat cum moderatone, & circumstantijs, quas Scotus aduertit. Et num. 19. subdit. Dico tertio, Iure Ecclesiastico non licet filios infidelium, etiam si sint subditi, & etiam si sint serui, inuicis parentibus baptizare. Ex quo patet Lorcam, Scoti sententiam non tenere, primo, quia dicit eam minus veram. Secundo, quia solum dicit eam non esse absurdam, nec improbabilem attento, iure diuino, & naturali: & quod attentio iure Ecclesiastico id non licet. Neque amplius voluisse S. Thomam. Deferit ergo Scotum, qui omni iure attento loquitur. Et meo videri neque cum D. Thom. conuenit, qui in hac parte ius Ecclesiæ fundat in iure diuino, & naturali. Non ergo fideliter Diana retulit Lorcam.*

8 Scotus ergo illa q. 9. relata ratione Richardi, de qua postea, sic ait. Sed hæc ratio, licet forte concludat de quacumque persona priuata, quod non posset paruulos à talibus auferre; nec iuste baptizare. Non videtur tamen concludere de Principe; cui in regimine Reipublicæ tales sunt subditi. Nã in paruulis Deus habet maius ius dominij, quã parentes. Vniuersaliter enim in potestatis ordinatis potestas inferior non obligat in his,

quæ sunt contra superiorem. Sicut docet August. de verbis Domini hom. 6. & ponitur capite vlt. lib. 2. de natura boni. *Si illud iubet potestas, quod non debes facere; hic sanè contemne potestatem, timendo potestatem maiorem.* Et declarat in exemplo de curatore, & Proconsule; de Proconsule, & Imperatore; de Imperatore, & Deo. Ergo si quis habet regere Rem publicam, magis debet, quantum in se est, cogere vnumquemque subditi domino superiori, quam inferiori; uno superiori contempto inferiori; quando inferior in tali dominio relinquit superiori. Sicut ergo Imperator deberet tentare aliquem obedire debere Proconsuli, contempto præcepto Curatoris, id est, inferioris Proconsule, si contradiceret Proconsuli. Ita etiam si essent ab eodem dominia ordinata, scilicet, quod aliquis esset seruus Titij, & Titius Petri, magis deberet Imperator cogere seruum seruire Petro; quia superior est Titio, quam Titio; si Titius valet vt seruo illo contra dominium Petri. Ergo maximè debet Princeps zelare pro dominio seruado supremi domini, scilicet Dei. Et per consequens, *non solum licet, sed debet Princeps auferre paruulos à dominio parentum volentium eos educare contra cultum Dei, qui est supremus, & honestissimus dominus; & debet eos applicare cultui diuino.*

9 Dico ergo breuiter, quod si Princeps hoc faceret cum cautela bona, scilicet, ne parentes prius cognoscentes hoc futurum occiderent pueros suos: & quod baptizatos facerent religiosè educari, bene fieret. Imò, quod plus est, crederem religiosè fieri, si ipsi parentes cogentur minis, & terroribus ad suscipiendum Baptismum, & ad conseruandũ po-
itea susceptum: quia etto quod ipsi non essent vere fideles in animo: tamen minus malum esset in eis non posse impure legem tuã illicitam seruare, quã posset eam libere seruare. Itẽ filij eoru, si bene educarentur, in tertia, & quarta progenie essent verè fideles. Hæc Scotus. Qui in fine quæstionis concludit. Istud autem de parentibus infidelibus cogendis per minas, & terrores, videtur probari, quia simile commendat illud Concilium Toletanum supra allegatum, dicens. *Qui prius ad Christianitatem coacti sunt; sicut factum est temporibus religiosissimi Principis Sisebuti.* Ergo in hoc approbat eum tãquam Principem Religiosum: quia infideles coegit ad fidem. Hæc ille.

10 Ad idem pertinet commune argumentum. Nam qui abicitur iure suo, præfertim in præiudicium tertij, dignus est vt eo iure priuetur. Pater autem non baptizans filium,

lium, abutitur patria potestate in præiudiciū infantis, & peruertit ius obedientiæ Deo debitæ. Iuste ergo ipsi iure priuari potest, in penam transgressionis legis naturæ, & præcepti diuini.

§. III.

*Vera, & communis sententia rationibus
Diui Thomæ probatur.*

¶ **D**ico tamen primo, nulli, etiam supremo Principi, licet filios infidelium parentum, qui iure tantummodo ciuiū sibi subduantur, inuitis ipsis baptizare. Ita Sanctus Thomas hic art. 10. Et 2. 2. q. 10. art. 12. Et Quodlib. 2. art. 7. Et non solum Thomistæ omnes eum sequuntur, sed etiam communiter Theologi, solis paucissimis, qui contrarium relati sunt, exceptis. Quod in quæstionibus moralibus, tot iam sæculis in Ecclesia disputatis, dat moralem certitudinē. Probat D. Thomas illo art. 12. dicens. Maximā habet authoritatē Ecclesiæ consuetudo, quæ semper est in omnibus æmulanda, quia & ipsa doctrina Catholicorum Doctorum ab Ecclesia authoritatem habet: vnde magis standum est authoritati Ecclesiæ, quam authoritati Augustini, vel Hieronimi, vel cuiuscumque Doctoris. Hoc autem Ecclesiæ vsus nunquam habuit, quod Iudæorum filij inuitis parentibus baptizarentur: quamuis fuerint retroactis temporibus multi Catholici Principes potentissimi, vt Constantinus, Theodosius, quibus familiares fuerunt sanctissimi Episcopi, vt Syluester Constantino, & Ambrosius Theodosio, qui nullo modo prætermisissent ab eis impetrare, si hoc esset cōsonum rationi. Et ideo *periculosum videtur* hanc assertionem de nouo inducere, vt præter consuetudinem in Ecclesia hæctenus obseruatā, filij Iudæorum inuitis parentibus baptizentur. Hoc argumento conuincitur Nuño hic art. 10. diffic. 2. conc. 2. vt dicat contrariam sententiam esse *improbabilem*. Nec video cur Romani Pontifices in ipsa Vrbe Roma nullum filium Iudæorum sibi subditorum inuitis parentibus præcipiunt baptizari, si contraria opinio potest praticari?

12 Imò iste non est casus omissus, sed de cibus à Romanis Pontificibus: nam cap. 2. de conuersione infidelium, statuit Gregorius 9. filium parte consentiente baptizandum esse, etiam si mater infidelis renuat. *In fauorem matris fidei Christianæ respondemus patri eundem puerum assignandum.* Pariter si mater fidelis ve-

lit filium baptizari, etiam si pater infidelis renuat, vt statuit Concilium Toletanum 4. relatum in cap. *Iudæi* 28. q. 1. vbi dicitur. *Filij, qui ex talibus nati sunt, fidem, atque conditionē matris sequantur.* De quo videatur D. Thom. in 4. dist. 39. q. 1. art. 4. ad 4. A contrario ergo sensu apparet consequi, quod si ambo in infidelitate persistentes reclamarent, non esset baptizandus.

13 Præterea, iura sapissimè statuunt infideles non posse iuste cogi ad suscipiendam fidem, vt patet cap. *Sicut Iudæi, de Iudæis, & Sarracenis.* Et cap. *Qui sincera* 45. dist. Ex S. Gregor. lib. 11. epist. 15. & epist. 52. & refertur Can. *Quid autem.* Et in Concilio Toletano 4. Ita expressè statuitur, vt Soto ratione duodecima miretur quomodo Scotus fauere sibi hæc Synodum putauerit: nam cum tam multis verbis inhibuerit, ne id deinceps fiat, manifestè docet factum illud non processisse ex zelo secundum scientiam. Quamuis autem iura, quæ de coactione infidelium ad fidem loquuntur, non exprimant Baptismum filiorum: sed tamen cum generaliter prohibeant infideles ad fidem violenter adduci, comprehendunt tam filios, quam patres; quia eadem in omnibus ratio est. Quare merito Lorca, attento iure Ecclesiastico, oppositum, nec vt probabile admittit. Cum autem in hac parte ius Ecclesiæ sit declaratiuum iuris naturæ: Imò si ius naturæ aliud exigeret; iniuste, vel contra ius paternum, vel contra salutem spirituales filiorum, Pontifices contrarium de terminarent: Quare singularis est Lorca, nec consequenter loquitur in hoc puncto aliter indicando attento iure Ecclesiastico, atq; attento iure naturali, & diuino.

14 Quare cum D. Thomas in priori fundamento probasset ex Ecclesiæ consuetudine, quæ inducere valet ius Ecclesiasticū, probat postea duplici ratione, quibus aperitur ius naturale, & diuinum. Et huius ratio (inquit) est duplex. Vna quidē propter periculum fidei. Si enim pueri nondum vsū rationis habentes, Baptismum susciperent, postmodum cum ad perfectam ætatem peruenirent, de facili possent apparentibus induci, vt relinquerent, quod ignorantes susceperunt; quod *vergeret in fidei detrimentum.*

15 Alia vero ratio est, quia *repugnat iustitiæ naturali.* Filius enim naturaliter est aliquid patris. Et primo quidem à parentibus nō distinguuntur secundum corpus, quādiu in matris utero continetur. Postmodum vero postquam ab utero egreditur, antequam vsū liberi arbitrij habeat, continetur sub parentū cura, sicut sub quodam spiritali utero: quādiu

diu enim vsum rationis non habet puer, nō differt ab animali irrationali. Vnde sicut bos, vel equus est alicuius, vt vtatur eo cū voluerit, secundum ius ciuile, sicut proprio instrumento; ita de iure naturali est, quod filius antequam habeat vsum rationis, sit sub cura patris. Vnde *contra iustitiam naturalem erit*, si puer antequam habeat vsum rationis, a cura parentum subtrahatur, vel de eo aliquid ordinetur inuitis parentibus. Hęc D. Thomas. Cuius rationes procedere attento iure diuino, vetante ne fiat iniuria fidei; & iure naturali dictante, quod nemini faciendā est iniuria: quia amitterent ius patrię potestatis in filios iam fideles, vt dicit in argum. *Sed contra*: non indiget ponderatione, sed sola rationum lectione. Parentum autem nomine, intelliguntur etiam orphanorum tutores, quibus iure eorum incumbit cura, vt ait Soto in 2. conc. Qui & §. *Addit ibidem*, dicit. Sed arbitror non esse tam atrocem iniuriam, ac si parentes contradicerent.

16 Proponunt rationem Richardus in 4. dist. 6. ar. 3. q. 3. Suarez disp. 25. sect. 3. Vazquez disp. 155. cap. 2. num. 16. & ex eis alij, in forma ista. Si paruuli infidelium inuitis parentibus baptizarentur, aut relinquuntur sub cura ipsorum parentum, aut ab ea abstraherentur. Neutro autem modo eos baptizare licitum est. Ergo nullo modo id fieri potest. Primum quidem si relinquerentur sub cura parentum infidelium, manifesto periculo exponerentur negandi fidem. Si ab eis separarentur omnino, fieret iniuria patrię potestatis.

17 Rationem istam vt compendium rationum D. Thomę, amplectimur: & sic proponunt Richardus, Suarez, & alij. Solus vero Vazquez inuenisse se arbitratur nouā viā (sed in viā, & imperceptibilē, nisi soli imaginationi inuentoris) qua ex vna parte n. 13. contendit probare, quod vnaquęque ex rationibus D. Thomę sit infirma: & ex alia parte ratio ex vtriusque conflata sit fortis, & efficax. Primum probat, quia periculum vitari posset, si post Baptismum, vel ante, puer a consortio, & cura parentum remoueretur, & in acommoato loco educaretur. Iniuria patrię potestatis non est baptizare infantes: quia non est eos ab eis tollere; sed est emendare in paruulis parentum errorem; quod licet: sicut & paulatim docere veram fidē. Secundum vero explicat num. 19. quia sua ratio nititur, quia necesse est vnum ē duobus sequi: neutrum autem licitum est. At vero D. Th. ex iniuria fidei, & ex iniuria parentū arguit. Quod difficile est.

18 Ego certē fateor non percepisse quomodo argumenta, quę Vazquez opponit contra D. Thomā, non militant contra Vazquez: & de ipso dicatur *incidit in foueam, quę fecit*. Quia si seorsum probat, quod non fit iniuria fidei; nec iniuria parentibus: ergo nulli fit iniuria. Quia mirum est, quod nulli fiat iniuria, & fides, & parentes sint iniuriati. Deinde, quamvis in causis partialibus homogeneis singulę seorsum non possint, quod omnes simul possunt: sicut quamuis, nec iste possit portare, nec ille; tamē ambo possunt: Tamen quando causę sunt heterogeneę, & adęquatę in suo genere, & vna non dependet ab alia, non stat, quod singulę seorsum non possint, & ambę possint. Et praecipue arguendo negatiuē, imperceptibile est, quod non fiat iniuria fidei, nec iniuria parentibus, nec violetur aliud ius naturale: & tamen quod sit contra ius naturale baptizare filios infidelium inuitis parentibus. Et vult Vazquez, quod hoc credamus nulla huius assignata ratione?

19 Rationes D. Thomę esse efficaces pronunciant S. Antoninus 2 p. tit. 12. capite 2. §. 4 & 3 p. tit. 14. cap. 13. §. 9. *In tertio casu*. Capreolus in 4. dist. 5. q. 1. art. 1. Et omnes Thomistę, & reliqui Theologi, qui sententiam sequuntur. Sed optimē declarant Caietanus 2. 2. q. 10. ar. 12. §. *Ad cuius euidētiam*, & Soto illo art. 10. circa secundam conclusionem in tribus primis rationibus, notando, quod dominium parētū supra paruulos suos potest refferri ad ipsos parentes, & potest refferri ad Deum, qui instituit ius naturale, quo parentibus conuenit hoc dominium. Dominium autem, seu mandatam supremi domini, quod per se ipsum mandat, seu exercet, dupliciter potest institui. Primo, vt saluis dominis inferiorum impleatur: secundo vt executioni manderetur non obstantibus inferioribus ordinibus. Verbi gratia, si Rex per sua priuilegia nobilibus indulgisset, ne tributa tollerent, præciperet vt non obstantibus immunitatibus, omnes in structuram pontis nūmum aureum penderent; tunc non obstantibus priuilegijs; soluendus esset ab omnibus nummus. Si autem tantum diceret, vt omnes soluerent; non ideo nobilium priuilegijs derogare videretur. Pariformiter legem diuinam, vt vniuersi baptizentur, potuit Deus bifariam intelligere: Vno modo vt illa impleteretur non obstante naturali iure. Et si illo modo illam edidisset, nullum reliquisset dubiū, quin inuitis parentibus essent paruuli baptizandi. Alio tamen modo potuit illam ponere simpliciter non derogando iuri naturali.

20 Quod autem hoc modo illam posuerit, probatur primo, quia diuina sapientia disponit omnia suauiter; & infima per media reducit in summum. Secundo, quia statuit ut adultus media propria ratione, ac voluntate legem fidei impleat; quia suæ curæ naturaliter commissus est. Puer autem media ratione, & voluntate parentum; quorum curæ naturaliter commissus est. Tertio, quia gratia perficit, non destruit naturam: & similiter ordo gratiæ perficit, non dissoluit ordinem naturæ: quia Deus vtrumque ius condidit: & lex gratiæ ius naturæ non destruit. Quarto, ius patriæ potestatis, & cura propriorum filiorum, etiam in infidelibus hoc iure abutenibus, est à Deo. Ergo Deus statuens ordinem gratiæ ad perfectionem ordinis naturæ, illud iustum naturale violare non vult: quamuis ipso iure abutentes hoc mereantur. Quinto, nam lex Baptismi non tollit alia iura naturalia: non enim licet, vt infans, qui est in ventre, baptizetur, occidere matrem, neque facerit ergo neque ius abrogat paternum.

21 Per quæ cessat argumentum Scoti: nam eius probationes vim habent solū quando supremus dominus vult sibi obediri non obstante inferiori ordine. Quod non esse in proposito iam ostendimus. Et sic respondet S. Thomas ad 4. & hic ad 3. & ad primum ait, quod à morte corporali non est aliquis eripendus contra ordinem iuris ciuili: puta si aliquis à suo iudice condemnatur ad mortem, nullus debet eum violenter à morte eripere. Vnde nec aliquis debet triumphare ordinem iuris naturæ, quo filius est sub cura patris, vt eum liberet à periculo mortis æternæ.

22 Adijcit Soto, §. Superest ergo, quod baptizare infideles, qui in sua infidelitate permansuri creduntur, est sacrilegam iniuriā irrogare fidei: quod cum sit per se malū, pro tota salute mundi non est faciendum: Nō enim sunt facienda mala, vt ait Apost. ad Roman. 1. vt inde eueniant bona. Præsertim, quod longo experimēto nobis constat filios, & nepotes, & pronepotes Sarracenorū, qui in Hispania olim fuerunt conuersi, suam sectam animo insculptam gestare. Quamuis Catholicorum Regum decretū non est cōdemnandum, quippe, qui non aliam illis vim intulerunt, quam vt si nolent Christianismum suscipere, fines Regnorum suorum exirent: Quod iure facere potuerunt.

23 Rursus adijcit solut. ad 2. quod si patres corruptis moribus contra quam ius nature præcipit, suas proles educarent: vt si quis filiam prostitueret ad fornicandum; vel filios doceret furari, aut peccare, iure posset Prin-

ceps filios tunc ab eorū cura diuellerē, propter eorū abusum potestatis: vt patet l. Lenones. C. de spectaculis, & scenicis, & lenoni. Lib. 11. & in l. Si lenones. C. de Episcopali audiētia. Quia in hoc casu impediunt filios ne bene viuant in obseruantia legis naturæ. Et ideo Princeps potest filios ipsos tueri amouēdo eos à paterna potestate. Et à qua ratione si pueri rationis lumine vtentes, baptizari vel lent, Ecclesia, & Princeps posset eos ab inuitis parentibus auferre, & baptizare. At tamen ante vsum rationis ab Infidelibus patribus non impeditur filiorum volūtas: quippe qui nullam habent: ideoq; diuersa est ratio. Sicque soluta manent argumenta Scoti, & instantiæ Vazquez solutionibus communiter receptis. Vnde Suarez ad 2. 1. confirmat. ait, quod licet illi infideles abutatur patria potestate; tamen ille abusus non est per manifestam iniuriam contra legem naturæ. Imò propriè loquendo, non incipit ille abusus vsque ad ætatem adultam filiorū, quando illi sunt capaces, vt in vera, & falsa religione instruantur: nam antea non baptizare paruulos, licet respectu Christianorū sit contra Ecclesiasticam legem, vel contumtudinem; tamen respectu infidelium, qui legibus Ecclesiasticis non obligantur, non est contra diuinum ius posituum, nedum contra naturale.

§. IV.

Exceptiones communis doctrine.

24 **D**Vo tamen casus communiter ab omnibus excipiuntur ab hac cōmuni doctrina. Primum proponit Caietanus art. illo 12. in fine aduertens, quod pueri infidelium, qui ad partes fidelium deferuntur, & venduntur Christianis; quamuis non constet de iusta ablatione eorundem à cura parentum: quia tamen sine parentum cura, conuersatione, & cognitione, etiam in spe, secundum humanum cursum suat; absq; parentibus censentur: Et propterea Ecclesia cōsuevit eos baptizare. Idem tenere omnes, aduertit Suarez sect. 3. corollar. 2. quia tunc parens quamuis retineat veluti radicale ius; tamen amisit actuale vsum eius, imò, & morale potestatem etiam vtendi illo; & ideo necesse est, ne ille infans sit omni auxilio destitutus, vt alius in eo iure succedat, qui possit, & debeat curam illius suscipere: ergo ille potest eum baptizare, non expectato patris consensu.

25 Occasione huius casus, solet inquiri,

ri, an liceat emptio Atyopū a Lusitanis visitata? Sententiam affirmatiuam tuetur Fagundes, & Thomas Hurtado ex professo: & obiter Caspensis tom. 2. tract. 18. disp. 3. sectione 1. num. 11. Sed negatiua est communis, & vera, quam cum Soto, & alijs multis, quos retulimus, docuimus 2. 10. Theol. Moral. cap. 21. q. 2. a. n. 11. vsque 18. De quo Iacobius Thomas Sanchez lib. 1. Conf. cap. 1. dubio 4. per totum. Vnde & Soto hic dist. 3. artic. 10. §. Contra hanc, in fine, ait: *Esset tamen nefas illo sine eos capere.*

26 Alium casum proponit ex Guillemo S. An. oninus 2. par. tit. 12. cap. 2. §. 4. dicens. *Sed si in articulo mortis hoc facerent, credit quod non peccarent.* Et Soto dist. 3. artic. 10. ad 7. ait, quod si Christianus quempiam infidelium iam iam moriturum, de quo nulla esset spes salutis, inueniret, eumque tunc baptizaret; nullam videtur interrogare fidelium iniuriam: quippe cum nulla inde apostasia probabiliter timetur: neque vero patris; quoniam neque ab eius cura moriturum illum baptizator leducit: & infantulo magnum conferit beneficium. Propter quod non audeam id tali casu factum condemnare, imo laudare forte, & facerem: saltem, si furtim, & clandestino parentibus inuocis, baptizari posset. Imo etiam si illi scirent, nisi sic obstitissent, ut sine scandalo id fieri posset. Etenim iniuria hæc, quæ hactenus ostendimus parentibus inrogari, non est tam superstitiosè, sed secundum prudentium iudicium intelligenda. Hæc Soto. Quæ absque formidine iam communiter recentiores sequuntur, ut multis relatis, ostendit Diana parte 3. tract. 3. resol. 10. Auerla q. 68. lect. 3. Serra art. 10. conc. 2. not. 3. Vazquez disp. 155. cap. 3. an. 22. vsque 29. quæuis in omne latus se vertat ut aliorum rationes infirmet.

27 Suarez vero disp. 25. sec. 3. corol. 1. dicit, quod licet hoc sit pium, & probabile; non est tamen utendum hac facultate sine magna prudentia, & cautela. Et primum obseruandum est, ut infans in eo sit statu, in quo de illius vita corporali moraliter desperetur; ne si forte ille viuat, aut patri sit filius eripiendus, aut post Baptismum relinquendus in periculo euidenti apostasiæ. Deinde cauendum est ne id fiat per manifestam violentiam cum scandalo parentum, & iniuria fidei: quia parentes adhuc retinent suum ius. Et ideo necessitati extremæ paruuli non est subueniendum per vim, sed solum secrete, & sine scandalo. In quibus omnibus Suarez conuenit cum Soto. Et pariter Henriquez lib. 2. cap. 25. num. 2. lit. I. & alij. Et ita tenendum

aduersus Vazquez cap. 3. num. 26. Coninch art. 10. num. 77. Paluum puncto 6. num. 16. dicentes, quod etiam si filius nequeat a patre separari, & grauitè ferat Baptismum, filius moriens debet baptizari. Sed iam diximus cum D. Tho. ad 1. quod *nec aliquis debet irumpere ordinem iuris naturæ, quo filius est sub cura patris; ut eum liberet à periculo mortis æternæ.* Sicut diximus cap. 20. Theol. Mor. q. 1. n. 16. quod etiam si alicui per reuelationem contaret, supplicium reo esse causam damnationis æternæ, non est illi indulgendum, ut seruetur ordo iuris ciuilibus: ergo pariter permitenda est mors sine Baptismo ut seruetur ordo iuris naturæ.

28 Quæ propter, nec perpetuo amentes; sunt inuitis parentibus baptizandi (quid quid contradicat Palaus num. 15. cum Layman lib. 3. trac. 2. cap. 6. ver. Quinto.) Nam sicut ait D. Thomas illo art. 12. quædiu filius usum rationis non habet, non differt ab animali irrationali. Vnde sicut bos, vel equus est alicuius ut utatur eo cum voluerit, secundum ius ciuile, sicut proprio instrumento; ita de iure naturali est, quod filius antequam habeat usum rationis, sit sub cura patris. Vnde de perpetuo amentes non possunt abstrahi à cura parentum, vel tutorum, nec eis inuitis baptizari. Nisi parentes, vel tutores non habeant, sicut in simili diximus numero 24.

§. V.

Quando pueri habeant usum rationis?

29 Sed inquirens primo, quæ ætate paruulus censendus est usum rationis attingere, ut possit inuitis parentibus baptizari?

Respondet Syluester verbo *Baptismus* 4. q. 8. quod ille usus est, qui communiter habetur in fine secundæ septenij. Et refert Gaspar de Cald. dicentem, quod sufficiunt duodecim anni: quia satis præsumitur de aliquo usu rationis in eo: & sic in fauorem fidei poterit baptizari, licet in eo omnino non clarescat vltimus usus rationis: dummodo in eo contrarium non appareat.

30 Soto vero art. 10. §. Sed alterum dubium, ait. Nihilominus, quamvis tunc certum sit habere legitimum rationis usum; tamen certissima regula est, quod si citra illam ætatem certo constat puerum fidei Catholicis instructum, satis intelligere, quidnam sit baptizari, & quæmodum sit professio Christianæ

tianæ religionis, baptizandus est. Quoniam ætas ad contrahendum Matrimonium lege humana statuitur: lex autem diuina Baptismi, ne utiquam ab humana dependet. Sed ubi primum rationis lumen affuisset, sacramentum est ministrandum. Idem tenent Catherinus illo opusculo, & Suarez sect. 3. dub. 2. Et Vazquez cap. 3. nu. 36. Et Cabrera art. 10. num. 62. dicentes nulla certa lege definitum esse, aut diffiniri posse tempus usus rationis, in quo puer sine consensu parentum baptizari potest: sed ex coniecturis, & signis externis id iudicandum esse.

31 Quia tamen D. Thomas in 4. distinctione 27. q. 2. art. 2. docet tempus septenij esse determinatum à iure sponalibus contrahendis, quia tunc regulariter incipit usus rationis: & D. Thomam in hoc puncto omnes sequi, testatur Thomas Sanchez lib. 1. de Matrim. disp. 56. num. 2. Ideo Grana-doshic tract. 4. disp. 5. sect. 1. nu. 1. etiã pro infantibus baptizandis notat, quod cõmuniter usus rationis affulget septenio completo. Idem notat Bonacina disp. 2. q. 2. punct. 6. num. 12. ver. *Ego vero*, referens Saa, & Bartholomæum ab Angelis de Baptismo §. 33. Trullench lib. 2. cap. 1. dub. 6. n. 9. Leander tract. 2. disp. 5. q. 15. Et hæc sententia est vera simul cum præcedente.

32 Secundo inquirens, si dubiũ sit de usu rationis, vel de consensu: ut si contingat, quod puer ita habeat usum rationis, ut tamen incertum sit, an plenè ratione utatur, & inter eum, & parentes sit dissensio; quia vel ipse vult baptizari; & parentes nolunt; vel è contra, utrum sit baptizandus?

Respondet Soto art. 10. §. *Sed alterum*, quod quando res esset aliquomodo dubia, nempe, si bonæ essent coniecturæ, & indicia puerum annum agentem octanum intelligere quid velit profiteri, Baptismumque peteret, in vitis parentibus esset baptizandus; ac subinde ab eorum educatione subtrahendus. Et vice versa, si in illa ætate eius parentes conuerterentur ad fidem, vellentque ipsum baptizari, ille tamen aliquatenus videretur renuere; sed ex altera parte essent aliqua coniecturæ sui consensus; re etiam sic dubia, esset baptizandus. In summa: ubi aliqua apparet voluntas, siue intentio, tunc in fauorem Baptismi inclinandum est. Hęc Soto. Quem sequuntur Saa de Imped. dirim. num. 8. Sanchez lib. 7. de Matrim. disp. 73. num. 16. Et Ioannes Baptista Nouar. in Summa Bullarum 2. p. tit. de Baptismo nu. 6. & 7. Quem citat Diana par. 7. tract. 11. miscel. resol. 40. Candidus disquis. 16. ar. 5. dub. 123.

Maximè, si puer iam compleuit septenium: nam completo septenio præsumitur usum rationis habere. Quo casu idem tenent Bonacina, & Leander, & Trullench locis citatis.

33 Lorca vero de fide disp. 37. nu. 17. ait, quod si casus iste accideret, nullo modo baptizandus eilet puer: quoniam si parentes nolint, in dubio usus rationis pueri, præferendum est ius eorum; quia possident: si autem puer dissentit, cauendum est periculum, ne susceptio Baptismi irrita sit: quare differendum est, donec certo res constare possit. Similiter Azor tom. 1. lib. 8. cap. 25. q. 11. Suarez disp. 25. sec. 3. in fine negat baptizandũ: quia in dubio melior conditio possidentis: filius autem magis possidet se ipsũ, quam possideatur à parentibus. Tum, quia in hoc casu ipsummet sacramentum dubiũ redditur, an sit validum, nec ne. Idem iudicat probabilis Cabrera art. 10. nu. 63. Vazquez cap. 3. à num. 36. vsque 40. alia via id probat, quia ex dilatione nullum imminet periculum; & idè expectandum esse tempus, in quo de pleno usu rationis constet; nisi instet mortis periculum. Idem tenent Coninch nu. 61. Et Palaus puncto 6. n. 6. & Henriquez lib. 2. cap. 25. n. 3. Ochaguaia q. 19. n. 9. & alij.

34 Iuxta hanc doctrinam Lugo libro 1. Responsorum Moralium dub. 4. dicit se respondisse cuidam casui, qui Romæ contigit, nempe, quod paruula quædam puella casu inuenta est longe ab Hebræorum domibus, quæ interrogata de suis parentibus, respondit, se parentes habere Hebræos, & velle tibi Christianam. Et quoniam puella illa septenium non compleuerat, & de sufficiency rationis usu dubitabatur, Lugo respondit Baptismum quidem suspendendum esse, donec cum pleno rationis usu certo constare posset de sufficienti eius voluntate. Interim tamen nõ debere, nec posse restitui; sed custodiæ causa detinendam in domo catholicorum. Aduertit autem num. 3. non obfatare illam regulam *melior est conditio possidentis*: quia intelligitur *in pari causa*: hic autè est valde dispar: nam detrimentum patris est leue: & detrimentum filix est grauissimum, si ad parentes redeat. Sicut nec vxor cum periculo vitæ reddenda est suo viro. Et quia in dubio fauendum est potius innocenti, quã nocenti: & parens est nocens dum conatur filium facere infidelem: filius vero est innocens, vel carentia usus rationis; vel quia fidem; & salutem æternam quarit proprios relinquendo parentes. Et idè in isto dubio

de facto reddita non fuit puella parentibus; sed in loco tuto deposita, donec suo tempore, & explorata iam eius voluntate cum certissimo rationis vsu baptizata fuit.

35 Probabiliter quidem, & prudenter ita factum est: sed tamen secure posset amplectendo opinionem Soti, & aliorum, à principio dubij baptizari, & a parentibus separari: quia vt Soto, Sanchez, & Candidus respondent, in causa dubij in fauorem fidei inclinandum est: & patria potestas quoad hoc cedit fauori fidei. Sicut licet iure antiquo si filius maior triennio apud matrem educandus sit; maior autem triennio apud patrem; l. Neque. C. De patria potestate. Ac id salit, quãdo alter parēs infidelis est, tunc enim infans; & si triennio minor sit, apud patrem fidelem educandus est; & quamuis sit maior, apud matrem fidelem: quia ratio ætatis, & patriæ potestatis cedit fauori fidei, iuxta Grotium cap. finali in fine, de conu. s. infidel. Et hoc etiã probat illa regula. In dubio fauendum innocenti. Ergo in dubio vitus rationis, petenti Baptismum est administrandus, & a parentibus infidelibus separandus; si sine scandalo fieri possit, vt in dicto casu poterat fieri, & factum est, quamuis expectato pleno consensu puellæ: quod laudo factum ad maiorem cautelam; sed non erat præcisè necessarium.

§. VI.

De filiis infidelium seruorum, seu mancipiorum, an in vitis parentibus possint baptizari.

36 **R**estat dicamus de seruatorum, seu mancipiorum infidelium filijs, quia de istis est specialis difficultas; in qua etiam diuersimodè Theologi sunt opinati. Capreolus enim in 4. dist. 5. q. 1. art. 3. ad 1. Durandi contra primam, & post solut. ter. vers. sed his nõ obstantibus, folio 68. col. 2. & folio 69. per totum, docet, quod non potest dominus ancillæ, filium eius ante vsu rationis ab illa distrahere, quantum attinet ad ea, quæ sunt iuris diuini, & naturalis; licet separari possit, quoad ea, quæ sunt iuris ciuiliis. Et quod etiã si subtrahatur, non potest ille sic subtrahitur, nisi consentiente patre, vel matre, baptizari. Idem tenent Marsilius in 4. q. 4. art. 4. dubio 2. Catherinus opu. citato, §. Illud itẽ. Et Serra 3. p. q. 68. ar. 10. conc. 2. in 2. parte folio 229. Vazquez pro hac parte citat Caietanum. Imò Diana parte 2. tract. 15. & 1.

miscellaneo resol. 43. dicit hanc esse sententiam D. Thomæ, & omnium discipulorum eius. Sed aperte falli, dicenda monstrabunt.

37 Per aliud extremum atterunt alij filios seruatorum infidelium vendi, & separari posse a parentibus vt baptizentur: verum etiam ante quam separantur, & vendantur, sub cura parentum existentes, sine peccato baptizari posse, si res ipsa ex se conuideretur. Ita Vazquez disp. 155. cap. 4. num. 50. Vique 37. Tertianus in 2. 2. tom. 1. disp. 54. dub. 2. Gregorius Ruyz in suis controu. controu. 19. Quam sententiam dicit Diana parte 2. tract. 1. miscellaneo; seu tract. 15. resol. 45. se libenter amplecti propter fauorem animarum dictorum infantium. Sed quia fauor humanus est parum constans, sui oblitus, contrarium docet ipse Diana, relatis quinque Authoribus, parte quiata tract. 3. resol. 10. Et parte 7 tract. 7. resol. 68. duabus oppositis relatis sententijs, nulli adingret. Et tandem parte 8. tract. 1. resol. 1. in fine, assertiue a sententia Vazquez recedit. Adeo circũfertur omni vento doctrinæ.

38 Tertia sententia est Durandi in 4. diu. 4. q. 6. num. 11. dicentis, quod si pueri seruatorum, seu mancipiorum infidelium carentes vsu rationis, auferretur ab eis, & baptizarentur, non fieret præiudicium pueris; sed potius conferretur eis magnam beneficium. Nec parentibus eorum; quia licite possunt eis auferri, & vendi in seruitutem fidelibus, vel infidelibus, prope, vel longe. Quod factum, subtrahuntur totaliter a cura parentum; & subiunguntur in omnibus curæ eorum, quibus venditi sunt: propter quod si ab eis tollantur, & auferantur Baptismo, nulli videtur fieri præiudicium. Licet prædictis pueris stantibus sub cura parentum, fieret parentibus iniuria, si eis in vitis baptizarentur. Nec esset decens, nec securum, quod pueri baptizati manerent sub cura infidelium. Hæc Durandus. Item tenet Caietanus 2. 2. q. 10. ar. 12. §. Quod secundum: licet dicat, quod ad hoc non se extendit infidelium seruitus directe, & per se; sed indirecte, & per accidens, & ex consequenti; & in hoc sensu dicit in fine commentarij Durandum non esse in hoc puncto Thomæ contrarium, sed contronum. Idem dicit 3. p. q. 68. art. 10. §. Vbi scito. Et sic Victoria de Baptismo nu. 27. Caietanum refert pro sententia Durandi. Sed expressissime tenent Soto in 4. dist. 5. art. 10. §. Contra hanc. Petrus Ledesma tract. 2. de Baptismo cap. 8. conc. 14. Nuño q. 68. art. 10. diffic. 2. conc. 3. Cabreira disp. vnica, §. 7. & 8. Ioan. à Cruce q. 3. de Baptismo dubio

bio 8. conc. 3. Candidus disquis. 16. art. 5. du-
bio 4. conc. 3. & dubio 5. conc. 10. & Tapia
tomo 2. Carenæ Moralis lib. 1. q. 5. ar. 9. nu-
2. & 3. Non ergo verum est omnes Thomi-
stas priorem tenere sententiam. Hanc tuen-
tur Suarez disp. 25. sect. 4. conc. 2. & sect. 5.
Granados tract. 4. disp. 5. sect. 4. num. 21. re-
ferens Valentiam, & Henriquez. Fillutius
tract. 2. num. 142. Coninch art. 10. dub. vii
co num. 86. Layman lib. 5. tract. 2. cap. 6. q.
3. Castus Palaus puncto 6. num. 18. Bonaci-
na disp. 2. q. 2. puncto 6. num. 12. in fine. A-
uerſa q. 68. sect. 3. ver. Quarto. Leander trac-
tatu 2. disp. 5. q. 10. Trullench lib. 2. cap. 1.
dub. 6. num. 11. & Lorca de Fide disp. 37. a
num. 7. vique ad 11. & num. 21. Et tenent al-
lij, quos ipse Diana refert, & sequitur par-
te quinta, & octaua, vt iam retulimus. Et
sic patet hodie hanc esse communem sen-
tentiam.

39 Quæ mihi verior videtur. In primis
ex D. Thoma hic ad 2. respondente, quod *tu-
dei sunt serui principum seruitute civili. Quasi*
diceret, quod probaret argumentum, si es-
sent mancipia, & subderentur seruitute de
potica. Idem docet 2. 2. q. 10. articulo 12.
ad 3. Et Quodlib. 2. artic. 7. ad 2. Et ratione,
quia qui ita sunt serui, adeo sunt dominorū,
vt possint eos vendere, & alienare, reuen-
tibus patribus, in quacumque distatione pro
sola utilitate sua; quia plus sunt dominorū,
quam parentum: quemadmodum parentes
hoc modo serui plus sunt dominorum, quā
sui iuris. Si autem licet vendere, & separate
à parentibus quacumque alia intentione nō
mala, propter dominium, quod heris com-
petit; quare non licebit intentione optima
conferendi Baptismum? Si domini possunt
vti iure suo propter solam utilitatem lucri;
quare non erit laudabilius vti propter utili-
tatem spiritualem puerorum? Quamuis en-
im diuersa sint iura, vnum naturale, & ciui-
le; & alterum supernaturale: tamen v-
num in alterum ordinari potest: & acquisi-
tiuum est vt inferius seruiat præstantio-
ri.

40 Deinde, omnia iura serui domino
subiecta sunt ob dominium in personam: et
go ius quod habet seruus gubernandi filium,
secumque retinendi, domino eius subijec-
tur: ac proinde poterit dominus filium sui
mancipij gubernare, secumque retinere, &
baptizandum offerre.

41 Neque hoc est contrarium (in-
quit Lorca num. 21.) Ecclesiæ statutis; quo-
niam licet generatim prohibeat, filios infi-
delium baptizare sine consensu patrum, nō

adimit ius dominis vendendi proprios ser-
uos, & alienandi: neque prohibet vt eo iure
vtantur pia intentione salutis infidelium.
Illicitum autem erit baptizare sine cautio-
ne, & euitatione periculi: quia dicitur in Cō-
cilio Toletano 4. relato cap. *Iudæorum* 28. q.
1. *Iudæorum filios, vel filias, ne parentum vltia*
involuantur erroribus, ab eorum consortio separ-
rari decernimus. Et sic simul impugnata ma-
nent prima, & secunda sententia, & eorum
argumenta soluta.

42 Sed obijcit Serra: nam D. Thomas
tribus locis relatis ait, quod *seruitus ciuilitatis nō*
excludit ordinem iuris naturalis, vel diuini: er-
go sicut aliorum subditorum filij nequeunt,
etiam de mandato Regis, in vitis parenti-
bus baptizari, neque etiam filij seruorum:

Secundo, per donationem, aut vendi-
tionem non aufertur à patre seruo ius pater-
num; ac proinde nec cura illius: nec ille, cui
donatur, aut venditur puer, acquirit aliud
ius in puerum, quam quod habebat ille, qui
donauit, aut vendidit: ergo fit iniuria patrie
potestati eum baptizare ipso inuito, quan-
diu est ipse, vt ad patrem possit redire: quia
tunc quasi vt parentibus desitutus habere-
tur, & à ministris boni communis baptizari
posset.

43 Ad primum respondetur D. Tho-
mam loqui de seruitute politica vassallorū:
quia hæc non dat ius vt persona vendatur.
Negauit vero Iudæos esse seruos, aut man-
cipia, manifeste insinuans, quod si hoc mo-
do subijcerentur, licitè possent eorum filij
vendi, & ab eis separari, & fieri Christia-
ni.

44 Ad secundum dicitur, quod ius ra-
dicale non aufertur à patre per venditionē,
sed aufertur ius proximum, & expeditum;
& sicut alio fine temporali licitè valet hoc
ius impediri, multo meli⁹ sine spiritali, &
supernaturali, & æterno, cui transitoria de-
bent subseruire.

45 Sed adhuc vna restat difficultas, v-
trum in omnibus casibus, in quibus concess-
imus filios infidelium, in vitis parentibus bap-
tizari posse; non solum liceat, sed etiam sub-
sit obligatio baptizandi?

Negant obligationem eos baptizandi
subesse, Henriquez lib. 2. cap. 25. q. 1. in fine
lit. h. citans Penna, Victoria, Caietanum, So-
to, & Mantium. Lateque defendit Suarez dis-
put. 25. sect. 6. Fillutius tract. 2. cap. 6. n. 146.
Lorca de fide disp. 37. num. 22. Castus Pa-
laus tract. 19. punct. 6. num. 20. citans Sua-
rez, Coninch, Layman, Henriquez, & Bona-
cina, Sed Coninch, & Bonacina oppositum
aper-

aperte docent. Probat Palus dicens, probabilius cenfeo sapere te posse ministrare Baptismum filiis infidelium; non tamen ad id teneri. Potes namque ministrare Baptismum paruulo indigenti; non tamen teneris, si ob eam causam graue periculum vite, honoris; imò, & fortunæ tibi imminuat. Deinde sapè inconuenientia, quæ ex collato Baptismo timentur, incerta sunt, & dubia; ob quorum incertitudinem sub opinione esse potest, an præponderent utilitati, quæ ex Baptismo prouenit; in quo casu, & Baptismum concedere, & ab illo abstinere potes.

Præterea consuetudine introductum est sapè paruulos Sarracenorum, imò & Hæreticorum captiuos vendi; & restitui parentibus, nullo collato Baptismo, ne ab ipsis Catholicorum filij captiui detineantur cū grati apostasiæ periculo; & tamen eo casu Baptismus conferri poterat supra dictis Sarracenorum, & Hæreticorum filiis. Non igitur quoties tibi licet Baptismum infantibus prædictis concedere, ad id obligaris.

46 Deinde Lorea id probat: quia totum negotium salutis pueri ante usum rationis commissum est parentibus; & ideo nullus aliis tenetur de eius salute sollicitus esse. Neque puer extremè indiget, adhuc in articulo mortis, quandiu per parentes illi prouideri potest. Et baptizare puerum infidelè occultè, aut cum dissensu patris, extraordinarium medium est, & extraordinaria diligentia: ea verò, quæ extraordinaria sunt, potius sunt supererogationis, quam debiti.

In alio casu de puero iusto titulo abstracto à parentibus, vel bello, vel emptione, etiã potest parentibus restitui sine Baptismo; quia ea, quæ ad salutem spiritualem pueri pertinent, semper remitti possunt parentibus, quibus ex natura rei incumbit; quamuis præuideatur eorum negligentia, aut malitia. Neque obligat alium hæc cura ipsis ualentibus. Neque magis tenetur dominus retinere puerum, ut baptizetur, quam adultum.

In tertio casu etiam possunt pueri infidelium inuitis parentibus baptizari, si filij mancipiorum ab eis separentur hac intentione, & tamen non tenentur domini ad illam extraordinariam diligentiam alienandi seruos ut baptizentur; satis est, si conferendo eos in propria potestate, inducant parentes benigna persuasione ad suam, & filiorum conuersionem.

47 Nihilominus multi alij asserunt Christianos, quando licite possunt, lege charitatis obligari ad conferendum infantibus

Baptismum per se loquendo; licet per accidens variæ rationes ab hac obligatione excusare possint. Ita Scotus in 4. dist. 4. q. 9. uerbis relatis supra nu 8. Latissimè Vazquez disp. 155. cap. 7. per totum. Granados tract. 4. disp. 5. sec. 4. n. 24. Couinch art. 10. dubio unico n. 87. & 88. Bonacina disp. 2. de Baptismo q. 2. punct. 6. nu. 13. & 14. malè profecirans Suarez, Henriquez, & Filliutium: qui, ut uidimus, oppositum docent. Hanc tenet Diana parte 3. tract. 4. resol. 1. & parte 7. tract. 7. resol. 89. Auersa q. 88. sec. 3. Leander tract. 2. disp. 5. q. 11. Trullench lib. 2. cap. 3. dub. 6. n. 16. Caudicus disq. 16. art. 5. dub. 7. & 8.

Probant; quia tales domini succedunt in locum parentum: parentes autem tenentur consulere bono spirituali filiorum. Deinde, paruulum in extrema necessitate constitutum morti proximum, etiam cum periculo propriæ uitæ; id cui incumbit ex officio, tenetur baptizare, de quo Authores relati to. 1. cap. 15 Theologiæ Moralis q. 15. n. 33. & to. 2. cap. 18. q. 1. §. 3. Rufus, quia tales infantes sunt ex familia sui domini: & dicit Apostolus 1. ad Timot. 5. *Siquis suorum, & maxime domesticorum, curam non habet, fidem negabit, & est infidelis deterior.*

48 Peraccidēs autem sapè excusantur; ut quando non possunt id facere sine grauib; difficultatibus, & incommodis: quia succedunt in ius paternum, cum longe inferiore obligatione. Hinc facile ab hac obligatione excusantur milites, qui contra infideles pugnantes capiunt eorum infantes, & permittunt eos à parentibus redimi: quia effectus ijs fere moraliter impossibile eos alere, cum sapè uix se ipsos possint alere.

49 Ego has sententias in casibus in singulari acceptis, uix inuenio discrepare: quia fere regulariter dicunt non peccare extraneos omitendo Baptismum paruulorum infidelium: cum hac differentia speculatiua, quod primi dicunt Charitatis præceptum non extare; posteriores uero Charitatis præceptum agnoscunt, sed magna incommoda ab eius obligatione excusare contendunt. Quoad speculationem uero hæc meliori nititur fundamento; quia præcepta Charitatis extēdunt ad proximum: iuxta id quod habetur Ecclesi. 17. uer. 12. *Et mandauit illis unicuique de proximo suo.* Et S. Ambrosius lib. 1. de officijs cap. 7. docet non minus esse diligendos filios spirituales, quam carnales: *Non enim uehementior est natura ad diligendum, quam gratia.* Quod explanans Sanctus Thomas Secunda Secundæ q. 26. art. 8. ad 2. ait

quod in beneficijs, quæ pertinent ad communicationem gratiæ, & instructionem morum, magis debet homo subuenire filijs spiritualibus, quos spiritualiter genuit, quam filijs corporalibus; quibus tenetur magis providere in corporalibus subsidijs. Et q. 44. ar. 8. docens ordinem charitatis cadere sub præcepto, ad 2. ait, quod cum mandatur. 1. Ioan. 3. quod debemus pro fratribus animam ponere, datur intelligi, quod proximum plus debemus diligere, quam corpus proprium. Et ibi etiam affert illud relatum ex 1. ad Tim. 5. vt probet, quod inter proximos debemus diligere magis propinquos; sicut sunt filij nostrorum seruorum, vel domesticorum. Est ergo hæc sententia vera: Sed ne in scrupulū pro praxi iniiciat, attendatur, quod præcepta Charitatis proximi non obligant cum graui incommodo nostro: quia cum mandatur quod aliquis diligat proximum sicut se ipsum, præfertur dilectio sui ipsius dilectioni proximi, vt dicit S. Thom. illo art. 8. ad 2. Nisi incommodum nostrum sit improporcionatū damno spiritali proximi. Videantur, quæ diximus capit. 18. Theol. Mor. q. 1. §. 3.

DVBIUM VIII.

Utrum aliqui sint incapaces Baptismi

§. I.

Qualiter monstrum debeat baptizari

Mouetur hoc dubium in primis propter monstra. de quibus multa exempla historica videri possunt in Theatro vitæ humanæ verbo *Monstrum* tom. 5. & S. Augustinus lib. 16. de Ciuitate Dei capit. 8. ait. Ante annos aliquot, nostra certe memoria, in Oriente duplex homo natus superioribus membris, inferioribus simplex. Nam duo erant capita, duo pectora, quatuor manus, venter autem vnus, & pedes duo, sicut vni homini: & tandiu vixit, vt multos ad eum videndum fama contraheret. Et in Theatro vitæ humanæ tom. 6. ver. *Philosophia* folio 332. lit. c. ex Plutarcho refertur, quod sub Perianthro Corinthio infantē equa edidit, qui partibus superioribus ad collum vsque, & manus, figura humana erat: cætera representabat equum, voce sicut pueri recens nati. Pro his, & similibus euentibus, videtur necessario exponendum, an, & qualiter possint, & debeant baptizari?

2 In primis monstrum non conceptum ex virili humano semine, nec sub conditione

deberet baptizari: quia D. Thomas 1. 2. q. 81. art. 4. docet, quod si aliquis ex humana carne formaretur miraculose, nõ contraheret peccatum originale: quia vis actiua non deriuatur ab Adam: & hoc modo peccatum originale traduci in posteros, docet Concilium Tridentinum sess. 5. can. 3. & 4. & sess. 6. cap. 3. & sic tenent communiter Theologi hoc monstrum non baptizandum.

3 Si autem monstrum conciperetur ex homine, & equa (vt forte fuit illud, cuius ex Plutarcho modo fecimus mentionem) dicunt Posselinus de officio curati. c. 6. n. 25. & Leander tract. 2. disp. 5. q. 3. baptizari posse, saltim sub conditione: quia peccatum originale traducitur in prolem per virtutē virilem ex Adamo: & supponimus adfuisse semen virile. ¶ Sed ex alia parte, cum semē virile non sufficiat ad generationem humanam, sine concutiōe fœminæ, vel actiua, iuxta aliquos, vel passiuo, iuxta Philosophum, & D. Thomam 3. p. q. 3. art. 5. Ex femine hominis, & equæ non nasceretur homo rationalis: & ideo nisi manifesta indicia essent, quod esset eiusdem speciei cum hominibus, non esset baptizandus, vt docet Henriquez lib. 2. de Baptismo cap. 2. n. 1. Trulench lib. 2. cap. 1. dub. 6. num. 2.

4 Loquēdo autem de illo monstrum, de quo S. August. supra, Soto in 4. dist. 3. q. vnicā art. 9. §. *Ad hunc locum*, ait, quod si ex præcipuis membris aliqua haberet geminata, vt si haberet duo capita, aut duo pectora, &c. Tunc enim videtur geminandum esse Baptismū, ac si duo essent homines: aut sub illa forma esse baptizandos: *Ego vos baptizo*. De hoc autem certissima est, quæ fallere nequit, regula, quod vbi constiterit, vnicū esse suppositum, simplici forma baptizandū est; vbi vero fuerint duo, geminandus est Baptismus. Rarissime autē accidere potest vt sint duo, nisi vbi duo essent integra capita, & pectorum diuisio, sic vt altero quiescente capite, alterū vitales operationes haberet. Quādo autem caput, & pectus vnum est, etiā si ex umbilico alter hominūcio enascatur, ab humeris integer (quod monstrum, & suo tempore Paludanus vidisse ait, & ego meā aetate cōspexi) non nisi vnicū est suppositum: tamen si possit ille pendulus ante alterū mori; læsionem enim illius totus sentit. Hæc Soto.

5 Quod docuerat cū Paludano, Henrico, & alijs, & iuxta D. Th. Syluest. ver. Baptism⁹ 3. q. 10. Vbi & addit. Si verō nõ est certū eos esse duos, vt quia non sūt duo capita bene distincta, & huiusmodi: tūc baptizato pri⁹

Vno, potest aliter dubie baptizari, dicendo: *Si tu nō es baptizatus, ego te baptizo, &c.* Nec baptizet intentione vaga: quia nihil ageret, sed determinet se ad vnum, secundum Henricum in Quodlib. Hæc Syluester. Sed reuera si intenderet baptizare præsentem vnum, vel plures, intentionem non restringendo, valeret Baptismus. Totam doctrinam hanc communiter Authores sequuntur, vt videri potest apud Henriquez cap. 21. n. 6. Bonacina disp. 2. q. 2. punct. 6. nu. 4. Palaum tract. 19. punct. 6. n. 4. Candidum disq. 16. art. 5. dub. 1. Leand. tract. 2. disp. 5. q. 4. & 5. vbi cū Navarro consilio tertio de Baptismo, & cū communi asserit, quod si monstrum habeat caput ferinum, licet cætera mēbra habeat humana, non est baptizandum absolutè, sed sub conditione: quia dubium est an sit homo, & habeat animam rationalem.

§. II.

Verum ante natiuitatem aliquando valeat Baptismus?

6 **S**ecundo est difficultas de pueris in matris utero positus, de quibus docet D. Thom. art. 11. quod non possunt baptizari. Probat ex D. August. epist. 57. ad Dardanum dicente. *Nemo renascitur, nisi primo nascatur.* Et ex definitione Baptismi posita q. 66. Baptismus est ablutio corporis, &c. & ideo de necessitate Baptismi est, quod corpus baptizandi aliquo modo aqua abluatur. Corpus autē infantis antequam nascatur ex utero, nō potest aliquo modo abluī aqua. Baptismus autem matris non pertinet ad infantem: tum quia est anima distincta: tū quia corpus pueri animati, iam est formatum, & perconsequēs a corpore matris distinctum. Ideoque indiget distincto Baptismo, vt notat S. Augustinus lib. 6. contra Iulianum capit. 5. vt habetur cap. *Si ad matris*, de Consecratione dist. 4. & cap. *Qui maternis*, idem docet Sanctus Ildorus. Et in Concilio Neocæsari. cap. 6. dicitur Baptismum mulieris prægnantis non communicari, nec prodesse filio.

7 Admonet autem Sanctus Thomas ad 3. quod non sunt facienda mala, vt veniāt bona, vt dicitur ad Romanos 3. & ideo non debet homo occidere matrem, vt baptizet puerum. Si tamen mater mortua fuerit viuentē prole in utero, debet aperiri vt puer baptizetur.

8 Addit Soto dist. 5. artic. 11. ad 3. Quapropter, licet iudicio medicorum certum esset mulierem in partu morituram ante

quam factum emitteret, non esset incidenda. Et quamuis prægnans iure sit ad mortem condemnata, non licet eam occidere, & aperire; sed differendum est tunc supplicium vsque ad partum. Et in horum confirmatio nem accedit ratio, quod si mulier causa baptizandi factus occideretur; vix id posset absque nece eiusdem factus fieri antequam baptizaretur: atque adeo vana esset illa diligentia:

9 Quod si mulier prægnans sit iuste ad mortem condemnata, quod differenda est executio sententiæ donec pariat, est cætra, & communis sententia, quam docent Couarruias lib. 4. Var. cap. 4. Victoria, & multi alij, quos refert, & sequitur Bonacina disp. 2. q. 2. punct. 6. n. 19. ex *L. prægnantis. D. de pœnis*. Addit in vltima editione. Hoc tamen ab aliquibus Doctoribus limitatur, modo ex mortis dilatione non imminet damnum reipublicæ: nam si damnum imminet, putant matris uterum aperiri posse ipsa viuentē, vt infans extrahatur, & baptizetur: id enim ex iusta causa fit auctoritate publica. Ita Filliutius trac. 2. c. 6. q. 7. n. 139. & alij.

10 Sed quoad aliud dissentiunt Suarez hic art. 11. & Coninch n. 92. Palaus punct. 6. nu. 2. & Diana parte 2. tract. 13. resol. 44. & parte 5. trac. 3. resol. 13. vbi citat Ochaguiam, Præpositum, & Layman, quos etiam refert, & sequitur Auertā q. 68. lec. 1. §. *Eo magis*, dicentes, quod si prægnans esset condemnata ad mortem, essetque periculum, ne ex aliquo morbo ante partum vna cum prole moreretur, posset seruato iuris ordine, prius secari, si esset spes fore vt proles hoc modo posset baptizari: quia in hoc facto nil sit contra vllum ius.

11 Sed sententiam Soto, sequuntur Victoria de Baptismo nu. 33. & Villalobos to. 1. trac. 5. diffic. 4. nu. 4. Comitoliu lib. 1. q. 14. nu. 2. & Malderus 2. 2. trac. 3. cap. 1. dub. 16. & Moscosus trac. 2. Summæ cap. 2. n. 2. nam in maximum discrimen partus adduceretur, si viuentis matris utero excidendus esset. Imò mortua matre factum posse viuum extrahi, & baptizari, experientijs, & Theologorum suffragijs firmari. 2. tomo Theol. Mor. cap. 20. q. 6. nu. 23. ¶ Imò ipse Suarez primus, & præcipuus Author sententiæ oppositæ, tandem concludit, Existimo tamen moraliter vix posse accidere huiusmodi casum. Nam semper maius periculum imminet proli, si mater interficiatur; & ideo loquendo *practice, & moraliter*, semper est differendum supplicium vsque ad partum. Et similiter Palaus punct. 6. num. 2.

12 Sed hinc confurgit tertia difficultas, vtrum qui in matris utero aqua tangi possunt, vel quia aliqua pars egressa est, vel apparet, sint ibi baptizandi, vel valeat Baptismus?

Quidam dicunt, quod baptizari non potest, nisi plenè nascatur. Vnde Glossa in cap. *Si ad matris*, de Consecratione, distinct. 4. tenet, quod baptizari non potest, per dict. cap. *Qui in maternis*: & quia non perfectè natus non potest dici homo. L. *Quod certatum*. C. de posthumis her. inst. vbi oportet, quod totus sit natus quis, vt posthumus dicatur. Et Ochagauia quæst. 4. de Baptismo num. 5. ait. Puer dum est in utero matris, etiam si arte obstetricis cum aqua pertingat, nequit baptizari. Quod expresse patet cap. *Qui in maternis*. Pro ista opinione citat Diana parte 5. tract. 3. resol. 12. Villalobos, & ait, quod tenent plures discipuli Diui Thomæ cum ipso in 3. part. quæst. 68. artic. 11.

13 Sed nec Diuus Thomas, nec eius discipuli, nec Villalobos docent aliud, quàm quod haberetur in textu, & quod nullus negat, vt vidimus num. 6. Cum quo stat, quod in isto casu oppositum expresse doceat Diuus Thomas ad 4. Vnde Syluester verbo *Baptismus* 4. quæst. 1. num. 2. in fine relatis verbis Diui Thomæ ex 4. Sententiarum ait, quod Diuus Thomas intendit, quod egresso capite, baptizetur non rebaptizandus: egressa vero alia parte, aspergatur aqua, id est, baptizetur, sed rebaptizandus sub conditione: & hoc clare patet 3. part. quæst. 68. artic. 11. ad 4. Hæc Syluester ex Diuo Thoma.

14 Clarissime Victoria de Baptismo quæst. 3. sic ait. Quæritur an ad baptizandum puerum expectanda sit eius natiuitas ex utero? Respondetur, secundum omnes Doctores, quod sic: & habetur de Consecratione dist. 4. cap. *Qui in maternis*. Verum est, quod si manu obstetricis possit realiter mitti aqua: & verba dicantur, quod esset verus Baptismus. Si autem periclitetur puer nascens, & appareat caput, baptizetur, & erit verus Baptismus, vt ait Sanctus Thomas 3. part. quæst. 68. artic. 11. ad 4. Si autem alia pars appareat, scilicet, pes, vel manus, dicit Sanctus Thomas, Durandus, & Paludanus, & est communis opinio, quod licet non sit certum an esset verus Baptismus; baptizandus tamen est; & postea si nascatur, debet sub conditione iterum baptizari. Hæc ibi. Idem docet Martinus Ledesma 1. part. 4. quæst. 9. artic. 11. Non ergo Diuus Thomas, & eius discipuli illam sententiam docent: sed hanc, quæ

est vera, & communis. Ideoque Heræus in 4. dist. 6. quæst. 1. ait, quod oportet ad Baptismum supponere natiuitatem ex utero, vel secundum totum, vel secundum partem. Et quæst. 2. dicit, quod si alia pars quæcumque apparet, & imminet periculum, Ecclesia debet facere, quod potest: & debet baptizare. Si postmodum nascatur viuus, baptizandus sub conditione, nisi baptizatus esset in capite, vt diximus ex Diuo Thoma. Et Suarez hic artic. 11. etiam notat, quod non est semper expectanda rigorosa natiuitas vt in necessitate Baptismus dari possit: quacumque enim ratione fieri possit vt abluatur, id satis erit ad valorem Baptismi. Quod & tenent Zambranus, Valentia, Vivaldus, Gabriel, & Coninch, quos cum Victoria, Ledesma, & Suarez, ipse Diana retulerat, & sequutus fuerat 2. part. tract. 15. & 1. miscell. ref. 43. Præpositus, quem ipse refert, & sequitur illa 5. part. trac. 3. resol. 12. Sequitur Auersa quæst. 68. sec. 1. & Trullench lib. 2. capit. 1. dub. 6. num. 5. ¶ De remedio puerorum antequam nascantur, latè hic Soto contra Caietanum: sed nos iam diximus dub. 2.

§. III.

De furiosis, amentibus, & dormientibus.

15 **Q**uarto est difficultas de furiosis, & amentibus an debeant baptizari? Respondet Diuus Thomas art. 12. distinguens, quod quidam sunt amentes, & furiosi à natiuitate, nulla habentes lucida intervalla; in quibus etiam nullus vsus rationis apparet. Et de talibus quantum ad Baptismi susceptionem, videtur idem esse iudicium, ac de pueris, de quibus iam dictum est dub. 7. Alij vero sunt amentes, qui ex sana mente, quam habuerunt prius, in amentiam inciderunt. Et tales sunt iudicandi secundum voluntatem, quam habuerunt dum sanæ mentis existerent. Et ideo si tunc apparuit in eis voluntas suscipiendi Baptismum, debet eis exhiberi in furia, & amentia constitutis: etià si tunc controdicant. Imò, vt ex Paludano notat Syluester verbo *Baptismus* 4. quæst. 2. etiam si oporteat eos ligari, vel etiam si faciât suis motibus inuoluntarijs externam irreuerentiã sacramento: quia ad eius valorem, & fructum, præcedens voluntas libera moraliter perseverat. Ideoque refert S. Augustinus libro 4. Confessionum capit. 4. de amico suo, qui cum desperaretur, baptizatus est nesciens: & tamen Baptismus in eo efficaciam habuit.

16. Si vero nulla voluntas suscipiendi Baptismum in eis apparuit, dum sanæ mentis essent, non sunt baptizandi, vt sumitur ex Innocentio 3. capit. *Maiores, de Baptismo.* Quod non solum est verum si antea politice requirit Baptismum suscipere: sed etiam si prius nil de Baptismo cogitauit, vt iam diximus. Vnde infert Soto dist. 5. artic. 12. §. *De prima conclusione,* quod si esset aliquis infidelis in aliqua prouincia, in qua nil auditum esset de fide, & incideret in amentiam, non esset baptizandus: quia nemo nisi volens cõsetur de statu vitæ suæ disponere. Et quoniam ille in peccato tunc esset contra iustitiam, si vt quamuis tota Ciuitas occideretur pro Christo, priuilegio ipse non gauderet martyrij: imo periret. Idem subdit §. *Hic tamen,* cum Scoto dist. 4. quæst. 4. de amentie, qui cum haberet sanam mentem, voluit quidem baptizari, sed tamen cum voluntate permanendi in peccato mortali: quia hæc voluntas, & complacentia moraliter in amentia perseuerat: vnde sicut non liceret eum baptizare, si esset sanæ mentis, si fictio cognosceretur, ita nec constitutum in amentia.

17. Quidam vero sunt (prosequitur Diuus Thomas) qui & si à natiuitate fuerint furiosi, vel amentes, habent tamen aliqua la-cida interualla, in quibus recta ratione vti

possunt. Vnde si tunc baptizari voluerint, baptizari possunt, etiam in amentia constituti. Et debet eis tunc sacramentum conferri, si periculum timeatur: alioquin melius est vt tempus expectetur, in quo sint sanæ mentis, ad hoc vt deuotius suscipiant sacramentum. Si autem tempore lucidi interualli non appareat in eis voluntas suscipiendi Baptismum, baptizari non debent in amentia constituti. Quidam vero sunt, qui & si non omnino sanæ mentis existunt, in tantum tamen ratione vtuntur, quod possunt de sua salute cogitare, & intelligere sacramenti virtutem. Et de talibus idem est iudicium, sicut de his, qui sanæ mentis existunt, qui baptizantur volentes, non autem inuiti.

18. Tandem Diuus Thomas artic. 12. ad tertium docet, quod dormientes non sunt baptizandi, nisi periculum mortis imminet: in quo casu baptizari debent, si prius in eis voluntas apparuit suscipiendi Baptismum, sicut, & de amentibus dictum est. Que autem, quoad hoc, sit disparitas inter ministrum, & susceptorem Baptismi, iam supra diximus dubio octauo quæstione 64. num. 32. & hic dubio 5. & exponunt Soto articulo septimo sine, & Candidus disquisitione: 6. articulo 6. dubio 3.

QVAEST. LXIX.

DE EFFECTIBVS BAP-

TISM I.

Effectus Baptismi exponit S. Thomas decem articulis: tribus primis agit de remotione malorum: quatuor subsequentibus de collatione bonorum: & tribus ultimis de inaequalitate, & impedimento, & restauratione effectuum Baptismi. In primo statuit, quod omne peccatum per Baptismum tollitur. In secundo docet, quod ille, qui baptizatur, liberatur à reatu totius pœnæ sibi debitæ pro peccatis. In tertio exponit, quod Baptismus habet virtutem auferendi pœnalitates præsētis vitæ: non tamen eas auferit in præsenti vitæ: sed eius virtute auferentur à iustis in resurrectione, quando mortale hoc inducet immortalitatem. In quarto docet, quod per Baptismum consequitur homo gratiam, & virtutes. In quinto asserit, quod baptizati illuminantur à Christo circa cognitionem veritatis, & fecundantur ab eo fecunditate bonorum operum per gratiæ infulsionem. Ex quo in sexto articulo contra antiquorum quosdam probat pueris in Baptismo dari gratiam, & virtutes. Et articulo septimo, quod effectus Baptismi est apertio ianux regni cœlestis. In octauo explicat, & docet, quod quantum ad effectum per se, omnes pueri æqualem effectum recipiunt in Baptismo: adulti vero quidam plus, quidam minus de gratia nouitatis recipiunt, secundum quod cum maiori, vel minori deuotione ad Baptismum accedunt. In nono articulo docet, quod fictio impedit effectum Baptismi. Sed in ultimo admonet, quod si fictio remoueat per pœnitentiam, Baptismus statim consequitur suum effectum.

DVBIVM I.

De effectibus Baptismi quantum ad remotionem malorum,

§. I.

Hereticorum errores.

1 Proponitur ad exponendam doctrinam horum trium articulorum Diui Thomæ. Et circa primum Suarez disput. 26. sect. 1. in initio, & Cabrera nu. 1. referunt quosdam dixisse Baptismum esse inutilem, & nullius efficaciam ad delenda peccata. Huius erroris primus author fuisse creditur Caianus, vt colligitur ex Tertuliano libro de Baptismo in principio. Hunc imitati sunt Manichæi ex Sancto Augustino hæresi 46. & Arcontici, ex Sancto Ephifanio hæresi 40. & Messaliani, seu Massaliani: hos enim vt diuersos numerat Sanctus Damascenus: sicut tamen iidem apud Theodoretum libro 4. hæreticarum fabularum circa finem, & habetur etiam lib. 7. Trip. cap. 11.

2 Contra totum hoc inuenitur Vazquez disp. 156. cap. 1. latissimè probare contendens non constare huius hæresis authorè fuisse Caianum: & quod Tertulianus de Præscript. cap. 33. num. 195. & 196. putat Caianam hæresim fuisse hæresim quorundam Nicolaitarum sui temporis: & in libro de Baptismo cap. 1. n. 7. tribuit hunc errorè Quintillæ. Vnde nullus ex Cainis, seu Caianis, præter Quintillam, circa effectum Baptismi errauit. Omittuntur autem Arcontici, Massaliani, & noui Manichæi, quia isti non circa effectum Baptismi, sed circa ipsum sacramentum errauerunt, vt quasi. 66. relatū est.

3 Prochus autem quidam Origenista, vt refert S. Epiphanius hæresi 64. in fragmèto Methodij, dixit per Baptismum non omnino

aino auferri peccatum: alioquin non tam facile postea peccaremus: sed solum peccatum contrahi, & quasi colligi, & impediri, vt fructum produceret. Eorundem videtur mentionem facere S. Gregorius Magnus libro 9. epist. 39. cum inquit. *Siqui vero sunt, qui dicunt peccata in Baptismo superficie tenus dimitti: quid est hac predicatione infidelius, in qua ipsum fidei sacramentum festinant soluere?*

Hæresim hanc suscitauit Lutherus in assertionem art. 2. dicens omnia peccata in Baptismo remitti, multum penitus tolli: quia non imputatio etiam permanente peccato fieri potest. Sequitur Calvinus lib. 4. inst. c. 15. §. 10. & 11. Melancton, Kemnitius, & alij.

4 Quantum attinet ad peccata venialia, ille omnium errorum sētina Vuicleph, vt referunt Thomas Vualdensis 2. tomo de sacramētis cap. 108. & Soto dist. 6. quæst. 1. artic. 1. §. Sed de peccatis, à veritate in hac parte aberrauit, dicens, quod & si alia peccata per Baptismum tollantur, peccatum autem veniale omissionis non tollitur.

5 Per aliud extremum Hæretici qui veros Baptismi effectus negant; alios quinque illius effectus confingunt, quos referunt, & cōfutant Bellarminus lib. 1. de Baptismo cap. 12. Vazquez disput. 156. capit. 6. Granados tract. 5. disput. 1. sec. r. Breuiter Aueria hic lect. 1. in fine.

In primis per Baptismum homines reddi impeccabiles, dixit Iouinianus relatus à Diuo Hieronymo lib. 2. contra ipsum, & à Diuo Augustino hæresi 82. ita vt si homo de inceptis peccaret, assereret hominem illum vere baptizatum non fuisse. Alij dixerunt baptizatos, licet peccent, damnari non posse, si ab Ecclesia Catholica non discedant. Ita refert Sanctus Augustinus lib. 21. de Ciuitate cap. 20. & confutat capit. 25. Videturque esse illi, qui tempore Apostolorum dixerunt homines saluari sola fide sine operibus: cōtra quos S. August. libro de fide, & operibus capit. 14. Idque suscitauit Lutherus in lib. de captiuitate Babylonica capit. de Baptismo dicens. *Nulla peccata baptismum possunt damnare, nisi sola incredulitas.* Et in libro de votis monasticis ait. *Credentis in Christo nulla sunt tam mala opera, quæ possunt ipsum accusare, & damnare.*

6 Secundo hæretici attribuunt Baptismo vt virtute illius homo liberetur ab obligatione legis Dei: quia quamuis sit peccatum facere contra legem, non tamen eis imputentur: & in hoc constituit Lutherus libro de votis monasticis libertatem Euangelicam.

Quod & tenet in capit. 2. epist. ad Galatas, & Calvinus libro 3. Inst. cap. 19. §. 24. Pariter tertio tribuit Baptismo, quod baptizatos liberat ab obligatione, & vinculo legis Ecclesiasticæ. Quarto dicunt virtute illius fieri irrita omnia vota baptizati. Demum quinto attribuunt Baptismo, vt sola illius memoria homines a peccatis iustificentur.

§. II.

Doctrina Catholica.

7 Dico primo, certum est secundum fidem catholicam, quod omne peccatum per Baptismum tollitur. Probat Diuus Thomas artic. 1. ex illo Ezequielis 36. *Effundam super vos aquam mundam, & mundabimini ab omnibus inquinamentis vestris.* Quem locum S. Hieronymus ibi, & S. Cyprianus lib. 4. Epistola 7. S. Athanasius epist. ad Serapionem, Theodoretus, & alij ibi de aqua Baptismi exponunt.

Secundo probat ex Apostolo ad Romanos 6. dicente: *Quicumque baptizati sumus in Christo Iesu, in morte ipsius baptizati sumus: & postea concludit: Ita & vos existimate mortuos quidem esse peccato, viuentes autem Deo in Christo Iesu Domino nostro.* Ex quo patet, quod per Baptismum homo moritur vetustati peccati, & incipit viuere nouitati gratiæ. Omne autem peccatum ad pristinam vetustatem pertinet: quia nec omnibus modis esse mortuus præterite vitæ; nec perfecte regeneratus, si aliquod peccatum remaneret. Vnde cōsequens est quod omne peccatum per Baptismum tollatur.

Tertio probat ad primum: nam peccatum Adæ non tantum potest, quantum potest donum Christi, quod in Baptismo percipitur: nā vt dicit Apost. ad Rom. 5. iudiciū ex vno incōdemnationē, gratia autē ex multis delictis in iustificationē. Vnde S. August. lib. 1. de pec. mer. c. 15. ait quod *generāte carnet antūmodo trahitur peccatū originale: regenerante autem Spiritu, non solum originalium, sed etiam volūtariorū fit remissio peccatorum.* Quoniam in Baptismo applicatur virtus passionis Christi ad nouam vitam perfectam inchoandam.

Præterea probatur testimonijs Patrum, quæ referunt Soto, Suarez, & Granados sec. 3. num. 11.

8 Demum definita est in pluribus Concilijs. In Cartaginensi 4. canone. 1. inter dogmata fidei, quæ Episcopus confiteri debet,

vnū est de hac veritate. *Quærendum*, inquit, ab eo est, si in Baptismo omnia peccata, id est, tam illud originale contractum, quam ea, quæ voluntarie admissa sunt, dimittantur. Quæ est maior explicatio eius quod credimus in Concilio Nizeno addito in Concilio Constantinopolitano, cum dicimus. *Confiteor vnum Baptisma in remissionem peccatorum.*

Expresse etiam in Concilio Florentino in decreto fidei post vltimam sess. 6. *Primum omnium*, dicitur. *Huius sacramenti Baptismi effectus est remissio omnis culpæ, originalis, & actualis, omnis quoque pœnæ, quæ pro ipsa culpa debetur.*

Vltimo in Concilio Tridentino sess. 5. in decreto de peccato originali canone 5. sic diffinitur. *Siquis per Iesu Christi Domini nostri gratiam, quæ in Baptismo confertur, reatum originalis peccati remitti negat, aut etiam asserit, nõ tolli totum id, quod verum, & propriam peccati rationem habet, sed illud dicit tantum radi, aut non imputari, Anathema sit.* De quo sess. 6. à cap. 3. vsque ad 7. & sess. 14. cap. 1. vbi idem vel supponitur, vel asseritur. Optime S. Augustinus lib. 1. contra duos epist. Pelag. cap. 13. *Dicimus Baptisma omnium dare indulgentiam peccatorum, & auferre crimina, non raderet neque peccatorum radices in mala carne teneri, quasi rasorum in capite capillorum, vnde crescant iterum refecanda peccata.* Et præmiserat. *Quis hoc, nisi infidelis, asseret.* Et idem S. August. relatus cap. *Per Baptisma, de Cõsecratione dist. 4.* inquit. *Per Baptisma deletur quicquid ab homine dictum, factum, vel cogitatum est, vt habeatur quasi non factum.* Reliqua, quæ ad huius ampliores probationem desiderari possent, pertinent ad tractatum de iustificatione: de qua 1. 2. q. 113. Circa solutiones argumentorum, videantur Soto, Nuño, & Cabrera.

9 Dico secundo, per Baptisma liberatur homo ab omni reatu pœnæ, quæ pro culpa debetur. Est de fide ex illis verbis Concilij Florentini: *Omnis quoque pœnæ, quæ pro ipsa culpa debetur.* Et Trident. sess. 5. in decreto de peccato originali canone 5. ibi. *Ita vt nil prorsus eos ab ingressu cœli remoretur.* Et sess. 6. cap. 14. constituit discrimẽ inter Baptisma, & Pœnitentiam, quod in ista dimissa culpa remanet satisfactio pro pœna temporali, quæ vt *Sacra litteræ docent, non tota semper, vt in Baptismo fit, dimittitur illis.* Idem docet sess. 14. cap. 8. Ex Patribus tradiderunt S. Ambros. ad Rom. 1. 1. dicens. *Gratia Dei in Baptismo gratis omnia condonat: & non querit gemitum, aut planctum, aut opus aliquod, nisi solam ex corde professionem.* Auctor ser. de ablut. pe-

dum apud S. Cyprianum, vbi de Baptismo, ait. *Sic lauans quos parentalibus labes infecerat, vt neque actualis, nec originalis culpæ vestigia relinquat.* Aliorum Patrum verba refert Suarez dist. 26. sec. 1. conc. 3. Quæ enervare contendit Vazq. dist. 136. c. 3. an. 44. vsque 47.

10 Probat D. Tho. art. 2. nam sicut dixerat q. 68. ar. 5. ad 1. & art. 2. per Baptisma aliquis incorporatur passioni, & morti Christi, secundum illud ad Rom. 6. *Si mortui sumus cum Christo, credimus, quia simul etiam viuimus cum eo.* Ex quo patet, quod omni baptizato communicatur passio Christi ad redimendum, ac si ipse passus, & mortuus esset. Passio autem Christi (sicut dictum est q. 63. art. 5.) est sufficiens satisfactio pro omnibus peccatis omnium hominũ. Et ideo ille, qui baptizatur, liberatur à reatu totius pœnæ sibi debite pro peccatis, ac si ipse sufficienter satisfecisset pro omnibus peccatis suis. Ratio huius primaria fuit voluntas Dei, & institutio Christi, nobis manifesta Ecclesiastica traditione, & vltu perpetuo: nam baptizatis nulla imponuntur opera satisfactoria: & totum hoc bene colligit D. Thomas, quia hoc sacramentum institutum est per modum regenerationis, in qua homo commoritur, & resurgit cum Christo. Vnde S. Chrysost. hom. 24. in Ioan. ait. *In aqua Baptismi tanquam in sepulchro caput immergẽtib, vetus homo sepelitur, emergentibus inde, nouus resurgit.*

11 Admonet tamen D. Th. ad 3. quod in pœnis, quæ iudicio humano inferuntur, nõ solum attenditur, quæ pœna sit homo dignus quoad Deum; sed etiam in quo sit obligatus quoad homines, qui læsi, & scandalizati sũt per peccatum alicuius. Et ideo licet homicida per Baptisma liberetur à reatu pœnæ quoad Deum; remanet tamen obligatus ad huc quoad homines, quos iustũ est edificari de pœna, sicut sunt scandalizati de culpa. *Hæc tamen talibus Princeps posset pœnam indulgere.* Quod intelligẽdum existimat Suar. in cõm. de supremo Principe, vel qui ab eo habet potestatem dispensandi in legibus humanis. Imò rectè adijcit Soto art. 1. ad 3. dicẽs intelligẽdum, si posset sine scandalo id fieri. tantum enim posset esse crimen, vt eiusmodi indulgentia non esset licita.

12 Nec Baptisma liberat ab Irregularitate bigamiæ, & ab alijs, quæ non tam sũt in pœnam delicti, quam in significationem, vt ex D. August. de bono coniugali cap. 18. refertur cap. *Acutius*, dist. 26. & cap. *Si quis viduam*, dist. 34. & cap. *Deinde*, dist. 26. ex Innocentio epist. 2. c. 5. & epist. 22. c. 2. docent Theologi cum D. Thom. in 4. dist. 27. & in

Addit. 3. p. q. 86. ar. 4. & ad Titum 1. & 1. ad Tim. 3. Omnis tamen irregularitas confurgens ex proprio delicto tollitur per Baptismum, vt colligitur ex can. *Deinde*. Et can. *Vna*. Dist. 26. Et tenent communiter Doctores. De quo Syluest. ver. Baptismus 6. nu. 2. Armilla, ver. Irregularitas nu. 87. Suarez to. 5. de Cenl. disp. 41. sect. 1. Candidus disp. 16. art. 7. dub. 6. Henriquez lib. 2. de Baptismo cap. 18. Sayrus lib. 7. Thes. cap. 13. Bonacina q. 2. de Irregul. punct. 5. Leander parte 1. tractatu 2. disp. 6. q. 11. Et par. 5. tract. 2. disp. 6. q. 8. & apud eos alij.

13 Sedi inquires, vtrum remissio pœnæ seuus temporalis debitæ pro peccatis fiat, seu vtrum remittatur ex natura iustificationis in hoc sacramento?

Vazquez disp. 156. cap. 4. docet non ex natura iustificationis, in hoc sacramento semper remitti omnem pœnam, etiam temporariam; semper tamen ex cōdonatione speciali voluntatis Dei relaxari. Probat, quia iustificatio hominis non baptizati secundum se considerata eiusdem prorsus rationis est cum iustificatione hominis iam baptizati, siue vtraque fiat extra sacramentum, siue in sacramento: & peccata commissa ante Baptismum eiusdem rationis sunt cum commissis post Baptismum, sola addita circumstantia ingratitude, que iustificationem variare non sufficit. Quod si consideremus naturam ipsius gratiæ, & iustificationis collatæ per sacramentum Baptismi, cum tecū dum se sit eiusdem rationis cum ea, quæ datur extra sacramentum, vel per sacramentum Pœnitentiæ; asserere non possumus, suapte natura, absque vlla cōdonatione Dei remittere semper omnem pœnam, etiam temporalem: siquidem in sacramento Pœnitentiæ, vel extra omne sacramentum non semper remittitur. Et quamuis in Baptismo detur intensior gratia, non ideo præcisse tolleretur omne debitum pœnæ, eo quod intensio gratiæ, quæcumque cum aliquo debito temporalis pœnæ suapte natura non pugnat, sed simul esse potest.

14 Incontrarium est in primis, quod Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 8. assignat discrimē, quod est inter modum quo dimittitur pœna peccati in sacramento Pœnitentiæ, ac in Baptismo, non ex condonatione, quæ in vno interueniat, & non in alio; sed ex ordine diuinæ iustitiæ, & ex diuersa natura vtriusque sacramenti.

Secundo de hac condonatione, nec verbum est in Patribus, nec in Theologis Scholasticis, vt ipse fatetur nu. 48. Vnde cum ex

Sacra Scriptura, & Patribus, & Ecclesiæ traditione habeatur in Baptismo omnem reatum culpæ dimitti, nō potuerūt id colligere, nisi ex natura instituti sacramenti, vt patet in ratione exposita D. Tho.

15 Tertio in sacramenti, supposita institutione diuina, id quod illis conuenit, tãquam virtuti per se, & peculiariter ad hoc destinatæ, conuenire dicitur ex natura rei. Sed vt docet Soto in 4. dist. 6. q. 1. artic. 1. §. *Ad maiorem autem*. Baptismi proprius effectus, ad quem institutus est, consistit in remissione peccatorum, & regeneratione in nouam vitã. Et hoc pacto intelligenda est præsens conclusio; iuxta verbum Petri Actuum 2. *Pœnitentiam agite, & baptizetur vnusquisque vestrum in remissionem peccatorum*: Ergo ex natura huius sacramenti, prout de facto a Deo instituti, est remissio originalis, & actualiũ, & omnis pœnæ pro eis debitæ. Ad quod aludit Apost. ad Titum 3. dicens. *Saluos nos fecit per lauacrum regenerationis, & renouationis Spiritus Sancti, quem effudit in nos abundè*, scilicet, copiosissimè, vt sordium nihil fieret reliquum.

16 Quarto, sicut docet S. Thomas 3. p. q. 62. ar. 2. ad 3. & q. 72. ar. 7. ad 3. id quod superaddit gratia sacramentalis non est eiusdem speciei cum gratia communiter sumpta, vt iam nos ibi explicuimus. Ex quo facile patet non ex sola intensione, sed ex speciali munere huius gratiæ sacramentalis posse illi competere hanc excellentiam. Et sic manet firmata hæc communis, & vera sententia, & solutum fundamentum oppositæ.

17 Vltimo asserendum est, Baptismum per se non dare illos quinque effectus, quos Hæretici conferre constringunt. Hæc late probant Bellarminus, & alij relati. Nobis sufficiant quinque canones Sacri Concilij Tridentini sess. 7. de Baptismo a canone 6. vsque ad 10. qui specialiter contra errores prædictos sunt editi in hac forma. Can. 6. *Si quis dixerit baptizatum non posse, etiam si velit, gratiãmittere, quantumcumque peccet, nisi nolit credere, anathema sit.* Can. 7. *Si quis dixerit, baptizatos per Baptismum ipsum solius tantum fidei debitores fieri, non autem vniuersæ legis Christi seruandas, anathema sit.* Can. 8. *Si quis dixerit baptizatos liberos esse ab omnibus sanctæ Ecclesiæ præceptis, quæ vel scripta, vel tradita sunt, ita vt ea obseruare non teneantur, nisi se sua sponte illis submittere voluerint, anathema sit.* Can. 9. *Si quis dixerit, ita reuocandos esse homines ad Baptismi suscepti memoriã, vt vota omnia, quæ post Baptismum fiunt, vt promissionis in Baptismo*

mo ipsa iam facta, irrita esse intelligant, quasi per ea, & fides, quam profesi sunt, detrahatur. & ipsi si Baptismo, anathema sit. Sed & de voti naturali obligatione late diximus 2. 10. Theol. Moral. cap. 3 1. q. 4. Denique can. 10. Si quis dixerit peccata omnia, quæ post Baptismum fiunt, sola recordatione, & fide suscepti Baptismi, vel dimitti, vel venialia fieri, anathema sit.

§. III.

Cur per Baptismum non auferantur poenalesitates vitæ præsentis?

18 **E**Xperientia compertum est in baptizatis manere concupiscentiam, & fomitem peccati: & baptizatos pati famem, sitim, & mortem; unde ut explicet D. Thomas rationes congruentiæ, & convenientiæ huius diuinæ dispositionis, proponit art. 3. in quo docet, quod Baptismus habet virtutem auferendi poenalesitates præsentis vitæ; non tamen eas auferit in præsentia vita; sed eius virtute auferentur a iustis in resurrectione, quando mortale hoc induet immortalitatem, ut dicitur 1. ad Corinth. 15. Et hoc rationabiliter. Primo quidem, quia per Baptismum homo incorporatur Christo, & efficitur membrum eius, ut dictum est num. 10. Et ideò conueniens est, ut id agatur in membro incorporato, quod est actum in capite: Christus autem à principio sue conceptionis fuit plenus gratia, & virtute; habuit tamen corpus passibile; quod post passionem, & mortem est ad vitam gloriosam resuscitatum. Unde & Christianus in Baptismo gratiam consequitur quantum ad animam; habet tamen corpus passibile, in quo pro Christo possit pati; sed tandem resuscitabitur ad impassibilem vitam. Unde Apostolus dicit ad Rom. 8. Qui suscitauit Iesum Christum à mortuis, viuificabit, & mortalia corpora vestra propter inhabitantem spiritum eius in vobis. Et infra, eodem: Heredes quidem Dei; coheredes autem Christi; si tamen compatimur, ut & simul glorificemur.

19 Secundo, hoc est conueniens propter spirituale exercitium, ut videlicet, contra concupiscentiam, & alias passibilitates pugnans homo, victoriæ coronam acciperet. Unde super illud ad Rom. 6. Ut destruantur corpora peccati: dicit Glossa (quæ est S. August. lib. 1. de Baptif. paru. cap. 39.) Si post Baptismum vixerit homo in carne, habet concupiscentiam, cum qua pugnet, quamque, adiuuante Deo, superet. In cuius figurâ

dicitur Iudicum 3. Hæ sunt gentes, quas Dominus dereliquit, ut erudiret in eis Israel, & postea discerent filij eorum certare cum hostibus, & habere consuetudinem preliandi. Hæc ratio traditur etiam à D. August. lib. 3. de pecc. meritis cap. 13. & approbatur à Concilio Tridentino sess. 5. decreto de peccato origin. canone 5. dicente. Manere autem in baptizatis concupiscentiam, vel fomitem, hæc Sancta Synodus fatetur, & sentit, quæ cum ad agonem relicta sit, nocere non consentientibus, sed viriliter per Christi Iesu gratiam repugnantibus non valet; quin imo, qui legitime certauerit, coronabitur.

20 Tertio hoc fuit conueniens, ne homines ad Baptismum accederent propter impassibilitatem præsentis vitæ, & non propter gloriam vitæ æternæ. Unde & Apostolus dicit 1. ad Cor. 15. Si in hac vita tantum sperantes sumus in Christo, miserabiles sumus omnibus hominibus. De qua ratione videndus S. August. lib. 2. de peccatorum meritis cap. 3 1. dicens. Poterat etiam hoc donare credentibus, ut neque istius experirentur corporis mortem; sed si hoc fecisset, carni quædam felicitas adderetur: minueretur autem fidei meritum. Si enim homines mortem illam timent, ut non ob aliud foelices dicerent esse Christianos, nisi quod mori omnino non possent. Ac per hoc nemo propter illam vitam, quæ post istam mortem beata futura est, per virtutem etiam contemnendæ ipsius meritis, ad Christi gratiam festinaret: sed propter remouendam mortis molestiam, ut delicatius crederetur in Christo. Videatur lib. 3. de peccat. mer. cap. vlt. Et lib. 1. Confess. cap. 1. Et lib. 13. de Trin. cap. 4. & lib. 22. de Ciuitate Dei cap. 22. aliam adijcit rationem. Ut hinc appareat, quod veluti pondere suo proclinis sit vitiosa natura, & quanta ope, ut hinc liberetur, indigeat.

21 Adijcit Concilium Tridentinum illo canone 5. Hanc concupiscentiam, quam aliquando Apostolus ad Rom. 6. 7. & 8. & ad Col. 3. peccatum appellat, Sancta Synodus declarat Ecclesiam Catholicam numquam intellexisse peccatum appellari, quod verè, & propriè in renatis peccatum sit; sed quia ex peccato est, & ad peccatum inclinat. Si quis autem contrarium senserit, anathema sit. Idem definitur in Bulla Leonis 10. contra Lutherum artic. 2. De quo S. August. lib. 1. contra duas epist. Pelag. capite 13. & lib. 1. de nuptijs, & concup. c. 23. & lib. 6. contra Iul. cap. 5. & 6. & lib. 2. de peccat. meri. capite 28. & epist. 28. ad D. Hieronymum.

22 De quo videatur Soto lib. 1. de natura, & gratia cap. 11. & 12. & in 4. dist. 6. q. 1. art.

22. vbi addit, quod concupiscentia ipsa in baptizatis, quantum ad substantiam, nec diminuitur, nec debilitatur, nec sopitur. Quia est potentia naturalis, & gratia non tollit naturam, sed perficit. Imò vlu venire sæpè solet, vt baptizati propter naturalem complexionem vehementiores sentiant carnis insultus, quam non baptizati.

23. Ultima asserit, quod in hoc sensu concupiscentia, & fomes, qui est poena originalis peccati, dicitur alligari, & minui, & debilitari, quod Spiritus per gratiam Baptismi contra eius infestas pugnas adiuuatur, vt certamini non succumbat, vt docet S. August. relatus cap. *Gratia. De consecratione. dist. 4.* Et ita determinatur in Conc. Mileuitano cap. 2. & 3. De quo 1. 2. q. 81. agendo de peccato originali. Et ita Sanctus Thomas hic art. 4. ad 3.

24. Sed obieciēs: remota causa remouetur effectus. Sed causa poenalarum præsentis vitæ est peccatum originale: quod tollitur per Baptismum: ergo nõ debent huiusmodi poenalties remanere.

25. Respondetur cum D. Thoma art. 3. ad 3. quod sicut 1. 2. q. 81. art. 1. dixerat, peccatum originale hoc modo processit, quod primo periona infecit naturam, postmodum vero natura infecit personam. Christus vero conuerso ordine prius reparat id quod per iona est, & postmodum simul in omnibus reparabit id quod naturæ est. Et ideo culpam originalis peccati, & etiam poenam carentiæ visionis diuinæ, quæ respiciunt personam, statim per Baptismum tollit ab homine: sed poenalties præsentis vitæ (sicut mors, fames, sitis, & alia huiusmodi) respiciunt naturam, ex cuius principijs causatur, prout est destituta originali iustitia. Et ideo illi defectus non tollentur, nisi in vltima reparatione naturæ, per resurrectionem gloriosam.

DVBIVM II.

Vtrum per Baptismum conferantur homini gratia, & virtutes?

§. I.

Quatuor assertiones certæ.

1. Quatuor assertionibus complectemur doctrinam quatuor articulorum D. T. à 4. vsque ad 7. inclusiuè. Dico primo, per

Baptismum consequimur gratiam, & virtutes. Probat D. Thomas ex Apostolo ad Titum 3. *Et renouationis Spiritus Sancti, quæ effudit in nos abundè, id est, ad remissionem peccatorum, & accipiam virtutem,* vt Glossa Interlin. ibidem exponit. Et ratione: nam sicut dicit S. Augustinus lib. 1. de Baptismo par. capite 26. ad hæc Baptismus valet, vt baptizati Christo incorporentur vt membra eius. A capite autem Christo in omnia membra eius, gratia, & virtutis plenitudo deriuatur, secundum illud Ioan. 1. *De plenitudine eius nos omnes accepimus.* Vnde manifestum est, quod per Baptismum aliquis consequitur gratiam, & virtutes.

2. Admonet rectè Soto in 4. dist. 6. q. 1. art. 3. duplicem posse esse sententiam huius conclusionis. Vnus, quod per id quod conferatur in Baptismo, homines fiant Deo grati. Et in hoc sensu semper conclusio fuit de fide: iuxta illud Marci ultimo: *Qui crediderit, & baptizatus fuerit, saluus erit:* Et illud Apostol. *Mundans iam lauacro aquæ in verbo vitæ.* Alio modo ita quod hæc iustificatio fiat per qualitatem habitualem gratiæ, & per infusionem virtutum: & sic nec tam planè colligitur ex Sacris litteris; neque etiam antiqua Ecclesiæ confessio. Imò gradatim est veritas hæc ab Ecclesia suscepta. Primum enim Innocentius Tertius in cap. *Maiores, de Baptismo,* tanquam rem inter Theologos dubiam reliquit, vtum hoc secundo modo gratia, & virtutes per Baptismum infundantur. Postmodum vero in Concil. Vienès. pars hæc affirmatiua, tâquã probabilior, dictisq; Sanctorum, & Doctorum magis cõcors recepta est, quod scilicet tam paruulis, quam adultis infundantur: vt patet in cap. *Firmiter, de Summa Trinitate, & fide Catholica.* Vbi dicitur. *Nos attendentes generalem efficaciam mortis Christi, quæ per Baptismum applicatur partiter omnibus baptizatis, opinionem, quæ asserit, tam paruulis, quam adultis, dari in Baptismo informantem gratiam, duximus eligendam.* Demum in Concilio Tridentino sess. 6. can. 11. tanquam certa veritas est sub hoc tenore decreta. *Si quis dixerit hominem iustificari, vel sola imputatione iustitiæ Christi, vel sola peccatorum remissione, exclusa gratia, & charitate; quæ in cordibus eorum per Spiritum Sanctum diffundatur, atque illis inhereat, aut etiam gratiam, qua iustificamur, esse tantum fauorem Dei, anathema sit.* Huius plenior probatio sumitur ex tractatu de iustificatione. Vtrum autem cū gratia, & virtutibus Theologicalibus infundantur etiam morales? Disputatur 1. 2. q. 63. art. 3. Nuac aliqua Scripturæ, & Patrum testimonia

nia pro cōclusionē videri possunt apud Suarez disp. 26. lect. 2.

3 Dico secundo, conuenienter attribuantur Baptismo pro effectibus quidā actus virtutum, scilicet, incorporatio ad Christum, illuminatio, & fœcundatio. Probat D. Thomas art. 5. In primis ex D. August. lib. 1. de Baptismo paruulorum cap. 26. dicente, quod ad hoc valet Baptismus, vt baptizati Christo incorporentur. Et S. Dionys. cap. 2. eccles. hier. parte 2. illuminationem attribuit Baptismo. Glossa etiam Casiodori ad illa verba Psal. 22. *Super aquam refectiois*, dicit quod anima peccatorum ariditate sterilis, fœcundatur per Baptismum.

4 Item ratione: nam per Baptismum aliquis regeneratur in spiritualem vitā, quæ est propria fidelium Christi: sicut Apost. dicit ad Gal. 2. *Quod autem nunc viuimus in carne, in fide uiuimus. Vitijs uero.* Vita autem non est, nisi membrorum capiti unitorum, à quo sensus, & motus suscipiunt: & ideo necesse est, quod per Baptismum aliquis incorporetur Christo quasi membrum ipsius. Sicut autem à capite naturali deriuatur ad membra sensus, & motus; ita à capite spiritali, quod est Christus, deriuatur ad membra eius sensus spiritalis; qui consistit in cognitione veritatis; & motus spiritalis; qui est per gratiæ intuitum. Vnde Ioannis 1. dicitur. *Vidimus eum plenum gratiæ, & ueritatis, & de plenitudine eius nos omnes accepimus.* Et ideo consequens est, quod baptizati illuminentur à Christo circa cognitionem veritatis, & fœcundentur ab eo fœcunditate bonorum operum per gratiæ infusionem.

5 Notat tamē solutione ad 3. quod duplex est fœcunditas spiritalis: alia Patrum, Doctorum, & Prædicarorum, qui filios Iesu Christo generant: alia communis omnium Christianorum per productionem bonorum operum: sicut arbores fœcundæ dant fructum, quibus non semper alias arbores producant. Effectus Baptismi ponitur fœcunditas, quæ aliquis producit bona opera: non autem fœcunditas, quæ aliquis generat alios in Christo: sicut Apostolus dicit 1. ad Cor. 4. *In Christo Iesu per Euangelium ego vos genui.* Valet tamen hæc conclusio ad intelligendas loquutiones Patrum de excellentia, & prestantia Baptismi.

6 Dico tertio, etiam pueri in Baptismo consequuntur gratiam, & virtutes. Probat D. Thomas art. 6. auctoritate S. August. in Enchir. cap. 52. & duplici ratione. Primo quidem, quia pueri sicut, & adulti, in Baptismo efficiuntur membra Christi: unde neces-

se est, quod à capite recipiant influxum gratiæ, & virtutis. Secundo, quia si pueri in Baptismo non daretur gratia, pueri decedentes post Baptismum, non peruenirent ad vitam æternam: quia vt dicitur ad Rom. 6. *Gratia Dei est vita æterna.* Et ita non profuisset eis ad salutem baptizatos fuisse. Quauis enim puer operari non possint, habitus recipere possunt, & retinere: sicut etiam dormientes, quamuis habeant habitus virtutum; impediuntur tamen ab actibus propter somnum.

7 Hæc assertio æquè certa est ac prima: unde in Concilio Trident. sess. 6. cap. 5. generaliter, & sine distinctione dicitur. *Si quis per Dominum nostrum Iesu Christi gratiam, quæ in Baptismate confertur, reatum originalis peccati remitti negat, &c.* Et specialiter sess. 7. de Baptismo canone 13. diffinitur. *Si quis dixerit paruulos, eo quod actum credendi non habent, suscepto Baptismo inter fideles computandos non esse, ac propterea, cum ad annos discretionis peruenierint, esse reaptizandos; aut præstare omissionem eorum Baptisma, quam eos non actu proprio credentes baptizari in sola fide Ecclesiæ, anathema sit.* De quo S. August. lib. 1. de pecc. mer. cap. 16. Et lib. 3. cap. 2. Et S. Cyprianus epist. 59. ait. *Vna est diuini muneris æqualitas apud omnes, siue infantes, siue maiores naturam gratiæ, quæ baptizatis datur, non pro ætate accipientium maior, vel minor tribuitur; sed de pietate, atque indulgentia paterna æqualis omnibus præbetur. Nam Deus ut personam non accipit, sic neque ætatem, cum se omnibus ad cœlestis gratiæ consequutionem æqualitate librata præbeat partem.*

8 Ratione Theologica idem probatur: nam Concilium Trid. sess. 7. can. 6. de Sacramentis in genere, definit sacramenta nouæ legis continere gratiam, quam significant: & eam non ponentibus obicem conferre. Sed paruuli non ponunt obicem gratiæ: & sunt illius capaces, sicut sunt capaces originalis peccati: ergo per Baptismum recipiunt gratiæ effectum.

9 Dico 4. effectus Baptismi est apertio ianuarum regni cœlestis. Probat D. Thomas in art. 7. ex illo Lucæ 3. *Apertum est cœlum: ubi S. Beda: Virtus hic Baptismatis ostenditur, de quo quisque cum egreditur, regni cœlestis ei ianua aperitur.* Et ratione: nam aperire ianuam regni cœlestis est amouere impedimentum, quo quis impeditur regnum cœleste introire. Hoc autem impedimentum est culpa, & reatus pœnæ. Ostemus est autem dub. 1. quod per Baptismum omnis culpa, & omnis reatus pœnæ tollitur. Vnde consequens est, quod effectus Baptismi sit aper-

apertio ianua regni cœlestis, in quantum in corporat passioni Christi, virtutem eius homini applicando, vt ait ad 1.

§ II.

Duabus difficultatibus satisfi.

10 **S**ed inquires primo, vtrum Baptismus præter habituales iustitias, conferat sacramentalem gratiam?

Respondet Suarez disp. 26. sect. 2. in fine, certum esse non infundi aliquem habitum, à gratia, & caractere, & alijs, quæ gratiam committantur, distinctum. Deinde, quod ipsamet iustitia Baptismalis, quatenus est regeneratiua, & secum affert remissionem omnis culpæ, & poenæ, dici potest gratia sacramentalis huius sacramenti, quia sub illo respectu, & ratione est illius propria. Denique ait, quod est probabile, ratione huius sacramenti dari aliqua auxilia actualia maiora, quam ipsi gratiæ secundum se debeantur, quibus homo frequentius, & vehementius excitetur, & adiuuetur, vel ad superandum concupiscentiæ fomitem, vel ad exercenda illa munera, ad quæ Baptismus obligat. Nam per Baptismum efficiuntur membra Christi, & Ecclesiæ, & capaces aliorum sacramentorum: pie igitur credi potest ratione illius dari aliquod speciale auxilium ad ferendum Christi iugum fortiter, & suauiter, & ad digne accedendum ad cætera sacramenta. Idem docent Filiutius tract. 2. cap. 5. n. 99. Trullench lib. 2. c. 1. dub. 8. n. 7.

11 Hoc vltimum omnino verum videtur: & insinuat à S. Greg. Naz. orat. 50. quæ est de Baptismo. Et S. Baillio hom. de Baptismo in 2. p. illius, & à D. Thoma ar. 4. ad 3. dicente, *sicut per Baptismum diminitur concupiscentia, vt non dominetur: ita etiam diminitur vtrumque dictorum*, nempe, difficultas ad bonum, & pronitas ad malum, ne hom. ab his superetur. Sed tamen hæc auxilia actualia non dantur in ipso Baptismo; sed ibi confertur aliqua extensio gratiæ, in qua fundatur ius ad auxilia iuxta ea, quæ diximus q. 62. dub. 5. §. 2. & 3.

12 Secundo inquiritur, vtrum fides, & spes infundantur ante Baptismum?

Respondent Suarez disp. 28. sect. 3. in fine, & Vazquez disp. 138. cap. 5. num. 48. vsque 50. quod sicut fides, & spes non pendunt in conseruatione sua à gratia, & charitate; ita neque in infusione. Neque in hoc reperiri potest maius inconueniens inter habitus, quam inter actus: si ergo actus possunt

antecedere, cur non etiam habitus? Vnde consequenter fit accidere posse, vt in Baptismo homo ponat obicem gratiæ, & charitati, non tamen fidei, & spei; quia potest credere, & sperare, quamuis de peccatis non doleat. Tunc ergo sacramentum habebit effectum circa fidem, & spem; quamuis non habeat circa alia dona; quia sacramentum dat omnem effectum, cui non ponitur obex. Est enim velut causa naturalis, quæ agit quantum potest, si non est impedita: sicut ergo dat characterem sine gratia, ita potest dare fidem, & spem.

13 Merito tamen cum alijs oppositum docet Granada controu. 4. tract. 5. disp. 2. n. 14 dicens. Sed non minus fortasse probabile est, quod alijs videtur, scilicet, habitus fidei, & spei infundi quidem, & augeri posse sine gratia habituali, si homo ad id disponatur medijs actibus Fidei, & Spei, ex vi tamē sacramenti Baptismi, aut Confirmationis numquam infundi, aut augeri; nisi quando simul infunditur gratia sanctificans. Primum quidem, quia habitus virtutum sunt passionnes dimanantes a gratia, etiam physice, vt alibi diximus. Quare non videntur produci à Sacramētis immediatè; sed quatenus produciunt gratiam aqua effluunt: ergo quando sacramentum non sefficit gratiam, nullius virtutis habitum confert.

Confirmatur, quia si quis accederet ad Baptismum sufficienter dispositus ad recipiendam gratiam; hæc tantum produceretur immediatè a Baptismo, & ab illa dimanarent reliqui habitus infusi, cum id posuissent suapte natura, vt potè affectiones gratiæ: ergo quando Baptismus non confert gratiam, non producit habitus fidei, & spei.

Secundo id ipsum suadetur; quia sicut in Baptismo, & Confirmatione inuenitur specialis ratio, ob quam conferant fidem, & spem sine gratia, potest facile excogitari alia in alijs sacramentis; præsertim in Ordine, qui eum deseruiat ad rite peragenda ea, quæ expectant ad diuinum cultum, & ad id maxime conducat perfecta fides, dici etiam posset in eo augeri fidem; licet non conferretur gratia. Melius ergo est, aut certè valdè probabile in vniuersum id denegari omnibus sacramentis.

14 Alij vero idem probant ex Concilio Tridentino Sess. 6. cap. 7. vbi loquendo de prima iustificatione, quæ fit per Sacramentum Baptismi in re, vel in voto, ait. *In hac iustificatione cum remissione peccatorum hæc simul infusa accipit homo per Iesum Christum, cui*

in feri-

infitur, Fidem, Spem, Charitatem. Ergo regulariter loquendo, non prius infunduntur Fides, & Spes, quam Charitas, cum dicat simul infundi. Et tamen Suarez admittit, moraliter loquendo, semper accidere, ut habitus fidei ante Baptismum infundatur: quia moraliter loquendo, necesse est, ut actus fidei in catechumeno antecedit: per quem actus disponitur, ut statim ei infundatur habitus fidei: sicut si haberet actum Charitatis, infunderetur Charitas, quæ postea augetur per Baptismum.

Respondet tamen Suarez, quod *ly simul*, non significat durationem: sed est signum distribuens significans collectionem, & connectionem illarum virtutum: & requiruntur ad iustificationem perfectam: licet antea possit homo esse vnitus cum Christo imperfecte per fidem mortuam. Quare in sola hac auctoritate vim non facimus.

DVBIVM III.

Vtrum Baptismus habeat in omnibus æqualem effectum?

§. I.

Resolutio ex D. Thoma.

1 DE hac difficultate iam egimus questione 64. dubio 1. §. 4. Et q. 65. dubio 3. §. 3. Sed non pauca supersunt addenda huius loci propria ad exponendam doctrinam D. Thomæ, qui de hoc puncto agit hic art. 8. Vbi ut respondeat, distinctionem præmittit, docens, quod duplex est effectus Baptismi, vnus per se, alius per accidens. Per se quidem effectus Baptismi, est id ad quod baptismus est institutus, scilicet ad regenerandum hominem in spiritualem vitam. Effectus autem Baptismi per accidens, est ad quod Baptismus non est ordinatus; sed diuina virtus in hoc Baptismo miraculosè operatur. Aliam distinctionem supponit D. Thom. ex parte suscipientium, quia vel sunt pueri, vel adulti. Quibus præmissis, tribus conclusionibus respondet quæsito.

2 Prima, omnes paruuli effectum per se Baptismi æqualiter recipiunt. Probat D. Thomas: nam Baptismus suum effectum per se æqualiter facit in omnibus, qui æqualiter se habent ad Baptismum. Sed omnes pueri æqualiter se habent ad baptismum (quia non in fide propria, sed in fide Ecclesiæ baptizantur.) Ergo omnes æqualem effectum perci-

piunt in Baptismo. Item confirmat ex illo ad Ephes. 4. *Vna fides, vnum Baptisma.* Quia vniformis causæ est vniformis effectus.

3 Secunda conclusio, adultorum quidam plus, quidam minus de gratia nouitatis accipiunt in Baptismo. Ratio est, quia adulti per propriam fidem ad Baptismum accedunt: ac proinde non æqualiter se habent ad Baptismum: quidam enim cum maiori, quidam cum minori deuotione ad baptismum accedunt, & ideo quidam plus, quidam minus de gratia nouitatis accipiunt. Sicut etiam ab eodè igne accipit plus caloris, qui plus ei appropinquat: licet ignis, quantum est de se, æqualiter ad omnes suum calorem effundat.

4 Tertia conclusio D. Thomæ. Effectus baptismi per accidens non æqualiter suscipiuntur, ab omnibus baptizatis, etiam si æquali deuotione accedant: sed dispensantur huiusmodi effectus secundum ordinem prouidentie diuinæ. Sic S. Augustin. lib. 1. de peccatorum meritis cap. 39. & habetur in Glossa super illud ad Rom. 6. *Vt ultra non seruiamus peccati:* ait. Non hoc prestatur in Baptismo, nisi forte miraculo ineffabili Creatoris, ut lex peccati, quæ est in membris, prorsus extinguatur.

5 Et horum occasione refert D. Thomas argumento 4. quod Constantinus in Baptismo mundatus est à lepra. Et respondet ad 4. quod sanitas corporalis non est per se effectus baptismi; sed est quoddam miraculosum opus prouidentie diuinæ. Quæ historia Constantini propter Eusebium lib. 4. de vita Constantini cap. 62. & propter verba S. Ambrosij oratione de obitu Theodosij: & quia gesta S. Syluestri, in quibus hæc historia narratur, non habent certum Authorem, ut constat ex Gelasio Papa in cap. *Sancta Romana* dist. 15. Incerta iudicatur a Caietano, & Soto, & alijs.

Sed hodie est indubitater recipienda, ut recipitur in Romano Breuiario, & in Concilio Romano sub eodem Syluestro capite 1. ut refert Adrianus Papa epist. ad Constantinum, & Irenem, & ex utroque Septima Synodus Actio 2. De quo latissimè Cardinalis Baronius tom. 3. Annalium, anno Christi 324. à cap. 17. vsque ad cap. 55. Ex quo desumpsit Suarez in commentario art. 8. licet eum non referat. Et alij, qui referuntur in Teatro vitæ humanæ, verb. *Baptismi effectus corporales*, fol. 23.

6 Solutio D. Thomæ ad 3. exposita à nobis fuit lib. 2. de Anima q. 11. num. 7. Ad soluendum argumentum sufficit, quod animæ humanæ, quamuis sint inæquales indi-

uidua.

uidualiter, non solum extrinsece ex corpore, sed intrinsece ex propria differentia individuali: quia tamē omnes sunt eiusdem speciei: ideo ex eorum inæqualitate non attenditur inæqualitas effectus Baptismi: eo quod dona gratiæ in hominibus non dantur iuxta capacitatem naturalium: sicut in Angelis, qui differunt specie: & Deus illis contulit gratiam inæqualem, iuxta naturæ inæqualitatem. De quo S. Thomas 1. p. q. 62. ar. 6. & alibi sæpè.

7 In solutione ad primum docet Divus Thomas, quod minima gratia Baptismalis efficiens est ad delenda cuncta peccata. Vnde hoc non est propter maiorem efficaciam Baptismi, quod in quibusdam plura, in quibusdam autem pauciora peccata soluit: sed propter conditionem subiecti, quia in quolibet soluit quodcumque inuenit. Cum enim in Baptismo non ponenti obicere remittatur peccata omnia, quoad culpam, & quoad pœnam, in remissione peccatorum, non est magis, & minus in hoc Sacramento: sed in recipienda maiori, vel minori gratia attenditur quantitas dispositionis.

8 In solutione ad 2. admonet S. Thomas, quod hoc, quod in baptizatis maior, vel minor gratia apparet, potest dupliciter contingere. Vno modo, quia in Baptismo percipit maiorem gratiam, quam alius propter devotionem maiorem, ut dictum est. Alio modo, quia etiam si æqualem gratiam percipiant, non æqualiter ea utuntur; sed vnus studiosius in ea proficit, alius per negligentiam gratiæ Dei deest.

9 Hoc idem asserit D. Th. 1. p. q. 62. artic. 3. ad 2. dicēs, quod inclinatio gratiæ non imponit necessitatem, sed habens gratiam, potest ea non uti, & peccare. Ex quibus, & alijs verbis D. Thomæ conatur deducere Ripalda libro 5. de Ente supernaturali disp. 110. sect. 10. num. 70. esse de mente D. Thomæ, quod efficacia gratiæ subdatur nostro arbitrio quantum ad vsum. Sed quantum ad rem ipsam, non est huius loci de hoc disputare; quia contrarium demonstrat Alvarez lib. 9. de Auxilijs disp. 87. nempe auxilium efficax præoperantis gratiæ non subdi libero arbitrio, sicut subiiciuntur habitus, quibus utimur, cum volumus; sed potius è conuerso ipsum Dei auxilium, fortiter, & suauiter humanam tibi subijcere voluntatem, & obsequentem facere. Quod planè desumitur ex Canone 6. Concilij Arausicani.

10 Quantum vero ad mentem D. Th. liquet aperte loqui de gratia habituali:

hæc enim est, quæ infunditur in Baptismo; de eademque aperte loquitur 1. p. siquidem titulus articuli est: *Vtrum Angeli sint creati in gratia?* Quod est per se notum inquiri de gratia habituali. Aperteque D. Thomas 1. ad Corinth. 15. lect. 1. circa finem, ad illa verba: *Gratia Dei sum id quod sum: expresse nostram, & cōmunē sententiā docet illis verbis: Tertio ostendit vsus efficaciam; quia hoc non à se solo, sed ex instinctu, & adiutorio Spiritus Sæcti: & ideo dicit: Non autem ego solus operor: sed gratia Dei mecum: Quæ mouet voluntatem ad hoc: Esaiæ 26: Omnia opera nostra operatus es in nobis. Philip. 2. Qui operatur in nobis vel le. Deus enim non solum infundit gratiam, quæ nostra opera grata fiunt, & meritoria; sed etiam mouet ad bene vtendum gratia infusa: & hæc vocatur gratia cooperans. Vbi clarè docet vsū gratiæ esse nouam gratiam, & nos abtecedenter mouere, quod est prius natura mouere, seu nos præmouere ad opera supernaturalia; & hac ratione verificari, quod omnia opera nostra operatur, vt docet Scriptura. Et ideo Thomistarum sententiā est D. Thomæ, Scripturæ, & Patribus conformis. De quo alibi.*

§. II.

Vtrum ex sola inæquali dispositione detur inæqualis gratia in Baptismo?

11 **Q**uamquam doctrina D. Thom. tribus conclusionibus contenta sit vniuersalis omnium Doctorum Antiquorū, & Recentiorū; tamen ab ea recedunt Scotus in 4. dist. 4. q. 7. Et Gabriel q. 2. docentes ex tribus alijs causis præter inæqualitatem dispositionum, posse prouenire inæqualem effectum Baptismi. Primo ex parte Dei, qui ordinato ad maiorem gloriam, rationabiliter potest conferre maiorem gratiam. Sed ille vltior gradus non confertur virtute Baptismi, sed de speciali beneuolentia diuina. Secundo ex parte Christi, qui potuit pro prædestinato ad maiorem gloriam plenius offerre passionem suam: & sic ex speciali oblatione in voluntate Christi potest esse inæqualitas gratiæ in aliquibus nunc baptizatis: dubium est (inquit) de facto; sed possibilitas esse causa. Tertio potest esse inæqualitas, quia in parentibus vnus partuuli potest esse maior motus, quam alteri pro suo partuulo; vel in aliquibus alijs ministrantibus, vel assistentibus Baptismo, propter quorū me-
rita

rita Deus vni paruulo potest conferre maiorem gratiam, quam alteri. Sed hoc non virtute Baptismi, sed meriti. Et hoc modo forte parentes Beati Nicolai orationibus suis meruerunt sibi maiorem gratiam, quæ erat in eo, etiam paruulo, principium tam mirabilis effectus vt duobus diebus in hebdomada vnica tantum lactatione contentus maneret.

12 Hæc sententia quantum ad primum dictum, approbatur à Paludano in 4. dist. 4. q. 1. licet alio fundamento. Quantum ad vltimum ei subscribit Caietanus q. 64. art. 1. Referunturque Guillelmus Estius 4. dist. 4. §. 9. Yribarne disp. 17. folio 191. Sed quantum ad omnia, eam optimè impugnant Soto in 4. dist. 6. q. 1. toto art. 6. Suarez disputatione 7. sect. 5. & disp. 28. sect. 3. Nuño q. 69. art. 8. diff. 1. Cabrera ibi disp. 3. & q. 64. artic. 1. disp. 6. Candidus disquis. 16. art. 8. dubio 1. & 5. & dub. 9. & 10. & alij communiter, cum quibus asserimus primo, quod secundum præsentem prouidentiam, sola inæqualitas diuinæ benevolentia, aut applicatio meritorum Christi, non sufficiunt ad inæqualem effectum baptismi: licet in alio rerum ordine, & de potentia Dei absoluta, nulli dubium, quod posset Deus ex sola sua voluntate, aut ex diuersa applicatione meritorum Christi inæqualem gratiam æqualiter distribuis concedere. Sicut & de facto, loquendo de effectibus per accidens, & miraculis, docet S. Thomas in corpore articuli, & ad 4. esse inæquales secundum ordinem prouidentia diuinæ: nam ea, quæ à solo Deo gratis conceduntur, non habeant aliam regulam; quia distribuat sua dona sicut vult.

13 Priorem partem (in qua sola est difficultas) egregie probat Soto, §. Hæc autem quatuor rationibus. In primis, quia opposita sententia tenuissimo nititur fundamento. Ex hoc namque, quod quilibet ad maiorem gloriam fuerit prædestinatus, non sequitur, per idem sacramentum ampliorem illi gratiam donari: sed hoc tantum sequitur, quod decedit in maiori gratia; quam quidem, tum maiori frequentia sacramentorum, tum etiam feruentiori virtutum vsu potest comparare.

Secundo. Si gradus ille excelsior gratiæ non datur virtute sacramenti (vt Scotus fatetur) non est cur potius per benevolentiam diuinam detur in sacramento, quam extra. Exempli gratia. Si paruulo ad egregium gradum gloriæ prædestinato, non datur virtute sacramenti nisi certus, idemque omnibus, gradus gratiæ (quod necesse est concedere: nam

Deus suauiter omnia disponens singulis Sacramentis virtute operis operati adteripit certum effectum) consequens fit vt reliquum augmentum, non solum dum baptizatur, sed post baptismum sine aliquo merito, dum paruulus dormiret, illi etiam conferret: nam si non datur virtute sacramenti, nec virtute proprii meriti, aut alieni, nulla est ratio cur in sacramento potius, quam alio tempore illi conferatur.

14 Tertio, si prædestinato ad maiorem gloriam, maior confertur gratia in sacramento propter foelicioræ prædestinationem, eadem ratione eidem iam adulto in quolibet opere meritorio Deus illi accumulabit vberioræ gratiam, quam in simili opere eiusdem meriti conferret alteri ad minorem gloriam prædestinato. Quia vero eadem ratione sine eius merito quando vellent, etiam dum ille dormiret. Quod esset omnia merita de medio tollere. Hoc autem non solum temerarium, & præter omnem rationem est: verum & contra illud Pauli ad Rom. 2. *Qui reddet unicuique secundum opera eius. Et contra illud 2. ad Corinth. 3. ver. 10. Vt referat vnusquisque propria corporis, prout gessit, siue bonum, siue malum. Et 1. ad Corint. 3. ver. 8. Vnusquisque propriam mercedem accipiet secundum suum laborem. Sicut & supplicia commensurantur delictis: iuxta illud Deut. 25. Pro mensura delicti, erit & plagarum modus. Et sic erit in die iudicii quod opera tantum adducentur in causam gloriæ Math. 25.*

15 Quarto, & vrgentissimè probatur. Nam est de fide ex Apostolo ad Rom. 8. & ad Ephes. 1. quod vnusquisque quoad altioræ gloriam prædestinatur: est etiam ad præstantiora bona opera prædestinatus. Quia ob rem, si Christus, qui quoad sufficientiam æqualiter pro omnibus passus est; id sanè fuit: quia non omnibus per æqualia opera, & per eandem sacramentorum receptionem erat applicanda. Secundum autem hanc opinionem non opus est, vt qui ampliorem est recepturus gloriam, cumulatiora habeat merita. Nam per illam gratiam, quæ ex Dei benevolentia datur sine sacramenti virtute, & sine merito, poterit habere maiorem gloriam, quam alter. Etenim habentes æqualia merita, possunt recipere inæqualis gratiæ gradus; imò qui habet minora opera, ampliores. Quod profecto nescio quis concedere audeat: nam tunc non esset æquissima libra diuini iudicii. Vnde contingeret vt homines ad operandum tegniores, negligentioresque redderentur. Item sequeretur, quod paruuli ante vsurpationis possent secedere

In grãtia inæquali; atque adeò ad inæqua-
lem gloriam: quod licet Gabriel concedat;
profecto non est tutum; cum absque pro-
prio merito sacramentalis gratia non augea-
tur. In summa hoc certè absurdum concessu
est, quod virtute passionis Christi detur ali-
cui gratia; nisi eadem passio, aut virtute sa-
cramenti, aut virtute meriti applicetur, &
iuxta gradum dispositionis, quæ est in susci-
piente.

16 Quod docuit Sanctus Thomas ter-
tia parte quæstione 49. articulo primo ad
quartum, dicens, quod quia passio Christi
precessit vt causa quedam vniuersalis remis-
sionis peccatorum (sicut dixerat quæstione
64. articulo quarto) necesse est, quod singu-
lis adhibeatur ad deletionem priorum pec-
catorum. Hoc autem fit per Baptismum;
& Penitentiam, & alia sacramenta, quæ ha-
bent virtutem ex passione Christi, vt expli-
cat quæstione 62. articulo quinto. Simili de
causa Concilium Tridentinum initio Sessio-
nis septimæ docet, quod per Sanctissima Ecce-
le siæ Sacramenta omnis vera iustitia, vel incipit, vel
cœpta augetur, vel amissa reparatur. Nec aliud
augmentum gratiæ, & gloriæ admittit secu-
dum præsentem prouidentiam, nisi ex pas-
sione Christi communicata, & applicata no-
bis per sacramenta, & per bona opera, vt pa-
tet Ies. 6. cap. 3. cap. 10. & 16. & can. 26. &
32. & 33.

17 Secundo asserendum cum relatis Au-
thoribus, quod paruulis, nec ex bonitate mi-
nistrorum, nec eorum orationibus, aut meri-
to, nec aliorum adstantium, datur maior
gratia: adultis vero potest impetrari, vel de-
congruo mereri; sed non semper, & infallibi-
liter datur. Sic intelligenda, quæ diximus q.
65. Priorem partem probat Soto §. Igitur.
Quia quod paruulo carenti vsurationis, aut
primam gratiam, aut eius augmentum quis
decongruo mereri valeat, fieri nequit nisi
merendo ei, vt ipse bonum animi motum
habeat, aut bonum opus exerceat. Quia
Deus non dat gratiam, nec auget nisi per sa-
cramenta, vel bona opera, quæ sacramenta
habent in voto. Bonus autem motus de lege
ordinaria paruulis non est possibilis. Nam si
Petrus Paulo mereretur, vt absque vilo eius
bono opere, vel daretur illi prima gratia,
vel augetur; tunc Paulus in gloria non re-
ciperet secundum opera sua, & prout gessit
in corpore: quod est contra iustitiam distri-
butiuam. Et pariter, vt proximè argueba-
mus, sequeretur, quod posset ei dormienti,
etiã extra sacramentum tam primam gra-
tiam, quam eius augmentum mereri: quod

reuera concedi non potest. Quin vero cuius-
bet adulto ab omni opere cessanti posset
alius gratiam mereri: quod eidem retributi-
uæ iustitiæ Dei manifeste aduersatur, quæ
nemini nisi secundum opera sua reddit. Et
reuera hoc videtur docere S. August. relatus
de Consecratione dist. 4. cap. *si inter bonos.*

18 Secunda pars est manifesta ex doctri-
na Diui Thomæ 1.2. quæst. 114. art. 6. & cõ-
muni Theologorum docentium, quod me-
rito congrui potest aliquis alteri mereri pri-
mam gratiam: quia congruum est vt Deus
faciat quod amici sui volunt, & petunt. Si-
cut S. Stephanus impetrauit conuersionem
Pauli, & lachrymæ S. Monicæ conuersionem
S. Augustini. Et fides portantium Paralyti-
cum profuit ad eius salutem: vt notat Glos-
sa Mathæi 9. ad illa verba: *Videns Iesus fidem
illorum.* Et Genes 18. Deus liberauit Loth
propter Abraham. Et Exodi 32. dicitur. *Re-
cordare Abraham; & Iacob.* Et Danielis 3: *Ne
auferas à nobis Domine misericordiam tuam pro-
pter Abraham dilectum tuum; &c.* Quæ testi-
monia non possunt alium congruum habe-
re sensum; quia cum solus Christus alijs de-
condigno mereatur primam gratiam, non
restat qualiter quoruadam merita alijs pro-
sint, nisi merendo decongruo, vel orationi-
bus impetrando.

19 Tertia pars constat ex cõmuni Theo-
logorum, inter alias, hanc statuentium diffe-
rentiam inter meritum decondigno, quod
habet æqualitatem, dat ius, & ex præordina-
tione diuina, habet infallibilem effectum:
meritum vero decongruo non habet eam
certitudinem, quia nec est æqualitas, nec
promissio diuina; & potest ex dispositione
recipientis impediri. Quod probat Diuus
Thomas illo artic. 6. ex illo Ieremiæ 15. *Si
fiterit Moyses, & Samuel contra me, non est aut-
ma mea ad populum istum.*

20 Quod obiicit Scotus de maiori gra-
tia Sancti Nicolai paruuli, soluit Soto §. *Ad
illud,* docens, quod illud fuit gratia gratis da-
ta tamquam prælagium sanctitatis ad quam
per egregia opera promouendus erat. Nisi
dicas acceleratum in eo fuisse rationis vsu:
quod firmum non habet fundamentum.

§. III.

De quantitate gratiæ Baptismi.

21 Sed duo adhuc inquirenda restant. Pri-
mo quanta sit gratia, quæ infantibus
per Baptismum datur?

Respondet Soto art. 6. §. *Adde,* credibi-
le esse gradum gratiæ Baptismalis esse mini-
mum

num omnium graduum gratiæ, qui in vita recipiuntur: nam ille solus confertur præcise virtute sacramenti. Enimvero si post modum paruulus confirmetur, iam adhibetur alius gradus illi Baptismali. Imò quia Confirmatio ordinatur ad protegendam publicitatem fidem; ac perinde ad robur eiusdem fidei, altiore gradum videtur per se suggerere. Alia vero sacramenta non applicantur nisi adultis, qui aliquam afferunt dispositionem, virtute cuius augetur gratia. Atque illa, quæ extra sacramentum per modum meriti decondigno augetur; quia per proprium actum suscipientis acquiritur, maior censetur, quam quæ paruulo per solum Baptismum datur.

22 Cæterum oppositum docet Suarez disputatione 28. lectione 3. §. *Sed antequam*, dicens quod eum dicitur gratiam, quæ infantibus per Baptismum datur, esse minimam; vt hoc sit verum, intelligendum est de minima, quæ per Baptismum datur: non enim est minima in intensione, quæ simpliciter reperiri potest in qualitate gratiæ; quia vel in nulla qualitate datur huiusmodi minimum in intensione. Vel si datur; gratis, & sine vilo fundamento, attribuitur effectui Baptismi. Præsertim cum Sancti Patres plurimum commendent, & exaggerent gratiam baptismalem.

Quo circa non existimo illam gratiam ita esse imperfectam, quin minor fuerit data paruulis per Circumcisionem, & per remedium legis naturæ: quia hoc pertinet ad plenitudinem perfectionis legis gratiæ, in qua & homines assumuntur, & per Baptismum consecratur ad perfectiorem statum; magisque spirituales, quam in lege veteri. Et Christi merita re ipsa iam exhibita copiosius operantur.

23 Deinde, non est improbabile, hanc gratiam baptismalem, quæ datur infantibus, habere plures gradus intensiōis, quam minima gratia, quæ datur per Pœnitentiam, Extremam Vnctionem, & similia sacramenta. Quamuis hæc comparatio incerta sit. Sicut etiam incertum est quot gradus gratiæ per Baptismum paruulis conferantur. Hæc Suarez.

24 Hoc vltimum est falsum, & contra Diuum Thomam 3. part. quæst. 65. artic. 3. vt ibi ostendimus. Alia vero duo sunt probabilia: sed incerta; & ideo permittitur vnicuique in suo sensu abundare.

25 Secundo videndum, qualiter crescat gratia baptismalis, quæ datur adultis?

In primis certum est id, quod docet So-

to verbis relatis, & Suarez sec. 3. §. *Altera quantitas*. gratiam baptismalem semper infundi intensiorem adulto, quam infantibus: quia semper adultus est melius dispositus, quam infans: nam hic nullam habet positiuam dispositionem; sed solam non repugnantiā: adultus vero semper esse debet positue dispositus per proprium actum. Quod sanctificationis genus perfectius est.

26 Secundo statuunt Nuño artic. 8. difficultate 2. ibi Cabrera tota disput. 4. quod non sola contritio, sed etiam attritio est mensura quantitatis gratiæ, quæ confertur in Baptismo, ita vt quanto illa fuerit maior, & gratia maior infundatur. Ratio est, quia quanto maior fuerit dispositio propria ad aliquem effectum, tanto ille melius producitur, & excellentior. Sunt enim, quoad hoc, sicut agentia naturalia. Quod significat Diuus Thomas in articulo vtens exemplo ignis. Sed propria dispositio ad Baptismum est attritio: siquidem habet per se dare primam gratiam, vt iam diximus. Ergo etiam quantitas attritionis facit infundi inæqualem gratiam. Quamuis accedens cum minima contritione, maiorem recipiat gratiam, quam summe attritus, quia est actus specie nobilior, ad cuius perfectionem alter nequit peruenire, sicut nec linea potest esse superficies, nec Leo potest esse homo.

27 Tertio magis in particulari id declarant, Nuño ibi §. *Pro cuius maiori*. Et quæstione 62. articulo 1. difficultate 4. conclusione 2. & Candidus disquisitione 16. articulo 8. conclusione 3. dicentes, quod si vnus accedat ad Baptismum cum contritione vt duo, & alius cum contritione vt quatuor; ille recipiet gratiam vt quatuor; iste vero recipit gratiam vt octo. Similiter quando vnus accedit cum attritione vt duo, & alius cum attritione vt quatuor, vbi nulla datur gratia ex opere operantis, sed tantum ex opere operato; ille recipit gratiam vt duo; iste vero vt quatuor. Et proportionabiliter recipit maiorem gratiam, quanta maior fuerit attritio.

28 Verosimilior tamen est computatio Magistri Soto, qui dicto art. 6. §. *In hoc ergo* ait, quod in hoc sensu conceditur, certum gradum cuique sacramento respondere, quod vbi nulla suscipientis invenitur dispositio, vt in paruulis, inuariabilis est. In adultis vero erit minimus, vbi minimam inuenit dispositionem, scilicet, vbi non aliam inuenit, quam obicis remotionem. Augebitur autem ab extrinseco per maiorem dispositionem subiecti. Non quidem ad æqualitatem

fitatem, quod si succedat cū dispositione vt vnum, augeatur gratia sacramentalis vt vnū, & si vt quatuor, vt quatuor: ita vt tantum sit augmentum gratiæ sacramentalis, quantum prouenit ratione meriti. Hic enim esset nimi⁹ excessus: sed quod cuilibet gradui dispositionis respondeat aliqua quota pars illius gradus, qui datur in ratione sacramenti, vt octaua, vel decima. Quo fit, vt quo gradus sacramentalis de se est maior, vt forte in Eucharistia, quam in Baptismo plus cuilibet gradui dispositionis respondeat.

DV BIVM IV.

Vtrum fictione recedente Baptismus suum effectum consequatur?

§. I.

Fictio impedit effectum Baptismi.

E Gimus iam quæst. 68. dub. 5. de dispositione requisita ad recipiendum sacramentum validum, & sacramentum cum fructu: per carentiam autem harum dispositionum dicitur homo fictus: siquidem, vt ait Diuus Thomashic artic. 9. dicitur aliquis fictus per hoc quod voluntas eius contradicit, vel Baptismo, vel eius effectui. Pro quo notat Soto in 4. dist. 6. q. 1. ar. 7. §. Hic primū, nomine fictionis intelligi hypocrisim, hoc est simulationē, dum quis non gerit in pectore, quod opere externo demonstrat: quia talis se accedendo fingit, qualis reuera non est. Et quāuis Diuus Augustinus lib. 7. contra Donatistas cap. 53. vt Diuus Thomas refert artic. 9. assignet quatuor modos fictionis: vt cum quis accedit non credens; cum tamen Baptismus sit fidei sacramentum. Alio modo per hoc, quod contemnit ipsum sacramentum. Tertio modo per hoc quod aliter celebrat sacramentum non seruans ritum Ecclesiæ. Quarto modo per hoc quod aliquis indeuote accedit. Tamen duo sunt modi, qui ad rem faciunt. Vel enim fictio opponitur substantiæ sacramenti: quia non habet intentionem illud suscipiendi: & sic inuolidum esse quæst. 68. ostensū est ex Innocentio Tertio cap. *Maiores*, de Baptismo. Vel fictio est aliud peccatum mortale, vt cum quis intendens suscipere Baptismum, non vult effectum peccati mortalis relinquere; imò est in eo obstinatus. Et huiusmodi fictio non obstat quo minus suscipiatur sacramentum cum caractere, & fide informi: obstat tamē ne gratia infundatur: atque adeo ne remis-

sio fiat peccatorum.

2 Admonet etiam Diuus Thomas art. 9. ad 3. quod fictus dicitur aliquis ex eo quod demonstrat se aliquid velle, quod non vult. Quicumque autem accedit ad Baptismum, ex hoc ipso ostendit se rectam fidem Christi habere, & sacramentum venerari, & se velle se Christo conformare, & velle à peccato recedere. Vnde cuique peccato vult homo inherere, si ad Baptismum accedit, fictus accedit: quod est indeuotē accedere. Sed hoc intelligendum est de peccato mortali; quod gratiæ contrariatur; non autem de peccato veniali. Vnde fictio hic quodammodo includit omne peccatum.

3 In hoc ergo sensu est de fide quod fictio impedit effectum Baptismi. Quod docent Sanctus Hieronymus in illud Psalmi 80. *Probabit te apud aquam contradictio*. Sanctus Augustinus lib. 1. contra Donatistas cap. 12. relatus de Consecratione dist. 4. cap. *Confunditur*. Et cap. *Quomodo Deus*. Vbi assertit illud Sapientia: 1. *Spiritus Sanctus discipline effugiet peritum*. Et Can. *Sicut ficti*. 1. quæst. 1. Sicut enim qui non vult baptizari, habet dispositionem oppositam substantiæ Baptismi: ita con. placentiā in peccato præterito, vel præteriti, vel voluntas illud committendi opponitur infusioni gratiæ: siquidem ad eam recipiendam nō est dispositus: & Deus non cogit hominem ad iustitiam, vt dicit Sanctus Damascenus lib. 2. cap. 30. & ex illo Diuus Thomas artic. 9.

4 Impeditur etiam effectus Baptismi siue nouo peccato suscipientis: quando inuincibiliter existimat se esse dispositum, cum reuera dispositus non fuit dispositione supernaturali, quam diximus requisitam vt cū sacramento iustificetur. Vel si inuincibiliter ignoret talem dispositionem esse necessariā. Quamuis regulariter, & moraliter loquendo non tam facile huiusmodi casus contingat: nec debeat admitti hanc ignorantiam fore inuincibilem: quia qui instruunt de mysterijs, etiam docent penitentiam, & attritionem esse necessariam ad fructum Baptismi.

§. II.

Ea ablata dare suum effectum, probatur auctoritate.

5 **Q**uamuis, quoad verba, omnes Doctores vniuersaliter, propter auctoritatem S. August. fateantur, quod remota fictione, Baptismus habet suum effectum: tamen quoad sensum, id negat Glossa Ioannis

Andreas cap. *Tunc valere, de Consecratione*, dist. 4. siquidem docet non propter baptismum fieri remissionem peccatorum, sed propter cordis contritionem. Quod & ibi docet Hugo Iurisperitus, & quidam alij Interpretes Iuriscanonici. Et Ioannes Medina Codice de Confessione tract. 2. q. de confessione ficta iteranda, fol. 71. lit. h. ait. *Dicendum nõ esse omnino certum, quod Baptismus valeat ad gratiã baptismalem, quando recedit fictio: quia aliquib⁹ visum est, quod tunc homo ille per solam contritionem assequetur gratiam.* Et Mathæus Kellisonus hic q. 69. art. 10. dub. 2. id problematicè defendit.

6 Deinde Scotus in 4. dist. 4. q. 5. lit. f. ait, quod cum quis Baptismum fictè suscepit, & postea poenitet de fictione, in ista poenitentia non recipit gratiam aliquam virtute Baptismi: quia susceptio ei⁹ mortua fuit; & mortuus reuiuiscere non potest. Sed verificatur, quod absolutus est à præcepto de Baptismo suscipiendo: quia illud impleuit. Illa autem implerio nihil sibi valuit ad salutem ante istã poenitentiam. Recipit ergo effectum Baptismi, quando poenitet; quia est filius regni: & non obligatur ad suscipiendum Baptismum ad hoc vt sit filius regni: quia illud præceptum pleuit. Idem docet Gabriel in 4. dist. 4. q. 1. art. 3. dub. 2. Adrianus in 4. q. 5. de Confessione dub. 4. §. *Ad rationes adductas.* Vazquez disp. 159. cap. 4. à n. 42. vsque § 1. dicens Baptismum recedente fictione prodesse ad salutem, aut tamquam obseruatio necessaria præcepti, quod in remedium ad salutem institutum est. Aut tamquam fundamentum necessarium, quo homo capax redditur sacramenti Poenitentiae. Velez opere operato per modum sacramenti remittens penam, non æternam. hæc enim cum culpa remittitur: sed temporariam, quæ alias post remissionem culpam, & poenam æternam maneret.

Demum Bernal disp. 13. de Sacramentis in genere sec. 2. n. 15. ait, quod non est auctoritas compellens asserere, Baptismum recedente fictione, esse illius gratiæ causam.

7 Dico primo, Baptismus recedente fictione confert suum effectum. Vt certam, & communem Theologorum sententiam, proponunt Soto in 4. dist. 6. q. 1. art. 8. §. *Conclusio.* Nuño q. 69. art. 10. diff. 1. Suarez disp. 28. sec. 4. Granados tract. 5. disp. 3. n. 2. Auerla q. 69. sec. 2. viginti Authores citans. Imò M. Petrus Soto sec. 4. de Baptismo circa finem ait. *Quam piã quidem, & dignam Dei misericordia sententiam, tota Ecclesia sequitur. Quod verificatur, non quia sit à Concilio diffini-*

ta; sed quia à Patribus, & Theologis recepta.

8 Probatur ex Diuo Augustino lib. 1. de Baptismo contra Donatistas cap. 12. dicente. *Sicut enim in illo, qui fidelis accesserat, fit, vt non denuo baptizetur, sed ipsa pia correptione, & vera confessione purgetur; quod non posset sine Baptismo: sed vt quod ante datum est, tunc valere incipiat ad salutem, cum illa fictio veraci confessione recesserit: sic etiam iste, qui Baptisma Christi, quod non amiserunt, qui se separauerunt, inimicus Charitatis, & pacis Christi, in aliqua hæresi, aut schismate accepit: quo sacrilego scelere peccata eius non dimittebantur: cum se correxerit, & ad Ecclesie societatem, vnitatemque venerit, non iterum baptizandus est, quia ipsa reconciliatio, ac pace præstatur, vt ad remissionem peccatorum eius in vnitatem iam prodesse incipiat sacramentum, quod acceptum in schismate prodesse non poterat. Ergo sacramentum antiquum antea datum ponit incipere valere ad salutem: & modo prodesse illud quod antea prodesse non poterat: quæ verificari nequeunt, si Baptismus ipse modo fictione recedente nõ det gratiam.* Item lib. 3. cap. 13. de Baptismo in schismate suscepto ait. *Tunc incipit valere idẽ Baptismus ad dimittenda peccata, cum ad Ecclesie pacem venerit: non vt iam dimissa non retineantur; neque vt ille Baptismus quasi alienus, aut alius improbetur, & alter tradatur: sed vt idem ipse, qui propter discordiam foris operabatur mortem, propter pacem intus operetur salutem.* Denique libro 6. cap. 5. loquendo de fide baptizati sic dicit. *Et ideo si ab illa peruerfitate, & à separatione conuersus venerit ad catholicam pacem, sub eodem Baptismate, quod acceperat, eius peccata dimittuntur propter vinculum Charitatis, sub quo Baptismate peccata eius tenebantur propter sacrilegium diuisionis, quia illud, & in homine iusto, & in homine iniusto semper sanctum est, quod neque aequitate alicuius augetur, neque alicuius iniquitate minuitur.* Vbi cum docet Baptismum etiam sanctum esse in homine iniusto, satis denotat de se efficacem esse vt recedente fictione conferat gratiam ex opere operato; & sic effectus nec ficti iniquitate minuitur.

Author ser. de Passione apud S. Cyprianum, ante finem ait. *Et licet indigni sint qui accipiunt, sacramentorum tamen reuerentia, & propinquiorem ad Deum parat accessum, & ubi redierint ad cor, constat ablutionis donum, & reddidit effectus munerum.* Eandem doctrinam tradit Hugo de S. Victore in epist. ad Romanum q. 157.

9 Respondet Vazquez à num. 47. vsq; 50. & Bernal nu. 15. & 16. quod isti duo Patres

tres non docent Baptismum recedente fictione dare gratiam. Collatio namque munerum, de qua in autoritate vltima, intelligi posset redire, tamen Baptismus non est illius causa, sed conditio: neque enim reddere dicitur collatio munerum, vel actio baptismi, vel à baptismo fluens: ¶ S. autem August. si locis adductis ait Baptismum prodesse tunc ad salutem, & ad peccatorum remissionem; etiam dicit hominem tunc pia correctione, & vera confessione purgari: sicut ergo correctio, & confessio, non est causa, sed conditio ad remissionem originalis, idem posset intelligi de Baptismo. Quis enim negat approximationem, aut aliam requisitam conditionem prodesse ad calefactionem, alium ve effectum? Rursus si dicit S. August. Baptismum tunc operari salutem; etiam dicit prius operari mortem: cuius tamen causa Baptismus non est. Si dicit sub illo Baptismate peccata dimitti; etiam dicit sub illo detineri. nec tamen Baptismus causa est detentionis. Adde quod Augustinus ait peccata dimitti propter vinculum Charitatis sub eodem Baptismate sub quo detinebantur propter sacrilegium diuisionis: ergo sicut istud peccata detinebat, & non Baptismus; sic intelligi potest auctore Augustino, nec Baptismus peccata dimittere, sed Charitatis nexus. ¶ Præterea scopus Augustini solum erat, posse verum Baptismum extra Ecclesiam conferri, eumque Baptismum venienti ad Ecclesiam prodesse ad salutem: hoc autem stare, quamuis baptismus ad salutem mera esset conditio. ¶ Denique baptismi præteriti efficientia in gratiam, eo tempore certa non erat: & recte intelligitur Augustinus ad soluendum argumentum, quod sine illa solui poterat, illam adhibere noluisse, ne scilicet catholicam doctrinam ex facili redderet difficilem. Hæc Bernal.

10 Sed hæc ferenda non sunt. Primo, quia ut cum Durando, Paludano, & Caietano, contra Glossam notat Soto, expositiones istæ textum corrumpunt: non enim hic disputamus de effectu Pœnitentiæ; sed de effectu baptismi per fictionem impedito. Et S. August. expressè ait, quod *Baptismus tunc incipit valere, cum fictio veraci confessione tollitur*: ubi Pœnitentiæ solum tribuit fictionem tollere: & tunc docet baptismum valere ad illud effectum, à quo impediabatur. Cum enim Donatistæ dicerent baptismum ab hæretico susceptum nihil valere, quia gratiam non conferebat: Respondet S. August. quod valeret quando recedit fictio.

Secundo ex eodem Soto ratione tertia

arguitur. Nam recedente fictione omnia peccata antecedentia baptismum plenè quoad culpam, & pœnam extinguuntur: nam hæc est conditio remissionis originalis, ut omnibus illis condonatis resurgat homo in nouam vitam. Quod ipsi Aduersarij concedunt. Nec negare possunt quia ex praxi Ecclesiæ; quamuis postea constet non accessisse attritum ad baptismum, non imponitur Pœnitentia pro præteritis peccatis: neque de illis fit confessio: quoniam in Pœnitentiæ sacramento non fit absolutio, nisi virtute clauium Ecclesiæ: cuius iudicio non subduntur peccata ante baptismum comissa: eo quod per baptismum homo primo iurisdictioni Ecclesiæ subijciatur: ergo eiusmodi remissio fit per Baptismum.

11 Tertio ad idem arguit Lugo de Sacramentis in genere disp. 9. sec. 3. n. 25. quia si virtus baptismi præteriti prius impedita potest postea, ablato obice, operari aliquod effectum, nempe remissionem pœnæ, non apparet, cur non possit alios; neque enim requiritur magis præfens causa ad vnum, quam ad alium. Deinde alia sacramenta, quæ ordinata sunt ad conferendam gratiam, & remittenda peccata; licet possint etiã tollere reatum aliquem pœnæ temporalis; non possunt tamen eum effectum præstare, nisi ponant effectum priorem gratiæ sanctificantis. Ut constat in sacramento Pœnitentiæ, & Extremæ unctionis. Ergo multo minus baptismus, qui ordinatur ad regenerandum; & viuificandum spiritualiter hominem, debet præstare effectum secundarium circa pœnam temporalem absque primario gratiæ sanctificantis.

12 Quarto specialiter contra Vazquez, & Bernal, arguunt Coninch q. 62. ar. 1. dub. 5. & Lugo à n. 28. vsque ad 32. ex contextu S. Augustini: quia alioquin non respondisset ad quaeritum. Et quia cap. 13. ait: *Cum ad Ecclesiam pacem venerint, tunc incipere valere Baptismum ad dimittenda peccata*. Et tertio quia falsim baptismum nominat causam illius remissionis, quia dicit operari salutem. Et cap. 12. ait: *Erodere iam in unitate sacramentum, quod acceptum in schismate prodesse non poterat*. Et cap. 13. *Sed ut eis etiam illud prodesse incipiat, quod habebant*. Ergo significat pari modo prodesse postea, ac profuisset, si impedimentum non fuisset: Sed antea prodesset ex opere operato: ergo & postea.

13 Denique omnes Theologi fatentur Patres docuisse sacramenta cautare gratiam, inde enim accepisse fatetur D. Thomas, ut retulimus q. 62. & Concilia inde sumplerunt suas diffinitiones. Sed nulla testimonia aliorum

rum Patrum referuntur de causalitate aliorum sacramentorum, cum non adest fictio, tam expressa, quam proferuntur testimonia Sancti Augustini pro causalitate Baptismi recedente fictione: vel ergo contemnenda est autoritas S. Augustini posita in Decreto, & admittenda ab omnibus Theologis; vel asserendum est esse auctoritatem, quæ compellat asserere baptismum recedente fictione esse illius gratiæ causam.

14 Quando autem S. Augustinus dicit sub illo baptisate dimitti peccata, intelligit per ipsum baptismum dimitti: & quia id sepe dixerat: & quia ratio, quam subiugit, id aperte significat: *Quia illud (inquit) in homine iusto, & in homine iniusto semper sanctum est; hoc est habet vim sanctificandi. Quæ ratio extrarem esset ad probandum, non per Baptismum, sed aliunde peccata dimitti. Nec obstat quod contritioni, seu charitati, & penitentia etiam tribuit S. Augustinus hunc effectum: quia ut eum refert, & exponit S. Thomas artic. 10. ad 3. illud eis tribuit, quia tollunt impedimenta, & in suo genere concurrunt. Et sic ad Baptismi effectum consequendum concurrunt Baptismus, & Penitentia; sed Baptismus sicut causa per se agens; penitentia sicut causa per accidens, id est remouens prohibens. Habuit autem motum S. Augustinum ad hoc docendum, ex rationibus, quibus conclusionem probant Theologi, erit manifestum.*

§. III.

Et duplici ratione D. Thomas.

15 **I**N primis D. Thomas ar. 10. in corpore, sic probat. Baptismus est quædam spiritalis regeneratio. Cum autem aliquid generatur, simul cum forma recipit effectum formæ, nisi sit aliquid impediens, quo remoto forma rei generatæ perficit suum effectum: sicut simul cum corpus granæ generatur, mouetur deorsum; nisi sit aliquid prohibens, quo remoto statim incipit moueri deorsum. Et similiter quando aliquis baptizatur, accipit characterem quasi formam, & consequitur proprium effectum, qui est gratia remittens omnia peccata. Impeditur autem quandoque per fictionem. Unde oportet, quod remota ea per penitentiam, Baptismus statim consequatur suum effectum.

16 Ad huius rationis intelligentiam recolenda sunt, quæ scripsimus q. 63. dub. 6. Videnda etiam, quæ notat Caietanus q. 69. art. 10. §. *Ad euidenciam horum, dicens Diuini Thomam utrum fuisse hac ratione, ut saluaret S. Augustini doctrinam de efficacia Baptismi recedente fictione, cum contrauni do-*

ctrina de efficacia sacramentorum: non enim videtur posse intelligi rem aliquam, postquam desijt esse, habere suum effectum, nisi aliquo modo res illa remanserit: videmus enim in his, quæ proiciuntur, tandem durare motum proiectorum, quandiu vis proiectantis aliquomodo manet: ut diximus lib. 7. Phil. q. 1. Similiter videmus posthumos ideò genitos mortuo patre, quia semine patris remanet in materno utero: & sic de alijs. Unde cum Baptismus desinat esse peracto sacramento, & tunc non valeat ad salutem propter fictionem baptizati; cum post multum tempus fictione ablata idem Baptismus valeat ad salutem, & nunc faciat, quod à principio fecisset; consequens est, quod ad hoc verificandum poni debet quod Baptismus aliquomodo remaneat, seu aliquid habeat, aut relinquat manens, ratione cuius valorem, seu effectum consequatur post biennium, v. g. Ideò cum aliud non remaneat nisi character, appellat eum D. Thomas formam christianitatis.

17 Sed rursus aduertit ipse Caietanus, Soto, & alij, quod character non est in rigore forma, quia nec est in anima, nec ab illo dimanat gratia, & est in malis gratia carentibus. Sed solum est quædam accommodatio: nam sicut in naturalibus, cessante impedimento, posita forma ponuntur eam consequentia; ita ex diuina institutione posito characteri, nisi adit impedimentum, datur gratia: nam characteri formaliter homo est Christianæ religionis membrum, est forma Christianitatis, quia ipso signatur familia Christi: & ad huiusmodi formam natum est ex diuinæ largitatis ordine consequi infusionem gratiæ remissionem omnis culpæ, & omnis pænæ, nisi impediatur obex fictionis: & propterea cessante fictione, sequetur infusio gratiæ remissionem culpæ, & pænæ, propter præsentem formam characteris, ad quem secundum ordinem diuinæ largitatis nata est sequi infusio gratiæ baptismalis.

18 Quia ratio hæc modum, quo id fiat, explicat, ideò eam prætulit D. Thomas in Summa. Sed rationem, quæ absolute probet id fieri, assignauerat in 4. Sententiarum dist. 4. q. 3. art. 2. q. 3. in secunda ratione, sed contra, dicens. Cuiuslibet culpæ in statu viæ potest remedium adhiberi: sed contra originalem culpam non est aliud remedium, quàm Baptismus. Ergo cum fictè accedentibus originale non remittatur, oportet Baptismum iterari, si recedente fictione Baptismus effectum suum non haberet: quod est inconueniens, & hæreticum.

19 Ratione eadem vtuntur Caietanus, Cano,

Canō, Soto, & omnes Thomistæ. Insuper Suarez disp. 28. sec. 4. Gran. trac. 5. disp. 3. n. 3. Lugo disp. 9. de sacram. in genere sec. 3. n. 34. vsque 37. Castrus Palaus tract. 18. puncto 9. n. 4. Cabrera artic. 10. disp. 1. §. 4. à nu. 14. vsque 17. Auerfa sec. 2. & alij communiter. ¶ Sed eam impugnant Vazquez disp. 149. cap. 1. n. 6. & cap. 3. à n. 22. vsque 35. & Coninch q. 62. art. 1. dub. 5. n. 66. quia S. August. nusquā eā, vel leuiter, iudicauit. Neq; tanti momēti pro ea ratio est vt ipse in eam sententiam illa adduceretur. Nam quod originale peccatum remitti nō possit sine Baptismo in re, vel in voto, non latet est vt dicamus Baptismum recedēte fictione operari: sed nullo alio modo, etiam per dilectionem Dei, alicui remitti posse, nisi aut re ipsa iam susceperit Baptismum; aut votum habeat, implicitum saltem, recipiendi illum: ita vt quemadmodum Baptismus in voto implicito, aut explicito nihil operatur per modum sacramenti ad remissionem peccati originalis, nec vim aliquam tribuit dilectioni ex opere operato; sed votum illius, quod est dilectio, seu contritio eandem vim habet ad iustificandum, quam haberet, si Baptismus institutus non esset: sic etiam si re ipsa antea susceptus, recedente fictione, nihil operaretur, dilectio vera haberi non posset sine voto illius, quæ alioquin non esset sine huiusmodi voto, nisi re ipsa susceptus fuisset.

Quod explicatur exemplo sacramenti Pœnitentiæ, quod est necessarium in re, vel in voto ad remissionem peccati mortalis post Baptismum commissi: & tamen quando aliquis extra sacramentum iustificatur per actum contritionis, in quo continetur votū implicitum sacramenti, non concurrat ipsū sacramentum, aut votum ipsius tribuens aliquam efficaciam contritioni, quam ipsa nō habebat ante sacramenti institutionem, & quam non haberet, etiam si sacramentum institutum non esset. Sed solum denotatur, quod qui contritur, debet suo tempore cōfiteri: & similiter qui non est baptizatus, debet baptizari, vel id intendere: alioquin veram contritionem non habet. Quod verificatur etiam si Baptismus, aut eius votum, ablata fictione non concurrant vt causa, sed solum vt conditio sine qua non.

20 Seu aliter dici posset, quod licet verum sit, quod peccatum originale per se primo tolli non possit nisi per Baptismum: at vero concomitanter, & peraccidens, auferri posse per Pœnitentiam, quatenus per illā confertur gratia, quæ tollendo fictionem, ex consequenti tollit peccatum originale, &

omnia mortalia cum illo cōiuncta: quia vnū mortale auferri nequit sine alio.

21 Quod si dicatur cum D. Thoma ad 2. quod ad Baptismieffectum consequendum e. n. currit Baptismus, & Pœnitentia: sed Baptismus sicut causa per se agens; pœnitentia sicut causa per accidens, id est, remouens prohibens. Inde inflat Vazquez cap. 3. n. 22. nam quod semel quocumque modo vere remissum est, non manet vlla ratione idoneum, vt iterum alio modo remittatur: vnde id quod intelligitur ab vna causa remissum, saltem peraccidens, nullo modo ab alia causa deinde per se remitti potest. Baptismus autem, & Pœnitentia nō concurrunt simul natura; sed prius Pœnitentia: siquidē prius est remotio impedimēti, quam introductio formæ, quæ coexistere nequit cum fictione impediēte.

Id autem confirmatur exēplo: quia peccata, quæ per priorem confessionem ratione obliuionis fuerunt peraccidens solum remissa, deinde quidem subiicienda sunt clauibus, vt in illa directa sententia absolutionis proferatur; quia sic Christus instituit: sed cū subiectum accedit in gratia, non absoluunt in re quoad culpam, quia peraccidēs iam remissa erant: licet ibi augeatur gratia. Quamuis igitur Baptismus recedente fictione gradum aliquem gratiæ conferret; tamen re ipsa non dimitteret vlla peccata, quæ iam, saltem peraccidens, virtute Pœnitentiæ remouentis obicem, essent remissa.

22 Vim tamen rationis instaurant Suarez lect. 4. §. Sed hic modus. Et Cabrera n. 14. & 15. quia nūquam peccatum aliquod mortale remittitur peraccidens, seu concomitanter per aliquod sacramentum, nisi cum ordine, ac voto alterius sacramēti, per quod tolli potest per se. Quia hoc exigit suavis prouidentia Dei, & optima Christi institutio. Vt quando quis bona fide accedens tantum attritus ad Eucharistiam, & per illam cōsequitur gratiam, & remissionem peccatorum, dicitur ille effectus peraccidens respectu Eucharistiæ, quia semper fit per respectum ad sacramentum Pœnitentiæ, vel cum voto illius. Sed originale peccatum, & alia actualia mortalia ante Baptismum commissa, nō respiciunt aliquam causam per se remissiuā illorum, nisi Baptismum: siquidem cum originale contrahatur generatione, non tollitur nisi regeneratione spiritali. Ergo non possunt, etiam concomitanter tolli per aliud remedium, nisi cum ordine ad Baptismum. Sed non per votum Baptismi futuri: quia est sacramentum initerabile: ergo per ordinem ad Baptismum iam susceptum.

Deinde, quamuis Baptismus præquiratur ut alia sacramenta dent gratiam ex opere operato; quia est ianua sacramentorum: tamen eorum effectus peculiare proxime non attribuuntur Baptismo. Cum ergo nulus possit iustificari ab originali nisi renascatur per gratiam, hic effectus attribuitur Baptismo ut causa per se.

23 Præterea, causæ adinuicem sunt causæ, & inter eas esse mutuam prioritatem ostendimus, & explicuimus lib. 2. Physic. q. 24. ubi adduximus D. Thomam 1. 2. q. 113. art. 8. ad 1. ubi docet, quod in genere causæ efficientis ex parte solis prius est illuminare, quam tenebras remouere; in genere autem causæ materialis, præparatiuæ subiecti, & remouentis prohibens, & ex parte aeris illuminandi, prius est purgare a tenebris; quam consequi lumen, ordine nature; licet utrumque sit simul tempore. Pariter ergo licet simul tempore concurrant Baptismus, & Pœnitentia ad iustificationem hominis sicte baptizati; & ex parte subiecti, & in genere causæ dispositiuæ, & remouentis prohibens, prius concurrat Pœnitentia; tamen in genere efficiētis, seu causæ per se instrumentaliter agentis prius concurrat, & principaliter Baptismus.

24. Ponderat etiam Lugo nu. 34 quod Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 4. probat sine Baptismo, aut eius voto non fieri remissionem originis, ex illis verbis Ioan. 3. *Nisi quis, &c.* In quibus Baptismus requiritur ut causa: hoc enim significat renasci ex aqua, & Spiritu Sancto, scilicet ab illis accipere per regenerationem spirituale esse. Quod non verificaretur nisi Baptismus concurreret ut causa: quia contritio non esset tunc vere, & in rigore votum Baptismi: nā votum significat desiderium, seu propositum: non potest autem ille homo desiderare, aut velle Baptismum, nisi per modum gaudij, aut complacentiæ in Baptismo præterito: nam sicut Pœnitentia in voto non est complacentia de sacramento Pœnitentiæ præterito; sed est desiderium, & voluntas in futurum: sic Baptismus in voto proprie, & in rigore, tunc solum datur, quando est desiderium, aut voluntas suscipiendi illum in futurum. Vnde & S. Leo epist. 78. alias 80. ait. *Qui Baptismo priuatur, necessaria liberatione fraudatur.* Et S. Clemens Papa epist. 4. post medium dicit. *Cōfugire ergo ad aquas istas; solæ sunt enim, quæ possint vim futuri ignis extinguere.* Alia argumenta Vazquez refert, & diluit Lugo a num. 38. vsque ad 49. Sed quia negat vilo modo concurrere sacramentum Pœnitentiæ ante Baptismum; quod nec ve-

rum est, nec conforme Diui Thomæ: ideo, facilius respondetur recurrendo ad mutuum causarum prioritatem, ut vidimus.

§. IV.

De gradu, & inæqualitate gratiæ, quæ confertur.

25 Sed videndum sequitur, utrum cum recedente fictione tollitur obex, de iustolium gradus gratiæ, qui correspondet contritioni, aut sacramento Pœnitentiæ, an vero etiam nouus gradus, qui correspondeat Baptismo præterito, ultra illum, qui correspondeat dispositioni præsentis? Difficultatē hanc ad utramque partem disputant Scotus in 4. dist. 4. q. 5. lit. e. & Soto dist. 6. q. 1. art. 8. in fine, & inclinant in sententiam negativam: quia cum iste fides ad gratiam Baptismi nullam dispositionem attulerit, videtur non suscipere maiorem gratiam, quam quæ modo respondet Pœnitentiæ. Alioquin commodū de fictione reportasset: nam si legitime suscepisset Baptismum, vnumque adeo gradum gratiæ; & postmodum rātum committeret peccatum, quantum fuit fictio, non reciperet postea gratiam, nisi quanta esset contritio. Et reuera S. Augustinus, & D. Thomas nihil loquuntur de gradu gratiæ, qui tunc recipiatur virtute Baptismi: sed solum quod virtute illius remittuntur præterita. Quod autem gratia habeat virtutem plura remittendi peccata, non arguit esse gradualiter maiorem: quia qui pluribus irretitus peccatis baptizaretur, aut cōfiteretur, cum minima attritione, plenissimam recepisset omnium indulgentiam. Profecto, inquit Soto, qui sic responderet, maxima se probabilitate tueretur.

26 Suarez disp. 28. sec. 4. ait, quod hæc sententia non caret aliqua probabilitate; licet sibi simpliciter non placeat: quia non est iuxta mentem Theologorum, & Patrum, qui simpliciter loquuntur de quolibet effectu Baptismi, & maxime de effectu gratiæ.

Vazquez vero disp. 159. cap. 3. a nu. 27. vsque ad 34. Scoti, & Soti sententiam iudicat probabiliorē; licet eorum ratio ipsi non proberetur.

27 Conferri tamen gradum gratiæ distinctum utriusque sacramento respondētē, reputat ita certum Nuño art. 10. diff. 1. ut dicat oppositum paruum, vel nullam habere probabilitatem. Cabrera disp. 1. a n. 17. vsque 22. Bonac. disp. 1. q. 6. punct. 3. n. 3. Candidus disp. 16. ar. 9. dub. 10. Lugo disp. 9. sec. 3. dub. 1. Trullench lib. 1. c. 5. dub. 3. nu. 6. Et hanc

hanc esse magis communem, notat, & sequitur Aueria lect. 2. §. Quarto. Quia quando recedit fictio, sūt ibi duæ causæ gratiæ iustificantis, omnino inter se differentes, nempe Baptismus, & Pœnitentia, & vnaquæq; habet suum proprium effectum; neque casualitas vnus impedit, aut minuit casualitatem alterius. Et subiectum est capax gratiæ Baptismi, & Pœnitentiæ: ergo vtraque confertur.

Neque habet commodū ex fictione, quia vt ait Scotus, potius habet maximum detrimentum; quia tempore Baptismi, & sequenti vtque ad Pœnitentiam, est filius gehennæ: & omnia opera eius mortua sūt. Si autem non fuisset fictus, fuisset tunc, & post vltq; ad lapsum, filius regni, & opera eius viua, quibus meruisset augmentum gratiæ, & gloriæ. Ideoque id cedit in commendationē Pœnitentiæ, & diuinæ largitatis, qui tantam vim contulit Baptismo, vt vim habeat operadi ablato obice, ac si tūc conferretur; & ideo in omnino est aliterendum. Concordatque D. Thomas in 4. dist. 4. q. 3. artic. 2. q. 3. ad 2. dicens, quod Baptismus recedente fictione habet illum effectum, quem prius habuisset, si fictio non fuisset.

28 Secundo inquiritur, vtrum conferat gratiam iuxta mensuram dispositionis.

Negatiuam sententiam docent esse probabiliorē, Suarez disp. 28. lect. 4. circa finem. Coninch q. 62. art. 1. dub. 6. num. 102. Probabilēque dicit Nauo q. 62. art. 1. diffic. 6. ad 4. Et Cetrus Palau tract. 18. punct. 9. nu. 8. & 9. Omninoque sequitur Serra q. 62. art. 1. dub. 4. conc. 4. Item Aueria q. 69 lect. 2. fine, docentes non recipere virtute Baptismi, nisi certum gradum gratiæ, minimū videlicet, & infimum ex diuina institutione taxatum. Probant tum a priori; quia in hoc casu dispositio valet solum tanquam remouens obicem, & impedimentum: quare non maiorem gratiam Baptismus conferet, quā dum sine impedimento suscipitur, vt in paruulis. Tum, quia nō oportet hunc effectum Baptismi plus amplificare, quam necesse sit ad remittenda peccata, iuxta doctrinam Sæcti Augustini: & vt peccata præcedētia Baptismum, dicantur virtute huius Sacramenti deleri: quare debet tali modo limitari effectus Baptismi. Tum etiam a posteriori, quia alioquin inferri posset vltērius, si homo sicte baptizatus, se primum disponat per actū vt vnum, postea vero alium, & alium actū intensiorem eliciat; quod semper maiore, & maiorem virtute Baptismi percipiet gra-

tiam. Quod nullatenus dici potest. Tum de mum, quia de facto constat hominem, qui suscipit Baptismus cum attritione, v.g. vt vnum, recipere gratiam vt vnum; sed si tūc habuisset actum vt duo, maiorem percepisset gratiam. Tamen quamuis postea perfectionem actum exerceat, non propterea maiorem ex virtute Baptismi recepturam gratiam. Ergo a fortiori homo, qui in dispositus suscipit Baptismus, dici non debet maiorem percepturam gratiam, dum feruentior actum eliciet: quia alioquin esset quod ad hoc melioris conditionis: quod etiam non est admittendum.

29. Afirmatiua sententia est communior; & vera: & ideo in eam magis inclinat Nauo q. 62. art. 1. diffic. 6. ad vltimum in fine. Tenentque Cabrera q. 69. art. 10. disputatione 1. num. 10. & 27. Candius disquisitione 16. art. 9. dub. 10. Et admittit Vazquez disp. 139. cap. 5. stando in ea opinione, quæ docet Baptismus recedente fictione conferre gratiam ex opere operato. Idem probat Lugo disp. 9. de sacramentis in genere lect. 3. dub. 2. num. 73. In primis ex Concil. Trident. sess. 14. cap. 4. vbi de detestatione, & retractatione peccatorum sic dicitur: *Fuit autem quouis tempore ad impetrandam veniam peccatorum hic contritionis motus necessarius.* Cocurrit ergo illa detestatio ad effectū Baptismi, vt meritum de congruo, impetrando; maiorem autem vim habet ad merendum, melior, & perfectior dolor de peccatis, quam minus perfectus: ergo effectus inæqualis eorrespondet.

Secundo ex doctrina generali eiusdem Concilij Frisurani sess. 6. cap. 7. gratia datur adultis inæqualiter secundum propriam cuiusque dispositionem: Ille autem actus quo auferitur obex, est vera, & propria dispositio: quia Baptismus præuens non remittit peccata sine dispositione recipientis: ergo nec Baptismus præteritus, qui maiorem vim non habet. Et quia solum defectus dispositionis impediēbat ne operaretur: ergo cum operatur, ad eam dispositio.

30. Addit Lugo n. 72. & 75. & 85. quod ex melioribus operibus, quibus a tempore Baptismi disponit se homo, vtque ad pœnitentiam, quæ tollitur obex, crescit effectus Baptismi: quia dispositio ad gratiam, nō solum est dolor de peccatis, sed etiam alij actus pii, quibus homo disponitur, & impetrat gratiam; licet illam de condigno non mereatur. Licet enim cum recedit fictio, non detur dispositio ad Baptismus; datur tamen dispositio ad effectum Baptismi

mi, & respectu huius non est solū remouens prohibens.

30 Idem intentum principale probat Granados tract. 5. disp. 3. num. 12. nā quando Baptismus fide recipitur, licet tunc non sortiatur effectum, adhuc virtus, & efficacitas eius moraliter perseverat, quali expectans in recipiente conuenientem dispositionem, vt gratiam, & remissionem peccatorum operetur: ergo attritio, vel contritio, quæ postea elicitur, non est censenda vt mera quædam ablatio impedimenti; sed potius vt appositio dispositionis requisitæ: vere enim per illam redditur aptus homo, vt consequatur gratiam, & remissionem peccatorum.

Confirmatur, quia si propriè, & rigorosè loquamur, attritio, quæ postea elicitur ad tollendam fictionem, non auferit impedimentum prius appositum: nam si fictio acciderit, vt accidere potest, sine culpa baptizati; non est impedimentum, quod auferatur: si enim aliquod esset, maximè peccata forèt, quæ quis ante Baptismum cõmiserat. hæc autem per attritionem non auferuntur; cū ipsa sola non sufficiat ad delenda peccata: ergo prædicta attritio potius se habet vt dispositio, quam Baptismus requirit vt conferat effectum suum: ergo iuxta illius mensuram confert gratiam, sicut & remissionem peccatorum. Et sic doctrinam generalè de alijs sacramentis conferentibus gratiã, iuxta dispositionum inæqualitatem inæqualè, dicimus omnino hic verificari.

31 Ad primam probationem in contrarium constat ex dictis negandum esse antecedens: quamuis enim actus, quo tollitur nō disponat ad Sacramentum validè iam diu susceptū; disponit tamen ad gratiam, seu effectum sacramenti, quæ nunc confertur subiecto disposito: & ideò altior subiecto magis disposito datur.

Ad secundum dicitur, quod non amplius extendimus doctrinam, quam exigat consequentia Theologiæ. Imò cum sit vniuersalis regula, quod sacramentorum effectus in adultis sunt inæquales iuxta recipientiū inæqualem dispositionem; cum non sit reuelatum Deum in hoc casu aliter statuisse, non est casus iste sine aliquo solido argumento excipiendus à communi doctrina.

32 Ad tertiam ipse Suarez, §. Denique postea fatetur illud inconueniens non esse magni momenti, & commune esse vtrique sententiæ, vt notat Lugo num. 30. nam si aliquis nunc baptizetur cum contritione, vt duo, & postea habeat alios actus intentos cõ-

tritionis; alter vero differat Baptismum vsque ad finem vitæ, & tunc baptizetur cum contritione vt quatuor, hic recipiet maiorem gratiam sacramentalem, quam ille: & ideò erit melioris conditionis. Imò, qui culpabiliter distulit baptizari vsque ad finem vitæ, peraccidens potest esse melioris conditionis: quia affert illi remissionem omnimodam peccatorum totius vitæ quoad culpam, & quoad pœnam. Quam fructum non consequitur, qui debito tempore multis retro annis baptizatus fuerat. Hæc tamen omnia sunt peraccidens. Nā per se loquendo, melioris conditionis est, qui cito baptizatur, & est Filius Dei per gratiam, potens mereri de cõdigno gloriæ augmentum, & est capax aliorum sacramentorum. Sic qui digne suscepit Baptismum, per se loquendo, est melioris conditionis; licet peraccidens possit aliter euenire.

Ad vltimam respondetur, quod est dispar ratio de actibus, qui sunt simul, cum Baptismus causat, ac de illis, qui postea eliciuntur: nam primi prosunt ex opere operato: & ideò ait D. Thomas ad 1. quod *sacramentum Baptismi est opus Dei, & non hominis. Et ideò non est mortuum in ficto, qui sine Charitate baptizatur.* Alij vero solum prosunt ex opere operantis.

DVBIVM V.

Quæ peccata deleantur per Baptismum recedente fictione?

§ I.

De remissione venialium.

1 IN primis est difficultas, vtrum Baptismus impeditus ad remissionem venialium, possit postea, ablato obice, eam cõferre?

Supponimus cum D. Thoma in 4. distinctione 4. q. 2. art. 1. q. 1. ad 3. quod quantum est de se baptismus tollit omnem culpam, originale, & actualè, non solū mortalem, sed venialem: quæ quamuis non contrarietur gratiæ simpliciter, contrariatur tamen gratiæ baptismali; quæ debet esse perfecta ratione nouitatis vitæ. Sed potest impediri effectus eius ex parte recipientis, si sit indispositus per fictionem. Sed cum fictio sit peccatum; sicut peccatum mortale est peccatum simpliciter, ita facit fictū simpliciter; & totaliter effectum Baptismi impedit

pedit quantum ad remissionem culpæ. Sed peccatum veniale, quod in actu, vel in proposito est, facit fictum secundum quid, & est secundum quid peccatum, vt dispositio ad peccatum. Et ideo impedit effectum Baptismi, non simpliciter, sed quantum ad remissionem illius venialis. Idem docet dist. 12. q. 3. art. 1. q. 3. ad 3. In hoc ergo casu, quod homo est contritus, vel attritus de mortalibus, & habet complacentiam, vel propositum committendi aliquid, vel plura venialia, quia est fictus secundum quid, inquiritur, an si postea poeniteat de venialibus, & respectu illorum auferatur obex, an Baptismus tribuat suam effectum in ordine ad illa, & deleantur vi illius quoad culpam, & penam?

2 Negat omnino Vazquez disp. 160. cap. 3. etiam stando in communi sententia, quæ affirmat Baptismum recedente fictione remittere mortalia. Quia autoritas Sancti Augustini, & ratio institutionis ad summum procedit de remissione mortalium, quæ est necessaria ad salutem: non autem de remissione venialium, quæ non sic est necessaria.

3 Cæterum Suarez disp. 28. sect. 4. §. *De ces, quid si*, ait. Rei pondetur, quamuis non sit æque certum redire effectum Baptismi quoad remissionem venialium; quia Baptismus non est medium necessarium ad huiusmodi remissionem; nihilominus probabilius est, etiam hunc effectum reddere: quia si Baptismus ita est institutus vt possit operari ablato impedimento ex parte suscipientis, etiã si ipse non existat, non est verisimile hoc esse limitatum ad vnum effectum eius potius, quam ad alium: nullum enim fundamentum est ad id excogitandum. Præcipue, quia gratia illa, quæ datur recedente fictione, tam vere est regeneratiua, ac si esset data in præsentia Baptismi: & ideo quantum est de se, omnino transmutat hominem, & delet omnem maculam superioris vitæ. Vnde sit vltimè probabile, totum hunc effectum simul redire, si respectu totius simul tollatur fictio: Vel etiam successiuè, & diuersis temporibus, si eodem modo auferatur impedimentum: quia causa semper manet eadem, & eadem virtute, ac determinatione ad operandum, si ex parte subiecti auferatur impedimentum. Quid ergo mirum, si impedimentum paulatim auferatur, effectum etiam paulatim, & per partes conferri? Hæc ibi.

4 Aliter idem probat Lugo disp. 9. de sacramentis sect. 5. nu. 93. Et de Poenit. disp. 16. sect. 1. n. 44. ex efficacia Baptismi, qui

in hoc æquiparatur Martyrio. Quamuis autem Martyri non remittantur omnia venialia in hac vita propter obicem, remittuntur ei in primo instanti mortis quoad culpam, & penam in virtute Martyrii præteriti: quia iniuriam facit Martyri, qui orat pro Martyre. Ergo cum etiam credant fideles recenter baptizatum immediate mortuum euolare statim in cælum, remittitur ei tota poena. Cur ergo non idem dicemus de effectum remissionis culpæ? Ratio enim est eadem, scilicet totalis regeneratio, & ablutio veteris hominis: ad quam non magis expectat tollere reatum poenæ, quam reatum culpe, vt constat.

5 Hæc ratio subsumit aliquid incertum, quamuis enim illud privilegium Martyrio concedat Caietanus 3. p. q. 87. art. 1. ad 2. Tamen ibidem negat idem, quoad hoc, dicendum de Baptismo: ait namque. Aduerte idem esse iudicium de dormiente occiso pro Christo, vel baptizato. Quod intelligo secundum merita secundarum causarum. Nam si quis inulet dormitum cum proposito dicendi mane mendacium officiosum, & interim dormiens occideretur pro Christo, crediderim ego ex diuina largitate, etiam illius peccati plenissimam remissionem per Martyrium consequi. Quamuis per Baptismum illius remissionem non consequeretur, propter voluntatem actualiter actualitate virtuali peccato inhaerentem.

6 Privilegium autem hoc Martyri esse incertum, constat, quia nullibi est reuelatum. Et D. Thomas eodem modo id negat de Baptismo, ac de Martyrio. Vnde 3. p. q. 87. art. 1. ad 2. ait, quod passio pro Christo suscepta, sicut supra dictum est, q. 66. art. 1. obtinet vim Baptismi: & ideo purgat ab omni culpa, & veniali, & mortali: *Nisi actualiter voluntatem peccati inuenerit inhaerentem.* Et Soto in 4. dist. 15. q. 2. art. 1. ad 2. ait. *Illud tamen privilegium Martyri ego non facile credam.* Quare quidquid sit de hac ratione, ratio præcedens, quæ insinuat a D. Th. satis efficax est.

7 Quod confirmat Auerfa sect. 2. ad hominem: nam Vazquez eodem capite fatetur, virtute Baptismi sicte suscepti, conferri postea auxilia gratiæ tempore opportuno, quando homo se disposuerit, & fictionem abtulit. Ergo etiam concedendum est de remissione venialium peccatorum.

8 Ad argumentum Vazquez respondet Lugo num. 94. ex ratione S. Augustini lib. 6. de Baptismo cap. 5. hunc effectum colligi: quia opus Baptismi sanctum est, & est opus

opus Christi: Et ideo nullius iniquitate minuitur. Quæ efficacia Baptismi nõ probatur ex sola necessitate, sed ex institutione Christi, & perfectione gratiæ baptismalis quæ, ut ait D. Thomas relatus num. 1. *debet esse perfecta ratione obicitatis vitæ*: quia tenetur ex aqua; & Spiritu Sancto semel, hoc est, de posita tota vita veteri, & eius debitis, ac sordibus. Vtrum autem ad venialium remissionem requiratur nouæ gratiæ infusio? Exponitur infra q. 87. tractando de Pœnitentiæ effectibus.

§. II.

De peccatis post Baptismum commissis.

9 Secunda difficultas est, an Baptismus sic susceptus, vim habeat remittendi mortalia post ipsum commissa, quæ præcedunt ablationem fictionis?

Partem affirmantem, ut probabilè tradit Paludanus in 4. dist. 4. q. 15. nu. 24. ita dicens. Hoc igitur verum est, quod illud peccatum mortale commissum post Baptismum confitendum est: non quia aliter non remittatur, scilicet, per remotionem fictionis ex naturali cõcomitantia; sed propter præceptum de confitendo: ad quod obligatur etiam ille, cui ex maxima contritione esset dimissa culpa, & pœna. Pœna autem illius mortalis postea commissi, cum ipsa nullam necessariam connexionem habeat ad remissionem culpæ, nisi quod de æterna mutatur in temporalem; virtute Baptismi, nisi aliud sit, non remittitur. Sic igitur posset dici, quod attritio sufficit: & tunc virtute Baptismi, etiam fictio mortalis, & mortalia sequentia delentur quoad culpam, & pœnam æternam: quæ habent connexionem. Licet alias mortale ante, & post Baptismum commissum non remitteretur sine contritione: Sed hoc est per accidens. Hæc tibi. Licet immediatè etiam proponat alium dicendi modum. Hunc sequitur Syluester verbo *Baptismus* 4. q. 17. in fine. Probabilemque dicit Suarez disp. 23. sect. 5. post secundam conclusionem.

10 Et reuera argumentum Paludani, sumptum à paritate aliorum sacramentorum, satis videtur vrgere. Nam sacramentum Pœnitentiæ non est directè institutum ad dimittenda peccata non confessa, vel per obliuionem, vel propter aliam causam rationabilem: & tamen, quia vnum peccatum remitti nequit sine alio, & non possunt re-

mitti mortalia confessa, quia remittuntur mortalia oblita; ideo ista remittuntur indirectè, & alia directè, quia dat gratiã, quæ simul necessario excludit omnia peccata mortalia. Ergo illa dispositio, quæ sufficit ut Baptismus deleat peccata prius commissa, quæ per se, & ex propria institutione remittit, sufficit etiam ut cõcomitanter deleat peccata; quæ cum illis inuenit coniuncta.

Quod confirmatur: nã q. 62. dub. 6. late ostendimus Eucharistiam, & alia sacramenta viuorum interdum dare primam gratiã; quamuis directè sint instituta ad dandam gratiæ augmentum. Quamuis teneatur homo habere votum, saltem implicitum, illa peccata confitendi cum ea cognouerit. Ergo quauis fictus teneatur confiteri peccata post Baptismum commissa; tamen dispositio, quæ sufficit ad directè remittenda peccata præcedentia Baptismum, sufficit, ut indirectè, & per cõcomitantiam deleat mortalia sequentia Baptismum, & præcedentia ablationem obicitis.

11 Oppositam sententiam merito tenet Soto in 4. dist. 6. q. 1. ar. 8. §. *Hic ergo*. Duplici ratione. Primo, quia illa crimina, quæ subsequuntur Baptismum, iam subiiciuntur Ecclesiæ clauibus, atque adeo Pœnitentiæ; quare non remittuntur per baptismum. Secundo, quia si Baptismus dum recipiebatur, sortiretur suum effectum, non amplius, ea remitteret, quæ deinceps committerentur. Sed propterea, quod tunc non habuit effectum, non fuit melioris conditionis: ergo neque eadem post remittet: remittuntur ergo per Pœnitentiam.

12 Hanc sententiam *veriorè* esse fateatur Suarez supra. Et Vazquez disp. 160. capite 2. & Lugo disp. 9. sect. 4. nu. 56. etiam solum dicit *veriorè*. Vnde excelsit Cabrera q. 69. ar. 10. disp. 2. §. 5. dicens hoc esse de fide: quod solum est verum, si loquamur de remissione directã, iuxta doctrinam Concilij Trident. sess. 7. can. 10. de Baptismo. Et sess. 14. cap. 1. & 2. & 5. De qua etiam solùm loquitur D. Thomas hic ar. 10. ad 3. Ideoque insufficienter ex illo id probat Auersa hictione 3. Verba enim D. Thomæ sunt. *Ad 3. dicendum, quod effectus Baptismi non est tollere peccata futura, sed presentia, vel præterita. Et ideo recedente fictione, peccata sequentia remittuntur quidem, sed per Pœnitentiam, non per Baptismum. Vnde non remittuntur quantum ad totum reatum, sicut peccata præcedentia Baptismum. Quod totum admittit Paludanus, quia non ponit remitti, nisi indirectè, & cõobligatio-*

gatione subijciendi illa peccata clauibus Ecclesie: quod affirmari nequit de peccatis præcedentibus Baptismum.

13 Melius probat Suarez, quia nullum sacramentum habet virtutem ad remittendum peccatum post susceptionem ipsius sacramenti commissum, neque directe, nec indirecte; nec vlllo modo: non enim ad hoc sunt vlla ratione instituta: neque ad huiusmodi effectum à Deo acceptantur: sunt enim sacramenta medicinæ curatiuæ præcedentium peccatorum, & præseruatiuæ sequentium. Non tamen fuit conueniens vt haberent etiam vim ad delenda peccata postea committenda: nam huiusmodi medicinæ nõ adhibentur donec ægritudo inlit. Neque in aliquo alio sacramento huiusmodi effectus reperiri vnquam potest.

14 Ad argumentum respondet Suarez non esse certum, sed satis dubium, quod sacramentum Pœnitentiæ cum sola attritione susceptum, remittat indirecte peccata oblita. ¶ Rectè tamen id impugnat Lugo num. 58. primo ad hominem, quia ipse Suarez to. 4. disp. 20. lect. 2. num. 13. id omnino concedit. Et nullus Theologus dubitat, excepto Ioanne de Medina, Cod. de Confessione q. de absolutione ab oblitis. Secundo, quia id debet omnino esse extra controuersiam propter verba Cõcilij Tridentini sess. 14. cap. 5. vbi ad ostendendam facilitatẽ, & suauitatem illius sacramenti, asserit nihil aliud exigi, quam præmisso diligenti examine, ea peccata confiteri, quæ in memoriam venerint: *Reliqua autem* (inquit) *peccata, quæ diligenter cogitanti non occurrunt in vnuersum, eadem Confessione inclusa esse intelliguntur.* Videlicet in ordine ad eorum remissionem: nõ si memoriæ occurrant, est obligatio ad confitendi, vt docent D. Thomas in 4. dist. 17. q. 3. art. 4. q. 2. ad 3. & Theologi communiter. Habet ergo vim sacramentum Pœnitentiæ remittendi illa peccata, licet omissa, si adsit attritio vniversalis, quæ ad ipsa extendatur. ¶ Hac ergo omnia solutione, aliam latè curat assignare Lugo n. 59. & 60.

15 Sed meo videri iufficiens, & facilis est secunda solutio Suarez, quam solam sequitur Auersa, admissa enim maiori, & minori, negatur consequentia; siquidem nõ est simile: quia peccatum oblitum supponitur iam commissum aut susceptum tale sacramentum Pœnitentiæ: & ideo habere potest efficaciam ad tollendum illud, saltẽm cõcomitantè: peccatum autem de quo hic agimus, non erat commissum quando Baptismus susceptus est. Neque sacramenta viuõ

rum faciunt ex attritio contritum, nisi respectu peccatorum, quæ ante susceptionem talis sacramenti commissa fuerunt.

§. III.

De peccato fictionis, & de alijs, quæ sunt simul cum Baptismo.

16 **D**E peccato fictionis rectè docet D. Thomas art. 10. ad 2. quod *fictione nõ remouetur per Baptismum; sed per Pœnitentiam subsequenter.* Quod pariter docuit S. Augustinus lib. 1. de baptismo capite 12. dicens. *Tunc valere incipit ad salutem Baptismus, cum illa fictio veraci confessione recesserit, &c.* Prius ergo natura (vt arguit Soto dist. 6. q. 1. art. 8. ad 2.) tollitur per Pœnitentiam fictio, & tunc Baptismus originale cum omnibus ante ipsum commissis actualibus plenissimè abstergit, iuxta ea, quæ ibi subiungit S. Augustinus, & asserit ibi D. Thomas. Ne hoc vllus Theologus negat, neque negare potest illud peccatum sacrilegij esse materiam sacramenti Pœnitentiæ, & necessario confitendum, vt dicit Suarez disp. 28. lect. 5. conclus. 3.

17 Qui & duplicem rationem assignat. Primam à priori: nam peccata sequentia Baptismum, non remittuntur per Baptismum, sed per Pœnitentiam. Sed peccatum fictionis computatur inter ea, quæ Baptismum sublequantur. Quod & docet Soto, §. Quod si arguas. Tum, quia sicut prius natura est Baptismus esse, quam causare gratiam; ita prius natura est Baptismus esse, quam actualiter illi ponere impedimentum ne conferat gratiam. Tũ, quia in ordine ad suscipiendum, & dispositionem eius, prius natura infundit characterem, quam gratiam; siquidẽ stat velle baptizari, & prius est, quam disponi ad gratiam; & sicut character baptismalis est potentia passiva ad alia sacramenta, & eorum effectus; ita & ad effectum gratiæ baptismalis: ergo fictio, qua ponitur obex gratiæ Baptismi, supponit eius characterem, & hominem esse baptizatum.

Secundo, quia fictio per se, & directè includit oppositionem repugnantem effectui Baptismi, quia tollit dispositionem ad illũ requisitam. Ergo non fuit Baptismus institutus ad hoc peccatum delendum, cum ex sua institutione oppositum requiratur. Et eadem ratione non potest illud tollere concomitantè, quia per illud impeditur ne iuum conferat effectum. Videatur Cabrera disput. 2.

§. 3. Et Caiet. art. 10. ad 2. ait: excipitur autem sola fictio, quoniam ipsa est, quæ cōtrahitur sacramento.

18 De peccato autem antecedenti, quod fuit causa fictionis, Scotus in 4. dist. 4. q. 5. dicit, quod si fictus dum baptizabatur, erat in septem criminibus, quorum lex habuit tūc attritionem, septimi vero complacentiam, postea dū relipiscit, tenetur de illo septimo conteri, & quatenus erat, v. g. adulterium, & quatenus fuit causa fictionis, scilicet, sacrilega susceptionis Sacramenti, quæ fuit insignis irreuerentia, de alijs vero nō requiritur noua, vel contritio, vel attritio.

19 Rectè tamen Caietanus, communiter receptus, admonet, quod talis fictus sufficienter confiteretur, dicendo se iniuriā fecisse Baptismo, ponendo illi obieciā peccati mortalis, & confitenda cōmissa post baptismum. Quoniam per accidēs est, quod hæc vel illa peccata dederint causam fictionis: quia dum non considerantur vt formaliter opposita, sunt peccata ante Baptismū, quæ non sunt materia. Pœnitentiæ sacramenti. Vnde Soto art. 8. §. *Contra hoc*, addit imperitiens esse vllām tūc habuisse attritionem. Imò quamuis omnium habuisset complacentiam, sufficit postmodum habere dolorem fictionis, quæ fuit indigna susceptio Baptismi, & subsequentiū delictorum: nā illa contritio in virtute includit contritionem omnium præcedentium. Quia cum requiritur per se contritio fictionis, & subsequentiū, & consequentiū, & per accidēs omnium præcedentium requiritur. siquidē nō potest esse sine dolore omnium, saltem in genere.

20 Quantum ad peccata committantia, Soto dicto art. 8. §. *Ex quo fit consequens*, docet, quodecumque peccatum in susceptione Baptismi commissum, esse contritione delendum. Vt si quis susceperet Baptismum, vt res Ecclesiæ furaretur, aut forte vt per simoniā beneficia obtineret; omnia illa requirūt contritionem, & confessionem: quia susceptio cum tali proposito est sacrilega. Quam doctrinam dicit probabilem, Nuño art. 10. dubio 2. cōc. 3. Sequiturque Coninch q. 62. artic. 1. dub. 6. conc. 3. Et Lugo de Pœnitent. disp. 16. sect. 1. n. 23. vsque 44.

21 Nihilominus D. Thomas art. 10. ad 2. ait, quod fictio non remouetur per Baptismum, sed per Pœnitentiā subsequentiē, qua remota Baptismus aufert culpam, & reatum omnium peccatorum præcedentiū Baptismum; & etiam simul existentium cum Baptismo. Afferit D. August. lib. 1. de Baptismo ca-

pite 12. qui & eadem vniuersalitate loquitur de peccatis ante Baptismum, & in Baptismo: vtique vsque ad vltimum instans in quo perficitur. Sicque interpretatur Caietanus. Et esse probabilius dicit Nuño dub. 2. Et cōmuniter Thomistæ sequuntur. Item Vazquez disp. 160. cap. 2. & alij communiter, vt refert, & sequitur Diana parte 3. tract. 4. resol. 14. Fauetque non parum Concilium Tridentinum sess. 14. cap. 2. dum sola peccata post Baptismum commissa decernit subiciēda clauibus Ecclesiæ. Et quia sola fictio formalis directe opponitur effectui Baptismi; & ideo non habet sacramentum virtutē ad illam tollendam. Reliqua vero peccata ex se nō habent directe repugnare effectui Baptismi: vnde non est cur non habeat vim ad illa delenda.

22 Hanc doctrinam dicunt Suarez disput. 28. sect. 5. post 3. conclus. Auerla sect. 3. §. *Quarto demum*, & Lugo num. 2. esse speculatiuē verisimilem, ac probabilē; sed quod moraliter vix potest ad praxim reduci: nā vix est moraliter credibile, vt aliquis duret in aliquo actuali consensu prauo toto tēpore, quo perficitur Baptismus, vsque ad instans in quo consumatur Baptismus intrinsicè, quin etiam post baptismum perfectū in eodem actu aliquo tempore duret. Vnde moraliter loquendo, tale peccatum durabit aliquo tempore post baptismum. Ergo saltē ratione huius moralis periculi, seu dubij, oportebit huiusmodi peccatorum confiteri, atque de illo conteri.

§. IV.

Quæ dispositio requiratur vt Baptismus facti susceptus habeat suum effectum?

23 **V**Azquez disput. 160. c. 2. existimat semper requiri contritionem, etiā si neque aliud peccatum commiserit post Baptismum; nec peccatum fictionis in ipsa susceptione baptismi; sed ignorantia, & bona fide fuerit excusatus à noua culpa in receptione baptismi sine debita dispositione. Quia D. Augustinus, & alij antiqui non dixerunt in tali casu solam attritionem sufficere. Et cum hæc res innitatur magis auctoritati, quam rationi, non erit id prohibito asserendum. Idem docet Serra 3. p. q. 62. art. 1. dub. 4. post 3. conc. fol. 91. Nam sicut attritio supernaturalis, quam quis habuit multo ante susceptionem baptismi, non sufficit

vt sine obice negatiuo suscipiatur, si in ipsa susceptione actuali baptismi sola attritio naturalis inueniatur: ita post Baptismum cum obice negatiuo susceptum, non sufficit ad tollendum talem obicem sola attritio: quia cum sola ipsa non sufficiat ad iustificationem; nec etiam sufficiet ad auferendum omnino rationem voluntarij, quam habent peccata: ac per consequens, nec sufficit ad tollendum obicem negatiuum.

24. Per oppositum Paludanus in 4. dist. 4. q. 3. num. 4. Syluest. & Suarez vt supra retulimus, reputant probabile, quod non requiritur contritio, vel confessio; in eo qui post Baptismum sicte susceptum peccauit mortaliter. Quia ad Baptismum sufficit attritio, non solum initio, sed quoties operari valet: posita autem gratia baptismi peccata sequentia remittentur indirecte, & consequentive.

25. Reliqui vero Authores communiter, specialiter Nuño dub. 3. & Cabrera disputatione 3. Syluius, Suarez, Coninch, Lugo, Bonacina, Henriquez, & Diana, quos refert, & sequitur Aueria lect. 4. Candidus dilquisit. 16. att. 9. dub. 9. & alij docent in priori casu sufficere attritionem, sicut sufficeret à principio, quia Baptismus obice ablato, eandem vim habet, ac si ab initio fuisset receptus sine impedimento. Sed si à principio adesset attritio, gratiam daret. Ergo cum illa sola desisset, & nunc adsit, suum sortietur effectum. Deinde, si nouo non appposito impedimento, requireretur contritio: cum hæc per se valeret ad delenda peccata, etiam non præmisso Baptismo valeret; & ideo non erat necessariū eā virtutē Baptismo tribuere. Rursus Vazq. ipse admittit, in eo qui post Baptismum alia de nouo mortalia peccata commisit, sufficere attritionem cum confessione posteriorum peccatorum: ergo si non adessent alia noua peccata, sufficeret attritio de prioribus. Quod implicite satis indicauit S. Augustinus, & antiqui Scholastici docentes sufficere eandem dispositionem, quæ ab initio esset sufficiens: & hanc sæpè diximus esse contritionem imperfectam, quæ attritio dicitur.

Nec est eadem ratio de attritione, quæ præcessit Baptismum, ac de illa, quæ subsequitur: nam quæ præcessit, non coniungitur cum illo, nec ab illo eleuatur; quæ subsequitur vero, quia manet Baptismus in acceptatione diuina, cum illo coniungitur, & ab eo eleuatur, ac si elicita fuisset attritio, quando ab initio conferebatur Baptismus. Et sic respondetur ad argumentum M. Serra.

26. Casu vero, quo post Baptismum sine dispositione debita susceptum, denuo peccauit mortaliter, vel indigne, & culpabiliter mortaliter suscepit Baptismum, tenetur conteri, vel habere attritionem cum Sacramento Pœnitentiæ, vt auferatur fictio, & baptismus det suum effectum. Quia baptismus solum habet vim ad tollenda peccata antecedentia: & pro sequentibus Deus non istud, sed aliud remedium instituit, vt subiiciantur Ecclesiæ clauibus: ideoque non remittuntur, nisi per absolutionem in re, vel in voto inclulo in actu perfectæ contritionis. Et ideo non sufficit sola attritio ad consequendum effectum baptismi.

DVBIVM VI.

Vtrum sit proprium Baptismi, quod conferat suum effectum recedente fictione; an vero id omnibus competat sacramentis nouæ legis?

Res est omnino incerta, quia nec reuelata, nec ex reuelatis manifesta: & ideo non solum Theologi sunt diuisi in varia placita; sed quilibet pro se conatur adducere D. Thomam. Et quamlibet quis sententiam eligat, non deerunt graues patroni, & non contemnendæ rationes.

§ I.

Opinio id soli tribuens Baptismo.

2. **M**agist. Soto in 4. dist. 6. q. 1. ar. 8. ad 1. ita ait. Nihilominus (vt meam fatear incertiam) si meo arbitrato res definienda esset, malle prærogatiuam hanc Baptismo soli adscribere, vt nulli alij conueniat sacramento. In primis namque res est, cuius ex sacris litteris colligi nequit certitudo; atq; adeo de qua liberum est sic, aut aliter coniectari. Et Augustinus, qui rei huius præcipuus est author, hoc soli Baptismo tribuit. Et D. Thomas, quamuis in Quarto, vbi non tam expressim res examinabat, aliud (vt vulgo forsan circumferebatur) dixerit: hic vero in Summa non nisi soli baptismi hoc adscripsit. Quare hic characterem in genere, non tanquam gratiæ dispositionem induxit; sed singulariter baptismalem, tanquam formam, quæ fit homo Christianus: quam obrem non virtutem characteris

secun-

secundum eius generalem rationē; sed singulariter ratione Christianismi, ait baptismū effectum suum fortiri, scilicet gratiam, qua Deo in filium baptizatus adoptatur. Neque vero quod hic ait, sacramentum esse opus Dei, & ideo non esse mortuum, tāquam vniuersalem causam adfert, vt eadem ratione cuncta sacramenta fide suscepta possint reuiuiscere: sed solum vt negaret sacramentum esse opus mortuum. Quod autem semel per mortuā susceptionem impeditū, postea reuiuiscat, est singularis baptismi prerogatiua: eo quod ad remissionem originalis contagij institutus est, atque adeo ad plenissimam indulgentiam, & regenerationē filiorum adoptionis in nouam vitam: quod alijs nō conuenit sacramentis. Tametsi etiā singulari modo præ alijs sacramentis dicatur opus Dei, eo quod nec clauis Ecclesie requirit, neque vero dispositionem in suscipiente, vt apparet in paruulis.

3 Id vero, quod de Pœnitentia Sanctus Thomas dixit, sic forsā (vt proprio loco videbimus) intelligendum est, quod cum sit sacramentum in remissionem dumtaxat actualium institutum, sitque perinde iterabile, si postquam fide suscipitur, succedat contritio, succedet perinde fructus remissionis per modum meriti; & si adhibeatur iterum Sacramentum, adhibebitur subinde, & sacramentalis gratia, illi simillima, quæ per priorem absolutionem esset suscepta. Hæc Soto.

4 Quem sequuntur Vazquez disp. 161. cap. 2. Maratus de Baptismo disp. 12. sect. 1. & vltima. Bernal de Sacramentis in genere disp. 13. sect. 1. num. 10. & sect. 2. à num. 20. vsque 25. Qui & vltius confirmat: nā ideo probat D. Thomas 3. p. q. 1. ar. 3. quod si Adam non peccaret, Verbum Diuinum carnem non assumeret, quia Incarnatio est sublime mysterium ex sola Dei voluntate, ac libera institutione pendens; ac proinde non asserendum, nisi innotescat ex sacris literis, Concilijs, Traditione, vel alia quapiā fidei, vel Theologiæ regula. Sed nulla eiusmodi regula tradit, gratiam illam remota fictione, conferri per alia sacramēta, quā per baptismum. Ergo non est asserendum conferri.

Confirmatur à contrario. Baptismus enim recedente fictione remittit ex opere operato poenas temporales: vnde planissime inferimus remittere culpas, & infundere gratiam. At qui de nullo alio sacramento cōstat, quod ablata fictione remittat, vel vt causa, velut conditio poenas temporales;

aut quod habeat effectum aliquem simile, & cum gratiæ collatione connexum. Ergo nulli alij cum fundamento possumus tribuere, quod recedente fictione gratiam afferat, siue vt causa, siue vt conditio.

5 Tādē, quia si humana ratione res hæc transigi deberet, profecto semel concessa Baptismo, cūctis esset deferenda. Quod omnes recentiores in Eucharistia censent, in eodem modum. Idque valde notandum est, cum illud sit omnium sacramentorum longe nobilissimum, & facile princeps; ideoque videatur ante quodcumque aliud hanc prerogatiuam sibi suo iure vindicare. Nec absurditas inde illata adeo patens est. Nam si ex fructu arboris bono, sed male percepto, sumā sanctitatē, & gratiam Vnionis humanū genus adeptum est, & per illum Angelico longe sublimius redditur: quid mirum (dicit aliquis) si ex fructu sanctissimo, sed indigne sumpto, sumptionum delictio per Pœnitentiam deleta, tantam quis accipiat sanctitatem, per quam altero iusto longissimè iustior euadat? Quæ tamen ratio non satisfaciet Aduersarijs: & tamen fortiosem ipsi nō habent ad illud Baptismi munus cum ceteris sacramentis communicandum.

§. II.

Opiniones extendentes ad alia sacramenta.

6 D Vrandus in 4. dist. 4. q. 4. num. 8. Et dist. 17. q. 13. nu. 7. id priuilegiū soli concedit Baptismo, & Pœnitentiæ: nam in sacramentis, in quibus suscipiēs potest ponere obicem gratiæ, & in quibus gratia est principalis effectus Sacramenti, vt potè quia per se ordinantur ad deletionem culpæ, vt Baptismus, & Pœnitentia, videtur habere locum hæc pactio dilatoria: vnde sicut ponitur, quod baptismus habeat effectū suum recedente fictione, sic potest colorate dici de Pœnitentia. Subdit tamen, quod non est omnino simile, quia baptismus iterari nequit, & sequeretur, quod in perpetuum priuaretur homo remissione omnis poenæ, si non daret gratiam recedente fictione: quod est inconueniens maximum. Quod non currit in Sacramento Pœnitentiæ sæpè iterabili: propter quod pactio dilatoria non habet æquè locum in Pœnitentia, sicut in baptismo. Sequitur Cano Relect. de Pœnitentia parte quinta folio 42. col. 4. ad 1. quia sunt hæc duo sacramenta necessaria ad salutem, quorum proprius effectus est aperire ianuā Regni

§. III.

Id conuenit omnibus excepta Eucharistia.

10 **D**Emum alij hoc priuilegium omnibus tribuunt, excepto Sacramento Eucharistia. Ita Suarez disp. 28. sec. 4. Coninch. Filliutius, & Lugo disp. 9. de sacramentis in genere sec. 6. Layman lib. 5. trac. 1. capit. 7. in fine. Castrus Palaus trac. 18. punc. 9. nu. 6. Villalobos tom. 1. tract. 5. diffic. 21. num. 2. & trac. 7. diffic. 32. num. 1. Bonacina disp. 1. quest. 6. puncto 3. in medio. Trullenchi libro 1. capit. 3. dub. 3. num. 4. Exceptionem probant Primo ab inconuenienti, quia ex opposito sequeretur sacerdotem scienter toto vitæ curriculo in mortali peccato celebrantem, si in mortis articulo conteratur, vel cum attritione consistatur, recipere ingentem gratiæ cumulum correspondentem omnibus Missis præteritis: in quibus celebrandis ingentia sacrilegia commisit. Unde fieret repente sanctissimus, & eo sanctior quo plura fuissent sacrilegia: & multo sanctior, si singulis diebus contra leges Ecclesiæ celebrasset decies, vel centies: quod ex se incredibile apparet. Tum etiam quia Apostolus docet indigne sumentes iudicium sibi manducare: quod ex parte verum non esset, si recedente fictione ad vitam proderet. Admittunt autem Egidius, Layman, & Castrus Palaus, quod si ante specierum consumptionem recedat fictio, cum tunc adsit sacramentum, probabile esse suum effectum conferre.

11 De alijs autem sacramentis id probant rationibus aliarum sententiarum. Quia sacramenta sunt opera Dei, & Christi: quorum virtutem maxime commendat, quod maneant in diuina acceptatione cum efficacia ad cauendum effectum, quæ primum fuerint ablata impedimenta. Specialiter quia cum sacramenta imprimuntur characterem, sunt initerabilia, videtur inconueniens, quod homo per totam vitam priuetur eorum fructu. ¶ De Pœnitentiâ etiâ, quia non est minus necessaria ad remissionem peccati mortalis commissi post Baptismum, quàm sit Baptismus necessarius ad remissionem originalis, & actualium, quæ præcedunt Baptismum. Et ideo ratio quæ mouit D. Augustinum vt id concederet Baptismo, probat concedendum Pœnitentiæ. Indeque à paritate idem videtur dicendum in alijs sacramentis, quia valida susceptione, supposita institutione Christi acquirit homo ius, vt quoties auferat obicem, sibi conferat gratiâ, & auxilia sacramento respondentia.

12 Hæc sententia videtur reliquis probabilior, & conformior D. Thomæ, qui ex-

regni Cœlorum peccatoribus occlusam: alias siue his sacramentis, & vi illorum esset apertio ianue cœlestis: quod Sacris litteris aduersatur. Vnde si quis semel acceperit vere hæc duo sacramenta, consequens sit vt virtute illorum regnum Cœlorum consequatur.

7 Alij omnibus, & solis sacramentis Characterem imprimuntur hunc effectum tribuunt. Ita Richardus in 4. dist. 4. artic. 1. q. 2. ad 2. Maior ibi q. 4. Couarruias capit. Alma mater. parte 1. §. 4. n. 13. Granados de Eucharistia trac. 9. disp. 7. n. 14. Syluius 3. p. q. 69. art. 10. fauet Paludanus in 4. dist. 4. q. 5. n. 12. dicens, quod in sacramentis imprimuntur characterem est specialis necessitas, quod sortiantur effectum suum recedente fictione: quia alias non posset eorum effectus haberi, quia non possunt iterari. Idem docet Syluester verbo Baptismus 4. q. 17. Quod, & admittit Cano vbi supra: ne perpetuo homines huiusmodi fructu priuentur. Videturque esse ad mentem D. Thomæ in 4. dist. 4. q. 3. art. 2. q. 3. in cor. & ad 3. vbi ait, quod in Eucharistia non imprimitur character, cuius virtute possit aliquis virtutem sacramenti percipere fictione recedente; & ideo non est simile.

8 Alij tribus prædictis etiam addunt sacramentum Pœnitentiæ. Ita Paludanus, & Richardus, & alij, quos refert, & sequitur Syluester verbo Confessio. 1. quest. 22. post, 4. conc.

9 Rursus alij id tribuunt omnibus sacramentis, nullo excepto. Ita Caietanus tom. 1. Opusc. trac. 5. q. 5. §. Communis autem. Petrus Soto lec. 5. de Baptismo. Nuño 3. p. q. 62. artic. 1. diffic. 6. Candidus disq. 16. art. 9. dub. 5. Serra 3. p. q. 62. artic. 1. dub. 3. concl. 4. Philippus à Trinitate disput. 5. dub. 5. Cabrera 3. p. q. 69. artic. 10. disp. 4. n. 9. Henriquez lib. 1. cap. 25. nu. 7. & Diana 3. p. tract. 4. resol. 15. dicit se hanc sententiam libenter amplecti, quia multum extollit, & amplificat dignitatem sacramentorum nouæ legis. Videturque fauere D. Thomas in 4. dist. 17. q. 3. art. 4. q. 1. dicens, *Et secundum hæc confessio etiam potest esse in eo, qui non est contritus, qui potest peccata sua sacerdoti innotescere, & clauibus Ecclesiæ se subijcere. Et quamuis tunc non percipiat absolutionis fructum, tamen recedente fictione percipere incipiet, sicut etiam est, & in alijs sacramentis.* Vbi videtur vniuersaliter de omnibus loqui. Quod tamen Cano non admittit aduertens, quod non dixit in omnibus

& quod referri potest ad hoc quod alia sacramenta recipiuntur à fictis.

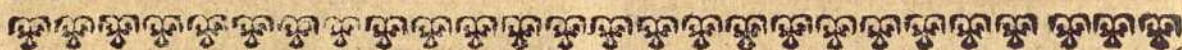

presse exceptit Eucharistiam, & nullibi eam includit, cum generalis loquutio exceptionem admittit alibi in proprio loco exponendum. Non tamen negamus penultimam sententiam, & etiam primam esse valde probabiles: & ideo vnusquisque in hoc puncto poterit in suo sensu abundare. Quæ autem desunt ad pleniorē intelligētiam, explicātur disputando de sacramento Pœnitentiæ informi

13 Facile etiam argumenta soluuntur. Primum solum manet attendendo rationes nostræ sententiæ. Nec autoritates D. Thomæ in plano, & sincero sensu verificantur, nisi in vltimis sententijs, vt sola earum lectio est perspicua. Secunda confirmatio nullius est roboris: quia solus Baptismus debite susceptus abfoluit à culpa, & à pœna:

unde non mirum, quod ei tribuamus hunc effectum recedente fictione. Alia vero sacramenta sicut hunc effectum non habent sine obice suscepta, non mirum, quod nō habeāt ablato obice.

14 Ad vltimam confirmationem respōdetur bene intelligi quod diuina bonitas ex malo culpæ sumpterit occasionem nos redimendi, & exaltandi: sed tamē ipsa actio peccati non fuit, quæ nobis profuit, sed eius remedium per Christum. At vero in casu præfenti ipsa sacrilegia, posito quod attritio cū sacramento remoueret obicem, prodesse ad ingentem gratiæ cumulum: quod est absurdum, & incredibile: & minime necessarium, cum tam sæpè Eucharistiam accipiamus: & esset occasio data sæpius indigne cōmunicādi, cū spe de Pœnitētia in fine vitæ.

QVAESTIO LXX.

DE CIRCUNCISIONE, QUÆ

PRÆCESSIT BAPTISMVM.

§. I.

Notationes circa litteram.

Bactatui de Baptismo præmissit M. Soto in 4. di. linc. 2. tractatum de Circuncisione, tum quod antiquius sacramentum, nū quod ad nostrum Baptisma quasi præambulum fuit; & ideo expediens vltimū ei sermonem eius antepone, cumque illo, qui est de Baptismo Ioannis coniungere: vt istæ ambæ ceremoniæ additū nobis ad materiam Baptismi aperiant. Melius tamen hic D. Tho. in fine tractatus de Baptismo, de Circuncisione tractat, vt denotet de illa nō agere nisi propter analogiam cum Baptismo, & quia ad illū disposuit; & ideo vbi erat locus disputandi de alijs præparatorijs Baptismi, fuit occasio agendi de Circuncisione. Vnde rationē ordinis assignās ait in prologo huius quæst. *Deinde de considerandum est de præparatorijs ad Baptismum. Et primo de præparatorio, quod præcessit Baptismum, id est de Circuncisione. Secūdo de præ-*

paratorijs, quæ concurrunt simul cum Baptismo, scilicet, de Catechismo, & Exorcismo. Siquidem de Baptismo Ioannis, vt in proprio loco egerat D. Tho. 3. p. q. 38. quia in q. 37. loquutus fuerat de Circuncisione Christi, & in q. 39. erat sermo futurus de baptizatione Christi, qui fuit baptizatus Ioannis Baptismo.

2 Quatuor articulis totius quæstionis claudit doctrinam. In primo, vt manifestū statuit, quod Circuncisio fuit præparatoria ad Baptismum, & præfiguratiua ipsius. In secundo docet, quod Circuncisio conuenienter fuit instituta in Abraham. In tertio explicat, quod ritus Circuncisionis fuit conueniens. In quarto ait, quod ab omnibus ponitur communiter, quod in Circuncisione peccatum originale remittebatur. Et subdit quod in Circuncisione conferebatur gratia quantum ad omnes gratiæ effectus, aliter tamen quam in Baptismo: nam conferebatur ex virtute fidei passionis Christi, cuius signū erat Circuncisio: & ideo non operabatur instrumentaliter, nec imprimebat Characterem, sicut Baptismus.

Multa

3 Multa quæ hic solent disputari, pertinent directè ad Interpretes Sacræ Scripturæ Genesis 17. Vbi Rupertus libro 5. in Genes. cap. 31. & Oleaster ad illa verba: *Qui non est de semine tuo ait. Si autem quæ eras, cur Deus signum patitur in tali membro expecterit? Dicendum, quod quia pactum erat de semine multiplicando, voluit Dominus in membro generationis characterem poni.* Videantur Raynerius in Panthologia tom. 1. verbo *Circuncisio* per nomen capita, & ibi Ioannes Nicolai. Et hic Soto, Nuño, & Cabrera, & Suarez in commentarijs horum quatuor articulorum. Larius Vazquez disp. 162. vsque 165. Præcipuam difficultatem articuli quarti iam latè discussimus q. 62. dubio. 7.

4 Circuncisionibus eunctis Iudeorum, Etiam præsentem assistere, fabulantur Iudæi, vt referunt Galatinus lib. 10. de Arcanis cap. 6. Genebrardus libro. 1. Chronographiæ folio 159. Maluenda libro. 10. de Antichristo cap. 2. Circuncisio arte posse præputiari, & eam docuisse Etai: & sic verificari, quod tempore Antiochi 2. Macabeorum 4. dicitur: *Et fecerunt sibi præputia: ex S. Epiphanius libro de Ponderibus, & menturis, & ex multis alijs, quos erudite refert; explicat Maluenda lib. 1. de Antichristo cap. 9. folio 19. & 20. in vltima editione. Quod examinare ad nos nunc non pertinet.*

§. II.

Verum nunc liceat Circuncisio simul cum Baptismo?

5 **I**N Theatro vitæ humanæ tomo. 2. ver. *Circuncisio* ita refertur. Apud Atyopes, siue Indos Christianos superstitione retinent Circuncisionem etiam cum Baptismo; & quidam excusant eos à peccato mortali, quia id facere dicuntur dumtaxat in memoriam generis sui, dicentes se priundos ex Abrahamâ, & Regem suum ex familia Dauid: Aut ex deuotione imitandi Christum: cum alioquin sciant se non obligari, neque fidem ponant in Circuncisione. Hæc ibi. Idè licere docent Adrianus in 4. q. 1. de Baptismo artic. 1. in sol. arg. Cæter. 3. p. q. 37. artic. 1. & ibi Nazarius folio 49. latè. Solentque referri Suarez lib. 9. de legibus cap. 14. num. 9. Sed tamen communem sententiam tenet tom. 2. in 3. p. q. 37. ar. 1. Tenet tamè hæc Medina 1. 2. q. 103. artic. 4. Lorca 1. 2. sec. 5. disp. 35. membro 2. & 2. 2. sec. 1. disp. 23. membro 1. num. 7. vbi ait. Tertio probatur, quoniam Ecclesiâ Atyopum communi vsu Circuncisionem

seruat; non tamquam cæremoniã legis Iudaicæ, sed ob Christi imitationem; nec ritus eorum damnatus est ab Ecclesiâ Catholica, nec illum omittere coacti sunt. Hoc idem latè defendit Angelus Maria Verricelli, Clericus Regularis q. 23. nu. 10. de missionibus.

6 Sed quia oppositam sententiã defendit S. Antoninus 2. p. tit. 12. cap. 6. Siluester verbo *fides* q. 5. ibi Armilla num. 9. & Soto lib. 2. de Iust. q. 5. art. 4. in fine cor. & Raynerius cap. 9. Nauarrus in Manuali cap. 11. num. 27. & de hoc puncto agitur. 1. 2. quæst. 103. art. 4. ad 1. Vel 2. 2. q. 3. vbi Vazquez, Sanchez, & alij communiter, prout refert, & sequitur Lugo de fide disp. 14. sect. 5. §. 4. Ideo ab hac communi sententiã non recedendum. Vnde ibi num. 146. ait Lugo. Ad exemplum autem Abasiorum facile respondetur, numquam id ab Ecclesiâ Catholica approbatum esse, sed potius reprobatur, sicut & eorum schisma, & alias hæreses, vt ex Godino de Abasiorum rebus cap. 27. vsque ad 32. refert, & probat Coninch 2. 2. disp. 15. dub. 3. num. 47. Vnde quando paucos ante annos ad fidem catholicam redierunt, abiecerunt etiam Circuncisionem, quam postea abiecta fide catholica repeterunt. Et in vniuersum quisquis eo signo vtitur, suspectus est vehementer in fide, & à fidei Centoribus punitur: nec purgabit crimen dicens, se mortificationis gratia, & ad Christi imitationem id fecisse. Quare Medina qui 1. 2. in primâ sententiã inclinatur, hanc amplectitur. 3. p. q. 37. artic. 1. §. *Sed videamus.* Et Verricelli in 2. tomo tractatu 13. q. 218. Sententiam retractat, ita scribens. His tamen non obstantibus, nunc re maturius considerata, dico, non esse vllò modo tolerandam; quia quidquid sit de fine Circuncisionis huius; tamen præbet scandalum toti Ecclesiâ Catholicæ: quia non est manifestum motiuum nobilitatis. Quare propositio hæc dubio a Patriarcha Aethiopiæ Sacræ Congregationi, habita est Congregatio Patrum Qualificatorum Sancti Officij die 37. Iulij 1637. Qui responderunt. *Non esse quocumque prætextu tolerandam Circuncisionem; Pastores debere corrigere subditos, quantum possunt, contumacesque arduos esse à communionem.* Hæc ibi. Fauet etiam Diuus Thomas in 4. dist. 1. quæst. 2. artic. 5. quæst. 3. ad 3. dicens, quod legalia suo tempore facta fuerunt bona; tempore autem non suo obseruata sunt facta mala; & ideo bona intentione fieri non possunt bene.

§. III.

De remedio pro feminis tempore Circumcisionis.

7 Idem Laurentius Beyerlinch in Theatro verbo *Circumcisio* in fine, refert, quod auctor est Strabo libro 16. Creaphagos in Arabia Circumcisionem retinere à maioribus ac ceptam, etiam circa mulieres ipsas. Et de Andramire Lydorum Rege narrat Xanthus libro 1. rerum Lydarum Eunuchas incisas esse. Strabonis autem cōmentum est, Iudæos legem accepisse, qua cum viri, tum mulieres iuuentur circumcidi. Cæterum nō ea proprie Circumcisio dicenda est, sed excisio.

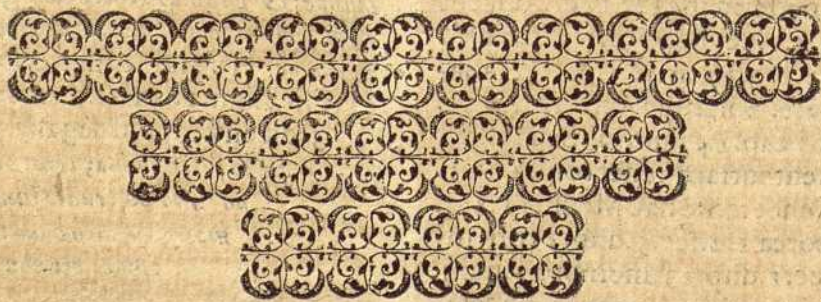
8 Sed diuina lex non fæminas, sed viros iuuebat circumcidere. Vnde Genes. 17. dixit Deus ad Abraham. *Circumcideretur ex vobis omne masculinum.* Et Genes. 34. ver. 24. *circumcisis cunctis maribus.* Exodi 12. ver. 44. *Leuitici 12. ver. 3. & die octaua circumcideretur infantulus.* Nempè masculus, de quo præmiserat: *Mulier, si suscepto semine, pepererit masculum.* Idē patet in secunda Circumcisione Iosue 5. Rationemque assignat S. Thomas art. 2. ad 4. dicens, quod Circumcisio instituta est vt signum fidei Abraham, qui credidit se patrem futurum Christi sibi repromissi. Et ideō conuenienter solis maribus competebat. Peccatum etiam originale, contra quod specialiter Circumcisio ordinabatur, à patre trahitur, non à matre, vt 1. 2. q. 81. artic. 3. ad 2. & artic. 1. ad 2. dictum est. Sed Baptismus continet virtutem Christi, qui est vniuersalis causa salutis omnium, & remissionis omnium peccatorum. Adde, quod vt dicit D. Thomas artic. 1. per Circumcisionem antiqui aggregabantur collegio fidelium. Viri autē sunt capita familiarum: sicut & in Euāgelio genealogia Beatissimæ Deigenitricis, per virum eius S. Ioseph describitur. Et ideō sufficiebat viros circumcidere.

9 Quod si infans: nam Circumcisio ordinabatur contra peccatum originale, & instituta est, ne paruulis omnino deesset remedium, vt dicunt Innocentius 3. cap. *Maiores, de Baptismo.* Et S. Thomas in 4. dist. 1. quæst. 2. artic. 6. q. 1. Sed idem inconueniens est quod fæminis omnino deesset remedium: ergo pro femellis oportuit speciale sacramentum institui.

Respondet S. Thomas hic artic. 4. ad 2. quod sicut ante institutionem Circumcisionis, sola fides Christi futuri iustificabat tam pueros, quam adultos: ita etiam, & Circumcisione data. Et ad 3. ait. Si tamen aliqui in circumcisi mortui sunt, eadē ratio est de his, & de his, qui moriebantur ante Circumcisionis institutionem. Quod etiam intelligendū est de pueris, qui moriebantur ante octauū diem tempore legis. Et pariter de omnibus famellis, quia saluabantur remedio legis naturæ: de quo egimus q. 61.

10 Addit Raconis tract. 2. disp. 1. sec. 2. q. 1. & Leander tract. 1. disp. 3. q. 10. in fine, quod licet fæminæ caruerint remedio Circumcisionis ad delendum peccatum originale, eius tamen loco habuerunt præsentationem in templo, per quam etiam iustificabatur, vt habetur Leuitici 12. si peruenirent ad diem octogetsimum: sin minus parentū fides, & actus interni sufficiebant ad eorum iustificationem.

Quamuis regulariter verum erat, quod ait D. Thomas hic artic. 4. ad 2. quod parentes fideles pro paruulis natis (siue viris, siue fæminis) & maximè in periculo existentibus, aliquas præces Deo funderent, vel aliquam benedictionem eis adhiberent (quod erat quoddam signaculum fidei) sicut adulti pro se ipsis præces, & sacrificia offerebant.

QVAEST. LXXI.

DE PRAEPARATORIIS, QVAE SIMVL CONCVRRVNT CVM BAPTISMO.

Alij totidem quatuor articulis absoluit S. Thomas doctrinam huius quæstionis, sicut & præcedentis. In primo docet; quod ante Baptismum conuenienter præcedit Catechismus. In secundo statuit; quod conuenienter ante Baptismum expelluntur dæmones per exorcismos, ne salutem hominis impediât. In tertio explanat, quod ea, quæ aguntur in exorcismo, aliquem effectum habent differenter ab ipso Baptismo. In ultimo asserit, quod inferiores ministri cooperantur sacerdotibus in his quæ sunt præparatoria ad sacramentum: sicut lectores in Catechismo, & exorcistæ in exorcismo.

DVBITATIO PRIMA.

De Catechismo.

2 DE ritibus, & cæremoniis Baptismi, idæginus cum D. Thoma quæst. 66. dubio 10. quas Bellarminus de Baptismo cap. 25. & duobus sequentibus, in tres classes diuisit, numerâs cæremonias antecedentes duodecim, comitantes quatuor, consequentes alias quinque: de quibus etiam Vazquez disput. 166. per sex capita. Et M. Ioannes Nicolai in additionibus ad Raynerium titulo de Baptismo toto cap. 16. D. Tho. in hac quæstione non disputat de omnibus cæremoniis, sed solum de Catechismo, & exorcismo.

3 Catechismus nomen Græcum est, & est idem ac fidei instructio, & eruditio: & catechumini dicuntur ipsi, qui catechizantur. Ideoque Hugo de S. Victore de Sacramentis par. 6. cap. 9. ait. Catechumenus instructus, vel audiens interpretatur: catechizare enim est instruere, quoniam catechizandi prius instruantur, & docentur, quæ sit forma fidei Christianæ, iuxta verbum Christi: docete omnes gentes, baptizantes eos. Et subdit. Hæc igitur forma catechizationis à primis temporibus Christianæ fidei instituta est. Ha-

betur ergo traditione Apostolica: de qua S. Dionysius Apostolis coætaneus cap. 1. & 2. Ecclesiast. hier.

4 Rationemque assignat Sanctus Thomas artic. 1. Nam Baptismus est fidei Christianæ sacramentum, cum sit quædam professio fidei Christianæ. Ad hoc autem quod aliquis fidem accipiat, requiritur quod de fide instruat, secundum illud ad Rom. 10. *Quomodo credent ei, quem non audierunt? Quomodo autem audient sine prædicante?* Et ideo ante Baptismum conuenienter præcedit catechismus. Vnde & Dominus præceptum baptizandi discipulis tradens, præmittit doctrinam Baptismi dicens: *Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos, &c.*

5 Aduertit autem Hugo loco citato, quod Catechismi pro adultis primo fuerunt instituti, qui nascente Ecclesia frequentissimi baptizabantur, sed deinde, & in paruulorum Baptismate iussi sunt fieri, ad quos susceptores responderant. Ob idque in Manualibus sacramentorum breuissimi traduntur Catechismi, ut sint tam paruulis, quam adultis communes.

6 Pro cuius maiori luce Suarez, & Cabrera in commentario primi articuli, distinguunt duplicem Catechismum adultorum, scilicet substantialem (ut sit loquamur) & cæremonialem. Substantialis est, qui per se, & ex natura rei, supposita institutione, & fine Baptismi, necessarius est ad conuenientem usum huius sacramenti; licet non sit simpliciter de essentia eius. Et hic Catechismus consistit in sufficiente instructione in rebus fidei, & morum. Quod sumi ex verbis Christi Matthæi ult. ponderant S. Basilius hom. 1. de Baptismo, & S. Augustinus de fide, & operibus, & S. Hieronimus in comm. Math. ult. Alter Catechismus, quem cæremonialem vocant, ad priorem ordinatur, & illum includit: solumque addit specialem quendam modum, & ordinem ab Ecclesia institutum, & obseruatum in catechumenorum instructione, & præparatione ad Baptismum.

7 Admonet autem Soto pro explicatio-
ne, & confirmatione conclusionis D. Tho.
in art. 1. in 4. dist. 6. q. 2. art. 1. quod ubi adul-
ter baptizantur, non latet illi, ut omnino fidei
rudus ad Baptismum accidentes, de his inter-
rogentur. Sed est opere pretium per dies all-
quot institui, ut fidei articulos saltem grosso
modo intelligant, & legis Decalogum dis-
cant, & orationem dominicam; ut id quod
professuri sunt, quantum breui tempore fi-
ri potest, intelligant; ne vel allegare possint
inuitos fuisse ad fidem pertractos, vel in pe-
riculo maneat, ut fidem, dum eam postea
nouerint, deserant. Qua propter in Conci-
lio Bracharensi 2. cap. *Ante viginti, de Consecra-
tione, dist. 4.* præcipitur, ut ante viginti
dies catechumeni in Symbolo instruantur. Et
S. August. lib. de fide, & operibus cap. 13. ca-
techizandos eos docet, qui ad Baptismum
accedunt: hoc est Christianis moribus imbuen-
dos. Exemplo Ioannis Baptistæ, qui venien-
tibus ad Baptismum suam, Pœnitentiam
prædicabat, atque vnum quolibet admonebat,
ut suum digne exerceret munus, ac de-
mum cunctifructus agerent Pœnitentiæ. Quin-
vero & iustum librum ad Deo gratias com-
posuit, de catechizandis rudibus. Est ergo ca-
techismo: um cõsuetudo sanctio catholica,
ut Rabanus cap. *Ante Baptismum, & Conci-
liũ Bracharense citatum, & Nicolaus Papa
cap. Catechismi, de Consecrat. dist. 4.* decernunt.

8 Sed opponunt Hereticam in Cate-
chismo cõfiteri catechizatus suam fidem.
Sed pueri non possunt suam fidem confite-
ri, neque per se ipsos: neque etiam aliquis
alius pro eis: Tum quia nullus potest alium
ad aliquid obligare: Tum etiam quia nõ po-
test aliquis scire, vtrum pueri cum ad legiti-
mam ætatem peruenerint, assentiant fidei.
Non ergo debet Catechismus præcedere
Baptismum.

Respondetur cum D. Thoma art. 1. ad
3. quod ille qui pro puero baptizato respon-
det, Credo, non prædicat puerum creditu-
rum, cum ad legitimos annos peruenerit:
alioquin diceret, Credet. Sed profiretur fidem
Ecclesiæ in persona pueri, cui communica-
tur, cuius sacramentum ei attribuitur, & ad
quam obligatur per aliam. Non est enim in-
conueniens, quod aliquis obligetur per aliũ
in his, quæ sunt de necessitate salutis. Simi-
liter etiam patrinus pro puero respondens,
promittit se operam daturum ad hoc quod
puer credat. Quod tamen non sufficeret in
adultis vsum rationis habentibus. Egregia
verba S. Dionysij ad intentum, refert Magi-
ster Ioannes Nicolai de Baptismo capit. 18.

DVBITATIO II.

De Exorcismis.

9 Exorcismus est idem, ac aditatio, qua
potestas dæmonis coercetur, & reprimi-
tur, ne Baptismi effectum impediatur; vel
ne nocent baptizato. Quod ergo Exorcis-
mus debeat præcedere Baptismum, probat
D. Thomas art. 2. ex Cælestino. 1. in 1. epist.
ad Episcopos Galliarum cap. 12. tom. 1. Conci-
liorum; & licet in substantia bene referat S.
Thomas; tamen paulo aliter ac habetur in
textu, ubi sic dicit. *Quod circa baptizandos in
vniuerso mudo Sancta Ecclesia vniiformiter agit,
non otioso contemplatur intuitu; cum siue paru-
li, siue iuuenes, ad regenerationis veniant Sacra-
mentum, non prius fontem vitæ adeunt, quam
exorcismis, & ex sufflationibus Clericorum im-
mundus spiritus ab eis abijciatur, &c.* Memi-
nit etiam istius exorcismi S. Augustinus lib.
2. de nuptijs, & concupiscentia cap. 29. ubi
antiquissimam, & robustissimam fidem talis tra-
ditionis vocat: indeque probat originale
peccatum parvulorum.

10 Rationem conuenientie assignat S.
Thomas: nam quicumque sapiet aliquid
opus facere proponit, prius remouet impe-
dimenta sui operis: vnde dicitur Hieremias
4. *Nouate vobis non ale, & nolite serere super spi-
nas.* Diabolus autem hostis est humanæ salu-
tis, quæ homini per Baptismum acquiritur,
seu exhibetur: & habet potestatem aliquam
in hominem, ex hoc ipso, quod subditur ori-
ginali peccato; vel etiam actuali. Vnde con-
uenienter ante Baptismum expelluntur dæ-
mones per exorcismos, ne salutem hominis
impediant.

11 Adijcit Soto dist. 6. q. 2. art. 2. Verũ
tamen circa verbum S. Tho. quo ait Dæmo-
nes potestatem habere in hominem corpore,
quod subditur originali, vel actuali peccato,
adnotandum est, quod licet more ordinario
non permittantur homines nisi ob peccatũ
à Dæmonibus arripi, & obsideri (quare ubi
vis Christus dæmoniacos curabat, ab anima,
& corpore dæmones expellebat) nihilomi-
nus nil vetat quo minus aliquando ob aliqua
occultam causam, eadem fiat diuinitus per-
missio, ut homo iustus vexetur. Nam & Iob
permisit a Satana acriter diuexari, sola ex-
cepta anima, quam ei seruari iussit illa flamm.
Hæc ibi.

12 Quæ est doctrina Sancti Augustini:
nam quod regulariter, & vt plurimum, ob-
fæssi patientur vexationem Dæmonis possi-
dentis ob peccata antecedentia, docet I. bro
4. de Ciuitate Dei cap. 34. dicens. *Dæmones*

quos fallendo deceperunt, possidere non possunt. Et lib. 10. cap. 22. Potestas inimica vincit, aut subiugat neminem, nisi societate peccati. Quod prosequitur latè serm. 197. de tempore. Quod autem iusto Dei iudicio aliquando aliter eueniat, docet idem Sanctus Augustinus lib. 21. de Ciuitate Dei capit. 28. illis verbis. *Grave iugum in filios Adam à die exitus de ventre matris eorum usque in diem sepulture matrem omnium, usque ad eo impleri necesse est, ut ipsi paruuli per lauacrum regenerationis ab originali peccato, quos solam tenebantur vinculo, iam soluti, multa patientes, nonnulli in cursiones spirituum malignorum patiantur.* Et Sanctus Hieronymus in epistola ad Paulam de dormitione Blesie inquit. *Quæ causa est ut sepe bimuli, trimuliere, & vbera materna lactantes à demonio corripiantur? Et respondet: Inuisibilia hæc inscrutabili Altissimi iudicio sunt relinquenda. Pœnæ enim mala solet Deus dare sine culpa: iuxta illud Ioan. 9. Neque hic peccauit, neque parentes eius. Sed de hoc puncto latè Raphael Torre 2. 2. tom. 1. quaest. 90. artic. 2. disput. 21. per totam. Videatur Diuus Thomas ad 1. & 2.*

13 Aliquarum ceremoniarum exorcismi expositionem, & significationem, breuiter subiungit Sanctus Thomas dicens. *Quæ quidem expulsiōnem significat exufflatio. Benedictio autem cum manus impositione, præcludit expulso viam ne redire possit. Sal autem in os missum, & narium, & aurium imposito initio significat receptionem doctrinæ fidei quantum ad aures, & approbationem quantum ad nares, & confessionem quantum ad os. Olei vero in unctio, significat aptitudinem hominis ad pugnandum contra demones. Idem latius Patrum doctrina illustrant Soto, Suarez, & Cabrera, & Grauiña tom. 1. lib. 4. de sacris traditionibus controu. 4. artic. 7. §. 9. folio 365.*

14 Sed quia salis immersionem in os, dicunt adumbratam in illis verbis Ezequielis 16. ver. 4. *Aqua non est lota in salarem, nec sale salita: aduertendum, quod primam partem ad Baptismum applicat Origenes hom. 6. & Sanctus Hieronymus in eum locum idem notat: licet secundam de Baptismo non intelligant, quia salis appositio nondum erat in vtu. Affert Suarez verba Sancti Augustini lib. 1. Confessionum cap. 11. *Signabar iam signo eius, & condiebar eius sale.* Sed Magister Ioannes Nicolai cap. 18. §. 3. lit. x. in margine notat, quod hæc verba non ad Baptismum, sed ad instructionem expectant, cum nec fuerit tunc baptizatus Sanctus Augustinus. Illius etiam ceremoniæ mysteria exponit, re-*

latis verbis Rabani lib. 1. de Instit. Clericorum cap. 27. Alcuini de diuinis officijs capit. de Sabbatho Paschæ, Yuonis Carnotensis sermone de sacramentis Neophitorum.

15 Sed obieciēs, nam ad arcendum Daemonum potestatem introducta est aqua benedicta. Nō ergo ad hoc oportebat aliud remedium adhiberi per exorcismos.

Dupliciter respōdet S. Th ad 3. primo, quod aqua benedicta datur contra impugnationes Daemonū, quæ sunt ab exteriori: sed exorcismus ordinatur contra impugnationes Daemonū, quæ sunt ab interiori. Vnde & Energumēni dicuntur, quasi interioribus laborantes, illi qui exorcizantur.

Secundo respondet. Vel dicendū, quod sicut in remedium contra peccatum secundo datur Pœnitentia, quia Baptismus non iteratur; ita in remedium contra impugnationes Demonum, secundo datur aqua benedicta, quia exorcismi Baptismales non iterantur. Primam solutionem solam adhibuit in 4. dist. 6. q. 2. art. 2. q. 1. ad 1. & 3.

DVBITATIO III.

Vtrum ea, quæ aguntur in exorcismo, aliquid efficiant?

16 Diuersimode in hoc puncto Theologi opinantur. Altitiodorensis lib. 4. Summe trac. 3. cap. 1. q. 1. arbitrat exorcismos solum adhiberi propter significationem; præsertim in Baptismo infantium.

17 Per aliud extremum Præpositius, quem refert D. Thomas hic artic. 3. ad 1. & in 4. dist. 6. q. 2. artic. 3. q. 2. ad 3. dixit, quod exorcizatus ante Baptismum decedens, minores tenebras patietur. Quod facile rejicit D. Thomas: quia tenebræ illæ in sola carentia diuina visionis consistunt; cum non habeant aliam pœnam sensibilem: & hoc in omnibus æqualiter erit.

18 Aliter Durandus, & Paludanus in 4. dist. 6. q. vlt. sic distinguunt, quod quædam, quæ illic sunt, vt exufflationes, non solum significant, vetum, & efficiant. Aliæ vero, vt tactus oris, aurium, & narium cum salina, tantum significant perceptionem fidei, eiusque gustum, non autem efficiant.

Suarez vero disput. 15. sec. 4. docet in nullis sacramentalibus esse virtutem ex opere operato ad dandum effectus. Quia nō est necessitas, nec fundamentum vllum vt afferamus esse instrumenta physica: alioquin eadem facilitate possemus dicere esse instrumenta physica gratiæ. Quod est falsum.

Item sicut est proprium Dei dare gratiã habitualem; ita etiam dare gratiam auxiliãrem, & excitãtem. Et ideo Ecclesia non habet potestatem instituendi signa effectiua habitus vel auxiliij. Nec signa in quibus hæc datur infallibiliter. Ergo hæc non datur ex opere operato.

Et confirmatur, quia in nullã Ecclesiã benedictione, vel consecratione reperitur huiusmodi promissio; sed solum oratio, in qua postulat à Deo huiusmodi effectum. Neque vlllo testimonio, vel autoritate Ecclesiã otendi potest, Deum hoc aliquando promississe: sine promissione autem non potest intelligi spiritualis effectus ex opere operato.

19 Subdit tamen quod quando hæc sacramentalia sua benedictione specialiter ordinantur per Ecclesiã orationem ad tales effectus, tunc per modum impetrationis specialiter conferri à Deo tales effectus adhibitis huiusmodi sacramentalibus. Quod probat ex Ecclesiã orationibus. Et quia alias frustra adhiberentur. Quo circa hic effectus nõ est specialis legis nouæ, vt colligi potest ex 2. Paral. 6. & 2. Machabæorum 3. & ex alijs, quæ rectè congerit Vualdenus tom. 3. de Sacramentalibus cap. 147. Idem docet Suarez iterum disp. 30. sect. 1. & Auerla q. 71. sec. 2. Vazquez disp. 166. cap. 4. n. 50.

20 Nihilominus Diuus Thomas hic ar. 3. & in 4. dist. 6. q. 2. art. 3. q. 2. expresse docet quod exorcismi, non solum significant, sed efficiunt. Quia Ecclesia in exorcismis imperatiuis verbis vitur ad expellendam Dæmonis potestatem. Et autoritate S. Augustini lib. 1. de Symbolo cap. 1. & S. Gregorij hom. 29. super Ezeq. qui refertur cap. Sacerdotes, de Consecratione dist. 4. & quia sicut sacramenta sunt instituta ad dandam gratiam, & remissionem culpæ; ita oportuit instituta esse sacramentalia ad remouenda impedimenta. Effectus autem iste est debilitatio potestatis dæmonis, ne tantum possit in homine, sicut antea, ne Baptismum, & alia bona in ipso impediatur: sed potestas prædicta totaliter in Baptismo aufertur. Sicut etiam Pharaõ prius flagelatus est, populo nondum de Ægypto egresso, & postea totaliter in mari rubro, quod est figura Baptismi, submersus.

21 Quod autem hos effectus operentur sacramentalia ex opere operato, docent Richardus in 4. dist. 6. artic. 6. quæst. 1. Caietanus quæst. 71. art. 4. & quæst. 83. artic. 3. vbi etiam Diuus Thomas. Soto in 4. dist. 6. q. 2. artic. 3. & dist. 13. quæst. 2. artic. 3. Nuño q. 71. artic. 3. conc. 5. & 6. & 7. & q. 83. artic. 3.

dub. 1. ad vlt. Cabrera quæst. 66. art. 10. disp. 1. conc. 2. & quæst. 71. artic. 3. num. 1. Ioan. Nicolai in addit. ad Rayneriũ titulo de Baptismo cap. 18. §. 6. & Serra q. 71. art. 3. dub. vnico dicens *communem Thomistarum* doctrinam, quod sacramentalia hæc efficiant tanquam instrumẽta Dei per virtutem eius eleuata. Quia operatur hæc diuina virtus, quantum est de se, infallibiliter, vt sonant adductæ autoritates. Et non nituntur merito, aut opere bono baptizandi, vt patet in pueris: & quia adulti, cum exorcizantur, vel inunguntur, nil faciunt: ergo hæc dantur ex opere operato.

22 Quæ omnia suadent maiorem probabilitatem huius opinionis; sed non dant ei tantam certitudinem, quãram habet opinio de causalitate physica sacramentorum, quam statuimus quæst. 62. Ideoque Araujo in hac q. 71. nu. 24. folio 147. dicit quod vtraque pars probabiliter sustineri potest, sicut & de alijs sacramentalibus: nimirum, quod hos effectus efficit exorcismus ex opere operato: & nihilominus non est sacramentum; quia nõ efficit principalem effectum, qui est gratia; quod est de ratione sacramenti nouæ legis. Et hoc insinuat D. Thomas art. 3. ad 2. Aut etiam, si mauius, solum operatur hos effectus exorcismus ex opere operatis, & per modum impetrationis. Et Philippus à Trinitate de sacramentis disp. 10. dub. 5. docet quod sacramentalia ex opere operato non causant immediatè gratiam gratum facientem: & auxilia gratiæ causant ex opere operato moraliter tantum; sicut & remissionem peccati venialis, & pœnæ ipsi debitæ, & expulsionem Dæmonum: quia est proprium sacramentorum immediatè causare gratiam. Vnde Raphael Torre 2. 2. quæst. 84. artic. 3. disp. 3. satis probabiliter docet, quod orationes in Ecclesijs consecratis emissæ, quamuis, cæteris paribus, sint Deo gratiores, & efficaciores ad impetrandum: sed ad hoc non habent vim physicam, sed solum moralem, ex Ecclesiã impetratione per suos ministros Deum orantis.

23 Argumenta contraria sufficienter, post alios, addit Serra ad 2. dicens, quod quãuis Deus solus habeat ex se potestatem tales cæremonias instituendi; posse tamen illam Ecclesiã committere, & de facto communi cauit: nam vt ait Magistro Soto §. *Vnde ad argumentum*, quod quamuis Ecclesiã Christus non tradiderit potestatem instituendi sacramenta collatiua gratiæ; nihilominus facultatem commisit instituendi sacramentalia ad aliquos supernaturales effectus. Non solum

Impetrandos: nam ad hoc commissione nō indigebat: sed efficiēdos, ita vt virtute taliū Sacramentalium Deus singularem ferret opē vt p̄j motus, & alij effectus supernaturales nobis conferrentur.

24 Pariter ibi ad 3. ait, quod in exorcismis Ecclesia etiam vtitur verbis imperatiuis; qualia sunt illa: *Maledicte Diabole exi ab eo: & Effera*: quibus vt instrumento respondent effectus dicti. Quod indicat S. Ambros. lib. 1. de sacr. cap. 1. Et quamuis in aliquibus Sacramentalibus solis verbis depræcatorijs vtratur; illa tamen, vel præcedunt, vel committantur sacramentalia, sicut oratio Christi multa eius miracula. Vel si ad sacramentalia pertinent, efficacia sunt ad eorum effectum, non solum per modum impetrationis, sed etiam efficientiæ, vt diuinæ virtutis instrumenta.

25 Admonet autē Soto d. art. 3. §. *Gravius autem*, & lib. 8. de iust. q. 3. artic. 2. quod exorcismi Baptismales ad cohibendos dæ-

mones ne Sacramenti fructum impediunt, semper sunt salutares, & de se efficaces, nisi recipientis nequitia obster. Et ad hoc ab vniuersali Ecclesia adhibentur. Adverō ad hunc effectum per accidens, qui est Dæmones ab obsessis corporibus expellere, non sunt semper efficaces: Vt experientia patet: & docet S. August. lib. 83. qq. in q. 79. Videatur Nuño coec. 6. & Cabrera. Et Victoria Relect. de Magia q. 6. & Raphael Torre 2. 2. q. 90. art. 2. disp. 16.

26 Denique in artic. 4. docet S. Thomas ex Nicolao Papa, & ex S. Gregorio, quod est officium Sacerdotis catēchizare, & exorcizare baptizandum. Sed tamen inferiores ministri cooperantur Sacerdotibus in his, quæ sunt præparatoria ad sacramentum: sicut Lectores in Catechismo, & Exorcistæ in Exorcismo. Et de Baptismo hæc nūc scripsisse sufficiat ad laudem Saluatoris nostri Iesu Christi, & eius Dei genitricis MARIE.

TRACTA-

TRACTATUS III.

DE CONFIRMA-

TIONE.

QVAEST. LXXII.

DE SACRAMENTO CON-

FIRMATIONIS.

SECVNDVM Locū inter Sacramenta nonæ legis obtinere Confirmationē, iam explicuit Sanctus Thomas q. 65. art. 2. quia licet dignitate Eucharistia deberet præcedere: tamen ex parte effectus immediatè post Baptismum sequitur Confirmatio: sicut in vita corporali post natiuitatē, sequitur augmentum. Vnde Eugenius Quartus in Concilio Florentino in Decreto Fidei, ait. *Per Baptismum spiritualiter renascimus, per Confirmationem augemur in gratia, & roboramur in fide.* Ideoque antiquitus immediatè post Baptismum dabatur Cōfirmatio, vt sumitur ex Melchiade Papa epist. ad Episc. Hispaniæ capite 3. ad consumandam perfectionem acquisitam per Baptismum, vt sic in fide roborati ad Eucharistiam conuenienter accederent. Ideoque D. Thomas cum Magistro (sicut & Concilia Florentinum, & Tridentinum) conuenienti doctrinæ methodo, immediatè post Baptismum, & ante Eucharistiam, agunt de Confirmatione.

2 De qua D. Thomas duodecim proponit articulos; quatuor primos de essentia illius: tres sequentes de effectibus: duos alios

de subiecto: decimum de patino: undecimum de ministro, & vltimum de ritu. In primo statuit, quod Confirmatio est speciale sacramentum. In secundo docet, quod Chrisma est conueniens materia huius sacramenti. In tertio explicat cur Chrisma prius benedicatur, quam adhibeatur ad vsum Sacramenti. In quarto asserit, quod cōueniēs forma huius sacramenti est: *Consigno te signo Crucis, & confirmo te Chrismate salutis: In nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti: Amen.*

3 Quantum ad effectus, in articulo quinto dicit esse manifestum, quod in Sacramento Confirmationis imprimitur character. In sexto ait, quod nisi primo aliquis fuerit baptizatus, non potest sacramentum Confirmationis accipere. In septimo asserit esse manifestum, quod gratia gratum faciens cōfertur in hoc sacramento.

4 Quantum ad subiectum, dicit art. 8. quod hoc sacramentum debet omnibus exhiberi. Et 9. explicat conuenienter signari signo Crucis in fronte, sicut miles signo ducis, vt neque propter timorem, neque propter erubescenciam, nomen Christi confiteri pretermittat.

5 Explicat in decimo, quod qui confirmatur, ab alio tenetur, quasi per alium impugna spirituali erudiendus; & quasi adhuc spiritualiter imbecilis, & puer. Docet in ynde,

undecimo, quod collatio huius Sacramenti Episcopis referuatur, qui obtinent summam potestatem in Ecclesia. Demum in ultimo articulo docet, quod certum esse debet fuitus, quos Ecclesia obseruat in hoc, & in alijs sacramentis, esse conuenientes:

DVBITATIO I.

Vtrum Confirmatio sit Sacramentum?

§ I.

De fide est Confirmationem esse Sacramentum.

Negarunt Hæretici Nouatiani, qui baptizatos Chrismate non ungebant. Causam autem referunt Theodoretus lib. 3. hæretic. fabularum, de Nouato, & Eusebius lib. 6. Hist. c. 33. eo, quod eorum Author, & antesignanus à Cornelio Papa notatus esset, quod in lecto baptizatus, nec dū Chrismatis signaculum ab Episcopo accepisset: & nihilominus voluerit fieri Episcopus. ¶ Donatistæ etiam male sentiebant de Sancto Chrismate, & etiam Arriani, siquidem ad Ecclesiam redeuntibus iuebāt in ungi S. Chrismate. ¶ Armenorum etiam (vt Guido Carmelita refert) hæresis fuit, vt Sacramenta Confirmationis, & Extreme Vnctionis respuerent. Quem quidem errorem postmodum Vuicles iustinuit, vt Thomas Vvaldensis tomo 2. de Sacramentis capite 3. refert, & ipse Heresiarcha libro Triologi cap. 14. refert, & non reprehendit assentes hoc sacramentum à Dæmone introductum. Vvaldenses etiam hæretici huic Sacramento iniurij extiterūt, vt refert Aneas Syluius in hist. Boemica cap. 35.

Ex his fontibus errorum tentinæ Hæretici læculi præcedentis suas blasphemias biberunt. Lutherus in lib. de captiu. Babylonica contendit Confirmationem esse dumtaxat Catholicam institutionem puerorum baptizatorum. Calvinus etiam illud negat pluribus locis: & tanquam rem veteribus incognitam explodit, in Antidoto Conc. Trident. sess. 7. can. 2. & 3. & lib. 4. Inst. c. 19. §. 3. 10. & 11. De quibus erroribus Bellarminus de Confirmat. cap. 1. & in Teatro vite humanæ ver. Confirmatio tit. Sacramenti huius Oppugnatores.

2 Obiter inter alios Hæreticos huius erroris, refert Suarez disp. 32. sect. 1. Ruthenopos. Quod tamen impugnat M. Basilius P.

tius Legionensis in erudita Relezione de Sacramento Confirmationis, parte 1. capite 2. numero 2. quia Rutheni minimè negant, nec contemnunt sacramentum Confirmationis; sed fortasse caruerunt hoc Sacramento ex defectu materia, quia non habebant Balsamum, & Feria Quinta in Cœna Domini Oleum infirmorum benedicebant, etiam in absentia Episcoporum, quo Oleo ungebant infantes in sacro fonte Baptismatis. Ex quo constat non esse Chrisma, cum Chrisma solus Episcopus consecret, etiam apud Ruthenos, vt eorum Nomocanone constat. Sed quid sit de hoc.

3 Nihilominus secūdum fidem Catholicam, credendum est, Confirmationem esse vere, & propriè Sacramentum nouæ legis, à Baptismo, & alijs sex distinctum. Hoc in primis constat ex quatuor Concilijs Generalibus. Ex Constantinopolitano 3. capite 7. qui Canon est vnus ex illis nouem, qui adscribuntur in Sexta Synodo generali, vt notatur in secundo tomo Conciliorum. Ex Concilio Constantiensi sess. 13. in qua damnatur Ioānes Hus, negans doctrinam de septem Sacramentis Ecclesiæ. In Concilio Florentino in Decreto fidei post sess. vlt. Et in Trident. sess. 7. vbi Canone primo de hoc Sacramento dicitur. *Si quis dixerit, Confirmationem baptizatorum otiosam ceremoniam esse, & non potius verum, & proprium Sacramentum; aut olim nihil aliud fuisse, quam Catechesim quādam, quæ adoleſcentiæ proximi fidei iuramentum coram Ecclesia exponēbant, Anathema sit.*

4 Item probatur ex traditione Apostolica, de qua testantur S. Basilius Magnus in epist. ad Amphilochium dicens. *Benedicimus aquam Baptismatis, & Oleum Vnctionis in sumperque ipsum, qui baptizatur. Ex quibus scriptis Nonne ex hac non publicata, & arcana doctrina, quam in minimè curioso, ac sollicito silentio Patres nostri conseruauerunt. Et infra. Ad eundem modum etiam hi, qui res Ecclesiasticas sanserunt Apostoli, & Patres in occulto, ac silentio mysterijs Authoritate conseruant, nec enim omnino mysterium est, quod ad populares, & vulgares aures effertur. Hæc est ratio, cur aliqua tradita sunt ultra scripturam, vt ne dogmatum cognitio negligereetur, & in contemptum veniret apud vulgus propter consuetudinem. Similia S. Hieronymus contra Luciferianos scribens. An nescis Ecclesiarum hunc esse morem, vt baptizatis postea manus imponatur, & inuocetur Spiritus Sanctus? Exigis vbi scriptum sit? In Actibus Apostolorum. Etiam si Scripturæ autoritas non subesset, totius Orbis in hanc partem consensus*

sensus instar præcepti obtineret: nam & multa alia, quæ per traditionem in Ecclesijs observantur, auctoritate in sibi scriptæ legis usurpauerunt.

5 Explicaturque in hunc modum ex descriptione traditionis Ecclesiasticæ: nam ut inquit S. Augustinus lib. 4. de Baptismo contra Donatistas cap. 34. quod vniuersa tenet Ecclesia, neque Concilijs institutum, sed semper retentum est, non nisi Authoritate Apostolica traditū, rectissime creditur. Sed ab initio nascentis Ecclesiæ constat Confirmationem, ut Sacramētum, retētam in Ecclesia. Ergo ex traditione Apostolica constat Confirmationem esse vere, & propriè nouæ legis Sacramētum à reliquis distinctū. Minor probatur auctoritate quatuordecim Summorum Pontificum: & decem, & octo Conciliorum Prouincialium: & viginti sex Patrum, quorum vel verba referunt, vel saltem loca citant Bellarminus, Suarez, Laurentius Beyerlinch, & Basilius Pontius vbi supra: & ne actum agamus, non transcribimus.

§. II.

Utrum id habeatur ex Sacra Scriptura?

6 Sed videndam sequitur, an Sacramētum Confirmationis colligatur ex Sacris Scripturis?

Negat ex Catholicis Scotus in 4. distinct. 7. q. 1. §. ad primum istorum lit. c. dicens. *Supponitur enim institutum esse à Deo; licet tēpus, & modus huius institutionis in Scriptura nō legatur; forte, quia historiographi Scripturam, vsque ad tempus illum non produxerunt: non enim produxerunt ultra tempus Apostolorum; nec etiam vsque ad plures annos ante mortem eorum. Toto autem tempore Apostolorum forte mansit donum linguarum in Sacramēto Confirmationis. Nec est improbabile multa esse tradita auctoritate à Christo Ecclesiæ per Apostolos, quæ tamen in Scriptura non legimus, ut dicit Damasc. 4. lib. cap. 4. vbi loquens de Adoratione Imaginis, ait. Est autem nobis tradita ista traditio quemadmodum oportet ad orientem adorare Crucem, & altera plurima his similia. Hæc Scotus.*

7 Retuli formalia verba, quia Fr. Martinus de S. Iosepho tract. 1. de Confirmatione num. 3. acriter inuehitur in Viualdum in Candel. Auteo de materia Confirmationis num. 2. quod imponat Scoto, quod negauerit hoc sacramētum immediate institutū à Christo: quia cum non legit, vel intellexit. *Quamuis enim fateatur Scotus institutum*

à Deo; sed nō fatetur institutum à Christo: alioquin ratio eius nil valeret; siquidem Euangelistæ omnes produxerunt historiam Christi vsque ad Ascensionem in Cælum: & ideo si instituit immediate per se ipsum, cum degebat in terra, potuerunt Euangelistæ in historia de vita, & morte, & resurrectione eius hoc referre.

8 Valdè etiam displicet, quod solum ut non improbabile proponat, Apostolicas traditiones: cum tamen id semper fuerit in Ecclesia certum de fide, ut ex Sacra Scriptura, & Patribus, & Concilijs latè demonstrat Grauius tom. 1. Præscriptionum lib. 4. præcipue controuersijs quatuor Præscriptionis Secundæ, ex S. Dionys. cap. 1. & 7. Ecclesiast. hierar. Et S. Basil. lib. de Spiritu Sancto capite 27. Et S. Thomas hac 3. par. q. 64. ar. 2. ad 1. ait. *Et vero, quæ sunt de necessitate Sacramēti, ab ipso Christo instituta sunt, quæ est Deus, & homo. Et licet non sint omnia tradita in Scripturis; habet tamen ea Ecclesia ex familiari Apostolorum, traditione; sicut Apostolus dicit 1. ad Corinth. 11. Cetera, cum venero, disponam. Idem docet hac q. 72. ar. 4. ad 1. afferens etiam verba S. Dionysij cap. 7. Eccles. hier. Et Apostolus 2. ad Thessalonicenses cap. 2. ver. 14. ait. Itaque fratres stete, & tenete traditiones, quas didicistis siue per sermonem, siue per epistolam nostram. 1. ad Corinth. 11. ver. 2. Et sicut tradidi vobis, præcepta mea tenetis.*

9 Sed quoad punctum, de quo modo dictè agimus, Scotum sequitur ibi Irribarone Scotista. Et Hieremias Patriarcha Constantinopolitanus in primo respōso suæ Censuræ ad confessionem Augustanam cap. 7. At vero Basilius Pontius Legionensis in Relectione parte 1. cap. 3. num. 2. ita ait. Ceterum absque vlla dubitatione tenendum est Sacramētum Confirmationis colligi efficaciter ex Sacra Scriptura, adiuncta Patrum communi expositione. Sic docent Catholici Doctores; neque legi, qui dissentiret, exceptis Hæreticis, & illo Patriarcha. Et postquam id latè probat, concludit num. 11. Ex dictis colligitur, esse fere certum de fide, sacramētum Confirmationis extare in Sacris litteris, quia expresse docet Eugenius Quartus in decreto de Sacramētis, §. Primum Sacramētum. Quare non videtur reprehensione carere Scotus, quem sequuntur nonnulli Scotistæ, &c.

10 Probat Basilius ex illo Actorum 8. *Tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum.* Et similia habentur Actorum 19. Et ad Hebræos 6. *Impositionem manuum.* Ex quibus sic format argumētum.

Plerique Patres, & Pontifices ex eo colligunt sacramentum Confirmationis à solis Episcopis conferendum, quia solum legitur in Actis Apostolorum collatum ab Apostolis. Sic Eusebius Primus epist. 3. Innocentius Primus epist. 1. ad Decentium cap. 3. Ioannes Tertius in epist. ad Episcopos Germaniæ, citans Damasum, & Leonem. Innocentius Tertius in cap. unico de Sabra Vnctione, §. Penultimo. Eugenius Quartus in Decreto de Sacramentis, §. Secundum sacramentum est confirmati. Concilium Moguntinum sub Paulo 3. c. p. 7. Senonense in Decretis fidei cap. 10. Et in Decretis morum cap. 3 §. Et ex Patribus S. Cyprianus epist. 73. S. Hieronymus Dialogo 3. contra Luciferianos. S. Chrysostomus Actorum 8. S. Augustinus lib. 1 §. de Trinitate c. 26. S. Damascenus lib. 4. de fide capite 10. & passim alij.

11 Solet adduci illud 2. ad Corinth. 1. Qui autem confirmat vos in Christo, & qui unxit vos Deus, qui & signavit nos Deus, & dedit pignus Spiritus in cordibus nostris. Et illud ad Ephes. 1. Credentes signati estis Spiritu promissionis Sancto, qui est pignus hereditatis nostræ. Et cap. 4. Nolite contristare Spiritum Sanctum Dei, in quo signati estis in die redemptionis. Item illa verba 1. Ioan. 2. Sed vos unctionem habetis à Sancto, & nostis omnia; de Vnctione Confirmationis, quæ immediate dabatur per Baptismum, intelligunt S. Cyrillus Hierosol. Catechisi 3. Et S. Athanasius in epist. ad Serapionem. Et Acumenius. Has expositiones admittit Basilius esse probabiles; sed non concludentes; quia alij Patres, & Interpretes aliter exponunt.

12 Sed hinc assurgere possumus, vt idem dicamus de locis, in quibus ipse vim facit, & asseramus probabiliter sic intelligi; sed non ita manifeste vt aliter non possint intelligi. In eo retorquemus argumentum. Nam in Concilio Florentino Eugenius Quartus loco citato, ait. *Loco autem illius manus impositionis datur in Ecclesia Confirmatio.* Id autem loco cuius aliquid datur, distinctum est ab illo: ac proinde illa manus impositio non fuit sacramentum Confirmationis; sed per quæ effectus Confirmationis sine sacramento dabatur, vt docet D. Thomas art. 2. ad 1. Et artic. 4. ad 1. de quo iterum infra. Id autem sufficiebat vt Patres, & Pontifices illa ratione vterentur. Quia in hoc puncto tota ratio est institutio: ea autem supposita, si illa manus impositio fiebat ab Apostolis, cui successerunt Episcopi, cum Confirmatio sit modo loco illius impositionis manuum, congruum est vt fiat à ministris, qui Apostolis succedunt

vt sit correspondentia, non solum Baptismi ad ceremoniam, sed ministrorum illius ad ministros illius. De quo ipse Basilius parte 11. cap. 6. n. 16.

13 Vnde excessit Basilius in censuranda opinione Scoti. Melius Sorò, qui non est Scotista, sed celebratissimus, & egregius Thomista; litem dirimit in 4. dist. 7. q. vnica art. 1. ita dicens. Quod si sciliciteris, vtum veritas hæc in sacris literis habeat fundamentum Respondetur, quod S. Augustinus libro 2. contra litteras Petilianæ cap. 104. illud Psalmi 132. *Sicut unguentum in capite, quod descendit in barbam; barbam Aaron;* ait posse interpretari de sacramento Chriftatis. Et lib. 3. contra Donatistas cap. 16. illud ad Rom. 5. *Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris per Spiritum Sanctum, qui datus est nobis;* eidem attribuit sacramentum. Et S. Ambrosius illud ad Ephesios 1. *Spiritum Sanctum in quo signati estis.* Verumtamen nisi auctoritas Ecclesiæ catholice, Spiritu Sancto illustrata; interpres nobis adesset; testimonia hæc non vsque ad eam rem demonstrarent. Hæc ibi. Probabiliter ergo ex sola Scriptura veritas hæc posset colligi; sed certo non nisi ex traditione Apostolica, de qua testantur Concilia, Pontifices, & Patres. Ideoque; nec D. Thomas hic articulo 1. probat conclusionem ex Sacra Scriptura; sed ex Mechiade Papa. Imò in 4. dist. 7. q. 1. art. 1. q. 1. ad 1. ait. *Neque obstat, quod in Evangelio, vel in Actibus Apostolorum, non fit mentio de materia, vel forma huius Sacramentis quia formæ sacramentales, & alia quæ in sacramentis exiguntur, occultanda erant in primitiua Ecclesia propter irrisiones Gætilium;* vt S. Dionysius dicit. Vnde etiam in fine Eccl. hier. excusatur se a determinatione formarum sacramentalium; *Secus autem est de Baptismo, quod erat sacramentum necessitatis, & statim cuilibet offerrebatur id principio.*

§. III.

Congruentia institutionis.

14 Ratio autem convenientiæ diuinæ institutionis assignatur à D. Thom. art. 1. Nam sacramenta nouæ legis ordinantur ad speciales gratiæ effectus; & ideo vbi occurrit aliquis specialis effectus gratiæ, ibi ordinatur speciale sacramentum. Quia vero sensibilia, & corporalia gerunt spiritualium, & intelligibilium similitudinem, ex his, quæ in vita corporali aguntur, percipere possumus, quid in spirituali vita gratiæ speciale existat. Manifestum autem est, quod

quod in vita corporali specialis quaedam perfectio est, quod homo ad perfectam aetatem perueniat, & perfectas actiones hominis agere possit. Vnde & Apostolus dicit 1. ad Corint. 13. *Cum autem factus sum vir, euacuaui, quae erant paruuli.* Et inde est etiam, quod praeter motum generationis, quo aliquis accipit vitam corporalem, est motus augmenti, quo aliquis perducitur ad perfectam aetatem. Sic igitur, & vitam spiritualem homo accipit per Baptismum, qui est spiritualis regeneratio. In Confirmatione autem homo accipit quasi quandam perfectam aetatem spiritualis vitae. Vnde Melchisedes Papa in epist. ad Hispaniarum Episc. dicit. *Spiritus Sanctus, qui super aquam Baptismi salutifero descendit lapsu, in fonte plenitudinem tribuit ad innocentiam, in Confirmatione augmentum praestat ad gratiam; in Baptismo regeneramur ad vitam; post Baptismum confirmamur ad pugnam; in Baptismo abluamur; post Baptismum roboramur.* Et ideo manifestum est, quod Confirmatio est speciale sacramentum. Haec ratio exponitur ab ipso D. Thoma supra q. 65. art. 1. & habetur ex Concilio Florentino in Decreto Eugenij Quarti.

15. Aliam rationem adiicit Soto in 4. dist. 7. q. unica art. 1. §. *Vnde praeter rationem.* Ita dicens. Vbi in vita spirituali noua afferitur difficultas, nouum requiritur sacramentum: sed praeter difficultatem credendi, cui nobis per gratiam baptismalem succurritur, succedit noua in confitendo eandem fidem coram tyranno, eius persecutore, mortis periculum offerente: ergo cum illic sit necessaria confessio (vt enim ait Paulus ad Rom. 10. *Corde creditur ad iustitiam, ore autem confessio fit ad salutem*) fit vt ad hunc effectum opus sit nobis singulari auxilio, atque adeo singulari sacramento. Qualiter autem virtutes, quae in Baptismo infunduntur, ad id non sufficiant, rebus vt nunc, art. 7. exponetur.

16. Eadem fidei veritas sancitur de Consecratione dist. 5. multis Sanctorum Pontificum decretis, vt can. *de his*, ex Melchisede Papa, can. *Manns*. Ex Eusebio Papa. Et can. *Nouiss* q. 2. Ex Rabano. Et can. *Vi ieiuni*, ex Concilio Aurelianensi, & multis subsequentibus. Extrat, & decretum Concilij Laodiceni capite 48. Et Concilij Florentini, & Tridentini vbi supra. Vnde cum in cap. *Sancta Romana. De celebrat. Miss.* haereticus declaretur quicumque de Sacramentis aliter, quam Ecclesia Romana senserit, fit, vt qui Confirmationem negat esse sacramentum, haereticus sit pronuncians.

§ IV.

*A quo, & quando fuerit institutum
Sacramentum Confirmatio-
nis.*

17. Sed circa eius institutionem refert Diuus Thomas art. 1. ad 1. quod quidam dixerunt, quod hoc Sacramentum non fuit institutum, nec a Christo, nec ab Apostolis; sed postea processit temporis in quodam Concilio. Alij vero dixerunt, quod fuit institutum ab Apostolis. Prioris sententiae Authores fuisse Magister, & S. Bonaventura, & Alexander Auentis 4. p. q. 24. memb. 1. & in noua editione q. 9. membro 2. docens, quod neque a Christo, neque ab Apostolis sub hac materia, & forma, quas habet, fuit institutum: quia Apostoli, vt legitur Actuum 8. & 19. non leguntur confirmare, nisi per manuum impositionem. Sed illis, inquit, defunctis, Spiritus Sancti instinctu in Concilio Meldensi quantum ad materiam, & formam institutum est. Quod quidem Concilium refertur de Consecratione distinctione 5. can. *Vt Episcopi*. Alij dicunt, quod in Aurelianensi citato:

18. *Sed hoc non potest esse* (inquit D. Thomas ad 1.) *quia instituire nouum sacramentum, pertinet ad potestatem excellentiam, quae competit soli Christo.* Et in 4. dist. 7. q. 1. artic. 1. q. 1. ad 1. ait. *Et hoc videtur valde absurdum, quia secundum hoc Ecclesia hodie posset noua sacramenta instituire: quod falsum est, cum ipsi non sint latores legis; sed ministri & fundamentum cuiuslibet legis in sacramentis consistit.* Quod autem, nec Apostoli instituerint, ibi probat dicens. *Sed hoc non competit, quia ipsi Apostoli, quamuis erant bases Ecclesiae: tamen non fuerunt legislatores (legis diuinae de numero sacramentorum: sed eius promulgatores) vnde ad eos non pertinebat sacramenta instituire.* Sanctus etiam Cyprianus, serm. de vocatione Chrismatis, docet diuinitus esse institutum.

19. Generaliter etiam Concilium Tridentinum less. 7. can. 1. de Sacramentis innere, ait. *Si quis dixerit, sacramenta noua legis non fuisse omnia a Christo instituta, anathema sit.* Quod intelligendum de immediata institutione, & id esse de fide, docent Vazquez disp. 135. cap. 1. Et Basilus Pontius Relectione de Confirmat. parte prima cap. 4. num. 4. Alioquin non magis Christus instituitne diceretur sacramenta, quam sacramentalia: & tamen Concilium nunquam diffinit a Christo instituta sacramentalia; sed Eccl.

esefia dicitur inuenisse, & id constat ex Sess. 7. de Sacramentis in genere can. 13. *Si quis dixerit receptos, & approbatus Ecclesie Catholice ritus.* Et Sess. 23. cap. 4. & 8. & can. 7. & 9. Nuño vero q. 72. art. 1. diffic. 2. conc. 3. *to- lum dicit temerarium, & proximum errori.* Melius tamen Soto in 4. dist. 7. q. vnica art. 1. §. *Quod si, asserit, quod erroneum esset dicere sacramentum hoc non fuisse à Christo institutum.* De quo late egimus quæst. 64. dubio 2. §. 4.

20 Specialiter arguunt Suarez disp. 32. sect. 2. & Basilus parte 1. cap. 4. num. 2. & 5. & alij: nam primum Concilium Meldense celebratum est sub Sergio Pontifice, anno 845. Constat autem complures Pontifices antea, & Patres per præcedentes annorū cēturias meminisse Sacramenti Confirmationis. Similiter Pōtifices Melchiade antiquiores mentionem fecerunt illius: siquidem ipse solum immediatè antecessit Syluestrum: & tamen ambos antecesserunt Clemens Romanus, Urbanus, Fabianus, Cornelius, & Eufebius. Quia de hoc sacramento iam instituto loquuntur. Nō ergo potuit institui à Melchiade. Ideò Concilium Senonense sub Clemente Septimo, in decretis fidei cap. 10. & in decretis morum cap. 38. dicit Sacramentum Confirmationis à Christo Domino institutum, & ab Apostolis promulgatum. Actorum 9. & 19. Similia dicit Cōcilium Moguntinum sub Paulo 3. cap. 13. Item S. Clemens Romanus epist. 4. loquēdo de hoc Sacramento, & eius effectu, ait. *Vt à Beato Petro accepimus, & ceteri Sancti Apostoli, præcipiente Domino, docuerunt.* Et S. Fabianus Papa, & Martyr epist. 2. ad omnes Orientales Episcopos cap. 1. quæ refertur de consecratione dist. 3. can. *Litteris, non parum fanet, vt postea referemus.*

21 Maior difficultas est (& adhuc iudiculis non dum determinata) quando à Christo Domino hæc immediata institutio fuerit facta? D. Thomas in 4. dist. 7. q. 1. art. 1. q. 1. ad 1. ait. *Et ideò probabilior videtur aliorum opinio, qui dicunt hoc sacramentum, sicut & omnia alia, à Christo fuisse instituta.* Quod patet ex hoc, quod ipse etiam Dominus etiam manus pueris imponebat, vt patet Math. 19. Ex quo multi dixerunt Christum instituisse sacramentū Confirmationis Math. 19. cum pueris manus imposuit. Ita Bachonius in 4. dist. 7. q. 1. artic. 1. Canisius tit. de Confirmatione in principio. Sonnius cap. 1. Et Couarruias 1. var. cap. 10. in principio, in prima editione: sed sustulit in vltima. Sequuntur tamē Graffis 2. p. lib. 1. cap. 1. num. 4. folio 11. Lubli-

nus 1. p. Summæ verbo *Confirmatio*, in principio. Imò, & Concilium Senonense in Decretis fidei cap. 10.

22 Sed ipse D. Th. hic ar. 1. ad 1. ait. *Et ideò dicendum est, quod Christus instituit hoc Sacramentum, non exhibendo, sed promittendo: secundum illud Ioan. 16. Si non abiero, Paracletus non veniet ad vos, si autem abiero, mittā eū ad vos.* Et hoc ideò, quia in hoc sacramento datur plenitudo Spiritus Sancti quæ non erat dāda ante Christi Resurrectionem, & Ascensionem: secundum illud Ioan. 7. *Nondum erat Spiritus datus: quia Iesus nondum erat glorificatus.*

23 Circa quæ verba notāt Nuño ar. 1. diffic. 2. ad 3. Suarez, & alij, quod instituerē aliquod sacramentum promittendo stat dupliciter: primo promittendo ipsam institutionem: sicuti Math. 16. dicitur: *Tibi dabo claves Regni cælorum: Vbi promittitur institutio sacramenti Pœnitentiæ, quæ postea adimpletur Ioan. 20. Quorum remiseritis peccata, remittantur eis.* Secundo tradendo statim institutionem, & promittendo exequutionem, & effectum sacramenti: & hoc modo intelligitur D. Thomas ad 1. Et ideò Christus Dominus immediatè per se ipsum instituit hoc sacramentum, & promissit effectū illius dandū a Spiritu Sancto. Et quia hæc promissio Christi fuit in nocte Cœnæ, ideò verificatur hoc sacramentum institutum in nocte Cœnæ.

24 Adijcit Soto in 4. dist. 7. q. vnica ar. 1. ad 1. Quod si de institutione Chriſmatis interrogando iustiteris; Respondet Fabianus Papa, & Martyr epist. 2. ad omnes Orientales Episcopos, quæ refertur de Contec. dist. 3. per hæc verba: *In illa die Dominus Iesus, postquam cenauit cum discipulis suis, & lauit eorū pedes, sicut à Sanctis Apostolis prædecessores nostri acceperunt; nobisque reliquerunt, Chriſma cōficere docuit.* Fuit ergo in nocte Cœnæ institutum sacramentū, & quia ibi Christus promissit ei effectū: & quia ibi Chriſma cōficere docuit. Et vno ex his modis; vel vtroque simul, defenditur hæc sentētia a Thomistis, & à multis alijs, quos referunt, & sequuntur Henriquez lib. 3. cap. 1. n. 4. & Basilus Pontius in Relect. parte 1. cap. 4. num. 8. & 19.

25 Addit Suarez disp. 32. sect. 2. in fine; institutam esse Confirmationē in nocte Cœnæ, quoad aliquid: quia nullum tempus aptius ad hoc excogitari potest, cum Spiritum Sanctum promissit, & nouum testamentū condiderit: sed tamen institutio potius fuit inchoata, quam completa: quia soli Episcopi habent potestatem hoc sacramentū administrandi. Apostoli autē licet in nocte Cœ-

næ fuerint ordinati Sacerdotes; non tamen Episcopi, vt probabilius creditur, vtque ad Christi Resurrectionē. Consummata ergo fuit institutio, quando post Resurrectionē dixit Ioan. 20. *Accipite spiritum sanctum*: quia eos fecit Episcopos, & dedit eis potestatem cōficiendi hoc sacramentum. Idem sequuntur Fillutius, Reginaldus, Faber, Pitigianus, & Bonacina. Item Leander tract. 3. disp. 1. q. 3. duodecim Authores referens. Sed multi nō exprimūt hoc vltimum, in quo est disidiū. Tenet Trullench de Confirm. nu. 3. Calrus Palaus tract. 20. punct. 1. n. 3. & Gabriel a S. Vincencio disp. 1. q. 1. conc. 3.

26 Imò Agidius Coninch ar. 1. dub. 2. & Layman lib. 5. Summa tract. 3. cap. 1. potissime, & præcipue tunc institutum hoc sacramentum, quando Ioan. 20. Dominus dixit: *Accipite Spiritum sanctum*. Quod probat Primo à simili, quia Concil. Trid. sess. 14. c. 1. probat tunc institutum sacramentum Pœnitentiæ: quia tunc Apostolis, & eorum successoribus est comunicata potestas reuocandi peccata post Baptismum commissa. Ergo cum eodem tempore data sit Apostolis potestas administrandi hoc sacramentum, plane efficitur etiam tunc præcipue institutum Confirmationem. Secundo, quia vt aliquā sit perfecte sacramentum, non sufficit institutum esse signum gratiæ conferendæ; sed debet esse data hominibus potestas per illud gratiā conferendi; alias nō esset signum efficax gratiæ, quia nunquam eam conferret. Ergo Confirmatio non fuit perfecte sacramentum ante collatam potestatem Ioan. 20.

27 Merito tamen hanc viciniam sententiam impugnat Basilius Pontius in Relectio ne de Confirmatione parte 1. cap. 4. nu. 14. quia licet verum sit tunc solum fuisse illis datam potestatem hoc sacramentum ministrandi: quia tunc solum sunt ordinati Episcopi. Tamen non inde licet inferre non perfecte institutum sacramentum Confirmationis in nocte Cœnæ. Quia causa efficiens non pertinet ad essentiam, & constitutionem essentialē alicuius rei, vel artefacti, vel entis naturalis, vt constat. At minister est causa efficiens sacramenti Confirmationis. Ergo non pertinet ad essentiam illius. Cum ergo, vt ostensum est referendo sententiam D. Tho. sacramentum hoc quoad materiam, & formam, & significationem effectus specialis, sit institutum in nocte Cœnæ, nihil deest, quo minus dicamus tunc institutum fuisse absolute, & præcipue sacramentum Confirmationis; siquidem eius essentia constat materia, & forma cum ratione signi tunc insti-

tuis, & determinatis; non vero efficiente, aut ministro. Quāvis etiā tunc dicat ordinem ad causā efficientē possibile; quod satis est.

28 Et confirmatur à simili quia communis Patrum, & Doctorum tenet docet Baptismum institutum, cū Christus in Iordane baptizatus est. de quo egimus q. 66. At non fuit tunc data Apostolis potestas baptizandi; sed potestas: nō statim à Baptismo cōtatus est Christus, vt constat Math. 4. & postea cepit Iesus prædicare, & postea baptizare: non enim ante baptizauit Christus, quam prædicauit; & postea misit Apostolos ad prædicandū, & baptizandum. Ergo pari ratione, quod potestas conferendi Confirmationem, data sit post Resurrectionem, non obstat, quo minus absolute, & potissime dicatur sacramentum Confirmationis institutum in nocte Cœnæ; efficax quidē in actu signato, quāuis in actu exercito nō erit, donec designetur, qui ministret.

29 Explicatur etiam à simili de Eucharistia instituta a Christo, cū dixit: *Hoc est corpus meum; Hic est sanguis meus*; & tamen tunc non erant Sacerdotes Apostoli; sed post consecrationem a Christo factā; ordinati enim sunt illis verbis: *Hoc facite in meam commemorationem*. Ergo quod potestas conferendi Eucharistiā, data sit postea, non obstat, quo minus antea vere, & absolute instituta dicatur. De quo suo loco. Sic ergo in proposito.

30 Ex dictis cessat secundum argumentum. Primum ex Concilij autoritate dupliciter soluit Basilius n. 15. Primo, quod tunc Concilium dixit tunc præcipue institutum sacramentum Pœnitentiæ; quia antea nullo modo institutum erat, sed tantum promissum. At sacramentum Confirmationis, nō solum fuit antea promissum quoad effectum; sed reuera institutum cum determinata materia, & forma in nocte Cœnæ: quod non erat in Sacramento Pœnitentiæ. Deinde, est longe diuersa ratio Sacramenti Pœnitentiæ, & aliorum. Quia sacramentum Pœnitentiæ præcipue in absolute situm est, vt Patres, & Concilia loquuntur (& suo loco exponemus.) Quæ sine potestate intelligi non potest. Quod non reperitur in alijs. Simili ratione q. 60. & 64. diximus intentionem ministri, quamvis essentialiter requiratur ad sacramenti valorem, non esse eius partem intrinsecam: quia se tenet ex parte efficiens, quæ est causa extrinseca effectui.

31 Hac vltima exclusā sententia, dicit Basilius omnes alias continere aliquid veri, vt etiam dicit Auerſa sect. 1. siquidē illa impositio manuum Christi super pueros, fuit

Symbolum, & figura, & umbra quædam huius sacramenti. Vnde Paludanus in 4. dist. 7. q. 1. art. 2. num. 11. ait. Christus quando parualis manus imponens benedixit; vel sacramentum confirmationis tunc non contulit; quia eius usus ante missionem Spiritus Sancti non conueniebat; sed tunc instituit ipsam figurando. Post pauca autem subiungit. Apostoli autem in die Pentecostes confirmari fuerunt sine Chrismate à Spiritu Sancto descendente in igneis linguis. Nam si Christus, secundum quod homo sacramenti effectum sine materia conferre potest, multo magis Spiritus Sanctus, qui tam visibiliter apparuit; quod aliud signum necessarium non fuit. De quo S. Thomas artic. 2. ad 1. & artic. 4. ad 1. Quamuis ergo primaria institutio sacramenti Confirmationis non sit facta in die Pentecostes; tamen ibi miraculose manifestatus est effectus huius sacramenti à Christo promissus; siquidem Apostoli tunc fuerunt miraculose extraordinario modo confirmati. Sed quia Christi promissio de aduentu Spiritus Sancti toti Ecclesie erat facta; ut explicuit Princeps Apostolorum Actuum 2. ver. 39. dicens. *Et accipietis donum Spiritus sancti. Vobis enim est repositum; & filiis vestris, & omnibus, qui longe sunt; quoscumque aduocauerit Dominus Deus noster.* Attulerat versu 17. Prophetam Joel cap. 2. ver. 28. *Effundam de Spiritu meo super omnem carnem.* Ideo & ad omnes pertinet illa missio Spiritus Sancti. Substantialiter ergo institutio fuit in die Cæne; in qua Dominus docuit Chrisma conficere; & effectum promittit; & formam expressit; quamuis hoc non declarent Euangelistæ; quia ut ait D. Thomas art. 4. ad 1. *Multa seruabant Apostoli in sacramentorum collatione, quæ in Scripturis communiter propositis non sunt tradita.* Refert verba S. Dionysii 7. c. Eccles. hier. p. 3. & in 4. dist. 7. q. 1. art. 2. q. 1. ad 1. ait, quod Dominus materiam huius sacramenti per se ipsum instituit, sicut & aduentum Spiritus Sancti promittit; sed denunciandam Apostolis dereliquit; quando usus sacramenti competeat, scilicet post plenam Spiritus Sancti missionem. Et ad 2. ait, quod *sicut sacramentum Baptismi incepit in Baptismo Christi; ita sacramentum Confirmationis incepit in aduentu Spiritus Sancti in Apostolos.* Et quia principia rerum debent esse notissima; ideo utrobique Spiritus Sanctus apparuit visibiliter. Et Opusculo 22. de forma absolutionis cap. 4. ad 4. dicit, quod cum Math. 19. oblatus sunt Christo paruuli ut eis manus imponeret benedicendo, secundum consuetudinem Iudeorum, ut dicit Remigius.

32 Admonet autem Sanctus Thomas hic artic. 1. ad 2. quod quia Confirmatio est sacramentum plenitudinis gratiæ, non potuit habere aliquid respondens in veteri testamento; quia nihil ad perfectum adduxit lex; ut dicitur ad Hebræos 7. Loquitur de correspondentia per omnimodam adæquationem; nam in 4. dist. 7. q. 1. a. 1. q. 1. ad 3. subiungit. *Quamuis aliquo modo sit figuratum in unctione Pontificum; qua significabat ut unctio Christi, à quo hæc unctio derivatur.* Quod insinuat Sanctus Cyprianus ser. de unctione Chrismatis dicens. *A facie noui olei desiccata sunt unctiones antiquæ.*

33 Demum notat Diuus Thomas ad 4. quod illi, qui Confirmationem accipiunt; quæ est sacramentum plenitudinis gratiæ, Christo conformantur, in quarum ipse à primo instanti suæ cõceptionis fuit plenus gratiæ, & veritatis, ut dicitur Ioan. 1. Quæ quidem plenitudo declarata est in Baptismo quando Spiritus Sanctus descendit corporali specie super eum. Vnde & Lucæ 4. dicitur, quod *Iesus plenus Spiritu Sancto, regressus est à Iordane.* Non autem conueniebat dignitati Christi (qui est sacramentorum auctor) ut a Sacramento plenitudinem gratiæ acciperet. De hac ratione iterum Diuus Thomas ar. 3. Videndumque Sanctus Augustinus lib. 13. de Trinitate capit. 26. Solutio ad 3. exponitur infra circa artic. 8.

DVBIUM II.

De materia sacramenti Confirmationis.

§. 1.

Chrisma est materia Confirmationis.

CVM ostensum sit Confirmationem esse Sacramentum; & diffinierit Concilium Florentinum, relatum quæst. 60. sacramenta nouæ legis tribus perfici materia, forma, & ministro; manifestum relinquitur, sacramentum hoc constare materia, & forma. Ideoque omnes Catholici credunt Chrismam sacrum esse conuenientem huius sacramenti materiam, quidquid blasphement Hæretici. Chrisma autem nomen Græcum est, idem significans, quod unguentum in genere; sed Ecclesiastico usu accommodatum est ad significandum illud, quod ex oleo, & Balsamo conficitur, ut capit. *Vnico*, de Sacra unctione; docet Innocentius 3.

2 Refert autem Aureolus in 4. dist. 7. q. 4. art. vnico in explicatione secundæ propositionis, esse opinionem Canonistarum, quod in hoc sacramento nihil requiritur vnguentum. Et ipse Aureolus dicit *Chrisma* non esse materiam necessariam, sed sufficere manu impositionem: requiritur tamē ad bene esse, quia ad sacramenti perfectionem, vel Christus instituit, vel Apostoli Spiritu Sancto suggerente. Quia Apostoli confirmabant manu impositione Actorum 8. & 19. & sacramentum hoc dicitur manu impositionis, vt ait Hugo lib. 2. de Sacramentis parte 7. cap. 2. & S. Cyprianus epist. 73. ait. *Vt baptizatis postea manus imponatur; & infunderetur super eos Spiritus Sanctus.* Similia S. Hieronymus contra Luciferianos, & S. Aug. ser. 33. de diuersis, & in Concil. Illiberitano can. 38. & in alijs multis. Et summi Pontifices Eusebius, & Urbanus, quos refert D. Thomas art. 1. 1.

3 Dicendum tamen est, convenientem materiam Confirmationis esse *Chrisma*, quod est compositum ex oleo oliuarum, & Balsamo. Priorem partem esse certam secundum fidem, constat ex Concilio Florentino in decreto Eugenij Quarti, in quo dicitur. *Secundum sacramentum est Confirmatio, cuius materia est Chrisma, confectum ex oleo, quod nitorem bonæ conscientie, & Balsamo, quod odorem bonæ fame significat, per Episcopum benedictio.* Idem sumitur ex Concilio Tridentino sess. 7. can. 2. de Confirmatione. Et Innocentio Tertio in cap. *Pastoralis*, de Sacramentis non iterandis. Probat Bellarminus libro. 2. de Confirmatione cap. 8. prop. 1. & passim alij ex illo Apostoli 2. ad Corint. 1. *Qui confirmat nos Deus, & vixit.* Et 1. Ioannis 2. *Vnctionem, quam accepistis, manet in vobis.* Sed S. Hieronymus in cap. 3. Habacuc, & S. Cyrillus orat. ad Presbyteros de alia vnctione hæc verba intelligunt. Priora etiam S. Chrysost. S. Hieronymus, S. Thomas intelligunt de Confirmatione per gratiam, & fidem: sicut & similia verba ad Ephes. 1. & 4. de quo S. Thomas lec. 5. & q. 63. art. 2. Quare quamuis sit probabile posse interpretari de hoc sacramento; inde tamen argumentum conuincens desumi nequit.

4 Rationem convenientiæ diuinæ institutionis assignat Diuus Thomas artic. 2. Sicut enim dictum est dub. 1. in hoc sacramento datur plenitudo Spiritus Sancti ad robur spirituale, quod competit perfectæ ætati. Homo autem cum ad perfectam ætatem peruenit, incipit iam communicare actio-

nes suas ad alios, antea vero quasi singulariter sibi ipsi viuit. Gratia vero Spiritus S. in oleo designatur: vnde Christus dicitur esse vnctus oleo lætitiæ, propter plenitudinem Spiritus Sancti, quam habuit: & ideo oleum competit materiæ huius sacramenti. Admiscetur autem Balsamum propter fragrantiam odoris, quæ redundat ad alios. Vnde Apostolus 2. ad Cor. 2. *Christi bonus odor sumus Deo, &c.* Et licet multa alia sint odorifera: tamen præcipue accipitur Balsamum propter hoc quod habet præcipuum odorem: & quia etiam in corruptionem præstat. Vnde Ecclesi. 24. dicitur. *Quasi Balsamum non mixtum odor meus.*

5 Hinc secundam partem ita certam putat Soto dist. 7. artic. 2. §. *Chrisma*, quod sententiam primo relatum dicat *erroneam*, propter concordem doctrinam Patrum, & decretum Concilij Florentini. Et vrgentissime dicit probari: quia materia debet formæ conformare: quare si *Chrisma* non esset necessarium, falsa esset forma: *Confirmo te Chrismate salutis.* Neque vero reperiuntur Canonistæ, qui dicant *Chrisma* ex Vnguento, & Balsamo compositum, non esse materiam.

6 Imò Suarez disp. 33. lect. 1. con c. 2. & Basilus parte secunda cap. 1. num. 4. etiam secundam partem conclusionis dicunt *certam secundum fidem*, quia expressè habetur in decreto Eugenij Quarti. Quia licet nomen *Chriftmatis* ex vi significationis suæ tantum significet vnctionem: Tamen ex vsu, & accommodatione Ecclesiæ, post institutionem Christi, notam ex Apostolica traditione, significat compositum ex oleo oliuarum, & Balsamo. Vnde Sanctus Fabianus Papa, & Martyr Epistola 2. dixit Christum instituisse, vt *Chrisma* ex Oleo, & Balsamo conficeretur. Idem docet Innocentius Tertius in cap. *vnico de Sacra Vnctione.* Et Conc. Bracharense 2. can. 4. dicit Balsamum institutum ad animarum sanctificationem. Et in Concilio Meldensi distinguitur ampulla *Chriftmatis* ab ampulla olei infirmorum. Rursum in veteri ordine Romano Feria Quinta in Cæna Domini, vbi fit mentio de benedictione *Chriftmatis*, iubentur tres ampullæ deferri ad Episcopum, vnā pro *Chrismate*, aliam pro oleo infirmorum, & alteram pro oleo cathecumenorum.

7 Sed inquirentes. Primo, quale oleum requiratur, vtrum exigatur oleum oliuarum, vel sufficiat oleum nucum, aut amygdalatum, aut aliud simile?

Respondet D. Thomas ad 3. quod propria-

prietates Dei, quibus significatur Spiritus Sanctus, magis inveniuntur in oleo oliuarū, quā in quocumque alio oleo. Vnde & ipsa oliua semper fro adibus virens, virorem, & misericordiā Spiritus Sancti significat. Hoc etiam oleum propriè dicitur oleum; & maxime habetur in vsu, vbi haberi potest. Quilibet autem alius liquor, ex similitudine huius, oleum nominatur. Nec est in vsu communi nisi in supplementum apud eos, quibus deest oleum oliuarū. Et ideo hoc oleū solū assumitur in vsu huius, & quorūdam aliorum sacramentorum. Idem dicit in 4. dist. 7. q. 1. art. 2. q. 2. ad 4. & 3.

8 Quæ quidem doctrina non solum est communiter recepta, sed Henriquez lib. 3. cap. 2. n. 1. lit. b. dicit, quod de fide esse conueniant omnes, & Patres interdum solius olei mentionem faciunt. S. Dion. cap. 2. par. 2. ad finem, & alij. Suarez sec. 1. conc. 3. & Bauius parte 2. cap. 1. nu. 67. dicunt hoc esse de fide: quia nunquam de hoc dubitatum est in Ecclesia. Et alij liquores per similitudinem ad hoc oleum oliuarum olei nomen accipiunt. Addit: oleum autem, quod infusione aliquarum herbarum redditur vel melioris odoris, vel saporis, existimo esse idoneam materiam huius sacramenti. Quia per infusionem earum herbarum non est mutata substantia olei oliuarum, sed qualitates participat. Quamuis non sine graui peccato adhiberetur in Sacramento Confirmationis.

9 Rursum inquirens, quale Balsamum debeat adhiberi ad Chrisma conficiendum? Henriquez lib. 3. cap. 2. n. 1. ita ait. Congrua similitudine signi, Christus instituit materiam Confirmationis esse Chrisma confectum, non solum ex oleo oliuarum; sed mixto cum Balsamo aliquo odorifero, *saltem adulterino, vt Indico*. In coment. lit. e. ait. Sic Pius Quartus concessit Episcopis Indiarum conficere Chrisma cum quodam Balsamo illius regionis, vbi non reperitur Siraicum, & fatentur Soto, Martinus Ledesma, & alij. Et Paulus Tertius similiter dispensauit, ait Bellarminus cap. 9. col. 7. Nauar. Conf. in capit. Vni. de Sacra Vnctione. Hæc Henriquez. Leander tract. 3. disp. 3. q. 3. ait. Itaque Chrisma ex oleo, & Balsamo vero, *vel saltem adulterino*, confectum, est necessaria materia Confirmationis. Trullench in Praxi cap. vnico de Confirmatione nu. 6. dicit. Materiam remotam Confirmationis est Chrisma confectum ex oleo oliuarum, & Balsamo, *saltem adulterino, vt Indico*.

10 Hæc sententia est falsa, & improbabilis: & vt talem reiiciunt Nuño q. 7. 2. art.

3. diffic. 1. ad 4. & 5. Suarez disp. 33. sec. 1. §. *Atque in hunc modum*. Coninch dub. 1. n. 4. 1. Castrus Palaus trac. 20. punc. 2. nu. 3. in fine. Villalobos trac. 6. diffic. 2. n. 2. in fine. Martinus à S. Ioseph tract. 1. de Confirmatione n. 5. & alij dicentes, quod Balsamum, quod oleo misceri debet, non est solum Balsamum Palaestinum, seu Siraicum; sed sufficit Indicum; quia verum Balsamum est: & ita illi Pontifices Priuilegium non concesserunt (quia immutare non poterant ius diuinum, quod est de vero Balsamo adhibendo) sed dubitationem sustulerunt declarando Indicum esse verum Balsamum.

11 Nominatim sententiam Henriquez refert Basil. de Confir. p. 2. c. 1. n. 10. dicens, *non solum temerariam; sed fere errori proxima*. Temeraria, quia nullus Author, neque ex antiquis, neque ex recentioribus eam docet. Quod fuisse protegitur probans malè Soto, & alios pro ea referri. Deinde, in decreto Eugenij a quæ sit mentio Olei, ac Balsami: ergo sicut Oleum debet intelligi de vero Oleo oliuarum, ita & Balsamum de vero Balsamo. Sicut vinum vitis est vera materia Calicis, & vera aqua vera materia Baptismi: alias nihil certi haberemus in materijs Sacramentorum in Decreto Eugenij Quarti. Tertio, quia Fabianus Papa in epist. 2. ad Episcopos Orientales præcipit singulis annis Chrisma conficiendum in die Cœnæ, & vetus comburendum: sicque obseruari in Ecclesia Romana, Hierosolymitana, & Ephesina à temporibus Apostolorum. Quod necessarium non esset, si Balsamum adulterinum sufficeret pro materia Confirmationis. Verba Basilij, & eius centuram contra priorem sententiam, refert, & omnino sequitur Diana parte duodecima tract. de Consecrat. Episc. Resol. 85.

12 Fortè tamen Authores primæ sententiæ nomine Balsami adulterini, non intelligunt id quod verba sonant, vt solam habeat apparentiam Balsami, & verum Balsamum non sit (sic enim verè illam censuram mererentur) sed intelligunt balsamum minus perfectum intra species balsami, quale reputant balsamum Indicum: & sic non solum non merentur censuram; sed dicunt id, quod à nullo negatur, & à Pontificibus est declaratum de balsamo Indico; quia parum refert, quod sit Indicum, vel Palaestinum, aut Siraicum: sicut de vino, quod est materia Calicis in Eucharistia, omnes dicunt nihil referre, quod sit Hispanum, vel Graecum, album, vel rubrum: siue differant specie, siue non, siue qualitatibus adeo remissis constet, quod minimum perfecti vini retineat: & comparatiuè

ad vina saporis acuti, vel austeri, vel prætio-
sa, sicut quasi adulterinâ, cû verum vinum sit.

13 Admonet autem Basil. n. 15. nihil ob-
stare validitati Sacramenti, si alia aromata cû
Balsamo misceantur; dummodo verè rema-
neat substantia Balsami. Et in Euchologio
Græcorum præcipitur vt multa alia misceã-
tur aromatum genera. Et in instructione pro
Græcis data per Clementem 8. quam affert
Naldus in Summa verbo *Christianus* n. 1. nō
improbatur ea cōsuetudo: & idē apud Græ-
cos id licet. Latinis autem non licere sine
gravi peccato aliquam aliam materiam ad-
miscere. ¶ Cæterū de hoc pūcto magis ex-
pressō agit Lugo libro 1. Responsorum
Moralium dub. 8. vbi refert, quod in Eueho-
logijs recentioribus impressis ritus conficiē-
di Chriſma continet vltra oleum, & Balla-
mum alias triginta aromatum diuerſorum
species: ex quibus fit massa, quæ physicè, &
moraliter videtur diuerſa à composito ex
solo oleo, & Balsamo. Quare ipse conclu-
dit, quod si præualeat odor Balsami, & olei
qualitates, non videtur materia illa differre
substantialiter a nostra. Sed quia de antiqui-
tate eius vsus non satis constat, inuestigan-
dum id est: & si est abusus post schisma, vltus
omnino tollendus, cum traditio Romana
sit tutior. Addo quod Innocentius Quartus
in epist. ad Episc. Tusulanum super ritibus
Græcorum, quam refert Naldus verbo *Chri-
stianus*, nu. 5. ait. *Singuli quoque Episcopi in suis
Ecclesijs in die Cene Domini possunt secundum
formam Ecclesiæ Chriſma conficere, ex Balsamo
quidem, & oleo olivæ: Nam Spiritus Sanctus
donum in Chriſmatis vñctione confertur.*

§. II.

Vtrum admixtio Balsami sit de essentiali

14 **M**Aior autem difficultas est, vtrum ad-
mixtio Balsami sit de necessitate,
& essentia materiæ Confirmationis, ita vt
vero Balsamo non appposito, non fiat sacra-
mentum? Negat Caietanus 3. p. q. 72. artic.
2. dicens sacramentū Cōfirmationis quoad
substantialia esse completum sine Balsamo:
quamuis sit necessarium necessitate præcep-
ti, non necessitate sacramenti, quod mixtū
ex oleo, & Balsamo sit materia Confirma-
tionis. Et subdit, quod videtur hoc ab Ecclē-
sia præcedenti tempore institutum: in pri-
mitiua siquidem Ecclesia non videtur mul-
tum credibile pauperrimos Episcopos ha-
buisse Balsamum: quo forte etiā hodie mul-
ti carent. Accedit ad hæc, quod Chriſmatis

nomen, quod secundum Sanctum Dionysium,
Apostoli imposuerunt huic sacramento, nō
significat Balsamum; sed vñctionem, cui
oleum sufficit.

15 Præcipuum Caietani fundamentū
fuit textus in Capite *Pastoralis, de Sacramētis
non iterandis*: vbi Innocentius Tertius sic ait.
*Nos consulere voluisti, si Confirmationis sacramen-
tum in eo debeat iterari, qui per errorem fuit, non
Chriſmate, sed oleo delinitus? Ad quod breuiter
duximus respondendum, quod in talibus non est
aliquid iterandum; sed caute supplendum, quod
incaute fuerat prætermisſum.* Si autem Balsa-
mum fuisset de essentia, & necessitate sacra-
menti, defectu cognito, necesse esset sacra-
mentum iterare, seu verum facere, quod
nullum fuerat.

16 Soto in 4. dist. 7. q. vnica artic. 2. §.
Intricatus ait. Fateor hanc mihi opinionē
semper placuisse; neque modo displicere
posse. Subdit tamen §. *De hoc autem*, quod
fuit permixtio Balsami institutio Christi, &
ab eo præcepta: non tamen quod vbi reperi-
ri non posset, deberet sacramentum abole-
ri. Probat Soto vrgendo authoritatem Inno-
centij: nam si nullum fuisset sacramentum,
hoc Papa expressisset dicēs, quod iteraretur.
Dicere autem quod nō iteratur propterea,
quod nullum fuit, profecto ridiculum vide-
tur. Est quippè res notissima, id quod non
est, non iterari: & idē Pontifex non fuisset
solicitus id admonere. Deinde Papa respon-
det sub eodem tenore de illo casu, & de Dia-
cono, qui fuerat ordinatus sine manuum im-
positione: quam constat non esse de essen-
tia Sacramenti Ordinis. Item, quia si primū
non fuisset sacramentum, nulla obſtaret ra-
tio quo minus solemnitates omnes essent
postmodum cum sacramento iterandæ.

17 Accedit ratio non contemnenda,
quod materia necessaria sacramenti debet
esse clara, & apertissima, de qua nemo pos-
sit dubitare: vt est aqua in Baptismo; & pa-
nis, & vinum in Eucharistia. Balsamum au-
tem, vt ait Plinius libro 12. Naturalis histo-
riæ cap. 25. multis modis adulteratur; adeo
vt viri prudentes vix quod ad nos adfertur,
verum esse arbitrentur. Quare dubium est
an tunc sacramentum sit solidum.

Præterea, materia sacramenti debet esse
communis, quæ vbiq̃ reperiat. Sed Bal-
samum, neque per vecturam, potest vbiq̃
haberi. Arbutus enim, vt illic Plinius re-
fert, vni terræ Indiæ concessa est: eademque
duobus quodammodo tantummodo hor-
tis. Erſi historia, quam nobis Orientales refe-
runt, vera est, iam fere bellorum frequentia
est

est dissipata. Quare in his nostris regionibus quam rarissimum inuenitur castum Balsamum: sed pro illo substituitur aliud, quod ex Occidentali nouo Orbe adportatur: quod reuera iudicia non habet iusta veri Balsami. Neque arbutula ipsa, quæ ut ait Plinius, viri similior est, quam myrto, illa videtur esse quæ in illis Occidentalibus partibus nascitur. Quod autem sacramentum Ecclesiæ ex tam multis periculis pendeat non est concessu facile. Hæc Soto.

18 Idem tenent Victoria in Summa q. 41. Zanardus in Directorio Theol. par. 1. de Sacram. Confirm. cap. 2. Bartholomæus Ledesma diff. 3. conc. 2. folio 224. Lubinus verbo Confirmatio initio. Item Aureolus in 4. dist. 7. artic. 1. §. Quod si videatur. Nauarrus in Manuali cap. 22. num. 8. Couarruias lib. 1. Var. cap. 10. num. 4. Viualdus de Confirm. cap. de requisitis num. 3. Moure in examine parte 3. cap. 3. §. 2. Guillelmus Estius in 4. dist. 7. §. 8. Angles in 4. de Confirmatione art. 12. conc. 2. Hugolinus de Confirmatione cap. 19. Pelantius q. 72. disp. 2. Barbosa de Potestate Episcopi Allegat. 31. n. 3. Reyna, Carrillo, Filliarcus, Torreblanca, & Archangelus, apud Diana, & Leādum vbi infra. Valentia to. 4. disp. 5. generali q. 1. pūcto 2. Dicastillus de Sacramentis to. 1. tract. 3. dub. 3. n. 29. Quamuis enim Diana eum referat pro sententia media, sed reuera hæc omnino sequitur iuxta modum dicendi M. Soto. Et Caramuel in Theol. fundamentali cap. 7. fundam. 65. nu. 1292 & 2. part. cap. 7. num. 119. & Angelus Maria Verricelli de Apost. missionibus tit. 7. q. 127. num. 8. & 9. Gabriel à S. Vincentio Carmelita Discalceatus disp. 2. q. 1. de Confirmatione.

19 Nihilominus Balsamum requiri de necessitate vt valeat Sacramentum Confirmationis, satis clare significat D. Thomas: Tum quia artic. 2. eadem necessitate exigit Balsamum, ac oleum oliuarum: quod nullus dubitat requiri de necessitate. Tum quia in primo argumento ait. *Materia est de necessitate sacramenti: & in solutione non recurreret ad dispensationem, & miraculum, si alia via tam facilem haberet solutionem.* Et similiter ad 4. Pariter libro 4. Contragentes cap. 60. & in 4. dist. 7. q. 1. art. 2. q. 1. in secunda ratione sed cōtra, ait. *Si omittatur aliquid, quod non fit de substantia sacramenti, non impeditur perceptio sacramenti: sed si omitteret Episcopus Chrismatismationem, non conferret sacramentū.* Ergo materia est de essentia huius sacramenti. Et postea quæstiuncula 2. docet, quod *materia Confirmationis est oleum Balsamatum.* Et in 4.

ad Anibaldum dist. 7. art. 2. dicit. *Materia Confirmationis componitur ex oleo oliuarum, & Balsamo.*

20 Vnde Balsamum esse de essentia materiæ Confirmationis, & sine illo sacramentum esse nullum, docet Paludanus in 4. dist. 7. q. 1. art. 2. n. 11. & 19. Syluester verbo Cōfirmatio diuina nu. 2. Petrus Soto lec. 2. de Confirmatione. Martinus Ledesma. 1. part. Quarti q. 3. ar. 2. dub. 3. Petrus Ledesma 1. to. Summæ trac. 3. de Confirmatione cap. 2. conc. 8. Nuño q. 72. artic. 3. diff. 1. con. 1. Ioannes à Cruce de Confirmatione dub. 2. conc. 1. Serra 3. p. q. 72. art. 2. dub. vnico. Ex quibus patet hodie hanc esse Thomistarum communem. Item est receptissima inter alios Theologos, vt multis relatis, ostendūt Suarez disp. 33. sec. 1. conc. 4. Basilius Pontius in Relectione de Confirmatione parte 2. cap. 2. n. 4. triginta duos Authores referēs. Alios referunt, & sequuntur Leander tract. 3. disp. 3. q. 3. Auerta q. 72. sec. 2. Granado to. 2. in 3. p. controu. 5. tract. 1. disp. 2. nu. 3. Castrus Palaus trac. 20. p. inc. 2. n. 3. & 4. Diana 3. p. trac. 4. resol. 23. & parte duodecima trac. de Consecratione Episcoporum resol. 84. & parte 8. trac. 1. resol. 11. & Quintana Ducñas to. 1. trac. 2. singulari 3. & alij innūmeri.

21 Differunt huius opinionis assertores inferendo iudicio de opposita. Quidam ita merdicus huic adhærent, quod dicant esse de fide. Ita Ochagauia q. 2. n. 4. & 6. Iribarne in 4. dist. 7. disp. 27. sec. 1. & Basilius cap. 2. nu. 23. dicit sibi placere asserere esse de fide, & diffinitam in Concilio Florentino, aut cerie maxime ad fidem accedere (pro quo male refert Suarez) Nam quæ decretis Florentinis, & Tridentinis adhibentur responsiones, fugæ potius sunt, quæ solutiones. Henriquez lib. 3. cap. 2. nu. 1. lit. I. ait, quod hæc est sententia omnino sequenda in praxi vt certa: quia colligitur ex traditionem Patrum, & Conciliorum, & vsu Ecclesiæ, præter paucos Authores. Nuño conc. 1. dicit ita certum vt oppositum sit improbable: tubdit tamen conclusionem secundam, quod prima sententia nec erronea est, nec temeraria.

22 Cæterum præter viginti septem Authores relatos pro prima sententia, qui asserunt eam tuentur. Hanc probabilem dicunt Pelantius, Filliutius, Saa, Cerda, & Gamarrachæus, & Toletus, quos ipse Basilius refert, Item vterque Ledesma, Ioannes à Cruce, Castrus Palaus, Granados nu. 7. & Leander, & Diana relati. Insuper Bonacina to. 1. disp. 3. de Confirmatione punct. 3. n. 2. in vltima editione, loquendo de prima opinione, ait.

Et istorum opinionem non putat improbabilem Suarez disp. 33. sec. 1. ad 1. Filliut. tract. 3. c. 1. q. 5. n. 11. Denique Bassæus ver. *Confirmatio*. n. 4. concludit. *Verum quia prima opinio est probabilis, si hoc sacramentum ministraretur cum oleo simplici, non est iterandum absolute, sed sub conditione, adhibita materia indubitata, ut dicitur cap. 1. de sacramentis non iterandis.* Quod & notauerant, ultra Suarez ad primum, & alios omnes iam relatos, Villalobos tom. 1. trac. 6. diffi. 2. num. 2. Martinus à S. Ioseph de Confirmatione tract. 1. n. 7. Trallench cap. unico num. 6. Nimiis forsitan alicui videbor, in Authoribus referendis: sed me fecisse non penitet, ut diligens, & prudens lector aduertat, quam inconsulte, & inconsiderate (ne dicam imprudenter, & audacter, & imitando Kemaitium, de quo refert Bellarminus libro 2. de Confirmatione cap. 9. dixisse ab Eugenio Quarto diffinitum contra Scholasticos: in quo eum Cardinalis reprehendit, asserens neutram partem ad fidem pertinere) prior sententia tam rigidis feriatur censuris: quia si quadraginta sex Doctorum, ex celebrioribus Scholæ, auctoritas eorum censorum licentiam censurandi non cohibet, nec verba mea poterunt cohibere. Secure tamen, & vere nos (omnibus pacaro animo consideratis) possumus affirmare, sicut & de facto dicimus, esse vere probabilem extrinsece, & intrinsece. Sed hanc præferimus ut D. Thomæ, & magis communem, ac proinde probabilior.

§. III.

Quatuor rationes pro opinione probabilior.

23 **Q**uod probatur quatuor argumentis. Primum est: quia si Balsamum non esset de essentia, & necessitate sacramenti, & sine eo sacramentum esset validum; sine eo forma verificaretur: siquidem in sacramenti nouæ legis efficiunt materia, & forma id ipsa, quod significant. Sed non appposito Balsamo, forma Confirmationis non verificaretur: quia non esse Chrisma, quod est compositum ex oleo, & Balsamo: & ita vere dicere non posset: *Confirmo te Chrismate salutis*: ergo appositio Balsami est de necessitate materiæ Confirmationis.

24 Respondet Soto, quod Chrisma non significat de se nisi unguentum: & ita forma verificatur cum solo oleo unguendo. Quare si verbo latino proferretur: *Confirmo te unguento salutis*: verum esset sacramentum. Atque adeo illo nomine non significatur tamquam de necessitate sacramenti Balsamum.

25 Sed contra est, quod in forma Chrisma non debet accipi in significatione, quam non haberet secundum se; sed in significatione, quam habet ex usu Ecclesiæ. Sed collat quod ex usu Ecclesiæ Chrisma significat compositum ex oleo, & Balsamo: hoc enim est quod in die Cænæ pro materia huius sacramenti consecratur: & de quo consecrationes Ecclesiæ verificantur, in quibus fit mentio de oleo, & Balsamo: & Innocentius Tertius, & Eugenius Quartus locis relatis, compositum ex oleo, & Balsamo dicunt Chrismatis nomine significari. Item S. Thomas ad 2. dicit quod *hoc sacramentum datur ad consequendam plenitudinem Spiritus Sancti cuius est multiformis operatio*, ut dicitur Sapientia 7. & 1. ad Corinthi. 12. *Et idem conuenienter huius sacramenti est materia composita.* Si ergo non esset compositum ex oleo, & Balsamo, nec verba verificarentur, nec sacramentum perficeretur.

26 Secundo probant Nuño, Suarez, & alij. Nam ea, quæ in sacramentis, siue ex parte materiæ, siue ex parte formæ, sunt ex diuino præcepto, & mandato, & institutione necessaria, sunt necessaria necessitate sacramenti. Sed appositio Balsami in materia Confirmationis est necessaria ex præcepto diuino. Ergo est necessaria necessitate sacramenti. Maior probatur, quia non habemus aliam certiore regulam ad cognoscenda essentialia sacramenti, quam diuinam institutionem: siquidem ab illa habent suum esse, & suam virtutem. Deinde, quia ea, quæ Christus instituit, & præcepit, variari nequeunt ab Ecclesiâ: & tamen salua sacramentorum substantia, & essentia, reliqua omnia variare potest, ut diximus q. 60. & 64. Ergo quæ sunt necessaria necessitate præcepti diuini substantialiter pertinent ad materiam. Primam vero minorem ipse Soto admittit, & probat ex Fabiano Papa epist. 2. docente Dominum Ietum Apostolos Chrisma conficere docuisse: *Sicut à Sanctis Apostolis Prædecessores nostri acceperunt.* Et Auctor ser. de Vnctione Chrismatis apud S. Cyprianum, ait, *quod diuinitus est unctio instituta.*

27 Si dicatur hinc solum probari quod Balsamum sit pars integralis materiæ huius sacramenti; quamuis non sit essentialis: sicut in sacramento Pœnitentiæ satisfactio est ex institutione, & præcepto Christi: & tamen solum est pars integralis. Similiter verba consecrationis Calicis, quibus utitur Ecclesiâ Romana, omnia sunt ex institutione Christi, & maiori ex parte colliguntur ex Evangelio: & tamen multi dicunt non esse omnia essentialia. De quo infra q. 78.

28 Hæc solutio mihi videtur valde probabilis conformiter ad dicta q. 60. dub. 13. & iterum q. 78. art. 4. Sed hic instat Suarez contra primam instantiam dicens non esse similem rationem: nam illud est singulare in satisfactione, quia non est pars, quæ actu concurrat ad componendum sacramentum, quæ do substantialiter fit: nec ex parte materiæ necessario supponitur ad formam: sed est quæppiam postea conseqvens. Vnde licet omittatur, sacramentum manet validum. Imò etiam à principio potest nulla iniungi satisfactio; & interdum etiam sine culpa; & nihilominus verum fieri sacramentum. At vera in præsentì confectio ex Balsamo est ita necessaria ex parte materiæ, vt præsupponatur ipsi formæ, & simul concurrere debent ad efficiendum sacramentum. Quod numquam legimus confectum absque vltimo olei, & Balsami. Ergo compositum ex oleo, & Balsamo sicut est necessarium ex præcepto diuino, ita est de necessitate sacramenti.

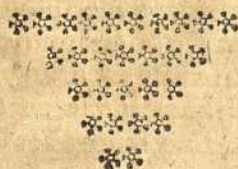
29 Tertio arguunt Nuño in tertio argumento, & Puteanus, & latè prosequitur Balilius à num. 9. vsque ad 13. expendendo canonem secundum Concilij Tridentini sess. 57. de Confirmatione, in quo dicitur. *Siquis dixerit iniurios esse Spiritui Sancto eos, qui sacro Confirmationis Chrismati virtutem aliquam tribuunt, Anathema sit.* In hac forma. Id quod est essentialiter in sacramento, est id quod est causa gratiæ. Sed Chisma compositum ex oleo, & Balsamo, habet virtutem causandi gratiam. Ergo est quid essentialiter in sacramento Confirmationis. Maior est D. Thomæ 3. p. q. 86. artic. 6. dicentis. *Omne sacramentum pr. ducit effectum suum, non solum virtute formæ, sed etiam virtute materiæ: ex utroque enim est vnum sacramentum.* De quo diximus q. 60. dub. 1. num. 42. & 44. & dub. 10. quod constat inductione in omnibus sacramentis. Et quia sacramenta nouæ legis efficiunt, quod significant: & ideo si sunt vnum in esse signi materia, & forma, sunt vnum in esse causæ. Minor vero probatur: quia sensus definitionis Concilij colligitur ex errore, cui opponitur, & quem volebat exterminare. Sed hæretici de ipso sacro Chismate consueto consecrari in die Cænæ, confecto ex oleo, & Balsamo, negabant habere virtutem conferendi gratiam. Ergo de eodem composito id affirmat. Deinde, orationes Ecclesiæ, quæ habentur in Pontificali Romano, non maiorem, neque aliam virtutem à Deo postulant, & impetrant à Deo oleo Chismatis, quam Balsamo: & eandem vim sanctificandi composito ex utro-

que petunt. Ergo compositum ex oleo, & Balsamo habet virtutem conferendi gratiam. Ergo est materia essentialis. Nam id quod accidentale est in materia, vel forma sacramentorum, non habet vim productiuam gratiæ: vt explicari potest exemplo formæ verborum in consecratione panis, & vini: & similiter in alijs formis sacramentorum, in quibus verbis non necessarijs non inest virtus productiua gratiæ.

30 Etiam hæc ratio, quamuis quoad appariendam efficaciam, in veritate solum est probabilis: & satisfieri ei potest in fauorè primæ opinionis, distinguendo in sacramentis, sicut, & in alijs compositis naturalibus, & artificialibus, & partes essentielles, quarum qualibet deficiente, deficit totum; & partes substantialiter integrantes, quæ quidem sunt de substantia totius, & qualibet deficiente, totum est substantialiter imperfectum, & non integrum, sicut homo sine digitis, aut sine manibus, & pedibus, non est integer, & perfectus: sed tamen est essentialiter homo constans anima, & corpore. Ita contingit in sacramentis; vt in sacramento Poenitentia, si deficiat satisfactio: & in consecratione Calicis, si deficiant aliqua verba, iuxta sententiam Magistri Soto: & in sacramento Ordinis, iuxta multorum sententiam, si deficiat manus impositio. Sic pariter possent probabiliter respondere Authores primæ opinionis.

31 Vltimo probatur: nam Concilium Florentinum tria numerat requisita ex parte materiæ Confirmationis, oleum, Balsamum, & benedictionem Episcopi supra Chisma: sed primum, & tertium requiruntur essentialiter: ergo pariter, & Balsamum, cum eodem tenore verborum de illo loquitur. Quare Concilium Prouinciale Coloniense, in doctrina de hoc sacramento docet Balsamum esse de essentia, & affirmat oleum non posse sufficere. Sed quia non est æque certa, & indubitata, & sine opinionibus, traditio de necessitate Balsami, ac de necessitate Olei, & benedictionis Episcopi, quamuis omnia sint de præcepto, & in veritate omnia sint de necessitate, quoad Balsamum id est minus indubitatum; quamuis

id sit probabilius, & tenendum.

§. IV.

Soluantur argumenta.

32 **A**D fundamentum Caletani respondet Granados sect. 1. in secunda solutione num. 7. Innocentium credidisse, id quod nos non inficiamur, scilicet esse probabile, Balsamum non esse materiam remotam essentiali sacramenti confirmationis: ac proinde probabiliter existimare potuisse, verè esse confirmatum illum, qui solo oleo unctus fuerat. Posita autem hæc probabilitate, non esse necessarium iterari confirmationem, quæ alioqui non cadit sub præceptum, præsertim cum talis casus raro euenire possit; debuisse tamen suppleri, quod incaute fuit prætermittum, scilicet, Vnctionem Chrismatis ex Oleo, & Balsamo confecti sine repetitione verborum formæ: quia ea Vnctio cadit sub præceptum diuinum, aut saltem Ecclesiæ, vt omnes fatentur. Confirmat hanc explicationem, quia etiam aduertarij, qui hoc Innocentij testimonio nituntur, non putant Pontificem censuisse, certum esse, quod materia sacramenti Confirmationis essentialiter in sola olei unctione consistat (id enim videretur absurdum, cum pro contraria sententia sint tot Doctores, & tam firma fundamenta) sed solum iudicasse id esse probabile: & cum hac maiori probabilitate non esse cur iteraretur sacramentum in illo casu. Nos ergo idem asserimus iudicasse, quia putauit esse probabile materiam huius sacramenti sine Balsamo posse consistere; licet contrarium sit magis probabile, imò & verum absolutè. Hæc Granados. Quod non est improbabile, quia sæpè Summi Pontifice consulti de aliquo casu, respondant iuxta probabilem Doctorum opinionem, quæ sequendo consulentes, omnino sunt securi in conscientia. Et est solutio notatione digna pro probabilitate primæ opinionis. Sed quia sequendo secundam sententiam, hoc videtur succubere difficultati.

33 Ideo Suarez ad 1. & Basilius n. 16. dicunt potius Pontificem stare pro hac secunda sententia. Quod probant. Primo, quia negari non potest quin in eo casu, & in quocumque simili, contingat hominem confirmari cum unctione solius olei catechumenorum, aut infirmorum, absque mixtione Balsami, debeat iterum confirmari quoad substantia illa huius sacramenti: quia etiam si contraria opinio sit probabilis, nihilominus sacramentum iuxta illam confectum, in re ipsa est incertum: & vt minimum, est valde probabi-

le esse nullum. Ergo non est homo relinquendus in periculo carendi hoc sacramento: ergo iterum dandum est in materia certa: ergo non est verisimile hoc voluisse negare Pontificem. Nec dubitari potest quin, non obstante illo textu, nunc sit licitum in eo casu iterum dari sacramentum. Ergo necessario aliter est explicandus textus ille.

34 Secundo probant, quia Pontifex dicit supplendam esse in eo casu eam unctionem ex Balsamo, quæ incaute fuerat prætermissa. Non potest autem supplere unguendo cum solo Balsamo sine oleo: Tum quia talis unctio nunquam fuit adhibenda: & ideo nec prætermissa dici potest, neque supplenda: Tum quia supplere debet unctio ex Balsamo benedictio: Balsamum autem ab Episcopis feria quinta in Coena Domini nunquam per se benedicitur separatim ab oleo. Erit ergo supplenda unctio ex toto Chrismate, tans, qualis prætermissa fuerat. Non est autem supplenda sine forma: Tum quia illi unctio debita erat (vt sic dicam) talis informatio: & hæc etiam fuerat prætermissa. Tum etiam quia prior forma caruerat veritate, quia non cecidit in verum Chrisma, vt per illam significatur. Pontifex ergo, cum dixit, *Caute est supplendum, quod incaute fuerat prætermissum*; non negat, sed affirmat potius substantialia huius sacramenti esse in eo casu iteranda. Denique, quia si Balsamum esset materia accidentalis huius sacramenti secundum Innocentium: ergo eodem modo se haberet atque aqua respectu consecrationis calicis. At aqua, quia est accidentalis materia, si omisa fuerit à principio, non infunditur calici post peractam consecrationem, sed omnino omittitur. Ergo similiter in isto casu, si Balsamum non esset materia necessaria, non esset postea supplendum. Quamuis Baptismo collato in tempore necessitatis sine solemnitate, postea debeant ex Ecclesiæ præcepto adhiberi. Quod præceptum in Eucharistia, nec in Confirmatione non extat, si accidentale omittitur.

35 Duæ ergo sunt communes, & veræ solutiones. Primam tradit ibi Glossa, & Paludanus artic. 2. num. 21. Innocentius Quartus, & Hostiensis ibi, & Adrianus in 4. q. de Confirmatione, & Basilius num. 17. & 19. quod *non dicitur iteratum, quod prius actum non fuit*. Cum ergo ibi sacramentum fuerit inualidum defectu materiæ, non dicitur iterari; sed nunc de nouo fieri unctionem Chrismatis ex oleo, & Balsamo benedictio cum debita forma: quia hoc complexum antea incaute fuerat prætermittum. Ne hæc expositio
ridi:

ridicula est, aut destruit textum, aut reddit rationem superflua. Quia enim sacramenta imprimenda characterem non valent iterari in eodem, consulentes erant ancipites, & dubij: & ex vna parte timebant ne homo priuaretur fructu sacramenti, quod erat perfectum, & ex alia parte timebant iterare sacramenta initerabilia. Responsio ergo Pontificis præcipit omnia caute supplere: & sic quod deuo fiant omnia substantialia sacramenti antea inualidi, & reddit eos securos, ne timeant sacrilegium iterationis, quia non iteratur, quod primo non erat factum in veritate, sed solum in apparenzia. Simile responsum cum Alexandro 3. assignat Diuus Thomas 3. p. q. 66. artic. 9. ad 4. loquendo de Baptismo dubio repetendo sub conditione. *Non enim videtur iterari; quod nescitur esse factum.* Similiter S. Leo Primus in cap. *Cum itaque, de Consecratione dist. 4. ait. Quia non potest in iterationis crimen venire; quod omnino factum esse nescitur.* Et cap. *Si multa eadem dist. In quibus, quod non ostenditur gestum, ratio non finit, vt videatur iteratum.*

36 Secundo respondent Nuño, & Serrá ad 2. Suarez ad 1. Granadus num. 6. Agidius, Faber, Heredia, Cérda, quos refert, & sequitur Basilius nú. 20. & 21. & Henriquez lib. 3. cap. 2. núm. 1. lit. l. referens Turrecremata cap. *Literis, de Consecratione dist. 3. Innocentium Quartum; & Hostiensem in cap. 1. de Sacramentis non iterandis, quod quia prior vnctio fuerat publice facta, vetat iterari publice propter scandalum: sed tamen supplendum est caute, id est, in occulto est deuo adhibenda vnctio olei; & Balsami cum debita forma.* Sensus ergo verborum Pontificis est non esse iterandum sacramentum Confirmationis publice, & cum solemnitate: quia hoc modo iam peractum erat, quamuis inualide quoad substantiam. Sed suppiendum esse, quod incaute fuerat prætermittum. Quod est conferri priuatim, & sine solemnitate: quia quod fuerat prætermittum, nempe vnctio Chrismatismatis, defectu Balsami, est defectus materiae, ac percōsequēs deest veritas formæ, quæ est de necessitate, & essentia sacramenti.

37 Per quæ patet ad primam replicam M. Soto. Ad secundam respondent Nuño, & Suarez ad 1. & Basilius num. 21. & alij cōmuniter, quod quamuis Pontifex in eo textu vnica responsione duplici quæstioni satisfaciat; non ideo asserit id quod defuit in vtroque sacramento eiudem esse rationis, quoad esse accidentale, vel substantiale sacramento. Sed potius vult suam generalem res-

ponsionem cum proportione esse singulis quæstionibus applicandam; quia in quolibet sacramento, quod defuerit supplendum est, si deerat essentiæ, est totum sacramentum faciendū, vt in Confirmatione; si deerat accidentale, vt in Ordine, satis erit id supplere.

38 Rationi respondet D. Thomas art. 2. ad 4. quod *Baptismus est sacramentum absolute necessitatis: & ideo eius materia debet inueniri ubique. Sufficit autem, quod materia huius sacramenti, quod non est tantæ necessitatis, possit de facili ad omnia loca terrarum deferri.* Ad probationes ex testimonio Plinij respōdet Suarez sec. 1. ad 3. in primis maiorem esse vim experientia, quia à principio nascentis Ecclesiæ vsque nunc fuit sufficiens copia Balsami ad materiam Confirmationis, vt constat ex S. Fabiano Martyre epist. 2. deinde Plinio non videtur loqui de suo tempore, sed de antiquo: ait enim: *Balsamum vni terrarum Iudææ concessum quondam in duobus tantum hortis. Iosephus lib. 8. Antiquitatum cap. 2. vel 6. refert Reginam Saba plantam Balsami Salomoni attulisse: Cuius hodie (inquit) ferax est nostra regio; illiusque Regina munificentia acceptam ferri oportet.* Et lib. 15. cap. 5. de agro Hierichuntino ait. *Is & Balsamum fert, quod vnguentorum longe prætiosissimum ibi tantum provenit, &c.* Sanctus Hieronymus ad illa verba Ezeq. 27. *Iudæa & Israel Balsamum, mel, & oleum, & resinam, proposuerunt in mundinis tuis: Et S. Greg. Cantic. 1. dicunt terram Iudææ, sicut Palettinæ abundare Balsamo, quod nascitur in vineis Engaddi.*

39 Brochardus in descriptione Terræ Sanctæ cap. vltimo ait. *Inter Heliopolim, & Babyloniam ostenduntur loca, in quibus Beata Virgo mansit; cum puero Iesu, & marito Ioseph, eam à facie Herodis fugisset à Iudæa. Est etiam ibi hortus Balsami, qui irrigatur à fonte paruo, uberrime tamen fluente: Et infra. Modum colligendi Balsamum hunc mihi Sarraceni ostenderunt: Carpebant folium vnum aspicite (adherent enim folia stipiti) & contra radium Solis illud decerpentes, guttam lucidissimam; & supra modum odori feram elicerunt: Et is est verus liquor Balsami, qui in phialas vitreas colligitur; & ad diuersas mundi partes mittitur. Tametsi raro sine mixtione ad regiones nostras perueniat. Atunt etiam, si folium contra radium Solis non frangeretur, minime succum illud stilaret. Hæc ibi. De quo Baronijs tomo 1. Anno Christi 1. numero 46. & Iansenius in capite 11. Concordiæ Evangelij. Paulus Iouius, Genebrardus, & alij, quos refert Maluenda libro 3. de Antichristo capite 16. in editione Lugdunensi anni 1647.*

40 In Theatro vitæ humanæ, verbo Balsamum refert Laviëtius Beyerlinch, quod Ægyptus quoq; Balsami hortos habet, quorum vnum te vidit affirmit Bellonius lib. 2. cap. 29. observationum suarum, haud procul a Cayro. Et ab omni ævo in foelici Arabia fuit, atque etiam nunc nascitur. Paulanus etiam tradit Balsamum Arabiæ fruticem esse. Strabo prodit in Syria nasci apud lacum Genezareth, inter montem Libanū, & Antelibanū. Denique magna copia Balsami nunc ex India affertur: quod est verum Balsamum, licet colore differat: quia in fragrantia boni odoris, alijsque proprietatibus habet sufficientem convenientiam cum alio Balsamo Syriaco, vt a Paulo Tertio, & Pio Quarto, pro vero Balsamo sit declaratum.

41 Cum etiam ad conficiendum Chriftma non requiratur magna Balsami quantitas, etiam cum Episcopi erant pauperrimi, ex fidelium elemosynis nunquam Ecclesiæ defuit pro sacramento ministrandis. Alioquin, nec de hoc præceptum impotuisset Chriftus, vel ipsa Ecclesiæ: & ita huic difficultati omnes catholici tenentur respondere. Quamuis autem facile adulterari possit, & difficile cognosci quodnam sit omnino purum: non autem desunt in arte periti, qui deprehendere possint ex accidentibus, quod Balsami clientiam retineat.

DVBIVM III.

Vtrum sit de necessitate huius sacramenti, quod Chriftma fuerit prius per Episcopum consecratum?

§. I.

Certum est consecrationem materiae esse de necessitate sacramenti.

1 **H**æretici non solum negant, sed irrident consecrationem. Caluinus libro 4. Institut. cap. 19 §. 8. vocat oleum Diaboli mendacio pollutum. Alij dicunt esse benedictionem supersticiosam, & magicam: & præcipue contemnūt, quod Ecclesiæ post Chriftmatis benedictionem dicat: *Aue Sanctum Chriftma*: cum loquutio ad res inanimatas dirigi nequeat.

2 Pro sententia negante requiri Chriftmatis consecrationem, solet referri Paludanus. Sed tamen ipse in 4. dist. 7. q. 1. art. 2. cō-

cul. 3. n. 19. sic ait. *Si Confirmatio fiat ab Episcopo prius Chriftmate consecrato, non est Confirmatio, siue Sacramentum, sed iterum est conferendum, quia quod sit Chriftma, & quod sit ab ipso consecratum, est de essentia: Nisi, forte Papa dispensante, vt dicitur infra q. vltima.* Hæc ibi. Ex quo patet, quod quoad intentum præsens, tenet sententiam affirmatiuam: vnde male refertur ab Henriquez lib. 3. cap. 2. nu. 2. lit. o. & vbi infra à Baillio pro negatiua. Quæ consequentia in hoc admittat Papæ dispensationem; infra videbitur. Negat tamen Mollesius tract. 4. Summæ cap. 2. nu. 2. 2. docens, quod si quis Chriftmate nõ consecrato esset confirmatus, non esset iterum cōfirmandus. Refert pro se Maldonatum.

3 Afferendum tamen est, non solum de necessitate præcepti, sed de necessitate sacramenti esse, quod Chriftma sit ab Episcopo consecratum. Ita S. Thomas art. 3. & in 4. dist. 7. q. 1. art. 2. q. 3. receptus à Theologo, vt testatur Soto in 4. dist. 7. q. vnica ar. 3. §. *Quamuis*. Et Suarez disp. 33. sect. 2. Nu. nõ q. 72. ar. 3. diff. 2. dicit esse erroneū negare consecrationem Chriftmatis esse necessariam ex præcepto diuino: & certum ita vt oppositum sit improbabile, quod est necessaria necessitate sacramenti. Et Baillius parte 2. cap. 3. num. 2. dicit ad minus esse remedium affirmare validum esse sacramentum cum Chriftmate non consecrato. Nec rectè Leander tract. 3. disp. 3. q. 4. hanc proponit solum vt longe probabiliorem. Imò Soto, §. *At ne tot*, dicit, quod cōstantissimum est, & catholicum requiri benedictionem, & consecrationem. Ex decreto Fabiani. Et ex solenni consuetudine Ecclesiæ. Et ex decretis, quibus diffinitur materiam Cōfirmationis esse Chriftma ab Episcopo consecratum.

4 Ratio à priori non est alia, quā Chrifti institutio. Hæc vero probatur ex Concilio Florentino dicente materiam Confirmationis esse *Chriftma consecratum ex Oleo, & Balsamo per Episcopū benedicto*. Et in Concilio 2. Bracharensi cap. 4. vocatur *Balsamum benedictum*, quod pro salute animarum per Spiritū Sancti inuocationem consecratur. Ideoque Concilium Tridentinum sess. 7. canone 2. de Cōfirmatione appellat *sacrum Chriftma*. Pariter Concilium Nizænum primum canone 69. & Laodicenum can. 48. Nouem Sumos Pontifices, & plurimos Sanctos Patres, qui idem docent, referunt Bellarminus, Suarez, Baillius, & alij. Cum autē benedictio aqua Baptismi sit de necessitate præcepti, de ea nõ ita agunt Concilia. Pontifices, & Patres; sicut summo

summo consensu tractant de consecratione Chrismatis: ergo censent esse de necessitate sacramenti. Specialiter Florentinum æquæ ponit esse de necessitate Olei, ac Balsamum, ac vtriusque benedictione: & quoad hanc magis sine opinionibus est à Theologis receptum.

§. II.

Ratio D. Thomæ.

Rationem congruentiæ assignat D. Thomas art. 3. nam tota sacramentorum sanctificatio à Christo derivatur, ut dixerat q. 64. art. 3. Est autem considerandum, quod quibusdam sacramentis habentibus materiam corpoream, Christus est usus, scilicet Baptismo, & etiã Eucharistia: Et ideo ex ipso usu Christi materia horum sacramentorum aptitudinem receperunt ad perfectionem sacramenti. Vnde S. Chrysostomus, relatus de Consec. dist. 4. cap. 10. dicit, quod nūquam aqua Baptismi purgare peccata credentium possent, nisi tactu dominici corporis sanctificata fuissent. Et similiter ipse Dominus accipiens panem, benedixit: similiter autem, & Calicem, ut habetur Matthæi 26. & Lucæ 22. Et propter hoc non est de necessitate horum sacramentorum, quod materia prius benedicatur: quia sufficit benedictio Christi. Si qua vero benedictio adhibeatur, pertinet ad solemnitatem sacramenti; non autem ad necessitatem. Vnctionibus autem visibilibus Christus nō est usus, ne fieret iniuria invisibili vnctioni, qua est vnctus præ consortibus suis. Et ideo rã Chrismatis, quam Oleum sanctum infirmorum prius benedicuntur, quam adhibeantur ad usum sacramenti.

6 Contra hanc rationem arguit Durandus in 4. dist. 7. q. 2. n. 7. Primo, quia si applicatio materiæ ad Christum, reddit eam sanctificatam, videtur, quod non solum non oporteat eam sanctificare ad hoc, quod sit materia Baptismi; sed quod etiam si sanctificetur, quod fiat iniuria priori sanctificationi, si sit eiusdem rationis; vel quod prima fuerit insufficientis, si secunda sit alterius rationis: sicut D. Thomas dixit de vnctione. Item, falsum est, quod Christus non fuit usus vnctionibus visibilibus: dicitur enim Ioann. 12. quod *Maria accepit libram unguenti nardi pifici, & unxit pedes Iesu.* Et Lucæ 7. dicitur, quod *osculabatur pedes eius, & unguento ungebat.* Et Christo mortuo vnctum est corpus eius per Nicodemum, ut dicitur Ioann.

19. Ergo falsum est, quod Christus non fuerit vnctus visibilibus vnctionibus.

Etiã dicatur, quod Christus non fuerit vnctus visibilibus vnctionibus per modum sacramenti, vel sacramentalis, sicut fuit usus pane, & vino consecratis; & aqua Baptismi Ioannis, tamquam quodã sacramentali. Nō obstat, quia Christus à sacramentis, vel sacramentalibus nihil virtutis accepit, & si aliquã virtutem dedit ex suo tactu, dedit omnibus, quæ retigit, & quæ in usum sacramentorum debebant venire.

7 Nihilominus hæc ratio à Theologo recipitur: & habetur in Cathechismo Pij Quinti. Ut autem notat Soto dist. 7. art. 3. n. si res esset Ecclesiæ sanctionibus decreta, rationes huiusmodi non conuincerent; quia hic nō est alia ratio, quam diuina institutio. Ecclesiæ tamen sanctione supposita, optima est ratio D. Thomæ, quæ etiam est S. Boventuræ, Richardi, & Scoti dist. 7.

8 Ad Durandi instantias respondet Paludanus dist. 7. q. 1. nu. 17. Ad primam, quod tunc fit iniuria rei consecratæ, quando idẽ genus consecrationis repetitur; non quando aliud, & aliud: maximè quando vnũ ordinatur ad aliud. Consecratio autem sacramentalis præcedit consecrationem, quæ est sacramentum in eadem materia: sicut post benedictiones multas, super panem, & vinũ proferuntur verba consecrationis. Sic in proposito, in materia Chrismatis præcedit consecratio sacramentalis, quæ non est sacramentum. Sic, & sanctificatio, quam Christus contulit materijs aliquibus sacramentorum, cū sit alterius rationis à sanctificationibus sacramentalibus, & verbalibus; nihil prohibet eas illi superuenire: sed bene vnã alterius eiusdem rationis. Sicut in eodem subiecto in naturalibus sunt plura accidentia simul diuersarum rationum; non autem rationis vnus.

9 Ad secundam, quod Christus viuus, & mortuus usus fuit vnctionibus visibilibus; sed non per modum sacramenti: sicut usus fuit pane, & vino consecratis, & conuersis, & usus est Baptismo Ioannis. Non enim oleo, cum quo vnxit Apostolos, vnctus est, nec per se vnxit aliquem. Hæc Paludanus, & Capreolus, & Soto ibi. Et Caietanus 3. p. questione 72. art. 3. in fine dicens, quod de usu constitutio sacramenti est sermo; ita quod sensus est; contactus Christi in constituendo sacramentum, est sanctificatio materiæ.

Qualiter autem materia corporalis sit gratiæ instrumentum? Et per quid aptetur, & etc.

eleuetur in actu primo ante vsum sacramenti Exponit D. Thomas art. 3. ad 2. & 3. & nos late q. 62. dub. 4. §. 1. duplici via id defendimus.

10 Præterea obijciunt alij: nam Christus Dominus non indiguit Pœnitentiâ; nec recepit Sacramentum Matrimonij, Nec sacramentum Ordinis: & tamē in ijs tribus sacramentis non est necessaria præuia benedictio necessitate sacramenti. Ergo etiam si Christus Dominus non fuerit vltus vntione Chrismatismatis, præuia eius benedictio non est de necessitate sacramenti.

11 Respondet Basilius in Relect. parte 2. cap. 3. num. 9. quod etiam in materia remota horum trium sacramentorum reperitur sanctificatio. In sacramento quidem Ordinis ipsæ res, quæ traduntur, sunt sacra, & diuino cultui antea dedicata, v.g. Calix, Patena, liber Euangeliorum, cui propter Euangelij verba, etiam patriæ cultus deferri possit. Item alia instrumenta, & templa sacra. Et in sacramento Pœnitentiæ materia remota est ipse pœnitens subiectus iurisdictioni confessoris. Pœnitens autem sanctificationem habet acceptam per Baptismum, & sacrum signum indelebile, ratione cuius sacra quædam res est. Idem dicendum in Matrimonio: nam cum solū matrimonij fidelium sit sacramentum, corpora, quæ sunt materia remota eius sacramenti, sancta sunt, & tēplum Dei, vt scribit Paulus, ratione fidei acceptæ in Baptismo, & Characteris. Adde etiam humanitatem ipsam totam sanctificatam centeri ex coniunctione Hypostatica multo magis, quā aqua Baptismi censetur sancta ex contactu Christi. Maxime cum ea coniunctio fuerit Symbolum Matrimonij; vel potius in Matrimonio reperiatur significatio, & vniōnis Hypostaticæ, & coniunctionis Christi cum Ecclesia. Est ergo iam materia remota eorum sacramentorum sanctificata.

12 Sed contra hoc est. Primo, quia quid quid sit de veritate doctrine; non est necessaria ad intentum D. Thomæ, qui expresse dicit se loqui de quibusdam sacramentis habentibus materiam corpoream: & ita non loquitur de Pœnitentiâ, & Matrimonio, qui illa carent. Secundo, inauditum est, quod Pœnitens sit materia remota Confessionis; cum Theologi hucusque in illo sacramento pro materia proxima assignent actus Pœnitentis, & aliam remotam materiam non assignent, nisi peccata delenda. Tertio, cum dicimus sacramenta constare rebus, & verbis, ostendimus q. 60. dub. 9. §. 3. ex D. Thomæ,

quod in Matrimonio, & Pœnitentiâ res ipsi actus sensibiles, qui ita se habent, sicut aqua in Baptismo, & Chrisma in Confirmatione. Cum ergo in Pœnitentiâ, & Matrimonio, ipsi actus sensibiles non prius benedicantur, & sanctificentur, quam in vsum sacramenti adducantur; manifestum est de illis non procedere doctrinā D. Thomæ. Quarto, bene notat Paludanus in 4. dist. 7. q. 1. num. 16. quod licet sine exorcismo, & aquæ benedictione potest quis valide baptizari; ita & sine Euangeliorum libro benedictio datur Diaconatus. Ergo potius quoad hoc Ordo assimilatur Baptismo, quam Confirmationi.

13 Melius respondet Suarez in commentario art. 3. dicens, quod ad hoc facilis est responsio; sermonem esse de materijs, quæ sunt res sensibiles, & permanentes: nam aliquid quæ consistunt in actionibus humanis, aut verbis, non sunt capaces huiusmodi benedictionis: vt est in Pœnitentiâ Confessio peccatorum: & in Matrimonio expressio consensus, seu mutue traditionis corporum: in sacramento Ordinis contactus aliquis. Quāquā in eo sacramento, eo modo, quo ex parte materiæ concurrunt aliquæ res permanentes, ita in eis reperitur præuia aliqua sanctificatio: nam si materia est manuum Impositio; illæ manus sunt Episcopales, & consecrata: si vero est porrectio alicuius instrumenti, illud instrumentum est aliquomodo sacrum, & religiosum, vt est Calix, & Patena, liber Euangeliorum, &c.

14 Hęc solutio quoad primam partem est ad mentem D. Thomæ in 4. dist. 14. & 3. p. q. 84. vt retulimus q. 60. dub. 9. num. 18. Sed quia est proprius locus de illa agendi in tractatu de Pœnitentiâ, de illa iterum quæstione 84. art. 1. Quoad secundam vero oportet addere ex D. Thomæ in 4. dist. 24. q. 1. art. 1. q. 5. rationem cur in sacramento efficacia præcipue sit in verbis, quia spiritualis potestas deriuatur ab eo, qui sacramentum dat: eo quod vna potestas est ab alia: at vero in Confirmatione plenitudo Spiritus Sancti est ab extrinseco: & ideo efficacia illius principaliter consistit in materia, quæ virtutem diuinam, & significat, & continet ex sanctificatione per ministerium adhibita.

15 Quod obijcit Basilius num. 7. contra priorem partem solutionis, nullam continet difficultatem; quia non dicimus in Matrimonio, & Pœnitentiâ materiam remotam sanctificari. Sed potius asserimus ibi non opus esse materia remota sanctificanda; quia non sunt medicinæ prouenientes ab extrinseco;

Seco: sed consistunt in ipsis actibus sensibili-
bus, quos Deus eleuauit, vt sine alia materia
sint sacramentum. Alias obiectiones propo-
nunt, & soluunt Suarez, & Baius, in ipsis
videantur.

16 Ad argumentum hæreticorum faci-
le responderetur, quod per figuram Protopo-
peiam res inanimæ alloquuntur, & saluta-
mus: vt Danielis 3. in Cautico trium puero-
rum. Et in Psalm. 148. *Audete Dominu de
Cælis*. Et in hymno Crucis: *O Crux aue, spes
vntica*. Et cum aueretur ad Crucem S. An-
dræas, eam salutans dixit: *Salue Crux dñi de-
siderata*. Quæ verba, vel sunt venerationis,
vel referuntur ad Dominu pro nobis ea cla-
uis fixum. Sic saluatio chrisimatis, vel est ve-
neratio instrumenti nostræ sanctificatio-
nis; vel est veneratio Christi in eo signi-
ficati: nam vt dicit Diuus Thomas in quar-
to distictione 7. quæst. 1. artic. 2. q. 2. ad
6. hac vñtione, vt dicit Hugo de S. Victore lib.
2. de Sacramentis parte 1. cap. 1. *significatur
illa vntio; qua Christus vnctus est, vt Rex, & Sa-
cerdos, oleo latitæ præconfortibus suis. Vnde e-
tiam à Chrismate Christus dicitur, & à Christo
Christianus. Et propter hoc etia S. Dionys. de Ec-
cles. hier. cap. 4. parte 3 per Chrisma Christum
significari dicit.*

§. III.

*Vtrum Papa possit tolerare, vel variare be-
nedictionem Chris-
matis?*

17 Sed restant circa hoc duæ difficulta-
tes. Prima, vtrum Papa possit dispē-
tare, quod Confirmatio fiat ex Chrismate
non benedicto?

Paludanus in 4. dist. 7. q. 4. num. 34. ait,
quod forte ex dispensatione Papæ ex Chris-
mate non consecrato, & de oleo non bene-
dicto possent fieri confirmari, & morientes
inungi: & esset eadem materia, quia conse-
cratio illa nil reale addit; sed purā relationē
rationis dicit. Vnde Christus materiam in-
stituit; sed sanctificationem Ecclesiæ comif-
sit. Vnde Papa, qui est iuper totam Ecclesiā,
non potest quidem materiam mutare, sed
eius consecrationem potest mutare, vel o-
mittere: quia sic Christus instituit, quod o-
leum, vel Chrisma sit materia: eodē mo-
do quo fuerit per Ecclesiā determinatum.
Vnde forte non est idem modus consecran-
di apud omnes. Et quia consecratio illa nō
est sacramentum, sed aliquid sacramentale;
ideo videtur esse in dispositione Ecclesiæ.

Hæc Paludanus, & Capreolu s in 4. dist. 7. q.
2. ad 1. Probabilemque iudicat Estius in 4. di-
stinct. 7. §. 9. in fine. Refertque, & nō impro-
bat Diana parte 12. tract. de Consecr. Epif-
coporum retol. 83. col. 3.

18 In similitudine tradiderat parte 8. tra-
ctatu 1. de potestate Pontificis ad lacramen-
ta resol. 11. dicens Pontificem posse dispen-
sare vt sacramentum Confirmationis valeat
administrari cum solo oleo oliuarum: quia
probabilis est sententia Caietani, quod bal-
samum est solum de necessitate præcepti:
& quia vt ait Franciscus Lugo de Sacram.
cap. 1. num. 52. deficiente Balamo, melius
esset sacramentū probabile ministrare, quā
nullum. Videaturque idem debere tenere
(si consequenter loquantur) qui dixerunt
Christum Dominum nō determinasse in spe-
cie materias, & formas sacramentorum: sed
tantum in genere, vel sub disiunctione: &
vltimam determinationem Ecclesiæ reli-
quisse. Pro quō multos retulimus q. 60. du-
bio 13 & plures referunt, & sequuntur Dia-
na parte 12. tractatu de Consecratione Epif-
coporum retol. 78. Et Angelus Maria Vitri-
li de Apostolicis missionibus, & alij refe-
tendi, & refellendi tractatu de Ordine.

19 Sed ne ad extranea diuertat oratio,
opinionem Paludani, quoad hoc nomi-
natum, impugnant Soto dist. 7. art. 3. §. At
ve, & §. *Argentius tamen*. Et Suarez disp. 33.
sect. 2. ad 1. §. *Mihi tamen*. Granados cōtrou.
3. tract. 1. disp. 2. sect. 2. num. 11 Henriquez
lib. 3. cap. 2. nu. 2. lit. o. & alij communiter.
Probatque ex professo Basilius Pontius de
Confirmatione parte 2. cap. 3. nu. 12. Quia
non reperitur necessitas omittendi eam be-
nedictionem: licet enim non occurrat tam
facile, qui benedicat; at sine magno labore
commode comparari potest Chrisma ab E-
piscopo benedictum. Ideoq; numquam est
dispensatum, quod in Chrismate non bene-
dicto conficeretur. Vnde facultates coclesiæ
à Pontificibus vt Religiosi in India confir-
marent; fuerunt datæ ea lege vt vterentur
Chrismate per Episcopum benedicto. Se-
cundo, ex commissione Papæ simplex Sa-
cerdos, ideo valet confirmare, quia in De-
creto Eugenij Quarti, & in Concilio Tride-
ntino canone tertio, Episcopus dicitur *Ordi-
narius minister*. At cum Eugenij decretum, &
alij Pontifices requirunt, quod Chrisma sit
benedictum, nullam apponunt limitatio-
nem, ergo est institutio Christi, quod requi-
ritur benedictio: & ideo hoc Papa non va-
let immutare. Denique Cocil. Trident. sess. 21.
cap. 2. declarat Ecclesiæ non esse relicta pot-
tella.

testatem circa variationem substantia sacramentorum; sed solum circa vltim: cū ergo consecrationem Chrismatis dixerimus ad substantiam pertinere, consequenter ad dicta affirmandum esse essentialem, & omnino non posse ab Ecclesia tolli.

20 Sed hinc conturgit alia difficultas; vtrum Papa possit variare benedictionem Chrismatis?

Respondet Basilius in Relectione de Confirmatione parte 2. cap. 4. num. 11. non esse de iure diuino hanc, vel illam formam consecrationis Chrismatis in particulari. Quod manifestum est ex eo, quod non omnino eadem orationes recitentur modo pro benedictione Chrismatis in Pōtificiali Romano, cum illis, quæ extant in antiquo ordine Romano. Neque in Ecclesia Græca eadem orationes dicuntur, atque in Latina. Quare dico ex institutione diuina solum requiri vt per invocationem Spiritus Sancti benedicatur Chrisma; Ecclesiæ autem relictum esse, vt formam benedictionis determinet. Faucti Sanci Patres, qui cum de consecratione Chrismatis loquuntur, appellant illud benedictum. *Per Sancti Spiritus inuocationem.* Sic videntur sentire Soto, Suarez, Syuius, Agidius, & Faber locis citatis, & alij. Item Ioannes Præpositus, Coninch, & Fillutius, quos refert, & sequitur Diana parte 6. tract. 8. re solut. 21. Ioannes Perit, & Villalobos, quos refert, & sequitur ipse Diana parte 8. tract. 1. resol. 7.

21 Cæterum explicatius, & melius id tradit Suarez dtp. 33. sect. 2. ad 1. §. *Restat vero*, docens, quod consecratio Chrismatis in communi est de essentia huius sacramenti ex Christi institutione; modus autem consecrationis Ecclesiæ ordinationi est relictus. Quod potest dupliciter intelligi. Primo, vt facta ab Ecclesia determinatione consecrationis, iam non tantum consecratio absolute, sed etiam talis modus consecrationis sit essentialis, & simpliciter necessarius. Et hoc tenet Paludanus in 4. dist. 7. q. 4. num. 34. dicens. *Sicut autem nullum est Matrimonium inter personas, quas Ecclesia reddit illegitimas; sic non esset Confirmatio, nec unctio, si fieret de materia contra ritum Ecclesiæ preparata.* Hancq; sententiam dicit probabilem Suarez, & sequuntur Præpositus, & alij. Et in hoc magis inclinat Serra q. 72. art. 3. dub. vnico ad 3. Et Verricelli de Apolt. miss. tit. 7. q. 127. num. 10. quia ex institutione Ecclesiæ potest pendere existentia, seu legitimatio materiae, seu quod talis reuera sit, qualem Christus postulauit.

Secundo potest intelligi Christum solū instituisse, quod non valeat sacramentum, nisi Chrisma benedicatur; modus autem ab Ecclesia præscriptus solum sit de præcepto Ecclesiæ: vnde si de facto alius adhibeatur, incurritur inobedientia, sed sacramentum tenet. Et ita tenent Soto dist. 7. art. 3. §. *Virgenius tamen.* Nuño q. 72. art. 3. diff. 2. §. *Sed multo melius.* Suarez supra; & omnes, quos refert, & sequitur Basilius num. 11. & 12. & alij, quos citat, & sequitur Diana vtroque loco supra relato; & quindecim Authores, quos citat Verricelli, & eorum sententiam probabilem dicit conc. 1. Nec enim est credibile velle Ecclesiam omnes eos ritus esse tales esse: alioquin si aliquis ritus omittetur (quod facile in tam multis cæremonijs euenire potest) nulla esset benedictio Chrismatis: quod est inconueniens. Quare nec istæ orationes, quæ nunc sunt, neq; quod signum Crucis in ea benedictione adhibeatur, est de necessitate sacramenti, sed solum quod super illam materiam Spiritus Sanctus inuocetur cum intentione eam benedicendi ad vsum sacramenti.

§. IV.

Vtrum solus Episcopus valeat Chrisma benedicere?

22 **T**res difficultates sub isto quæstio implicatur. Prima de potestate Sacerdotis sine commissione speciali Episcopi, vel Papæ. Secunda de potestate eius ex commissione Episcopi. Tertia, quid valeat facere ex speciali Papæ commissione. Quæ difficultates ex quatuor sententijs referendis magis clarescent. Caietanus 3. par. quæstione 72. articulo tertio dicit, quod perspicacius considerando, videtur magis ratio nisi consentaneum, quod si Episcopus confirmaret cum Chrismate consecrato à simplici Sacerdote, sacramentum validum esset: quando quidem nulla est maior consecratio ea, quæ fit in Eucharistia; quam cum possit simplex Sacerdos efficere; omnem aliã non sacramentalem efficere potest; ita quod facta tenet; quamuis peccet faciendo. *Nihil tamen diffinitive concludo.* Legimus enim etiã Apostolica Sede dispensante circa ministrum huius sacramenti, inconcussè explicatū fuisse, quod vtantur Chrismate consecrato per Episcopū, vt patet in Conc. Florentino sub Eugenio Quarto. Hæc ibi. Pro eadem sententia refert Leander tract. 3. disp. 3. q. 5. Paludanus,

danum, Victoriam, & Valentiam, & Reginaldum. Sed omnes malè; quia loquuntur in casu tertix difficultatis, de qua ipse quaestione 6. In hac enim nullus cum Caietano conuenit: & ideo male Leander solum oppositum proponit, vt longè multo probabilius.

23 Quin potius Soto dist. 7. art. 3. §. At vero Ait. Hæc opinio non est tuta, quoniã sicut solus Episcopus ex officio est minister sacramenti; ita & solus ipse est, qui ex officio materiam potest consecrare. Neque cõsequentiã Caietani vllius est ponderis. Fallit enim regula, quod qui potest maius, possit minus. Minus est consecrare altare, & cõferre minores ordines, quam consecrare hostiã; tamen Sacerdos, qui potest hoc maius, non potest illa minora facere. Hæc Soto. Nauo q. 72. art. 3. diffie. 3. dicit primam sententiam *improbabilem*; & quod tibi videtur *temeraria*. Suarez disp. 33. sect. 2. ad 2. quod est *singularis contra omnes Theologos*. Quod & affirmat Petrus Ledesma tract. 3. cap. 2. conc. 9. & Serra q. 72. art. 3. ad 2. & Basilus parte 2. cap. 4. num. 1. Denique Diana parte quoddecima tractatu 1. resol. 83. relatis Præposito, & Amico, dicit, quod videtur planè *temeraria*, cum in re maximi momenti repugnet communi sententiæ Ecclesiæ, absque ratione sufficienti. Afferunt Conc. Toletanum 8. & cap. Presbyter 26. q. 6. dicitur. *Presbyter in consilio Episcopo, Virgines non consecret: Chrisma vero nunquam conficiat*. Sed hi Canones non urgent: quia præcipiunt quidem ne fiat, non tamen explicat, quod aliter factum non teneat.

24 Circa secundum, Martinus Ledesma 1. p. 4. q. 13. art. 3. docet simplicem Sacerdotem ex delegatione, vel commissione Episcopi posse benedicere lærũ Chrisma. Probat ex Concilio Toletano 1. cap. 20. vbi dicitur. *Quamuis pene vbiq; custodiatur, vt absque Episcopo Chrisma nemo conficiat; tamen quia in aliquibus locis, vel Prouincijs Presbyteri dicuntur Chrisma cõficere, placuit ex hac die, nullum aliũ, nisi Episcopum, Chrisma conficere*. Vbi non dicit id, quod fiebat a Presbyteris, esse irritum; sed solã precipit ne amplius fiat. Quod & videtur colligi ex Conc. Cart. 2. capite 3. Et Brachar. 1. can. 37. Et ex S. Hieronymo epist. ad Rusticum Narbonensẽ de septem gradibus.

25 Communiter etiã hæc sententiã rejicitur. Quia cõficere chrisma pertinet ad potestatem Ordinis Episcopalis: quam non habet simplex Sacerdos. Licet autem ex commissione Episcopi possit Sacerdotis iuridic-

atio extendi. Sed tamen Episcopi non possunt extendere potestatem ordinis ad actus, ad quos character est de se insufficientis.

26 Ad auctoritates respondet Suarez disp. 33. sect. 2. §. *Nec decretum*, quod verba illa prohibentia, iuxta capacitatem materiæ intelligenda sunt; non tanquam de nouo inducencia prohibitionem; sed tanquam declarantia id, quod de se erat prohibitum, atque irritum.

27 Basilus vero parte 2. cap. 4. num. 5. dicit in illo Canone non esse sermonem de consecratione chrisimatis ad Confirmationem; sed ad vnguendum in vertice eos, qui baptizati iam sunt. Quam consuetudinem primus instituit S. Syluester Papa, vt testatur S. Damatus in Pontificali in eius vita. Huc esse sensum canonis videtur constare ex epistola Montani Archiepiscopi Toletani, qui Concilio Toletano Secundo præfuit: quã refert Loyta in additionibus ad illud Concilium. Quia tunc neque chrismate in vertice baptizatos licebat vngere sine Episcopi consensu, vt colligitur ex Hugone de S. Victore lib. 2. de Sacram. par. 7. cap. 3. & ex S. Leone Papa epist. 86. altã 88. Illam vero epistolam ad Rusticum Narbonensẽ, non esse S. Hieronymi, omnes fere recentiores notant.

28 Circa tertium, sunt duæ celebres opiniones. Negatiuam sententiam, vt *probabilis* tradunt Nauo 3. p. 72. art. 3. difficult. 3. conc. 3. Petrus Ledesma de Confirmatione cap. 2. conc. 9. in fine. Bartholomæus Ledesma diffie. 3. conc. 6. Ioan. à Cruce de Confirmat. conc. 3. Serra q. 72. art. 3. dub. vnico ad 2. Syluius ibi, & in Addit. ad §. 2. Binsfeldij. Item tenent Suarez disp. 33. actione 2. fine. Henriquez lib. 3. cap. 2. nu. 2. lit. v. & alij nouem Doctores, quos refert, & sequitur Leander tract. 3. disp. 3. q. 6. male pro hac parte referens D. Thomam in 4. distinctione 18. q. 1. & 2. vbi nec verbum de hac re. Sed dist. 7. vbi erat locus, de hoc puncto non disputat; sicut nec hic articulo 3. Granados tract. 1. disp. 2. sect. 2. nu. 12. Catrus Palaus tract. 20. puncto 2. nu. 7. Bonacina disp. 3. puncto 3. Tullench de Confirmat. num. 6. Auerta lect. 2. q. 72. Item Basilus in Relect. de Confirmatione parte 2. cap. 4. nu. 3. refert viginti sex Authores (licet fere dimidia eorum pars explicationem admittat) & tandem num. 10. iudicat hanc sententiam *na certam, vt oppositam, si non temerariam; at omni probabilitate destitutam censendam*.

29 Probant potissimè ex decreto Eugenij Quarti in Concilio Florentino: nam si censeret hæc benedictionem Episcopi solum ordinariè deiciari, & nõ absolute, adderet eam particulam, sicut exprelsit, quando loquutus est de ministro sacramenti: & similiter, sicut cum loquitur de forma sacramenti Matrimonij, dixit, *regulariter esse verba*; quia potest per epistolam, vel nutus celebrari. Adderet etiam in præsentì, *regulariter, vel quid simile.*

Secundo, quia numquam hætenus dispensatum est: quia licet Gregorius Tertius decimus concesserit Religionis vt Indos confirmarent, ob Episcoporum paucitatem, & locorum distantiam; id fuit dummodo vterentur Chrismate per Episcopum benedicto. Denique nulla est dispensationis necessitas, vt nu. 19. dicebatur, cum facile Chrisma ab Episcopo benedictum possit de facti ad omnia loca terrarum deferri, vt de Balsamo diximus cum D. Tho. ar. 2. ad 4.

30 Cæterum Caietanus 3. p. q. 72. ar. 3. ait. De secunda autè quæstione *nulla ego video rationem dubitandi*, supposita potestate Papæ de mutatione ministri. qui etiam potest maior, potest, & minor: maior autem esse constat, quod Presbyter conferat Confirmationis sacramentum, quam cõferat materiam sacramenti, quanto maior est sacramentum sua materia. Et propterea, si Papa potest facere, quod simplex Sacerdos confirmet, potest etiam efficere, quod idem consecret materiam. Hæc Caietanus. Quod antea docuerant Paludanus in 4. dist. 7. q. 4. num. 34. Capreolus ibi q. 2. Poiteaq; sequuti sũt Soto a. 3. §. Restat ergo, concludens. De hac ergo re, quæ ex autoritate Pontificis Maximi pendet, nihil à nobis diffinendum est. Probabile tamen est, quod possit etiam in hoc dispensare. Assertiue tuerentur Victoria de Confirmatione n. 43. Martinus Ledesma 1. p. 4. q. 13. art. 3. Bietcas to. 1. in 1. p. fol. 778. Dicuntque probabilem Naño, Petrus Ledesma, & alij Thomistæ pro prima opinione relati, & Suarez vbi supra. Et hanc tenere Sotum in 4. dist. 6. q. 1. n. 8. post alios, dicit ibi Hugo Cabellus: & quod qui eũ referunt pro opinione contraria, eum non legerunt, dicit Martinus a S. Joseph tract. 1. de Cõfirm. n. 8. Itentuerunt Palacios in 4. dist. 7. q. 4. Angles in 4. de Cõfirm. art. 2. conc. 6. Ludovic. de S. Iuan dub. 2. conc. 2. fol. 93. Irribarne in 4. dist. 7. disp. 23. sect. 2. conc. 1. Pitigianus q. 1. art. 4. conc. 2. Valentia disp. 5. generalis q. 1. punct. 2. in fine. Reginaldus lib. 28. nu. 8. Bauni to. 1. trac. 7. q. 9. circa finem. Amicus to. 7. disp. 13. sect. 2. nu. 46. Puteanus

3. p. q. 72. dub. 3. Hugolinus de Cõfirm. capite 18. Binsfeldius de Cõfirm. §. 2. Petrus Cañedo cap. 2. de Cõfirmat. folio 56. Gabriel à S. Vincentio disp. 2. q. 2. Diana parte 8. trac. 1. de Potestate Pontificis resol. 12. & parte duodecima tract. de Consecrat. Episcoporum resol. 83. referens Bizozzerum de sacramentis parte 3. cap. 4. q. 5. n. 6. Si ergo eruditissimus Basilius, in hoc puncto in euoluendis Authoribus maiorem adhibuisset diligentiam, plusquam quinque pro hac opinione reperisset; & eorum authoritas (si non sublimitas Pontificis Maximi) rigore censura temperasset.

31 Hæc sententia est præcedente probabilior: quia semper vrget ratio Caietani in illis, quæ sunt eiusdem ordinis: nam si sacramentum ipsum potest committi simplici Sacerdoti, cur non materiæ præparatio? Cum enim collatio sacramenti præstantior sit, quam benedictio materiæ, sicut sacramentum præstantius ipsa materia, consequitur, vt & consecratio chrismatismatis possit simplici Sacerdoti committi. Nec Concilium Florentinum obstare videtur: nam vt ait Soto, illud quod contingit memoratur: at non prohibetur quin possit vtrumq; committi. Quia in re tanta argumentum negatiuum sine alijs adminiculis inefficax est. Præcipue cum de facto adsit congruentia dispensandi in vno, quæ non inuenitur vt dispenseretur in alio.

32 Quod dupliciter solet confirmari. Primo, nam sola facti negatio antequam fuisset in ministro huius sacramenti dispensatum, non arguebat defectum potestatis in supremo Ecclesiæ capite; igitur neque sola facti negatio in dispensatione consecrationis materiæ arguet in eodem defectum potestatis.

33 Secundo: nam aliæ consecrationes Calicis, vel Altaris, imò & collatio minorum Ordinum (imò & aliorum, secundum aliquos, de quo in tractatu de Ordine) possunt à Summo Pontifice simplici Sacerdoti committi: ergo & consecratio Chrismatismatis: siquidem vt ait D. Thomas in 4. dist. 7. q. 1. art. 2. q. 3. ad 2. *Illà benedictio vocalis Chrismatismatis non est forma Sacramenti; sed magis est quædam benedictio sacramentalis, sicut benedictio aquæ, vel altaris.* Et in Concilio Toletano 8. cap. 7. æqualiter dicitur diuinam autoritatem Episcopali eminentiæ concessisse, quæ cæteris Sacerdotibus exercenda prohibuit, scilicet templorum Dei sacrationem, chrismatismatis benedictionem, sacrorumque ordinum institutionem: quæ à nullo altero conferri, quam à solis Pontificibus

bus possunt. Sicut ergo alia possunt non potestate ordinaria, sed ex commissione Papæ, ita & Chrisma valebunt benedicere ex eius commissione.

§. V.

Virum de facto sit concessum, quod Sacerdos simplex Chrisma consecret?

34. **V**alidissimum argumentum pro maiori probabilitate huius opinionis de sumeretur, si coactaret Papam de facto id commississe simplici sacerdoti: ex eo enim, quod de facto scimus Papam commississe simplicibus sacerdotibus, quod confirmaret, D. Thomas, & iam communiter Theologi defendunt illud sacramentum valide, & licite ex commissione Papæ posse simplicem sacerdotem ministrare. Quod autem de facto Summus Pontifex concesserit, quod simplex sacerdos Chrisma benedicat, videtur constare: quia Ioannes à Cruce de statu Religionis lib. 2. cap. 5. dub. 9. conc. 2. ait. *Prælati Regularium possunt in suis terris conficere Chrisma. Ita concessit Urbanus secundus Bulla prima.*

35. Occurrit tamen Alcanius Tamburinus tomo secundo de Iure Abbatum disputatione tertia q. 2. n. 2. dicens, quod Ioannes à Cruce hallucinatus est ex mendosa impressione dicti privilegij, quod est apud novam collectionem Bullarum Apostolicarum pro Regularibus factam à Roderico in principio: quando quidem in originali, quod habetur in Monasterio Cauenti Congregationis Montis Casini, non est illa particula, *Chrisma conficere*: sed dicitur: *sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & altarium consecratione, ac Chrismatis consecratione, dumtaxat exceptis*. Ita etiam habetur in eodem privilegio correcte impresso in tomo primo Bullarum noui Laertij Cherubini. Hæc Tamburinus. Ex quo idem transcripsit Eligius Basæus in Floribus verbo *Confirmatio* nu. 5. in tertia editione Antuerpiæ anno 1648.

36. Sed ego in Bullario Laertij Cherubini nouissimæ editionis anni 1655. & in Cõpendio eius filij Flauij Cherubini editionis anni 1624. vnã solam Bullam inuenio Urbani secundi, quæ incipit: *Cum vniuersis edita anno 1090. pro Monachis Vallis Umbrosæ: & ibi §. 3. dicitur. Chrisma, oleum sanctum, consecrationes altarium, siue Basilicarum, ordinationem Clericorum, liceat vobis à quocumque volueritis Catholico Episcopo, Romanæ Ecclesiæ gratiâ, atque communionem obtinente, percipere, qui nostrâ sultus auctoritate, quæ postulatur, indulgeat*. Vbi non conceditur Monachis auctoritas consecrandi chrisma; sed solum illud accipiendi consecratum ab Episcopo catho-

co. Et Bulla est expedita Romæ per manus Ioannis S. R. E. Diaconalis anno 1090. Indictione 13. octauo idus Aprilis Pontificatus Dñi Urbani Papæ secundi, tertio.

37. Ex quibus maniretum est hanc Bullam esse anteriorem, & omnino diuersam ab ea, quæ refertur in Bullario Emauelis Roderici: siquidem illa non est directæ Monachis Vallis Umbrosæ: sed Reuerendissimo Fratri Petro, Cœnobij Cauentis Abbati: & quamuis incipiat: *Cum vniuersis*: sed est data Salerni Decimo Octauo Kalendas Octobris anno 1092. Pontificatus Domini Urbani Papæ Secundi Anno 5. Et ibi numero quarto dicitur. *Cõcedentes, & edicto perpetuo confirmâtes, vt tam tu, quam successores tui Monasterij, habitas, & habendas libere possis Ecclesiis construere, cum Cruce signare, atque Pontificalia, & spiritualia exercere, sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & altarium consecratione, & Chrismatis consecratione, tibi, tuisque successoribus dumtaxat, applicata penitus potestate*. Hæc est prima Bulla totius Bullarum Roderici; quam confictam esse, nec suspicari licet: eamque cum originali concordare, testimonium perhibet Notarius Apostolicus Philippus Saigado subscribens, & suo sigillo muniens Salmantiæ anno 1605.

38. Vereor tamen ne hic non sit sermo de Chrismate pro confirmationis sacramento: sed vel pro consecratione Ecclesiæ; vel pro vnguendis pueris baptizandis, vel baptizatis: quæ concessio erat necessaria: quia, vt inquit Hugo de S. Viet. 3. to. de Sacram. lib. 2. p. 7. cap. 3. *Manifestum est quod primis scripturis omnis vinctio Chrismatis per solos Pontifices fiebat*.

Solum contra hanc expositionem videntur militare illa verba antecedentia: *Sacrorum Ordinum collatione*. Ex quo & similibus Privilegijs, quamuis Rodericus to. 1. qq. Regul. q. 18. ar. 3. & 4. Vazq. de Sacram. Ordinis, Henriquez in Privilegijs Cisterciensium; & ipse Tambur. de Iure Abbatum to. 2. q. 5. n. 3. velint Abbates Cistercienses posse cõferre Ordinem Subdiaconatus, & Diaconatus. Quia tamē in hoc magnæ latent difficultates, quarum aliquas opponit Ægidius Cõinch disp. 20. dub. 9. n. 91. Et expenduntur in tract. de Ordine: ideo in illa solâ clausula acquiuoca non possumus rem tantam stabilire; quæ maxime exorbitata iure communi, & consuetudine Romanorum Pontificum.

Igitur quamuis immerito Tamburinus scripserit Ioannem à Cruce fuisse hallucinatum (cum hoc crimen in ipsum posset retorqueri, qui Bullas non legit, vel legens non

percepit euidentem eorūdem distinctionē) tamen non audeo affirmare hoc Priuilegiū de facto cōcessum: quia est nimis singulare; & dum clariori instrumento authentico nō probetur, quod nullam exceptionem, vel interpretationē patiatur, nō possumus prudēter credere: qui enim cito credit, leuis est corde.

39 Quia etiam hæc Bulla relata à Rodriguez, quæ euidenter est diuersa ab illa, quæ refertur in Bullario communi Cherubini, videtur eadem cum illa, quæ habetur in Monasterio Cauensi (siquidem ad eius Abbatem fuit directa) Si in Originali habetur, prout refert Tamburinus; omnis difficultas cessat: quia sic legendo, est congruentissim⁹ sensus: quia omnia ibi numerata conceduntur illi Abbati, excipiendo, quod non possit maiores Ordines cōterre, nec Sacrum Chrisma conficere: quia ista pertinent ad Episcopos. Et conferendo hanc Bullam cum aliā data ab eodem Papa duobus annis antecedēribus, videtur omnino ita asserendum. Et ad Rodriguez dicitur, vel ex in curia Amanuēsum, vel simili causa, hoc sicut, & alia menda ibi irrepsisse: quod multi aduerterunt: & expresse fatetur Reuerendissimus Frater Petrus Manero (aunc ad Episcopalem sedem assumptus) cum esset Generalis totius Ordinis Seraphici, in litteris datis Aluernæ die 7. Nouembris 1651. initio enim ait. *Cum in Bullario compilato ab egregio viro Adm. R. Em. Rod. aliquos deprehenderimus defectus, &c.* Iuxta hoc ergo faciendum ibi deesse illam clausulam: *Dumtaxat exceptis: & sic asserendum de facto non constare, quod aliquando Papa cōmiserit simplici sacerdoti sacrum Chrisma conficere.*

40 Quod autem mendum in Bullario Roderici in hoc puncto, non fuerit ex Typographo; sed quia ipse Bullam plumbeam nactus est, in qua mendum irrepsit, constat ex additione marginali (cuius authorem se esse profitetur ipse Emanuel Rodriguez in Prologo, & in epistola dedicatoria) nam ibi lit. b. ait. *Abbatē modo tantummodo possunt Ordines Miores conferre suis subditis: habes in tom. 1. q. 9. Regularium q. 18. art. 2. & 3. & 4.* Quæ additio necessaria non esset, si in textu esset: *Dumtaxat exceptis:* quia quod à Pōtifice exceptum erat, & non concessum, non erat opus, quod à Concilio Tridentino auferretur. Ioannes à Cruce, qui ad Monasterium Cauense non migrarat ad videndum Bullam originalem, non fuit hallucinatus legens, & intelligens Bullam eo sensu, quo primus, qui eam typis mandauit, intellexit. Sed iam cum, qui comperto errore editionis

Bullæ, absque alio examine eam ad praxim reuocaret (vt sonat apud Rodriguez) vel in consideratum, vel præcipitem iudicarem. Legendum est ergo. *Aliaque Pontificalia, & Spiritualia exerceri (sacrorum Ordinum collatione, Basilicarum, & Altarium consecratione, & Chrismatis confectioe, dumtaxat exceptis) tibi, tuisque successoribus applicata penitus potestate. Et sic antecedentia, & subsequētia congruū sensum reddunt.*

DVBIVM IV.

De vñctione, quæ est materia proxima Confirmationis.

§. I.

Est materia essentialis vñctio in forma Crucis.

Quidam ex antiquioribus Scholasticis, & nonnulli ex Græcis existimauerunt Confirmationem esse aliquid permanens. Sic Gabriel Philadelphienus de sacramētis, & Nicolaus Cabasilas in expos. Liturgiæ c. 19. & Marc⁹ Ephesius in quodā opusculo.

Cæterum Sanctus Thomas in 4. dist. 7. quæst. 1. artic. 2. quæst. 3. ad 2. id refert, & impugnat his verbis. Quidam dicunt ipsum Chrisma esse sacramentum. *Sed hoc falsum apparet in hoc, quod vsus Chrismatis in pluribus est quam sacramentum Confirmationis: sicut patet in baptizato, qui Chrismate in fronte linitur: & de Pontifice, cuius caput Chrismate tangitur. Et ideo dicendum, quod sacramentum Confirmationis non est ipsum Chrisma, sed linitio Chrismatis sub forma præscripta verborum.* Illa autē benedictio vocalis Chrismatis non est forma sacramenti; sed magis est quædam benedictio sacramentalis, sicut benedictio aquæ, vel altaris. Hæc D. Thom.

2 Præterea idem constat ex differentia, quam assignat D. Tho. q. 73. ar. 1. ad 3. inter Eucharistiam, & reliqua sacramēta. Quam postea canonizauit Concilium Tridentinū sel. 13. cap. 3. dicens. *Verum illud in ea (Eucharistia) excellens, & singulare reperitur, quod reliqua sacramenta, tunc primum sanctificanda vim habent, cum quis illis vtitur: at in Eucharistia ipse sanctitatis author ante vsum est.* Et ideo Chrisma ante vsum illius, seu ante vñctionē, quæ cum illo fit, non est sacramentum, nec actū habet vim dandi gratiam. Cum quo comparatur, quod ante vsū, Chrisma consecratū non sit aliquid commune, sed benedictione sacrum, & aptum vt assumatur ad sacramentum, & habeat virtutem instrumentalem in actū primo.

Vnde

Vnde D. Thomas hic art. 3. ad 2. ait, quod sicut instrumentum virtutem instrumentalem acquirit dupliciter, scilicet, quando accipit formam instrumenti; & quando mouetur a principali agente ad effectum: ita etiam materia sacramenti duplici sanctificatione indiget: per quarum vnā fit propria materia sacramenti; per aliā vero applicatur ad effectum. Qua doctrina D. Tho. optimè intelligatur verba S. Cyrilli Hierosol. catechesi 3. Vnctio ergo cum Chrismate est materia proxima sacramenti Confirmationis: quia super illā immediatè applicatur forma, & ex vtraque fit vnum sacramentum.

3 Sed inquiri solet, primum, vtrum sit de necessitate sacramenti, quod vnctio sit in forma crucis? Negant Aureolus in 4. dist. 7. q. 1. propè finem. Vivaldus de suscipient. confirm. n. 5. dicens, nullum Authorem contrarium asserere. Pro qua sententia refert Leāder tract. 3. disp. 3. q. 11. Moure 3. p. Examinis cap. 1. §. 7. Sed falso. nam ibi de hoc puncto non agit: sed §. 4. n. 3. vbi contrarium indicat.

4 Afferendum tamen est esse necessariū necessitate sacramenti, quod ipsa vnctio fiat sub figura crucis. Ita S. Tho. artic. 4. ad 3. vbi ait. Hoc sacramentum non solum ordinatur ad hoc, quod homo sanctificetur in se ipso: sed exponitur cuidam pugne exteriori. Et ideo non solum fit mentio de interiore sanctificatione, cum dicitur, *Confirmo te Chrismate salutis*: sed etiam consignatur homo exterius quasi vexillo crucis ad pugnam spiritualem; quod significatur, cum dicitur: *Consigno te signo Crucis*. Idem docet in 4. dist. 7. q. 1. artic. 3. q. 2. ad 2. & 3. & ibi Durād. q. 2. n. 9. Soto ar. 4. ad 1. dicens. Animaduertendū etiā, quod Chrismatio necessaria debet in forma crucis fieri: *Alioquin forma esset falsa*. Nuño q. 7 2. ar. 4. diffie. 2. conc. 2. dicit oppositū improbabile, & non carere temeritate. Hoc esse certum dicit Suarez disp. 33. sec. 3. ex Patribus, quos refert, concludens, quod hæc est institutio, quæ per patriam traditionē ad nos peruenit. Basilius par. 2. c. 5. nu. 4. dicit, quod est omnium Doctorum, ita vt nō sit opus eos enumerare. Vt videas quanta veritate Vivaldus scripserit nullum hoc asserere. Triginta refert Leāder: & trecentos potius referre: sed esset facere iniuriam notissimæ veritati. Constantinus Imperator in suo edicto refert, quod S. Syluester: *Septiformis gratia Sancti Spiritus consignationem adhibuit beati Chrismatis vnctione, & vexillum Sanctæ Crucis in mea fronte linuit*, dicens: *Signet te Deus, &c.* S. Gregorius Turonensis lib. 2. de gestis Francorum cap.

31. inquit. *Clodoneus delibutus est sacro Chrismate cum signaculo Crucis.*

§. II.

Et quod fiat in fronte.

5 PRæterea asserendum est, quod hæc vnctio debet fieri in fronte: dicit enim Rabanus lib. 1. de institut. Clericorum cap. 31. & refertur de consecratione dist. 5. cap. 5. *Signatur baptizatus Chrismate in summitate capitis per sacerdotem: per Pontificem vero in fronte*. Idem probat D. Thom. art. 9. nam in hoc sacramento homo accipit Spiritum sanctum ad robur spiritualis pugne: vt fortiter etiam inter aduersarios fidei Christi fidem confiteatur. Vnde de conuenienter signatur Chrismate signo crucis in fronte propter duo. Primo quidem, quia insignitur signo crucis, sicut miles signo ducis. Quod quidem debet esse euidens, & manifestum. Inter omnia autem loca corporis humani maximè frons manifesta est, quæ quasi nunquam obtegatur. Et ideo linitur confirmatus Chrismate in fronte, vt in manifesto demonstret se esse Christianum. Sicut & Apostoli post acceptum Spiritum sanctum se manifestauerunt, qui prius in Cœnaculo latebāt. Secundo, quia aliquis impeditur a libera confessione nominis Christi propter duo, scilicet, propter timorem, & propter verecundiam. Vtriusque autem horum signū maximè manifestatur in fronte, propter duo, scilicet, propter propinquitatē imaginationis: & propter hoc, quod spiritus a corde directè ad frontem ascendunt. Vnde verecundati erubescunt, timentes autē pallescunt, vt dicitur in 4. Ethicorum cap. vii. Et ideo in fronte signatur chrismate, vt neque propter timorem, neque propter erubescentiam nomen Christi confiteri prætermittat.

6 Sumitur hæc ratio ex Sancto Augustino in Psalmū 141. ad illa verba: *In via hac qua ambulabam*. Approbaturque in Concilio Florentino dicente. *Ideo in fronte, vbi verecundie sedes est, confirmandus ungitur, ne Christi nomen confiteri erubescat: & præcipue Crucem eius, quæ iudeis est scandalum, Gentibus autem stultitia, secundum Apostolum: propter quod Crucis signo signatur.*

7 Addunt Victoria de confirmatione num. 51. Quod autem fiat signatio in fronte non videtur esse de essentia huius sacramenti. Quia in Euangelio non legimus, nisi quod

imponerent manus super illos. Idem dicit Martinus Ledesma. 1. p. 4. q. 13. art. 9. Esseque probabilem, ait Filiutius tract. 3. n. 15. Fauetque Martinus à S. Iosepho tract. 1. de confirmatione num. 14. dicens. *Y aduertase, que tambien es precepto de la Iglesia, que la Vnctio se haga en la frente, cap. vnico, de la cruce vnctio-*

8 Nihilominus Soto dist. 7. ar. 9. §. Vnum tamen, rectè docet, esse de essentia sacramenti: nam si fieret in manu, certè nõ esset sacramentum. Hoc patet ex cap. *Notissimè, de Consecrat. dist. 5. c. Presbyteris, dist. 4.* Item, quia etiam designata sunt membra tanquam de essentia, in quibus fieri debet Extrema vnctio.

9 Nuño q. 72. art. 9. propter cõmunem vsum Ecclesiæ, & auctoritatem Cõcilij Florentini, dicit oppositum improbabile, & non carere temeritate. Valde etiam temerarium appellant Suarez disp. 33. Act. 3. circa finem, & Granados controu. 5. tract. 1. disp. 2. sec. 2. nu. 14. Imò vltimis progressibus Basilius Pontius in Relec. parte 2. cap. 5. n. 9. ait, quod est omnino falsa, & plusquam temeraria: oppositum enim omnino certum existimo, & fortè de fide.

10 Sed manifeste excedunt in censurando; qui a nullis Pontificis, aut Concilij, aut Sancti Patris testimonium proferunt, quod exprimat hoc esse de essentia: & cum verba formæ possent verificari, etiam si vnctio fieret in capite; iussiceret ad auctoritates exponendas asserere esse de præcepto. Quare ego licet secundam sententiam omnino veram existimem, & ad mentem D. Thomæ, & communem: tamen à censura abstineo, sicut abstinere Soto, & alij multi, quos referant, & sequuntur Henriquez lib. 3. cap. 2. n. 3. lit. c. & cap. 5. n. 3. Petrus Ledesma de Confirmatione cap. 2. conc. 4. in fine. Bonacina disp. 3. punc. 3. n. 5. Casirus Palaus trac. 20. punct. 3. n. 3. Leander trac. 3. disp. 3. q. 10. referens viginti octo Authores.

11 Constat etiam non esse de essentia Confirmationis, quod in alijs partibus fiat vnctio, vt patet ex consuetudine Ecclesiæ Romanæ eas omittentis. Item quod non sit essenziale, quod fiat in sola fronte, sed posse vngi Chrismate alios sensus, probat Basilius parte 2. cap. 5. n. 6. ex recepta consuetudine Ecclesiæ Græcæ. Quæ comprobatur ex Cõcilio 2. Generali, quod est Constantinopol. 1. can. 7. & ex S. Cyrillo Hieros. Catechesi 3. & ex Euchologijs Græcorum. Græci etenim quemadmodum in sacro fronte baptizandos in aquam totos immergunt: ita etiã in Confirmatione diueras corporis partes

inungunt, toties repetita forma. Qui tamè acius ex multis particularibus collectus moraliter loquendo vnus censendus: quamuis in prima vnctioe frontis sacramentum Cõfirmationis perfici, & effectum sortiri, indubitatum esse debeat.

12 Sed cum aliæ vnctioes sint materia proxima, adiunctis formis facerent reiterationem sacrilegam sacramenti iterabilis, si duæ earum super frontem repeterentur, quãuis in paruissima distantia: quia duæ formæ, & duæ materiæ, à ministro cum debita intentione prolata, duo sunt sacramenta. Sicut tres mersiones cum tribus formis Baptismi, quamuis moraliter simul factæ, non licent: quia in prima perficeretur sacramentum, & aliæ essent rebaptizationes sacrilegæ; secus cum ad omnes tres mersiones vnica proferatur forma, quia vnicum essent sacramentum, vt de factis est: secus vero in priori casu, vt expresse ait D. Thomas q. 66. art. 8. ad 3. In Confirmatione autem illam consuetudinẽ iam diu cessasse, cū Bellarmino cap. 9. fine, ait Henriquez lib. 3. cap. 2. num. 3. lit. d. Sed in Ecclesia Græca non cessauit; & in Ecclesia Latina non est per quid probetur in vsum fuisse alias partes inungere in Confirmatione. Imò vnctioes illas, quarum meminit S. Cyrillus, ipse Henriquez cap. 5. nu. 4. lit. i. dicit, quod fortè id magis pertinebat ad ritum Baptismi, cum quo statim solebat adhiberi Confirmatio per Pontificem.

§. III.

Debet fieri pollice confirmantis.

13 Adit Serra ar. 4. in fine. Quod autem hæc vnctio fiat immediatè manu ipsius Episcopi, & non medio aliquo instrumẽto, non est ita certum esse de necessitate Sacramenti: nam quamuis multi hoc satis probabile esse dicant: alij tamen oppositum docent. Nuño q. 72. ar. 4. diffic. 3. conc. 2. Suarez disp. 33. sec. 3. in fine. Et multi alij, quos referunt, & sequuntur Diana 3. p. trac. 4. resol. 22. & 28. & alij octo Authores, quos referunt, & sequuntur Basilius p. 2. c. 5. nu. 7. Trullèch de Cõfir. n. 7. Casirus Pal. punc. 3. n. 4. & alij multi dicunt valde probabile esse etsi tale vt ea vnctio fiat immediatè manu Episcopi, & nõ penna, vel aliquo instrumẽto. Ex praxi Ecclesiæ in Põtificali Romano assignata. Et quia vnctio nunc est impositio manuum: quod non verificatur medio instrumẽto.

14 At verò Heredia de Confirm. diffic. 5. punct. 5. dub. vnico nu. 2. Gaspar Hurtado de

de Confirm. diffic. 6. quos refert, & sequitur Leander tract. 3. disp. 3. q. 12. dicunt non esse de necessitate sacramenti, sed solū de præcepto Ecclesiæ, quod vñctio fiat immediatē ipsa manu, vel digito Episcopi: quia si fiat medio aliquo instrumento verificantur verba formæ: sicut verè scribit, qui calamo teribit. Nec est credibile Christum instituisse, vt ex re non tanti momenti pendeat valor sacramenti Confirmationis.

15 Vtramque sententiam merito iudicāt probabilem Nuño, & Suarez, & pascim alij. Sed penitus falsum, & improbabile iudico, quod ex hac secūda opinione infert Leander dicens. Vnde tempore pestis licitè potest confirmare Episcopus, medio instrumēto aliquo, quidquid renuat Diana concedere. Sed hoc est contra omnes Doctores propter præceptum Ecclesiæ: siquidem Pontificale Romanum præcipit hanc vñctionem fieri ipso pollice dextræ manus Chrismate intincto. Et hoc videtur perpetuo in Ecclesia seruatum. Quin potius ait Durandus lib. 6. Rationalis cap. 84. pollicem Pontificis ad hoc specialiter in eius consecratione eontēcrari. Item, quia exponitur periculo nullum faciendi sacramentum, si forte est de essentia, quod immediatē fiat manu: & in sacramento, quod non est tantæ necessitatis sicut Baptismus, & Pœnitentia, nō est cur in eorū administratione ad has angustias redigamur, contra id quod huc vique fuit semper in Ecclesia practicum. Et si aliter expediret, in Pontificali præscriberetur. Quadrat optime intento ratio Innocētij Tertij cap. 4. de consuetudine, dicētis. *Tutius tamen est ea sine periculo ex necessitate, quæ legē nō habet, omittere, quam vt ab ijs, quibus ea conferre non licet, ex temeritate (quæ lege damnatur) non sine graui periculo inaniter conferantur: cum vmbra quædam ostendatur in opere, veritas autem nō subeat in effectu.* Quæ ratio paucis mutatis intento valet applicari, vt patet.

16 Concludit Suarez, communiter receptus, illud verò speciale de pollice dextro, quamuis in Pontificali ponatur, & præcipiatur, quia regulariter est aptius, ac decētius, non tamen potest inde colligi, quod sit essentialē: nec video aliquod sufficiens fundamentum ad id asserendum. Subiungitque Nuño art. 4. diffic. 3. conc. 4. quod cum hoc sit certum, si de factō fiat, non est sacramentum iterandum, nec sub conditione.

17 Demum ait. Vtrum autem sic cōfirmare sit mortale, vel tantum veniale peccatum? Non est ita certum, quia non constat, vtrum materia grauis, vel leuis sit talis varia-

tio. Viderur enim parum referre, quod vñctio fiat indice, vel pollice, quod fiat manu dextra, vel sinistra. Quare quamuis hanc variationem esse peccatum mortale, affirmēt Bonacina, Filliutius, Layman, Ochagauia, & alij. Tamen non esse mortale, dicit Diana 3. p. trac. 4. resol. 22 & parte 12. trac. de Consecrat. Episcoporum resol. 60. referens Leandrum, Martinum à S. Iosepho, Dicallillum, Escobar, & Busembaum. Et Trullēch de Confirmatione num. 7. Granado etiam disp. 2. sec. 2. num. 16. dicit esse peccatum, sed non explicat esse mortale. Neutrumque potest euidenter ostendi. Sed est difficile, quod nulla existente ratione, vel infirmitate, in re tanta discedendo à ritu Ecclesiæ, non adit scandalum, vel virtualis contemptus: quæ non sunt sine peccato mortali.

§. IV.

Vtrum alia manus impositio, distincta ab vñctione, essentialiter requiratur?

18 **C**ontra doctrinam hucusque traditā, quod sacra vñctio Chrismatis est materia necessaria sacramēti Confirmationis, duas difficultates sibi obiecit, & optime diluit Sanctus Thomas: & quia argumentis iterum vtūtur Kemnitius, & alij Hæretici; & solutiones D. Thomæ non omnes admittunt Catholici: idē oportet iterum proponere, & diligenter exponere. Prima difficultas est: quia hoc sacramentum, sicut dictum est dub. 1. institutum est à Christo promittēte discipulis Spiritum Sanctum in nocte Cænæ. Sed ipse misit eis Spiritum sanctum abque omni Chrismatis in vñctione, vt patet Actorum 2. in die Pentecostes. Ergo in vñctio Chrismatis non est de necessitate sacramenti.

19 Facile respondet D. Tho. ar. 2. ad 1. quod Christus ex potestate excellentiæ, quæ habet in sacramentis, contulit Apostolis re huius sacramenti, id est, plenitudinem Spiritus Sancti sine sacramento: eo quod ipsi primitias Spiritus acceperunt; sicut dicitur ad Rom. 8. Nihilominus tamen aliquid conforme materiæ huius sacramenti exhibitum fuit Apostolis sensibilibiter in collatione Spiritus Sancti. Quod enim, sensibilibiter Spiritus Sanctus super eos descendit in specie ignis, ad eādem significationē refertur, ad quā refertur oleum: nisi quod ignis habet vim actiuam; oleum autem habet vim passiuam, in quantum est materia, & fomentum ignis. Et hoc satis competebat: nā per Apostolos gratia Spiritus Sancti erat ad alios deriuanda. Super Apostolos etiam Spiritus Sanctus des-

descendit in figura linguæ: quod ad idem significandum refertur, quod significat Balsamum. Nisi quod lingua per locutionem est com munitatiua ad alterum; Balsamum vero per odorem: quia scilicet Apostoli replebantur Spiritu Sancto, vt fidei Doctores: alij autem fideles, vt operatores eorum, quæ pertinent ad ædificationem fidelium.

20 Maior est secunda difficultas, quæ sibi tangitur a D. Thoma: nam ipsi Apostoli hoc sacramentum conferebant per solam manus impositionem absque Chrismate: dicitur enim Actorum 8. quod *Apostoli imponebant manus super baptizatos, & accipiebant Spiritum Sanctum.* Ergo Chisma non est materia huius sacramenti: quia materia est de necessitate sacramenti.

21 Respondet D. Thomas artic. 2. ad 1. In fine dicens. Similiter etiam ad impositionem manus Apostolorum, & etiam ad eorū prædicationem, descendebat plenitudo Spiritus Sancti super fideles sub visibilibus signis, sicut & a principio descenderat super Apostolos: Vnde Petrus dicit Actorum 11. *Cum cepissem loqui cecidit Spiritus Sanctus super eos; sicut & in nos in initio.* Et ideo nõ erat necessaria sensibilis materia sacramentalis, vbi sensibilia signa miraculose exhibebantur diuinitus. Vtebantur tamen Apostoli communiter Chismate in exhibitione sacramenti, quando huiusmodi visibilia signa non exhibebantur: dicit enim Dionys. 4. cap. Eccles. hier. Est quædam perfectiua operatio, quæ duces nostri (id est, Apostoli) Chismatis hostiam nominant. Idem docet D. Thomas ar. 4. ad 1. & in 4. dist. 7. q. 1. artic. 2. q. 1. ad 3. & artic. 3. q. 1. ad 2.

22 Pro cuius intelligentia notandum tres in hoc puncto esse opiniones Theologorum. Quidam dicunt, quod Apostoli, propter dignitatem, & auctoritatem ipsorum, confirmabant sine materia, & forma per solam manus impositionem. Ita Alexander Aletis 4. p. q. 9. membro 2. S. Bonaventura in 4. dist. 7. art. 1. q. 1. & 2. Richardus ibi art. 1. q. 1. ad 2. & inclinatur Scotus q. 1. ad 1. Gabriel q. vnica art. 1. Petigianus q. 1. art. 1. Indicarique videtur Toletus lib. 2. cap. 24. num. 3. in fine. Esseque probabilem, fatentur Suarez, & Nuño vbi infra. Et expresse Castrus Palaus trac. 20. punc. 4. num. 2. quia verisimile est Christum Dominum hanc illis potestatem tradidisse. Tum vt faciliori modo possent baptizatos confirmare in fide. Tum vt Apostolica dignitas fidelibus efficacius commendaretur. Ob quam causam specie visibili, & pluriam donorum com-

municatione Spiritus Sanctus concedebatur.

23 Hanc tamen opiniozem impugnat D. Thomas in 4. dist. 7. q. 1. ar. 2. q. 1. ad 3. dicens. *Sed hoc non videtur benedictum, quia quantumcumque ipsi essent magnæ auctoritatis; tamen potestatem exc. lletia in sacramentis dispensandis non habebant.* Similiter Vualdensis to. 2. de sacramentis cap. 113. ait. *Nemo igitur dicat, qui vult esse fidelis, quod sacramentum Confirmationis fiebat sine vnctione per solam manus impositionem à Christo, & Apostolis: non enim minus manus impenit, qui vngendo imponit.* Et antea dixerat. *Non rectè ergo colligunt dicentes, in Confirmatione non fuisse oleum vnctionis, vel Chismatis in primitiua Ecclesia; sed ad acceptationem Spiritus Sancti: fuisse tantum impositas.* Quod potissimum confirmat testimonio S. Bedæ lib. 6. super Lucam capit 6. & quod Apostoli Chismate vterentur, vt inquit Soto in 4. dist. 7. artic. 2. ad 1. plane comprobatur decretum illud Fabiani Papæ, ex epistola secunda, sæpè relatam.

24 Propter hæc, & alia huiusmodi est alia opinio extrema, huic è diametro opposita, quam his verbis tradit Bellarminus lib. 2. cap. 9. ad 1. hæc scribens. Est tamen alia solutio, quæ longè mihi probabilior videretur, Thomæ Vualdensis tom. 2. de Sacramentis cap. 113. & Hugonis de S. Victore lib. 2. de sacram. parte 7. cap. 2. qui dicunt idem esse vnctionem Chismatis, & manus impositionem; qui enim inungit, manus imponit: & idcirco vtrumque significari, etiam si alterum tantum exprimi videatur. Hæc solutio probabilior est. Nam constat Apostolos in Confirmatione vfos esse Chismate; cum id asserant Dionysius, & Clemens. Et præterea vnctionis meminerint antiquissimi Auctores, Theophilus Anthiochenus, Tertullianus, Cyprianus, Cornelius, Origenes, & alij; ante quos non fuit vllum Concilium Oecumenicum, in quo id institui potuerit.

Constat etiam optandum esse, vt possit defendi, Apostolos semper eadem materia vfos, & non modo vna, modo altera: id enim tutius, & expeditius est. At cur quæso, id non potest defendi? Quia (inquiunt) Lucas meminit impositionis manuum, & non meminit Chismatis. Sed nec vsquam Lucas, aut alia Scriptura, aut etiam vllus veterum dicit, Apostolos vario modo hoc sacramentum ministrasse. Et præterea in verbis Lucæ posse intelligi etiam Chisma, multis modis probare possumus: Apostolos autem mutasse materiam, nescio an villo modo probari possit, nisi recentiorum auctoritate.

23 Primo igitur sic probo, Apostolos semper manus imponendo signasse Chrismate; ac proinde Lucam ritum illum compendio perstrinxisse, & ex vna parte rem totam intellexisse. Nam Patres, qui vno in loco dicunt per impositionem manus dari Spiritum Sanctum; iidem in alio loco dicunt dari per vnctionem Chrismatis; & aliquando vtrumque simul coniungunt: ex quo apparet vtrumque ad ritum hunc pertinere, & illis perinde esse, siue vnum, siue alterum expriment. Tertullianus libro de Resurrectione carnis, tractans hunc ritum, dicit *carne vncti, signari, & manus impositione abumbrari*: tamen in libro de Præscriptionibus; solum exprimit *signari in fronte*; & libro primo in Marcionem, solum exprimit *vnctionem, & manus impositionem*. Ita videmus vnum Auctorem modo vnam partem, modo duas, modo tres eiusdem ritus exprimere; & tamen semper eandem rem significare. Cyprianus libro primo epistola vltima, solum meminit *vnctionis*; libro secundo epist. i. solum meminit *manus impositionis*; cum de vna re, eadem loquatur: in epistola vero ad Iubaianum, cum manus impositione addit *signaculum dominicum*; de quo nihil dixerat in prioribus duabus epistolis. Sic etiam Concilium Primum Arelatense canone octauo tantum nominat *manus impositionem*; & tamen Concilium Secundum Arelatense, paulo post celebratum, & eandem rem tractans can. 17. nominat *vnctionem Chrismatis*. Damasus, & Leo supra citati dicunt, *non licere Chorepiscopis ungere frontem baptizatorum Chrismate*: & tamen Ioannes Tertius hoc ipsum decretum citans, & nominatim allegans Damasum, & Leonem, ne semel quidem meminit Chrismatis, aut frontis; sed perpetuo hunc ritum vocat *manus impositionem*. Ac huiusmodi exempla plurima possent adferri. Quid igitur mirum si S. Lucas ex vna parte totum ritum significarit?

26 Secundo idem probo alia ratione: Nam Patres quando dicunt *solos Episcopos, per vnctionem Chrismatis, dare Spiritum Sanctum*; semper allegant verba Lucæ Actorum 8. vt patet ex Innocentio epist. 1. Damaso epist. 4. Leone epist. 88. Cypriano ad Iubaianum, Augustino lib. 15. de Trin. cap. 26. & ex alijs supra citatis. Ergo aut Apostoli Actorum 8. manus imponendo vngebant Chrismate; aut isti omnes Patres male argumentantur. Dices, bene illi argumentantur: quia licet Apostoli Actorum 8. non vterentur Chrismate; tamen Chrisma successit in locum manus impositionis, qua illi vtebantur. Sed con-

tra: nam si ita esset, saltem aliquis Patrum aliquando id significasset, vt intelligeremus vim argumenti ipsorum.

27 Tertio idem probo ex alijs similibus Scripturæ locis, vbi breuissime aliquid comprehenditur; & tamen necesse est plura intelligere. Exemplum esse potest, quod Paulus in epistolis ad Timotheum, & ad Titum, semper ordinationem vocat manus impositionem. Exemplum adfert Augustinus libro de fide, & operibus cap. 9. ex capite 8. Actorum. Ibidem enim legimus Eunuchum à Philippo baptizatum, cum dixisset: *Credo Filium Dei esse Iesum*. Augustinus autem rectè notat Lucam per compendium rem attigisse; sed omnino credendum esse de multis alijs interrogatum Eunuchum, & multas alias ceremonias adhibitas in illo Baptismo. Alterum exemplum esse potest, id quod Lucas ait, Apostolos baptizasse in nomine Christi Actorum 8. & 19. & alibi. Nam vt supra ostendimus, Apostoli baptizabant, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti: sed Lucas id per compendium dicere maluit, sciens rem esse notissimam. Aliud exemplum esse potest in eo, quod Paulus ait ad Titum tertio, nos saluari *per lauacrum regenerationis*: vbi nihil dixit de verbo; & tamen intellexit sine vlllo dubio lauacrum cum verbo, vt ipse idem alibi expressit ad Ephes. 5. Et multa sunt huiusmodi, quæ longum esset recensere. Hæc Bellartinus.

28 Idem docent Salmeron tract. 26. in Acta cap. 8. & ibi Cornelius. Ægidius hic art. 3. dub. 3. conc. 2. Layman trac. 3. cap. 2. n. 5. Puteanus dub. 3. & 4. Granados Controu. 5. trac. 1. disp. 2. sec. 3. num. 19. dicens. Ego quidem à Sancto Thoma non discedere in rebus Theologicis apud me statui: sed quoniam hæc questio potius perinet ad explicationem locorum Sacræ Scripturæ, in quibus de impositione manuum termo est; salua reuerentia debita tanto Doctore, mihi omnino persuadeo, quoties dicuntur Apostoli manus imposuisse, & Spiritum Sanctum dedisse, vere vfos fuisse vnctione Chrismatis, sub ea forma verborum, qua nunc vtitur Ecclesia. Hæc excusatione præmissa, nullum nouum affert argumentum, quod iam non esset solutum à Thomistis, & à reliquis sectatoribus Diui Thomæ.

§. V.

Sententia D. Thomæ communis,
& vera.

29 **T**ertia ergo sententia, communior, & probabilior, est D. Thomæ, inter utrâ que media, quæ cum prima tenet Apostolos sæpè contulisse Spiritum sanctum sola manus impositione absque vñctione Chrismatis, & prolatione verborum: quia miraculose dabant effectum sacramenti sine sacramento, & erant externa signa miraculosa, quod tunc dabatur Spiritus sanctus. Sæpissime autem utebantur vñctione Chrismatis, & forma verborum, & ita materia, & forma sacramenti à Christo instituti, & ab ipsis promulgati, & in exercitio collati. Ita D. Thomas art. 2. ad 1. & artic. 4. ad 1. vbi ait, quod sicut supra dictum est, per ministerium Apostolorum quandoque dabatur effectus huius sacramenti, scilicet plenitudo Spiritus sancti, qui basdam visibilibus signis miraculose a Deo effectus, qui potest effectum sacramenti sine sacramento conferre. Et tunc non erat necessaria nec materia, nec forma huius sacramenti. Quandoque autem tamquam ministri sacramentorum, hoc sacramentum præbebant: & tunc sicut materia, ita & forma ex mandato Christi utebantur. Multa enim seruabant Apostoli in sacramentorum collatione, quæ in Scripturis communiter propositionis non sunt tradita. Vnde Dionys. capit. 7. Eccles. hierar. part. 3. dicit. *Consummativas inuocationes, id est, verba quibus perficiuntur sacramenta, non est iustum Scripturas interpretantibus, neque mysticum earum, aut in ipsis operatas ex Deo virtutes, ex occulto ad commune adducere. Sed nostra sacra traditio, sine pompa, id est, occulte, eas docet.* Vnde & Apostolus dicit, loquens de celebratione Eucharistiæ. 1. ad Corinthi. 11. *Cetera, cum venero, disponam.* Hæc Sanctus Thomas.

30 Quem sequuntur Thomistæ communiter. Paludanus in 4. dist. 7. quaest. 2. art. 2. num. 12. & art. 3. num. 24. Soto ar. 2. ad 1. Martinus Ledesma ibi q. 13. artic. 2. dub. 5. Nuño q. 72. art. 3. diffic. 1. ad ult. folio 480. Serra q. 72. art. 2. ad 1. Syluius, & alij. Item S. Bona uentura in 4. dist. 7. ar. 1. q. 2. Scotus ibi §. *Circa istam distinctionem.* Durandus q. 2. ad 1. n. 11. Gabriel q. vnica ar. 2. Richardus, & Marsilius q. 5. art. 1. Ruardus Taper artic. 12. Henriquez lib. 3. cap. 1. nu. 3. lit. l. Suarez disp. 33. sec. 4. concludit. Difficile est ferre iudiciū, quia res est valde ambigua, & dubia: placet tamen non discedere à D. Thomæ sententia.

Præsentim, quia etiam Concilium Florentinum in eam inclinasse videtur. Et columna antecedenti retulerat, quod hanc opinionem secuta sunt duo recentiora Prouincialia Concilia. Moguntinū in doctrina fidei cap. 18. & Concilium Colonienſe in doctrina de hoc sacramento. Item Filliutius to. 1. tract. 3. cap. 1. n. 18. Bonacina to. 1. disp. 3. punct. 3. n. 6. Casirus Palaus tract. 20. punct. 4. n. 4. Demum, Aureolus, Adrianus, Bassolis, Irribarne, Faber, Æstius, Gamachus, Heredia, & Lorianus, quos, cum alijs, refert, & sequitur Basilius Pontius de Confirmatione parte secunda cap. 6 à nu. 3. vsque ad 20.

31 Et quia secunda pars huius sententiæ, in qua cōuenit cum secunda opinione, satis in illa est firmata; solum restat probare primam partem, quod videlicet Apostoli sæpè dederint effectum confirmationis, nempe Spiritus sancti plenitudinē, sine Chrismatis vñctione, & sine verbis. Quod probatur ex illis locis Actorum 8. & 19. tunc imponebant manus super illos, & accipiebant Spiritum Sanctum. Nullum est fundamentum, quod ibi fuerit vñctio Chrismatis, & consueta forma verborum. Imò est fundamentū ad omnino affirmandum contrarium: quia Ecclesia declarauit illam manuum impositionem fuisse diuersam ab vñctione Chrismatis, quæ est materia proxima sacramenti Confirmationis. Quod probatur ex Innocentio Tertio in cap. Vnico, de sacra Vñctione, §. finali, dicente. *Per fontis Chrismationem manus impositio designatur, quæ alio nomine dicitur Confirmatio.* Concilium Florentinum, in Decreto Eugenij, cum adduxisset locum ex cap. 8. Actorum, in quo Apostoli per impositionem manuum dederunt Spiritum Sanctum, inquit. *Loco autem illius manus impositionis datur in Ecclesia Confirmatio.* Ergo illa manuum impositio, qua Apostoli utebantur, non fuit Chrismatio, neque Confirmatio.

32 Occurrit Bellarminus illo cap. 9. dicens. Respondeo; in primis non omnia, quæ habentur in Decretis, aut Concilijs, ad fidem pertinere; sed solum ea, quæ definiuntur: hoc autem, de quo agimus, non definitur; sed tantum obiter dicitur ad rem explicandam.

Dico tamen secundo, & melius, actutius. Innocentium, & Concilium non velle dicere, Chrisma esse loco impositionis manuum, quasi Apostoli non uterentur Chrismate, & nos non utamur impositione manus. Sed velle dicere, id ipsum, quod Apostoli faciebant, cum dicebant ut imponere manus, facere nunc Episcopos, cum dicuntur

Con-

Confirmare, vel **Chrismare**. Distinguitur enim in his locis, non ritus à ritu; sed modus loquendi à modo loquendi; & persone à personis; & denique illa particularis impositio manuum ab illa; quæ modo est: siquidẽ tunc communiter dicebatur hoc sacramentum impositio manus; nunc dicitur Confirmatio: præterea illam dabant Apostoli, illa Episcopi; denique illa erat efficacior; quia cõ effectũ interno, dabat etiam externum, & cum gratia gratum faciente dabat etiã dona gratis data linguarum, & miraculorum, &c. Hac ergo ratione dici potest id, quod nunc fit, esse loco eius, quod tunc fiebat; licet sit i rem quoad substantiam.

Et quod hic sit sensus illorum locorum, probatur dupliciter. Primo, quia Conciliũ, & Innocentius non dicunt chrisma esse loco impositionis manuum. At certe Apostoli omnium consensu, dabant sacramentum Confirmationis, siue adhibuerint chrisma, siue non. Secundo, quia Concilium, & Innocentius ibidem dicunt Episcopos esse in Ecclesia loco, seu vice Apostolorum. At certe Apostoli veri Episcopi erant; licet aliquid etiam amplius haberent. Hac ibi.

33 Priorem solutionem impugnat Serra folio 251. col. 1. dicens. Respondent quidam verba Concilij non esse illius diffinitionem, quæ ad fidem pertineat; sed tantum obiter dici ad rem explicandam. Sed nõ quid propterea vera non sunt? Quis certissima esse negabit? Aut cur timent diffinitionem esse fateri? Num metuunt ne eorum sententia damnetur ex illis deducta? Hactenus ibi. Nos nolumus sententiam D. Thomæ vllatenus esse de fide: vnde ipse D. Thomas in 4. dist. 7. q. 1. art. 2. q. 1. ad 3. dubitanter loquitur. Ibi. *Ne forte, &c.* Sed solum reliquis probabiliore: ad quod sufficit, vel obiter in Decreto Concilij insinuatam. Præcipue in Concilio vniuersali, in Decretis fidei, à Papa cum Concilio diffinitis.

34 Secundam solutionem idem Serra ibi impugnat: nam paulo post verba citata, Concilium titum Confirmationis his verbis exponit. *In fronte confirmandus ungitur, signo Crucis signatur.* Hocque fit ab Episcopo summitate pollicis dextræ manus Chrismate intincta, vt patet ex Pontificali Romano: sed hic ritus longè diuersus est ab illa impositione manus, per quam Apostoli Spiritũ Sanctum dabant: nam impositio non solum erat vnus manus; nec vnus digiti tactus in fronte; sed duarum manuum super capita fidelium. Ergo non solum nomen, & modum loquendi distinguit Concilium; sed etiã rē

à re, & ritum à ritu.

35 Contra eandem solutionem Basilii Pontius cap. 6. num. 10. ait. *Hac tamẽ solutio ridicula est, si verba Pontifici attendamus:* Innocentius enim inquit per frontis chrismationem manus impositionem designari. Inter signans, & signatum diuersitas intercedat necesse est. Frontis chrismatio designat manus impositionem. Ergo non est manus impositio. Neque Innocentius intelligi potest de nominibus tantum; quia vnũ nomen istorum non significat aliud nomẽ. Loquitur ergo de rebus ipsis. Pariter Eugenius non dicit nominari, sed dari, nunc in Ecclesia Confirmationem loco illius impositionis manuum: non autem locum alicuius aliquid supplere dicitur, vel in locum alicuius succedere, quod idem omnino est. Sicut quia olim Eucharistia vocabatur *fractio panis*; tantumque erat nominum diuersitas cum identitate rei, non posset quis rectè dicere loco *fractio panis*, qua utebatur Apostoli, successisse nunc, vel dari nunc Eucharistiam.

36 Præterea vrgent valdè verba Innocentij Quarti in epistola ad Episc. Tusculanum Apostolica Sedis legatũ in Regno Cypri, super ritibus Græcorum, quam refert Naldus, verbo *Chrismatus* nu. 1. ibi sic ait. *Soli Episcopi consignet Chrismate in frontibus baptizatos, quia huiusmodi vnctio non aebet, nisi per Episcopos exhiberi: quoniam soli Apostoli, cuius vices gerunt Episcopi, per manus impositionem, quam Confirmatio, vel frontis Chrismatio representat, Spiritum Sanctum tribuisse leguntur.* Ergo res significata per Confirmationem, vel Chrismationem representat rem significatam per manus impositionem. Ergo sunt res inter se diuersæ. Ergo Apostoli, quos dicit Pontifex, per manus impositionem contulisse Spiritum Sanctum, non sunt vsi Confirmatione, neque chrismatione: aliàs, quod nos vocamus Confirmationem, & Chrismationem, non representaret illam impositionem manuum; sed esset omnino idem.

37 Vnde colligitur falso dixisse Bellarminum, quod Apostoli omnium consensu, dabant sacramentum Cõfirmationis, siue adhibuerint Chrisma, siue non. Oppositum enim expresse docet Diuus Thomas verbis relatis numero 29. qui dicit Apostolos per manus impositionem dedisse effectũ sacramenti sine sacramento: & tunc non erat necessaria materia, nec forma sacramenti: quia non erat exercitum sacramentũ; sed sine illo dabat Deus effectum. Et ipse Diuus Thomas hac q. 72. art. 6. ad 3. ait, *quod audiẽ*

tes prædicationem Petri, acceperunt effectum Confirmationis miraculosè; non tamen Confirmationis Sacramentum. Quod & docet omnes pro D. Thoma relati. Tenereque omnes Authores primæ, & tertiæ sententiæ, notat Suarez, quia iuxta eas illa simplex manus impositio, reuera non fuit sacramentum Confirmationis, quod nunc habemus; quia in ritu sensibili valdè differebat, & illum ritum Christus non instituit, vt per modum sacramenti in Ecclesia duraret. Specialis ergo dispensatio fuit in miraculosa collatione Spiritus Sancti sine sacramento. Vnde fallum est, quod omnium consensu sit verum, quod Apostoli dederint sacramentum Confirmationis, siue adhibuerint Chrisma, siue non. Videatur Basilii num. 11. & 20. Ideoque Casus Palus tract. 20. puncto 4. nu. 2. cum satis probabilem dixisset primam sententiam, subiungit. Verum esto ita factum fuerit, nullatenus dicendum est sacramentum Confirmationis ministrasse. Hoc enim sacramentum sub chrisma vñctione ministrandum esse, docuit Christus Dñs, teste Fabiano epist. 2. ad Episcopos Orientis.

38 Solus Nuño, folio 481. frustra laborat in explicando, quod Sacramentum Confirmationis collatum nunc ab Episcopis, & collatum ab Apostolis sola manu impositione, solum differunt numero, non specie; quia ordinabantur ad significandum, & efficiendum eundem effectum. & differentia erat materialis, & in esse rei. Ex quo infert, quod si effectus Baptismi causaretur à Christo media alia forma, & materia, esset nihilominus idem sacramentum formaliter in esse signi, & causæ. Quæ quidem doctrina, licet magna ex parte sit à nobis approbata q. 60. dub. 13. num. 44. Et q. 66. dub. 5. n. 41. Tamen ad intentum præsens malè applicatur: quia Apostoli cum dabant Spiritum Sanctum sola manus impositione, non dabant sacramentum Confirmationis; sed effectum sacramenti sine sacramento. Ideoque Soto dist. 7. art. 6. in fine, & Serra artic. 6. notant, quod nihil verabat, vt illi denuo post Baptismum, Sacramento confirmarentur. Quando autem vt ministri sacramentorum hoc sacramentum conferebant, utebantur eadem materia, & forma, qua modo vtuntur Episcopi: vnde non mirum, quod illa sacramenta solo numero differrent ab eis, quæ nunc sunt in Ecclesia.

39 Secundo sequitur solutio supra posita difficultatis: vt enim notat Suarez in fine sect. 4. dicendum est nullam manus impositionem distinctam ab vñctione chrisma

manu Episcopi facta, esse de essentia huius sacramenti: ipsam vero vñctionem esse essentialem: & vtrumque constare ex dictis, & ex vsu Ecclesiæ. Neque huic veritati obstat Apostolicum factum: quia illud non fuit iuxta legem, & institutionem sacramentorum; sed præter illam ex speciali commissione, vel dispensatione: & consequenter signum illud simplicis impositionis manus non fuisse verum sacramentum Confirmationis quoad substantiam; fuisse vero quoad effectum.

40 Tertio sequitur facilis solutio argumentorum Bellarmini, quæ latè videri possunt in Basilio Pontio à num. 12. vsque ad 28. In primis respondet Serra ar. 2. folio 251. Neque huic obstat à Patribus, & in multis Canonibus de Consecratione dist. 5. Sacramentum Confirmationis appellari manuum impositionem: nam non indicant eam, quæ facta fuerat ab Apostolis locis citatis fuisse sacramentum: sed solum in primitiua Ecclesia hoc sacramentum sic fuisse appellatum. Quod esse potuit, quia consecrationi huius sacramenti Confirmationis adiuncta fuit vt cæremonia accidentaliter manuum impositio: quæ tamen, quia imitatio erat facti Apostolici, nomen præbere ponit ipsi sacramento. Vnde S. Augustinus tom. 7. lib. 3. de Baptismo cap. 16. ait, *Manus impositio, non sicut Baptismus, repeti non potest. Quid est enim aliud nisi oratio super hominem?* Si autem esset sacramentum Confirmationis, & non cæremonia illi adiuncta, repeti non posset.

41 Deinde additur, quod quauis in vñctione Chrisma sit manus impositio: Quare dum Marci 7. rogatus est Christus imponere manus, explicatur, quod digito tetigit, vt ait Vualdensis cap. 113. Tamen è contra non constat, quod impositio manus habeat adiunctam vñctionem chrisma, & prolationem verborum; & ideo quamuis concedamus his fuisse vsos Apostolos; sed hoc quando operabantur vt ministri sacramentorum; non vero ex speciali dispensatione, & miraculo.

42 Ad secundam probationem dicitur illam rationem esse efficacem ex identitate effectus, quia in vtroque casu dabatur Spiritus Sanctus ad roborandum: & etiã ex correspondentia inter signum, & signatum: & quia ex diuina institutione Confirmatio succedit loco impositionis manuum. Sicut si daretur, quod Apostoli ex priuilegio ordinassent Episcopos sine instituta materia, & forma, adhuc rectè diceretur solos Episcopos

pos esse ministros eius ordinationis: quia soli Apostoli eam ordinationem contulerunt; quamvis sine debita materia, & forma ob Christi privilegium contulerint sacrum Episcopatus Ordinem: Notat tamen Soto in 4. dist. 7. art. 2. ad 1. in fine, quod hoc non est necessarium dicere: nam cum traditio materiae, scilicet, hostiae, calicis, & nunc habeatur, tanquam ordinandis Sacerdotibus necessaria: & tunc nulla fuerit ratio dispensandi, non est cur negetur, tunc etiam cum manus imponebantur, eandem materiam tradi. Chrisma vero non est de essentia sacramenti Ordinis. De quo ibi.

43 Ad tertiã dicimus nos etiam fateri Apostolos vñctione chrismatis, & forma: & hoc Scripturam tacuisse, ne sacramentorum formæ pro tunc manifestarentur Gerilibus. Sed quia nullum est indicium, quod in illa impositione manus fuerit sacramentum quoad substantiam; licet fuerit quoad effectum, nolumus certo asserere, quod probare non possumus, ne ab infidelibus irrideamur. Dicamus ergo cum D. Thoma in 4. distinctione 7. q. 1. ar. 2. q. 1. ad 2. quod sicut sacramentum Baptismi incepit in Baptismo Christi, ita sacramentum Confirmationis incepit in adventu Spiritus Sancti in Apostolos. Et quia principia rerum debent esse notissima; idcirco utrobique Spiritus Sanctus apparuit visibiliter: in Baptismo quidem in specie columbæ, & in confirmatione Apostolorum in igneis linguis; & propter hoc non oportuit esse materiam, in qua Spiritus Sanctus secretius operatur salutem, ut August. tract. 6. super Ioannem dicit. Et ad 3. ait, quod Apostoli non confirmabant sine materia. Nisi forte, quando præter legem communem visibilibus signis Spiritus Sanctus in eos descendebat, quibus per Apostolos manus impositio facta fuerat: tunc enim illa visibilis apparitio supplebat locum elementi visibilis.

DVBIVM V.

De forma Sacramenti Confirmationis.

HOC dubium solebat facile determinari; quia omnes fere Theologi concorditer acceptabant doctrinã D. Thomæ hic art. 4. Sed postquam compertum est Græcos alia longe diuersã formã uti in sacramento Confirmationis, ac sit in vñu Ecclesiæ Latinæ, & proposita est omnibus in Concilio Florentino; dubium est magnum, & fere in-

determinabile, donec iudicet Apostolica Sedes (cuius iudicio hæc, & cuncta asserta, & scripta nostra libentissimè subijcitur) an forma Græcorum sit reuera sufficiens?

§. I.

Opinio, quod forma Neothericorum Græcorum est sufficiens.

MAg. Basilius Pontius in erudita Relectione de Confirmatione parte secunda capite septimo num. 4. ait. Cæterum absque ulla dubitatione tenendum est eam formã Græcorum: Signaculum donationis Spiritus Sancti, Amen: aut aliam æquivalentem, esse formam sufficientem huius sacramenti. Quam sententiã indicare videtur Vazquez tom. 2. in 3. part. disp. 142. cap. 2. num. 22. vbi probat formã Confirmationis, quam in suo edicto Constantinus refert, & illam explicat. Et probatur primo ex Edicto Constantini, quod extat tom. 1. Conciliorum, post vitam S. Syluestri, vbi cum Imperator refert quid egerit S. Syluester, cum ipsum baptizauit, & confirmauit, inquit. *Septi formis gratiæ Spiritus Sancti adhibuit beatus Chrismatis vñctionem, & vexillum Sanctæ Crucis linit in mea fronte, dicens: Signet te Deus sigillo fidei, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti in consignatione fidei. Cunctusque Clerus respondit, Amen. Quod edictum quoad hoc esse incorruptum, & legitimum, ex Bellarmino notat Severinus Binnius in noua editione. Cumque ibi minutissima quæque alia recenseat, exorcismum, catechetum, benedictionem fontis, trinã mentionem, vestem candidam: Chrismationem item, & sanctam Vñctionem in forma Crucis in fronte; non est verisimile, quod qui tam minutas quæque cæremônias refert, non integram formam retulisset.*

3 Secundo probatur ex Concilio Secundo Generali, seu Constantinopolitano 1. canone 7. vbi cum agitur de modo recipiendi hæreticos redeuntes ad Ecclesiam, dicit: *Et eos signantes dicimus, signaculum domi Spiritus Sancti. Canones autem huius Synodi habent approbationem Ecclesiæ, cap. Quoniam Sancta. 17. Dist. Et cap. Sancta octo. Ibi. Et Leo 4. in cap. de libellis. Dist. 20. Et quod in isto capite statutum erat antea in Conc. Laodic. cap. 7. & Arelatensi ca. 8. & Arelat. 2. ca. 17. Quãuis videatur in eadem Synodo Generali adscititius, & insertus canon 5. ut conijcit Baronius to. 4. anno 393. n. 14. & quoad hoc rejicitur à S. Greg. lib. 6. epist. 31.*

Tertio probatur ex Græcis: nempe ex S. Asterio Episcopo Amalsia, sermone de Prodigio. Cardinali Bessarione in tractatu de Euchariſtia. Stanislao Socolobio, Regis Poloniae in ligni Theologo in explanatione censure Hieremiae Constantinopolitani capite 3.

4 Quarto probatur, quia verosimile non est eam verborum formam ex malitia à Græcis immutatam fuisse. In primis, quia nulla unquam de ea re inter Græcos, & Latinos controuersia extitit. Deinde, quia in antiquissimis libris, & Euchologijs ante multos annos conscriptis, & quando nondum exortum fuerat Schisma Ecclesiae Orientalis, extat ea forma. Rursus, quia si hæc minus sufficiens fuit forma, & à Græcis ad inuenta, D. Thomas, qui late in quodam Opusculo errores Græcorum prosequutus est, hæc etiam enumeraret. Item Innocentius Tertius, & Quartus. Gregorius Decimus in Concilio Lugdunensi, & Eugenius Quartus in Florētino, istud minime tacuissent. Imo validum videtur supponere Clemens 8. apud Naldum verbo *Christianus* (est Bulla 34. to. 3. Bullarj fol. 46.) nam in Instructione ad reformandos abusus Græcorum, prohibet ne Presbyteri proferant formam Confirmationis, quæ est in Euchologijs Græcorum: & statuit sacramentum Confirmationis dandum sub coeitione, quando non constat datum ab Episcopis Græcis: ergo si constaret ab eis datum, supponit esse validum.

5 Denique probatur: nã ad formam confirmationis tria requirit D. Thom. Sed hæc tria reperiuntur etiam in hac forma Græcorum: quia exprimitur character, cum dicitur, *signaculum*; & non siletur gratia, quæ confertur in verbo *Domini*; nec desideratur in ea forma primarius author: cum additur, *Spiritus Sanctus*: cui singulariter attribuitur hæc sanctificatio: in quo ceteræ diuinæ personæ propter unitatem substantiæ comprehenduntur.

6 Rursus num. 15. vt soluat argumentum ait, quod similis modus loquendi in verbo reperitur apud Lucam in consecratione calicis: *Hic calix nouum testamentum in meo sanguine*: vbi Latinus Interpres addit verbum, *est*, quod subintelligebatur. Fit allusio ad similia Exodi 24. quæ citat Paulus ad Hebræos 9. sine verbo substantiuo. *Hic sanguis testamenti, quod mandauit ad vos Deus*. Huiusmodi etiam loquutiones non pauca sunt apud Latinos, etiam in ritibus, & officijs Ecclesiasticis: quales sunt illæ. *Lumen Christi. Gloria in excelsis Deo. Gloria Patri, &c. Benedictio, & clari-*

tas, & sapientia, &c. Angelus, Archangelus Michael, Dei nuntius, pro animabus iustis. De quo tractando de forma consecrationis. Idem etiam de forma Confirmationis dici potest. Explicat nu. 16. in hac forma explicari actionem ministri, prout hic, & nunc exercetur: quia formæ sacramentorum sunt orationes practicae, & est æquiualeuter, ac si dicat, per hoc signaculum tibi à me impressum, præbeo Spiritum Sanctum.

7 Demum cap. 8. vt vndique luam stabilitat sententiam de validitate formæ Græcorum, docet, quod in forma Latina non est necessarium, & essenziale, quod proferatur per modum indicatiui; sed posse proferri per modum impetratiui, & optatiui. Nec esse essenziale, quod exprimat nomē Crucis; nec illa verba *Chrysmate salutis*. Nec esse de essentia distinctam inuocationem Trinitatis: quia in forma Græcorum non exprimitur. Et fatetur e. 8. n. 9. hoc esse vnicuius fundamentum.

8 Sequitur eandem sententiam Franciscus Amicus to. 7. dil. p. 13. sect. 3. qui ex Basilio desumpsit, quamuis non nominet; nec nouum afferat fundamentum. Infert tamen cum eodem, quod in forma Latina hoc sacramentum perficitur ante expressionem diuinarum personarum; cum talis expressio in forma huius sacramenti non sit essentialis. Nec est eadem ratio de forma Baptismi: quia cum per Baptismum homo primo renascatur ad fidem, debet ipsius principale mysterium ei explicite proponi vt credendum. Per Confirmationem autem, cum homo iam supponatur ad fidem reatus, & ad religionem Christianam admissus per explicitam diuinarum personarum professionem, non est amplius earundem diuinarum personarum expressa professio necessaria. Nisi sola necessitate præcepti pro solis Latinis: alioquin Græcis id omittere Papa non permitteret. Post hæc scripta, lego eadem opinionem tenere Angelum Maria Verricelli de Apostolicis Missionibus tit. 11. q. 168. sectione 2. n. 12. & 13. & in Appedice q. 3. 12. sect. 3. n. 12. vbi & refert Petrum Archadiu lib. 2. c. 6. & 7. Et Escobar to. 2. lib. 12. sec. 2. problem. 19. & Martinon 3. p. dil. p. 27. sect. 3. Etium in 4. dist. 7. §. 10. & 11. Sed Etium male citat, cum id non asserat; sed oppositum.

§. II.

Communis sententia præfertur.

9 In contrarium est. Primo, quod Soto in 4. dist. 7. q. unica art. 4. ad 2. loquendo de Edicto Constatini, ait. *Respondetur autem primo, non omnia, quæ in illo Edicto continentur, in corruptæ esse authoritatis, &c.* Secundo respondetur, quod in edicto non fuit necessarium omnia referri. Et quod illa pars fuerit illic etiam adhibita, colligitur ex verbis præcedentibus, scilicet, quod Sylvester Chrismatis unctio, vexillum Sæcæ Crucis in eius fronte limuit. Quod partim dixerat Caietanus q. 69. art. 8. Sequiturque Serra q. 73. art. 8. Et quod in illo Edicto non refertur tota forma, sed historia, ait Henricus lib. 3. cap. 2. num. 4. lit. h. Bellarminus lib. 2. cap. 10. Valeria disp. 5. q. 1. punct. 3. Suarez disp. 33. sect. 5. Eggius hic art. 4. Ibi Præpositus, & Galpar Hurtado, & Grados controu. 3. disp. 3. sect. 3. Gamachus capite 5. Guillelmus Ælius in 4. distinct. 7. §. 10.

10 Nominatimque Catunyrus in concordia vtriusque Ecclesiæ tract. 1. accus. 7. Et Petrus à S. Ioseph in Idea Theologiæ Sacramentorum cap. 13. resol. 4. ita ait. *Observandum quinto, formam illam Græcorum: Signaculum doni Spiritus Sancti: non videri sufficientem; eo quod multa non exprimit, quæ continentur in forma Latinorum, quæq; necessario ut valeat sacramentum, exprimenda esse diximus.*

Novissimè Gabriel à S. Vincentio Carmelita Discalceatus de Confirmatione disput. 2. q. 2. conc. 6. fol. 37. ita ait. *Vnde non placet sententia Arcudij lib. 2. cap. 6. & 7. sequentem formam, quam dicit esse Græcorum, esse sufficientem, nimirum: Signaculum donationis Spiritus Sancti. Nam in primis nulla fit trinum diuinarum personarum mentio: cum tamen hoc in omnium sententia Theologorum, sit omnino necessarium. Et post alias res impugnationes, concludit. Nec verum est, quod illa forma fuerit vniuersalis Ecclesiæ Græcæ: Sed aliquarum duntaxat Ecclesiarum. Propterea Clemens Octauus in instructione Græcorum aliter ordinavit. Hæc ille.*

11 Præterea Diana parte octava tract. 1. de potestate Pontificis ad sacramenta resol. 8. & 9. & 10. cum sententias retulisset. Tandem ait. *Ego iudicium meum, ex dignis rationibus proferre nolo. Cum tamen parte 3. trac. 4. resol. 27. de plano hanc secundam sententiã*

supposuerit cum Nuño, Coninch, & Fillitio, quorum verba refert. Adhuc tamen illa parte 8. resol. 10. refert, quod quidam vir doctissimus, quem non nominat, varijs rationibus probabat, quod in primitiua Ecclesia, etiã apud Græcos, adhiberetur in forma Sacramenti Confirmationis explicita Sæctissima Trinitatis inuocatio. Quod probabat primo ex Seuero Patriarcha Alexandrino in Bibliotheca Patrum tom. 7. Secundo, quia Sacerdos Monachus Græcus fide dignus retulit se legisse in Euchologio manuscripto in Albania in collatione huius sacramenti explicitam Trinitatis inuocationem. Tercio, quia in Bibliotheca Vaticana inter libros Syriacos, sub num. 26. in Euchologio, seu ritu Iacobitarum in collatione huius sacramenti similiter habetur explicita Trinitatis inuocatio. Notum est autem Iacobitas ex ritu Græcorum esse.

12 Addit ibidè. Verum post schisma Græcorum a tempore Photij, inter quem, & Nicolaum Papam pro confirmandis Bulgaris dissensiones intercesserunt, non solum in hoc sacramento, sed & in alijs sacramentis, & ritibus plures sunt factæ mutationes in codicibus manuscriptis, & quotidie fiunt Venerijs, vbi imprimuntur eorum Euchologia ad placitum vniuscuiusque.

13 Postea ut diluat argumenta, notat duplicem fuisse in primitiua Ecclesia vium sacri Chrismatis apud Græcos, vnum ceremoniale, & reconciliatum Hæreticorum redeuntium ad gratiam Ecclesiæ: alterum sacramentale in collatione sacramenti Confirmationis. In reconciliatio adhibebantur illa verba: *signaculum doni Spiritu sancti: de quo in secunda Synodo can. 7. & in Concil. Arausico. 1. canone 2.* Quæ verba Neoterici Græci post schisma, existimauerunt esse formam sacramenti. Quod colligit ex Cardinali Bessarion in tractatu de Eucharistia. Et hæc forma reconciliandi, & vnguendi hæreticos sub istis verbis: *Signaculum doni Spiritus Sancti;* habetur in fine Euchologii Græcorum. Igitur, vel continetur Hæreticis in Euchologio, dum reiterat sacramentum Confirmationis: vel dum in forma sacramenti non explicat tres personas. Dicere autè, ut dicit Arcudius lib. 2. cap. 18. quod ritus expressus in Euchologio reconciliandi hæreticos, sit Methodij Patriarchæ Hæretici; est gratis assertum: quia imò dicit aliquis esse Methodij Catholici Patriarchæ item Constantinopolitani. & Hæremi non contineri in Euchologio in hac forma reconciliatiua; sed in omissione explicita Trinitatis in

in forma sacramenti Confirmationis. Hæc ibi.

14. Quæ confirmantur primo: nam hæc distinctio manus impositionis, & duplicis usus sacri Chriftatis; nēp̄e cæremōnialis reconciliatiui; & sacramentalis; ex Hincmaro Rhemenſi libro de varijs capitulis Eccleſiaſticis cap. 16. tradunt Severinus Binnius in notis ad epiſtolam Melchiadis, & Baronius tom. 1. anno Chriſti 35. a nu. 13. Stephanus Durant. de ritibus lib. 1. cap. 20. nu. 8. Suarez diſp. 34. lect. 1. in tertia reſponſione. Nuño q. 72. art. 5. diffic. vnica ad 4. Caftrus Palaus tract. 20. puncto 6. nu. 4. alios referens. Et late ipſe Baſilius Pontius in Relectione de Confirmatione parte 1. cap. 1. nu. 7. & 8. & 9. Vnde eſt facile, quod authoritates exponantur de ritu reconciliandi Hæreticos, & non de forma ſacramenti Confirmationis.

15. Confirmatur ſecundo: nam Cardinalis Bellarminus libro 4. de Romano Pontifice cap. 1. ad 2. ait. Erat conſuetudo Græcorum fere ordinaria, corrumpendi libros. Nam in hac ipſa ſexta Synodo, Actione 12. & 14. deprehenderunt plurimas corruptiones, ab Hæreticis factas in Quinto Concilio. Et Leo in epiſt. 83. ad Palæſtinos, conuincitur de Græcis, quod epiſtolam ſuā ad Flavianum, ſe adhuc viuente, corruerint. Gregori⁹ lib. 5. epiſt. 14. ad Narſem, aſſerit, Contraſtinopolitanos corrupiſſe Synodum Chæcedonenſem; & idem ſe ſuſpicari de Ephœſina. Et addit codices Romanorum longe eſſe veraciores, quam Græcorum. Quomōdo (inquit) Romani, ſicut non acuminata, ita nec impoſturas habent. Denique Nicolaus Prim⁹ in epiſt. ad Michaelem, remittens Imperatorē ad epiſtolam Adriani. Si tamen (inquit) non faſſa tamore Græcorū ſed ſicut à Sede Apoſtolica miſſa eſt, pœnes Eccleſiam Conſtantinopolitanam, hæc uenus conſeruat. Nec ſine cauſa hoc dixit: nam quæ ipſe allegat in epiſt. ad Photium, ex epiſtola Hadriani ad Tharaſiū, nō habentur in illa epiſtola, vt legitur in ſeptima Synodo: Detraherunt enim Græci locū, quia contra honorem Tharaſij faciebat. Si ergo corruerunt Græci Tertiam, Quartā, Quintam, & Septimam Synodum; quid mirum, ſi etiam Sextam corruerint? Præſertim cum conſtet paulō poſt ſextam Synodum conſulaſſe, iterum aſcendiſſe Conſtantinopolim multos Episcopos, & edidiſſe Trullanos Canones; quorum Episcoporum non alius ſcopus uideretur fuiſſe, quam taxandi, & reprehendendi Romanam Eccleſiam. Hactenus Bellarminus de cōſuetudine Græ-

corum corrumpendi libros. Et Franciſcus Mendoza in Viridario libro 5. Problema 49. proponit: ſit ne illud uerum: *Græcia mendax?* Alia exēpla uideri poſſunt apud Grauiā controu. de Papa infallibilitate in decretis fidei quæſt. 2. artic. 6. fol. 116.

Imò in hoc ipſo ſacramento, & in eodē Euchologio Græcorum, hoc ipſorum uitiū nō potuit non uidere, & notare ipſe Baſilius Pontius in eadem Relectione de Confirmatione parte tertia capite primo nu. 14. ubi ait. Deinde dico valdē ueroſimile eſſe Rubricas in principio huius Cæremōniæ, de unguendo, & de abluendo cum additione formæ, à poſterioribus Græcis additas fuiſſe, & in eo corruptum Antiquum Rituale. Hæc ibi. Vnde ergo certi reddemur, quod in ipſa forma, hæctenus apud nos inaudita, Rituale idem eſt inuariatum?

16. Quod apud me amplius urget, eſt quod non ſatis probatur à prima ſententiæ Authoribus, antiquitas illius formæ: & uerba, quæ referunt illorum trium Patrum Græcorum, non ſunt expreſſa. Quod in re tanta opus eſſet. Et mirum ſilentium apud Latinos Patres, & Theologos, forte ortum habuit: quia temporibus antiquis non diſcrepabant à forma Latinorum, quæ etiam Armenis, & alijs Græcis fuit propoſita in Concilio Florentino.

17. Specialiterque duo validiora primæ ſententiæ argumēta in ipſos retorqueo. Nam Imperator Conſtantine confirmatus eſt ritu Eccleſiæ Latinæ: ſiquidem cōfirmatus eſt à Summo Pontifice S. Sylueſtro in ipſa Vrbe Romana, vt in eodem Edicto continetur. Nullus autem Catholicus dubitat, quod Eccleſia Romana utitur forma diuerſa: & illam eſſe ſaltem de neceſſitate præcepti, cuius prima origo non cognoſcitur ab ipſo Apoſtolorum tempore, eſt de fide: Nec vlla erat neceſſitas, quod in ita ſolemniffima, & celeberrima miniſtratione ſacramenti, ommitteretur à ſanctiſſimo Pontifice. Ergo vel dicendum eſt malè Concilium Florentinum, formam huius ſacramenti aſſignaſſe; vel in illo Edicto non formam ſacramenti, ſed hiftoriam refferri.

18. Urgentiusque ſecundo retorquetur: nam in primo tomo Conciliorum, & in omnibus, qui referunt Edictum Conſtantini: Imò ab ipſis contrarijs Baſilio Pontio, & Franciſco Amico, refertur, quod Sylueſter confirmauit Conſtantinum cum inuocatione trium Perſonarum explicita: ſiquidē referunt dixiſſe: *Signet te Deus ſigillo fidei, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus ſancti in con-*

signatione fidei. Et tamen hoc Edictum afferunt ad probandum, quod in forma Confirmationis Græcorum, nec necessitate sacramenti, nec necessitate præcepti, est necessaria explicita invocatio trium Personarum. Cum tamen, qui legere sciunt, possent advertere ex illa autoritate, & ex illo facto potius probari oppositum. Alioquin quis posset arguere: Christus dixit Mathæi ultimo: *Baptizantes eos in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti*: Ergo explicita inuocatio trium Personarum in Baptismo, nec est necessaria necessitate præcepti, nec necessitate Sacramenti. Cum ergo hoc nullus Catholicus admittat; ita nullus Theologus ex illo edicto Constantini, prout iacet in omnibus libris impressis, potest defendere formam illam modernam Græcorum sine inuocatione explicita Trium diuinarum personarum. Quod si admittatur quoad hoc esse Euchiologium deprauatum, in alijs planum est paucam fidem sibi mereri.

18 Demum retorqueo argumentum ex autoritate Clementis Octauiani: nam in Instructione illa contra abusus Græcorum, relata à Naldo, verbo *Christianus*, loquendo de sacramento Confirmationis, sic præcipit. *Latini Episcopi infantes, seu alios baptizatos à Presbyteris Græcis, de facto Chrismate in fronte consignatos confirmant: & tutius videtur, ut cum cautela, & sub conditione id faciant, videlicet, si es confirmatus, &c.* Præsertim vero cum verisimiliter dubitari potest, quod ab Episcopis Græcis fuerint baptizati. Iterumque postea loquendo de Sacramento Ordinis, ait. *Si Episcopus Latinus Græcum aliquem ordinare voluerit, qui à Presbytero Græco in Baptismo Chrismate in fronte de facto fuerit consignatus, debet illum antea confirmare, saltem sub conditione, videlicet, Nisi es confirmatus, &c.* ut supra. Vbi non statuit Summus Pontifex (ut ei imponit Basilius) quod si constaret Confirmationem datam ab Episcopo Græco, non esset dāda, nec sub conditione; sed potius præcipit dandam, saltem sub conditione in vtroque casu, & cum est signatus Chrismate in fronte à Presbytero Græco, & cum Baptismus, & signatio in fronte facta est ab Episcopis Græcis. Imo illa particula, *Præsertim*, denotat clarè magis absque controuersia ita practicandum in easu, quod fuerit minister Baptismi, & Confirmationis Episcopus Græcus, quam si fuerit Presbyter.

Nec parum vrget, quod Severus Græcus Patriarcha Alexandrinus, in libro de ritu baptizandi, qui habetur in Bibliotheca veterum Patrum antiquæ editionis tom. 4. &

in 2. & 3. edit. tom. 6. & modo tom. 7. folio 532. col. 1. lit. d. ait. *Et signat eorum membra, eorumque fronte tribus vicibus: & ait: Chrismate sancto, suauitate odoris Christi, Dei sigillo vera fidei complemento pignoris Spiritus Sancti, obsignatur talis. N. in nomine Patris, Amen: & Filij, Amen: & Spiritus Sancti, ad viuum sæculi seculorum: Amen.* Floruit autem iuxta Ge-nebrardum, anno 646.

19 Ad hominem contra Basilium vrgent argumenta. Nam Concilium Florentinum in Decreto Eugenij eandem habet autoritatem definiendi formam sacramentorum, ac declarandi eorum materias. Sed quāuis in Concilio, loquendo de materia nō apponatur explicitè illud verbum *necessitate sacramenti*, ipse parte 2. cap. 2. num. 24. censet esse de fide mixtionem Balsami esse de necessitate sacramenti contra innumeros Theologos, qui oppositum docent esse certum, vel admodum probabile. Ergo inconsequentur, cum pro forma Latina extet similis definitio, nullius Theologi autoritate fretus (nam Vazquez id non docet) eam non vult explicare necessitatem sacramenti.

Probatur consequentia: quia ut inquit Soto dist. 7. art. 4. quamuis formæ sacramentorum in Ecclesia more, & vsu, & Antiquitate successione fuerint seruata: Tamen in Concilio Florentino, vbi vtraque pars Ecclesiæ, tam Orientalis, quam occidentalis fuit congregata, omnes fuerunt explicatæ: inter quas, & ista Confirmationis.

20 Pariter argui potest ex his, quæ Basilius docet c. 3. n. 2. quod est traditio Ecclesiæ, quod Chrisma benedictum sit de necessitate sacramenti. Et tamen pro illa traditione non affertur aliquid maius decreto Eugenij. Pariter argui potest ex his, quæ docet, cap. 4. de necessitate, quod sit benedictum ab Episcopo.

Nec video qua consequentia doctrinæ cap. 5. num. 4. probet esse de necessitate sacramenti, quod vntio Chrimatis, quæ est materia proxima, sit in forma Crucis, ex veritate formæ, *signo te signo Crucis*: & tamē postea eadem parte secunda cap. vltimo num. 4. ait, expressionem illam Crucis non esse essentialem: sed valere, si dicatur: *Signote, & Confirmote*. Quia in forma Græcorum, in qua certum est omnia essentialia contineri, nō exprimitur signum Crucis. Sed vnde certum; cum omnes, & tu ipse affirmaueris contrarium?

21 Igitur nullatenus recedendum ab hac communi sententia, quæ habetur in Catechis-

techismo Pij Quinti: & est D. Thomæ hic art. 4. ad 2. & 3. vt patet conferenti solutiones cum argumento. Et 3. p. q. 84. art. 3. Et Opusc. 22. cap. 1. & in 4. ad Anib. dist. 7. art. 3. ad 1. Et in 4. dist. 7. q. 1. ar. 3. q. 1. ad 3. ait; quod *uariatio formæ in his, quæ non sunt de ejsẽtia formæ; potest tolerari secundum diuersas Ecclesiarum consuetudines; dummodo substantia formæ apud omnes seruetur. Hoc autem, quod à quibusdam dicitur, Chrismate salutis, vel sanctificationis, quasi in vnum reddi: & idè per hoc non remouetur, quin hoc sacramentum habeat determinatam formam.* Ecce, quod D. T. negat posse tolerari consuetudinem Ecclesiarum, quæ non vtantur forma æquivalenti formæ, qua vtitur Ecclesia Romana; & posse tolerari consuetudinem dicentium *Chrismate sanctificationis*, quia æquiualeat formæ nostræ; si enim non æquiualeret, non haberet essentialia formæ: & idè non perficeretur sacramentum. Hæc igitur sunt, quæ apud me probant hanc communem sententiam esse veram; nec posse defendi oppositam, eo modo, quo à relatis Authoribus explicatur. Admitto tamen alia via posse probabiliter sustineri (ne tantã multitudinẽ à grãmio Catholicæ Ecclesiæ in formis sacramentorum separemus imprudenter) quam post explicatam formam Ecclesiæ Romanæ, commodius proponemus infra. nu. 30. & 49.

§. III.

Vtrum omnia verba, quibus vtitur Ecclesia Romana, sint de essentiali formæ?

22 **C**ertum est secundum fidem Catholicam, quod hæc est conueniens forma sacramenti Confirmationis: *Consignote signo Crucis, & confirmote Chrismate salutis, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, Amen.* Probat Diuus Thomas articulo 4. auctoritate Ecclesiæ, quæ hæc forma communiter vtitur. Vnde postea in Concilio Florentino in Decreto Eugenij Quarti, dicitur: *Forma autem est consignote, &c.* Et ratione: nam sicut forma rei naturalis dat ei speciem; ita forma sacramenti continere debet quid pertinet ad speciem sacramenti. Sicut autem ex supra dictis dub. 1. patet in hoc sacramento datur Spiritus Sanctus ad robur spiritualis pugnæ. Et idè in hoc sacramento tria sunt necessaria, quæ continentur in forma prædicta. Quorum primum est causa conferens plenitudinem roboris spiritua-

lis, quæ est Sancta Trinitas: quæ exprimitur, cum dicitur: *In nomine Patris, &c.* Secundum est ipsum robur spirituale, quod homini confertur per sacramentum materiæ visibilis ad salutem. Quod quidem tangitur, cum dicitur: *Confirmote Chrismate salutis.* Tertium est signum, quod pugatori datur: sicut & in pugna corporali milites insignijs ducum insigniuntur. Et quantum ad hoc dicitur: *Consignote signo Crucis:* in quo scilicet Rex noster triumphauit; vt dicitur ad Col. 2. Et idè prædicta forma est conueniens huic sacramento.

23 Alia via idem explicat D. Thomas in 4. dist. 7. q. 1. art. 3. q. 2. dicens, quod sicut definitio debet indicare totum esse rei, si sit perfecta; ita per formam sacramenti debet innotescere totum, quod ad sacramentum pertinet. Sacramentum autem, & est ad aliquem finem ordinatum, & ab aliqua causa principali efficaciam habet. Et idè tria ponuntur in forma huius sacramenti: quorum primum pertinet ad finem, ad quẽ institutum est hoc sacramentum; quod est confessio fidei Christianæ; cuius tota summa consistit in passione Christi. Vnde Apostolus 1. ad Cor. 2. *Non enim iudicauit me scire aliquid inter vos, nisi Iesum Christum Crucifixum.* Et ita huius articuli confessio maiorem habet difficultatem: quia sicut dicitur in eadẽ epistola 1. ad Cor. 1. *Nos autem predicamus Christum Crucifixum; Iudæis quidem scandalum; Gentibus autem stultitiam.* Et ad hoc pertinet, cū dicitur: *Consignote signo Sanctæ Crucis,* vt Crucis verbum non erubescat, sed publicè confiteatur. Secundo ponitur ipse sacramentalis actus, cum sua materia, & effectu: vt sic tagatur; & id quod est sacramentum tantum; in hoc quod dicitur: *Chrismate;* & id quod est res, & sacramentum; in hoc quod dicit: *Confirmo,* id est, sacramentum Confirmationis præbeo; & id quod est res, & non sacramentum; in hoc quod dicit: *Salutis.* Sed causa agens principalis, vnde Sacramentum effectum habet, tangitur in hoc, quod dicit: *In nomine Patris, &c.*

24 Sed difficultas est, an tota hæc forma sit essentialis, & necessitate sacramenti?

Respondet Suarez disp. 33. sect. 5. conc. 2. dicens *esse de fide,* hæc verba continere formam necessariam, & essentialem constitutam huius sacramenti: nullamque aliã posse esse sufficientem, quæ huic non æquiualeat, saltem in sensu, & significatione substantiali. Idem docet Castrus Palaus tract. 20. p. 1. et 5. num. 3. referens Henriquez, Egidiũ, Bonæ.

Bonacina, Pefantium, & Layman; sed tres primi conclusionem docent, sed non dicunt eam esse de fide: alios duos ad manum non habui, & ideo videre non potui. Nuño vero q. 72. artic. 4. diffic. 1. dicit oppositum huius *saltem esse temerarium, & proximum erro-*

25 Probat Suarez primo: nam Concilium Florētinum assignans materias, & formas sacramentorum, præsertim quando in particulari eas præscribit, solum determinat eas, quæ necessariae, & essentialia sunt. Imò hoc videtur esse de ratione formæ: quia cum constituat speciem, debet in indivisibili consistere. Vnde Theologi omnes dicunt mutationem, quæ variat sensum formæ, illam prorsus destruere. Tertio probatur, quia sacramentum Confirmationis vnum, & idem est in vniuersa Ecclesia; quia sacramenta debent esse eadem apud omnes, saltem essentialiter: ergo nulla alia forma potest sufficere præter dictam, nisi ei in sensu, & significatione æquiualeat.

Vltimo tandem ita declaratur: quia necesse est in hoc sacramento interuenire aliquam præscriptam verborum formam: hoc enim est de ratione sacramentorum nouæ legis, vt supra visum est: ergo necesse est talē formam esse à Christo Domino immediate institutam, à quo totum sacramentum immediate institutum esse ostendimus. Ergo necesse est illam formam esse vnā, & eandem: quia institutio Christi vnica tantum fuit, & mutationem non recipit: ergo si hæc forma est sufficiens, est etiam necessaria, & vnica: neque vlla alia potest sufficere, nisi quatenus eadem est cum ista in sensu, & significatione. Quo fit, sicut in omni loco, ita & in omni tempore esse, semperque fuisse hanc formam necessariam. Et sicut nunquā defuit in Ecclesia vsus huius sacramenti; ita neque vsus huius formæ defuisse. Quod si aliqua varietas inueniatur, mutatio erit accidentalit, non substantialit.

26 Cæterum ego nulla censura dignum iudicarem eum, qui fatetur hanc formam esse quidem conuenientissimam, & necessariam necessitate præcepti; non tamen essentialē, ita vt parte illius omittā non perficeretur sacramentum. Quod constat primo: nam forma, qua nunc vtuntur Græci, nec in sensu, æquiualeat isti: & tamen non est de fide, quod non sit valida. Nec vlli in mentem venit censurare opinionem Basilij Pontij, Francisci Amici, & aliorum. ¶ Secundo: non est de fide, quod Christus non reliquit Ecclesiæ potestatem determinandi, & variā-

di in specie formas sacramentorum, quorū determinatio non colligitur ex Scriptura: sicut hic contingere, fatetur D. Thomas ad 1. Imò innumerī Neotherici, quos retulimus q. 60. dub. 13. hanc viam iudicant facilem, & expeditam ad Conciliandā Ecclesiam Græcam cum Latina in materijs, & formis sacramentorum. Quod tamen Hæreticum esset, si esset de fide huius, & omnium sacramentorum formas esse in specie determinatas à Christo Domino.

27 Tertio, quia magis est determinata à Christo forma cōsecrationis Calicis in Eucharistia, quam forma huius sacramenti: cū illam fere totam habeamus ex Sacra Scriptura, & Patribus: hanc vero solum ex vsu Ecclesiæ. Et hoc non obstante, non solum non est de fide totam formam, qua vitur Ecclesia Romana, esse essentialē: quin potius ipse Suarez q. 78. assertiue tuerur partem negatiuam, & vix vult relinquere probabilitatem in sententia affirmatiua, solum quia à nostra formā dissentiant ibi Græci: Ergo cū etiam multo in pluribus dissentiant Græci à Latinis in forma huius sacramenti, nō esset satis consulte scriptum asserere eorum praxim in hoc puncto esse contra fidem.

28 Quarto, de factō innumerī Theologi, postea referendi, opinantur plura verba formæ, quæ est in Concilio Florentino, non esse essentialia: quorū sententiam probabilem, dicunt Henriquez lib. 3. cap. 2. nu. 5. lit. l. Bellarminus cap. 10. Ægidius in hoc ar. 4. n. 65. Filliutius trac. 3. cap. 1. n. 20. Diana 3. p. trac. 4. resol. 27. Guillelmus Æstius in 4. dist. 7. §. 10. Leander tract. 3. disput. 3. q. 16. Assertiueque tuerur Basilius in Relectione parte secunda toto capite octauo. Ergo in causa erit censura in hac parte. Et hæc de cēsurā opinionis. Videndum quid sit tenendum.

29 Quātum vero attinet ad rem ipsam, mihi videtur esse sententiam D. Thomæ in verbis supra relatis, & communem, non solum Thomistarum, sed & omnium Theologorum, & veram, totam hanc formam, vel aliam in sensu substantiali ei æquiualentem, esse de essentia: ita quod si aliquid varians sensum substantialem, ei desit, non perficitur sacramentum. Quod verum esse constat, ex dictis à simili de formā Baptismi: & ex dictis de essentialiter requisitis ex parte materiæ; quia æque certa est traditio Ecclesiæ de forma hac à Christo instituta, ac est traditio materiæ: & authoritas Papæ, & Concilij eadem est, & similibus verbis expressa.

30 Adhuc tamen videtur probabile asserere in hac forma debere, seu posse distingui partes essentielles, & partes substantialiter integrantes, & partes accidentales. Sicut est probabile distinguendas esse in forma Consecrationis Calicis, ut dicitur q. 78. & est certum has partes distingui in sacramento Pœnitentiæ. Et est indubitatum, & ratione, & experientia manifestum, has partes distingui in alijs compositis naturalibus, & artificialibus. Deseruetque hæc distinctio ut facile intelligatur, quod Græci quidem substantialiter differunt in partibus significatiuis formæ; sed non differunt in significatione essentiali, magis, vel minus explicata eorū, quæ Christus pro forma essentiali instituit. Atque ita Latinos omittentes substantiam suæ formæ, peccare mortaliter, quia Christus Ecclesiæ commisit determinare partes, quæ debent integrare formas, & materias sacramentorum. Sed Græcos validum perficere sacramentum, quia utuntur forma essentialiter eadē, quia ad idem significandum ex parte causæ, & ex parte effectus, & cum eadem significatione: quæ sunt tria essentialia nostræ formæ. Sed non eadem expressione, & significatione integrali. Sicut ergo est probabile hac via concordari vtriusque Ecclesiæ formam Sacramenti Ordinis, ut vidimus q. 60. dub. 13. Ita eadem probabilitate possunt nunc simili concordia adunari.

31 Verum est, quod ibi est magis necessarium ad illam concordiam recurrere, ne dicamus illos carere Sacerdotibus, & Episcopis; qui sine valido Sacramento Ordinis sacrari nequeunt de lege ordinaria: hoc autem sacramentum ita necessarium non est. Ibi quæ habemus Bullam Pontificiam, & communem Doctorum consensum de validitate Sacramenti Ordinis in forma Græcorum. Nunc vero vtrumque desideramus, & quod Apostolica sedes declaret iuxta formam, quæ est in eorū Euchologijs, valere sacramentum Confirmationis: & quod interim antiquorum Patrū testimonijs probent Græci hanc formam eos habere ex Apostolorū traditione: & sic difficultates cessabunt magna ex parte.

§. IV.

In speciali exponitur, quæ verba sint essentialia?

32 Sed quia sermones morales applicati ad particularia vtiliores sunt, videam.

de singulis particulis. In primis D. Thomas artic. 4. ad 2. ait, quod sanctitas est salutis causa, & ideo in idem redit, quod dicitur Chriſmate salutis, & sanctificationis. Hæc D. Thomas communiter receptus: quare absque vlllo fundamento authoritatis, aut rationis id negat Leander disputatione tertia quæstione 18.

33 Præterea notat Nuño q. 72. artic. 4. diffic. 1. §. Illud tamen, certum esse, quod licet non sit necessarium exprimere personam ministrum formaliter; necessarium tamen est illam exprimere virtualiter. Itaque mortale peccatum esset cōfirmare sub hac forma: *Cōsignetur seruus Christi, &c.* Patet ex vsu vniuersali totius Ecclesiæ, tam Latinæ, quam Græcæ. Licet enim concessa fuerit facultas Græcis baptizandi sub hac forma: *Baptizetur, vel Baptizatur seruus Christi, &c.* Non tamen est illis concessa similis facultas in sacramento Confirmationis. Idem notant Petrus Ledema de Confirmatione capit. 3. in fine. Serra q. 72. art. 4. Henriquez lib. 3. cap. 2. n. 5. Diana 3. p. trac. 4. resol. 27. in fine. Auersa sec. 3. §. 2. Suarez, Reginaldus, quos refert, & sequitur Leander q. 19. referens, quod Philippus à Cruce de Confirmatione folio 144. negat formam hanc esse validam.

34 Addit Suarez disput. 33. sect. 5. ad 4. quod non sufficit proprie forma per modum deprecationis, sed esse debet per modum indicatiui; aut saltem imperatiui, ut significetur efficacia sacramenti; & ut idem sensus formæ retineatur. Idem docet Vazquez to. 4. in 3. p. q. 84. art. 3. dub. 3. num. 10. quia minister habet rationem superioris destinantis militem ad bellum pro fide: superioritas autem non explicatur oratione deprecatoria. Castrus Palauus puncto 5. num. 6. in fine dicit *certissimum*, quod si formam huius sacramenti deprecativè proferres, omnino sensum, & significationem illius mutares, utpote, qui non significares huius sacramenti effectum ut à te operatum. Bonacina disput. 3. puncto 3. num. 9. in fine ait: Verum hæc forma non est tuta; cum dubium sit an contineat mutationem substantialem. Sequitur Trullench capite vnico de Confirmatione n. 8.

35 Cæterum Soto dist. 7. art. 4. ad 2. dicit, quod valeret, si fieret per tertiam personam, ut in Decreto Constantini ipse legitur confirmatus, sub hac forma: *Signet te Deus sigillo fidei sue.* Idem enim est, quod signo Crucis. Sequitur Serra art. 4. & Auersa sec. 3. Valereque illam formam *Confirmet te Deus*, dicit

Est Henriquez lib. 3. cap. 2. nu. 5. Et expresse Vazquez sibi contrarius, to. 2. in 3. p. disp. 142. c. 2. vt notat, & sequitur Basilius Pontius p. 2. c. 7. n. 17. & c. 8. n. 2. & 3. quia supposita institutione Christi, idem est dicere *Consignet te Deus*, ac in praxi dicere: auctoritate Dei, & potestate ab illo accepta, te confirmo, & consigno.

36 Sed inquires primo, vtrū illa geminatio verborum, *Signo, & confirmo*, sit de essentia?

Negant Bellarminus lib. 2. c. 10. & Henriquez lib. 3. c. 2. nu. 5. in textu; quamuis in Glossa lit. l. & in textu nu. 6. dicat esse formā dubiam, vel nullam sine geminatione. Tenent tamen Layman tract. 3. c. 3. & Gama-chæus, quem refert, & sequitur Basilius p. 2. cap. 8. nu. 7. Probans primo, quia in forma Græcorum tantum habetur vox *signaculi* sine verbo Confirmationis. Præterea, quia in ea forma, quam refert Constantinus in suo Edicto, tantum habetur verbum signandi, *signet te Deus sigillo fidei, &c.* Et denique, quia in libro, qui inscribitur Ordo Romanus, & antiquissimus est, in quo ponuntur omnes ceremoniæ, & ritus seruandi in officijs Ecclesiasticis, & administratione sacramentorum, cum de hoc sacramento agitur, hæc tantum habentur pro forma: *Confirmo te, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Ergo non est necessaria illa expressa geminatio verbi, sed vnum in altero includitur.

37 Sed respondet Suarez in oratione pro confirmandis ante verba citata dici ab Episcopo: *Cōsigna eos Domine signo Crucis*; quæ verba pertinent ad formam; & non immutant substantialiter illam, quam assignat Concilium Florentinum. ¶ Sed hæc solutio nullius est momenti. Nec adhiberi potuit, nisi ab homine, qui nō legit locum ex veteri Ordine Romano, vbi hæc habentur. Primo Pontifex post ministratum Baptismum, venit ad infantes, & Archidiaconus tenet Chrysmata, & Pontifex eleuata manu super capita omnium, dicit orationem, cum invocatione septi formis gratiæ Spiritus Sancti. Cuius orationis vltima verba hæc sunt: *Adimple eos spiritu timoris tui: Amen. Consigna eos signo Crucis Christi, in vitam propitiatus æternam. Amen.* Et statim subiungitur in eodem Rituali: *Oratione expleta, interrogantibus Diaconibus nomina singulorum, Pontifex tincto pollice in Chrysmate, facit Crucem in frontibus singulorū, ita dicendo: Confirmo te, in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti.* Hæc tibi. Ex quibus aperte constat hæc vltima verba Orationis nullo modo pertinere ad formam Confirmationis.

Tum quia super omnes confirmandos simul dicuntur, & semel, neque repetuntur pro singulis: forma autem toties repetitur, quoties applicatur materia. Tum etiā, quia cum illa orationis verba proferuntur, nihil materiæ applicatur: at forma sacramenti in Ecclesia vsu semper coniungitur cum applicatione materiæ. Verba ergo præcise pertinentia ad formam, sunt illa, *Confirmo te.* Hæc Basilius.

38 In contrarium est primo auctoritas Decreti Concilij Florentini, in quo illa geminatio clare ponitur vt de substantia, & essentia formæ: siquidem dicitur: *Forma autem est: signo te signo Crucis: & confirmo te Chrysmate salutis, in homine, &c.* Ex quo formatur argumentum. Quia Concilium ex parte materiæ ponit requiri, Oleum, Ballamum, & benedictionem Episcopi, Authores oppositi dicunt, quolibet illorum trium deficiente, non perfici sacramentum. Sed ex parte formæ tres alias partes principales ponit, signationem Crucis, Confirmationem Chrysmatis, inuocationem expressam Trinitatis, & hæc tria exprimi vocibus formæ. Ergo illæ duæ voces, sicut & actiones, non possunt in vnā confundi: nec vna voce significari: alias forma non sortietur effectum.

39 Secundo rationem optimam assignat D. Tho. art. 4. ad 2. nam Baptismus est re generatio in spiritualem vitam, qua homo viuit in se ipso: & ideo non ponitur in forma Baptismi nisi vnus actus ad ipsam: hominem sanctificandum pertinet. Sed hoc sacramentum nō solum ordinatur ad hoc quod homo sanctificetur in se ipso, sed exponitur cuidam pugnae exteriori. Et ideo non solum fit mentio de interiori sanctificatione, cum dicitur, *Confirmo te Chrysmate salutis*: Sed etiā consignatur homo exteriori quasi vexillo Crucis ad pugnam spiritualem: quod significatur cum dicitur: *Consigno te signo Crucis.* Hæc S. Tho. Qui idem docet in 4. dist. 7. q. 1. art. 3. q. 2. ad 2. & 3.

40 Quare, quod geminatio verborum, *Consigno, & Confirmo*, sunt de substantia, & necessitate sacramenti, est communis Theologorū doctrina, vt dicit Henriquez lib. 3. c. 2. nu. 6. lit. o. referēs Sotum, Martinum Ledesma, Alexandrum, Paludanum, Scotum, Gabrielem, S. Bonauenturam, & Richardum. Et significat S. Ambrosius de ijs, qui mysterijs initiantur cap. 7. & vtrumque verbum ponit Concilium Florentinum: & Pontificale nouū. Idē probat Suarez disp. 33. lex. 5. dub. 1. Granados tract. 1. disp. 3. n. 3. Agidius ar. 4. Casus Palays p. 5. nu. 5. & alij, quos re-

fert, & sequitur Leander q. 18. Quia verbū *Confirmo* de se est indifferens, & indiget alio verbo, seu nomine, quod eius indifferentiā determinet. Nec *Confirmo*, & *Consigno* æquivalent.

41 Vnde Auerſa sect. 3. §. 2. ait. Communis tamen loquendi modus apud Theologos indicat, omnem hanc distinctionem verborum esse necessariam: quia omnia habent suam peculiarem significationē, & expressionem: quæ alio modo non satis æquivalenter saluaretur. Et ad minus constat, quod redderetur sacramētū valde dubium: essetque sub conditione iterandum. Et cōmitteretur magnum sacrilegium. Cæterum Nunō q. 72. art. 4. diffie. 1. ad 4. in fine ait. Vnde credo ita esse necessaria hæc duo verba ad conficiendum hoc sacramentum, vt si quis vnico tantum verbo vteretur, quomocūque componeret formam, sacramētū esset nullum; *ita certo vt esset iterandum etiam sine cōditione.*

42 Argumentum contrarium diluit Palus n. 6. dicens. Ad testimonium adductum ex libro, qui inscribitur, *Ordo Romanus* (si forte sic se habet) respondeo, ibi non exprimi totam formam; sed sub verbis concisis Cōfirmationem declarari. Sicuti idem est dicendum de Edicto Constantini. Granados autē cum Bellarmino, & Suarez, ait non fore mutationem essentialē, si prius dicat Episcopus, *signa eos domine*: & subdat, & *confirmo te Chrysmate*, vt habetur in illo libro: nam cum Deus sit principalis causa sacramentorum, nō est mutatio essentialis vti deprecatione.

43 Nec cordatus Theologus debet corrigere Decreta Concilij Vniuersalis totius Ecclesiæ Latinæ, & Græcæ ad normam vetusti Codicis (forſan incuria transcribentium vitiati) sed potius illum librum, & omnia postponere, & cōtemnere, si opponatur traditioni Apostolicæ, & consuetudini vniuersalis Ecclesiæ. Vnde in Catechismo Pij Quinti, loquendo de forma Confirmationis, dicitur. *Quamquam, si etiam ratione aliqua probari non possit, hanc esse huius sacramenti veram, & absolutam formam, Ecclesiæ Catholicæ auctoritas, cuius magisterio ita semper edocuiſimus, non patitur nos ea de re quidquam dubitare.*

44 Rurſum inquires, vtrum expressio Crucis in verbis formæ, sit de eius necessitate?

Negant Guillelmus Æstius in 4. dist. 7. §. 10. & fauer Gamachus hinc cap. 5. prout refert, & sequitur Basilius Pontius parte 2. cap. 8. n. 4. quia sufficit forma significari auctoritatem ministri, & opere ipso Crucem

efformare: eo enim ipso verbum illud *signandi* determinatur ad signum in forma Crucis formatum.

45 Cōtrarium merito docēt Soto dist. 7. art. 4. §. *Animaduertendum*: & cōmuniter Thomistæ. Item Suarez, & Ægidius, quos refert, & sequitur Palus punc. 5. n. 4. & alij frequenter. Primo, quia communiter Theologi, & cum eis Basilius p. 2. c. 5. n. 4. probat esse de necessitate materiæ proximæ, quod vñctio fiat in forma Crucis, ne falsificetur forma, in qua hoc dicitur. Si autem hoc in forma esset accidentale, posset omitti: & ita sine formatione Crucis posset verū sensum habere. Secundo, in Baptismo non sufficit in exercitio lauare *in nomine Patris*: nisi in verbis formæ ipsa ablutio exprimat: ergo non sufficit in exercitio materiæ formare Crucem, nisi significatio materiæ verbis formæ determinetur, & specificetur. Tertio est ratio S. Tho. quæ non solū probat, quod est essentialē formæ, quod in illa explicetur cōsignatio, sed etiam quod explicetur determinate, quæ sit hæc cōsignatio: nā in hoc sacramēto Episcopi, vt duces belli spirituales, armant Christianos vt milites ad pugnam spirituales: & ideò debet exprimi signum, quod pugnatōri datur, scilicet signum Crucis, in quo Rex noster pugnavit.

46 Vltimo inquires, vtrū explicita inuocatio trium personarum, sit de essentiali huius formæ. Negat Basilius Pontius parte secunda cap. 8. a nu. 9. referens Estium in 4. dist. 7. §. 10. Sed Leander à Sanctissimo Sacramēto trac. 3. disp. 3. q. 17. nō refert, quod hoc tenet Estius, sed aliqui apud Estium. Sed reuera Estius in id inclinatur vt probabile. Tenentque Scobar to. 2. lib. 12. sec. 2. problem. 19. & 20. & Verriceli in appendix de Apost. mis. q. 3. 12. sec. 3. n. 13. Et id insinuat Aureolus in 4. dist. 7. q. 2.

47 Sed explicitam trium personarum inuocationē esse de necessitate huius sacramenti, tenent omnes Doctores cōmuniter. Plurimos referunt Bonacina disp. 3. punc. 3. n. 8. & Leander q. 17. dicēs *certissimum*. Imò Soto dist. 7. q. vnica art. 4. §. *At vero*, relata priori sententia, ait. Verumtamen *opinio hæc non esset tuta*. Imò postquam Concilium eodem tenore, quo in Baptismo, illam ponit: atque illa inuolabiliter Ecclesia vtitur, proculdubio tenenda est tamquam de essentiali. Nec tam facile Theologi cōcordassent, si hanc vt diuinam traditionem, in Cōcilio explicatam, non agnoscerent.

48 Accedunt congruentiæ D. Tho. quia debet in Confirmatione explicari causa cōferens

ferens plenitudinem robōris spiritualis, quæ est Sancta Trinitas: nec in operibus ad extra est aliqua operatio Spiritus Sancti, quæ non sit Deitatis in tribus personis. Et quia Confirmatio debet confirmari Baptismo, sicut perfectio perfectibili: sicut ergo ibi explicita in uocatio Trinum diuinarum Personarū est de essentia ex Christi institutione, quæ ex uerbis eius colligitur; ita hic eandem fuisse institutionē certificamur ex Ecclesiæ traditione.

49 Ex quibus omnibus colligens, quod ea, quæ doctissimus Basilius in hoc puncto proposuit, ut defendat formā Neothericorum Græcorū, è diametro opponuntur multis sētētis indubitatis apud Theologos omnes antiquos, & recentiores. Vnde non sine riguroso examine debent introduci. Et nisi euidenter constat de antiquitate, & uniuersalitate illius formæ, & quod sciente, & approbante Papa, sacramentum Confirmationis ab Ecclesia iudicatur validum: ergo non transgredere terminos, quos posuerunt Patres nostri: quia sapientiam antiquorum exquiret sapiēs. Et ser. 6. *State super vias bonas, & interrogate de semitis antiquis.* Item lob 12. *Sapientia in antiquis habitat.* Illiū autem modum dicēdi, quem ut probabilem propolui n. 30. sapientioribus iudicādum committo; ut promptum, & facilem pro tam spinosis difficultatibus, & periculosis anfractibus, nō possum nō in sua probabilitate relinquere: dū probabilior non occurrit.

DVBIUM VI.

Vtrum sacramentum Confirmationis imprimat characterem?

§. I.

De characterē indelebili.

EX Græcis Gabriel Philadelphienſis dicit Baptismum tātum, & Sacerdotiū imprimere characterem; sententiam autem Latinorum, quod Confirmatio imprimat characterē, dicit pie, recte asseri; seu admittit eam solum ut opinionem probabilem, & piam. Alij uero admittunt imprimere characterem: sed errant dicentes peccato Hæresis deleri; & ideo Hæreticos ad grām iū Ecclēsiæ reuertentes, denuo confirmant. Ita olim in Aſia docuit Firmilianus Archiepiscopus Neocæsariensis: uel quia cum Agrippino Episcopo Carthaginensē negabat Hæreticos ualide baptizare, aut posse cōferrēt gratiam, qua ipsi carent, uel quia quamuis Baptismum non admitteret posse iterari, id doceret de Confirmatione. Vnde posteriores Græci id in more habēt, ut quocumque

hæreticos, siue in hæresi natos, siue postea in hæresim lapsos, per sacramentum Confirmationis reconcilient, etiam si antea sint cōfirmati. Ita Harmenopolus in Compēdio, Canone 47. Apostolorum. Iob Monachus trac. de Sacramentis Græcorum. Nicolaus Cabasilas in secunda oratione, & alij.

2 Probat ex can. 7. conc. 2. Generalis, in quo hæretici conuersi ad fidem, iubentur reconciliari per Confirmationē, & non per Baptismū. Idemque docet S. Basilius epist. ad Amphilochiū can. 1. & 47. Idemque præcipitur in Euchologio, seu Rituali Græcorū, per totam Græciam ab omnibus recepti.

3 Præterea idem uidetur probare celeberrimus locus D. Augustini tom. 7. lib. 3. de Baptismo contra Donatistas cap. 16. dicentis. *Manus autem impositio, non sicut Baptismus, repeti non potest: quid est enim aliud, nisi oratio super hominem?* Loquitur autem de sacramento Cōfirmationis, ut constat ex initio illius capituli, ubi dicit. *Spiritus Sanctus in sola Catholica Ecclesia per manus impositionē datur.* Et infra aduertit: *Neminē temporalibus, & sensibilibus miraculis attestantibus per manus impositionem modo datur Spiritus Sanctus, sicut antea dabatur ad cōmendationem fidei, & Ecclesiæ primordia dilatanda. Quis enim hoc nūc expectat, ut is, quibus manus ad accipiendum Spiritum Sanctū imponitur, repente incipiant linguis loqui? Sed inuisibiliter, & latenter intelligitur per uinculum pacis diuina Charitas eorum cordibus inspirari, ut possint dicere: quoniam Charitas Dei diffusa est in cordibus nostris.* Constat autem Spiritum Sanctū non dari in Ecclesia à ministris, nisi per sacramentum Confirmationis.

4 Dico primo, in sacramento Confirmationis imprimatur character. Ut notat Soto dist. 7. ar. 3. conclusio hæc assertio est catholica: habetur in cap. *Dicitur est, de Consecratione* dist. 5. ex Cōcilio Tarraconēsi. Et in cap. *de homine*, ibidem ex Gregorio Tertio. Et in Concilio Toletano 8. c. 7. & in Cōcilio Florentino, ubi hoc sacramentū inter imprimētia characterē cōnumeratur. Habetur in Cōcilio Cabilonēsi secundo can. 22. & ex S. Gregorio epist. 31. & ex Innocentio Tertio in cap. *Pastoralis, de Sacramētis nō iterandis.* Et ex S. Clemente Romano lib. 3. Constit. Apost. cap. 16. Tandēque definitur in Cōcilio Tridentino ses. 7. de Sacramētis in genere can. 9. Cuius uerba iam retulimus q. 63. dub.

5 Sanctorum Patrum autoritates referunt Bellarminus lib. 2. capit. 11. & Basilius Pontius in Relectione parte tertia cap. 1. n. 9. Vbi & referunt Patres, qui ad intentum expendunt uerba Apostoli ad Hebræos 6.

Præterea auctor sermonis de ablutione pedum apud S. Cyprianum, & Magister in 4. dist. 7. in probant ratione, quam pro sequente conclusionem proponemus.

6 Dicitur Thomas artic. 3. sic probat. Sicut dictum est q. 63. artic. 2. Character est quædam spiritalis potentia ad aliquas sacras actiones ordinata. Dictum est autem artic. 1. quod sicut Baptismus est quædam spiritalis regeneratio in vitam Christianam, ita etiam Confirmatio est quodammodo spiritalis augmentum promouens hominem in spiritali ætate perfectam. Manifestum est autem ex similitudine corporalis vite, quod alia est actio hominis statim nati, & alia actio, quæ competit ei cum ad perfectam ætatem peruenerit. Et ideo per sacramentum Confirmationis datur homini potentia spiritalis ad quædam alias actiones sacras, præter illas, ad quas datur ei potentia in Baptismo. Nam in Baptismo accipit homo potestatem ad ea agenda, quæ ad propriam pertinent salutem, prout scilicet, secum gunt ipsum viuit. Sed in Confirmatione accipit homo potestatem ad agenda ea, quæ pertinent ad pugnam spiritalis contra hostes fidei. Sicut patet in exemplo Apostolorum, qui antequam plenitudinem Spiritus Sancti acciperent, erant in Canaculo perueuerantes in oratione: postmodum vero egressi, non verebantur publice fidem fateri, etiam coram inimicis fidei Christianæ. Et ideo manifestum est, quod in sacramento Confirmationis imprimitur character.

7 Admonet autem Dicitur Thomas ad 1. quod pugna spiritalis contra hostes invisibiles, omnibus competit. Sed contra hostes visibiles, id est, contra persecutores fidei pugnare, nomen Christi publice confitendo, est confirmatorum: qui iam sunt perducti spiritaliter ad virilem ætatem: secundum quod dicitur. 1. Ioan. 2. *Scribo vobis inuenies quoniam fortes estis, & verbum Dei in vobis manet, & vultis malignum.* Et ideo character Confirmationis est signum distinctiuum, non in fidelium a fidelibus; sed spiritaliter provectorum, ab illis, quibus dicitur: *sicut modo genti infantes.*

8 Qualiter autem character confirmationis, non solum sit signum, ut in hac solutione ad primum præmittitur; sed etiam sit in genere potentia incompletæ, & instrumentalis, ut generaliter de omni characterem sacramentali docuerat D. Thomas q. 63. artic. 2. exponit ipse D. Thomas hic ad 2. dicens, quod omnia sacramenta sunt fidei protestationes. Sicut igitur baptizatus accipit pote-

statem spirituales ad protestandam fidem per susceptionem aliorum sacramentorum: ita confirmatus accipit potestatem publice fidem Christi verbis profiteri, quasi ex officio.

9 Quod exponens Nuño q. 72. artic. 3. diff. 1. conc. 4. docet, quod character Confirmationis, neque est potentia pure actiua, neque pure passiva: sed est potentia quodammodo passiva, & quodammodo actiua. Si quidem character Ordinis est potentia pure actiua, quia datur ad conficienda sacramenta, & non ad recipiendum: character Baptismi est potentia pure passiva, ad recipienda sacramenta, & non ad illa conficienda: character autem Confirmationis dicitur potentia quodammodo actiua, & quodammodo passiva: quia ponitur ad firmius profitendam fidem, quam operationem, & producit, & etiam in se ipso recipit.

10 Cæterum iam q. 63. dub. 2. n. 14. diximus characterem Confirmationis solum esse, vel seculi ad potentiam instrumentalem actiuam. Quod inuenio docuisse D. Thomam in 4. dist. 7. q. 2. ar. 1. q. 1. ad 3. ubi ait, quod potestas characteris huius est potestas actiua, non ad conferendum spiritualia, quod est Ordinis, sed magis ad confitendum publice. Nec potentia extrahitur a genere actiuarum per hoc, quod recipiant actus, quos eliciunt; siquidem hoc est commune omni operanti actione immanentis sed debet attendi natura actus, vel exercitij ad quod per se primo datur: & hæc per se primo datur ad confitendum publice coram inimicis fidei, non erubescendo Evangelium: & ideo signantur in fronte: & hæc de causa est potentia actiua. Quare nec audiendus est Henriquez lib. 3. cap. 4. nu. 3. dicens, quod hic character est potentia potius passiva. est enim impressus a Deo tamquam signaculum spirituale, ut sit miles ad pugnam designatus: & tamen dicitur actiua potestas in ordine ad suos actus. Constat enim quod qualitates etiam actiua a Deo imprimuntur; sicut patet in characterem ordinis.

11 Dico secundo, character Confirmationis est indebilis etiam peccato infidelitatis; & in eodem iterari nequit. Hanc conclusionem etiam esse de fide, notant Suarez disp. 34. sec. 1. Nuño diff. 1. conc. 2. & alij communiter. Quia diffinitur in Concilijs Florentino, & Tridentino locis citatis. Eandemque tradit Greg. 3. relatus in cap. de homine de Consecratione, dist. 5. & a D. Thom. hic artic. 5. De homine (inquit) qui a Pontifice confirmatus fuerit, denuo talis iteratio prohibenda est. Probat etiam S. Thomas in 4. dist. 7. quæst. 3. artic. 3. quæst. 3. nam sacramentum, quod habet

habet effectum semper permanentē, non potest iterari sine iniuria sacramēti: & ideo quia in Confirmatione imprimitur character, qui est indelebilis; ideo non debet iterari.

12 *Rationem etiam, qua probat S. August. contra epist. Parmeniani cap. 12. quod Baptismus, & Ordo non iterantur, quia cum quadam consecratione dantur, etiam habere locum in presenti, notat Magister in 4. dist. 7. & notauerat Auctor sermonis de ablutione pedum, apud S. Cyprianum. Et Concilium Toletanum 8. cap. 7. ait. Nequaquam ergo aliquid quando peccatiter profanari, quod diuina iussione, simulque Apostolica iussione auctoritate noscitur extitisse. Verum, sicut sanctum Chrisma collatum, & altaris honor euelli non queunt: ita quoque sanctorum decus honorum, quod his comparatur, & socium, qualibet fuerit occasione perceptum, manebit omnibus modis inconuulsum.* Hæc ratio est eadem cum ratione D. Tho. In d. & Concilij Tridentini, ex eo, quod illa tria sacramenta characterem imprimant; ideo repeti non posse definiētis.

13 Ad fundamenta Græcorum bene respondet Basilius Pontius parte tertia cap. 1. n. 12. & 13. & 14. nihil prebari ex eo Canone, quia ibi non iubetur repeti Confirmatio: sed heretici ibi nominati ideo per sacramentum Confirmationis reconciliantur, quia Baptismus ab illis collatus censebatur validus, & ideo non repetendus: sacramentum autem Confirmationis aspernabantur, ut de Novatianis constat; quorum ibi mentio fit. Igitur ideo Hæretici per Confirmationem recipiebantur: vel quia sacramentum à non idoneis ministris collatum fuerat, vel à Presbyteris, qui nequeunt esse ministri Confirmationis, nisi ex dispensatione Pontificis: vel ab his, qui non erant legitime ordinati Episcopi: & ideo Episcopali potestate carebant: atque adeo sacramentum fuerat nullum. Cum statutum illius can. 7. habeatur in multis alijs Pontificibus, & Concilijs: quæ repetitionem Confirmationis prohibent.

Vel potest responderi sicut ad auctoritatem S. Augustini, quod ibi non est sermo de Confirmationis sacramento, sed de vñctione ceremoniali, reconciliatiua. Et vtraque solutio potest adaptari auctoritati Sancti Basilij.

14 Ad Rituale Græcum respondet Pontius nu. 14. in primis non constare quisnam fuerit ille Methodius: an primus Sanctus Confessor, qui proximè antecessit sanctissimum Ignatium: An alter Methodius Schismaticus prope annum 1240. & quicumque

fuerint, non possunt preualere traditioni, & consuetudini vniuersali totius Ecclesiæ per mille sexcentos annos vbiq; obseruatæ. Secundo dicit valde vero simile illas ceremonias à posterioribus Græcis additas fuisse: hæc viri Græci valde docti asserunt ea omnia in manuscriptis antiquis minime haberi. Denique ait sibi maxime placere ob hoc, quod nihil se adhibitum vnguētum nisi solis hereticis non confirmatis; vel adhibitum fuisse materialiter, & extra sacramentum: (ad id iudicatum ab eis ibi non contineri formam sacramenti, ut supra dicebamus) & ideo usus ille Chriftatis non erat ministratio sacramenti Confirmationis; sed ceremoniæ quædam ad solemnitatem reconciliationis, ut constat ex tertia oratione ante vñctionem.

15 Testimonium D. Augustini late exponunt Suarez, & Nuño ad 4. & alij communiter cum Validentio to. 2. de Sacramentis cap. 135. quia ipse S. Augustinus libro. 2. contra Litteras Petilianæ cap. 104. docet sacramentum Chriftatis posse esse in hominibus peccatis. Dicunt ergo esse multiplicem manus impositionem, aliam curatiuam in firmitatum, aliã in collatione Ordinū; aliã in sacramento Confirmationis. Alia est manus impositio ceremonialis ad Baptismum: Alia est manus impositio reconciliatiua: de qua in Concilio Aurel. 1. cap. 3. & Arrelat. 2. cap. 17. & in Can. 7. Secundi Concilij Generalis. S. ergo Augustinus in prædicto testimonio solum loquitur de manus impositione reconciliatiua, quæ simul erat deprecatia, quam à sacramento Confirmationis distinguit: quia solum fiebat in signum Ecclesiasticæ vñctionis.

§. II.

Duabus difficultatibus respondetur.

16 **S**ed inquires primo, vtrum iterans Confirmationem incurrat Irregularitatem?

Affirmarunt ex Theologis Richardus in 4. dist. 7. artic. 6. quæst. 1. Maior in fine dist. 7. Sanctus Antoninus 3. part. tit. 28. capit. 6. §. 3. Ex Iurisperitis Glossa capit. *Dictum est de Consecratione* dist. 5. Archidiaconus, & alij ibi. Et Nauarrus in Manuali capit. 27. num. 247. Probât: nam si qui iterato suscipit Baptismum, sit irregularis, cur non etiam ille, qui secundo confirmatur, vel confirmat?

17 Merito tamē iam communiter Theologi negant. Ita Scorius, & Paludanus, quos refert, & sequitur Soto dist. 7. a. 5. §. *At vñ?*

Quia privilegia amplanda sunt, pœne vero restringendæ. Quare cum in iure non decernatur irregularitatis pœna, nisi iterantibus Baptismum, non est ad iterantes Confirmationes extendenda. Et in prædicto canone *dictum est*, pluries confirmatis non alia iniungitur pœna, nisi vt in habitu Clericali religiose famulêtur: & si alia esset, certè illis imponeretur. In Baptismo pœna irregularitatis in odium Donatistarum fuit rebaptizantibus imposita, quippe qui illam sustinebant hæresim, quod baptizati ab hæreticis essent rebaptizandi: quæ quidem ratio de Confirmatione non militat.

18 Nuño q. 72. art. 5. diffic. 1. conc. 3. dicit *communem Theologorum*, & certissimam: quia Bonifacius 8. cap. *Is qui*, de *Seruentia ex communicationis*. Dicit Irregularitatem non incurri nisi in casibus in iure expressis. Suarez vero disp. 38. sec. 1. solum dicit *probabiliores*, & refert Gabrielê, Castum, Turrecremata, & Couarruias. Et solum vt *probabilem* proponit Leander trac. 3. disp. 4. q. 11. citans quindecim Authores. Et tomo quinto trac. 2. disput. 8. q. 15. alios septem referens Authores. Sed iam est omnium *communis*, vt notat etiam Auerla sec. 3. & idè non iudico necessarium eos referre. Notant autem Bonacina q. 2. punc. 4. n. 10. Auerla, & alij, quod si dubitatur an aliquis sit confirmatus, confirmari debet sub conditione, vel mente retenta, vel verbis expressa, iuxta dicta de Baptismo.

19 Secundo inquires, an Character Confirmationis distinguatur realiter à Character Baptismi?

Ex Græcis Simeon Archiepiscopus The salonicensis initio sui operis, non videtur distinguere Characterem Confirmationis à characterè Baptismi; imò videtur docere Baptismum sine Confirmatione non conferre characterem, neque gratiam. Altiſiodorensis autem lib. 4. Summæ trac. 4. cap. 2. dicit differre secundum rationem, quod quidam interpretantur de distinctione ex natura rei, vel modalis.

20 Nihilominus Nuño q. 72. a. 6. diffic. 1. conc. 1. & 2. dicit esse *æ fide*, quod character Confirmationis distinguitur à characterè Baptismi: & quod est *errori proximum* negare, quod distinguantur ex natura rei. Pariterque Suarez disp. 34. sec. 1. initio & Basiliius patre tertia cap. 2. nu. 4. dicunt alias saluari non posse definitiones Conciliorum. Quod vero distinguantur realiter, & specificè, potest negari sine censura, sed non vere: quia frequenter Theologi antiqui, & recen-

tiores dicunt distinguuntur entitativè, & formaliter specificè.

21 Quod supponit D. Thomas hic art. 5. & 6. & in terminis id ex professo probat in 4. dist. 7. q. 2. art. 1. q. 2. dicens. Quod que libet potentia de sui ratione importat ordinem ad aliquid: & idè oportet potentiam proportionatam esse actui ad quem est, quia proprius actus non fit nisi in propria materia, secundum Philosophum in 2. de Anima textu 24. & 33. & idè oportet, quod potentia distinguantur per distinctionem actuum, ad quos ordinantur, siue sint potentia actiua, siue passiva: & quia character est potentia spiritualis: idè cum character baptismalis non ad idem ordinetur cum characterè Confirmationis, vt ex dictis patet, plenum est, quod non est idem vterque character. Hæc D. Thomas.

22 Deinde Concilia eodè modo distinguunt characterem Ordinis ab alijs duobus, ac istos distinguant inter se. Sed character Ordinis distinguitur, & entitativè, & separabiliter ab alijs: quidem qui illo carent, nullo modo valent exercere ea, quæ faciunt Sacerdotes, & Episcopi: ergo & character Confirmationis distinguitur realiter entitativè à characterè Baptismi.

Idem exponit ipse D. Th. ibi ad 3. & quæstionum 1. ad 1. dicens, quod pugna spiritualis, qua quis pugnat contra impediens salutem sui ipsius, omnibus indicitur: sed ad hoc non datur sacramentum Confirmationis, sed ad persisteneum fortiter in pugna, qua quis nomen Christi impugnat, & vt inuidus Confessor Christi permaneat: & huic pugnae nõ omnes exponuntur; sed solum confirmati.

§. III.

Utrum non baptizatus sit capax Confirmationis?

23 Tertio inquires, utrum Character Confirmationis præsupponat characterè baptismalem? Respondetur cum D. Thomas hic art. 6. quod character Confirmationis ex necessitate præsupponit characterè baptismalem, ita scilicet, quod si aliquis nõ baptizatus confirmaretur, nihil reciperet; sed oporteret iterato ipsum confirmari post Baptismum. Cuius ratio est: quia sicut se habet Confirmatio ad Baptismum, ita augmētum ad generationem, vt constat ex dictis art. & dub. 1. Manifestum est autè, quod nullus potest promoveri in ætatè perfectâ, nisi primo fuerit natus. Et similiter nisi primo aliquis fuerit baptizatus, non potest sacramentum Confirmationis accipere, Vt etiã dicit Rabanus lib. 1. de instit.

in Mt. Clericorum. cap. 3. 1. & habetur de Cōsecrat. dist. 5. cap. 5. Quod & acceptant omnes Theologi: siue hęc dependentia aliorū sacramentorum a Baptismo, ut ex speciali voluntate diuina ad placitum: siue ex natura rei, supposita institutione, & natura horū sacramentorum: vt indicat ratio D. Thom. & probabilius iudicat Nuño q. 72. ar. 6. dist. 3.

24 Affert etiam ad idem intentum D. Thomas in 4. dist. 7. q. 2. art. 1. q. 2. S. Dionysium 2. ca. 7. Eccles. hier. dicentem, quod *nihil diuinitus traditorum operari potest, qui nō est regeneratus per Baptismum.* Ibidemque dicit, *Baptismū esse principium spiritualis vitæ.* Quod & docet S. Damascenus lib. 4. de fide orthodoxa cap. 10. Indeque formatur talē rationē. Nihil potest participare actionem, vel proprietatem alicuius naturæ, nisi prius habeat substantiam in natura illa: vnde cum per Baptismum, qui est spiritualis regeneratio, homo acquirat substantiam in vita spirituali Christianæ Religionis, non potest non baptizatus aliquid eorum, quæ ad hanc spirituales vitam pertinent, participare: & ideo non potest percipere Confirmationis Characterem. Et hanc rationem S. Dionys. assignat in 2. cap. Eccles. hier.

25 Conclusionem hanciam esse de fide, notant Soto in 4. dist. 7. art. 6. Et Nuño q. 72. art. 6. dist. 1. conc. 1. Et Quintanaduenas tom. 1. tract. 1. singulari decimo num. 1. quia in Florentino de Baptismo dicitur *primū omnium Sacramentorum locum tenet, quod vitæ spiritualis ianua est: per ipsum enim mēbra Christi, ac de corpore efficitur Ecclesia.* Et Gabriel à S. Vincentio de Confirmat. disp. 3. q. 2. Quin vero fides Catholica est, vt Baptismus non solum Cōfirmationem, verum, & omnia sacramēta debeat de necessitate precedere; aliàs nullum esset sacramentum. Est enim *Sacramentorum ianua*, vt in fine cap. *Præter hoc.* Dist. 3. 2. Et in Conc. Florent. definitum est. Quare cap. 1. *De Presbytero non baptizato*, iubetur vt ille, qui ante Baptismū ordines susceperat, iterum post Baptismum ordinetur. Quod licet ordinatū sit in Concilio apud Compendium; tamen refertur, & approbatur ab Innocentio Tertio cap. tertio eodem titulo; *De Presbytero non baptizato.*

26 Sed contra gradum certitudinis huius veræ, & communis doctrinæ, occurrit difficultas non contemnenda; quamuis frequenter videatur à Theologis intacta: nam Innocentius Tertius illo capite Tertio hanc veritatem non definit, sed solum quia spe-

culatiue est probabilior, & tutior, & in praxi mandatum erat in illo Concilio apud Compendium, quod ita practicaretur; ipse consultus respondit, quod tutius est hanc viam sequi: de ipsa autem quæstione speculatiua non erat consultus, & ita non tenebatur ad illā respondere: & deinde ipse ibidem nō habet vt Canones condens, & anathema dicens in contrarium lentientes: sed potius refert tunc inter Doctores de hoc fuisse disputatum, extitisse duas opiniones contrarias; & vtriusque fundamenta refert. & nullā diffinit; sed consultit, & præcipit secundam sequendam vt tutiorem. Quod patet ex contextu: nam relato casu, subiungit. *Cumque super Ordinibus fuisset diutius disputatum; quidam in eam declinauerunt sententiam; vt cum Baptismus sit fundamentum omnium sacramentorum, & ante susceptionem Baptismi non suscipiatur aliud sacramentum, quoniam ubi fundamentum non est, super edificari non potest.* Illis verbis nō continetur decisio Papæ, vt perperā refert Quintanaduenas: & fallum esse sola lectione textus constat: quia ibi refertur fundamentum primæ sententiæ, quæ est communis Theologorum. Postea proponit duo argumenta, quæ contrarium videntur suadere; & incipiunt ab illis verbis: *Porro è contra videri posse.* Postea rationibus dubitandi omis, in praxi præcipit obseruandum decretum Concilij apud Compendium: quod habetur eodem titulo de Presbytero non baptizato capite primo. Tandem Pontificis conclusio habetur illis verbis: *Nos circa latorem præsentium in hoc dubitabili casu, quod tutius est sequentes, mandamus, quatenus ipsum per singulos Ordines, vsque ad Sacerdotiū promouere procuret, & permittas eum in Sacerdotio ministrare.* In quibus verbis, sincere perpensis, manifestum est non contineri Canonem credendum, sed præceptum obseruandum. Nec hoc proponit vt traditum, vel reuelatū: sed potius casum habere dubitationem ad vtramque partem affirmat: & hanc viam communem solum præfert, quia tutiorem; & quia antea sic erat præceptum vt practicaretur. Cum quo præcepto possiet stare, quod circa validitatem Ordinum sine Baptismo permitterentur opinantes in suo sensu abundare. Ergo ex vi huius Canonis conclusio communis non est de fide.

27 Videtur præterea, quod argumenta, quæ ibi refert Pontifex in fauorem sententiæ contrariæ, quamuis non conuincant eam esse veram, tamen conuincunt eam esse liberandam à censura hæresis. Referam ea verbis ipsius Innocentij Tertij, quæ talia sunt.

sunt. Porro è contra videri posset. Nam cū quis non solum per sacramentum fidei, sed per fidem etiam sacramenti efficiatur proculdubio membrum Christi; & qui Christū habet per fidē, etiā ū Baptismū nō habeat, habet vtiq̄ue fundamētū, præter quod aliud poni non potest, quod est Christus Iesus. 1. ad Cor. 3. superedificare posse videtur, sicut & salutifera opera, sic & quælibet Ecclesiastica sacramenta. Cum illud non sit generaliter verum, neque de nouis, neque de veteribus sacramentis, quod Baptismus sit fundamentum illorum; quoniam & sacramentum cōiugij, & Eucharistiæ à non baptizatis recipi potest. Præterea, sacramentum Ordinis, nō solum Pōtificialis, sed sacerdotalis etiam, & leuitici ex institutione sua præcessit Baptismum. Per quod forsitan videtur, quod ante Baptismum huiusmodi ordines possent rite conferri: maxime his, qui baptizati creduntur. Hæc ibi refert Summus Pōtifex; & non impugnat, nec soluit.

28 Confirmantur hæc argumenta: nā secundum communem Patrum doctrinam, quam approbat D. Thomas q. 66. art. 1. 1. & 12. & q. 68. art. 2. & q. 69. art. 4. per contritionem, quæ includit votum Baptismi, vel explicitum, vel implicitum, potest quis iustificari; & in Christo renasci: & potest in fide, & charitate crescere: ergo & potest confirmari, vel rationes D. Thomæ relatæ n. 23. & 24. nil probant.

29 Confirmatur secundo: nam sicut Character Baptismi est potentia passiva ad characterem Confirmationis, & Ordinis; & ideo non possunt illi recipi illo non recepto; ita gratia regeneratiua est fundamentum gratiæ corroboratiuæ, & nutritiuæ, & aliarum gratiarum, quæ conferunt alia sacramenta. Sed prima gratia potest haberi ante ipsam Confirmationem (imò diximus q. 62. dub. 6. quod ipsa Confirmatio potest aliquando dare primam gratiam:) ergo si contingat non baptizatum Eucharistiā recipere, cum est per contritionem iustificatus, erit capax vt eius gratia ex opere operato nutriatur: sicut gratia Cathecumeni adorantis Eucharistiā, fide, & religione per dilectionem operante, absque dubio ex opere operantis augebitur.

30 Quod tandem confirmatur: nam qui quoad notitiam extrinsecam, & cognitionem humanam, est membrum Christi, & de corpore Ecclesiæ, quia est Christianus, fruatur influxu Christi capitis interno, & gratijs, & priuilegijs fidelium externis. Ergo qui in veritate in oculis Dei est adopta-

tus ab eo per gratiam, & per desiderium Baptismi est Christianus, cum iure ad gloriam Christianorum (quamuis sine eorum characterem baptismali) si non habeat opportunitatem recipiendi Baptismum, quia non est aqua, & possit recipere Eucharistiā, hoc sacramentum dabit ei gratiæ incrementum ex opere operato.

31 Propter hæc argumenta, & alia plurima, quæ occurrunt (& non propono ne ad extranea huius tractatus diuertamur) ego rigorem censuræ temperandum censeo. Et claritatis gratia tria dicerem (sub censura sapientius, & prudentius iudicantium.) Primo, qui ad praxim vellet deducere, quod non baptizatus in veritate, sed solum in falsa apparentia, & existimata credulitate humana, validè, aut licite reciperet alia sacramenta, siue imprimētia characterem, siue non; tute nō procederet; sed præcipitanter, & præsumptuosè, & cum inobedientia ad mandata Sedis Apostolicæ. Hoc patet ex Cōcilio Florentino, & ex capite primo, & tertio de Presbytero non baptizato: nam dato, quod hæc iura non sint definitiua: sunt præceptiua, & resolutiua dubij, de quo consultata Sedes Apostolica, respondit quid esset practicandum: & ipse non vult Patris Parræ sequi mandatum; nec acquiescere consilio eius, qui vicem Christi gerit in terris: cū tamen in antiqua lege Deuteronomij 17. ver. 10. Dominus præceperit. *Et facias quodcumque dixerint, qui præsumunt loco, quem elegerit Dominus, & docuerit te iuxta legem eius: sequerisque sententiam eorum, nec declinabis ad dexteram, neque ad sinistram.* Quamuis enim quando consulti Pontifices, consulunt opiniones solum probabiles; quandoque liceat oppositas etiam probabiliter praticare: Id non licet, quando respondent iuxta concordem Theologorum sententiam; & quando imponunt præceptum, vel confirmant iam impositum, de vna sola sententia praticanda; vt hic contingere, est manifestum ex contextu.

32 Secundo dico, ad minus temerarius esset, qui non baptizatum in veritate, sed solum in apparentia humana externa, diceret capax de lege ordinaria recipiendi aliquod validum sacramentum, siue ex iterabilibus, siue ex iterabilibus. Constat ex dictis, quia in re grauissima opponeretur concordia Patrum, & Theologorum sententiæ. De qua iterum D. Thomas in 4. distinct. 24. q. 1. ar. 2. q. 3. dicens. *Nihil potest aliquid recipere, cuius receptiuam potentiam non habet. Per characterem autē baptismalem efficitur homo*

homo receptivus aliorum sacramentorum; unde, qui characterem baptismalem non habet, nullum alterum sacramentum suscipere potest: & sic Character Ordinis baptismalem characterem præsupponit. Idem docet ad 2. dicens. Unde secundum Canones debet baptizari iterato, & ordinari. Et quæstionculla 4. idem docet.

33 Dico tertio, non est hæreticū, nec forte erroneum, asserere, quod qui invincibili ignorantia existimatur baptizatus, & recipit alia sacramenta, valida ea recipit; quāvis si defectum Baptismi prærequiriti cognosceret, id non posset licite facere, quia operaretur contra præceptum Ecclesiæ. Hæc probatur argumentis propositis a num. 26. usque ad 30. Qualiter autem non opponatur veræ, & communi doctrinæ propositæ num. 23. & 24. & 32. iam pergitur explanare.

§. IV.

Utrum non baptizatus sit capax effectus Confirmationis?

34 **P**RO sententiâ affirmante effectū Confirmationis non necessario requirere prævium effectum Baptismi, solent referri Vualdenſis lib. 2. de Sacramentis capite 103. Guillelmus Etilius in 4. dist. 7. §. 17. Videturq; satis efficaciter probari quatuor argumentis, quæ sibi obiecit D. Tho. Tria hic art. 6. & aliud in Quarto Sententiarum. Primo arguitur. Sacramentum Confirmationis ordinatur ad confitendam publicè fidem Christi. Sed multi etiam ante Baptismum, sunt fidem Christi publicè confessi, sanguinem fundentes pro fide. Ergo character Confirmationis non præsupponit characterem baptismalem ex parte effectus.

Secundo. De Apostolis non legitur, quod fuerint baptizati (præsertim cum dicatur Ioan. 4. quod ipse Christus non baptizabat, sed discipulicis) & tamen postea fuerunt confirmati per adventum Spiritus Sancti; ergo fuerunt capaces effectus Confirmationis sine prævio Baptismo.

35 Tertio. Actorum 10. dicitur, quod adhuc loquente Petro, cecidit Spiritus Sanctus super eos, qui audiebant verbum, & audiebant eos loquentes linguis. Et postea Petrus iussit eos baptizari. Ergo receperunt gratiam Spiritus Sancti, antequam baptizarentur.

Ultimo sibi opponit D. Thomas in 4. Sententiarum. Nam sicut Baptismus naturaliter præcedit Confirmationem; ita vnus Ordo naturaliter præcedit alium. Sed si ali-

quis accipit Ordinis consequentis characterem, qui non accepit characterem præcedentis; tamen non reordinatur; nec quod deturatur, suppletur. Ergo & characterem Confirmationis potest homo accipere sine characterem baptismali.

36 In hæc difficultate duo asserenda sunt, in quibus videntur multi convenire, licet explicite non proposuerint. Primo, quod per se loquendo, effectus Baptismi præcedit effectum Confirmationis; nec dantur effectus Confirmationis nisi baptizato. Ita S. Thomas art. 6 ad 3. dicens. sicut enim effectus Confirmationis; qui est robur spirituale, præsupponit effectum Baptismi; qui est iustificatio; ita sacramentum Confirmationis præsupponit sacramentum Baptismi. Eiusque ratio est manifestæ ex dictis; quia prius est nasci, quam roborari; ergo prior est gratia Baptismi, qua regeneramur, quam gratia Confirmationis, qua roboramur.

Secundo, prius est credere, & fieri Christianus, & insigniri characterem Christi, quod est capax sacramentorum Christi, quam ex officio pugnare pro fide, & publice protestari fidem; sed primum habetur characterem Baptismi, & secundum characterem Confirmationis; ergo tam ex parte gratiæ, quæ ex parte characteris, effectus Baptismi præcedunt effectus Confirmationis.

37 Secundo asserendum, quod miraculose, & ex varijs alijs eventibus, potest dari effectus Confirmationis sine effectu Baptismi. Priorem partem docet D. Thomas probari primo, & tertio argumento, ut in eorum solutionibus sigillatim videbitur. Secundam vero exprimit Basilius Potius in Relectione parte 3. cap. 2. num. 13. dicens. Ex dictis colligitur, quod si effectus sacramenti Confirmationis compareretur cum characterem Baptismi, posse haberi effectum huius sacramenti sine tali characterem. Nam characterem Baptismi non infunditur sine eius reali acceptione. At potest effectus Confirmationis haberi sine baptismo re ipsa suscepto; ut in illo qui contritione iustificatur, suppleto Baptismo flaminis Baptismi aqua effectum, & strenue, & publice confitente fidem eorum Tyrano. Ergo & sine characterem Baptismi prævio. Rursum colligitur characterem Confirmationis haberi posse sine effectu Baptismi: ut si quis fictè accedat ad Baptismum, accipiet quidem characterem Baptismi; non tamen effectum gratiæ; & si confirmetur ita, non recedente fictione, accipiet characterem Confirmationis, nõdum recepto effectu Baptismi, quia nondum cessavit fictio.

Ad

38 Ad primum argumentum respondet D. Thomas art. 6. ad 1. quod virtus diuina non est alligata sacramentis. Vnde potest conferre homini spirituale robur ad confitendum publicè fidem Christi absque sacramento Confirmationis: sicut etiam potest conferre remissionem peccatorum sine baptismo. *Sicut tamen nullus consequitur effectum Baptismi sine Baptismo; votumque nullus consequitur effectum Confirmationis; sine voto ipsius; quod potest haberi etiam ante susceptionem Baptismi.*

39 Hęc solutio, quoad primam partem, est sufficiens, & facilis: & communiter recipitur. Quoad ultimam partem, cum loquatur de effectu gratiæ sacramentalis (quia votum sacramenti non sufficit vt imprimatur character: alioquin, qui desiderabit Baptismum, esset impeditus ad eum recipiendum) videtur difficilis eius assertio; quia sacramentum Confirmationis non est medium simpliciter necessarium ad prædictum effectum: Tum, quia oratio ex Fide, & Charitate facta, potest esse medium sufficiens ad obtinendum à Deo illud auxilium ex merito operantis: Tum etiam, quia sacramentum Confirmationis absolute non est in præcepto: potest ergo homo habere animum numquam suscipiendi hoc sacramentum absque peccato; & nihilominus cum diuina gratia publicè confiteri fidem. Ergo ille consequitur prædictum effectum absque voto huius sacramenti: quia propositum non recipiendi sacramentum directè pugnat cum voto eius.

40 Respondet Suarez q. 72. in commẽtario art. 6. his verbis. Dico ergo, aut Diuum Thomam interpretandum esse de voto quodam metapharico, & in proprio, quod in Baptismo, vel Baptismi voto includi dicitur, vt latius infra de Eucharistia. Quod in hoc solum consistit, quod qui habet baptismum, consequenter habet ius quoddam ad Sacramentum Confirmationis, Eucharistiæ, & alia: & sicut perfectibile appetit suam perfectionem; ita Baptismo initiatus Confirmationem, quasi naturali appetitu potius, quàm elicitò. Vel, si hæc expositio nimis violenta videtur, planè confitendum est, per se loquendo, necessarium esse fidei, saltem ex necessitate præcepti, recipere Sacramentum Confirmationis, si commode potest: saltem in eo articulo, in quo viget necessitas publicè confitendi fidem coram Tyrano: nam si hoc præcepto non potest intelligi necessitas illius voti, quod D. Thomas requirit. Illo autem posito, id est faciliè: quia non obti-

nebit illud auxilium, si nõ sit in gratia, & habeat animũ seruandi omnia præcepta. Hęc secundam explicationem sequitur Basilius Pontius de Confirmatione parte 5. cap. 2. n. 4. Quamvis nu. 10. aduertat Suarez non procedere consequenter.

41 Communiter tamen ambæ euasiones rejiciuntur: & merito. Prima quidem secum affert impugnationem: quia doctrinã Doctoris Angelici, scholasticè disputantis, reducit ad sensus metapharicos, quæ licentia interpretandi si semel admittatur, reddetur doctrina S. Thomæ solũ apta pro Pœtibus, vel Oratoribus, quibus istæ tropicæ figuræ sunt familiares; inepta vero pro dogmatibus fidei de clarandis, & parum, vel nil deferuaret ad seueram methodum arguendi cõsuetam in Theologorum Scholis.

Secunda vero tecum pugnat, & cum veritate. Secum quidem, quia ipse Suarez infra dist. 38. sect. 1. in quarta opinione, dicit esse sententiam D. Thomæ, & veram, quod non est præceptum de suscipienda Confirmatione, nec diuinum, nec humanum; nec cum instat occasio publicè confitendi fidem coram Tyrano. Cum quo non potest stare, vt patet, veritas solutionis. Deinde tale præceptum non extare, infra dicemus: & sine illo verba D. Tho. congruum habere sensum, pergimus explanare.

42 Aliter Nuño q. 72. art. 6. diffic. 4. late docet, quod existens in gratia, & efficaciter desiderans confirmari, recipit gratiam æqualem contritioni; sed cum quodam firmitatis modo ad profitendam fidem: quia effectus sacramenti datur habentibus expressum votum talis sacramenti. Quamuis iste modus gratiæ receptus cum hac imperfectione, non sit effectus sacramenti ex opere operato: sed solum correspondet operi operantis.

43 Hanc solutionem impugnat Serra q. 72. art. 6. dicens. Sed hæc explicatio non videtur conformis D. Thomæ. Tum, quia non constat illos, de quibus loquitur primũ argumentum, qui scilicet ante Baptismũ sũt fidem Christi publicè confessi, & pro illa sanguinem fuderunt, habuisse omnes explicitam notitiam Confirmationis: atque adeò votum explicitum illius. Tum etiam, quia vt indicat D. Thomas in solutione illius argumenti, effectus Confirmationis sine Sacramento nõ cõfertur nisi miraculose, & ex speciali gratia: ergo non infallibiliter omnibus habentibus votum explicitum Confirmationis.

44 Soto in 4. dist. 7. q. vnica art. 6. ad 1. ait

1. ait ad intentum. Non autem intelligas specialē votum: nam votum Baptismi, in quo includitur generaliter recipere postea sacramenta luxuriantium Ecclesie sufficit. Quam expositionem, licet rejiciant Suarez, & Nuño, eam præfert Serra dicens. Vnde melior est expositio M. Soto: vbi supra, hoc non esse intelligendū de voto speciali; sed sufficere votum Baptismi, in quo implicite includitur votū Confirmationis; nam quamuis hæc non sit in præcepto; in voto tamen baptismi, non solum includitur voluntas adimplendi ea, quæ sunt in præcepto; sed etiam faciendi ea, quæ communiter in Ecclesia fiunt à fidelibus; maxime vt prouecti fiat, qualis est Confirmatio. Et quamuis non omnibus habentibus hoc votum implicitum Confirmationis, detur effectus Confirmationis sine sacramento; nullus tamen consequitur talem effectum sine tali voto implicito.

45. Ad idem videtur pertinere, quod ait Granados controu. 5. de confirmat. tractatu 3. num. 10. dicens. Ego breuiter respondeo verum esse, quoties prædicta auxilia conferuntur non confirmatis, conferri in voto Confirmationis; non quidem ea rigorosa acceptione, qua in voto Baptismi remittuntur peccata non baptizato: sed alia minus propria, quatenus nimirum nulli nimirum tribuuntur prædicta auxilia, nisi habito respectu ad confirmationem, vt ad præcipuū medium, quo Deus vtitur ad roborandum Christianū; & eo fine, vt melius dispositus sit ad recipiendum sacramentum Confirmationis, si illud voluerit postea recipere. Sic enim dicemus in materia de Eucharistia, quoties alicui datur gratia ante huius sacramenti susceptionem, dari in voto illius; quia semper datur respiciendo Eucharistiam, vt finē, & coronam sacramentorum, de quo loco citato. Hæc ibi.

46. Hanc solutionem examinandam reseruamus q. 73. Pro solutione M. Soto in simili q. 69. art. 4. ad 2. D. Th. distinguit votū Baptismi explicitum, vel implicitum. Doctrinaque D. Thomæ hic art. 6. ad 1. melius verificatur, quod generaliter de Sacramentis dixit Concilium Tridentinum Sessione septima in Decreto de Sacramentis, quod per illa omnia vera iustitia, vel incipit, vel capta augetur, vel amissa reparatur: Quod nō est ita vniuersaliter verum, si sine sacramētis in re, vel in voto, explicito, vel implicito, hæc auxilia gratiæ de lege ordinaria conferuntur.

47. Ad secundum respondetur cū Diuo Thoma ad 2. quod sicut S. Augustinus di-

cit epist. 108. ad Seleucianum, ex hoc, quod Dominus dicit Ioann. 13. Qui lotus est, non indiget, nisi vt pedes lauet; intelligimus Petrum, & alios Christi discipulos fuisse baptizatos, siue Baptismo Ioannis (sicut nonnulli arbitrantur) siue quod magis credibile est, Baptismo Christi: neque enim reuult ministerium baptizandi, vt haberet, & baptizatos seruos, per quos cæteros baptizaret.

48. Pariter respondet ad tertium, sicut ad primum, quod audientes prædicationē Petri, acceperunt effectum Confirmationis miraculosè: non tamen confirmationis Sacramentum. Dicitur est autem, quod effectus Confirmationis potest alicui cōferri ante Baptismum, non autem sacramentū Confirmationis. Addit Soto art. 6. in fine, & ibi Serra. Quare nihil vetabat vt illi denuo post Baptismum Sacramento confirmarentur.

49. Secundo respondet Suarez disp. 35. sect. 1. quod quia probabile est eos, ad quos Spiritus Sanctus illo modo mittebatur, non fuisse amplius confirmatos, & extraordinario modo recepisse etiam huius sacramenti characterem. Ideo respondetur aliter illud factum fuisse præter legem, in testimonium fidei gentium, vt ait Sanctus Beda in eū locum. Vnde Sanctus Gregorius Nazian. orat. 24. dicit, illo facto ostendisse Spiritum Sanctum se esse Deum, & gratiæ Dominū, qui in quos, & quando, & quantum vult, spirat.

50. Ad vltimum respondetur cum D. Thoma in 4. dist. 7. q. 2. art. 1. q. 3. ad 3. quod ordo potentiæ passiuæ ad actiuam, est ordo necessitatis; quia qui non habet potentiam passiuam ad aliquid recipiendum, nihil recipit: Nisi miraculosè. Sed ordo potentiæ inferioris actiuæ ad superiorem, est tantū ordo congruitatis. Et ideo carens baptismali characterē, qui est potentia passiuā recipiendi spiritualia; nihil potest recipere de alijs spiritualibus. Carens autem characterē inferioris Ordinis, qui est potentia actiuā, potest recipere characterem superioris Ordinis. Hæc

Diuus Thomas.

DVBIUM VII.

Vtrum per sacramentum Confirmatio-
nis conferatur gratia
gratum fa-
ciens?

¶ I.

De gratia sanctificante.

Certum est secundum fidem Catholi-
cam Sacramentum Confirmatio-
nis gratiam conferre. In primis, quia est de
fide esse sacramentum nouæ legis: & de om-
nibus sacramentis nouæ legis diximus quæ-
stione 62. esse de fide, quod conferunt gra-
tiam non ponentibus obicem. Specialiter
id probat D. Thomas artic. 7. ex Melchiade
Papa in Epist. ad Hispaniarum Episcopos à
medio illius, habetur tom. 1. Conc. dicente:
*Spiritus Sanctus in fonte Baptismi plenitudinem
tribuit ad innocentiam; in Confirmatione augmen-
tum prestat ad gratiam.* Item, quia in hoc sa-
cramento, sicut dictum est tribus primis ar-
ticulis, datur baptizato Spiritus Sanctus ad
robur; sicut Apostolis datus est in die Pente-
costes, vt legitur Actorum 2. & sicut daba-
tur baptizatis per impositionem manus A-
postolorum, vt dicitur Actorum 8. Ostensum
est autem in Prima parte q. 43. art. 3. quod
missio, seu datio Spiritus Sancti non est, ni-
si cum gratia gratum faciente. Vnde mani-
festum est, quod gratia gratum faciens con-
fertur in hoc sacramento.

2 Tertio est alius specialis titulus cui
in hoc sacramento detur gratia gratum fa-
ciens: nam iste est ordo diuinæ prouidentiae,
quod quoties dat alicui potestatem, & sa-
crationē ad ea, quæ sunt diuini cultus, quod
fit imprimendo characterem, simul, nisi ip-
se obicem ponat, dat gratiam vt ea, quæ
per potestatem absolute valet facere, faciat
idonee per gratiam, vt patet in Baptismo,
& in Ordine, in quibus datur Spiritus S. ad
rite facienda opera Christiani, & Sacerdo-
tis. Ergo pariter, & in hoc sacramento. Vn-
de D. Thomas in 4. dist. 7. q. 2. art. 2. q. 1. ait.
In omni sacramento nouæ legis gratia gra-
tum faciens confertur. Similiter accetus ad
sacramenta non est licitus immundis; neq;
aliquis ab immunditia liberari potest nisi per
gratiam; nec effici idoneus ad sacramenta
ministranda, vel percipienda. Et ideo oportet,
quod in sacramentis, quæ characterem
imprimunt, gratia gratum faciens imprima-
tur. Cum ergo Confirmatio sit sacramentū

nouæ legis characterem imprimens, ex du-
plici parte necessarium est, quod gratia gra-
tum facientem conferat.

3 Sed obijcies. Ad id quod potest fieri
in mortali peccato, non requiritur gratia
gratum faciens: sed aliqui in peccato morta-
li existentes, possunt nomen Christi fortiter
confiteri. Ergo, cum Confirmatio sit sacra-
mentum confessionis Christi, videtur,
quod non detur ibi gratia gratum fa-
ciens.

Respondetur cum D. Thoma in 4. Sen-
tentiarum ad 3. quod quamuis aliquis pos-
sit constanter, etiam si sit in mortali peccato,
fidem Christi confiteri: non tamen est ido-
nea illa confessio; quia non est speciosa laus in
ore peccatoris: nec iterum est meritoria ad sa-
lutem. Sacramentum autem ordinatur, non
solum ad hoc, quod aliquid fiat qualitercū-
que; sed ad hoc, quod aliquid idonee fiat; nisi
si sit defectus ex parte recipientis sacramen-
tum.

4 Secundo est certum secundum fidem,
hoc sacramentum directe non ordinari ad
delendum originale peccatum; nec ad re-
mittenda mortalia actualia: & ita peccaret
mortaliter, qui cum conscientia mortalis
accederet ad hoc sacramentum. Docet hoc
D. Thomas art. 7. ad 2. dicens, quod, sicut ex
ipso nomine apparet, hoc sacramentum da-
tur ad Confirmandum, quod prius inuenie-
rit: & ideo non debet dari his, qui non ha-
bent gratiam. Et propter hoc, sicut non da-
tur non baptizatis, ita non debet dari adul-
tis peccatoribus, nisi per Penitentiam repa-
ratis. Vnde dicitur in Aurellanensi Conci-
lio, relato de Consecratione dist. 5. *Vt ieiunium
ad Confirmationem veniant, vt moneantur confes-
sionem facere prius, vt mundi donum Spiritus S.
illi valeant accipere.*

5 Contra hanc Catholicam veritatem
errauit Raymundus Lullus: nā vt refert M.
Nicolaus Eymericus in Directorio Inquisi-
torum Secunda parte q. 9. inter centum eius
errores, octuagesimus nonus erat, quod in-
fanti, qui non vult assentiri Sacramento Confir-
mationis, non valet sacramentum baptismatis.
Et nonagesimus error erat: *Quod si homo non
est confirmatus, & credit se esse confirmatum, est
à peccato originali mundatus ratione bonæ inten-
tionis, quæ consumit culpam, & peccatum.* Vbi
dat intelligere (vt notat ibi Eymericus)
quod peccatum originale non mundatur in
Baptismate; sed in Confirmatione. Eodem
modo hos Raymundi errores refert Suarez
disp. 34. sect. 2. Sed illos damnauit Grego-
rius Vndecimus, cuius Bulla verbatim refer-
tur

tur ab Eymérico 2. parte q. 26. & à Mag. Abraham Bzouio tomo 14. Annalium, Anno Christi 1372. a cap. 9. vltique ad 30. Et Iacobus Gualteri Societatis Iesu in Tabula Chronographica, dicit, quod anno circiter 1260. in medium prodijt hic hystrio, Raymūdus Lullus, multos spargens libellos, ac dicitans, Iesum Christum sibi in Crucifixi forma apparuisse, seque ex eius ore doctrinam suam accepisse: Quamvis vt verū fatear, libelli eius magis permixti, & plus quam quingentis erroribus contaminati reperti sunt. Similia Genebrardus, Prateolus, & alij. Ideoque in Indice librorum prohibitorum Pauli Quarti opera Raymundi Lulli prohibentur.

6 Veritas autem doctrinæ nostræ constat ex Concilijs Florentino, & Tridentino: nam solus Baptismus, & Penitentia directe ordinantur ad dādam primam gratiam: eo quod Baptismus est in remedium contra originale, Penitentia vero ad delenda actualia: & ideo dicuntur sacramenta mortuorum; quinque vero reliqua sacramenta dantur ad gratiam, quam supponunt, augendam: & dicuntur viuorum sacramenta.

7 Ex quo infertur recenter baptizatū, qui baptismalem gratiam non amittit, sufficiens esse dispositum vt in gratia confirmetur. Si vero mortaliter peccauit, tenetur præmittere contritionem, vt confirmetur; quæ quia non facile habetur, ei consulitur in prædicto Conc. Aurel. quod confiteatur. Imò culpam esse venialem, Confessionem non præmittere, docet Soto dist. 7. ar. 8. §. De confessione autem, dicens culpam esse tunc sine Confessione accedere; non tamen vt arbitror, mortalem: sed sufficit contritio vera, vel exiſtimata: quoniam ad alia sacramenta suscipienda non requiritur tanta reuerentia, & examinatio, quanta ad Eucharistiā. Quare in dicto Canone solum habetur, quod admoneatur confiteri, nō quod iubeantur. Idem sequuntur Scrutinium Sacerd. Ludou. de S. Iuan, & Bonacina puncto 4. num. 7. referens alios, qui solum à mortali excusant: & videntur supponere peccatū veniale.

Cæterum Nuño ar. 7. conc. 6. Suarez disput. 34. sect. 2. §. Sed quæres. Et alij quatuor, quos refert, & sequitur Leander tract. 3. disput. 4. q. 8. dicunt ad Confessionem non teneri adhuc sub peccato veniali: quia nullum adest præceptum ad hoc obligans. Nā consilia, nec sub veniali, tenemur amplecti. Quod verum est, per se loquendo; sed quia rari peccatores conteruntur: & non facile quis cum fundamento de se potest iudicare

esse contritum: tutius est confiteri. Imò si nolit conari ad veram contritionem, tenetur ad confessionem præmittendam.

8 Addit S. Thomas art. 7. ad 2. quod si aliquis adultus in peccato existens, cuius conscientiam non habet, vel si etiam non perfecte contritus accedat, dummodo non scilicet accedat, per gratiam collatam in hoc sacramento, consequetur remissionem peccatorum. Quare in his casibus confirmationem dare primam gratiam, iam diximus q. 62. dub. 6. Et hic notant, non solum Thomistæ communiter, sed etiam Suarez, Layman, & Bonacina, quos refert, & sequitur Castrus Palaustract. 18. puncto 7. & tractatu 20. puncto 6. num. 2. Granados tractatu 3. nu. 7. Auera q. 72. sect. 4. §. 4. Batilius parte 3. cap. 3. nu. 3. Gaspar Hurrado de Sacramentis disp. 3. diff. 4. dicens ita tenere Suarez, Coninch, Reginaldum, & plures alios. Vnde merito Gabriel à S. Vincentio acriter inuehitur in Meratium, qui falso, & parum reuerenter scripsit, de Confirmatione disp. 6. num. 8. Fateor nos aduersari D. Tho. sed in eo, in quo omnes ei aduersatur. Quod optime verificaret, si ipse pro omnibus reputetur. Sed doctis non persuadebit. Similiter, quod recedente fictione conferat tuum effectum, relati authores docent: & multis relatis Auera §. 5. de quo iam egimus q. 69. dubio 6.

§. II.

De gratia sacramentali.

9 Probat etiam D. Thomas in 4. distinctione 7. q. 2. art. 2. q. 2. distingui gratiam Confirmationis à gratia Baptismi. Nā videmus in virtutibus moralibus, quod vbi est specialis difficultas, requiritur specialis virtus. Vnde alia est virtus, quæ dirigit in magnis sumptibus secundum magnificentiam, ab ea, quæ cōmunibus donis, & sumptibus perficit, scilicet, liberalitate. Et quia gratia baptismalis datur ad perficiendum in his, quæ pertinent ad communem statū vitæ Christianæ; gratia autem Confirmationis ad perficiendum in his, quæ sunt difficilima in isto statu, scilicet confiteri nomen Christi contra persecutores: ideo speciali gratia ad hoc indiget: & propter hoc alia est gratia Confirmationis à gratia Baptismi. Et contra alium defectum datur. Gratia enim Baptismi datur contra defectum, qui impedit omnem statū iustitiæ in vita Christiana, scilicet, contra peccatum originale, & actuale. Gratia autem Confirmationis cōtra

tra defectum oppositum robori, quod exigitur in Confessoribus nominis Christi, scilicet infirmitati. Addit ad primum, quod gratia Confirmationis, & Baptismi non sunt eiusdem speciei, ut dictum est: & ideo nihil prohibet, quod in eodem indiuisibili sint. Et hic art. 7. ad 3. magis id explicat, & concludit, quod si consideretur quantum ad illud speciale, quod superadditur, sic non est eiusdem speciei cum ipsa. De quo iam egimus q. 62. dub. 5.

10 Sed inquirens, utrum gratia, quæ datur in Confirmatione, sit maior gratia baptismali?

De hoc puncto iam egimus q. 65. dubio 3. Quidam dicunt effectum Confirmationis dici perfectiorem, quia supponit effectum Baptismi, & aliquid aliud addit: non tamen, quia id quod addit, præ se comparatum ad id quod supponit, sit maius. Ita videtur tenere S. Bonaventura in 4. dist. 7. art. 2. q. 3. Marfilius in 4. q. 5. art. 4. in fine. Quia Baptismus confert primam gratiam remissionem peccati originalis: & dat initium vitæ spirituales.

11 Afferendum tamen est gratiam collatam in Confirmatione de se esse perfectiorem gratia baptismali. Ita D. Tho. in 4. dist. 7. q. 2. art. 2. q. 3. probans ex S. Dionysio de Eccles. hier. cap. 5. parte 1. dicente, quod baptismus est illuminatio, christiana autem perfectio. Deinde ratione, quia gratia Confirmationis directe perficit ipsum baptizatum ad aliquid altius, quam gratia baptismalis: & per consequens habet esse perfectius, & nobilius, quam ipsa gratia baptismalis. Sicut & anima sensibilis est perfectior adiuncta rationali, & virtus adiuncta dono, & liberalitas adiuncta magnificentia. Idem docet hæc 3. p. q. 65. art. 3. & q. 72. art. 1. relatis verbis Melchiodis Papa, & art. 11. ad 3. relatis verbis Rabani lib. 1. de instit. Clericorum c. 31. Sequuntur eandem sententiam frequentes Theologi, & Suarez disp. 34. sec. 2. dub. 3. dicit. *Opinionem satis probabilem: quamuis incertam.*

12 Recte tamen admonet Basilius Pontius par. 3. c. 3. n. 8. quod cum vera doctrina de sacramentis, & eorum effectibus potissimum traditione, & Patrum doctrina cõstet: hæc quidem omnino fauet D. Tho. Tū, quia S. Dionysius supra, & Melchiodes Papa, & Concilium Illiberitanum can. 77. appellant Confirmationem, perfectionem, & consummationem baptismi. Tum, quia Patres dicunt hic conferri leptiformem gratiam Spiritus Sancti, & eius plenitudinem. Ut constat ex Clemente, Urbano, Cypriano, Ambrosio, & a-

lijis. Tum, quia Melchiodes Papa, & Urbanus relatus à D. Thoma art. 11. a posteriori probant maiorem excellentiam Confirmationis ex maiori excellentia ministri: quia reseruat Episcopis, qui obtinent supremum gradum in Ecclesia. Et quia correspondet collationi Spiritus Sancti in die Pentecostes, ubi Apostoli primitias Spiritus acceperunt.

13 Rationi contrariæ respondet D. Thomas q. 65. art. 3. ad 4. quod nihil prohibet aliquid esse secundum quid dignius, quod tamen non est dignius simpliciter. Fatemur ergo quod secundum quid, & ex parte necessitatis, baptismus est potissimum sacramentum. Quamuis Eucharistia sit omnibus dignius, & Confirmatio excedat Baptismum. Imò Seneca libro 3. de Beneficijs cap. 29. docet, quod *quædam initium ab alijs trahunt, & tamen initijs maiora sunt.* Ut constat in semilibus, radicibus, & fundamentis, & in alijs: & concludit. *Principia sua semper sequens magnitudo obruit.* Præterquam quod etiam respondet D. Thomas hic art. 11. ad 2. quod sacramentum Baptismi est efficacius, quam hoc sacramentum, quantum ad remotionem mali: eo quod est spiritalis generatio, quæ est mutatio de non esse in esse. Hoc autem sacramentum est efficacius ad proficiendum in bono: quia est quoddam spirituale augmentum de esse imperfecto ad esse perfectum. Et ideo hoc sacramentum digniori ministro committitur.

14 Secundo inquirens, quam gratiam sacramentalem Confirmatio præstet?

Respondet Suarez disp. 34. sect. 2. cõc. vltima, conferre hoc sacramentum propriam gratiam sacramentalem, id est, specialem Spiritus Sancti protectionem, & auxilium ad fidem viuam constanter tenendam, & profitendam. Putat esse sententiam D. Th. & Theologorum. Sed falli aperte, dicenda nonstrabunt.

15 Dicendum est ergo proprium, & peculiarem effectum huius sacramenti esse gratiam, qua roboratur animus ut persistat in fide in pugna cõtra persecutores Ecclesie, & eius impugnatores. Probat Basilius Pontius in Relect. de Confirmat. parte 3. cap. 3. num. 6. relatis tredecim Pontificum, & Patrum autoritatibus. Singulariter Melchiodes Papa in sæpe relata epist. ad Episcopos Hispaniæ, tribuit Confirmationi, quod *augmentum tribuat ad gratiam, quod ad pugnam roborat, & confirmet; quod ad agones, & prælia huius mundi armet, & instruat:* sumpto argumento ex his, quæ Spiritus Sanctus operatus est in

In Apostolis in die Pentecostes. Et Innocentius Tertius in cap. unico, de Sacra vinctione, ait. *Confirmatio dicitur, quia per eam Spiritus Sanctus ad augmentum datur, & robur. Quæ verificantur optime de gratia sacramentali.*

16 In particulari sententiam Suarez impugnat n. 7. Nam ad muniendum contra rationes alias huius vitæ, siue interiores, siue exteriores, non datur hoc sacramentum: neque hic finis est eius institutionis; cum alijs medijs hoc impetretur: nec hoc vllus Patrû, aut antiquorum Theologorum ei tribuat. Imò D. Thomas art. 5. ad 1. ait, quod pugna spiritualis contra hostes inuisibiles, omnibus competit. Sed contra hostes visibiles, id est, contra persecutores fidei, pugnare, non est Christi publice confitendo, est confirmatorum. Et art. 6. ad 1. & art. 7. in corp. & art. 9. probat, quod hac de causa signatur in fronte: de quo ibi ad 3. & in 4. Sent. dist. 7. q. 2. art. 1. q. 1. in cor. & expressè ad 1. ait, quod pugna spiritualis, qua quis pugnat contra impediens salutem sui ipsius, omnibus indicitur. Sed ad hoc non datur sacramentum Confirmationis. Sed ad persistendum fortiter in pugna, qua quis nomen Christi impugnat; & ut inuisibilis Confessor Christi permaneat: & hinc pugne non omnes exponuntur; sed solum confirmati. Et q. 2. ad 3. & art. 2. q. 2. in cor. & ad 3. Quare dubitandum non est hunc esse proprium, & peculiarem effectum huius sacramenti publice protestari fidem coram tyranno.

17 Multa de hac gratia sacramentali subtiliter discutit Nuño q. 7. ar. 7. à folio 507. vsque 510. que examinare non vacat; legat, qui voluerit Scholæ subtilitatibus non admodum necessarijs præpediri.

DVBIVM VIII.

De diffinitione, & varijs nominibus huius Sacramenti.

1 **E**X Magistro in 4. dist. 7. talis solet afferri diffinitio. *Est sacramentum confirmativum in fide.* Nauarrus in Manuali cap. 1. 2. n. 8. & Henriquez lib. 3. cap. 1. §. 6. sic diffiniunt. *Confirmatio est sacramentum, quo baptizatus, in fronte, ab Episcopo in ungitur, sub prescripta verborum forma.* Idem dicit Trullench de Confirm. cap. unico n. 4. Has duas, & quãdam aliam diffinitionem, vt S. Thomæ, & communem Doctorum, refert, & approbat Leander Trac. 3. disp. 1. q. 4. referens Diuû Thomam, Caietanum, Filliutium, Vivaldum, Hurradum, & Reginaldum: præter Nauarrum, Henriquez, & Reginaldum.

2 Sed præter istos vltimos, in D. Tho. Caiet. & antiquis, tales diffinitiones non repe-

riuntur. Et merito quidem: quia prima est diminuta, non explicans vltimam differentiam; nec proprium finem institutionis istius sacramenti.

3 De secunda inquit Granado Controu. 5. trac. 1. disp. 4. n. 1. Sed non videtur omnino exacta diffinitio. Tû quia non exprimitur vinctiõnem fieri debere in modum Crucis, & immediate per manum ministri: cum tamen vtrumque, iuxta supra dicta, sit essentialle. Tum etiam, quia licet Episcopus sit ordinarius minister huius sacramenti, potest aliquando confirmare simplex sacerdos, vt infra dicitur: tunc autem non verificaretur illa particula definitionis: *Ab Episcopo in ungitur.*

4 Quare ipse Granado disp. 4. nu. 2. ait: Aptius ergo potest sacramentum hoc defini ri dupliciter; scilicet, aut per partes quasi physicas, nempe materiam, & formam: aut per partes metaphisicas, nempe genus, & differentiam. Priori modo definiendo, hæc videtur apta definitio. *Confirmatio est sacramentum constans, ex vinctiõne Chrismatis, facta in modum Crucis, in fronte baptizati, per manum legitimi ministri, tamquam ex materia; & ex illis verbis: Signo te, &c. Tamquam ex forma materia ipsi vnita.* Posteriori autem modo sic defini ri potest. *Confirmatio est sacramentum noue legis, potens conferre gratiam baptizato, ad profitendam fidem coram tyranno.* In priori parte tamquam in genere conuenit cum cæteris sacramentis legis gratiæ; in posteriori differt, quia ad id specialiter instituta est Confirmatio, vt prædictam gratiam, & ad eam finem conferat, vt infra declarabitur. Hæc Granado.

5 Sed prior definitio breuior posset esse, & committere aliqua apponere in definitione, de quibus an sint essentialia, sunt opinionones: cum definitio debeat esse communis animi conceptio. Et illa particula: *Materia ipsi vnita:* superfluit, quia aliæ formæ, & materia sacramentorum etiam vnuntur: & hoc exprime in definitione, Theologi non iudicant necessarium cum satis intelligatur eo ipso, quod te habent vt materia, & forma. His dæptis, posset sustineri: & melior est secunda.

6 De varijs nominibus, quibus in Patribus, & Concilijs, solet hoc sacramentum significari, agunt Valentia to. 4. disp. 5. q. 1. puncto 1. sub initium, & ex ipso Reginaldus lib. 28. n. 3. & Leander q. 4. Sed vberius, eruditione illi familiari, Bahlius Pontius in Relectione de Confirmatione parte prima toto capite primo. In primis vt notat D. Thom. ar. 7. ad 2. *Sicut ex ipso nomine apparet, hoc sacramentum datur ad confirmandum, quod prius inuen-*

rit. Vnde nomē *Confirmatio* inditum est huic sacramento ab effectu confirmandi, & roborandi. Vnde Melchisedes Papa in epist. ad Episcopos Hispaniæ, ait. *Confirmatio armat, & instruit nos ad agonem vitæ istius*. Idem docet Innocentius 3. in cap. vnico, de *sacra Vnctione*, & Eugenius Quartus in Concilio Florentino: & passim alij. Et habuit hoc nomen aliquale initium ex illo 2. ad Corinth. 1. *Qui confirmat nos Deus*. Et est apud Clementem lib. 3. Constitut. Apost. c. 17. dicentem. *Vnguentum est Confirmatio, confessionis, seu professionis, scilicet fidei*. Vocatur etiam *Chrisma* à materia remota, vt constat ex S. August. lib. 2. contra Petilianum cap. 104. & *Oleum sanctificatum*, vocatur ab eodem lib. 5. contra Donatistas cap. 20. & S. Cyprianus lib. 1. vocat *sacrum vnguentum*. Et à materia proxima dicitur à S. Dionysio de Eccles. hier. cap. 4. *perfectrix vnctio*. Et in Concilio Laodiceno can. 48. vnctio supercelestis Chritmatis: vel vt aliæ editiones: *Regni celestis participatio*. Quia fit in fronte per signum Crucis, dici solet obsignatio, seu sigillum, apud S. Clemētem Romanum epist. 4. & à S. Dionysio de Eccles. hier. cap. 2. & habetur in cap. *Nouissimè*, de consecr. dist. 5. A benedictione Episcopi etiam vocatur *benedictio*, vt in Conc. Illiberitano cap. 77. Dicitur etiam manus impositio. vel quia correspondet illi impositioni manuum, quā faciebant Apostoli, vt ex Eugenio Quarto, Innocentio tertio, & D. Thoma diximus supra. Vel à cæremonia, & ritu: de quo videantur Patres, & alij relati à Basilio à num. 6. vsque ad 9.

DVBIVM IX.

Vtrum hoc sacramentum sit omnibus exhibendum?

Tres præcipuæ difficultates sub hoc quæsto proponuntur examinandæ. Prima, vtrum omnes baptizati sint capaces vt hoc sacramentum, & effectum eius recipiant? Nam non baptizatos iam exclusim cum D. Tho. art. 6. Secunda, vtrum omnes teneantur sub præcepto illud recipere; siue sit præceptum diuinum, siue Ecclesiasticū; siue obliget sub mortali; siue sub veniali? Tertia, an expediat, quod indifferenter conferatur omnibus cuiuscumque sexus, ætatis, conditionis, & status? De prima, & vltima difficultate agit D. Thomas art. 8. & de secunda iam egerat art. 1. ad tertium.

§. I.

Omnes baptizati sunt capaces Confirmationis.

PRO sētētia negatē paruulos, qui omnino carent vsu rationis, esse capaces Confirmationis, refert Leander tract. 3. disp. 4. q. 1. Durandum in 4. dist. 25. q. 2. n. 8. Sed ibi Durandus loquitur de pueris ordinatis ante vsu rationis: quia sacramentum Ordinis constituit in statu, & dignitate: cui non censentur paruuli consentire voluntate parentum. Et ideo posset assignare disparitatem inter Sacramentum Confirmationis, & Ordinis. Et vt aduertit Nuño q. 72. art. 8. dub. 1. conc. 2. in fine, Durandus non satis se exponit.

Refert etiam Leander Saa ver. Confirmatio. n. 5. qui docet, nec perpetuo amentes, nec infantes ante septēnium confirmari posse. Sed cum non dicat sacramentum esse inualidum, non bene ad intentum refertur.

3 Dico tamen primo, omnes baptizati sunt capaces huius sacramenti. Ita D. Thomas artic. 8. & communiter Theologi: & specialiter multis exornant Soto dist. 7. art. 8. §. *Inter has*. Suarez disp. 35. sect. 1. conc. 1. dicit omnino certam ex traditione Ecclesiæ. Et quia Vrbanus Papa, de consecratione dist. 5. cap. 1. inquit. *Omnes fideles per manus impositionem Episcoporum, Spiritum Sanctum post Baptismum accipere debent, vt plene Christiani inueniantur*. Nuño etiam art. 8. dubio 1. conc. 1. & 2. dicit oppositum esse erroneum, vel proximum errori: quia illi tenerentur asserere, quod Ecclesia vniuersalis exrauerit à principio in re tam graui.

4 Optimæ sunt duæ congruentiæ Diui Thomæ: nam ratio a priori non est alia, nisi quia ex institutione colligitur, quod omnis natus capax est vt roboretur: & ideo capax effectus sacramenti: ac proinde ipsius sacramenti. Quod sic factum sit probat Diuus Thomas articulo octauo, nam Actorum secundo dicitur, quod Spiritus Sanctus adueniens, repleuit totam domum (per quam significatur Ecclesia) & postea subditur: quod *repleti sunt omnes Spiritu Sancto*. Sed ad illam plenitudinem consequendam hoc sacramentum datur. Ergo omnes, qui sunt in Ecclesia, sunt illius capaces: & omnibus potest exhiberi.

5 Præterea: nam per hoc sacramentum promouetur homo spiritualiter in ætatem per-

perfectam. Hoc autem est de intentione natura, vt omnis, qui corporaliter nascitur, ad perfectam aetatem perueniat: sed hoc quandoque impeditur propter corruptibilitatem corporis, quod morte praevenerit. Multo autem magis de intentione Dei est omnia ad perfectionem producere: ex cuius imitatione hoc natura participat: vnde & Deuter. 32. dicitur: *Dei perfectia sunt opera.* Anima autem, ad quam pertinet spiritualis natiuitas, & spiritualis aetatis perfectio, immortalis est, & potest, sicut tempore senectutis spirituales natiuitatem consequi; ita tempore iuuentutis, vel pueritiae consequi perfectam aetatem: quia huiusmodi corporales aetates animae non praevenerunt. Et ideo omnes sunt capaces huius sacramenti, & eius effectus.

6 Tertio specialiter id probat D. Thomas in solutionibus argumentorum exponendo, quod nullus sexus, nulla aetas, nullus status reddit incapacem recipiendi hoc sacramentum. In primis de pueris dicit ad 2. quod aetas corporalis non praevenerit animae. Vnde etiam in puerili aetate homo potest consequi perfectionem spiritualis aetatis: de qua dicitur Sapientiae 4. *Senectus venerabilis est, non duraturna; neque numero annorum computata.* Et in de est quod multi in puerili aetate, propter robur Spiritus Sancti perceptum vique ad sanguinem fortiter certaverunt pro Christo.

7 Praeterea; vt colligitur ex S. Dionysio 2. capit. Eccles. hier. & notant Vualdenis de Sacramental. capit. 55. & capit. 140. & Soto dist. 7. art. 8. 6. *Internas;* pueri in primitiva Ecclesia statim post Baptismum confirmabantur. Quod constat ex Innocentio primo epist. ad Decentium capit. 3. & ex Gregorio Primo lib. 3. epist. 9. apud Gratianum cap. 5. *qui de Consecratione,* dist. 4. & ex Clemene Romano lib. 6. c. 7. & 23. Et ex Tertuliano lib. de Baptismo c. 7. & 8. Origene lib. 1. Periat. S. Hier. Dial. aduersus Luciferi. S. Cypriano epist. 73. ad Iubaianum. S. Beda Actorum 19. S. Isidoro lib. 2. de Eccles. offic. c. 26. Strabone de rebus Ecclesiae cap. 26. Quae consuetudo, quae ab Apostolis incepit, duravit per multa saecula. Vnde Cardinalis Iacobus Vitriacus in historia Occidentali. c. 37. ait. *Hoc Confirmationis sacramentum, quidam ita coniungunt Baptismo, vt statim velint ipsum post Baptismum debere conferri: quonia per hoc confirmatur fides, quae in Baptismo suscipitur. Quae consuetudo satis approbata est, vbi haberi potest copia, seu praesentia maioris Sacerdotis.* Haec ibi. Loquitur de Episcopo. Imo notat Basilius Pontius in Relect. p. 5. c. 1. n. 6. quod in Oriente, & praecipue in Graecia, & Aethiopia vetus consuetudo

perseuerat; sicut ex verbis Hieremiae Constantinopol. Patriarchae resp. 1. c. 2. colligi potest: & ex ordine Baptismi secundum vsu Aethiopicum. Quid autem sit faciendum nunc in Ecclesia Romana, postea dicitur.

8 Quantum vero attinet ad sexum foemineum, D. Th. ad 3. ait, quod sicut S. Chrysostomus dicit in hom. de Machab. quae habetur to. 1. in fine illius. *In mudantis agonibus, aetatis, ac forma, generisq; dignitas requiritur: & ideo seruis, ac mulieribus, & senibus, ac pueris, ad eos aditus denegatur. In caelestibus autem omni personae, & aetati, ac sexui, indiscreta facultate stadium patet.* Et in homilia de militia spirituali dicit. *Apud Deum foemineus etiam militat sexus. Mulier namque foemina animo virili spirituales militiam gesserunt: quaedam enim interioris hominis virtute viros equauerunt in agonibus Martyrum: quaedam etiam fortiores viris extiterunt.* Et ideo etiam mulieribus hoc sacramentum conferendum est.

9 Solum habet difficultatem id quod de statim morituris scripsit Melchiodorus Papa, in epist. ad Episc. Hilp. dicens, quod quamuis continuo transierit sufficiens regenerationis beneficium, victuris tamen confirmationis auxilia necessaria sunt, quia Confirmatio armat, & instruit ad agones mundi huius, & praelia reseruados. Quae autem post Baptismum cum acquisita innocentia immaculatus peruenit ad mortem, confirmatur morte: quia iam non potest peccare post mortem. Vbi videtur docere, quod statim morituri non debent confirmari.

Respondet D. Thomas ad 4. quod ex hac authoritate solum habetur, quod morituris non est necessarium hoc sacramentum propter periculum pugnae praesentis: sicut est necessarium alijs, qui confirmantur ad agones mundi huius, & ad praelia contra Tyrannos fidei persecutores. Cum quo tamen stat, quod sit melius quod confirmentur statim morituri, quia plus recipiet gloriae propter gratiam vtriusque sacramenti: nam anima, ad quam pertinet spiritualis aetas, immortalis est. Et ideo etiam morituris hoc sacramentum dandum est, vt in resurrectione perfecti appareant: secundum illud ad Ephesios 4. *Vnicuique occurramus omnes in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis Christi.* Et ideo Hugo de S. Victore lib. 2. de sacramentis par. 7. cap. 3. dicit. *Omnino periculosum esset, si ab hac vita sine Confirmatione migrare cogeret: non quia damnaretur, nisi forte propter contemptum: sed quia detrimentum perfectionis pateretur.*

Idem docent S. Clemens Romanus epist. 4. & Concilium Parisiense 3. lib. 5. c. 33. &

Concilium Illiberitanum can. 39. Vnde etiã pueri confirmati decedentes, maiorem gloriam consequuntur; sicut & hic maiorẽ ob-
tinent gratiam. Addunt Vivaldus de Extr. vñt. n. 41. & Ioannes Sañch. disp. 4. nu. 4. & Quintana Dueñas trac. 2. singul. 2. expedire, quod detur capitaliter dñatis: quod si hoc præstet Episcopus, opus maxime Charitatis exercebit. Imo addit n. 5. quod si suspendendus id petat, Episcopus proprius tenebitur sub mortali ministrare. Sed id est falsum, & in hoc casu a nullo assertum.

§. II.

Utrum sit præceptum recipiendi hoc sacramentum?

10 **M**ulti affirmant hoc sacramentum esse de necessitate salutis: licet non vna via id defendant. Quidam videntur affirmare extare diuinum præceptum positium à Christo Domino impositum, obligans omnes baptizatos vt congruo tempore confirmentur. Videntur tenere Scotus in 4. dist. 7. q. 2. Richardus art. 3. q. 1. Item Vualdenſis tom. 2. de Sacramentis capit. 111. & Petrus Soto lec. 2. de Confirm. & Pamelius in notis ad lib. Tert. de Baptismo cap. 3. & Bellarminus lib. 1. de Sacramentis cap. 22.

11 Eiusdem fere sententiã sunt alij, qui præceptum diuinum agnoscunt: sed eius obligationem restringunt solum ad casum determinatum; quando potest commode recipi, & instat occasio publice confitendi fidem coram Tyrano. Ita Durandus in 4. dist. 7. q. 1. Gabriel sibi dub. 3. Marſilius q. 3. art. 4. Filliutius trac. 3. n. 40. Basilius Pontius in Relec. de Confirmatione parte quinta cap. 2. n. 10. referens Estium (quem tamen pro contraria sententiã citat Raphael Auerſa q. 72. sec. 6. §. quinto) & addens sibi esse indubitatum hæc esse sententiã D. Thomæ ar. 1. ad 3. & art. 2. ad 4. & art. 3. ad 4.

12 Ratione arguit Basilius n. 11. Primo, quia hæc ordinatio Confirmationis ad perfectionem Baptismi, tacitam quandam obligationem videtur inducere, eamque grauẽ in his, quibus commoditas est suscipiendi Baptismum; imminetque occasio confitendi fidem coram tyranno. Tum etiam quia ea occasione instante, certum medium est impetrandi robur sacramentum Confirmationis, cum illud cõferat ex opere operato: quare certius medium est, quam orationes, & alia opera meritoria. Ergo esset magna prodigalitas salutis spiritualis, neglecto certiori medio, ad alia minus certa recurrere imminente persecutionis periculo: vt enim

ait S. Cyprianus epist. 54. *Contra rationem est, sine armis ad pugnam occidere.*

13 Fautent etiam huic sententiã Patrum testimonia, quæ vtruntur verbis necessitate significantibus. S. Cyprianus epist. 70. *Vngi quoque necesse est eum, qui baptizatus est, vt accepto Chrismate, id est, unctiõne, esse unctus Dei, & habere in se gratiam Christi possit.* Quem locum de sacramento Confirmationis accipi, docent ibi Pamelius: & indubitatum videtur consideranti phrasim, & modum loquendi. Et Concilium Aranticanum Primum, canone 1. eandem necessitatem indicat ibi. *Sed & necessaria habeatur Chrismatio reposita.* Melchades Papa epist. ad Episcopos Hispaniã, verbis relatis à D. Thoma hic art. 3. in 4. arg. Urbanus. 1. epist. ad omnes Christianos, habetur de Consecratione dist. 5. cap. *Omnes fideles.* Et refertur à D. Th. a. 1. ita ait. *Omnes fideles per manus impositionem Episcoporum, Spiritum Sanctum post Baptismum accipere debent, vt pleni Christiani inueniantur.* Concilium Illiberitanum canone 38. & Laodicenum can. 48. ita loquuntur vt obligationem significare videantur. Et illud quidem expendendum est, in his Concilijs, Pontificum, & Patrum dictis, quod in illis non tam conditur nouum aliquod ius, quam refertur antiquum; & ab ipso Christo institutum, & traditum: eamque necessitatem declarasse, quam Confirmatio ex se, & ratione sui finis, & effectus habet.

14 Tertia sententiã, quæ in aliquo cum illa conuenit, nempe in agnoscendo præcepto; sed in alio ab ea differt; quia negat esse diuinum, & solum dicit extare præceptum Ecclesiæ de recipiendo hoc sacramento: solet tribui antiquis Doctoribus: nempe Alexandro Alesi. 4. p. q. 25. memb. 2. S. Bonavent. in 4. dist. 7. ar. 3. q. 2. Palud. q. 1. S. Antoni. 3. p. tit. 14. c. 14. §. 5. Syluest. ver. Confirmatio n. 2. Gamachæo hac q. 72. c. 9. Item Basilius Pontius p. 5. c. 3. n. 2. ait. *Mihi videtur in primis aliquod præceptum Ecclesiasticum circa susceptionem Confirmationis extitisse olim, quod nunc contraria consuetudine cessauit: scilicet suscipiendi Confirmationem simul cū Baptismo.* n. 3. ait. *Esse præceptum Ecclesiæ, & adhuc extare de suscipienda Confirmatione post septenium.* Quod probat, quia illud verbū Urbani Papæ, *debent*, indicat præceptum: & cū de nouo nõ cõdat, supponit iam latum. Extareque nunc præceptum suscipiendi Confirmationem, constat ex Concil. Mediol. 4. sub S. Carol. Borrom. in cap. *De ijs, quæ ad Confirmationem pertinent*, vbi statuitur, vt is qui determinato tempore non suscipit Confirmationem, canonicis subiiciatur disciplinis.

Nihil

15 Nihilominus afferendum est nullum dari præceptum, neque diuinum, neque humanum recipiendi Confirmationem. Ita sumitur ex D. Th. q. 65. ar. 4. ad 3. & q. 72. art. 1. ad 3. ubi ait, quod, sicut supra dictum est, omnia sacramenta sunt aliquantulum necessaria ad salutem: sed quedam sine quibus non est salus, quedam vero sunt, quæ cooperantur ad perfectionem salutis. Et hoc modo confirmatio est de necessitate salutis, quamuis sine ea possit esse salus, dum tamen non præmittatur ex contemptu sacramenti. Item art. 8. ad 4. r. fert, & approbat, quod ait Hugo de S. Vi. t. lib. 2. de Sacramentis p. 7. c. 3. *Omnia periculum esset, si ab hac via sine Confirmatione migrare contingeret, non quia damnaretur, nisi forte propter contemptum; sed quia detrimentum perfectionis pateretur.* Id autem sine quo potest esse salus: & quo omisso, quis non damnaretur, non est præceptum: quia nulli est salus, nec liberatur à damnatione, qui transgrediendo præcepta moritur. Ergo Confirmatio non est de necessitate præcepti: sed solum est necessaria ad melius ad augmentum perfectionis: & simpliciter est necessarium ne contemnatur. Idem ex professo docet in 4. dist. 7. q. 1. art. 1. q. 2. ubi Baptismum, & Pœnitentiam dicit esse sacramenta necessaria simpliciter ad delendum originale, & actualia mortalia: Reliqua vero sacramenta dicit requiri ad bene esse spiritualis vite: hoc modo Confirmatio, & omnia alia sunt necessaria. Verum tamen contemptus cuiuslibet sacramenti est periculosus.

16 Idem docet, & quinque rationibus probat Soto in 4. dist. 7. quæst. unica artic. 8. §. *Contrarium autem.* Nam quæst. 72. artic. 8. diff. 2. Serra dubio unico conc. 2. dicens *communem Theologorum.* Suarez disput. 38. sect. 1. nouem Authores referens. Et alios sex refert, & sequitur Castus Palaus tract. 20. puncto 8. num. 5. Alios decem refert, & sequitur Auerfa quæst. 72. sec. 6. conc. 5. Tringinta Authores refert Leander trac. 3. disp. 1. q. 5. & 6. & alij communiter.

17 Fundamentum huius sententiæ bene proponit Suarez: quia præceptum obligans sub mortali, non est afferendum sine cogente fundamento: hic autem nullum est, non solum cogens, verum neque admodum vrgens. Quia nec in Scriptura habemus hoc præceptum; neque ex traditione: nam omnes Sancti, & Pœnitentes, qui de hoc Sacramento loquantur, explicant quidem vim, efficaciam, & utilitatem maximam (quam quodammodo necessitatem appellant) huius sacramenti: nihil tamen dicunt, quod sufficenter indicet præceptum. Nam quod aiunt re-

quiri hoc sacramentum ad plenitudinem, vel perfectionem hominis Christiani; vel etiam vt simpliciter Christianus dici possit, non potest intelligi de his, quæ sunt de substantia (vt sic dicam) hominis Christiani: nec de plenitudine sufficientiæ (vt rectè dixit Alensis) sed de plenitudine abundantia; & de Christiano milite conuocato, quæ non oportet esse simpliciter necessaria, vel præcepta. Atque hoc modo dixit Clemens epistola prima, qui ob incuriam omittit hoc sacramentum, non fore perfectum Christianum.

Neque etiam colligitur hoc præceptum ex ipso vltu, vel traditione. Tum quia fidelis communiter non inducuntur ad recipiendum hoc sacramentum tanquam ex necessitate obligati: sed tanquam invitati ad id, quod per se bonum, & vtile est. Vnde nullis censuris adstringi solent: neque alijs medijs, quæ necessitatem indicent. Tum etiã, quia si hoc sacramentum esset iure diuino præceptum, daretur omnibus adultis in articulo mortis: quod tamen vltus Ecclesiæ non habet.

Tandem non colligitur ex sola ratione, etiam supposita institutione, ac fine, ac effectu huius sacramenti: quia ex his omnibus solum colligitur hoc sacramentum esse valde vtile ad perseverandum in fide: non tamen necessarium: atque adeo neque præceptum propter hanc causam: quia sunt alia media sufficientia ad eum finem consequendam: qualia sunt, oratio, meritum, virtutis exercitium, & similia.

18 Quod autem de iure Ecclesiastico, seu Pontificio id non sit præceptum, probat Soto §. *statem.* Nam Ecclesia circa sacramentorum necessitatem nihil alterare consuevit (imò forsitan nec potest) nisi id quod iuris diuini est determinando. Sicut, quia de Eucharistia, & Pœnitentiæ Sacramentis præceptum diuinum est, determinauit tamquam necessarium annuale tempus. Si autem de Confirmatione non est tale præceptum diuinum, certe neque Ecclesia credenda est illud adiecit. Deinde, si Ecclesia hoc tantquam præceptum iussit, profecto cum sit præceptum affirmatiuum, debuisset tempus constituere: sicut ieiuniorum tempus constituit Quadragesimam.

19 Per accidens autem posse interuenire peccatum mortale, si adsit contemptus sacramenti, iam diximus cum D. Thoma. Addit aut Syluester, cum Paludano, ver. *Confirmatio* q. 2. tunc esse aliquem contemptorem huius sacramenti, quando habita sufficienti oportunitate, sine rationabili causa illud non suscipit.

Sed contra hoc est doctrina D. Tho. 3. p. q. 65. ar. 4. ad 3. dicentis, quod licet omnium sacramentorum contemptus sit salutis contrarius: Nō tamen est contemptus sacramenti, ex hoc quod aliquis non curat accipere sacramentum, quod non est de necessitate salutis: alioquin omnes, qui non accipiunt Ordinem, & qui non contrahunt Matrimonium, contempnerent huiusmodi Sacramenta. Merito ergo Soto artic. 8. §. Et ideo, ait, quod isti Authores principiū petunt: quoniam negligentia nūquam est crassa, nec culpabilis, nisi quādo homo tenetur aliquid facere. Deberent ergo prius cōstabilire esse præceptū, quā negligentia ostēderent esse culpātam. Nam quacūque quis negligentia in die profesto nō audiat sacra, non est illi peccatum, quia nec tenetur.

20 Explicat ergo ipse Soto in fine ar. 8. quid sit peccare ex contēptu, citra hæresim, & odium sacramenti, dicens, quod cōtempus, ut nomen sonat, idē est, quod rem nihil pēdere, & perinde abijcere, ac si nihil esset. Et ideo si quis Confirmationem omitteret, non quidem ob negligentiam, quia sacramentum potest, & sine diligētia, & labore, & pretio suscipere: sed quod eo illud beneficium despiciatur, quod illud nihil æstimat, ille esset contemptus, & mortalis, ut art. 1. & 8. ad monet D. Thomas. Hancque expositionem iam communiter Theologi amplectuntur.

21 Duos alios casus proponit Suar. sec. 1. §. Quo circa, in quibus per accidens potest esse peccatum mortale non recipere Confirmationem. Videlicet ratione scandali, si ita se publicē gerat, ut speciem cōtempus alijs præbeat. Tertio ratione cōscientiæ, & Charitatis propriæ, ut si practicē quis sibi persuadat, sine hoc medio non posse tentationes contra fidem vincere. Aut esse in morali periculo ut in tromentis superetur, & vincatur. Alium casum proponit ibi de illo, qui esset in mortali, & Episcopus nollet eius Confessionē audire ex aliquo timore, aut pravo errore, & vellet eum confirmare: quia videtur teneri ad recipiendum, ut si forte tantū esset attritus, virtute illius fieret cōtritus. De quo Nuño dubio 2. conc. 6. & Ochagauia q. 12. n. 4. Quamuis Suarez, & Auerla sec. 6. ad ueriant, quod hoc moraliter non continget: nam qui potest cōfirmare, potest absoluerē.

22 Aduertunt autem Caietanus in Summa ver. Confirmatio, & Soto art. 8. sine §. Sed arguunt, quod ubi quis commode confirmari posset, esset culpabile illud Dei beneficium non recipere: non tamen esset peccatum mortale, sed veniale. Hoc communiter ab omnibus concedi, dixit Valētia disp. 5. q. 2.

punc. 3. & tenent alij, quos refert, & sequitur Leander trac. 3. disp. 1. q. 7. Auerla sec. 6. conc. 5. sine, & alij: quia est spiritalis prodigalitas se priuare tam magno fructu huius sacramenti; quādo cōmodē percipere potest.

Nuño vero art. 8. diffic. 2. conc. 4. dicit, quod per se loquēdo non est peccatum, etiā veniale; non velle suscipere sacramentum: quia ubi non est lex, nec præuariatio. Quod & docent Petrus Ledesma c. 8. cōc. 2. Gran. trac. 4. disp. 1. n. 4. & Serra art. 8. §. Hinc sequitur, dicit quod, per se loquendo, nullum est peccatum etiam veniale, nolle confirmari: nam ubi nullum est præceptum, nullum potest esse peccatum.

23 Bene tamen consideranti apparet, quod inter has sententias non est diuersitas nisi in modo loquēdi: nam isti explicant id, quod per se, & abstracte cōsiderando, potest euenire: primi vero dicunt id, quod regulariter contingit. Et quidam eorum vtrumque simul docēt. Vnde Nuño conc. 6. ait. Regulariter loquendo, de facto, & in individuo, non velle suscipere hoc sacramentum, est veniale peccatum, & graue nimis. Quia est magna prodigalitas bonorum spiritalium, cū in hoc sacramento conferatur copiosa gratia. Idem dicunt Suar. disp. 38. sec. 1. & alij.

24 Specialem ingerunt difficultatem verba Concilij Tridentini ses. 23. cap. 4. de reformatione dicentis: Prima tonsura non mittitur, qui sacramentum Confirmationis non susceperint. Propter quæ verba Nuño q. 72. art. 8. diffic. 2. conc. 7. dicit, quod suscipere ordinē sacerdotalem ante Cōfirmationem, est peccatum mortale. Quoniam sacerdotes sūt in Ecclesia duces principales: & magnam inde cētiam importat, quod principaliōres duces non habeāt proprium signum ducis Ecclesiastici. Vnde multo magis certū erit, quod est peccatum mortale cōsecrari in Episcopū eū, qui nō est cōfirmatus: quia tenetur alios cōfirmare: & peccatum mortale est, & magna indecētia, quod nō confirmatus alios confirmet. Idem docet to. 2. q. 3 §. art. 4. Hinojosa in directorio verbo Confirmatio folio 115. & Lublinus nu. 8. Bonacina de Sacram. disp. 8. punc. 5. n. 10. & de Confirm. q. 2. punc. 4. n. 8. & de Ordine q. 1. punc. 5. nu. 10. Toletus, Fornarius, & Maiolus, quos refert, & sequitur Auerla q. 72. sec. 6. conc. 6. Tannerus q. 4. dub. 2. latē Basilius Pōtius in Relec. p. 5. c. 3. n. 5. & 6. Quia verba imperandi in actu exequito habēt sufficiētē vim ad legē cōstituentā, ut cū cōmuni docet Suarez lib. 3. de legibus c. 15. n. 8. Concilium autē loquitur verbo imperandi. Ea ergo est lex, & præceptū. Deinde.

25 Deinde, si ea cum quibus adiungitur, & quibus inferitur, attendantur, manifestū erit esse præceptum: quia præceptū est quod non iniiciuntur, qui fidei rudimenta ignorat, & legere, & scribere nesciant. Si militer præceptum decretum est illud ne iniiciuntur, qui secularis iudicij fugiendi causa cum statū eligit. Quod esse peccatum mortale, dicunt Banez, Aragon, Ledesma, Rodriguez, & alij quia fraudat Ecclesiam in re graui. Ergo etiam est peccatum mortale non confirmatum ad statum Clericalem ascendere, ordinis enim defectus grauis est. Omniaque ista eodem tenore verborum præcipiuntur a Concilio.

26 Cæterum Soto dist. 7. art. 8. prop. 3. ait. Addiderim autem quod sacros ordines conferre nullus debet Episcopus, nisi confirmatis: nam cum per Confirmationem homo fiat miles fidei, & per sacros ordines dux; & indignum sit ducem nisi ex militibus creare, res esset indigna non confirmatos sacris initiare. Quamquam si oppositum fieret, asseuerare non auderem esse peccatum mortale. Pariter Victoria q. 48. & de ordine q. 23. 2. Similiter Nauarrus capit. 2. 2. nu. 9. & Suarez disp. 38. sec. 1. in fine dicunt in Concilio non imponi rigorosum præceptum: & ideo non esse peccatum mortale, nec in illo, qui ordinatur non confirmatus, nec in illo, qui confert Ordinem, vel Confirmationem, cum ipse confirmatus non sit. Tenentque viginti Authores, quos refert, & sequitur Leander trac. 3. disp. 1. q. 8. Idem dicit Serra ar. 8. ad 3. Denique Caltrus Palaus trac. 20. punc. 8. nu. 6. in fine ait. Verius esse in illis verbis præceptū contineri: eaque de causa est graue peccatum veniale, vt ait Layman, suscipere Ordines, non præmissa Confirmatione. At non erit mortale, vel quia leuis est materia; vel quia consuetudine sic præceptum temperatum est. Quæ omnia probant in hoc puncto quemlibet posse in suo sensu abundare.

§. III.

Vtrum expediat, quod omnibus conferatur?

27 **D**laus Thomas in 4. dist. 7. q. 3. artic. 2. quest. 2. docet expedire, quod pueris hoc sacramentum conferatur. Nam perfectio qua quis in se ipso perficitur, non præcigit aliam perfectionem; sed ipsa perfectione quis idoneus redditur. Nec ex hoc aliquid periculum imminere potest. & ideo Confirmatio potest puero tradi: & conuenienter traditur; quia infantilis ætas non patitur fictionem, qua effectus sacramenti in traditione impediatur. Idem indicat hic art. 8.

ad 2. Docentque S. Bonau. in 4. dist. 7. art. 3. q. 1. ibi Richardus, & Gabriel, & Alensis 4. p. q. 28. membro 2. & 3. Petrus Soto lect. 2. de Confirm. Martinus, & Bartolomeus Ledesma. Viualdus, Vitriacus, Angles, & Graffius, quos refert, & sequitur Leander trac. 3. disp. 4. q. 3. dicens ita obseruari in Archiepiscopatu Tarraconensi, & alibi intra Hispaniam. Antoni Quintana Dueñas trac. 2. singulari primo n. 2.

28 Fauetque antiquus vsus Ecclesie confirmantis Confirmationem statim post Baptismum receptum, cuius vsus meminit Alcuinus cap. de Sabatho Sancto, & alij relati n. 7. Deinde, si pueri baptizati confirmati decedant, habebunt multo maiorem gratiam, quam si solum essent baptizati, quia ceteræ gratia collata in Confirm. Vnde D. Tho. ar. 8. ad 4. ait, quod pueri confirmati decedentes, maiorem gloriam consequuntur: sicut & hic maiorem obtinent gratiam. Sed sæpè moriuntur ante usum rationis. Ergo ne hac æterna gloria priuentur, expedit, quod recenter baptizati confirmentur.

29 Partim fauet huic sententiæ Antonius Genuesis in praxi cap. 54. n. 3. quem refert, & non improbat Barbosa in Pastoral. Alleg. 30 n. 17. affirmans puerum triū annorum hodie confirmari posse: quia malitia multum creuit: & quia diligenter nomina confirmatorum describuntur.

30 Oppositam sententiam defendunt Paludanus in 4. dist. 7. q. 4. & Soto ibi q. unica ar. 8. propos. 2. dicentes, quod non expediat pueros ante usum rationis confirmare. Quæ probat ex vsu Ecclesie, quæ sicut sumptione Eucharistie interdixit infantibus; sic non habet in vsu eos, antequam aliqua rationis luce fungantur, confirmare. Quod & docent Sylvester verbo Confirm. n. 4. & Nuño q. 7. 2. ar. 8. diff. 1. conc. 3. dicentes, quod D. Th. intelligitur secundum consuetudinem sui temporis. Et Serra post. 1. conc. Petrus Ledesma de Confirm. c. 7. conc. 5. & alij, quos referunt, & sequuntur Barbosa Alleg. 30. nu. 17. Bonacina punc. 4. n. 5. Egidius, & Layman, quos refert, & sequitur Caltrus Palaus trac. 20. punc. 7. n. 4. Basilius in Relec. p. 5. c. 1. n. 7. ¶ Probat ex Catechismo Pij Quinti 2. p. c. 3. n. 14. fol. mihi 198. vbi dicitur. Illud obseruandum est, omnibus quidem post Baptismum Confirmationis sacramentum posse administrari: sed minus tamen expedire hoc fieri antequam pueri rationis usum habuerint. Quare si duo decimus annus non expectandus videatur: vsque ad septimum certe hoc sacramentum differre, maxime conuenit. Neque enim

Confirmatio ad salutis necessitatem instituta est; sed ut eius virtute optime instructi, & parati inueniremur, cum nobis pro Christi fide pugnandum esset. Ad quod sanè pugnae genus pueros, qui adhuc usu rationis carent, nemo aptos esse iudicabit. Hæc ibi.

31 Item in Concilio Laodicensi sub Joanne Episcopo per Nicolaum Papam approbato, statutum est ne quis ante septennium confirmetur. Sic in Concilio Coloniensi sub Paulo Tertio par. 7. cap. 9. & Mediolanensi primo, de Confirm. parte 2. & in Archiepiscopali Bononiensi per Cardinalem Paleotum parte 3. & in Synodo Cameracensi. Præter rationem Catechismi sunt aliæ duæ. Et ut sacramentum hoc maiori cum reuerentia incipiatur. Et ut receptionis sacramenti recordari possit confirmatus.

32 Adicit Basilius n. 8. Sed & ante septennium posse ministrari, statuit Concilium Mediolanense supra, si iusta causa Episcopo adesse videatur. Ea autem potest esse; vel si malitia suppleat ætatem; cum iam sit tempus periculi, & luctus. Vel si alienubi ea consuetudo viget. Vel si puer est in mortis periculo constitutus, & est commoda occasio ministrandi; nam etiam in minoribus annis constitutis sacramentum Confirmationis ministrari potest, quod prolequantur Aueria sec. 6. conc. 3. & alij, quos refert, & sequitur Castrus Palæus punc. 7. n. 3. vbi cum Suarez concedit, quod si Episcopus ob beneuolentiam, aliam ve similem causam, puerum ante rationis usum confirmaret, grauitè non peccaret, secluso scandalo: quia consuetudo expectandi rationis usum, non videtur eo rigore introducta esse.

33 De his sententijs prudens iudicium profert Suarez disp. 35. sec. 2. dicens. Vtraque ex his opinionibus probabilis est. Vnde exillimo, per se loquendo, & seclusa speciali Ecclesiæ ordinatione, aut consuetudine, re esse indifferentem: nam pro vtraque parte sunt honestæ causæ, & nulla est, quæ in alteram partem urgeat. Vnde olim potuit esse pia, & illis temporibus accommodata consuetudo confirmandi infantes. Iam vero regulariter, & per se loquendo, considerata Ecclesiæ consuetudine, magis expedit non confirmare infantes ante usum rationis. Quia rationis usu illucescente, etiam expedit non admodum illam differre; sed præuenire infantem innocentem, prius quam peccare incipiat. Et hoc modo conciliabuntur facile omnes congruentiæ adductæ.

34 Adde non solum diuersis temporibus pie in Ecclesiâ in hoc puncto diuersitas ob-

seruatas consuetudines. Sed etiam modo in diuersis Ecclesijs non eadem consuetudine retineri: non solum, quia Ecclesiâ Græca confirmat infantes immediate post Baptismum: sed etiam quia in Ecclesiâ Latina, & in ipsa Hispaniâ, vt referunt Authores primæ sententiæ, in aliquibus Episcopatibus prima sententiâ prædicatur: quare vbi ea viget consuetudo, improbanda non est. Quamuis in locis nobis notis secunda omnino obseruatur. Nisi in casibus exceptis n. 32.

35 De mutis autem notat D. Thomas in 4. dist. 7. q. 3. ar. 2. q. 3. ad 3. quod quamuis muti non possint confiteri ore, possunt confiteri nutibus; & possunt habere voluntatē, & propositum confitendi: & ideo eis non debet denegari hoc sacramentum.

36 De amentibus autem, qui lucidis interuallis gaudent, notat Soto dist. 7. ar. 8. §. *Enascitur*, quod absque dubio confirmari possent; non solum dum lumine rationis fructuerentur; verum etiam in amentia; nisi antea contraxissent; quia expeditur vt possint etiam pro fide pugnare. Si autem sint nati perpetuo amentes, Marillus in 4. q. 5. ar. 4. & Saazer. *Confirmatio* nu. 5. dicunt non esse confirmandos, quia nunquam possunt gratia confirmationis in fidei confessione fungi.

Soto vero ait, Respondetur, quod sicut de infantibus dicebamus, quod si confirmantur, legitimum erit sacramentum. Cæterum postquam iam usus Ecclesiæ habet non confirmare infantes vsque ad usum rationis, sic vt neque possit idem sacramentum amentibus dispensari: nempe, conuenienter, & licite; quamuis ministratum esset validum. Idem sequuntur Petrus Ledelma de Confirmatione cap. 7. in fine. Valentia disp. 5. q. 2. punct. 2. in fine. Ludouicus à S. Ioan. q. 1. ar. 3. dub. 2. folio 97. Petrus Cañedo capit. 3. folio 59. Chameroza trac. 3. cap. 6. dub. 3.

37 Oppositum videtur insinuare Diuus Thomas art. 8. ad 2. & 4. Tenetque ibi Nuno diffic. 1. conc. 7. Suarez disput. 35. lect. 2. dub. 2. Villalobos to. 1. trac. 6. dist. 6. n. 2. & alij, quos referunt, & sequuntur Diana 3. p. trac. 4. resol. 20. & Leander trac. 3. disp. 4. q. 5. referens sexdecim Authores, & dicens esse communem. Castrus Palæus punc. 7. nu. 8. Barboza Alleg. 30. num. 21. Aueriatec. 6. concl. 4. Quia ijs vtile valde est recipere augmentum gratiæ. Et per accidens est, quod non sint in statu in quo valeant pugnare pro fide Christi. Infantibus autem hoc sacramentum non ministratur, quia creduntur postea rationis usum habituri: quæ ipse cessat in perpetuo amentibus. *Adde*

Layman lib. 3. tract. 3. c. 5. q. 2. & Castrus Paulus punct. 7. nu. 8. in fine, & Basilius Pōrius parte 5. cap. 1. n. 11. quod si in aliqua Diocesi si consuetudo non fuerit confirmandi perpetuo amentes, & Episcopos probans oppositam sententiam, noluerit eos confirmare, excusantur tutores, & curatores, si eos non deferant ad confirmandum.

38 Denique de energumēnis placet proponere, quæ scribit Basilius ibi numero 12. dicens. In tractatu de Eucharistia dicebā in Concilio Arausicano can. 24. Energumēnos non repelli à sacra communione: imò & præcipi: idque vñratum in Ecclesia Dei fuisse, constat ex S. Prospero lib. 4. de præd. cap. 6. & latius ex Ioanne Casiano lib. 7. capite 29. & 30. Quod qui cognouerit, nō mirabitur Energumēnis datum esse sacramentum Confirmationis, quo à Dæmone purgantur; cum in eo sit plēnitudo Spiritus Sācti. Sæpē quidem in historijs legimus Energumēnos in susceptione huius sacramenti à Dæmone fuisse liberatos; id testatur S. Gregor. Nazianzenus orat. 1. in Iulianum, Lacrantius lib. 4. Diuinarum Institut. cap. 27. S. Prudentius in Apotheosi. Quin & S. Bernardus in vita S. Malachia, sic scribit de eius præceptore Malcho Episcopo: *Puerū mente captum, ex his, quos lunaticus vocant, inter confirmandum sacra vñctione curauit, vt retuli supra parte 4. cap. 2. num. 27. Quid mirādum, si confirmatus, & vñctus sacro chrismate curaretur, siquidem Artes Magicas per præsentiam cuiusdam Christiani, qui chrismate cōfirmatus fuerat, fuisse victas, & discussas, narrat S. Gregorius Turonensis lib. 1. de gloria Martyrū cap. 41. Ex aduerso Nouatum reijcientem hoc sacramentum à Dæmone fuisse correptum, narrat Eusebius lib. 6. Historiæ cap. 35. allās 33. Causa cur illis denegatur nulla est, sicut de perpetuo amentibus etiam dicemus. Hæc ibi.*

39 Quæ vera sunt, & conformia D. Th. qui 3. p. q. 80. art. 9. ad 2. docet, quod de baptizatis, qui corporaliter ab immundis spiritibus vexantur, est eadem ratio, & de alijs amentibus. Vnde Casianus dicit: *Ets qui ab immundis vexantur spiritibus, communionem sacrosanciam à senioribus nostris nunquam meminit interdicitā. A fortiori ergo potest, & debet eis Confirmatio dari.*

40 De statim morituris videantur, quæ diximus num. 9. & S. Thomas in 4. dist. 7. q. 3. art. 2. q. 2. ad 4. ait, quod quamuis morientes abstrahantur à pugna; tamen vadunt ad locū præmij; in quo secundum mensuram gratiæ datur mensura gloriæ; & ideo indigent plēnitudi-

ne gratiæ, quæ in pugna perficit, propter finē pugnae consequendum. Hac de causa S. Carolus Borromæus cap. 27. decre. Mediol. decreuit. *Si quis cum periculose egrotat; se Chrismatis sacramento confirmatum non esse meminerit; ac propterea id sibi ministrari petat; tunc Episcopus, si eo loci est, vbi ille egrotat, vt ne sine hoc Sacramento decedat, cum charitate paterna inuisat, & confirmet. Quod (præterquam quod non obligat extra illam Prouinciam) non est decretum præceptiuum, sed consultiuum. Nec vllus Episcoporum se agnoscit obligatum sub reatu mortalis culpæ ad singulos lux Ciuitatis periculose ægrotantes confirmandos; quia sacramentum non est simpliciter necessarium ad vitam; & suæ antecedenti negligentia infirmi deputare debent, quod si ne illo moriantur.*

DVBIUM X.

Vtrum ille, qui confirmatur, debeat teneri ab alio?

1 **P**Artem affirmantem probat D. Thomas art. 10. ex Innocentio ad Exuperium Toletanum Episcopum, relatum 30. q. 4. cap. Si quis, dicente. *Si quis ex coniugio filium, aut filiam alterius de sacro fonte suscepit, aut ad Chrisma tenuerit, &c. Ergo sicut requiritur quod aliquis baptizatum de sacro fonte leuet, ita debet aliquis teneri ad sacramentum Confirmationis accipiendum. Itē ratione. Nam hoc sacramētum exhibetur homini ad robur pugnae spiritualis. Sicut autem aliquis de nouo natus indiget instructore in his, quæ pertinent ad conseruationem vitæ (secundum illum ad Hebræos 12. *Patres quidem carnis nostræ habuimus eruditores, & reuerbamur eos*) ita illi, qui assumuntur ad pugnam, indigent eruditoribus, à quibus instruuntur de his, quæ pertinent ad modū certaminis. Et ideo in bellis materialibus cōstituntur Duces, & Centuriones, per quos alij gubernentur. Et propter hoc etiam ille, qui accipit hoc sacramentum, ab alio tenetur, quasi per alium in pugna spirituali erudiendus. Similiter etiam, quia per hoc sacramentum confertur homini perfectio spiritualis ætatis; ideo ille, qui ad hoc sacramentum accedit, suscipitur, quasi adhuc imbecillis, & puer. Quāuis enim ille sæpē, qui confirmatur sit adultus corporaliter; nondum tamen est adultus spiritualiter.*

2 Sed obijcies: nam ille, qui iam est de Ecclesia, liberum habet accessum ad Ecclesiæ Principem, qui est Episcopus. Sed hoc sacra-

cramentum nõ exhibetur, nisi baptizato, qui iam est membrum Ecclesiæ. Videtur ergo, quod non debeat per alium exhiberi Episcopo, ad hoc sacramentum recipiendum.

Respondetur cum D. Thoma ad 2. quod licet baptizatus sit effectus membrum Ecclesiæ, nondum tamen est adscriptus militiæ Christianæ. Et ideo Episcopo tanquam duci exercitus, per alium exhibetur iam militiæ Christianæ ascriptum. Non enim debent alium ad Confirmationem tenere, qui nõdũ est confirmatus.

3. Quamquam cæremonia ista nõ sit essentialis sacramento; & sine illa sit validũ. Nec sit de iure diuino, sed de solo iure Ecclesiastico. Tamen omitti non potest licitè, quia de adhibendo susceptore, est valdè antiqua Ecclesiæ traditio, & consuetudo, de qua Iginus Papa, cap. in *Catechismo, de Consecratione*, dist. 4. Et ex Leone Papa cap. seq. & ex Conc. Moguntinõ. Imò esse peccatũ mortale illam omittere, notat Nuño art. 11. notabili secundo, eo quod est cæremonia grauis; & in Ecclesiã antiqua. Quod & dicit Ledesma cap. 8. & Granados tract. 4. disp. 3. n. 1.

4. Sed inquires primo, vtrum patrinus teneatur confirmatum instruere?

Affirmat Nuño art. 11. notabili tertio, quod si sit necessitas, vel quia non sunt alij, qui instruant; vel quia sunt negligentes, tũc tenetur patrinus sacramenti Confirmationis docere confirmatum de pertinetibus ad salutem; quia ille appellatur pater in iure; & proprium officium patris est docere filium in vita spirituali. Idem docent Ludouicus de S. Ioanne q. 1. ar. 9. diff. 2. folio 102. Syluius art. 10. Granados controu. 5. tractatu 4. disp. 3. num. 4. Quia in Pontificali Romano dicitur susceptorem obligari ad bene informandum eum, qui confirmatur. Et cum idem Pontificale præcipiat, vt nemo se ingerat ad recipiendum hoc sacramentũ, nisi sit edoctus Christianæ fidei rudimentis, perspicuum videtur à susceptore doceri debere, si alius non sit.

5. Contrarium tamen docent Suarez ar. 10. §. *Dubium autem*. Hèriquez, Egidius, Layman, & Filliurius, Bonacina, Ochazua, & Diana, quos refert, & sequitur Leander tract. 3. disp. 5. q. 7. Caltrus Palaus tractatu 20. puncto 10. num. 2. Auersa q. 72. lectio 5. in fine. Eo quod neque iure statuta, neque vltro introducta sit talis obligatio. Et potius ad solemnitatem sacramenti, & significationem humanæ imbecillitatis instituta sit hæc cæremonia in Confirmatione, quam

ad necessitatem, & obligationem instructionis. Et iam ab alijs iuristis adimpleta imponitur hæc obligatio. Videtur hæc doctrina vera; & expressa D. Thomæ in 4. distinctione 7. q. 3. ar. 3. q. 1. ad 1. vbi ait, quod ille, qui est mediator in hoc sacramento, non habet officium representandi, quasi extraneũ, sicut est in Baptismo: *Neque suscipiendi quasi instruendum, sed solum tenendi, quasi infirmum.*

6. Secundo inquires, vtrum possint esse duo patrimi in Confirmatione?

Affirmant Toletus lib. 2. cap. 24. num. 8. Sanchez lib. 7. de Matrimonio disp. 57. n. 9. & alij; quia Concilium Tridentinum sessione 24. cap. 2. de reformatione id permitit pro Baptismo. Et Granados tract. 4. disp. 3. num. 2. dicit eandem esse rationem de Confirmatione. Quare ita tenent Archangelus dist. 7. folio 68. & Quintanaduernas tractatu 2. singulari vltimo numero tertio circa finem.

7. Merito contrarium docent Barbosa in Pastor. Allegat. 30. num. 43. Bonacina de Matrimonio q. 3. puncto 5. §. 2. nu. 31. Rebellus de iust. 2. p. lib. 3. q. 6. num. 8. Caltrus Palaus tract. 20. puncto 10. num. 2. Imò Soto, Ledesma, & alij quatuor, quos refert, & sequitur Leander tract. 3. disp. 5. q. 2. Quia in hac parte Concilium Tridentinum Confirmationis non meminit. Iure autem antiquo in Confirmatione vnus tantum patrinus esse debet, cap. *vtimus, de cognat. spiritualium* 6. Iuris autem antiqui absque graui fundamento correctio admittenda non est. Et Concilium Tridentinum noluit extendere, sed potius restringere impedimentum cognationis spiritualis, vt constat ex proximo illius capituli secundi.

8. Tertio inquires, vtrum in Confirmatione possit esse idem patrinus, qui fuit in Baptismo?

Syluester verbo *Confirmatio* num. 4. affirmat hoc fieri posse sine peccato, quia sic est in vsu. Idem docent Egidius ar. 10. n. 84. Gaspar Hurtado diff. 14. Et Quintanaduernas tract. 2. singul. 14. n. 2.

9. Cæterum patrinum Confirmationis debere esse distinctum à patrino Baptismi, nisi necessitas urgeat, habetur cap. in *Catechismo, de Consecrat. dist. 4.* Et notant Barbosa Alleg. 30. num. 51. Bonacina disp. 3. puncto 4. in fine. Et alij, quos referunt, & sequuntur Diana 3. p. tract. 4. resol. 21. Leander disputatione 5. q. 3. Qui tamen cum Bartholomæo ab Angelis dicit non peccaturũ mortaliter, qui aliter, etiã extra necessitatẽ, id faceret.

Addit

10 Adde Castrus Palaut puncto 10. n. 2. in fine, vna die neminem esse posse conuenienter patrinum, nisi duorum tantum, quia ita cauetur in Pontificali. At si vir probus sit, & maximè Ecclesiasticus, in quo nulla adlat malitiæ præsumptio, poterit eodē die pluriū esse patrinus, vt dicit Gentensis in Man. cap. 34. num. 6. quem refert, & sequitur Barbosa 2. p. Allegat. 30. num. 3. 2. Et Quintanadueñas tractatu 2. singulari vltimo num. 3. quia nec ratio, nec lex vlla prohibet: sicut potest diuersis diebus. Sic etiam idem baptizat, & confirmat plures eodē vespere, vel manè. Nec obstat id, quod in Pontificali Romano dicitur: *Nullus presentet nisi vnum, aut duos, non plures.* Tum, quia non est præceptum, nec leue, sed directio. Tum, quia non est in vfu, & ita non obligat. Sicut alia, quæ ibi habentur, v.g. *Confirmandi debent esse ieiuni.* Neque masculi feminis Patrini: neque femina masculis patrinx esse deberent. Hæc enim pro decentia requirebantur: nam vt dicit D. Thomas ad 3. *Sicut dicitur ad Collos. 3. in Christo Iesu non est masculus, & femina. Et idè non differt vtrū masculus, vel femina teneat aliquè in Confirmatione.*

11 Item nequit esse monachus patrinus Confirmationis ex cap. *Placuit* 6. q. 1. capite. *Non licet.* cap. *Monachi.* De *Consecrat.* Distinct. 4. Hanc prohibitionem solum comprehendere Monachos solitariam vitam agentes, non vero alios Religiosos Mendicantes, docent Agidius hic, & Gaspar Hurtado disp. 2. diffie 9. Chamerota trac. 2. cap. 4. dubio 8. Et Leander tract. 3. disp. 5. q. 8. Imò Quintanadueñas tract. 1. singulari 25. & tractatu 2. singulari 8. num. 3. ait, quod sine vlla causa, & culpa, ac sine Ordinariorum, ac Prælatorum licentia (ni id sit in sua Religione expresse interdictum) potest quilibet Regularis (saltem ex Ordinibus non Monachalibus, & ex his etiam, meo iudicio) in Confirmatione esse patrinus. Nec vlla huius in Pontificali Clemētis Octauī, Rituali Pauli Quinti, & Catechismo Pij Quinti, vel leuis prohibitio extat. Et si causa expolcatur, etiam pro Monachis, petitio, aut deuotio parentum sufficeret. Nostrum de his iudicium, in simili de Baptismo, habetur q. 67. dub. 3. à n. 17. vsque ad 20.

Bene tamen excipit Castrus Palaut tractatu 20. puncto 10. num. 2. nisi confirmandus Religiosus esset, quia eo calu optimè potest monachus esse illius patrinus. Sic docuit Barbosa in Pator. Allegat. 30. numero 13.

12 Virum etiam in necessitate posse

esse patrinum vxoris suæ, affirmat Saa, ver. *Confirmatio* num. 16. Quod tamen merito reijciunt Victoria q. vlt. de *Confirmat.* & Soto dist. 42. art. 10. & alij: quia prohibitiones iuris vniuersales sunt; nec vilo iure, aut efficaci ratione exceptio probatur. In necessitate tamen licitum esse fratris suscipere fratrem, cum eodem Saa, verbo *Confirmatio* num. 14. & 16. tenent Bonacina disp. 3. pūcto 4. num. 12. & Leander tract. 3. disp. 5. q. 3. & 9. Licet id non admittant Tolerus li. 2. cap. 23. n. 4. & alij.

13 De cognatione spiritali, quam patrinus contrahit cum confirmato, & eius parentibus, vt habetur in Concilio Tridentino sess. 24. de reformatione Matrimonij capite 2. quia impedit Matrimonium contrahendum, & dirimit iam contractum, vt habetur can. *Si quis ex coniugio* 30. q. 4. & can. *Si quis filiastrum* 30. q. 1. Et can. *Nedi*, de cognatione spiritali: dicemus ex professo vbi de impedimentis dirimentibus Matrimonium.

DV BIVM XI.

Vtrum solus Episcopus hoc sacramentum conferre possit?

§. I.

Sententiæ Doctorum.

DE ministro sacramenti Confirmationis grauis controuersia est Catholicorum cum Hæreticis, Græcorum cū Latinis, & Latinorum inter se, propter diuersas opiniones inter Scholasticos Doctores. Singulas fideliter, breuiter, & clare referre conabor.

Photius Patriarcha Constantinopolitanus, existimauit, non solum Episcopum, sed etiam quemuis alium Presbyterum esse ministrum ordinarium Confirmationis. Occasio erroris agnosci valet ex epistola Nicolai primi, ad Hincmarum, qua integra refertur à Batonio agendo de hoc Pontifice, anno 867. §. 30. Eudem errorem sequutus est Ioannes Vuiclef: nam vigesimus octauus inter eius errores, vt constat ex Constantiensis sess. 8. asserit Presbyterum esse ministrum ordinarium Confirmationis: adiiciens reteruationem Confirmationis factam Pontifici, & solis Episcopis fuisse ex avaritia, & amore lucri. Tenuit eundem errorem Armanus de quæstionibus Armenorum li. 11. cap.

cap. 4. id extendens ad Diaconos. *Ne quæro, inquit, qualia sunt decreta Ecclesiæ; sed quid potest ex Sacra pagina elici.* Perspice, ait Soto distinct. 7. art. 1. i. initio, impiam hominis impudentiam. Fatemur enim decretis Ecclesiæ definitum esse contrarium: nihilominus errorem suum ex Sacra pagina colligi. Eundem errorem tribuit Suarez disp. 36. sectio ne 1. Durando, & Scoto: sed immerito, ut dicenda monstrabunt. Nec hoc est, quod dicunt esse probabile, ut malè Leander disp. 2. q. 1. Sed aliam sententiam infra referendam.

2. Secundo alij Catholici dixerunt ministrum quidem ordinarium ex institutione diuina esse solum Episcopum; cum quo stat, quod simplex Sacerdos ex eadem institutione sit minister, non ordinarius, sed ex consensu, & venia Episcopi; quod si absit, peccet quidem sacerdos confirmandos (quia non est minister ordinarius ad licite ministrandum, ut errabant Hæretici) sed factum teneat. Hanc tribuit Suarez Caietano hic, & Actorum 8. Pro eademque citat Basilius Pontius in Relect. par. 4. cap. 2. num. 2. Ferrarâ 4. Contragentes cap. 66. Taper art. 12. contra Lutherum. Salmeron tomo 12. in Acta Apost. disp. 26. §. *Alia sententia, & quidem probabilis.* Durandum in 4. dist. 7. q. 3. n. 11. Scotum q. 1.

3. Cæterum Caietanus hic art. 11. expresse ait. *Sed ultra hoc credimus etiam Episcopum ita esse proprium ministrum huius sacramenti, quod si per simplicem sacerdotem detur, irritum est, & inane.* Et hoc tenetur autoritate Melchiadis Papæ, in cap. *de his.* Et Eusebij Papæ, in cap. *Manus.* De consecratione dist. 5. Hæc Caietanus: quæ ediametro opponuntur huic sententiæ.

Ferrara illo cap. 66. non agit de Confirmatione, sed de Eucharistia: cap. 60. conc. 3. loquitur de hoc sacramento. Sed tamen solum ait, quod non requiritur essentialiter quod minister sit Episcopus: alioquin Papa id non posset committere simplici sacerdoti: sed essentialis minister abstrahit: siquidem ex officio est Episcopus, & ex commissione Papæ sacerdos. Quid autem esset dicendum de Presbytero confirmante sine Papæ commissione, ibi non disputat.

4. Durandus etiam illa q. 3. loquitur de Sacerdote confirmante in casu necessitatis ex Papæ commissione, ut patet à nu. 3. Ipsoque num. 11. fatetur quod quædam capita iuris Canonici expresse dicunt, quod à solis Episcopis conferendum sit: & si ab alijs conferatur, irritum est, nec inter Ecclesiastica sacramen-

ta computatur. Nec hoc sub dubio relinquit; sed an ex Papæ commissione Presbyteri valeant confirmare? Propter factum S. Gregorij relatum cap. *Pervenit*, distinct. 95. de quo ipse Durandus ibi tota q. 4. quæ est alia sententia mox referenda. Vnde refertur proferta sine causa.

5. Scotus etiam illa q. 1. ad 3. solum ait, quod *alij possunt esse duo modi dicendi probabiles.* Vnus quod in primitiua Ecclesia non erat differentia inter Sacerdotes, & Episcopos: De quo ad utramque partem latè disputat. Et subiungit. Et si istud est verum; tunc Sacerdoti ex officio potuit competere confirmare, sicut & Episcopo: quia ex prima institutione non erat alius gradus in Ecclesia, &c. Postea vltimo loco proponit ut probabilem etiam sententiam D. Thomæ: & communem. Vnde patet in puncto præsentimale citari Scotum.

6. Tertio, alij dixerunt, quod ut Presbyteri possint esse ministri Confirmationis, sufficit dispensatio Episcopi, & non exigitur dispensatio Summi Pontificis. Ita Martinus Ledesma 1. p. Quarti dist. 7. q. 1. art. 11. Et ut probabilem dicendi modum proponit Nuño q. 72. ar. 7. diff. 2. ad 3. Et Alphonsus Salmeron tomo 12. in Acta Apostolorum tract. 26. §. *An vero Episcopi* ubi ait. An vero Episcopi ex se ipsis, & propria autoritate hanc facultatem conferrent Cruce signandi in fronte simplici sacerdoti; an ex Pontificia autoritate, & delegata? Certum non habeo, cum hæc decreta ex autoritate Pontificia, vel prodierint, vel confirmata sint. Probabilis tamen videtur, quod Episcopus hac autoritate fungatur, nisi à Summo Pontifice restringatur. Quod ex eo firmatur, quia Episcopi habent plenam autoritatem in suam Ecclesiam, siue Diocesim, perinde ac Pontifex in Ecclesiam vniuersalè; nisi Episcopis ob aliquam iustam causam restringatur hæc potestas. Deinde hæc potestas competit Pontifici ratione consecrationis: non autem iurisdictionis. Cum autem eadem sit in quouis Episcopo, quæ in Papa, potestas Ordinis, poterit illam autoritatem in Sacerdotes conferre, ut videretur dicere Paludanus. Tamen si restricti sunt Episcopi, non sunt excusandi Sacerdotes id attentantes. Hæc Salmeron. Idem latè sequitur Basilius Pontius in Relectione de Confirmatione p. 4. c. 4. à n. 4. vsque ad 15. Pro se citat Layman lib. 1. tract. 4. cap. 7. §. 2. num. 5. verè. *Ex his.* Huius sententiæ fundamenta adeo expresse proponit, & contraria diluit Angelus Maria Verricelli de Apostolicis Missionibus

nibus tomō 1. titul. 7. q. 130. sect. 2. vt iudicares ei subscribere, nisi postea sect. 3. contrariam diceret certam; vnde pro ista citari nequit in foro exteriori. Male autem Salmeron pro se referre Paludanum, legenti erit manifestum: nam contrarium expresse docet in 4. dist. 7. q. 4. num. 20. dicens non tenet. *Item inferior Papæ non potest committere sacerdoti Confirmationem; quia ipse non habet plenitudinem potestatis.*

7 Per aliud extremum alij, nec ex commissione Papæ, existimant licite, aut valide posse Presbyterum confirmare. Ita Durandus in 4. dist. 7. q. 3. & 4. Ioannes Maior ibi q. vnica. Fauetque Gabriel q. vnica art. 2. in fine. Tenentque Castro aduersus hæretes ver. Confirmatio, & de iusta hæreticorum punitione lib. 2. cap. 21. & 22. Adrianus in 4. de Confirmatione art. 3. Guillelmus Estius in 4. dist. 7. §. 21. Ioannes Baptista Catuntyrus in Concordia sacramentorum vtriusque Ecclesiæ tract. 1. accusatione 12. dicens oppositum esse hæreticum. Solet pro ista sententia referri M. Petrus Soto lect. 2. de Confirmatione. Sed ibi solum lego, loquendo de dispensatione facta à S. Gregorio, vt Presbyteri confirmarent. *Hæc tamen tanti Pontificis dispensatio, nec trahenda est in exemplum; nec facile improbanda. Certe alij, & plures quidem, aliter egerunt; idque receptum est magis in Ecclesia. Nec in his, quæ non iam certo constituta sūt, debent peius offendi, quasi ideo minus constet nostra religio. Apostoli sequuti sunt, quod dictum est. Quod Gregorius putauit in illo casu se posse dispensare, credendum est Deo non fuisse ingratum. Caterum sequi debemus, quod magis regulare est. Adducto autem testimonio Concilij Florentini, docet non æquè definisse hanc questionem de ministro, ac materiam, & formam. De ministro vero, quod specialiter quandoque factum est, sicut & alia, quæ inquiri possunt, melius est relinquere Deo, & Ecclesiæ, si quando illa videat opus esse ampliori explicatione, & eam legitima authoritate, ac debita inquisitione tradidit. Vbi sententiam non docet, quamuis omnimodam certitudinem oppositæ negat.*

8 Quinto, vt ab ista sententia alij longissime distarent, dixerunt, non solum Presbyteros, sed etiam Diaconos, ex commissione Papæ, posse licite, & valide confirmare: quia ex mandato Papæ, quilibet Clericus potest conferre alteri Ordinem, & sacramentum, quod habet. Ita Glossa in cap. *Manus*. De Consecratione dist. 5. Abbas, & Innocentius Quartus in cap. *Quando*, de Consuetudine. Angelus verbo Confirmatio n. 2.

9 Sententia D. Thomæ est Doctorum communis, & verissima; sed quia non est quoad omnes partes æquè certa, articulatim in sequentibus est explicanda.

§. II.

Solus Episcopus est minister Confirmationis ordinarius; & aliter non valet sacramentum.

10 Dico primo, secundum fidem Catholicam est certum, quod solus Episcopus est minister ordinarius sacramenti Confirmationis. Ita habetur in Concilio Florentino in Decreto Eugenij, cum dicitur. *Ordinarius minister est Episcopus.* Et in Concilio Tridentino sess. 7. can. 3. de Confirmatione definitur. *Si quis dixerit, Sanctæ Confirmationis ordinarium ministrum non esse solū Episcopum, sed quemuis simplicem Sacerdotem; Anathema sit.*

11 Probat D. Thomas art. 11. ex Eusebio Papa in epist. 3. ad Episcopos Tusciæ, & Campaniæ, qui refertur de Consecrat. dist. 5. cap. *Manus* quoque dicente: *Manus impositionis sacramentum magna veneratione tenendum est, quod ab alijs perfici non potest, nisi à summis Sacerdotibus; nec tempore Apostolorum ab alijs, quam ab ipsis. Apostolis legitur, aut scitur per actum esse; nec ab alijs, quam qui eorum locū tenent vnquam perfici potest, aut fieri debet: nam si aliter presumptum fuerit, irritum habeatur, & vacuum; nec inter Ecclesiastica vnquam reputabitur sacramenta.* Est igitur de necessitate huius sacramenti, quod dicitur sacramentum manus impositionis, quod ab Episcopo tradatur.

12 Ratio congruentiæ diuinæ institutionis ab eodem D. Thoma assignatur. Nā in quolibet opere vltima consummatio supremæ arti, aut virtuti referuatur; sicut præparatio materiæ pertinet ad inferiores artifices, superior autem dat formam; supremus autem est ad quem pertinet vsus, qui est finis artificiatorum. Et epistola, quæ à Notario scribitur, à Domino Papa signatur. Fideles autem Christi sunt quoddam diuinū opus (secundum illud 1. ad Cor. 3. *Dei edificatio estis*.) Sunt etiam quasi quædam epistola, spiritu Dei scriptæ; sicut dicitur 2. ad Corinth. 3. Hoc autem Confirmationis sacramentum est quasi vltima consummatio sacramenti Baptismi; ita scilicet, quod per Baptismum edificatur homo in domum spirituales, & conferbitur quasi quædam spiritualis epistola. Sed per sacramentum Confirmationis

firmationis quasi domus ædificata dedica-
tur in templum Spiritus Sancti, & quasi e-
pistola conscripta signatur signo Crucis.
Et ideo collatio huius sacramenti Episcopis
reseruat, qui obtinent summam potesta-
tem in Ecclesia. Sicut & in primitiua Eccle-
sia per impositionem manus Apostolorum,
quorum vicem gerunt Episcopi, plenitudo
Spiritus Sancti dabatur, ut habetur Actorum
8. Vnde Urbanus Primus episc. ad omnes
Christianos de Consecrat. dist. 5. relatus ca-
pite, *Omnes fideles, dicit. Omnes fideles per ma-
nus impositionem Episcoporum, Spiritum Sanctum
post Baptismum accipere debent, ut pleni Christia-
ni inuentantur.*

13 Sed obijcies Summitas capitis, ubi
secundum medicos, est locus rationis, scilicet,
particularis (quæ dicitur virtus cogitativa)
est nobilior fronte; ubi est locus imaginati-
uæ virtutis. Sed simplex sacerdos potest bap-
tizatos ungeri Chrismate in vertice. Ergo
multo magis potest eos Chrismate signare
in fronte, quod pertinet ad hoc sacramen-
tum.

14 Respondetur, quod ut dicit Hugo
de S. Victore to. 3. de Sacram. li. 2. part. 7. c.
3. *Manifestum est, quod primis temporibus omnis
unctio Chrysmatis per solos Pontifices fiebat. Sed
postea, quam institutum est, ut baptizati Sa-
cerdotes in vertice liniat, consignatio tamen fron-
tis solis Pontificibus reseruat. Solus enim Ponti-
fex frontem consignare, & linire potest, & Spiritum
Sanctum tradere. Quamuis autem multi di-
cant S. Clementem instituisse, ut Sacerdos
baptizatum in vertice liniat, ut author Gem-
mæ animæ lib. 3. cap. 106. Guillelmus Du-
randus in Ration. lib. 6. cap. 84. Sed falso id
asserunt, cum S. Clemens solum unctionem
ante Baptismum, oleo, quod Cathecumeno-
rum vocatur, ab Apostolis institutam suo
decreto confirmavit. Cæterum unctionem
in vertice post Baptismum fieri à Presbyte-
ris primus S. Syluester Papa instituit. Vnde
in Pontificali S. Damasi de Syluestro dici-
tur. *Constituit ut baptizatum liniat Presbyter
levatum de aqua, propter occasionem transitus mor-
tis.* Idem dicit Fortunatus lib. 1. de diuinis of-
ficijs cap. 27. & Strabo de rebus Eccles. capi-
te 26. Rupertus lib. 3. de diuinis officijs cap.
16. Et Basilius in Relect. par. 4. cap. 2. n. 22.
& Vericelli de Apost. Missionibus tit. 7. q.
130. lect. 3. num. 26. Post tempora Syluestri,
neque præsentem Episcopo, nisi de Episcopi
licentia, poterat Presbyter linire Chri-
smate verticem baptizati: & de hac unctione
cæremoniali in vertice exponitur decretum
Toletani Concilij Primi can. 20. a Severino*

Binio in notis. Quod Concilium fuit cele-
bratum anno 400. Sed paulo post anno 402.
Innocentius primus episc. 1. cap. 3. ampliorē
dedit facultatē Presbyteris, *ut siue extra Epif-
copum, siue præsentem Episcopo baptizent, possint
verticem baptizati linire; frontem tamen solis re-
seruari Episcopis.*

15 Ad argumentum ergo respondet
D. Thomas art. 11. ad 3. quod sicut Rabanus
dicit lib. 1. de institut. Clericor. cap. 31. rela-
tus de Consecratione dist. 3. cap. 5. *Signatur
baptizatus Chrismate in summitate capitis per
Sacerdotem; per Pontificem vero in fronte, ut in
priori unctione significetur super ipsum Spiritus
Sancti descensio ad habitationem Deo consecran-
dam; & secunda quoque ut eiusdem Spiritus San-
cti septiformis gratia, cum omni plenitudine san-
ctitatis, & scientiæ, & virtutis, venire in homi-
nem declaretur. Nō ergo propter digniorem
partē, sed propter potiorem effectum, hæc
unctio Episcopis reseruat.*

16 Dico secundo, quod Episcopus sit
Confirmationis ordinarius minister, est de
iure diuino, & ex necessitate sacramenti; ita
ut si Presbyter propria auctoritate, illud tē-
ret conficere, sit omnino irritum, & nullum.
Hanc esse immediatē de fide, dicit Suarez dis-
putatione 36. sect. 1. conc. 2. Auerla lect. 5.
conc. 2. Soto vero dist. 7. art. 11. conc. 1. cum
Vualdensi, dicit oppositum esse erroneum.
Nuño autem art. 11. dub. 1. conc. 2. asserit
oppositum esse temerarium, & proximum er-
rori; si non est error.

17 Probat Soto in primis ex Pontifici-
bus Urbano, & Eusebio, verbis relatis a Di-
uo Thoma. Ibi. *Nam si aliter presumptum fue-
rit, irritum habeatur, & vacuum, nec inter Ec-
clesiastica unquam reputabitur sacramenta.* Et
de Consecrat. dist. 4. c. Presbyteris. Et cap. Pres-
byteri. Et 68. dist. can. Presbyteri, & can. Quā-
uis. Idem habetur. Et Innocentius Magnus
Papa Primus cap. 4. suorum Decretorum, di-
cit non solum haberi ex traditione Ecclesiæ;
sed etiam ex historia sacra Actorum 8. nam
baptizati à Philippo confirmati sunt ab Apo-
stolis. Quo testimonio utitur Author qua-
stionum veteris, & noui testamenti apud S.
August. q. 101. Et S. Damasus Papa episc. ad
Leonem, & S. Leo episc. 66. Et Ioannes Pa-
pa in Decreto ad vniuersos Episcopos Ger-
maniæ, & Galliæ, eodem sacro testimonio
eandem veritatem corroborat. Et Innocen-
tius Tertius in c. Quanto, de Consuetudine, ait
quod si Presbyter confirmat, *inaniter id facit,
& sine veritate in effectu.* Idemque ait capite
unico de sacra unctione. Et S. Iudorus libro
2. de origine officiorum. Et Hugo de S. Victo-
re

Victore libro 2. de Sacramentis par. 7. cap. 2.

18 Nec quidquam tollitur efficaciam huic probationi ex eo, quod iam diximus Apostolos illo loco Actuum 8. non ministrasse Confirmationis sacramentum, quia nec eius materia, aut forma vli leguntur: sed potius dedisse effectum sacramenti sine sacramento. Quia vt bene notat Suarez conc. 2. quidquid sit de signo externo, quoad effectum, & vsum, certum est illam impositionem manus Apostolorum habuisse vicem huius sacramenti. Vnde potius sumitur a fortiori argumentum: nam licet in vlu Christianis aliquid forte tunc sit dispensatum, non tamen in ministro, seu conditione, & dignitate requisita in persona illius.

19 Basilius Pontius parte 4. cap. 2. numero 6. asserit, quod sententia asserens Presbyteros valide confirmare; sed illicita; distaret ab errore Hæreticorum, qui æquè valide, & licitè, nulla petita Episcopi licentia, dicunt Presbyteros confirmare, ac posse consecrare corpus Christi. At vero hæc sententia exigit consentum Episcopi, vt licitè Presbyter confirmet ex diuina institutione; non tamen id exigitur vt valeat Confirmatio. Quæ valde distat ab errore damnato in Concilio Constantiensi.

20 Secundo asserit num. 7. quod ea sententia non videtur tuta. Quod probat primo ex antiqua, & perpetua Ecclesie traditione. Ad quam comprobendam expendit verba S. Clemens Romani lib. 3. Const. Apost. cap. 16. Et Canonem 38. & 77. Concilij Illiberitani, & Melchiadis Papæ in epist. ad Episc. Hispaniæ, & Eusebij Papæ epist. 3. Et S. Damasi epist. de Chorepiscopis, qui Presbyteri tantum erant. Et S. Leonis Primi epist. 88. de eisdem. Innocentij Primi epist. ad Decentium cap. 3. cuius verba refert S. Isidorus lib. 2. de Officijs Eccles. cap. 24. Et Ioannis Tertij in epist. 1.

21 Affert etiam testimonia Conciliorum; nempe Hispalensis 2. can. 7. Et Parisiæ sub Ludouico, & Lothario cap. 27. Concilium etiam Florentinum, docet aliquando ex Sedis Apostolicæ dispensatione id concessum Presbyteris exurgenti causa. Sed quod ex dispensatione fit, abique ea fieri non poterat. Ergo Presbyteri, seclusa dispensatione, potestatem non habent consignandi baptizatos in fronte. Concilium etiam Tridentinū sess. 7. can. 3. de Confirmatione, ait. *Si quis dixerit, Sanctæ Confirmationis ordinarium ministrum, non esse solum Episcopum, sed quemuis simplicem Sacerdotem, Anathema sit.* Quod ma-

gis declarat Sess. 23. cap. 4. docēs Episcopos Presbyteris superiores esse, ac Sacramentum Confirmationis conferre, ministros Ecclesie ordinare: atque alia pleraque ipsos posse peragere: quarum functionum potestatem reliqui inferioris Ordinis nullam habent. Sed non solum est illi ita, sed inualida ordinatio sacra, quæ fieret à Presbyteris sine Papæ commissione: ergo non solum est illicita, sed inualida Confirmatio facta à Presbytero. Vnde & can. 7. de Sacramento Ordinis, ait Tridentinū illa sess. 23. vtrumq; coniunxit dicens. *Si quis dixerit, Episcopos non esse Presbyteris superiores, vel non habere potestatem confirmandi; vel eam, quam habent, illis esse cum Presbyteris communem, &c. Anathema sit.* Carent ergo Presbyteri potestate valide confirmandi.

22 Quod & docent SS. PP. Cyprianus epist. 73. ad Iubaianum. Augustinus lib. 15. de Trinitate c. 26. Chrysost. hom. 18. in Acta. Epiphanius hæres. 21. initio. Beda Actuum 18. Isidorus lib. 2. cap. 24. Rupertus Abbas libro 5. de diu. offic. cap. 16. Hugo de S. Victore Miscell. lib. 5. cap. 37. Et lib. 2. de sacramento par. 7. c. 2. Quorum verba refert Basilius cap. 2. n. 19.

23 Sed contra primam conclusionem arguitur ex Sacra Scriptura: nam i. ad Timothæum 4. dicit Apostolus ver. 14. *Noli negligere gratiam, quæ est in te, quæ data est tibi per prophetiam: cum impositione manuum presbyteri.* Quasi munus Presbyteri sit manus impositio, quæ dicitur Confirmatio.

Actuum etiam nono Ananias, qui non erat Episcopus, sed vel Diaconus, vel Presbyter, mittitur ad confirmandum Paulum, cui dixit, imponēs ei manus. *Domine misit me, vt videas, & implearis Spiritu Sancto.*

Tertio obijciunt S. Ignatius epistola 13. & S. Ambrosius lib. 3. de sacramentis capite 2. qui dicunt: *Spirituale signaculum, & septiformem Spiritum Sanctum dari ad inuocationem Sacerdotis.* Et S. Hieronymus Dial. contra Luciferianos ait, baptizatos per manuum Episcopi impositionem accipere Spiritum Sanctum: *Quam obseruationem dicit ex ea auctoritate descendere, quod post ascensum Domini Spiritus Sanctus ad Apostolos descendit, & multis in locis ita factum reperitur ad honorem potius Sacerdotis, quam legis necessitate.* Ergo non est de legis necessitate, quod minister Confirmationis sit Episcopus.

24 Ad primum respondetur, quod vt notat D. Thomas ibi lect. 3. alia littera habet. *Manuum presbyterij.* Et hæc lectio sola nunc habetur in Biblijs correctis iussu Clementis octauo. Vnde illa particula non designa-

signat ministrum, sed modum, seu speciē illius manus impositionis, quæ non fuit sacramentum Confirmationis, sed Ordinis.

25 Retinendo aliam lectionem, respōdet D. Thomas ibi cap. 3. lec. 1. initio, quod Presbyteri intelliguntur cum Episcopis: nō quod sit indistinctio inter Ordines, quantū ad rem, sed quantum ad nomina: quia Presbyter idem est, quod senior: & Episcopus superintendens. Et ideō Presbyteri, & Episcopi quantum ad nomen vocabantur, & Episcopi; & Presbyteri. Idem dicit ibi c. 4. & lec. 3. Et ad Phil. 1. lect. 1. initio. Et Quodl. 3. ar. 17. ad 1. & 2. 2. q. 184. ar. 6. ad 1.

26 Ad 2. respondet Soto disp. 7. ar. 11. §. Secundo adducti, quod illa manuum impositio nullo modo fuit Confirmatio: nā præcessit Baptismum Pauli: & ante Baptismū nullum recipitur sacramentum (nec habemus fundamentum ad affirmandum Deum pro illa vice in hoc dispensasse) sed fuit sanatio cæcitatatis: iuxta verbum Evangelicum: *Super egros manus imponent, & bene habebunt.* Vnde quod ait: *Vt videas;* refertur ad salutē corporalem, quam illi contulit: *Et implearis Spiritu Sancto:* ad Baptismum, quem subinde erat recepturus. Et fortē curatio illa fuit per modum Exorcismi, qui super Energumēnos præcedit Baptismum. Præterquam quod Ananias forsan erat Episcopus. Quia S. Augustinus q. 42. de decem leprosis, ait. *Paulum ad eum fuisse missum, ut illo Sacerdotio, quod in Ecclesia constitutum erat, sacramentum doctrinæ, si deique reciperet.* Vbi Episcopale insinuat Sacerdotium.

27 Patrum autoritates exponit Basilii Pontius cap. 1. nu. 6. & 10. dicens, quod nomine Sacardotis intelligunt Episcopum. Et de S. Ignatio satis constat, quia de Episcopo expresse loquebatur. Nomen enim Sacerdotis olim specialiter accommodatum Episcopis: ut passim videre est in multis Concilijs Toletanis, & in S. Sidonio Appollinari lib. 9. epist. 3. ad Faustū. S. autem Hieronymus tantum indicat sacramentum Confirmationis non esse simpliciter necessarium; & ideō neque passim ab omnibus conferri; sed institutum ad honorem Sacerdotis: eo quod Episcopus, qui principem locum inter Sacerdotes tenet, honoratur, cum illud sacramentum confert baptizatis, veluti qui dam Dux Christianæ militiæ. Quod autem alicubi hoc faciant Presbyteri, intelligendum ex dispensatione Papæ.

28 Contra secundam conclusionem obijcitur, quod cap. Presbyter, dist. 95. & c. *Omni tempore*, de Consecr. dist. 4. (qui sunt Cano-

nes collecti à Martino Bracharenfi Episcopo) dicitur. *Presbyter, præsentē Episcopo non signet infantes; nisi forte ab Episcopo fuerit illi præceptum.* Idem docet Innocentius 1. epist. 1. cap. 6. loquendo de Energumēnis, asserens, quod si non possint ad Episcopum referri, potest Episcopus præcipere presbytero, ut eos confirmet. Item in Concilio Arausicano 1. can. 2. dicitur. *Hæreticos in mortis discrimine positos, si Catholici esse desiderent, si desit Episcopus, à Presbyteris, cum Chrismate consignari placet.* In Concilio Toletano primo, c. 20. statutum est, *Diaconum non Chrismate, sed presbyterum, absente Episcopo, præsentē vero, non, nisi ab ipso fuerit præceptum.* S. Ambrosius ad Eph. 4. ad illa verba: *Dedit quosdā pastores,* & c. ait. *Quod apud Aegyptios illa inuoluerit consuetudo, ut absente Episcopo, presbyter consignaret.* Et Author qq. veteris, & noui testamenti apud S. August. q. 101. ait. *In Alexandria, & per totam Aegyptum, si desit Episcopus, consignat Presbyter.* Ergo non est de necessitate sacramenti Confirmationis, quod minister ordinarius sit Episcopus.

29 Respondet Soto ar. 11. §. Duo autem, hæc intelligi de signatione, quæ Sacerdotes faciunt in vertice: nā in primitiua Ecclesia, neq; illa erat licita presbyteris in præsentia Episcopi, ut habetur in epist. 86. S. Leonis Papæ, & in epist. S. Damasi. Sed Syluester illam concessit, ut ait Hugo de Sacram. li. 2. p. 7. c. 3. *Ne forte, inquit, per absentiam Episcopi, sine manus impositione baptizatum ab hac vita migrare contingeret.* Quo verbo nemo fallatur intelligēs Hugonem, velle illam vñtionem valere pro sacramento Cōfirmationis: quando quidem capite præcedenti dixerat solis Episcopis, Apostolorum Vicarijs, illud sacramentum competere. Sed voluit dicere illud esse permissum, ne sine baptizatus absque villo Chrimatis signaculo decederet. Hæc Soto. Eandem solutionem tradūt Suarez disp. 33. lect. 1. in fine, & multis exornat Basilii p. 4. c. 2. à n. 20. vsq; 28. *Quamuis enim vñtio cæremonialis à S. Syluestro presbyteris concessa fuerit; non tamē ut liceret in præsentia Episcopi, nisi de ipsius licentia.* Vnde S. Leo illa epist. 86. aliàs 88. ait. *Sed neque coram Episcopo, licet presbyteris in Baptisterium intrare; nec præsentē Antistitæ, infantē tingere, aut signare.* Applicatio doctrinæ ad singulas autoritates, apud Basilium videri potest.

**

§. III.

*Ex commissione Papæ simplex Sacerdos
licite confirmat.*

30 **D**ico tertio, ex dispensatione, & cōmitione Papæ, simplices Sacerdotes valide, & licite possunt confirmare. Ita S. Tho. art. 11. ad 1. dicēs, quod Papā in Ecclesia habet plenitudinem potestatis, ex qua potest quædam, quæ sunt superiorū ordinum, committere quibusdam inferioribus; sicut quibusdam Presbyteris cōcedit conferre minores Ordines; quod pertinet ad potestatem Episcopalem. Ex hac plenitudine potestatis cōcessit Beatus Gregorius Papā lib. 3. Epist. 20. in fine, quod simplices sacerdotēs hoc sacramentum cōferrent, quam diu scādālū tolleretur. Attulerat verba D. Gregorij, quæ habentur cap. *Peruenit*, dist. 95. *Peruenit quoque ad nos quosdam scandalizatos fuisse, quod Presbyteros tangere Chrismate eos, qui baptizati sūt, prohibuimus. Et nos quidem secundum veterem usū Ecclesiæ nostræ facimus. Sed si omnino de hac re aliqui contristantur; ubi Episcopi defūnt, ut Presbyteri etiam in frontibus baptizatos Chrismate tangere debeant, concedimus.* Idem docet S. Tho. in 4. dist. 7. q. 3. ar. 1. q. 3. & dist. 25. q. 1. ar. 1. ad 3. & Quodlib. vndecimo art. 7.

31 Est Theologorum cōmunis. Tringenta, & quatuor refert; & sequitur Leander tract. 3. disp. 2. q. 2. & Angelus Maria Verricelli trac. de Apost. Missionib⁹ tit. 7. q. 129. refert Authores quinquaginta sex. Sed non opus est singulos referre, quādo cōstat apud eos esse cōmunem. Imò Soto dist. 7. art. 11. §. *At profecto*, ait, quod, qui de hoc iā modo hesitaret, Ecclesiasticis sanctionibus aduersaretur. Molfesius to. 1. Summæ trac. 4. c. 2. n. 27. dicit hoc esse de fide. Quod etiam docet, & ex professo probat Basilius Pontius in Relec. p. 4. c. 3. n. 11. Quia Eugenius Quartus loquutus est definiendo: quia instructio Armenis fuit post magnam disputationem Patri data. Et in illa continetur compedium orthodoxæ fidei, quam Romana tenet Ecclesia. Et hoc fuit traditum sacro approbante Concilio Florentino: quæ omnia testatur ibi Summus Pontifex. ¶ Nuñō vero q. 72. art. 11. diff. 2. conc. 1. dicit oppositum esse *temerarium*. Et Henriquez lib. 3. c. 6. n. 4. dicit, quod post Concilium Florentinum, non caret temeritate, & est cōtra receptam sententiā Theologorum, & praxim. Et in comm. lit. n. ait. Sana sententia, & certa in praxi est Papam Gregorium rite dispensasse. Quare *temerarium*

est rejicere dispensationē Gregorij Papæ cō integro regno, quasi deceptum fuerit a prudentissimo Pontifice. Et quod opposita opinio hodie sit *temeraria*, ait Suar. disp. 36. sec. 2. in fine, & Verricelli n. 2.

32 Ratio à priori non est alia, quam voluntas Dei, & Christi instituentis. Quæ Ecclesiæ innotuit ex Apostolica traditione, de qua certificamur ex S. Clemente Apostol. Constit. lib. 7. c. 23. & S. Dionysio de Ecclesiast. herar. cap. 5. & quia Concilium Florentinū factum S. Gregorij refert, & approbat: Cum enim dixisset ministrum Sacramenti Confirmationis fuisse Episcopum; subdit. *Legitur tamen aliquando per Apostolicæ Sedis dispensationem, ex rationabili, & urgente admodum causa, simplicem Sacerdotem, Chrismate per Episcopum confecto, hoc administrasse Confirmationis Sacramentum.* Significauit idem Concilium Tridentinū sess. 7. can. 7. de Confirmatione: nulla enim alia de causa dixit ministrum ordinum Confirmationis esse Episcopum, ut insinuaret, quod extraordinarie, ex dispensatione Papæ potest Sacerdos esse minister.

33 Euationes, quæ adhiberi solent argumento desumpto ex facto D. Gregorij relato in cap. *Peruenit*, optimè, & breuiter præcludit Soto illo art. 11. & ideo placet transcribere. Ait namque. Ad hoc vero Durandus aliter respondere non potuit, quam quod D. Gregorius, cum homo esset, & non Deus, et rare potuerit: cui, & Adrianus applaudit. Hoc autem profecto viris Catholicis, ut isti fuere, nauum impingit. ¶ Scotus alia duo cōmunicatur glōsemata. Primum scilicet, quod forsan in primitiua Ecclesia non erat differentia inter Episcopum, & simplicem Sacerdotem. Attamen licet hoc Ambrosius supra citatus, & Hieronymus super epistolam ad Titum dixerit, & refertur Can. *Olī*, dist. 95. Nihilominus ante tempus Gregorij iam erat quiliactio. Item, quia Gregorius in dicto cap. *Peruenit*, eandem insinuat distinctionem, dicens, quod ubi Episcopi defuerint, Presbyteri confirmare possint. ¶ Secunda eius Glōtia est, quod creauit illos Presbyteros Episcopos ad illum effectum. Sed in hoc minus probabilis est. Primo, quia Papa non posset Episcopos ordinare absentes. Secundo, quia non potest eos ordinare ad unū effectum, & non ad omnes: qui enim Episcopus est, omnibus fungitur episcopalibus functionibus. Tertio, quia non solum illis singulariter id cōcessit; sed & alijs, ait, illic pro tempore succedentibus.

34 Adrianus ait, quod forsā non cōmissit illis sacramentum Confirmationis, sed sim-

placē vñtionē. At vero nec solutio hæc sustineri potest: nā cum permiserit chrismare in frōte, id ipsum est cōfirmare: alias nō permisset nisi in vertice capitis. Præsertim, quod permittit id ipsū, quod antea prohibuerat, scilicet, Confirmationē. ¶ Alij dicunt, quod id tantū permittit rāquā impunitū ad vidandum scandalū, vt meretricium. Sed neque hoc vllā habet veritatis effigiē: nā tunc illos fefelisset. Quare certissimum est id fecisse ex plenitudine potestatis. ¶ Sed vt rē cōcludamus, litē iam synodus Florentina dirimit, approbās auctoritate Apostolicæ Sedis, posse sacramētum hoc simplici sacerdoti cōmitti. Qua propter licet Scotus, & Durādus, & alij, qui prædictam Synodum antecesserunt, illam vtcumque opinionē defendere potuerint; mirandū tamen est de Adriano quomodo Decretū illud non legerit. Est ergo iam, nō solum opinio; verū & Ecclesiæ sanctio. Hæc Soto. Videatur Suarez lect. 2. conc. 1.

35 Nec solus S. Gregorius, sed alij Pontifices post ipsum, eadem potestatis plenitudine hoc ipsum concesserunt. Siquidē Leo Decimus in Bulla tertia apud Rodericum, concedit Fratri Ioāni Clapiō, & Fratri Francisco de Angelis, in terris Infidelium in casu necessitatis (Episcopis in Prouincia non existentibus) Cōfirmationis sacramentum, & ordinationes, vique ad Minores Ordines ministrare. Et Adrianus 6. in Bulla prima, apud Rodriguez tomo secūdo, ad Carolum Quintum Romanorum, & Hispanorum Regē, pro cōuersione Indorū, Prælati Fratrum Minorum amplissimā concedit auctoritatem: & n. 9. exprimit, quod præfata auctoritas extendatur etiam quoad omnes actus Episcopales exercendos, qui non requirunt ordinem Episcopalem: donec per Sedem Apostolicam aliud fuerit ordinatum. Similia concessisse Gregorium Tertiumdecimum pro Indijs testantur Henriquez lib. 3. c. 6. n. 4. lit. n. & Suarez to. 3. in 3. p. disp. 36. sec. 2. §. Hæc vero expositio. Petigianus in 4. dist. 7. q. 1. art. 13. Vincentius Candidus Apostolici Palatii Magister to. 3. disq. 1. ar. 10. dub. 5. Item idē Greg. 13. ex sententia Sacræ Congregationis concessit vt Abbates, qui asserunt se habere priuilegium confirmandi à Sede Apostolica, id agant cum consensu Ordinarij, vt testantur ex Armendariz, Barbosa de potestate Episcopi Allegat. 30. n. 5. & Verricelli q. 129. nu. 6. qui, & notat, quod Concilium Senonense in Decretis morum c. 38. supponit Abbates posse confirmare ex priuilegio Sedis Apostolicæ. Auerſa etiam q. 72. sec. 5. conc. 3. docet, quod in Italia Abbas Sanctæ

Barbaræ Mātuanus facultatē à Sede Apostolica habere dicitur hoc sacramētū ministrandi. Et Sacra Congregatio Cardinaliū interpretum Concilij Tridētini circa sec. 7. declarauit, posse ex Priuilegio Summi Pontificis hoc sacramētum etiam ab Abbatibus quibuldā ministrari. Admonet tamen Azor to. 2. lib. 5. c. 1. q. 6. nō debere, nec solere Pontifices in hoc facile dispēsare, sed solum pro Regionibus Infidelium, in quibus rari sunt Episcopi.

36 Hinc deducunt Cardinalis de Lugo lib. 1. respōtorum Moralium dub. 6. & Verricelli dicto trac. de Missionib⁹ tit. 7. q. 129. n. 10. quod licite, & conuenienter possit Sūmus Pontifex cōcedere, vt in quibuldā Prouincijs Indiarum, in quibus Episcopi non inueniuntur, sacerdos confirmet, adhibito tamen Chrismate ab Episcopo benedicto. Et præsertim quoad Iapones id rogant, & tuadent Manuel Sarmiento, & Mendoza tract. de Militia Euangelica c. 20. & seq. & Solorçanus de Gubern. Indiarum to. 2. lib. 3. c. 18. n. 32. & 35. Quia ad conuenientiam talis cōcessionis non requiritur necessitas simpliciter, & absolute huius sacramenti; cū eius susceptio non sit de necessitate salutis: sed sufficit, quod talis cōcessio necessaria existimetur, vt incolæ alicuius Prouinciæ non careāt hoc sacramento ex defectu ministri. Præsertim, quod simili causa, imo & maiori cū necessitate, id concesserint Pontifices numero præcedenti relati. Et in Neophitis, urgente persecutione, & consortio Infidelium, est specialis indigētia ad perseuerādum in fide suscepta: quia vt ait Melchiades Papa epist. ad Episc. Hispaniæ. In Baptismo regeneramur ad vitam, post Baptismū cōfirmamur ad pugnā; in Baptismo abluimur, post Baptismum roboramur.

37 Sed arguit Durand. illa q. 4. n. 10. vť que ad 21. quia ex institutione Christi solus Episcopus est minister Cōfirmationis: ergo nullo modo simplex sacerdos ex commissio-
ne Papæ potest hoc sacramētum conferre. Antecedens constat, quia si Christus id non instituisset, quāuis Ecclesia id prohibuisset, aliter factum teneret; quamuis faciēs peccaret. Consequentia vero probatur: quia de integritate cuiuslibet sacramenti sunt materia, & forma, & minister. Sed Papa nō potest mutare circa formam sacramentorum, vel circa materiam: ergo nec circa ministrū. Igitur aut simplex sacerdos ex diuina institutione est minister Cōfirmationis; & tunc absque cōmissione Papæ potest eā cōferre: aut non est minister, sed solus Episcopus: & tūc ex quacumque cōmissione nihil potest. Sequendo,

cundo, Papa nequit facere, quod non sacerdos consecret corpus Christi, aut à peccatis absoluat, quia solis Presbyteris hoc Christus facere concessit: ergo si solis Episcopis concessit confirmare, etiam ex commissione Papæ alij non valent confirmare.

38 Secundo, dispensare illa sacramenta; quorum actus respiciunt corpus mysticum, aut conuenit Papæ, & Episcopis ratione iurisdictionis; aut ratione consecrationis. Nō ratione iurisdictionis: quia cum Papa electus, & Episcopus confirmatus habeant plenā iurisdictionem antequam sint consecrati, possent tunc hæc sacramenta dispensare, seu conferre: quod falsum est. Ergo non conuenit eis ratione iurisdictionis, sed consecrationis. Sed ea, quæ consecrationem recipiunt, non consecrato committi non possunt, ut habetur cap. *Aqua*, quod est penultimum, de *Consecratione Ecclesie, vel altaris*. Ergo Papa, vel Episcopus non possunt committere non Episcopo, quod possit talia sacramenta conferre.

Tertio. Sicut in Baptismo confertur potestas suscipiendi sacramenta, sic in Ordine confertur potestas dispensandi ea. Sed Papa non potest facere, quod non baptizatus suscipiat sacramentum verum. Ergo non potest facere, quod non ordinatus illa ordinatione, qua quis accipit potestatem dispensatiuam Confirmationis, vel Ordinis, possit hoc sacramentum conferre. Mirum enim esset, si aliquis posset in actum respectu cuius non habet potestatem. Secundum autem D. Thomam art. 5. & 6. Character Ordinis, & Baptismi sunt potestates suscipiendi, vel conferendi sacramenta. Ergo sicut sine potentia passiuā collata per Baptismum, non valent alia sacramenta, ita sine potentia actiuā data per consecrationem Episcopalem valent ministrare sacramenta, quæ hanc consecrationem exigunt.

39 Hæc, & alia Durandi argumenta sigillatim diluit Paludanus q. 4. a. n. 33. usque 50. sed præcipue n. 36. & Soto art. 11. §. *Respondetur ergo* docent, quod non eadem est de terminatio, à Christo facta, sicut nec in materia, & forma, ita nec in ministris sacramentorum. Ex traditione ergo diuina, vsu Ecclesie, factis Pontificum, & communi doctrina Theologorum, nobis nota, asserimus Christum pro ministro essentiali huius sacramenti instituisse Sacerdotes abstrahendo, quod sint Episcopi, vel simplices Sacerdotes; pro ministris ordinarijs, instituit Episcopos, pro ministris ex commissione Papæ, simplices Sacerdotes. Pro suscipiendis autem alijs sacramentis, non dedit potestatem nisi baptiza-

tis; nec potestatem consecrandi, & absoluendi, nisi Sacerdotibus: quod ex Sacra Scriptura, & traditione suo loco ostenditur. Vnde in his, quæ ex voluntate libera Dei pendent, non probata simili institutione, non bene deducitur similis facultas. Per quæ facile omnia argumenta euanescent. ¶ Alio modo Basilius p. 4. c. 6. n. 6. explicat Christi institutionem, dicens, quod instituit Christus, ut ex vi ordinationis, & consecrationis, Episcopus in actu primo, proximè esset minister necessarius huius sacramenti, à nullius dispensatione, vel licentia dependens: At Presbyter est ex eadē institutione in potentia quadam remota ad confirmandum, ex vi sua ordinationis, & in potentia proxima constituitur per dispensationem superioris legitimi. Et ideo nullo modo pertinet ad potestatem iurisdictionis, ut male asseruit Phillippus Faber in 4. dist. 7. disp. 27. cap. 3. n. 32.

40 Addit Soto sol. ad 5. negandum esse eadem ratione posse Episcopum functionē Confirmationis suo Presbytero committere: nam hoc pertinet ad plenissimam potestatem iurisdictionis vniuersalis Ecclesie, cui soli Christus rem tanti momenti commisit. Papa autem, sicut & generale Concilium eius auctoritate indictum, eadem vniuersalem Ecclesiam repræsentat. Ex quo fit, ut Papa electus antequam sit in Sacerdotem ordinatus, licet nequeat confirmare, posset tamen eandem functionem simplici Sacerdoti committere. Quod, & communiter notat nostræ sententia: Authores. Vnde Nuño, & Serra ad 3. ait, quod Papa rite electus, antequam sit sacerdos, licet non possit confirmare, quia confirmatio est actus Ordinis; potest tamen potestatem confirmandi simplici sacerdoti committere: quia ista commissio est solum actus iurisdictionis. Sicut Episcopus electus, & confirmatus à Papa, nondū tamen ordinatus sacerdos, potest Sacerdoti dare facultatem audiendi Confessiones, quas ipse audire nequit.

§. IV.

Nec Papa Diacono; nec Episcopus Presbytero, potest committere ut valide confirmet.

41 Dico quarto, nullus non Sacerdos, etiam Diaconus Cardinalis, etiam ex commissione Papæ, validè potest sacramentum confirmationis ministrare. A fortiori hoc docent cap. *Quando*, de *Consuetudine*; & Eusebius Papa epist. 3. ad Episcopos Tusciæ, relatus cap. *Manus quoque*, de *Consecr.* dist. 5. Docetq; D. Th. in 4. dist. 7. q. 3. ar. 1. q. 3. dicens, quod *promouere ad illas perfectiones, quæ non respiciunt corpus Domini verum, sed solum corpus mysticum, potest à Papa, qui habet plenitudinē potestatis Pō-*

rificialis, cōmitti Sacerdoti, qui habet actū summū super corpus Domini verum: Non autē Diacono, vel alicui inferiori, qui non habet perficere corpus Dñi veri: sicut nec absolueret in foro pœnitentiæ.

42 Suarez disp. 36. lec. 2. conc. 2. dicit rem esse certam: quia ex Christi institutione agnoscimus Cōfirmationis ministrum ordinarium esse Episcopum, vt Concilia definit: & quod solus Sacerdos est in potentia vt ei possit cōmitti hoc ministerium per Pontificem summum: hæc enim sola exceptio constat nobis traditione: quæ non potest firma; aut probabili autoritate ad inferiores extendi.

43 Idē probat Nuño art. 11. diffic. 2. cōcl. vlt. quia numquā fuit facta talis dispensatio in Ecclesia. Vnde hæc est cōmunis sententia inter omnes Doctores Scholasticos. Cōgruentiaque D. Th. optima est: quia non expediret vt ille, qui non habet potestatem supra corpus Christi verum, habeat potestatem supra corpus Christi mysticum; eo quod omnis potestas, quæ est supra corpus Christi mysticū, oritur ex potestate, quæ est supra corpus Christi verum. Et ideo, qui nō est sacerdos, nullū sacramentum potest conficere (excepto Matrimonio, quod contrahentes habet pro ministris: & Baptismo, propter eius maximā necessitatem.) Cū igitur Cōfirmatio sit sacramentū, & valde perfectum, non fuit conueniens, quod perficeretur à nō sacerdote. Omnesque congruentiæ assignatæ propter quas collatio huius sacramenti ordinariè reseruat Episcopis ob summam potestatem, à fortiori ostendunt, quod extraordinariè, & dispensatiue, nō nisi Presbyteris cōmitti valet.

44 Dico quinto, Episcopi non possunt cōmittere Presbyteris vt confirmet, non solū quia id est, à summo Pōtifice sibi reseruatū; sed quia iure diuino id est irritū, & inane; nisi Presbyteri confirmet ex cōmissione Papæ. Planè sumitur ex D. Thom. locis citatis numero 30. quia vt probet hoc posse concedere Papam, recurrit ad plenitudinem, & eminentiam potestatis: quæ est in solo Romano Pontifice Christi Vicario. Quare ita tenent Paludanus in 4. dist. 7. q. 4. n. 20. & Soto art. 73. ad 5. Victoria. n. 49. Candidus to. 3. disq. 1. ar. 10. sub. 10. & Authores cōmuniter, vt multis relatis, ostendunt Diana p. 8. tract. 1. resol. 5. Verriceli de Mission. tit. 7. q. 130. referens triginta sex Authores. Bonacina disput. 3. punct. 2. n. 8. Leander tract. 3. disp. 2. q. 3. Imò Valentia to. 4. disp. 5. q. 2. punct. 1. oppositam sententiam vocat *singularem, & temerariam*. Licet id dictum esse sine fundamento, cōtendat Basilius parte 4. cap. 4. n. 4.

45 Probat in primis, quia in Decreto Eugenij Quarti, vt specialis prærogatiua Sedis Apostolicæ refertur, quod per eius dispensationem aliquādo simplices sacerdotes confirmarent, clarè insinuans, nec concessū fuisse id ab alijs Episcopis, nec si concederetur, factum teneret. Secundo, idē ipsi fatentur, quod benedicere, & consecrare Chrisma, solis competit Episcopis, quia traditione habemus nūquam alijs fuisse concessum. Ergo cum numquam legatur Presbyteros ex Episcopis iussione confirmasse; sed tantum ex Sedis Apostolicæ dispensatione; signū est, quod ex Christi institutione habetur, quod solus summus Pontifex, ob suæ plenitudinem potestatis, possit constituere Presbyterum ministrum extraordinarium Confirmationis. Sicut solus summus Pontifex, non verò alij Episcopi, potest committere Presbytero vt conferat minores Ordines.

46 Tertio probatur ex Innocentio Tertio, cap. Quarto, de Consuetudine, vbi expresse prohibet presbyteris Constantinopolitanis (non assignat, quoad hoc, discrimē inter Græcos, & Latinos) sacramentum Confirmationis ministrare: quamuis se antiqua consuetudine defenderent: quam esse erroris fundamentum, & ad excusandas excusationes in peccatis, & ea diuturna consuetudine, ait peccatum nō minui, sed augeri. Cōstat autem, quod non allegabant consuetudinem, quod Presbyteri Latini confirmarent: quia talis consuetudo, vel non erat; vel non erat diuturna. Ergo adhuc loquendo de Presbyteris Græcis, reprobat, quod confirmet.

47 Item Innocentius Quartus in Epist. ad Episc. Tusculanum, Apostolicæ Sedis Legatum in Regno Cypri, quam affert Quaranta verbo *Græcorum ritus*, in §. 4. ait. *Soli autē Episcopi consignent Chrismate in frontibus baptizatos: quia huius vñctio nō debet, nisi per Episcopos exhiberi: quoniam soli Apostoli, quorum vices gerunt Episcopi, per manus impositionem, quæ Confirmatio, vel frontis Chrismatio representat, Spiritum Sanctū tribuisse leguntur*. Loquiturq; de Episcopis, & Presbyteris Græcis in Regno Cypri commorantibus. Quare nullam admittit expositionem. Dicere autem Apostolicæ Sedis Legatum Decretum hoc non publicasse (vt respondet Basilius p. 4. c. 5. n. 14.) qua facilitate dicitur, rejicitur: quia Naldus, & Quaranta, Bullam non referrent, nisi esset publicata. Nec ponetur Bulla in Bullario cōmuni, vbi nulla Bulla non publicata refertur. Constat autē hanc Bullā Innocentij Quarti, haberi to. 1. & est 14. huius Pōtificis in editione Lugd. anni 1655. fol. 126.

48 Clemens etiam Octauus in Constitutione 34. quæ habetur to. 3. Bullatij folio 46. statuit, quod *Presbyteri Græci baptizatos Chrismate in fronte non consignent.* Et §. 1. ait. *Episcopi Latini, infantes, seu alios baptizatos à Presbyteris Græcis, de facto Chrismate in fronte consignatos, confirmant, &c.* Et §. 4. in fine. *Si Episcopi Latini Græcum aliquem ordinare voluerit, qui à Presbytero Græco in Baptismo Chrismate in fronte de facto fuerit consignatus, debet illi antea confirmare, saltem sub conditione, &c.* Si autem Episcopi possent committere Presbyteris vt valide confirmarent, non præcipere Summus Pontifex iterum confirmare; sed prouidisset dumtaxat, ne infuturum à Presbyteris confirmarentur.

Præterea Patres Concilij Florentini in Sess. 25. supponebāt tamquam certum, non posse Presbyteros ex sola cōmissione Episcopi confirmare; alioquin nō proposuissent Græcis eam quæstionem: *Cum non Episcopi, sed Sacerdotes, inungant Sacro Oleo?*

§. V.

Soluuntur argumenta: & exponitur, an Presbyteri Græci valide confirment

49 Sed obiecit Martinus Ledesma. Nam quidquid potest Papa in tota Ecclesia, potest Episcopus in sua Diocesi; dummodo non expectet ad diffinitionem dogmatum fidei; neque ad vniuersale regimē Ecclesiæ; nec ut potestas Episcopi lege vniuersali, aut decreto Papæ coarctata. Ergo seclusa Pontificis prohibitione, & solo iure diuino attento, potest Episcopus cōmittere Presbytero vt confirmet. Quia quod raro id fiat in hac necessitate occurrente, non expectat ad vniuersalem regimē totius Ecclesiæ.

Respondet Valentia assumptum esse falsum; alioquin Episcopi possent dogmata fidei diffinire. Vel tolum est vera, si intelligatur esse vera de his, quæ potest Pontifex in tota Ecclesia per vsum Ordinis, & Consecrationis Episcopalis, quam cum alijs Episcopis communem habet. Suarez etiam disp. 36. lec. 2. §. *Secunda pars.* Dicit hoc fundamentum esse nimis falsum, & improbabile.

359 Bene tamen id reiecit Basilius p. 4. cap. 4. au. 6. & 7. Quia illam propositionem tradit lex iuris interpretes, & septē Theologi, quos ibi refert. Eoratio videtur manifesta; quia Episcopus est pastor Ordinarius in sua Diocesi, licet Pontifex in toto Orbe; quamuis illi subiectus Ergo in his, in quibus Pontifex non limitat eius iurisdictionem, habet potestatem ordinariam. Quæ est cōmu-

nis doctrina Authorū, quos retuli, & sequutus sum c. 4. Theol. Mor. q. 3. n. 11. Quamuis dixerim excipiēdas res arduas, & eas quæ ad cōmunem gubernationē Ecclesiæ expectāt.

51 Deinde, dispensatio in votis non pertinet ad consecrationē, sed ad iurisdictionē; siquidem competit ante consecrationē. Et tamen potest Episcopus in omni voto dispensare, nisi referretur aliquod votum. Item Episcopi olim varia impedimenta Matrimonij constituerunt, iuxta Victoriam, & Basiliū vbi supra. Et lib. 6. de Matr. c. 1. n. 12. Olimque poterant Episcopi in suis Diocētibz Religionēs approbare, de quo ipse lib. 7. de Matr. c. 11. §. 1. 2.

52 Alter ergo respondetur quod Episcopi in sua Diocesi non possunt res arduas, quia res difficiles, & negotia ardua Christi Vicario sunt reseruata. Item, quæ expectant ad regimē totius Ecclesiæ, supremo Pastori totius Ecclesiæ reseruantur. Ritus autem sacramentorum, præcipue circa ministrū, qui ex Christi institutione essentialiter exigitur ad sacramētū, pertinet ad regimē vniuersale. Et ideo nullius Episcopi autoritate variari potest: quia est contra ius diuinū; & contra vniuersalē Ecclesiæ consuetudinē, & cōtra statutū Concilij Tridentini Sess. 7. de Sacramētis in genere can. 13. vbi dicitur. *Siquis dixerit receptos, & approbatos Ecclesiæ Catholicæ ritus, in solemnibus sacramentorum administratione, adhiberi consuetos, aut cōtemni, aut sine peccato à ministris, prohibito, committi, aut in nouos alios per quemcumque Ecclesiarum Pastorem mutari posse, Anathema sit.*

53 Secundo opponunt Armachanus, Ledesma, & Basilius, motem Armenorum; & Græcorum apud quos Presbyteri sacramentum Confirmationis exhibent. Respondet Vualdenſis to. 1. c. 104. & Franciscus Turrinus lib. 3. Const. S. Clem. c. 16. & Stephanus Durandus lib. 1. de rit. Eccl. c. 20. n. 12. & Sotodist. 7. art. 11. §. *Postremo.* Armachanus, non bene huc citari morem; nam Guido Carmelita inter errores Armenorum, Viceſimū primū eū cōmemorat, quod sacramētū Cōfirmationis, & Extremæ Vnctionis negant.

54 Secundo respondet Soto, quod si talem habet morem, vt August. & Ambrosius de Ægyptijs referūt, non perficiunt sacramētum. Neque hoc mirū est, cū alijs multis sint erroribus complicati. Eorum enim abulum notauit Gregorius cap. *Perueni,* ad Ianuariū Episcopum Constantinopolitanum: cū quibus ad euitandū scandalum dispensauit. *Qua quidem forsan dispensatione huc, & que contra Romanum decretum vtritur.* Hæc Soto.

55 Quæ videntur consona relatis Decretis Innocentij Tertij, & Innocentij Quarti, & Clementis Octauj. Item Gregorius Tertiusdecimus, vt refert Thomas à Iesu de conuersione omnium gentium lib.7. cap.7. tit. de Confirmatione, in Synodo Romæ celebrata, respōdit Maronitas, qui Ecclesiæ Hierosolimitanæ subsunt, iterum debere confirmari, si à Presbyteris sint confirmati.

Imò Suarez disp.36. sect.2. contendit, quod nunquam in Catholica Ecclesia fuit talis consuetudo, quod Episcopi concederent simplicibus Sacerdotibus facultatem confirmandi.

56 Hæc tamen omnia latè impugnat Basilius Pontius in Relect. de Confirmatione parte 4. cap.4. à num.8. vsque ad 14. inde curans deducere dispensare posse Episcopos cum Presbyteris vt ministrent Confirmationem, nisi id libi Papa referuasset. Totoque capite quinto deducere conatur Græcorum consuetudinem esse antiquissimam: quia S. Dionysij auctoritate lib. de Eccles. hierarch. cap.5. constat, quod est introducta, & accepta ab Apostolis. Approbataque in Concilio Florentino sess.25. nam cum hæc quæstio esset proposita sexto loco. Ibi additur. *Hæc à Latinis obiecta, Mitylinensis canonice omnia, legitimeque dissoluit: præterquam duas, de quibus Papa significauit Imperatori; cur scilicet, Matrimonia dirimantur, & Patriarcha non eligatur.* Et S. Antoninus, qui Concilio interfuit, refert, quod *Græci in ritibus suis, qui non important Hæreses; licet rationabiliores sint ritus Ecclesiæ Occidentalis, siue Romanæ, fuerunt permisi manere.*

57 Item Petrus Arcudius de sacramentis Ecclesiæ Orientalis lib.2. cap.15. §. Non placet. Et Angelus Maria Verricelli de Apostolicis Missionibus to.1. tit.7. q.131. dicunt certum esse hodie Presbyteros Græci ritus, præsertim in Oriente, valide, & licite confirmare posse, ex delegatione expressa, vel tacita Romani Pontificis in Concilio Florentino. Addit tamen, quod Græci Presbyteri in Italia commorantes, non possunt nec licite, nec valide confirmare: quia id illis expresse prohibuit Clemens Octauus 31. Augusti Anni 1595. quam Bullam referunt Arcudius lib.2. capit.16. in fine. Et Thomas à Iesu de Conu. omnium gentium lib.6. parte 2. cap.7. Imò habetur in Bullario Magno, vt retulimus n.48. Imò addunt, quod si in aliqua Ciuitate Bulla non fuit publicata, vel non fuit vsu recepta, valide confirmarent: quia ex benigna Summi Pontificis mente præsumendum est, nolle ipsam reuocare facultatem

confirmandi, concessam ab Eugenio Quarto Græcis Presbyteris, donec in Prouincia eius Bulla publicetur, & vsu recipiatur.

58 Cæterum, quia concessio Eugenij Quarti non affertur specialis, & specifica: & alij Summi Pontifices nominatim, & vniuersalissime pro Latinis, & Græcis, vbique degentibus, talem consuetudinem vt abusum, & erroris fomentum, reprobant; ideo ius clarum est, quod nisi adsit consensus Pontificis inualide à Presbyteris sacramentum ministratur. Factum autem est satis dubium, & mihi ignotum, an talis consensus adsit. Nec in dubio facile adesse præsumitur pro Græcis, de quibus S. Bernardus libro tertio de Consideratione. *Ego addo, & de pertinacia Græcorum, qui nobiscum sunt, & non sunt, iuncti fide, pace diuisi. Quamquam & in fide ipsa clauderint à semitis rectis.*

59 Tertio opponunt auctoritatem S. Clementis Romani lib.7. Apost. Const. cap.23. dicentis. *De Baptismo autem Episcopo, aut Presbyter, iam ante constituimus, ac nunc rursus dicimus: Vnges prius Oleo Sancto, deinde baptizabis aqua; postremo signabis unguento Chrismatis, vt sit oleum unctionis participatio spiritus: aqua symbolum mortis, unguentum Chrismatis, sigillum passionis.* Ergo ad Presbyterum baptizantem pertinet signare Chrismate baptizatum, ei que conferre Confirmationis Sacramentum ex delegatione Episcopi.

Posset respōderi sensum esse, quod Presbyter baptizet; Episcopus vero ungat antea oleo Catechumenorum, & deinde baptizatum Chrismate cōfirmet, prout expresse tradit idem S. Clemens lib.3. cap.16. dicēs. *Tu igitur Episcopo unges Oleo Sancto caput eorum, qui baptizantur, siue viri sint, siue mulieres, in typum spiritualis Baptismi.* Deinde aut tu Episcopo, aut Presbyter tuis, qui sub potestate tua est, facta super eos nominatim sacra inuocatione Patris, & Filij, & Spiritus Sancti, baptizauit. Postea Episcopus baptizatos Chrismate ungat. Unde Basilius Pontius parte 4. cap.2. nu.4. & 8. & nu.28. dicimus ex tribus actionibus quartum meminit S. Clemens, aliquas pertinere ad Episcopum, & Presbyterum, aliam ad solū Episcopum: & ideo accipiendas esse iuxta distributionem accommodam. Imò perpēdum est, quod S. Clemens in prioribus verbis, cum agit de Baptismo, coniungit Episcopum, & Presbyterum; non tamen cum agit de Confirmatione.

Sed contra est, quia, vt ex contextu patet, S. Clemens lib.7. loquitur quando Presbyter ablente Episcopo baptizat: & tunc idem baptizat, & confirmat. Alit enim. *Episcopo,*

pe, aut Presbyter, unges prius Oleo Sancto, deinde baptizabis aqua, postremo signabis. Ergo nisi vis verbis inferatur, tres isti actus ab eadem persona Presbyteri præstandi sunt. At vero lib. 3. aperte loquitur quando Presbyter baptizat præsentem Episcopo, tunc utique Episcopus, qui est ordinarius minister Confirmationis, debet signare.

60 Quinque Expositiones huius auctoritatis refert, & impugnat Verricelli de Missionibus tit. 7. q. 130. lect. 2. à nu. 7. vsque ad 13. Et sect. 3. num. 26. respondet, quod cum presbyteri ante S. Syluestrum, neque verticem ceremoniali Chrismatis unctioe linire possent, quomodo putandum est S. Clementem Romanum lib. 7. cap. 23. Concilium Toletanum 1. can. 20. dedisse facultatem ungeri frontem, & confirmandi? Ergo S. Clemens Romanus intelligi debet de unctioe Chrismatis faciendâ per Episcopum. Alioquin si S. Clemens id concessisset Presbyteris, non fuisset id primo concessum à S. Syluestro, ut iam supra diximus. Neque Innocentius Primus, Leo Primus, Melchisedech, Urbanus Primus, & Eutychius Papa epist. 3. id seuerè prohibuissent Presbyteris, quibus id concessisset S. Clemens Romanus.

§. VI.

Utrum Religiosi in Indijs possint confirmari?

61 Sed inquires, utrum nunc Regulares Sin nouo Orbe habeant à Sede Apostolica priuilegium confirmandi, in absentia Episcoporum?

Affirmant Ioannes à Cruce lib. 2. de statu Relig. cap. 5. dub. 1. conc. 4. & dub. 9. cœ. 2. Quintanadueñas to. 1. tract. 2. singulari 5. & 6. & Pellizarius in Man. Reg. t. 2. tract. 8. cap. 4. n. 88. afferunt aliqua ex priuilegijs relatis §. 3. n. 35.

62 Negant tamen Regulares Missionarios habere priuilegium confirmandi; sed quæ concessa sunt priuilegia, afferunt fuisse personalia, atque adeo cum persona extincta, & incommunicabilia, Thomas à Iesv, de conuersione omnium gentium in fine, in Compendio priuilegiorum, verbo Confirmatio. Miranda in Manuali Prælatorum to. 1. q. 44. artic. 2. in fine dicens. Se in nullo compendio Priuilegiorum aliquod priuilegium quoad Confirmationis sacramentum legisse. Vide tur colligi ex Arcudio lib. 2. de Sacram. Ecclesiæ Orientalis c. 15. §. Nec defuerunt. Suarez to. 3. in 3. p. disp. 36. lect. 2. Sarmiento de

militia Euangelica c. 20. Solorzano de Iure Indiarum tom. 2. lib. 3. cap. 18. nu. 31. ut refert; expendit, & sequitur Verricelli de Missionibus tit. 7. q. 132. per rotam. Quia non legimus Religiosos, qui in Indijs, & in Iapone plures conuerterunt ad fidem, vfos fuisse huiusmodi priuilegio: quamuis regiones fuerint remotissimæ, & Episcopis multis annis caruerint. Non est autem verisimile, quod tot viri sanctissimi, & doctissimi, si tale priuilegium haberent, eo vsi non fuissent: cum enim hoc sacramentum det vires ad confitentiam fortiter fidem coram tyranno, nulli est maior eius necessitas, quam in ijs locis, vbi frequenter feruet persequutio. Quotidie etiam Sacra Congregatio de propaganda fide, Missionarijs largitur multa priuilegia: præsertim consecrandi altariola, & Calices. At priuilegium confirmandi fere nunquam. Quod ipse, inquit Verricelli, testari possum, ex multis priuilegijs Missionariorum, quæ sæpè vidi.

63 Nec obstant Priuilegia relata, siquidem omnia fuerunt personalia. Nam Ioannes Vigessimus Secundus solum communicat priuilegia: ijs, qui cum dictis fratribus transire voluissent. Quare solum communicat priuilegia illis determinatis socijs eorum fratrum, ad quos litteræ nominatim dirigit. Leo Decimus nominatim priuilegium concedit Fr. Ioanni Clapion, & Fracisco de Angelis, ad eorum vitam, ac aliorum quatuor ab ipsis deputandorum. Quando autem in priuilegio nominatur persona, præsumitur personale; nisi aliæ graues urgeant cõiecturæ. Alexander cons. 86. vol. 1. Ancharanus cons. 327. n. 2. & 7. Personale autem priuilegium vni, vel pluribus Religiosis concessum, non communicatur alijs, neque eiudem Ordinis Religiosis. Portel de dubijs Regul. verb. Priuilegium n. 21. Pellizarius tom. 2. tract. 8. cap. 1. lect. 3. n. 44. Lezana verbo Priuilegium nu. 4.

64 Bulla etiam Adriani sexti in ea generali concessione, non comprehendit sacramentum Confirmationis: nam in generali concessione non veniunt, quæ sunt specialiter nota digna; nisi fiat de eis specialiter mentio. Neque concessio generalis comprehendit in specie prohibita; sicut est prohibita presbyteris Confirmatio. Neque in generali concessione veniunt, quæ difficiliter concedi solent. Craueta cons. 387. n. 13. Præterquam quod cum verba dubia sint, non poterit Missionarius cum dubia potestate ministrare sacramentum, præsertim non necessarium simpliciter ad salutem. Quare ita omni-

nino practicandum, & consulendum. Expedit tamen, quod pro aliquibus remotissimis regionibus hæc facultas Religiosis à Sede Apostolica concederetur, vt iam diximus num. 36.

§. VII.

Quid requiratur vt Episcopi licitè ministrent Confirmationem?

65 **C**ertum est apud omnes, quod Episcopi iure diuino tenentur administrandum sacramentum Confirmationis sibi subditis. Quod notant Syluester verbo Confirmationis num. 2. Et Nuño ar. 8. dub. 3. conc. 1. Et Suarez disp. 3. 2. sect. 2. & alij, quos refert Leander trac. 3. disp. 2. q. 7. Vnde peccaret mortaliter si longè tempore huius sacramenti ministracionem omitteret, quia priuat oues, quas pascere tenetur, vtilitate maxima, & oportuno, & aptissimo remedio ad conferuandam fidem, & gratiam, & cã augendam.

66 Addunt Barbosa de potestate Episcopi Allegat. 30. n. 10. & Castrus Palas tractatu 20. puncto 9. num. 13. obligatum esse Episcopum ad loca præcipua suæ Diocesis gratia conferendi Chrismatism accedere: quia si solum in Cathedrali ministraret Confirmationem, plures ex Diocesi sine hoc sacramento remaneret. Præcipue in Episcopatibus Hispaniæ, quorum quilibet tot populos, adeo inter se distantes, complectitur. Debet ergo ad loca, saltem præcipua accedere, quo regulariter omnes confluere commode possint. Nec tenentur confirmandi, aut eorum curam gerentes, nec Ecclesiarum rectores ad Episcopi expensas: quia vt huic, & alijs obligationibus pastoralibus Episcopi satisfaciât, solutione decimarum à populo aluntur.

67 Ex dictis autem de sacramentis in genere q. 64. constat, quod minister huius sacramenti debet esse ingratia, & habere intentionem, saltem virtualem faciendi, quod facit Ecclesia, & obseruare ritus, de quibus dub. 12. Specialiterque tenetur vti Chrismate eo anno consecrato: & sine vrgenti necessitate antiquo vtens non excusatur à peccato mortali, sicut colligunt Doctores ex Fabiano Papa epist. 2. & ex cap. Si quis de alio, de consecrat. Dist. 4. & cap. Quoniam, de sententia excommunicationis in 6. Strictiorque hæc est obligatio, quam in cæremoniali vñctione Baptismi, quia diximus vñctionem Chris-

matism esse materiam essentialem confirmationis.

68 Existimarunt autem Magister in 4. dist. 13. c. 4. & dist. 25. Et Glossa in cap. Accedens, dist. 50. quod Episcopi hæretici, degradati, vel excommunicati, non possunt valide confirmare: nam Innocentius Primus epist. 18. cap. 3. de Hæreticis, ait. *Eis solū Baptismum ratum esse permitimus.*

Merito tamen Doctores communiter affirmant Confirmationem ab eis valide ministrari, eo quod characterem retinent, & ordinem, in quo nititur potestas confirmandi, licet peccent, quia indignè ministrant. De quo latè Nuño ar. 11. dub. 3. Ledesma cap. 9. post 7. conc. Suarez disp. 36. sect. 3. & alij communiter.

69 Quamuis autem Ledesma, & Suarez, & Bonacina puncto 2. n. 11. & alij multi dicant peccare grauitè Episcopum, si in aliena, vel propria Diocesi confirmet aliquem non sibi subditum, quia ad licitè ministranda sacramenta requiritur iurisdicctio, quæ respicit proprios subditos.

70 Tamen iam communiter Authores, quos referunt, & sequuntur Diana 2. p. tract. 17. ref. 17. & 3. p. tract. 4. ref. 24. & 4. p. tract. 4. miscell. ref. 50. Et Leander tractatu 3. disp. 2. q. 8. Et Aueria q. 72. sect. 5. §. 5. Et Castrus Palas puncto 9. n. 7. dicunt hoc solum esse verum, si contradicente, aut non consentiente alio Episcopo id faciat. De facto tamen non peccare, quia proprii Episcopi adest interpretatiuus consensus: qui constat ex praxi rationabili: quia cum hoc sacramentum non detur nisi certis temporibus, & cū magno interuallo, & non sit de necessitate, suis subditis permittunt, vt quoties habuerint commoditatem, percipiant. Ideoque si habeant litteras dimissorias ad Ordines, si non sint antea confirmati, censentur dare facultatem vt confirmentur, quia Confirmatio supponi debet ad Ordines.

DVBIVM XII.

Vtrum ritus huius sacramenti sit conueniens?

1 **R**espondet D. Thomas art. 12. quod Dominus Mathæi 18. fidelibus suis promissit, dicens: *Vbi fuerint duo, vel tres congregati in nomine meo, ibi sum in medio eorum.* Et ideo firmiter tenendum est, quod ordinationes Ecclesiæ dirigantur secundum sapientiam Christi. Et propter hoc certum esse debet, ritus, quos Ecclesia obseruat in hoc, & in

inalijs sacramentis, esse conuenientes. In his S. Thomæ verbis facillè perpendi potest in quâta ueneratione habuerit cęremonias, etiam accidentales, ab Ecclesia ordinatas, & quanta asseueratione affirmet in his *Ecclesiã dirigi secundum sapientiam Christi*. Ex quo, & hæretici Recentiores confutantur: & fideles instruuntur, & eorum excitatur deuotio ad reuerenter, & decenter, non solum sacramenta, sed & sacramentalia exercenda.

2 Ad idem intentum in Concilio Aurelianensi relato cap. *Vt ieiuni, de Consecratione*, dist. 5. statutum fuit *vt confirmandi ieiuni ad confirmationem veniant*. Et in Concilio Meldensi relato ibi cap. *Et vt Episcopi*, etiam statutum est *vt ministraturi Episcopi nõ nisi ieiuni, per impositionem manuum Spiritum Sanctum tradant*. Quod exponens D. Tho. ad 2. ait, quod ab illa prohibitione excipiuntur infirmi, & morte periclitantes; sicut in statuto Meldensis Concilij legitur. Et ideo propter multitudinem fidelium, & propter pericula imminētia, sustinetur vt hoc sacramētum (quod nõ nisi ab Episcopis dari potest) etiam a non ieiunis detur, vel accipiatur: quia vnus Episcopus (præcipuè in magna Diocesi) non sufficeret ad tot homines confirmandos, si eis tēpus artatur. Vbi tamen cõgrue obseruari potest, conuenientius est vt a ieiunis detur, & accipiatur.

3 Addit Caietanus, quod circa ieiuniũ tam confirmatoris, quam confirmandi, seruanda videtur cuiusque Ecclesię consuetudo: hoc enim est de iure positiuo. Et in paucis fortè Ecclesijs seruetur, propter rationes D. Thomæ, scilicet, propter multitudinem confirmandorum, quos simul oportet confirmari, & separatim quandoque propter continuum periculum incertę mortis, adiuncta maxima incõmoditate habendi Episcopum ad votum. Imò Soto art. 12. abolutè ait, quod propter multitudinem fidelium, qui nõ possunt breui tempore confirmari, *Mos ille iam aboleuit, & Confirmatio fit, tam à prandio, quam ante prandium*. Quæ est communis Doctorũ sententia, vt tredecim relatis, ostendit Leander tract. 3. disp. 2. q. 12.

4 Quantum ad locum, Nuño q. 72. art. 12. circa finem, §. *Secundus ritus*, ait. Mihi certum videtur, quod sit mortale peccatum conficere hoc sacramentum extra Ecclesiam, sine magna necessitate. Patet. Excellentius est hoc sacramentum, quam Baptismus. sed peccatum mortale est baptizare aliquem extra Ecclesiam sine necessitate: ergo etiam confirmare. Secundo probatur ex vniuersali consuetudine totius Ecclesię:

quæ in re graui obligat sub peccato mortali.

5 Contrarium docent Paludanus in 4. dist. 7. q. 3. ar. 3. Syluester verbo Confirmatio diuina q. 4. cõc. 5. & Suarez disp. 37 sec. 2. §. *Secundo notari*, censet hoc esse probabile, quia nihil inuenitur sub præcepto præscriptum. Quod & refert, & a probare videtur Granados tract. 4. disp. 2. nu. 3. Vnde nõ bene Suarez, & Granado pro prima sententia referuntur a Leandro tract. 3. disp. 2. q. 13. vbi hanc dicit probabiliorem, & refert pro ea decem Doctores. Alios referunt, & sequuntur Barbosa de potestate Episcopi Allegat. 30. num. 13. Castrus Palaus de Confirmatione punct. 10. nu. 6. dicentes ministrari posse in loco decenti extra Ecclesiam, scilicet in Oratorio Episcopi. Nec consuetudo cõfirmandi in Ecclesia est introducta nisi ex maiori decentia.

6 Notat autem Syluester ea q. 4. cõc. 4. quod potest ministrari tēpore interdicti, sicut potest dari Baptismus, & Chrisma confici cap. *Cum ex eo*, & cap. *Quantum*, de sententia excommunicationis in 6. Sermoque est de ministratore solemnè, & ianuis apertis: de quo Nauarrus cap. 27. n. 178. & Barbosa plures referens 2. p. Alleg. 31. n. 23. & 25.

7 De alia consueta cęremonia, sic ait Soto dist. 7. art. 12. Cereus autem, qui offertur, nonnulla religio est; sed tamẽ eius omisso nullum esset peccatum. Sicut neque non dare alapam. Mos enim ille, vt supra diximus, non tam ob id introductus est, vt confirmatus memor sit semper sacramenti: quã vt admoneatur illud suscipere ad pugnam; vt inde discat cõtumelias, & plagas pro Christi nomine perferre. Hęc Soto. Et alij frequenter, quos refert, & sequitur Leander tract. 3. disp. 5. q. 12. & 13. Quãuis alijs probetur, quod ait Syluester verbo *Confirmatio diuina* q. 4. conc. 1. quod alapa datur, vt melius paruuli recordentur susceptionis sacramenti: quod nequit iterari. Et Ledesma de Confirmatione cap. vltimo in fine. Saa nu. 10. & Bonacina nu. 19. dicant esse peccatũ veniale omittere alapam, vel cereũ. Quod, & indicat Palaus punct. 10. nu. 10. Vbi & cũ Suarez disp. 37. sec. 2. in fine obseruat, quod cęrei accensi, nec Pontificale Romanũ, neque alij antiqui Authores meminerunt: sed solum consuetudine est introducta.

8 Huius cęremonię alia ratio assignatur a Laurentio Beyerlinch in Teatro vitę humanę, verbo *Confirmationis cęremonia* num. 5. dicente. Confirmato Episcopus leuem alapam infligit, dicens, *Pax tecum*: in signum,

signum, quod is iam factus Christi miles, debeat incipere pro illius nomine ferre opprobria. Nisi dicamus, quod sicut Princeps, dum aliquem in numerum Equestris Ordinis suscipit, ense cervicem, vel scapulas tangit, insignum, quod caput, & vitam pro sui Principis salute debeat exponere: Sic etiam Ecclesiastici Principes hoc ritu suscipiunt baptismum in numerum Equitum spiritualis militiæ, & ad contumelias pro Christo ferendas aprant.

9 Quod attinet ad benedictionem, seu consecrationem Chrismatis, S. Thomas ar. 12. ad 3. ait, quod sicut ex Concilio (aliàs ex decreto) Martini Papæ, De consecratione dist. 4. cap. *Omni tempore*, habetur, *omni tempore* licebit Chrisma cōficere. Sed quia solemnis Baptismus, ad quē requiritur usus Chrismatis, in Vigilia Paschæ celebratur, cōgruè ordinatum est, vt per biduum ante ab Episcopo Chrisma benedicatur, vt possit per Diocesim destinari. Dies etiam ille satis cōgruit ad materias sacramentorum benedicendas, in quo fuit Eucharistiæ sacramentū institutū, ad quē omnia alia sacramenta quodāmodo ordinantur, sicut supra dictum est q. 65. ar. 5.

10 Obseruat autem Basilii Pontius in Relectione de Confirmatione par. 6. cap. vnico num. 5. & 6. quod in hoc diuersa Latinorum, & Græcorum consuetudo fuit. Nā apud Græcos, nec cæteri Græcorum Pontifices Chrisma conficiunt eo die: sed dumtaxat Patriarcha Constantinopolitanus: à quo reliqui accipiunt, & suis Presbyteris distribuunt. Quo indicatur eum, à quo Chrisma cæteri acceperint, illis superiorem esse. Atque hac de causa Romana Ecclesia olim, an requam deficeret ab ea Orientalis, mittere Chrisma solita erat Constantinopolitanis. Qua Chrismatis deferendi occasione abusi nonnulli in vtilitatem suam, antiā calumniæ Græcis præbuerūt. Id quod in tractatu aduersus Græcos quidam ex Dominicana Familia, cuius liber manuscriptus extare dicitur in Vaticana Bibliotheca n. 4066. testatur accepisse se, cum de causis disensionis cum Græcis ageret. Tertia, inquit occasio fuit illa, quam ipse, aliique in familiari colloquio nobis assignauerunt, videlicet, superba nimis exactio Legatorum Papæ. Dicebant namque quod quando Summi Pontificis Capellani, ab ipsa Sede Apostolica, annuatim Constantinopolim Chrisma deferrebant, nisi octuaginta libræ auri à Clero, & populo Urbis, post alia dona, & munuscula,

eisdem impenderentur, non recedebant.

11 Poterat istis peruersis ministris obijci illud S. Bernardi lib. 3. de Consideratione ad Papam Eugenium. *Eunt, & redeunt per medium illorum; aut transeunt secus. Sed quid boni adhuc cum illis egerint, nec dum audiimus. Et forsitan audissemus, nisi præuero Hispaniæ salus populi viliisset. Tuum est (loquitur cum Summo Pontifice) & plagæ huic remedium providere; &c.*

12 At apud Latinos singuli Episcopi in suis Ecclesijs Chrisma conficiunt; & ab illis Presbyteri eo die Chrisma accipere, cōstat in primis ex Concilio Valentino Gallie Decreto 6. à Seuerino Binnio, ex Decretis Gratiani, & Hugonis, nouissimè adiecto. Presbyteri, qui Diocessanas Ecclesias regunt, non à quibuslibet Episcopis, sed à suo: non per iuniorum Clericum: sed per se ipsos; aut per illum, qui eiusdem Ordinis sit, ante Paschæ solemnitatem Chrisma petant. Concilium Basense secundum cap. 3. *Per singula territoria ministri, vel presbyteri ab Episcopis (non prout libitum fuerit) à vicinis, sed à suis proprijs, per annos singulos, petant Chrisma; appropinquante solemnitatem Paschali. Nec per quemcumque Ecclesiasticum; sed se qua necessitas, aut ministrorum occupatio est, per Subdiaconum; quia inhonorum est inferioribus summa committi. Optimum est autem, vt ipse suscipiat, qui in tradendo usus est. Si quid autem obstat, saltem is, cuius officium est Sacramentum disponere, & sacramenta suscipere. Ex quibus cōstat, nonnumquam ipsum Chrisma ad Presbyterum transmissum. Deinde presbyteros, aut ijs morbo, vel alia causa impeditos, Diaconum, aut Subdiaconum, ad Chrisma accipiendum missos. Hæc ille.*

13 Admonet etiam D. Tho. in 4. dist. 7. q. 3. ar. 3. q. 2. quod cum frons sit locus nudus, & patens, & ideo de facili sordes contrahens; cum decens sit vt Chrisma seruetur ab omni inquinamento: idcirco ligatur frons confirmati, quo vsque desiccetur locus. Et postmodū, etiam secundum Hugonē lib. 2. de Sacram. c. 6. par. 7. debet esse sub quadam disciplina custodiendi Chrisma, nec scilicet, caput lauet vsque ad septem dies, propter septē dona Spiritus Sancti: & sicut etiam Ecclesia septem diebus aduentum Spiritus Sancti in discipulos celebrat.

14 Quamuis hæc observatio decentissima sit, & congruat significationi, pro praxi tamen obseruandum, quod virta qua ligatur frons confirmati, tādū sic retinenda est, quandiu fuerit cuiusuis loci cōsuetudo. Ali-

Ubi tribus diebus, alibi septem iuxta antiquum morem retinetur. Pluribus tamen locis statim post peractam Confirmationem, in fonte Baptismatis per ministrum Ecclesiæ frons confirmati abluatur, & vitæ deponitur, ut notant Suarez disp. 37. lect. 2. num. 7. N.º art. 12. circa finem. §. Quintus ritus, & alij, quos refert, & sequitur Castrus Palaustræ statu 20. puncto 10. n. 8. Vbi & addit, quod vitæ deposita solet alicubi cõburi, & in profuentem mitti. Alibi lota asseruatur, ut in similem usum deseruiat, ut refert Durand. in Rationali lib. 6. c. 84. n. 4. Barbola Alleg. 30. n. 25. N.º inquam tamen ad profanos usus applicari debet, quia sacri Chrismatis contactu quodammodo sacrata fuit.

15 Miracula plura circa materiam Confirmationis, & eius effectus spirituales, & corporales, ex grauißimis Authoribus, re-

fert Laurentius Beyerlinch in Theatro vitæ Humanæ tom. 2. verbo Confirmatio à folio 370. Notandaque sunt verba Lactantij firmiani lib. 4. de vera Sapientia cap. 27. de Imperatoribus Gentilibus, sic dicentis. *Cum Dijs suis immolant, si assuetus aliquis signatam frontem gerens (nempe Christianus confirmatus) sacra nullo modo litant: nec responsa potest consulto reddere vates. Et hæc sæpe causa præcipua iustitiam persequendi malis Regibus fuit. Cum enim quidam nostrorum sacrificantibus dominis adisterent, imposito frontibus signo, Deos illorum fugauerunt, ne possint in uisceribus hostiarum futura depingere, &c.* Et hæc de hoc sacra-

mento, ad laudem Domini nostri Iesu Christi, & Deiparæ MARIÆ.

F I N I S.

INDEX RERVM

NOTABILIVM PRIMI TOMI DE

SACRAMENTIS R.P.M.Fr.IOANNIS MARTI- nez de Prado.

Q. Questionem. D. Dubium. N. Numerum designant.

A

D. An non legitur obtulisse sacrificium. q. 61. d. 2. n. 19. Qualiter illi loquutus est Deus? Nu. 64. & 66.

Adam fuit caput etiã ad transfundendam iustitiã. q. 64. d. 3. n. 21. & 23.

Accidentia, qualiter definienda? *Quæst.* 60. dub. 6. num. 5. & d. 11. n. 19.

B. *Alani* de Rupe Ordinis Prædicatorum mirabilis visio. q. 64. d. 6. n. 22.

Angeli de lege ordinaria non sunt ministri Sacramentorum. q. 64. d. 6. n. 2. Secus miraculosè. n. 7. Si à bono Angelo ministraretur sacramentum, esset ratum habendum. n. 12. Quædam templa Angelorum ministro consecrata. n. 18. & 19. Sæpè Eucharistiã Angeli ministrarunt. n. 20. Vinum consecrarunt. n. 21. Scrupulos conscientie sedarunt. n. 22.

S. *Agustini* autoritas exponitur q. 60. d. 2. n. 8. & 9.

Autoris intentum in Prologo nu. 7. & in Dedicatoria.

Auxilium efficax non subditur arbitrio nostro quoad usum. *quæst.* 69. d. 3. num. 9. & 10.

B

B. *Alsamum* verum an detur? q. 72. d. 2. n. 38. & 39. & 40.

Baptismus ianua sacramentorum. q. 66. n. 1. Omnium Dei beneficiorum præclarissimum. Ibi. Melius diffinitur per ablutionem, quam per aquam. D. 1. §. 1. Supponit pro ablutione. §. 2. Ablutio est motus passivè receptus in eo, qui baptizatur. num. 16. & 19. De alijs diffinitionibus Baptismi. §. 4. Baptismus fuit institutus ante Passionem. d. 2. §. 1. Quando Christus fuit baptizatus. §. 2. Præceptum fuit impositum post Resurrectionem. §. 4. De fide est ad Baptismum requiri verã, & naturalè aquã. D. 3. §. 1. Qualitercunque trãsmutetur, dum seruet speciem aque, valet Baptismus. §. 2. Calus in quibus est dubium, an sit aqua ad baptizandum. §. 3. Fictitium est, quod Stephanus Papa permisit in vino baptizare nu. 28. In aqua rosacea non valet Baptismus. nu. 32. Forma Baptismi. Dub. 4. §. 1. De forma Græcorum. §. 2. Vtrum sit necessaria in forma expressio ministri? §. 3. An debeat exprimi in forma actus baptizandi? §. 4. An debeat exprimi persona, quæ baptizatur? §. 5. De invocatione trium diuinarum personarum. §. 6. Vtrum sufficiant nomina æquivalentia? §. 7. Non est Baptismus, dicendo, in nomine Trinitatis. D. 5. §. 2. Nec modo valet Baptismus in nomine Christi. §. 3. Probabile est, quod numquam fuit validum. §. 4. Fuit validum ex speciali Dei dispensatione. §. 5. Numquam valet Baptismus sine verbis. Dub. 6. Immersio non est de necessitate Baptismi. Dub. 7. §. 1. Trina immersio nõ requiritur, nec de precepto. §. 2. Vtrum immersioni debeat succedere emersio? §. 3. Vtrum sufficiat ablutio cuiuscumque minimæ partis? §. 4. Vtrum immediate debeat caro abluï? §. 5. De fide est Baptismum iterari non posse. D. 8. §. 1. *Quaratio;*

ratione Baptismus sub cō ditione iterari pos-
sit? §. 3. Baptizati à laicis nō sunt denuo bap-
tizandi. d. 8. §. 5. De infantibus expositis. §.
6. De Baptismo ad infidelib⁹ dato, an debeat
iterari. §. 7. Sciēter rebaptizatus, & rebap-
tizans, & ministrans ex officio, sūt irregu-
lares. d. 9. §. 1. Debet rebaptizatio esse so-
lemnis. §. 2. Possunt exculari ab irregulari-
tate propter ignorantiam. §. 3. Debet rebap-
tizatio esse absoluta. n. 27. De dispensatione
irregularitatis. n. 29. De ritibus Baptismi. d.
10. De tempore, & loco Baptismi. d. 10. §.
2. De solemnitatibus repetendis. §. 3. De vn-
ctioib⁹, & veste candida. §. 4. Peccatū est
mortale aqua non benedicta solemniter bap-
tizare. n. 40. Distinguntur tria Baptismata,
cum sacramentum sit vnum. d. 11. §. 1. Bap-
tismus sanguinis est excellentissimus. §. 2.

De forma Baptismi Græcorum. q. 60. d.
13. nu. 30. Baptismus dat primam gratiam.
q. 62. d. 6. nu. 2. De puero baptizante: & de
Baptismo Sancti Genesij. q. 64. d. 7. §. 4. Cle-
ricus non Sacerdos ministrans solemniter
Baptismum, peccat mortaliter, & fit irregu-
laris. q. 67. d. 1. n. 9. Probabile est, quod hæc
pœna non extenditur ad laicos. n. 12. & 14.
Sacerdotes sunt ministri Baptismi: sed debet
habere iurisdictionem vt licite faciāt. n. 15.
& 16. Monachi de licentia Parochi possunt
baptizare. nu. 22. & sine illa in India. nu. 23.
De ministro in casu necessitatis. §. 4. Quæ
culpa sit ordinem mutare? §. 5. Valet Baptis-
mus datus à nō baptizato. §. 6. In nullo casu
valet Baptismus, si vnus abluat, & alter ver-
ba profert. d. 2. §. 1. Plures vnū baptizantes,
vnum tantum faciunt sacramentum. nu. 23.
vsque 31. Baptismus datus a duobus sub illa
forma, nos te baptizamus, est inualidus. nu.
35. In necessitate vnus possit baptizare plu-
res. d. 2. §. 4. In solempni Baptismo requiri-
tur patrinus. d. 3. §. 1.

Sine Baptismo non potest esse salus ho-
minibus. q. 68. d. 1. n. 4. Sanctificati in vtero
debent baptizari. nu. 10. Paruuli sine Baptis-
mo nequeunt saluari. d. 2. Adulti sine Baptis-
mo in re suscepto possunt cōtriti saluari. §.
4. Quale debeat esse votum Baptismi? §. 5.
De præcepto Baptismi. d. 3. Probabilius est
non obligare quam primum. n. 11. De præ-
cepto baptizandi paruulos. §. 4. Illis, qui ha-
bent voluntatem peccandi non est Baptis-
mus conferendus. d. 4. n. 3. Peccatoribus bap-
tizandis non sunt imponenda opera satisfac-
toria. n. 10. Nec debent, nec possunt ante
Baptismum, sacramentaliter absolui. n. 24.
vsque 30. Nec validum, nec licitum est sacra-
mentum Baptismi sine voluntate baptizan-

di. d. 5. §. 1. Sine recta fide baptizati valet
Baptismus. §. 2. Sufficit, & requiritur attri-
tio supernaturalis vt adultus iustificetur in
Baptismo. d. 5. §. 4. Infantibus licite mini-
stratur Baptismus. d. 6. §. 1. & 2. Filij infide-
lium non sunt inuitis parentibus baptizan-
di. d. 7. §. 1. & 2. Quando habeant vnum ra-
tionis? §. 5. De mancipijs, quod licite possunt
separari, & baptizari. §. 6. Vtrū ad hoc
teneantur fideles? nu. 45. vsque 49. Qualiter
monstrum debeat baptizari. d. 8. §. 1. Vtrū
ante natiuitatem aliquando valet Baptis-
mus? Ibi. §. 2. Furiosi, & amentes, & dormiē-
tes, an debeant baptizari. §. 3.

Baptismus delet omne peccatum. q. 69.
d. 1. §. 2. Et liberat ab omni reatu pœnæ. n.
9. Per baptismum non auferuntur pœnalita-
tes vitæ præsentis. §. 3. Per Baptismum con-
feruntur gratia, & virtutes. d. 2. §. 1. Etiam
infunduntur pueris. n. 6. Datur etiam exten-
sio gratiæ cū iure ad specialia auxilia. nu. 11.
Paruuli æqualem effectū Baptismi recipiūt
adulti inæqualem iuxta dispositionem. d. 3.
§. 1. Inæqualitas gratiæ in Baptismo solum
ex inæquali dispositione. §. 2. De quantita-
te gratiæ Baptismi. §. 3. Fictio impedit effe-
ctum Baptismi. d. 4. §. 1. Ea ablata, dat suum
effectum. §. 2. & 3. De gradu, & inæqualita-
te gratiæ, quæ confertur. §. 4. Quæ peccata
deleantur per Baptismum recedente fictio-
ne. d. 5. Quæ dispositio requiratur vt Baptis-
mus licite susceptus habeat suū effectum. §.
4. Alia sacramēta, excepta Eucharistia, cōse-
runt suū effectū recedēte fictione. d. 6. §. 3.

Beati homines possunt sacramenta mini-
strare. q. 64. d. 6. n. 29. In Beatis non sunt sa-
cramenta. q. 60. d. 2. n. 15. & 16.

C

Catechismus est idē ac instructio in fide.
q. 71. n. 2. Est duplex. n. 6. Debet præce-
dere Baptismum. n. 7.

Character vnde dicatur? q. 63. n. 1. & d. 1. n.
2. De fide est aliqua sacramēta characterem
imprimere. n. 4. Quamuis non sit expressum
in Sacra Scriptura. §. 2. Expressum in Patri-
bus. §. 3. Antiqua sacramēta non dabant cha-
cterem. §. 5. Nec Regū inūctio. §. 6. Cha-
racter est aliquid reale inhærens. d. 2. §. 2. Nō
est relatio, sed qualitas. §. 3. Non est habitus.
§. 4. Excluditur à tertia, & quarta specie qua-
litate. §. 5. Character est spiritualis potētia,
instrumentalis, physica. §. 6. Character non
est species representatiua. n. 96. Est signum.
d. 3. §. 1. Est propriè, & specialiter signum

Christi. § 2. Est signum naturale. § 3. Characteris definitio. § 4. Character nō est in corpore, sed in anima. d. 4. § 1. Non immediate in essentia animæ, nec in utraque potentia. § 2. Sed in solo intellectu. § 3. Est qualitas natura sua incorruptibilis, & signum esse indelebile. d. 5. n. 4. Etiam post hanc vitam. n. 12. vltque 15. Est in omnibus æqualis. nu. 16. Imprimatur per tria sacramenta. d. 6. § 1. Characteres distinguuntur realiter. n. 12. Et specificè. n. 13. Character imprimatur secundario. d. 6. § 3.

Christus leius Dominus noster etiam pro vno solo paratus mori. q. 60. d. 2. n. 27. Contulit aliquibus effectus sacramentorum sine ipsis. n. 29. Per se ipsum determinavit materias, & formas sacramentorum. q. 60. d. 13. n. 11. Immediate sacramenta instituit. n. 15. *Christus*, in quantum Deus, sacramentorum institutor. q. 64. d. 2. § 2. Et in quantum homo. § 3. Vtrum sit de fide, quod immediate instituit? § 4. *Christus* non potuit omnem potestatem suam ministris communicare. q. 64. d. 3. n. 9. Potuit potestatem excellentiæ creaturis cōmunicare. § 3. Vtrum *Christus* aliquos suis manibus baptizauerit? q. 66. d. 2. n. 7.

Ceremoniarum utilitas. q. 66. d. 10. § 1.

Circuncisione dabatur infallibiliter gratia. q. 60. d. 3. nu. 23. & q. 62. d. 7. § 3. In Arabia, & Persia mulierum circuncisio; sed nō apud Iudæos. q. 61. d. 3. n. 23. Circuncisio fuit sacramentum. q. 61. d. 4. n. 7. Circuncisio tripliciter deficiebat a perfectione Baptismi. q. 62. d. 7. n. 63. Cur Deus dederit Circuncisionis præceptum? q. 70. n. 3. Semper in puerorum Circuncisione adesse Eliam, fabulantur Iudæi. n. 4. Non licet circuncisio simul cum Baptismo. n. 6. Diuina lex nō fæminas; sed viros præcipiebat circuncidi. n. 8.

Clerici Ordinum minorū peccant mortaliter in mortali ministrando. q. 64. d. 4. n. 88.

Cōmunitio sub utraque specie recte negatur secularibus. q. 60. d. 13. n. 31.

Concionatores non debent vti similitudinibus profanis. q. 60. d. 8. n. 6. & 7.

Confirmatio olim dabatur immediate post Baptismum. q. 72. n. 1. De fide est Confirmationem esse sacramentum. d. 1. § 1. Non est certum id haberi in Sacra Scriptura; nisi adiungatur traditio Apostolica. § 2. Congruentiæ institutionis. § 3. Sacramentum Confirmationis immediate fuit institutum à *Christo*. d. 1. n. 19. Quando? a n. 21. vltque 31. Nō habuit in veteri lege aliud sacramentum huic correspondens. nu. 32. *Chrisma* est materia Confirmationis. d. 2. § 1. Probabilius est, quod

admixtio Balsami sit de essentia *Chrisma*tis. § 2. & 3. & 4. Certum est consecrationē materiæ esse de necessitate sacramenti. d. 3. § 1. Vtrum Papa possit tolerare, vel variare benedictionem *Chrisma*tis? § 3. Vtrum solus Episcopus valeat *Chrisma* benedicere? q. 72. d. 3. § 4. Vnctio in forma Crucis est materia essentialis sacramenti Confirmationis. d. 4. § 1. Et quod fiat in fronte. § 2. Debet fieri pollice cōfirmatis. § 3. Vtrum aliam impositionem, distinctam ab vnctione, essentialiter requiratur? § 4. Forma, qua vtatur nonnulli Græci in Confirmatione non est sufficiens. d. 5. § 1. & 2. Nisi iuxta modum, qui exponitur ibi. n. 30. & 49. Forma Ecclesiæ Romanæ. § 3. & 4. Confirmatio imprimat Characterem. d. 6. § 1. & 2. Vtrum nō baptizatus sit capax Confirmationis? § 3. Vtrum sit capax effectus Confirmationis? 683. Confirmatio dat gratiam sanctificatē. d. 7. § 1. Et sacramentalem. § 2. Definitiones, & varia nomina Confirmationis. d. 8. Omnes baptizati sunt capaces Cōfirmationis. d. 9. § 1. Vtrum sit præceptum de illo recipiendo? § 2. Vtrum expediat, quod omnibus detur? § 3. De patris Confirmationis. d. 10. Solus Episcopus est ordinarius minister Confirmationis. d. 11. § 2. Ex cōmissione Papæ simplex Sacerdos. § 3. Sed non potest committere Diacono. § 4. An Presbyteri Græci valide confirmant. § 5. Vtrum religiosi in Indijs. § 6. Quid requiratur ad licitè confirmandum? § 7. De ritu Confirmationis. d. 12.

Corona non est Ordo. q. 63. d. 1. n. 37.

Constantinus in Baptismo mundatus à lepra. q. 63. d. 3. n. 5.

Cōtritio perfecta habet annexam remissionem peccati. q. 68. d. 2. § 4.

D

DE *Demones* vexant obsessos etiam sine præcedente culpa. q. 71. d. 2. n. 12. V. *Angeli*.

Diaconi peccant mortaliter, si in mortali solemniter ministrant. q. 64. d. 4. nu. 88. Ad eius officium non pertinet solemniter baptizare. q. 67. d. 1. § 1. Vtrum sine libro Evangeliorum aliquando sint ordinati? q. 60. d. 13. n. 42.

Deus solus est causa principalis interioris effectus sacramenti. q. 64. d. 1. n. 1. *Deus* solus principalis sacramentorum institutor. q. 64. d. 1. § 1. Vtrum *Deus* suppleat defectum intentionis? q. 64. d. 7. § 6. *Dei* potentia absoluta, ordinaria, & ordinata. q. 68. d. 2. n. 23.

E

Ecclēsia potest sacramēta instituire. q. 60. d. 3. nu. 17. Ecclesia Latina verbum retinuit Græcum in forma Baptismi. q. 60. d. 12. n. 16. Non est commissum Ecclesiæ de terminare materias, & formas sacramentorum. q. 60. d. 13. n. 11. Nec variare eius partes essentielles. nu. 21. vsque 26. Bene tamen eius partes integrantes. n. 27. Concordia Ecclesiæ Græcæ, & Latinæ in forma sacramenti Baptismi. q. 60. d. 13. n. 60. & q. 66. d. 4. §. 2. Qualiter forma, qua nonnulli Græci vtuntur in Confirmatione, sit valida? q. 72. d. 5. §. 1. & 2. Concordia Ecclesiæ Græcæ, & Latinæ in partibus essentialibus sacramenti Ordinis. q. 60. d. 13. §. 6. Qualiter Ecclesia diuinum præceptum Baptismi, potuerit determinare? q. 68. d. 3. §. 3.

Entia rationis aliqua dicuntur esse, quādo est fundamentum. q. 60. d. 2. nu. 4. vsque 44.

Episcopi non debent restringere suam intentionem circa ordinandos. q. 64. d. 8. n. 49.

Erronea propositio quæ dicatur? q. 64. d. 2. n. 29.

Exorcismus debet præcedere Baptismum. q. 71. d. 2. De cæremonijs Exorcismi. nu. 13. & 14. Vtrum ea, quæ aguntur in Exorcismo aliquid efficiant? q. 71. d. 3.

Extrema Vnctionis vnitas. q. 60. d. 10. n. 57.

Eucharistia sacramentum, & sacrificium. q. 60. d. 3. n. 31. Significat gratiam. d. 5. nu. 9. & 19. & 20. Intrinsicè constat verbis. q. 60. d. 9. n. 27. vsque 34. De vnitate Eucharistiæ. q. 60. d. 10. n. 55. Conuenientius fit consecratio in Azimō. q. 60. d. 13. n. 33. Eucharistiæ sacramentum non est in Cœlo. q. 61. d. 5. n. 9. Porrigens Eucharistiam, non causat immediate gratiam. q. 64. d. 1. nu. 29. Eucharistiam in mortali ministrare, est mortale. q. 64. d. 4. nu. 78. Eucharistia sacramentorum excellentissimum, etiam in conferendo gratiam. q. 65. d. 3. §. 1.

G

Generatio includit duas mutationes. q. 62. d. 2. n. 18.

S. Genesius qualiter baptizatus? q. 64. d. 7. n. 59. vsque 66.

Gratia non est forma sacramentorum. q. 60. d. 3. §. 4. Est principale sacramentorum significatum. d. 5. §. 4. Productio gratiæ redu-

citur ad creationem. q. 62. d. 2. §. 11. Gratia sacramentalis quid addat supra gratiam iustificantem? q. 62. d. 5. Gratiæ productio medio sacramento, an sit miraculosa? q. 62. d. 2. n. 107. & 108. & q. 63. d. 2. n. 115.

I

Infernus quando creatus? q. 61. d. 2. nu. 40. & 41. & 43.

Instrumentum qualiter possit agere indistans. q. 62. d. 2. §. 8. De actione præuia instrumenti. q. 62. d. 2. §. 10. Non potest dari instrumentum creationis. §. 11. Instrumento dupliciter datur virtus, & inchoatiue, & complere. q. 62. d. 4. nu. 2. Instrumentum habet duas actiones. q. 63. d. 2. n. 111.

Intentio non est pars intrinseca sacramenti. q. 60. d. 15. De fide est ad valorem sacramenti exigi intentionem ministri. q. 64. d. 7. §. 2. Est mediata de fide exigi intentionem internam. §. 3. Vtrum Deus suppleat defectum intentionis? q. 64. d. 7. §. 6. Quid sit intendere facere, quod facit Ecclesia? q. 64. d. 8. §. 1. Vtrum sufficiat virtualis intentio, & quando sit talis? §. 2.

L

Lamas expurgatus à Dominis Inquisitoribus. q. 64. d. 4. n. 16.

Legalia post diuulgationem Euāgelij mortifera. q. 61. d. 5. n. 13. & 14. & q. 70. §. 2. n. 6. V. *Circuncisio*.

M

Maria Deigenitrix Virgo, ab ipso Christo baptizata. q. 66. d. 2. n. 7. q. 68. d. 1. n. 10. An precibus Deigenitricis aliqui sint ab Inferno liberati. q. 68. d. 2. n. 20. & 21.

Martyrium Supplet vicē Baptismi. q. 66. d. 12. §. 1. Ex opere operato, & ex priuilegio Christi §. 3. Sed non sine attritione §. 4. nu. 41. Quando detur gratia Martyrii? §. 5. Infantes pro Christo occisi sūt Martyres. §. 6.

Matrimonium qualiter constet rebus, & verbis? q. 60. d. 9. §. 3. In statu innocentiae an fuerit

fuerit Matrimonium sacramentum? q. 61. d. 2. n. 15. & 27. & 28. & 31. vsque 38. Qui contrahit Matrimonium in mortali, non committit duo peccata. q. 64. d. 4. n. 69. Sed peccat mortaliter, qui in mortali recipit sacramentum. q. 64. dub. 4. n. 70. Cur error personæ irritet Matrimonium, & non alia sacramenta? q. 64. Dub. 8. n. 53. vsque 64.

Minister proximè, & immediatè est causa effectus sacramenti. q. 64. d. 1. n. 17. Etiam si non sit consecratus. n. 26. Ministri bonitas qualiter conducatur ad effectum sacramenti? q. 64. d. 1. §. 4. Peccat minister consecratus in peccato ministrando sacramenta. q. 64. d. 4. §. 2. & 3. & 4. Nō teneretur præmittere confessionem. n. 46. Tot numero peccata committit, quot confessiones excipit in mortali. n. 53. Minister non consecratus non tenetur esse in gratia, cum sacramentum ministrat. n. 57. Ministrare Eucharistiam in mortali, est mortale. q. 64. d. 4. n. 78. Licet petere sacramenta, & recipere à malis ministris toleratis; secusa non toleratis. q. 64. d. 5. §. 1. Quæ conditiones ad hoc exigantur? §. 2. Vtrum fides ministri sit de necessitate sacramenti? q. 64. d. 5.

Monachi de licentia Parochi possunt baptizare. q. 61. d. 1. n. 22. Sine licentia non possunt esse patrini. q. 67. d. 3. n. 18.

Monstrum qualiter debeat baptizari? q. 68. d. 8. §. 1.

N

Novitas doctrinæ. Prologo. n. 6. & q. 66. d. 8. n. 67.

O

Opiniones, quæ ab Authoribus hic relatis, iudicantur improbabilis. Quod sacramentum pro formali est signum naturale. q. 60. d. 1. n. 1. Quod gratia est forma sacramentorum. q. 60. d. 3. §. 4. Quod Eucharistia non significat gratiam. q. 60. d. 4. num. 9 & 10. & 19. Quod contritio, confessio, & satisfactio nullo modo sunt partes sacramenti. q. 60. d. 9. n. 36. Quod potest Ecclesia variare materias, & formales essentielles sacramentorum. q. 60. dub. 13. num. 2. & 9. & 21. Quod

in lege veteri non fuerunt sacramenta q. 61. d. 4. §. 1. & 2. Quod in cælo sunt sacramenta. q. 61. d. 5. n. 9. Quod Invenio Regum in primat characterem. q. 63. dub. 1. §. 6. Quod character sit relatio rationis. d. 2. n. 3. & 14. vsque 22. Quod character est species impressa. q. 63. d. 2. n. 13. & 96. & d. 4. n. 7. Quod character sacramentalis non est character Christi. q. 63. d. 3. n. 7. Quod Christus inquam Deus non est immediatus sacramentorum institutor. q. 64. d. 2. §. 2. Quod aliqua sacramenta non immediatè instituit. q. 64. d. 2. n. 29. Quod ministri consecrati non peccant mortaliter in peccato mortali ministrando sacramenta. q. 64. d. 4. §. 1. & 2. & 4. Quod non peccat, qui in mortali recipit sacramentum Matrimonij. n. 70. Quod non requiritur intentio interna ad valorem sacramenti. q. 64. d. 7. n. 7. & §. 3. Quod qualibet præcedens intentio longissimo tempore distans, sufficit ad validum sacramentum. q. 64. d. 8. n. 19. Quod Concilium Tridentinum, nec obiter, dixerit sacramenta dare gratiam iuxta dispositionem. q. 65. d. 3. n. 21. Quod in casu necessitatis est cadus Baptismus in sudore, aut aqua ex rosis expressa. q. 66. d. 3. n. 32. Quod in forma Baptismi non est de necessitate expressio personæ, quæ baptizatur. q. 66. d. 4. §. 5. Quod aliquando valet sine verbis. q. 66. d. 6. Quod baptizati à laicis sunt denuo baptizandi. q. 66. d. 8. §. 3. Quod infantes expositi afferentes schedulam Baptismi, semper sunt denuo baptizandi. q. 66. d. 8. §. 6. Quod Martyrium sit sacramentum; aut quod det gratiam physicè. q. 66. d. 12. n. 29. vsque 35. Quod infantes ab Herode occisi non sunt Martyres. q. 66. dub. 12. §. 6. Quod parvuli sine Baptismo re ipsa suscepto possunt salvari. q. 68. d. 2. n. 5. Post impressionem illius dubij, legi tertiam editionem Caracmuelis, anni 1657. tam Romanam, quam Lugdunensem; & in ista folio 522. col. 2. dicit nostram sententiam esse de fide tenendam. Vnde iam retractat, vel determinat, quod antea indecisum reliquerat.

Quod votum Baptismi adhuc si sit cum contritione peccatorum, nō sufficit in adultis ad salutem. q. 68. d. 2. §. 4. Quod Baptismus recedente fictione non confert suum effectum. q. 69. d. 4. §. 2. Quod liceat Circumcisio simul cum Baptismo. q. 70. §. 2. Quod ad Confirmationem sufficit Balsamum adulterinum. q. 72. d. 2. Quod consecratio Christum non est de necessitate Confirmationis. q. 72. dub. 3. Quod Sacerdos simplex valet Christum benedicere. §. 4.

Ordinis sacramentum an validum conferatur

ratur sine physico instrumentorum contactu. q. 60. dub. 10. num. 21. & 24. De eius unitate. n. 56. Concordia Ecclesie Græcæ, & Latinæ in partibus sacramenti Ordinis q. 60. d. 13. §. 6. Vtrum in eo principaliter conferatur character, quam gratia? q. 63. d. 6. n. 19. *V. Episcopus.*

P

Papa an possit dispensare, quod sub vna tantum specie consecratio fiat? q. 60. d. 13. n. 32. Vtrum Papa possit tollere, vel variare benedictionem Chrismatis. q. 72. d. 3. §. 3. Vtrum dederit facultatem quod simplex Sacerdos Chisma consecraret? D. 5. §. 5. Vtrum simplici Sacerdoti valeat committere, quod confirmet? D. 11. §. 3. Sed non potest committere Diacono. §. 4.

Paradysum cur Deus pro brevissimo tempore solum habitandum creauerit? q. 61. d. 2. n. 21.

Patrinus requiritur in Baptismo. q. 67. d. 3. Quinam possint esse patrinus in Baptismo? §. 2. De patrinus Confirmationis. q. 72. dub. 10.

Paruulis iustificandis non fuit in statu legis naturæ determinata cæremonia. q. 61. d. 3. n. 5. Probabilis est, quod tunc sufficiebat interior actus fidei. §. 2. & n. 52. Romani die octauo imponebant nomina paruulis. ibi. In statu legis naturæ saluabantur in fide Ecclesie, & implicita Mediatoris. q. 61. d. 3. §. 5. Valebat etiam si extraneus eum Deo offerret. n. 70. & 71. Alia de paruulis in noua lege. *v. Baptismus*, & in lege scripta, *v. Circumcisio.*

Pœnitentia non semper in se recipit formam, vel actum. q. 63. d. 2. n. 100. vsque 106.

Pœnitentia non habet aliam materiam proximam, nisi ipsos actus sensibiles. q. 60. d. 9. §. 3. Intrinsicè cõstat rebus. n. 34. & 38. Pax & consolatio interior non est res, & sacramentum simul in Pœnitentia. q. 60. d. 16. §. 4. Pœnitentia interior res, & sacramentum simul. §. 5. Sacramentum Pœnitentiæ dat primam gratiam. q. 68. d. 5. n. 49. & 54. Ministrare sacramentum Pœnitentiæ in peccato mortali, semper est peccatum mortale. q. 64. d. 4. n. 71. & 74. & imponere satisfactio ne. ibi. Vtrum si quis absolueretur a D. Petro, teneretur confiteri? q. 64. d. 6. n. 32. *V. B. Alant visio.*

Predicatio potest committi Clerico, qui non est in sacris. q. 64. d. 4. n. 93. Prædicare in peccato mortali, an sit nouum peccatum? q. 64. dub. 4. n. 91. & 92.

S. Proculus Martyr miraculo Missam celebrat. q. 60. d. 6. n. 21.

Profetia cur non est habitus? q. 62. dub. 5. n. 36.

Q

Qualitates aliquæ materiales supernaturales. q. 60. dub. 2. n. 15. Id quo eleuantur sacramenta est qualitas, & motio. quest. 62. dub. 4. §. 3. Est essentialiter spiritualis. §. 4.

Questio magna non potest breuiter decidi. Prologo n. 5.

R

Regum vndio non imprimit characterem. q. 63. dub. 1. §. 6.

Relationes extrinsecus aduenientes. q. 62. d. 2. n. 28.

Religiosi sine licentia non possunt esse patrinus in Baptismo. q. 67. d. 3. n. 20. *V. Monachi.* Vtrum in confirmatione? q. 72. d. 10. Vtrum Religiosi in Indijs possint confirmare? q. 72. d. 11. §. 6.

S

Sacra expurgatus. q. 64. d. 4. n. 70.

Sacerdotum qualiter fuerit ante legem scriptam? q. 61. d. 3. n. 30. & 41. & 90.

Sacerdotes rectè dicuntur Principes. q. 67. d. 1. n. 19. & 20.

Sacramenta sunt s. ptem columnæ Ecclesie, septem fontes gratiæ, & reliquiæ Incarnationis Verbi Diuini. Prol. n. 1. & 2. Doctrina Sacramentorum necessaria. n. 5. Diuersæ acceptiones vocis. q. 60. §. 2. Sacramentum est signum. D. 1. 1. 3. & 36. & causa gratiæ. n. 9. & 12. Supponit pro actione. q. 60. d. 1. n. 14. & d. 2. n. 40. Sunt signa promissiuæ. n. 30. & 31. Qualiter signa practica. n. 29.

& 32. Causant virtute materia, & formæ. n. 44. Sunt signa ad placitum. D. 2. n. 1. Etiam de possibili nequeunt esse signa naturalia. nu. 14. Sunt semper duratura. D. 2. n. 19. Pro vno solo iustificando possent à Deo institui à n. 22. vsque 31. Significatio eorum est relatio rationis. n. 35. vsque 39. Sūt tamen in rebus ante operationem intellectus. n. 41. vsque 44. Debēt omnia significare internam sanctitatem D. 3. n. 7. & 13. Omnia conferunt sanctitatem legalem. D. 3. nu. 7. & 21. Differēbant à sacrificijs. d. 3. §. 3. In noua lege Eucharistia sacramentum, & sacrificium. d. 3. n. 31. Gratia non est forma sacramentorum. d. 3. §. 4. Sacramenta vetera, & noua solum analogice conueniunt. d. 4. §. 2. Significānt gratiam, & gloriam, & Christum. d. 5. §. 1. Quod est intrinsecum illis, §. 2. Conuenit omnibus, §. 3. Principale eorum significatum est gratia §. 4. Diffinitio sacramenti. D. 6. Ad sacramenta requiruntur res sensibiles. d. 7. §. 1. Possēt Deus instituire pro sacramento aliquid spirituale. §. 2. Sacramenta nouæ legis constant rebus, & verbis. d. 9. §. 2. Res habent rationem materia, & verba rationem formæ. d. 10. §. 1. Sunt partes sacramenti intrinsecæ. §. 2. Compositio ex rebus, & verbis non est compositio physica; nec omnino impropria: sed verā, artificialis. §. 3. Nō est necesse quod materia, & forma sint physice simul. n. 32. & 33. Verba solum sunt forma partialis. §. 4. Ultima forma sacramēti est indiuisibilis. §. 5. Sacramētum supponit pro materia connotando formam. d. 11. §. 2. Sed significat compositum, & formam totalem. §. 3. In sacramentis iure diuino requiritur determinata forma verborum. q. 60. d. 12. §. 1. Non est determinatio materialis. §. 2. Verba sunt consecratoria, & efficientia. d. 12. §. 3. Christus per se immediatē determinauit materias, & formas sacramentorum. d. 13. n. 11. Miraculose possunt sacramenta variari; & dari eorum effectus sine illis. §. 5. Concordia Ecclesiæ Græcæ, & Latinæ in formis sacramentorum. v. *Ecclesia*. Essentialis variatio impedit sacramentum; lecus vero accidentalis. d. 14. §. 1. Quando sit essentialis variatio? §. 2. De mutatione facta intentione introducēdi nouum ritum. §. 3. De mutatione cum errore, vel dubio, vel opinione falsa. §. 4. Intentio non est pars intrinseca sacramenti. D. 15. §. 2. Nec intrinseca vniū partium. §. 4. In omnibus sacramentis assignatur res, & sacramentum simul. D. 16. per totum.

Sacramenta sunt necessaria vt conueniē-

ter homo reparetur. q. 61. d. 1. n. 2. Quatuor rationes cur sacramenta sunt necessaria ad humanam salutem. n. 4. vsque ad 9. In statu innocentia nulla fuerunt sacramenta. q. 61. dub. 2. §. 2. Institutio sacramentorum non esset conueniens statui innocentia. §. 3. nu. 49. Nec in potteris Adæ. n. 74. In statu legis naturæ nō fuit determinata caremonia pro remedio paruulorum. q. 61. d. 3. n. 51. Probabilius est, quod in lege naturæ sufficiebat interior actus fidei. q. 51. d. 3. §. 2. Probabilius est, quod nec pro adultis erant sacramēta strictē sumpta. §. 6. n. 88. Post Christū debuerunt esse sacramenta. q. 61. d. 5. In Patria nulla erunt sacramenta. Ibi n. 8. & 9. Noua sacramenta excedunt antiqua. n. 15.

Sacramenta nouæ legis gratiam conferre, est dogma fidei. q. 62. d. 1. n. 3. Eam causant ex opere operato. §. 2. Antiquorū quorundam sententiæ non bene saluam, quod sacramenta causent gratiam. D. 2. §. 2. Non sunt, proprie, & in rigore loquendo, sacramenta causæ morales gratiæ. §. 3. Quod causant sacramenta intrumentaliter physice gratiam, probatur ex Patribus. §. 4. De mente S. Thomæ. §. 5.

Ex dignitate sacramentorum nouæ legis probatur physice causare. §. 6. Et quia id nō repugnat. §. 7. Qualiter recedente fictione gratiam causent? D. 2. §. 9. Id conuenit omnibus, excepta Eucharistia. q. 69. d. 6. §. 3. Quando causent? q. 62. d. 3. Non conferunt gratiam ex opere operato antequam realiter recipiantur. d. 3. n. 67. vsque 72. Qua virtute eleuentur in actu primo? D. 4. §. 1. Actualis eleuatio fit per virtutem intrinsecā. §. 2. Quæ est motio, & qualitas transiens. §. 3. Sacramentalis gratia quid sit? D. 5. Quinque sacramenta dant gratiæ augmentum; alia duo primam gratiam. q. 62. d. 6. §. 1. Vtrum perse causent gratiæ augmentū? §. 2. Vtrum quinque sacramenta perse causent primam gratiam? D. 6. §. 3. Sacramenta viuorum aliquando conferūt primam gratiā. §. 4. v. *Character*. v. *Deus*.

Characterem tria sacramenta imprimere, de fide est. q. 63. dub. 1. §. 1. Sed primario gratiam; & secundo characterem. D. 6. §. 3. Solus Deus est causa principalis effectus sacramenti. q. 64. dub. 1. n. 1. Per modum instrumenti, etiam homo nou. 5. Christus immediatus sacramentorum institutor q. 64. d. 2. & q. 72. d. 1. n. 19. Purus homo potuit instituire sacramenta. q. 64. d. 3. §. 4. Existens in peccato mortali validum potest conferre sacramentum. q. 64. d. 4. §. 1. Ministri conte-

crati

crati peccant in mortali ministrando sacramenta. q. 64. d. 4. §. 2. & 3. & 4. Etiam in casu necessitatis. n. 71. v. *Minister. v. Angeli. v. Intentio.* Voluntarium in causa non sufficit ad valide ministranda sacramenta. q. 64. d. 8. n. 39. vsque 44. Vtrum error circa personam irritet sacramentum? q. 64. d. 8. §. 3.

Septem esse nouæ legis sacramenta, de fide est. q. 65. d. 1. §. 1. De fide est non esse plura. §. 2. De eorum ordine. D. 2. Eucharistia est omnium excellentissimum, etiam in conferendo gratiam. d. 3. §. 1. Sex sacramenta comparantur imperfectione. §. 2. & in efficentia gratiæ. §. 3. Vtrum omnia sacramenta sint de necessitate salutis? q. 65. d. 5.

Veteris legis sacramenta non causant physice sanctitatem. q. 60. d. 1. n. 26. & 27. D. 3. n. 8. q. 62. d. 7. n. 57. Nec infallibiliter gratia in eorum exercitio dabatur. q. 60. d. 3. n. 9. vsque 12. Non constabant verbis. q. 60. d. 9. fuerunt in veteri lege plura sacramenta. q. 61. d. 4. à nu. 11. Omnia reducuntur ad quatuor. nu. 13. Tribus sacramentis nouæ legis nulla correspondebant in antiqua. n. 14. Illa fuerunt solis Iudæis præcepta. nu. 15. Antiqua sacramenta non imprimebant characterem. q. 63. d. 1. n. 41.

Sacramentalia possunt ab Ecclesia institui. q. 60. d. 3. n. 17. q. 65. d. 6. v. *Exorcismus.*

Sacrificia differunt à sacramentis q. 60. d. 3. §. 3. Essent sacrificia in statu innocentiae. q. 61. d. 2. n. 93.

Serpens æneus non erat sacramentum. q. 60. d. 3. n. 25.

Signum, de eius constitutiue opinionones. q. 62. d. 2. n. 31.

Stephani Secundi responsū ab aliquibus de prauatum. q. 63. d. 3. n. 28.

T

Templum, vtrum habeat virtutem physicam gratiæ causatiuam? q. 62. d. 4. nu. 7. & 4.

De mente *S. Thomæ* circa causalitatem physicam sacramentorum. q. 62. d. 2. §. 5. De mente *S. Tho.* circa intentionem? q. 64. d. 7. §. 5.

V

Virtus completa ad patranda omnia miracula, nequit dari. q. 63. d. 2. n. 12.

Vnum per se multis modis dicitur. q. 60. d. 1. nu. 40. Plura in vno genere, & in

alio vnum. q. 60. du.

bio 6. n. 4.

Laus Deo, & Deigenitrici MARIAE.

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

T

Faint, illegible text block below the letter 'T'.

V

Faint, illegible text block below the letter 'V'.

Vertical column of faint, illegible text on the right side of the page.

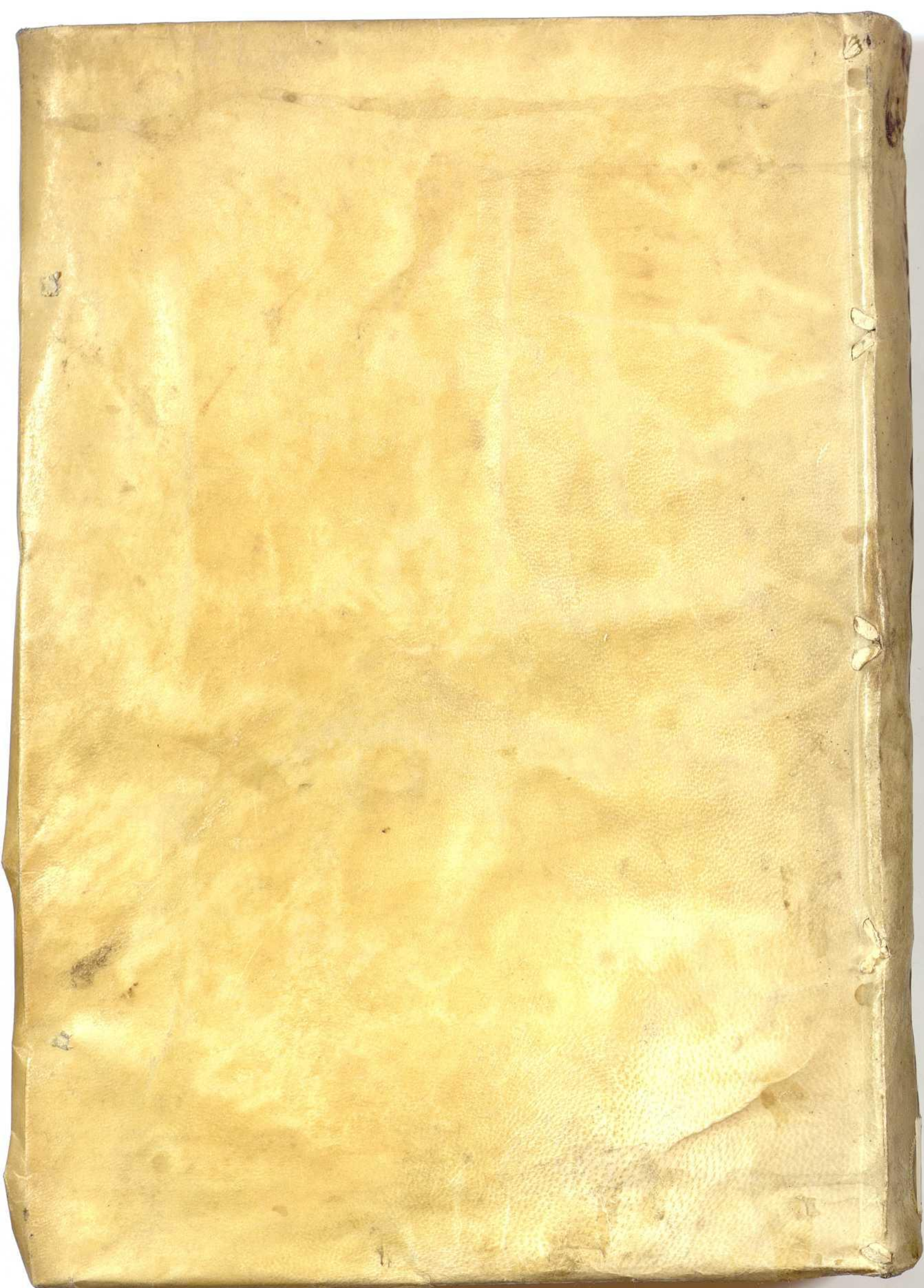
Inns Deo & Dignitici
MARIAE

Handwritten text in a decorative, gothic-style script, oriented vertically on the page. The text is dark brown or black ink on aged, yellowish paper. The characters are highly stylized with intricate flourishes and interlacing patterns, characteristic of medieval manuscript illumination. The text is arranged in a single column, reading from top to bottom.

A
2-146